VÅRA PENNFÄKTARE.

LEFNADS- OCH KARAKTÄRSTECKNINGAR

ÖFVER SVENSK-AMERIKANSKA TIDNINGSMÄN. SKALDER OCH FÖRFATTARE, MED PORTRÄTTER SAMT TALRIKA UTDRAG UR DEN POETISKA OCH HUMORISTISKA LITERATUREN

Af ERNST SKARSTEDT.

PÅ EGET FÖRLAG.

SAN FRANCISCO. CAL.: Vestkustens Tryckeri, 921 Mission Street, 1897.

Förord till den elektroniska utgåvan

Detta verk har digitaliserats av Harvard University Library och anpassats för Projekt Runeberg i augusti 2013 av Ralph E.

VÅRA PENNFÄKTARE.

LEFNADS- OCH KARAKTÄRSTECKNINGAR

ÖFVER SVENSK-AMERIKANSKA TIDNINGSMÄN. SKALDER OCH FÖRFATTARE, MED PORTRÄTTER SAMT TALRIKA UTDRAG UR DEN POETISKA OCH HUMORISTISKA LITERATUREN

Af ERNST SKARSTEDT.

PÅ EGET FÖRLAG.

SAN FRANCISCO. CAL.:
Vestkustens Tryckeri, 921 Mission Street,
1897.

INLEDNING.

I Amerika går allting ined stormsteg. Detta är allmänt erkändt i fråga om landets rent materiella utveckling. Alla ha ju reda pä, liur ödemarker liksom genom trolleri förvandlats till folkrika samhällen; hurusom på mången plats, der för kort tid sedan endast indianens stridsrop och vilddjurens skri störde naturens djupa tystnad, i dag höres ett m&ngtusenstämmigt huller frän fabriker, lokomotiv och andra civilisationens "välsignelsebringande"

inrättningar.

Men äfven den andliga utvecklingen går fram med jättefart, eliuru detta ej är så allmänt erkändt i Europa, hvarest man gerna i det afseendet vill "sätta sig på sina höga hästar" gent emot det unga, lifskraftig» Amerika. Ett faktum är doek, att konster och vetenskaper, äfven om de ej ännu nått samma fulländning som i mångdubbelt äldre länder, icke desto mindre hunnit en aktningsvärd ståndpunkt och dag för dag utvecklas med en snabbhet.okändidetlugna, tröga Europa. I synnerhet gäller detta om literatnren, soin med fog bör kunna räknas till konst och vetenskap. En sådan tidningspress som Förenta Staternas — sä rikhaltig, mångsidig, ja storslagen — kan intet an-»at land uppvisa. Icke heller finnes na-got folk, som ställer sådana kraf på sina tidningsmän, som det amerikanska. Folket här i landet regeras af en nervös åstundan att föija nie<i s;,, tid. att i en hast bli underrättad! om allt. som tilldrager sig. och fordrar att få både nyheter och andra ämnen serverade i en intressant, tilltalande och pikant form. Följden häraf är helt naturligt den, att här vuxit upp ett tidningsmannaslägte med en rent af otrolig förmåga i berörda syfte.

Ingen, sora är någorlunda bekant med ilen amerikanska tidningspressen, har kunnat undgå att förvånas öfver herrar reporters' och redaktörers oerhörda skicklighet i att "på rak arm," som det heter, svänga ihop spaltlånga uppsatser, ledigt skrifna, späckade med liumor, satir och kvickhet. — uppsatser, som man mången gäng skulle tro kräft långvarigt arbete, men som i sjelfva verket vanligen hopskrifvi s på en kort stund, ofta i sena natten, just innan tidningen gått i press. Amerika har utan tvifvel de skickligaste, mångsidigaste, 0111 ock icke alltid de mest grundligt bildade eller belästa, redaktörer och de mest till-tagsna. dugliga reporters, som något land kan uppvisa. l'r deras leder lia också många af tidehvarfvets förnämsta författare— en "Mark Twain," en "Bret Harte" och många flera — utgått.

Svenskarne i Amerika ha visserligen icke ännu hunnit så långt, att deras press kan jemföras med den stora amerikanska dagpressen. Men de lia tagit intryck af den kring dem rådande rastlösheten och det snabba framåtskridandet och ha på en förvånansvärdt kort tid skapat en fullkomligt sjelfständig literatur och press, den svensk-amerikanska, hvilken ingalunda behöfver skämmas för sig och i intet afseende står tillbaka för den inhemskt svenska. Detta är så mycket mera att beundra, som det ej är -à särdeles inånga år, sedan vi icke hade någon literatur alls. Vår literaturs historia sainmanhängeruied tidningspressens och är kort, men innehållsrik, i synnerhet dess senare del. I)en 3 januari 1855 utkom första numret afden första svenska tidning i Amerika: Gamla och nya Hemlandet, hvilken utgifves än i dag. Under de 40 är eller något mera,sora förflutit sedan dess, ha hundratals svenska tidningar uppstått bland oss. Redan år 1886 kunde biblioteksamanuensen lundstedt i sin då utgifna katalog öfver svensk-amerikanska tidningar uppräkna 174 sådana, och ändå är det antagligt, att han c»j hade reda på alla. Sedan dess har ett betydligt antal nya tidningar börjat utgifvas. De flesta af dessa tidningar ha visserligen snart dukat under i kampen for tillvaron, men ett försvarligt antal har dock lyckligt öfvervunnit alla svårigheter och vittnar i dag kraftigt om det storartade inlägg, svenskarne gjort i det amerikanska civilisationsarbetet.

Ehuru inan på många håll i Sverige — hufvudsakligen pà grund af ren okunnighet — ännu med en viss misstro betraktar den svensk-amerikanska pressen och dess män, liksom man der öfverhufvud taget gerna misstrorallt, son» leder sitt ursprung fin ti Amerika, liar man likväl på senare tider allt mer och mer fått ögonen öppna för verkliga förhållandet, och flera framstående tidningsmän i Sverige hu oförbehållsamt egnat oss fullt erkännande. Så skref den garnte tidningsmanna veteranen [sidor Kjellberg, att "hvar ocli eu i Sverige, sora något aktgifvit på svenska tidningspressen i Amerika, vet, att dcusam-*ma oupphörligt utvecklats såväl ideelt som formell, att i dess spalter ständigt förekommit allt flera, allmänua ärenden behandlande uppsatser, utmärkande sig för tankeskärpa, sjelfständiga åsigter, ledigt framställningssätt och språklig rykt."

Den högt ansedde redaktören ocli korrespondenten Gustaf Gullberg yttrade i ett för publicistklubben i Stockholm hållet föredrag bland annat: "Man känner här hemma föga till den svensk-amerikanska pressen. Men denna press förtjenar verkligen att blifva mera känd, än flen är Tv det är en både stor och inflytelserik press med stor utbredning, stor läsekrets och stora uppgifter. Och det är en, i stort sedt. både energiskt och intelligent skött

press."

Men för att pressen skall ha kunnat på

så kort tid hinna denna grad af mognad, måste den naturligtvisbland sina arbetare ha räknat dugande, begåfvade och insigtsfulla män. K11 hvar, sora följt med vår literaturs utveckling, vet också, att våra tidningar under åratal innehållit allt flera och flera ojäfaktiga vittnesbörd otn tillvaron bland oss af ypperliga författare inom literaturens alla områden. Särskilda, för det svenska lifvet i Amerika kännetecknande förhållanden ha gjort, att tidningspressen blifvit ej blott ett medel för spridande af nyheter och politiska insigter, utan derjemte det snart sagdt enda medlet för bekantgörandetaf skönliterära författares pennalster. Proportionsvis finnas bär flera och bättre humorister än i Sverige. På annat sätt kan näppeligen deu omständigheten förklaras, att våra skämttidningar t. o. ra. af sådana män som en Ridderstad m. fl. erkänts vara vida öfverlägsna de i Sverige utkommande. Och hvad den poetiska literaturen beträffar, har det anmärkts, att det nästan ser ut, som om samtliga det unga Sveriges skalder utvandrat till Amerika, enär man i Sveriges tidningar i allmär-liet finner hvarken så många ellersà goda rimmade saker som i de svensk-amerikanska. Detta är så mycket märkligare som Amerika annars alltid betraktats som ett synnerligen prosaiskt land. Emellertid erkänna både Gullberg (i sitt ofvannämda föredrag). Kjellberg och andra svenska författare, sora ha reda på de svensk -amerikanska förhållandena, att vår poetiska lileratur är aktningsvärd. O-tillberg uppräknar en bel mängd svensk-amerikanska poeter. 0111 hvilka lian förklarar, att de alla "äro mer eller mindre goda versifika-törer, några med verklig poetisk schwung och känsla," ocli Kjellberg talar om ••flera verkligt respektabla talanger bland ändå flera rätt artiga medelmåttor" ocli siiger, att "om (såsom i Sverige genom riksbiblioteket) alla de svensk-amerikanska tryckalstren vore samlade på ett ställe, den samlingen skulle ickejblott för sin tal-rikhets skull väcka förvåning, utan äfvenför sitt delvis gedignare innehålls skull vinna uppriktigt erkännande, helst såsom exempel på, hur tanke och förstånd under friare, folkliga, tnenskligare forhållanden utbildas-till eftertanke och skarpsinne."

Någon stock-konservativ, fördomsfull svensk kan ju möjligen tillåta sigattkalla detta för öfverdrift; men ingen kan bestrida, att åtskilliga af r&ra skalder i ett visst afseende stå framom alla Sveriges. Vi ha hört, att en gammal svensk pastor förmått öfversatta svenska psalmboken på klingande latinsk vers; och Strindberg och några få andra uttrycka sig i prosaskrift lika ledigt på tyska eller franska som på svenska. Men hvilken svensk skald har förmått öfversatta svensk poesi till engelska eller med samma färdighet uttrycka sina tankar i rim och meter på engelska som på svenska? Denna konst tillhör icke sällsyntheterna hos oss. C. F. Peterson, E. W. Olson, O. M. Benzon, A. Bernays, Edward Axon och A. T. Lindholm ha både verkställt mästerliga engelska öfversättningar af svenska skaldestycken och sjelfva diktat engelsk poesi med samma talang som svensk. Bland våra talare finnas många flera, som röra sig lika ledigt med engelska språket som med det svenska.

1'nder dessa förhållanden och i betraktande af den snabbhet, som hittills kännetecknat vår literaturs utveckling, samt omöjligheten att när som helst ur tidningarne leta sig till en riktig föreställning om dess historia och beskaffenhet eller oui de personer, hvilka skapat denna literatur, torde ett arbete sådant som det föreliggande ej böra anses förhastadt. Redan förut har något ditåt varit försökt, nämligen dà undertecknad år 1890 utgaf en svensk-amerikansk antologi, "Svenskamerikanska poeter," sotn rönte ett mycket välvilligt mottagande af kritiken både liar och i Sverige. Under de senare åren har dock vår literaturs poetiska afdelning riktats med så många nya namn, att den åsyftade boken, som för öfrigt lär vara slutsåld, numera måste betraktas som

mycket ofullständig och i viss män föråldrad.

Planen för denna bok är emellertid tilltagen i mycket större skala, i det jag här sökt sammanföra, ej såsom i antologien blott de förnämsta poeterna, utan alla de både prosa- och poesi-författare, hvilkas samfällda arbete skapat vår tidnings- och skönliteratur. Jag har med flit uteslutit endast sådana, hvilkas arbete varit mera tillfälligt eller af mera underhaltig beskaffenhet. Väl ha i flera fall äfven andra blifvit uteslutna eller blott flyktigt omnämda, men det har ej skett med uppsåt, utan berott på, att det ej lyckats mig att anskaffa erforderliga uppgifter om dem.

Jag har allvarligt bemödat mig om att vara så samvetsgrann och opartisk som möjligt i mina uttalanden 0111 de

olika skribenterna och att, der så ansetts behöfligt, gifva stöd för mitt omdöme genom anförande af prof ur den bedömde personens skrifter eller genom att citera hvad andra skriftställare sagt om lionom, dymedelst förlänande framställningen eii objektiv prägel. Läsaren inser lätt, att förarl>etena till detta verk, — en vidlyftig korrespondens, samlandet och ordnandet af tusentals urklipp ur tidningarne under en lång följd af år, af bref och anteckningar m. m., — kräft mycket arbete och ansträngning af minnet, och att det är ursäktligt, om något misstag skulle insmugit sig, helst som sjelfva utarbetandet af boken på grund af vissa oförutsedda omständigheter försiggått under trägen omvexling med sysselsättningar af helt annan beskaffenhet och inom den korta tiden af några få veckor.

Författarne äro i denna bok uppställda efter bokstafsordning. F.fter hvaije namn har jag först inom parentes anfört de signaturer eller pseudonymer, som vederbörande oftast ljegagnat. samt derefter sökt angifva, i hvilka egenskaper han (eller honl anses mest och bäst ha gagnat vår literatur.Dervid har jag, for undvikande af missförstånd, med ordet poet betecknat all Skal-debegâfning, vare »ig af Högre eller lägre rang; med redaktör all färdighet i egentligt tidningsarbete: författaude af redaktionsartiklar och nyheter samt ordnande af en tidnings innehåll; med uocellixt förmågan att skrifva diktade berättelser, häri inbegripande såväl smärre dylika (skizzer) som längre (noveller), — detta till skillnad från minnestecknare., hvarmed jag åsyftar författare af verklighetsskildringar, historiska tilldragelser o. s. v. De öfriga beteckningar jag användt: kåsör, krönikör m. fl., kunna icke missförstås.

jag nämde härofvan, att iag Ireteckuat all skaldebegåfning på ett och samma sätt, och att detta, liksom användandet af ett par andra beteckningar, skett för att undvika missförstånd. Afgörandet af skaldebegåfningens olika grader är nämligen, i det hela taget, foga annat än en smakfråga. Main hör stundom personer med ungefär samma intelligens och bildning uttrycka den mest olikartade uppfattning af poesiens art och väsen. Den ene kan i en författares skrifter se idel poetiska perlor, medan den andre lika tvärsäkert frånkänner honom all förmåga af högre poetisk flygt och, i sin äflan alt framstå som en sann realist, förnekar, att '•perlor" öfverhufvud taget någonsin kunna finnas i Inicker. Med tanken härpå har jag funnit det klokast att anvämla endast en benämning för samtliga "poeti-knssar," förbehållande mig rättigheten att ur deras led helt och hållet utesluta sådana rimsmidare, som i sina verser ör-61a språket och stöta sunda förnuftet för pannan. Vi ha tyvärr många sådana. Tidningarne vimla af insända "poesier", som skulle kunna användas sora mogen-hetsbetyg för dårhuset. Det är en sjukdom nu för tiden hos kreti och pleti att vilja skrifva vers. Äfven personer, af hvilka man borde kunna vänta bättre, tyckas stundom sakna all sjelfkritik. Man säg ett lysande prof derpå för något àr sedan, dàinoin Augustana-synoden till-

sattes en komité med uppgift att till engelskan öfversatta svenska psalmer, hvarvid alls icke togs i betraktande, huruvida komiteledamöterna voro poetiskt begåfvade eller ej. Händelsen gjorde; att några af dem voro det, och derför blefvo några af öfversättningarne godu; men andra voro jämmerliga och underkastades också en välförtjent skarp kritik af prof. Pearson vid Bethany College.

Denna psalmöfversäuning var ett offentligt företag. Men i det enskilda lifvet förekomma allt för ofta motstycken dertill. Som prof vill jag meddela några rader ur ett lödelsedagskväde, som en prest författat och låtit införa i en af sitt samfunds tidningar. Deri lästes;

"Ku syster går och åker, Ja, fyller godt sin plats. Hon vattnat, sår och raker Frimodigt utan fjass. Gud växten säkert gifver. Vi tvifla ej derpå. Om vi i troil förblifva Samt planta, vattna så. Vi här i afton plockar Från detta Herrans träd. Tänk, guld och silfver lockar, Men ingen kopparsmed."

Författaren trodde säkert, att detta var jxjcsi, ocli skulle måhända känna sig sårad, om någon ville frånkätina honom säte och stämma i poeternas lag. En annan prest bjöd en gång på en rimmad resebeskrifning, hvari man. efter att lia läst "oiu den öfverherden gode, som oss håller ren i blode'," erhöll den tröstande upplysningen: "Går det stundom ned i djupe', sknlldulikväl der ej stupe." Hela rimstycket vimlade af dylika orenligheter, och man kände sig riktigt tacksam mot författaren, då han ändtligen i slutet af visan tterältade: "Nästa marschroute New V ork var. Här jag stannte några dar." Det var verkligen af behofvet pà-kalladt. att han "stannte" engång, sädet

kunde bli slut på eländet. Men livad skall man säga om tidningar, som uppmuntra slikt drafvel, ej blott genom att inlaga det — sådant kan ju ursäktas, dåmail vet, hur beroende de äro af sina kunders nycker — utan genom att rent af falla -välvilliga omdömen derom. I Chicago-Bladet hade en pastor fatt in ett kväde, om hvars beskaffenhet följande korta utdrag kan gifva ett begrepp:

"Hur Kain skär tänder.

Mot Abel sig vänder Med giftigt mordvåp.n till döds honom slå.

N'är Kains afkomma

Förföljde de fromma. Blef Noak bevarad i arken ändå."

Detta förklarades af Chicago-Bladets redaktion vara "en trosfrisk sång." Visserligen fordras det en ovanlig grad aftros-friskhet för att kunna inbilla sig. att slikt ordsvammel är någon sång alls, men detta var antagligen icke hvad tidningen åsyftade med sin komplimang. Inom prosans område förhåller det sig på samma sätt. Det finnes personer, som göra anspråk pä att kallas tidningsmän, hvilka kläcka ur »ig de mest meningslösa fraser. Så skref t. ex. nyligen en pà tal om, att veteranerna frän inbördeskriget skulle registrera sig: "Ingen af dem borde förfela att efterkomma denna begäran, enär att pà ett sä sätt kunna inga fullständiga rullar af de gamla patrioterna ej utfärdas." En annan talade i sin tidning om. att "ett och annat barnaansigte smög sigpà tå till fönstret, för att se hvem som gick förbi," samt berättade om en person, att lian "derefter ej blir synlig förr än han är så långt derifrån, att man ej kan se honom." Muoga dylika exempel pä gränslös tankeförvirring och liedröflig språkliehand-hng skulle kunna anföras, men det sagda må vara nog, för att visa, att icke alla våra skri lien ter bidragit att II öja vår literatur, och att jag följaktligen varit fullt berättigad att utesluta somliga.

Det är i alla fall ett oväntadt stort antal, som kommer under behandling. Många skola säkerligen bli förvånade öfver att finna, att vi ha så mänga dugande pennor bland oss, och samtidigt undra öfver, att bokmarknaden är så

jemförelsevis fattig pä svensk-amerikanska originalverk. Den sistnämda omständigheten är emellertid lätt förklarlig, då mail vet. hur föga läslystet det svensk-amerikanska folket är, och hur ringa intresset i allmänhet är för Iteratur och konst. Den der farmaren i Washington, hvilken för några år sedan, då jag försökte sälja honom en bok, rent ut förklarade, att han hellre använde sina pengar på att köpa kreatur, som betalte ränta på kapitalet, än böcker, som ej gåfvo en enda cent i afkastning, har tyvärr alltför många likar bland den svensk-amerikanska befolkningen. Tidningar läsas dock någorlunda allmänt, ehuru vi utan tvifvel ha alltför många af den varan i förhållande till det verkliga behofvet, — under alla omständigheter många flera, än som kunna l>ära sig. Kimblad skref redan på sm tid:

"Tidningar växa ur jorden som svamp. Journalistiken är samhällets kramp."

Tillvaron af alla dessa tidningar lie-visar dock äfven tillvaron af män, som vårda ocli befrämja literaturen, och detta är ju alltid hr.gnesamt, äfven 0111 många af dem få slita ondt och lida brist, för det de födts med liåg och anlag för att plita och skrifva och icke erhållit utbildning för någon mera lönande sysselsättning.

Till alla dem, som genom insändande af biografiska eller andra meddelanden visat sitt intresse för mitt företag, frambär jag härmed min hjertliga tacksägelse. Ett särskildt tack vill jag egna pastorerna dr C. A. Swenson och Abra-hainson, advokaten O. X. Nelson, redaktörerna C. K. Peterson, lngvatl, Wiek-lund och O. A. Linder samt tidningen Hemlandet, dels för anskaffande af rätt många af de porträtt, som pryila boken, dels för de upplysningar, jag kunnat hemta från af dem skrifna uppsatser eller böcker, såsom Linders 1891 i Nya Verlden offentliggjorda värdefulla arti-kelserie "Svensk-amerikanska pseudonymer", Nelsons "History of the Scandinavians", Swensons och Abrahamsons "Jubel-Album", Petersons "Ett huinlra år," m. fl. Redaktör O. A. Linder, hvilken sjelf umgåtts med tankar att utgifva ett verk af samma beskaffenhet som detta och för den skull under åratal gjort digra samlingar, har afstått från sill plan och oegennyttigt försett mig, närhelst så behöfts, med afskrifter ur sina samlingar samt på annat vis under arbetets fortgång bistått mig med råd och dåd, dertill manad såväl af personlig vänskap, sotu ock (måhända förnämligast) af sitt städse ådagalagda varma intresse för den sv.-amerikanska literaturen, — för hvilket allt jag ej kan tillräckligt betyga min tacksamhet.

Mitt verk torde måhända förefalla den uppmärksamme läsaren bristfälligt i många stycken, men jag vågar likväl hoppas på öfverseende, förvissad som jag är dels, att mina läsare, vid frestelsen att klandra, skola erinra sig den goda viljan, som legat till grund för detta "kärleksverk," och de uppoffringar, jag underkastat mig för dess skull, dels att ingen vill bestrida sanningen af det gamla latinska ordspråket: "Ut desint vires, tamen est laudanda voluntas," hvilket på svenska vill säga så mycket som, att äfven om förmågan fattas, är dock viljan berömvärd.

Ernst Skarstedt.

San Francisco, Cal.

*Biografiskt Lexikon** OCH POETISKT ALBUM.

L. G. ABRAHAMSON (L. G. A.), redaktör, teologisk författare och talare. Född i Medàker, Vesterås län, den 2 mars 1S56, ankom han till Amerika 1868 och idkade studier vid Augustanu College under åren 1872 —1880. I)en 20 juni 1S80 blef lian prestvigd. Under de fem följande åren bctjenade ban de sv. luth. församlüigarne i Altona och Wataga, 111., och blef i jan. tS86 pastor för Sa-lemförsamlingcn i Chicago. Abrahamson liar under årens lopp beklädt en mängd förtroendeposter. Så har lian under två års tid varit Ilüiiois-konferen-sens kassör, under ett dussin àr medlem af konferensens missionsstyrelse och ord-torande för samma konferens sedan febr.

; sekretare i Augustana-synodens ,n'ssionsstyrelse i flera àr; medlem af direktionen för synodens förlagsverksamhet samt af direktionen för Augusta 11a-hospitalel i Chicago. I sistnämda direktion har han ock tienstgjort som ordförande ett àr, liksom äfven under flera àr i styrelsen för Martin Luther College, för hvilken läroanstalt han under första året af dess tillvaro var president. Som författare har pastor A. mest gjort sig känd genom tidningen Augnstana, hvars missionsafdelning han redigerat

med ett års afbrott sedan 1S85; samt genom det stora verket "Jubel-Album", hvilket han och pastor C. A. Swenson tillsammans utgàfvo 1893. Abrahamson har en lätt och ledig stil och är förmodligen den i missionsväsendet mest hem-mastadde bland våra sv.-aui. skribenter, med undantag möjligen af pastor Telleen. Under en kortare tid har A. också arlie-tat i missionsstyrelsens tjenst i Utah.

ALBERT ALBERG, teaterförfattare. Född den 17 aug. 1838 i Vesterås. Kom efter slutad skolgång på handelskontor, men drefs af äfventyrslystnad ut pà resor, hvarunder han besökte flera europeiska och asiatiska länder. Bosatte sig derpå i England och studerade skåde-spelarekoiisteu. Han öfversatte bortåt ett 5ütal arbeten från svenska till engelska. Kom 1888 till Chicago. Utgaf 1891 en liten skrift vid namn "Blomsterkonungen" och 1S95 en fantasi pà engelska, betitlad "Sophos."

ANDERS AUGUST ALEXANDERSON (Judge, Anders pà I,ia), redaktör, talare. Född i Korsberga församling, Jönköpings län, den 17 okt. 1845. Redan som barn visade han en ovanlig vetgirighet och använde de få slantar, han— IO —

emellanåt kunde förtjena, till inköp af böcker, sedan lian vid mellan 9 och 10 års ålder inhemtat all den kunskap, som forsamlingens folkskola hade att bjuda på. 13 år garutnal reste liau till Stockholm och erhöll anställning som biträde i en jernbod. År 1862 blef han scttarc-lärling på ett tryckeri, ingick 1868 som volontär vid kongl, andra lifgardet och blef, efter genomgången be falaexamen, utnämd till sergeant vid Vester-Norrlands faltjägarebataljon. Men allt efter som högre befälsgrader tillbjödos honom, började lian mer och mer intagas af tvifvel rörande gagnet af militärverksamhet. Han kom genom Ijegrundaudc af dessa frågor till den slutsatsen, att en krigshär egentligen ej är annat än ett legaliserad! mördareband, och att som landets såväl som individens farligaste (för att icke saga enda) fiender—sjelfviskliet, okunnighet och fördomar — icke kunna bekämpas och öfvervinnas genom kulor och krut, utan endast genom sanningens tväeggade svärd, som är menniskokärlek och upplysning, krigsväsendet i sjelfva verket är en onyttig och skadlig inrättning. Följden af deuna tankegång blef, att Alexanderson lemnade krigstjensteti och år 1877 öfvertog ett tryckeri och en tidning i Lidköping, 1S78 ännu en tidning och tryckeri, hvilket allt han 1879 öfverlemnade i andra händer, hvarefter han köpte ett annat tryckeri, fraktade det till Östhammar och böljade utgifva tidningen Roslags-bladet.

Härmed fortsatte han till 1883, då han sålde sin affär och utvandrade till Amerika. I'å eftersommaren samma år började han i Wahoo, N'eb., utgifva en svensk tidning, Svenska Folkets Tribun, hvilket namn senare ändrades till Svenska Familje-vännen. 1888 flvttades tidningen till Omaha och 1889 till Lincoln, hvarest A. kvarstannade till 1890, då han, efter att ha blifvit prestvigd i den s. k. Kristna kyrkan, återvände till Sverige. Der gjorde han en rundresa, hållande nykterhetsföredrag. och började

1S91 i Jönköping utgifva tidningen Kämpen. Ekonomiska omständigheter tvungo honom emellertid redan vid årsskiftet att upphöra med tidningen, och på våren återvände han till Amerika. Under verldsutställningen i Chicago blef han bekant med åtskilliga visa män från österlandet och blef genom dem invigd i österländsk mysticism samt hinduisk och egyptisk läkarevetenskap. Sedan sin återkomst till Amerika har han aflagt doktorsexamen vid American Health University-Dutton Medical College, "den första och hittills enda skola i hela kristenheten, som förenat den andliga läkarevetenskapen ined den fysiska." Ar 1894 utgaf Alexanderson i Chicago en liten månadstidning, kallad Svenska Spiritualisten, ett organ för andlig filosfi, mysticism, läkarekonst, astrologi in. ni., men lians trägna studier i läkarevetenskap och audra okulta och magiska vetenskaper togo så upp lians tid och tillgångar, att lian snart måste upphöra med tidningen. Alexanderson gifte sig 1875, och hans föräldrar och flera af hans bröder äro bosatta i trakten af Wahoo, Neb. Alexandeison är synbarligen en äkta forskarenatur, som tilleguat sig ett betydligt mätt af vetande, hvarmed lian i sin egenskap af läkare, prest, talare och tidningsman bör kunna göra stort gagn.

A. \V. ALMQVIST (Wava,) poet. Sedan många år tillbaka bosatt dels i New York, dels i Bloomfield, N. J., har han gjort sig känd som en skicklig ingeniör och patentadvokat. I tiduiugen Nordstjernan har lian emellanåt offentliggjort ganska vackra poem. Som prof på hans skaldekonst anföres följ. utdrag ur ett af honom rid en fest hållet versifieradt "tal för kvinnan*1:

När iiMlrun, aktsain, tillitsfull och trägen, För barn och make sysslar i sitt 1k>. Och tål och lider, nöjd och oförvägen, Hvad helst ej störer hennes kärleks ro:— Räck spiran då till hulda herskarinnan! Hvad trefnad egde hemmet utan kvinnan?Men vill du djupet utaf kärlek lära, K ristall ren trohet, gränslöst tålamod. Betrakta modrens: tör sitt baru, det kära, Hon offrar glad sitt allt, — sitt hjerteblod.

Der fins ej sjelfviskhet och ej förställning

Och endast samvetet till vedergällning.

Almqvist har öfversatt flera svenska poem till engelskan. Ktt mästerstycke är hans 1885 utgifna engelska öfversättning af Vallins "Dödens ängel." Sv. Am. skref i sin recension af denna öfversättning, att Almqvist "förmodligen aldrig gjort något i poetisk väg, som kan jemföras med denna öfversättning," och att "det verkligen är sällan som man ser engelsk vers så klangfull, så flytande och sä fullkomlig i hvarje formell hänseende." Som "a fair sample" af det hela anförde tidningen följande strof:

You build and dwell like the sparrows, building,

In snnny summer, their fragile nest:

Securely feeling, in shady shielding,

They si'ng so joyful iu happy rest;

But sudden gust

Of the tempest shatters

The tiny crust

Of their nest in tatters —

The merry song, heard so short before,

With grief is silenced forevermore.

JOHAN ALFRED ALMKVIST (Ossian Sterner, Vikingen, Johannes Janson, Alfred.) redaktör, novellist, kåsör. poet. Född i Tanum, Bohuslän, den 22 nov. 1 ^-17 Böljade vid rS års ålder studera *>d läroverket i Uddevalla och genomgick dess fem klasser på tre år. Läste sedan privat och reste på sommaren 1872 t'11 Amerika. Efter åtskilliga försök a^tt slå sig fram i New York blef han genom välvilliga personers bemedling satt i tillfälle att studera vid Decorah College 1 Decorah, Iowa. Sommaren 1873 reste han till St Louis för att fortsätta sina studier vid den tyska lutherska prcst-bildningsanstalten Concordia College. Sommaren 1S74 reste han till Sverige, efter att ha inför studenter och profes-

sorer hållit en uppseende-väckande predikan. Blef vid återkomsten till Sverige informator. Sommaren 1S75 insjuknade han i smittkoppor. Medan han en dag låg i feberyrsel drömde han, att en bekant kom in och rådde honom att gnida sig med grönsåpa. Efter uppvaknandet fràti drömmen sände A. efter grönsåpa och gned sig dermed öfver hela kroppen. Han led oerhörda plågor, men efter någon dag kunde lian aiskrapa alla utslagen, och de lemnade intet ärr efter sig. Ingen menniska kan se, att A. någonsin haft smittkoppor. På hösten 1875 kom han till Albergs skola i Örebro och studerade der i 16 månader. Under ett års tid var han predikant à Carlslund och höll hvarannan söndag gudstjenst två till tre gånger der och å andra platser i orten. Hösten 1878 blef han redaktör för tidningen Gestrikland i Gefle, och i sept. 1879 började han utgifva Folkets Vän, som var så frispråkig, att den redan efter första numret hotades med åtal. Under l'/i år utgaf han Norrlands Annonsblad. I jan. 1S86 slutade han siti tidningsverksamhet, efter att ha utstått fängelsestraff för tryckfrihetsbrott. Han hade, efter hvad han sjelf uppgifver, "svängt gisslet för hårdt" eller med andra ord varit för hänsynslös i sina omdömen om framstående medborgare. I feb. 1886 kom han till Amerika. Var redaktör för Missions-Vännen i Chicago 3 månader och tillhörde Sv. Kurirens redaktion 8 månader 1887. I nov. t888 kom han till San Francisco och var redaktör för "Vestkusten" till aug. 1891, hvarefter han mestadels varit anställd vid månadstidningen Vestra Sändebudet. Under sin vistelse i Chicago öfversatte han flera stora religiösa verk från eugelska till svenska, nämligen "Eskolsdrufvor," "Eldsprofeten," "Klarare än solen," samtliga af J. R. McDuff; vidare "Trenne familjer" samt Moodys verk "Förborgad kraft," "Segervinnande bön," "Vägen till Gud," "Till verksamhet, till verksamhet!" och dessutom enmängd traktater. De i dessa verk talrikt förekommande andliga poemen äro öfversatta tned stor skicklighet. Som författare i den berättande stilen har A. lemnat många prof pà förmåga att väcka intresse. Ilans stora roman "Svindlaren i Stollnäs" räckte stort uppseende i Sverige. "Vid kusten" och "En syndares väg" äro andra berättelser af honom. I "Vestkusten" skref han 1S89 flera intressanta skildringar, men som kåsör lider han af det felet att vilja inhölja allt i ett mystiskt dunkel, uttrycka i gåtor och låta läsaren försöka gissa sig till meningen. Hans kåserier i "Vestkusten", "Bref från Abdera," vittnade derom. Som poet är hau något ojemn. Ett af hans bästa stycken är följande nyårsdikt:

TIIA en väx.

Blilve, bror, vårt lif ett nytt, Bättre än de år, som flytt! Vidge andens vyer sig Väldigt för båd' dig och mig! Tung àr dagen nu måhända För oss begge; men en ända Har den dock, ocli mörkret viker Lika visst som aoTti ej sviker.

Stundom man ej nämna gitter, Huru bräddfull, gallabitter Bägarn var, man måste tömma; Huru band, så ljufva, ötnma. Sletos olwrmhertigt tu Mot vår vilja i ett nu. Då sved hjertat outsägligt, Mörkt var lifvet, rent odrägligt, Och man tänkte: "Hellre döden, Än att möta flera öden!"

Men den gamla sol med hopp

Äter steg pä fästet opp.

Och ens blod förut så trög,

Äter snabbt i pulsen flög.

Lidande på många sätt.

Sviket hopp och oförrätt,

Baktal, falskhet, lögn—allt glömdes;

Men hvad godt man rönt, det gömdes

Af ett svskonkärligt sinne

Uti trofast hjerta inne; —

Och dermed mot det nya år

Man hoppfull med förtröstan går.

AUGUST ANDERSON A. A., Ragnar,) novellist, kåsör, redaktör, korrespondent. Född i Munkarp, Skåne, den

20 aug. i860. Fadern var skollärare, och af honom erhöll A. sin första undervisning. Vid 17 års ålder ingick han i krigskåren, studerade krigsvetenskap i Landskrona och blef senare lärare i gymnastik och fäktning. Efter att ha idkat studier i Stockholm utvandrade han 1881 till Amerika och slog sig ned i St Paul, Minn., hvarest han blef föreståndare för en landafnir. Han tillhörde någon tid redaktionen af Sv. Folkets Allehanda, liar varit medarbetare i Sv. Folkets Tidn. och redaktör för Minnesota-Posten. Men sin mesta tid liar hau egnat åt landaflärer och blef 1895 föreståndare för A. K. Johnson & Co:s landkontor i Duluth, Minn. Han gifte sig 1S82 ocli har tre barn. Anderson har med stor framgång försökt sig inom snart sagdt alla literaturens grenar. Han liar skrifvit ypperliga politiska artiklar, kvicka kåserier, humoristiska verser, fängslande berättelser, och hans resebref "Från Mississippi till Puget Sound," skildrande en färd till Seattle, tillhöra det bästa i den stilen, som vår press någonsin haft att uppvisa. Till Kurre skref lian 1HS6 intressanta bref från St Paul, Minn. Hans romaner, "Bankirens dotter," "Banditens vålnad," "Storbonns testamente," "103 Ström," "Hanna" och "Stina," ha utkommit i bokform. "Andersons skizzer och noveller äro," säger O. A. Linderi sina "Sv.-ani. pseudonymer," "präktiga folklifsskildringar, hållna i en populär stil, och ha tillvunnit sig mycket bifall från allmänheten. I öfrigt besitter A. ett betydligt mått af humor, som dock lätt blir grymt persifierande. Hvad språket brister i elegans, ersättes af en rask kraft och modig ärlighet, som, om ock den ibland förekommer en stnol burdus, verkar öfvertygande."

AXEL AL OUST ANDERSON (Leonidas, Axel, August, Ragnar,) korrespondent, poet. Född i Götlunda socken. Nerike, den 23 mars 1S62. Krhöll en god folkskolebildning och genomgick efter sin konfirmation en kurs i Arlioga praktiska skola, som då förestods af den nu-

mera i Amerika bosatte menniskovännen, pastor P. Oström. Anderson erhöll goda vitsord från skolan. I okt. 1881 ankom lian till Amerika och bodde i Jamestown, N. Y., till våren 1894, då han flyttade till Cleveland, O. Om sin verksamhet skrifver han sjelf: "Mekaniken har varit mitt fält, och för närvarande är elektriciteten mitt studium såväl som lefvebröd." Anderson har emellertid vid sidan deraf sysslat med författareskap och lemnat många bidrag i dels bunden, dels obunden form till Sv. Am. Posten, Vårt Nya Hem. Svenska Veckobladet och andra tidningar. Klera af hans poem ha varit synnerligen tilltalande. Här är ett af dem:

STRÖ BLOMMOR PA C. K A FY EN"!

Strö blommor på grafven.]>å hjeltens graf, Pä sonens af nonien, som lifvet gaf

För statsunionen; På sonens af söder en ros ock sätt: "Han föll, äfven han, för hvad luui ansåg rätt:

Konfederationen." Välan, öfver honom du ej bry te stafven— Strö blommor på grafven!

Strö blommor på grafven, hvar hjeltea graf.

Som kämpade ärligt och lifvet gaf

För älsklingsidéer! Om misstag han gjorde, hans iifxig: var Dock ädel som dm; var då icke snar,

Likt hatets pygmeer, Att öfver hans multnande ben svänga glafven.— Strö blommor på grafven!

Strö blommor på grafven,—men icke blott På krigarns, ty mången fått kläda skott

I ädlare strider. Vft antal att tälja är icke lätt,

>m fallit för frihet, för sanning och rätt .... Se'n urminnes tider.—

kransame viras, i minnet dem haf-ven,—

Strön blommor pä grafven!

BERNDT ANDERSON, redaktör. Född i Lund, Sverige, den 2 aug. 1S40. Efter aflagd studentexamen stannade han någon tid vid universitetet, hvarefter han under åren 1865—73 innehade en befattning i inrikesdepartementet i Stockholm. 1873

reste lian utrikes, idkade naturvetenskapliga studier i Danmark och Tyskland och emigrerade 1880 till Minnesota. Efter att under ett par års tid ha arbetat som biträdande redaktör vid Minnesota Stats-tidning, blef lian redaktör af Skaffare 11 i St Paul. 1893 utnämdes han af guvernören till mejerikommissarie. A. är den förste svensk i Minnesota, som någonsin ötnämts till föreståndare för något stats-departement. Men så hade A. också under flera år tagit verksam del i politiken och varit republikansk delegat till många politiska sammankomster.

C. A. ANDERSON, korrespondent, poet. Född nära Upsala den 16 dec. 1870. Kom till Amerika 1887 och har arbetat i mekaniska verkstäder i Chicago. Utan att besitta egentlig teknisk utbildning, har han dock gjort flera uppfinningar, bl. a. en varmluftsmaskin, som lofvar att bli af stort värde och ger vid handen, att A. är ett mekaniskt snille. Sina lediga stunder har han ofta egnat åt literära sysselsättningar, i det han bidragit till tidningarne med korrespondenser, uppsatser och poem. Om de senare skrifver O. A. Linder med rätta: "Utom det att de te-sitta en gladt löpande form, lägga de i dagen en djup uppfattning af poesiens innersta väsen och kvarlemna ett intryck af en kraftigt på samma gång som innerligt kännande själ. Språket företer ibland brister, som man dock, om man ej är uteslutande kritisk, gerna öfverser med." A. utgaf 1894 ett litethäfte, "Min erfarenhet," som innehöll ett slags på vers affattad trosbekännelse. Till belysning af hvad ofvan sades om Andersons diktning må lämpligen några strofer återgifvas ur hans poem "Den gyllne medelvägen":

Hvaije dödlig är benägen Fara vilse di och då. Och den gvllne medelvägen Är ej alltid lätt att gå; Understundom foten slinter, Tryckt af sinlighetens tvång, Och i tidens lnbyrinter Gå vi vilse mången gång.— u—

Lifvets väg har tvänne diken, A hvars sidor utan slut Tvänne villosamma riken Breda sina ängder ut. På den ena vantron sprider Dimmor öfver ödslig nejd; På den andra sidan strider Brott och last i blodig fejd.

Fanatismens målsman ropar Om ett land, lian aldrig sett— Genast hafva stora hopar Medelvägen öfvergett; Smädat vishetens gudinna, För att sjelfva få bedras, Tills likt irrbloss de försvinna Uti fantasins moras.

På den andra sidan hädar Lastens ande skaparen Och besinningslöst försmädar Medelvägens vandringsmän. Ma de smäda; flarnen alla. Irrande på tidens haf! Drifna hit och dit de falla Uti en förtidig graf.

Denna tidens dunkla läten

Ej den vises öra nå;

Tvst och lugn och sjelfnicdveten

Han mot lifvets mål ses gå.

Kommer döden, skall den komma

Utan fasa; ty hans hopp

Är, att han på nytt skall blomma

Ur förgängligheten opp.

I en derpå följande hyllning af "medelvägens män" framställer skalden åtskilliga vackra tankar. "Snillet är ett dunkelt minne," säger han, "af de syner själen såg, när den en gång närmre inne vid naturens hjerta låg,"—och fortsätter:

Anna menskobarn, som irrar Utan mål för dina fjät, Som med hopplöst öga stirrar Mot en kolsvart evighet, — Upp! Vak upp! Duskall förnimma, Gudomen bland menskor bor. Gud, liksom i fordomtimma. Närmre är, än mången tror.

HERMAN ANDERSON (H. A., Rollo), korrespondent, redaktör. Född i860 i Långaryds forsamling af Jönköpings län. Gick i skola i Halmstad och i Lund. Utvandrade till Amerika 1882. Efter ett års vistelse i Omaha, Neh., bosatte han

sig i Sioux City, la. Här har han haft stadig befattning vid jemvägarne i olika brancher, dels som clerk, dels som resekontrollör, men har egnat en del af sin lediga tid åt tidningsverksamhet. Under sommaren 1S84 var han biträdande redaktör vid Nya Nordvestern och böljade i aug. samma år utgifva tidningen Barometern, som efter ett par års tillvaro samlades till sina fäder. Omedelbart derefter såg under Andersons ledning tidningen Nybyggaren dagen, ehuru blott för att snart försvinna. Det med möda och uppoffringar förknippade arbetet på tidnings-faltet afkylde dock ej Andersons håg för arbete med pennan, utan har han ganska flitigt skrifvit korrespondenser till flera tidningar, bl. a. Sv. Tribunen och Sv. Folkets Tidning. Hau har äfven lemnat bidrag till amerikanska tidningar.

O. W. ANDERSON, redaktör. Född i Mörluuda socken, Kalmar län, den 7 okt. 1863. Växte upp och (skrifver han sjelf) "lärde som andra småländska torparpoj-kar arbeta och veta hut." Utvandrade i nov. t88i till Amerika och fick strax efter ankomsten till Jamestown, N. Y., lära sättarcyrket å Folkets Rösts tryckeri. Reste sommaren 1882 till St Paul, Minn., och arbetade med några afbrott närmare 7 år som sättare på Skaffaren och Minnesota Stats-tidnings tryckeri. Sommaren 1883 och sommaren 1884 stod han som Minnesota-konferensens ombud på emigranthemmet i St Panl, för att gå ankommande landsmän tillhanda med råd och hjelp. Ar 1887 tillbragte han för sin helsas vårdande i östern, och 1S89 flyttade han åter österut, sedan sjuklighct tvungit honom lemna kasten för alltid. Ett par års vistelse ocli arbete på landet återskänkte honom helsan, och 189a flyttade hau till Jamestown och blef aflarsföreståndare för Vårt Land. I sept. samma år blef han redaktör för tidningen, men blef till följd af öfveransträngning åter sjuk och afsade sig i juli 1894 sin Infattning.— >5 —

"Då jag kan göra något alls, spelar jag numera bokagent," skrifver han. Gift sedan okt. 1888, förlorade han redan i juni 1894 sin hustru genom döden, och ett par månader derefter följdes hon af det yngsta af makarnes två barn. Anderson har en lätt och behaglig stil och skulle, om helsan stått honom bi, säkert kunnat nträtta mycket som tidningsman. Man kan icke annat än förvånas, då man får veta, att han så godt som lärt sig allting sjelf. För att på samma gång gifva ett prof på hans stil och visa, hvad menniskor med medfödd begåfning och ihärdighet kunna medhinna i trots af vidriga öden, àtergifves här, hvad Anderson, undfallande och anspråkslöst, meddelar om sin literära verksamhet: "Bäste hr S. Här är jag icke med. Jag har gått i skola ej fullt sex månader i hela mitt lif, och det var innan jag fyllt 14 år. Men sättareyrket är ingalunda en dålig skola, och för öfrigt liar jag läst — läst — läst och plockat upp en ytlig kunskap i snart sagdt alla ämnen. Några fn timmars Undervisning i engelskan erhöll jag kort efter ankomsten hit till landet, men lärde detta språk genom sjelfstudium, såsom vnl de flesta svenskar få göra. Ar 1885 började jag till Svenska Folkets Tidning insända öfversättningar af humoresker, vetenskapliga och literära artiklar etc., och redaktören för Skaflaren, B. Andersen, gaf mig stundom öfversättningar att göra, hvilka dock ej alltid lyckades så Hr II. Stockenström, som då skref Hemlandets s. k. baksida i St Panl, hade bade vilja och förmåga att påpeka bristerna. Så småningom lärde jag mig skrifva någorlunda ren svenska, och sknfklådun har hängt med mig alltsedan. Fullt lössläppt blef den först 1887, da jag fick i uppdrag att skrifva senare delen af "Lincolns lif," skildrande åren l8sfr-'65 — ett arbete, som påbörjats af hrj. F. Nyström och trycktes som följetong i Vårt Nya Hem 1887. Har skrifvit många småsaker i olika tidningar

öfver olika signaturer, men ingenting af bestående värde.

Som tidningsman — ifall man genom en långt utsträckt artighet vill benämna mig så — satte jag som min uppgift att för landsmännen från republikansk synpunkt klargöra vårt lands politiska förhållanden och deras rättigheter och pligter med afseende på desamma. Jag fick ej arbeta länge nog att göra någon nämnvärd nytta för den sak, som jag i egenskap af amerikansk borgare ansåg så eftersträfvansvärd: — att bringa svenska folket i

östern till lifligare medvetande om sin politiska makt med ty åtföljande ansvar."

SIGNE ANKARFELT, f. Liedberg (Signe A-t, Savino), poet, korrespondent. Född i närheten af Vexjö, hvars elementarläroverk för flickor hon genomgick. Hennes fader, Johan Olof Liedberg. haile som mycket ung, redan i böljan af 1840-talet, begifvit sig till Amerika och blifvit en af civilisationeus vågbrytare i vestern. Han kom till California, innan guldet upptäcktes. Efter fullbordade skolstudier sändes unga Signe till Schweiz, för att utbildas för lärarinue-kallet. Efter att ha uppehållit sig der samt i Paris och London, blef hon lärarinna vid en flickskola i Glasgow. Derifrån for hon till Geneve och, efter ett besök i Sverige, till Chicago. Kort efter sin ankomst hit blef hon år 1S88 gift med F. W. Ankarfelt, konstför-vandt och f. d. utgifvare af skämttidningen Kurre. Mrs Ankarfelt har visat sig ega god poetisk begåfning och har lemnat poetiska bidrag äfven till de amerikanska dagtidningame. När Linne-stoden aftäcktes, väckte en engelsk dikt från hennes hand stort uppseende. Chicago Tribune gick så långt i sin beundran, att den med amerikansk entusiasm förklarade, att "de högstämda tankarne och det formfulländade språket vore nästau värdiga en Longfellow." Mrs A. var under verldsutställningen en—16—

flitig korrespondent till svenska frun-tiinracrstidningen Idun. Bland sv.-am. tidningar ha Sv. Amerikanaren samt Kurre och Frisk Luft oftast erhållit bidrag af henne. Följande nätta naturteckning är af mrs Ankarfelt:

sädesknakrf.n.

Vinden har kysst hvar blomma till ro, Fogeln har sökt sitt lugna bo, Vassen nickar vid stranden, Fram sä tyst simmar anden.

Rosen så hvit och rosen så röd Hviska godnatt, nu är dagfjäriln död. Blek aftonens stjerna framblickar. En helsning fråii solen hon skickar.

Daggen nu faller på grässtrån och blad, Jorden nu skänkes ett himmelens bad. Myggorna tråda nu dansen, Sinå elfvorna binda på kransen.

Lugn som en spegel står insjörik. Björken den skådar sin krona så rik, Gäddan sin fåra plöjer, Blodröd tnånen sig höjer.

Allt är så fridfullt, så tyst och sä lugnt, Oron nu viker, hjertat blir ungt. Minnen stå upp uti kvällen Likt stjernan på mörkblå pellen.

Ue gyllene drömmarne komma och gå, Som dimman gestalter snart alla de fa, Ur grafven de kärleken mana, Och änglarnes närhet vi ana.

Då höres ett skri, så skärande gällt, Blaud mognande kornet på böljande falt. Du ryckes ur rosiga drömmen, Som spànet med brusande strömmen.

Hvem är det, som störer så nattens ro? Det är sädesknarran, som bygger sitt bo, Der gyllene skördarne gunga, Hon lian ej flyga, ej sjungit.

PHILIP W. ARMSTOXG (Exit), korrespondent. Bosatt i Fort Worth, Texas, hvarifrån han regelbundet insändt bref till tidningen Sydvesten: i Kansas City, Mo.

AXEL AXELSON (Ax, Tant Ulla), korrespondent. I slutet af 70-talet och bötjau af So-talet bosatt i Lindsborg, Kansas, hvarifrån han skref talrika noti-

ser och bref till Svenska Härolden i Sali-na, Käns. Flyttade sedermera till Nebraska der hau afled. Axelson var läkare.

EDWARD AXTON (Edward Axon, Edward A., Edward Axauder). poet, korrespondent. Född i Stockholm den 23 sept. 1843. Genomgick folkskola och kom vid 13 års ålder till Skellefteå, der han lärde boktryckeriyrket, i860 återvände han till Stockholm och ingick vid kongliga flottans kanonierkår, der han stannade ett år. Hösten 1865 reste lian till Amerika och fick plats som sättare vid den af Öbom i New York utgifna Skandinavisk Post. Tidigt påföljande vår lemnade ban sin plats vid tidningen och tog i sällskap med en hop tyskar anställning vid ett sågverk i Alabama. Derifrån for han till New Orleans och arbetade på ett tyskt tryckeri till sommaren 1867. Han

tröttnade emellertid snart på södern och begaf sig till Chicago och derifrån till sågverken i norra Michigan. Han fann arbetet deruppe mycket hårdt och återvände derför i mars 1868 till Chicago, der han erhöll anställning vid tidningen Hemlandet. Följande vår tog han plats som sättare i Galva, Hl., vid den derstädes af kapten Erie Johnson utgifna Galva Republican, och under juli —okt. 1869 redigerade hau den svenska afdelningen i Illinois Swede. Han var derefter anställd på olika amerikauska tidningsofficiner i Illinois till sommaren 1871, då han ännu en gång styrde kurs på Chicago. Här fick han anställning vid Nya Verlden som sättare och redaktions-biträde och följde med tidningen, då den efter den stora branden flyttades till Galesburg. Senare var Axton till våren 1872 tidningens rcsekorrespoudent. Samma år blef han re se korrespondent för den i Kansas City, Mo., utgifna Vestern. Vintern 1872—3 fick hau plats på ett tidningstryckeri i Pueblo, Colo., och skref under tiden bref till Nya Verlden. Hösten 1874 återkom han till Chicago och arbetade på Nya Verldens tryckeri till

följande vår. Sedan dess har han fört ett kringströfvande lif hvarunder han besökt nästan alla stater mellan Klippiga bergen och Atlanten, vandrande från plats till plats, arbetande än här än der, alltid blott under kort tid på amerikanska tryckerier, mera sällan pä svensk-amerikan-ska. Endast undantagsvis har man genom någon tidningsnotis fått nys om hvar han för tillfället vistats. Först på våren 1896, då han efter inånga års bortovaro aflade ett besök à Hemlandets kontor i Chicago, passade en af tidningens redaktörer, hr A. Schön, på och iuterviewade den kringirrande skalden. Tack vare hr Schöns påpasslighet och hans vänlighet att ställa sina anteckningar till vårt förfogande ha vi här kunnat delgifva våra läsare en ordentlig redogörelse för Axtons hittills för alla utom honom sjelfokända lefnadsöden. Få hösten 1S91 arbetade Axton någon tid vid den i Story City, ta., utgifna tidningen Nya Verlden, försvann derifrån, men återkom helt oväntadt. Tidningens redaktör, hr O. A. Linder, lemnade då i ett bref (oljande intressanta meddelanden 0111 honom. "Han är en ganska städad menniska, arbetsam som en myra, höf-visk och pligt trogen som få. Hans hufvud är från frenologisk synpunkt högst märkvärdigt formadt. Hem-sinnet fattas totalt, och samma är förhållandet med bestäudighetssinnet — något som ju for resten hela hans lif bekräftat. En lång, gänglig gestalt med stora lotter, hvilkas steg höras vida omkring. Berättade, han gått i kapp med ett bantåg på bibanan, som anlöper Story City. Jag tror det nog, ty hans ben äro ovanligt långa. Nätt och jenU bade jag skrifvit detta, då från yttre rummet hördes den välbekanta, harkande rösten af —Axton. Jag tittade gcuoui springan på dörren, Tör att forvissa mig om, att det ej var en hallucination. Men nej. Der stod han precis på ett hår sig lik. Samma öfver öronen krangda slokhatt; grådaskiga stöfvel-jättar (inte stöfietter) och för korta buldansbvxor. Bokhållaren underrättade

honom om, att en "P. M. Order," som han afsändt under sitt vistande härstädes till en person i Sverige, returnerats hit på grund af att adressaten var död. Utan att säga ett ord, strök A. utför trapporna och bort till posteu. Han var antagligen pank, och pengarne lian nu återfick kommo honom väl till pass." Redan under A:s vistelse vid kanonierkåren i Stockholm böljade hans medfödda skaldeanlag framträda. Han skref religiös poesi och fortsatte dermed under första tiden efter sin ankomst till Amerika. Under sina många vandringsår har han, naturligtvis oregelbundet, lemnat bidrag på vers och prosa till flera amerikanska tidningar, bland andra Tribune och Inter-Ocean i Chicago. Han har öfversatt till engelskan Tegners "Sång till solen," "Hafvet," en del af Lidners "Spastaras död'1 samt Nyboms och Säterbergs Nia-gara-sånger. Från engelskan har han mästerligt öfversatt Poes "Korpen" m. m. Hans egna skaldestycken äro i flera fall verkligt storslagna. Endast en djupt kännande skaldenatur kan tolka sin beundran för naturen så gripande som Axton i begynuelseverserna till poemet "Afsked till Klippbergen":

Skönt rullar månen öfver bergens branter O! kanske för min blick den sista gång! När solen står i öster, klippgiganter. Jag lemnat er; men först en afskedssång! Naturens lampor, I, konstellationer, Vid edra blickar Avge harpans toner Högtidligt genom rymdens tystnad fram! Ej utaf lidelsernas trollkrets fången Upp, o min ande! U{>p igen till sången, Då kring dig slumrar än en men'skostam!

Natur, natur! För forskar'ns starka blickar

Du jemt i naken, helig skönhet brann! Du samma ljus i tankens afgrund skickar Som förr, när Humboldt sökte

det och fann.

Hur fantasien eller dåren diktar, Du står—ett monument, som icke svigtar, Som ej förtäres utaf tidens tand. Men snillets sol din höga spets förgyller. Materia, som rymdens rymder fyller, På dig jag lägger, undrande, min hand.
— i8—

Sjelf är jag jord. Känn hur mitt hjerta häfvesl

\ älan! dess blod har samma element Som detta klot, uti hvars verkstad väfves Det ämne, hvari men'skans lif är tändt. Jag ser, jag smakar, luktar, tror och kän-

ner.—

Upprinner också der den kraft, som spänner

Sig innanför—själ. tanke, tro, förnuft? — Välan! en länk emellan Ond och tingen, Här står jag, bäfvande. Gud fattar ingen; Men berget rör min hand, mitt bröst dess luft.

Hur säll jag stått på dessa djerfva spetsar! Hvad fröjd, hvad häpnad flög uti mitt blod!

Ah! högre än den örn som dristigt kretsar Bland molnens grupper, sjelf en gång jag stod.

Det var som man ett dubbelt lif mig lånat.

Likt tusen böljor, sedan nordan dånat, De vilda massor lågo öfverallt. Hur stora, vördnadsbjudande jag fann dem!

Jag, menniskan, var lik ett solgrand bland dem!

Jag var en tanke blott och ej gestalt.

Lika beundransvärda äro flera andra af hans poem, såsom Vattenfallets tragedi, General Douays död, Emigranterna på hafvet m. fl. Nigra af dem har han skrifvit både på engelska och svenska. Ibland har ban lyckats bäst på engelska språket, såsom i poemet The Spirits, hvars svenska tolkning, kallad Andeminnena, på många ställen är mer än lofligt dunkel. Ett par strofer t. ex. lyda så här:

En "circumstance" förklara: Om klädd i tiggardrägt Har tigerns "rätt att vara" På många störst effekt. Godmodighctstendensen För ofta "faller flått," Om sundt förnuft satt gränsen Och sinnet kännes matt.

En annan sak är säker: En sensitiv person, Som ej med nöden leker Och afskyr gyckelton. Gör motstånd emot många, Frikostiga på stund, Som vilja sinnet fånga På svårighetens grund.

Man kan länge fundera öfver dessa verser utan att bli klok på dem. I den engelska tolkningen af desamma ligger deremot meningen i öppen dag:

One circumstance explaining: In beggargarb bedeck'd, The tiger's mental reigning On some Ilas most effect. Kindlieartedness to strangers On them "falls flat" to null, If common sense is ruling And if the mind feels dull.

One fact is interesting: A person in distress, Quite sensitive, detesting Sport and intrusive ness, Resists a class of cynics, Who would give help and smile If they could but control him According to their style.

På senare tider liar A. oftare röjt en sådan ojemnhet än förr. Hans äldre poem, de långa såväl som de korta, äro väl genomtänkta och väl utförda. De beröra också allesamman allvarliga ämnen: moderskärlek, dygdens röst. Guds allmakt o. s. v. Ett af hans bästa poem är det här nedan återgifna:

GUD.

Skall han höra min suck, han soui bor

i ett ljus, Hvilken ingen nalkas förmår? Eller lemnar ban varelsen kvar i sitt grus,

För att leta i sanden hans spår? Dock fast forskande anden kan höljas af natt,

När lian ifrigt söker allt sant. Står den eviges namn, om ock tanken är matt.

För vår trosblick i klar diamant.

Men hvad är gudsdyrkan? Hvad är religion?

Säg, är det en hägring blott? Sant är väl, att menniskan veneration I hjernans helgedom fått; Men förstår du att skilja på inspiration Ocli en force ifrån nerverna? — Märk! Dock, hur kretsar i kaos den flytande tron?

En orsak fins till ett verk.

Har du seglat i månsken på Mälarens svallI en sakta vaggande slup? Eller såg du ett dånande vattenfall Störta ner i sitt svindlande djup Och de hiskliga massor mol skummande lopp

Tumla om i förfarande dans,

Så en vällustig fasa for genom din kropp?

Ja, dà sàg du, att skaparen fans.

Har du märkt, med hvad färger han målad blef

I solens flammande prakt,

Och hur åskan hans ära i rymden skref

Med ramlande viggars makt?

Hur jordarne, som astronomen vet af,

Som kretsa i skimrande skrud.

Förkunna med eko från rytande haf:

"Vi vore ej till utan Gud!"

Har på honom du tänkt, när du menskan förnam I sin ädlaste utveckling stå? ^är hos Moses, hos Jesus hans ande gick fram

Som hos jättanie mellan de två? Denna massa af tankar, af blixtrande kraft

Hos en Göthe, Bnlwer, Linné,

Var en gnista — ty mer ingen dödlig

har haft — Af den Gud, som ej ögat kan se.

Detta lif. dennu force, af materien skymd, I>enna återspeglande kraft Af objekter, som röras i rymd uppå rvrnd,

Och af de, hvilka tillvaro haft.

Af de ling, hvilka stunda, när multnad

.... ' Ligger jag jemte brödenia här, —

Ar en mening, en rad i den heliga skrift

Från den Gud, som evinnerlig är.

Men är anden, som djerft uppå tillvarons blad

£>tår ristad, mäktig och stor,

ar han den Gud, som jag en gång t, . . , tillbad

Bredvid en bedjande mor? men n,enniskoalidén, som derifrån sprang, i rots tie häftiga stormarnes ljud,

1 solar och stjernor en klar transpa-

1 hvars centrum han stafvar "tdl: OVI).

JOHAN GUSTAF RUNESKÖLD BANER.

JOHAN GUSTAF RUNESKÖLD BANER (Adehom Dyretiw, Mickel Galten-svans), poet, novellist, kåsör, redaktör. Född 1862 i Moheda-trakten, Småland. Genomgick redan under sin uppväxt vexlande öden. besökte många trakter

af Sverige och var under någon tid betjent hos en grefve. Efter sin konfirmation ingick han vid Kungl. Svea Artilleriregemente i Stockholm. Under de följande åren tjenade han vid och rymde från större delen af Sveriges värfvade regementen och ådrog sig derigenom benämningen "rvmniarekungen." Slutligen gripen, "fick han göra en rundresa till de olika regementena och under denna resa försvara sig inför 16 krigsrätter." Dömd 6 olika gånger, förklarade lian sig nöjd med den sist af-kunnade domen, som lydde på 12 dygns mörk arrest utan sängkläder samt afsked från utgångsregementet, Svea Artilleri. Den 4 maj 1884 var han åter fri och lemnade några dagar senare Sverige. I Amerika liar han största delen af tiden varit lxwatt i iTonwood, Michigan, och haft handelsrörelse. Men han har äfven sysslat med mycket annat, varit reseagent för tiduingar, arbetat vid sågverk o. s. v. Hur han kom att slå sig på författarverksamhet, omtalar ban sjelf med följande ord: "Blef skribent, emedan en — byxknapp loss-— 20—

nåde och jag på grand deraf kom efter med mitt arbete, derför erhöll påpels-ning af förmannen, klådde denne och böljade en strejk, hvarför jag arresterades, blef utskälld af Hemlandet — och tvangs försvara mig." Sitt första tid-ningsbref skref han till Rockfords Allehanda; hans första poem var infördt i Sv. Tribunen. Sedan dess har han med hardt när otaliga pcnnalster i bunden ocli obunden form bidragit till en mängd tidningar, sàsoin Rockfords-1'osten, Sv. Veckobladet, Sv. Folk. Tidning, Vestkusten, Sv. Am. Posten och andra. Från dec. 1889 tillhörde han under några månader Sv. Romanbladets i Minneapolis redaktion och var under våren 1892 redaktör för Frihet i Ashland, Wis. Om Banérs författarskap ha många meningar gjort sig gällande. Bland alla våra skribenter fins knappt någon, som "blifvit utsatt för en sådan in på lifvet gående kritik, så mycket grymt hån och gyckel som lian," anmärker Linder i sin artikel om sv.-aui, pseudonymer ocli tillägger: "Det har inte hjelpt, det har varit som vatten på gåsen. Ilan har arbetat sig upp under tiden, bland ett regn af pilar figurligt taladt, och vill man var rättvis, måste ovilkorligen medges, att ett godt gry forefinnes hos Banér. Det kan inte förnekas, att mellan dessa bomlxastiska fraser och uppstyltade metaforer, som han använder, ligga tankar, som ingen behöfde skämmas för. Hans liumor är ibland t. o. m. kvick, men lider af urskiljningsbrist och lös komposition." t;n annan bedömare, red. Lannes, anser att Banér "besitter onekligen snille, men af det slag, som saknar förmåga af ntveckling. Snilleblixtar ha understundom glänst fram från honom, öfver hvilka man haft skäl att förvånas, men å andra sidan har han mer än en gång fått pneril spaltfyllnad publicerad." Red. af tidningen Blokad-brytaren skref 1891 om Banér, att han "vunnit ett namn såsom vår spirituellaste och originellaste kåsör. Hans sång-

mö är egendomlig, än vek och smäktande, än brusande och stormande; han kallas asabarden och vikingaskalden: namnet tecknar mannen. Hans humor är humor: en sorg i rosenrödt." Bland öfriga, som uttalat sig berömmande om hans diktning, befinner sig äfven Ninian VVærner, hvars smickrande ord dock af flera kolleger upptogos som satir. "Banérs verser." skref han, "andas stundom den ljufvaste ocli mest himlaburna lyriska poesi, under det att de vid andra tillfallen äro helt och hållet episka, klingande af malm ocli genljudande af en kättipakraft, som är så väldig, att håren ovilkorligen resa sig på våra s. k. hufvuden." Det sistnämda uttrycket må låta komiskt i en kritik, men det är träffande. Banér lägger an på att vara martialisk. Ett af hans bref till denna hoks utgifvare inledes med följande ord: "Tulehimlens, Tulesjöarnes och norrskensflammornas färger ha gjort, att vikinglynnet kanske allt för ofta gör sig förnummet i mina handlingar, mitt tal, min skrift; men jag förnimmer ock den verkliga välviljan och saluterar den." I ett af sina poem kväder han:

"Mana dunderljud, luta, nr svallande barm,

Slå ined kraft dina strängar af stål! Lycklig är jag blott då du kan frammana larm,

Kanonader och stormlika vrål."

Öfverallt i hans skrifter spåras denna benägenhet att använda bombastiska uttryck, svulstiga fraser, som ibland

kunna vara lyckade nog, men understundom slå öfver i det befängda. Eller hvad säges om följande:

"Polareldens niuspelflammor glödde i Jerfsöfjällets hjelmplym. Stjeruaruiéns defileringsfalt, gudaoceanen, garnerade sitt stål med ejderdunslätta silfvermoln. Ljusne elf mantlade sin smaragdsådda harm med decembers ismantel." Författaren tillägger sjelf: "Detta är asa-bardsspråk, förslås."

JÄt sin förstfödda gaf Banér de klingande namnen Runa Minerva, och dä flickan i späd ålder aflidit, tog han det så illa vid sig, att han betraktade sig sjelf som "död." "En afgudarden knopp, vid hvilken han kan fästa hoppets väna blomster; en tillbeder sjelfva rosen." förklarade han.

Banér är i visst fall en ordkonstuär. Flera af hans poem, i hvilka han väl användt högtrafvande fraser och visat sin asa-bardsnatur, men undvikit öfver-drifter. klinga riktigt ståtligt. Det är naturligt, att han med förkärlek skall besjunga sådana ämnen som "Brage-lag," "To|fte Karol," "Viltinga-jul," "Vikingens hemkomst," m. m. d. Han är också medveten oin sin egen kraft, så att han t. o. m. gifvit en vitzare anledning till uppfinnande af följande komparation: "Egenkär, egenkärare. Banér." Hans mening om sig sjelf framskymtar tydligt nog i följande rader, som ban skref på titelbladet i en väns exemplar af en diktsamling:

"Invid min vagga sjöng min gamla uior Hvart ord. hvar tanke, som härinne bor. Men hvad jig sjöng, var unga ord och tankar —

Och blixtar födde jag, inen aldrig dankar."

Som humorist är Banér svårfattligast. Hans humor är af ett eget slag, som långt ifrån alla kunna uppskatta. Deremot har hau lyckats förträffligt inom skizzeus område. Många riktigt näpna SI"A lifsbilder och karaktärsteckningar ha flutit ur jlans penna |lan är dess-!'kes frenolog och har skrifvit åtskilliga ganska träffande s. k. "frenologiska de-lineationer." Fr4,, trycket har lian utgifvit en själfbiografi, betitlad "Sextio-trean." hvilken är hållen i en rätt lvc-kad humoristisk stil. Vi vilja till slut meddela några af Banérs liästa poem.

pA lan okt.

Jag är fri, jag är säll. Blott i vildmarkens tjäll Mötas sällhetens, frihetens mör.

Ej de tåla kultur,

Trifvas aldrig i bur:

"Städse lyckan af stadskvalmet dör."

Mot mitt bröst, mot min arm

Svallar lågande barm,

Röda läppar de mysa mot mig;

Händer, snöhvita, smà,

Ögon, strålande, blà,

Skönjas här på min blommande stig.

Silfverbäcks poesi, Källors filosofi

Mängas här; den är härlig, vår lott. Svalka bor bär och frid. Och här mäta vi tid Efter blommornas doftande mått.

Hon, miu leende mö,

l'à mitt bröst synes strö

Morgon rodnad och lefvande guld;

Lagrar åt mig hon skär.

Och på mosstronen här

Blir jag drott. Är ej lyckan mig huld?

MITT HJERTAS SÅNG.

Kom, ljufva tankars ande, till mitt sinne. Kom, iidla känslors ängel, till min barm! Koin. sköna hågkomst, dröj uti mitt minne

Och väck till lif en sång, helt blid och varm!

O sångmö, för mig hem till nordens dalar.

Till Sveas kära, höga, gamla fjäll'. Kom. för mig hem till gröna lundens salar,

Till moders lugna härd, till faders tjäll!

Och följ mig dit, till stranden, der jag lekte

Som liten gosse, öfver bölja blå; Låt mig få se deu våg, som förr mig smekte,

Och än en gäng fa gunga deruppå.

Låt mig ur silfverklara källan dricka Och se min bild som förr i spegeln der; Lät mig fä famna än en gång min flicka Och smycka grafven, som min moders är.

O kom, o kom! A ängens rosenmatta Vid ystra bäcken under lummig lind Vi slå oss ned; der kan ej sorg oss fatta: Hon ilar liort med kvällens blomsiervind.

Då döden en gång kommer till ni i ti möte

Med glömska och försoning, ro och frid, Låt mig få hvila i min hembygds sköte. Der den förgick, mill barndoms ljufva tid!— 22 —

i dunklets timme.

Valkyrie-facklor, Odins gala-ljus. Illuminera snöbemantladt grus Och så briljanter i Neptuiii-salen. Jag ser plejaders graciösa dans, Orion-bältets ideella glans, Ser norrsken fläta utaf eld en krans Kring transparenta guda-katedralen.

Min känslas trogna lifdrabanter gà Att kvssa harpans gvllne läppar då Och fa sin sång af dem ackompanjerad. Men fantasien, sängens direktör, Sin röda trollstaf uti cirkeln rör, Tills verkligheten vid hans fötter dör Och orons amazon är retirerad.

Från dunkla, vallmostrüdda örongott Gå féer då, men ljufva féer blott, Att hemta minnets vin i glömskans kanna.

Se'n ilar truppen öfver tjäll och sjö, Från realismens jord till "Skoga-ö," Att ton-rubiner ocli smaragder strö I furukransen å "Heimskringlas panna."

N. L. BENDZ, redaktör. Född den ii dec. 1867 1 Ströö församling, Kristianstads län. Genomgick efter förberedande studier en fyraårig kurs vid Lunds folkskollärare-seminarium och utexaminerades 1884. Vikarierade sedan ett år vid Norra Rörums högre folkskola, men tröttnade pA lärarekallet och afreste 1S86 till Amerika. Efter två års vistelse i Minneapolis, der han var sysselsatt med arbete af olika slag, bötjade han ISSS utgifvandet af Fäderneslandet, den första svenska tidning "at the head of the lakes." Den öfvertogs året derpå af •ett bolag, som sedermera ändrade dess namn till Duluth-Posten. Bendz kvarstod i dess redaktion till 1890, då han 1 West Superior, Wis., började utgifva Wisconsin Svenska Tribun, den törsta svenska tidning i staten Wisconsin. Tidningen, hvilken han fortfarande utgifver, lär gifva honom ett godt lefve-bröd och ega politiskt inflytande. 1893 företog B. en utrikes resa, hvarunder han besökte Tyskland, Frankrike, Schweiz och Italien. Bendz har författat en del smärre skizzer och poem, men har aldrig eftersträfvat något namn som för-

fattare eller skald. Sin tidning har han alltid skött väl.

OSCAR MAGNUS BENZON, A. M. (O. M. B., Oscar), talare, poet. Född den 10 dec. 1870 i Moline, 111., der fadern var prest. Redan tidigt spårades hos gossen ovanliga anlag. Hans tidiga ungdom tillbragtes i Iowa, dit

familjen flyttade från Moline. Oscar genomgick Augustana College och tog sin studentexamen 1891, hvarefter han reste till California och fortsatte sina studier vid Stanford-uuiversitetet i Palo Alto, der han i maj 1893 inför lärarefakulteten försvarade en af honom författad afhandling om ett par tyska poem och belönades med magistergraden (Master of Arts). Under sommaren tillbragte han i sällskap med flera andra studenter några veckor med fruktplockning å en farm vid Suisun, hvarefter han återvände till Palo Alto. I afsigt att bereda sig en inkomst sökte han plats vid postkontoret och erhöll tre timmars daglig sysselsättning. Resten af sin tid använde han på studier. Men detta blef för mycket för honom, som redan förut vid flera tillfallen lidit af öfveransträngning. Han fick täta sjukdomsanfall, yttrande sig bland annat i sinnesförvirring och hypokoudri. Nedslagen och förtviflad kom han till San Francisco, der han sommaren förut med stor framgång vant föreståndare tören församlingsakola. Hall hade många ljusa mellanstunder, men sjukdomen segrade, och i ett anfall af sinnesförvirring dränkte han sig den 13 okt. 1893 i viken utanför Alauieda.

Benzon var utomordentligt rikt begåfvad, men likt många andra snillrika personer saknade han jemnvigt i sinnet. Han kunde ena stunden rara glad ända till uppsluppenhet, för att den nästa nedtryckas af den hopplösaste dysterhet.

Han sade sjelf, att han regerades af två demoner — en god och en ond, och att han, när den onda demonen ansatte honom. förlorade all sjelfbelierskning. Detvar en medfödd sjuklighet, ett art från hans morfar, som lär varit en i andligt afseende abnorm företeelse. Benzou hade annars haft en lysande bana framför sig. Hvarhelst han kom, gjorde han sig genom sitt öppna, vinnande, från all falskhet och dolskhet fria väsen omtyckt, och den ovanliga grad af person lig magnetism, som han besatt, tycktes draga allas hjertan till honom. Han var en briljant talare, som mer än de flesta förmådde hänföra sina åhörare, vare sig han från predikstolen uttalade bibelordet eller vid festliga tillfällen tolkade dagens betydelse. Den törsta predikan som någonsin hållits i Palo Alto, hölls af Benzon. Han var en af våra förnämsta skalder, och hans poesi röjde städse samma hjertegod-liet och innerlighet som hans tal och för öfrigt hela hans umgängelse. Hans lifsåskådning var optimistens. Trots allt, som kvalde hans sinne, blickade han med förtröstan mot något ljusare stundande. På flera ställen i hans poem finna vi uttryck, tydande derpå. Så i slutorden till poemet "Till min krossade spegel":

Snart, när mitt öga brastet är som ditt. Och vandringsstafven är till spillror vorden,

Och själen, evigt lösgjord från sitt fängsel, 1'à andra sidan grafven vunnit har Gestalt och form, — i lifvets silfvervàgor Jag bada får mitt skumomhöljda väsen Och spegla se'n min bild i ljusets källa Samt i forstådda syskonandars ögon Se hjertats kärlek! ren, oegennyttig, himmelsk.

Aldrig var han sarkastisk eller elak. Han kunde väl gissla dårskap och Härd. 'nen det skedde ej med gliringar och pikar. All hans poesi vittnar om godt 'ynne, äfven då han slår an en vemodsfull sträng, såsom i hans "Sång till ensamheten," der han ger sin trånad luft i dessa ord:

Ack, ljufva ensamhet, min känslas verld, Hos dig allen' mitt hjerta finner hvila. Städs' under lifvets myckna bjefs och flärd

Jag längtar ock att hän till dig få ila,

l"ii kry]» tätt intill ditt modersbröst, Der kvalen skingras för din änglaröst.

O, jag är trött af jägtande bestvr, Jag vill ei ge mig ut i vimlet längre. Man brådskar, äflas, —och jag blir så yr, Och lifvet der käns hvaije timme trängre. Hos dig, hos dig! Jag annat ej begär; IIos dig förnöjd, fullkomligt nöjd jag är.

Redan vid universitetet hade Benzon hunnit göra sig bemärkt och hade mer än en gång hedrats med uppdrag, som ställde honom, den fattige svenske prestsonen, framom alla hans hundratals rika amerikanska kamrater. Ilans hufvudstudium var tyska språket och literaturen, och hans magisterafhandling vittnade otn grundliga insigter och stor begåfning som kritiker. Han skref flera poem på tyska. Sina svenska poem hade han mestadels publicerade i Vestkusten; några också i Augustana-studenternas årskalender Balder, i hvilken han bland annat offentliggjorde en utomordentligt väl utförd engelsk öfversättning af Stagnelii dikt "Martyrerna." Benzon hann

icke att åstadkomma mycket i literär väg, -men allt, hvad han skref, är fullödigt. Hvarje poem af honom är en äkta perla. Ädla tankar och smekande form känneteckna hans dikter. Det är också svårt att göra ett urval bland dem, — så jemngoda äro de. Här följa ett par:

karlek.

Hvad är den gudamakt, som stilla sänker

Sig ned till jorden, till oss menskor här; Som skapar sorgen, och som sorgen dränker;

Som gör, att lifvet värdt att lefva är?

Hvad är den kraft, som, hvar den fins, sig röjer

Så omotståndlig, men så ljuf likvisst; Som gör, att själen sig till himlen höjer, Och hjertat finner, hvad del tycks ha mist?

Det kärlek är. Allt annat intet väger. Han gör det hjerta varmt, som förr var kallt.

Han omgestaltar allt, hvad anda eger, Gör allt till intet och af intet allt.Han är for menskots barn en ljusets ängel,

Oss följer troget genom mödors dal, Och när vi svigta, ined sin liljestängel Han rör vid oss, och snart förgår vårt kval.

Han är en stjerna blid uppå vår himmel,

Som tindrar mildt, när mörker oss omger.

Eu säker borg, der under fejdens vimmel Vi samla krafter till att strida mer.

Hau är som dagg för våra arma hjertan, Förfriskning bringar han, när allt käns dödt.

Han drifver sorgen bort och lindrar smärtan,

Ja, skänker lif åt den, som halft för-blödt.

Hau är den boja, som så ljufligt smider De hjertan samman, som förstå hvarann', Han gifver mod att trotsa "hårda" tider Och kraft, att man i döden segra kan.

TIL I, DEN FÖRTVIFLADE.

Till dem, som njuta af att vandra 1 sjelfvisklietens lugn framåt

Och tycka sig former än andra, Dem ödet fört på orätt stråt,—

Til) dem tnà denna säng ej hinna: För deras ruttna andedrägt

Försvinner livatje Edens flägt. Förstenas hvarje sånggudinna.

Men dig, som tjuserskor ha lockat Och snärjt i något listigt nät;

Dig, som förbjudna frukten plockat; Som lydt förförarns bjudning: "ät!"

Dig. i en hatad l»ja fången. Af ångerns störtvåg nära dränkt,

Hvars bädd med tårar sorgen stänkt.— Ack, dig jag ville nå med sången.

Jag ville hviska i ditt öra

Ett himmelskt ord, som du förstod.

Jag ville dig vid handen föra tipp ur fbrtriflans mörka flod.

Jag ville fylla i ilen klyfta.

Som lasten sprängt omkring din fot;

Jag ville hasta dig emot,

Att något af din 1 jorda lyfta.

Tro ej. att lifvet är blott smärta, Att kärlek är en tigerklo;

Tro ej, att hvarje menskohjerta Ar afgruudsandars hemska lx>.

Sjelf oren, fly ur lustars vimmel Och tro, der fins en reningself.

Och blicka, ej uti dig sjelf,

Men uppåt mot en nyskapt himmel.

Hör, vänligt klingar lärkans toner, Se, liten blomma nickar blid.

Ur gruset upp till högre zoner De vilja locka dig i tid.

De bringa budskap, ack, så gerna Från Den, som evigt varit till:

Sä länge du det goda vill,

Så länge brinner hoppets stjerna.

För evigt är du ej utkastad, Din dom anateman ej gaf,

Hvaraf du känner dig belastad Och tycker dig re n säukt i graf.

Nej, nyckeln till ett himmelrike Kan denna bli, om du blir sann.

Af intet skapa dig till man, Och dubbelt blir du gudars like.

FörtviHa derför ej, min broder. Fast dödligt mörkt det käns ibland!

Se, bortom ångerns tårefloder Der vinkar än för dig en strand.

Men framåt blott! Se ej tillbaka, Höj dig pä det förflutnas vrak !

Ett högre lif, en helgad smak Du rinner, när du lärt försaka.

Så res dig, — ökad kraft du vinner. Hvar gång du ärligt uppåt vill.

Blott gradvis frestelsen försvinner, Men aldrig, om du ligger still.

Som pendeln af och an den svänger. Löp undan strax! Gör icke Halt!

Sekunden diu, — men det är allt: Ditt val på nuets vågskål hänger.

Det finaste engelska poem, vare sig original eller öfversättning, som någonsin åstadkommits af någon svensk, är utan tvifvel Benzons skaldestycke "Illusions." Detta, som skrefs ett par veckor fore skaldens död, har aldrig varit synligt i trvck. hvadan det väl torde häfda sin plats här.

illusions.

In the mystic realms of Feeling There's a spirit weird — they say — By Misfortunes midnight stealing Hope from wounded hearts away. Sorrow, sorrow is his name; Every soul has felt his presence, But who can descritie his essence, Who can tell us, whence he came.

Oh, the catacomlw of Anguish Tremble underneath the cry Of the myriad souls that languish In Life's sepulchres and die.— 3t —

'Twixt Despair's abysses deep And the heights of frenzied Passion There's a Fate whose fiats fashion Human hearts and make them weep.

Look ye how von clouds are stretching O'er tile West their skirts of gloom, Aye, but see Aurora sketching Ra nbows on the darkest loom. Such is Life. On black relief Nature's grandest arch is vaulted; Noble hearts and minds exalted Have one common background: grief.

O'er a mothers fond caresses — Fountaiuliead of genuine love — O'er Devotions sweetest kisses — Choicest

nectar from Above — O'er Life's bop_'s and loves and fears There are clouds forever drifting To and fro ill endless shifting, Ofttimes fraught with showers of — tears.

Lo this world of wild confusion! But in vain we question: why? Is it all a grand illusion To amuse the ;>owers on High? Is Life but a p tantom-chase After some forlorn ideal ? Is there nothii g that is real ? Is the soul but empty space ?

Essence — veiled to mortal vision ? I>ritv — a vague Forsooth? Human knowledge — but suspicion, Dim reflex from infinite truth. Glimpses caught some here, some there Of one great irradiation ? Is it all imagination ? Is there Certainty — then where?

Nay. we hope for an Hereafter — That's Mortaltv's dying breath. For a change from tears to laughter. For a Life estranged from Death. Aeons bv their cradles pray, rail asleep and dream of waking, Each to view the joyful breaking f a new, a perfect day.

ALBIN BERNAYS, M. D., poet. Född den 4 maj 1866 i Dalsland, Sverige. Blef student i Venersborg 1884 och fortsatte sina studier vid universitetet i Lund till hösten 1885, dà han reste till Amerika. Här uppehöll han sig flera år i St Paul och Minneapolis som massör och sjukgymnast och tog 1893 läkareexamen vid statsuniversitetet i Iowa. I juni flyttade han till Eureka, S. Dakota. Han är leda-

mot af flera läkare- och andra sällskap. Vid sidan om sin sysselsättning som läkare idkar han kemiska, etnologiska, filosofiska och språkvetenskapliga studier, men är ingen vän af tidningar och läser dem sällan. B. är ett språkgeni. Han uttrycker sig i skrift lika ledigt på ett halft dussin främmande språk som pà sitt modersmål, och detta antal skulle lätteligen, påstår lian sjelf, uuder gynsamma omständigheter kunna fördubblas. Under en följd af år har han bidragit till Sv. Trib., Sv. Folkets Tidning och andra tidningar med öfversättningar af poem från främmande språk, såsom engelska, tyska, franska, spanska, italienska, portugisiska, gauimaltyska, gauimalnorska, provencalska, irländska, rumäniska, böhmiska, polska, ryska, ungerska, turkiska, grekiska, arabiska, persiska, latinska, hebreiska, japanesiska, iudiska, med ett ord från de flesta språk, som ega en literatur. Enligt sin egen åsigt har han dock skrifvit flera och bättre saker på andra språk äu svenska. Hans poetiska öfversättningar iiro tiåile ordagranna och formriktiga. Beniays är också mycket kritiskt anlagd. Som prof på lians förmåga att i poetiska öfversättningar troget återgifva innehållet kan hans engelska tolkning af Runebergs bekanta poem: "Säg mig, du lilla fogel," tjena:

Tell me, thou little warbler The elmtrees leaves among, How canst thou be always singing And ne'er by sorrow stung? I hear thy voice at sunrise, I hear it every night; But clear thy voice as wonted, Thy tolle is still as bright.

Thy store it is full scanty, Full narrow is thy nest; Yet look'st thou toward thy dwelling And sing'st each time so blest. Thou gather'st in no harvest. And none for thee were meant; Thou know'st not of the morrow, And still thou art content.

Alas, there are so many To whom earth's lioun'tv fell,

Who owning lauds and kingdoms. In golden castles dwell, Yet greet with sighs of sorrow And eyes distained with tears The sun whose hours of rising Enow thou sought with dieers.

How would not man be slighting With scorn thy lowly state; Yet less content, nav thankless Does he accept his fate. To crush thy tender bosom He dares without a groan, Yet thou thy lot art praising. And he does curse his own.

Why does he glance to heaven And cold and sullen rave? What more has he to ask Tor, When all his Maker gave ? When earthly joys are lying Outspread his feet before — Why on the slave look proudly, And yearn and sigh for more?

Yes, sing thou little warbler, Of pleasure all along; I never more shall mingle My sadness with thy song. Come,

build thy nest each summer Close by my house as now, And teäch iiie eve and morning To lie as glad as thou.

Bernays ämnar i bokform utgifva sina samlade svenska öfversättningar af europeiska och orientaliska poem. Nedanstående är en öfversättning (från portugisiska) af ett poem ur "Lusinderna" af Camoens.

ark i.ystn aden.

O lystnad efter makt. o tomma ifver För" den fåfänglighet, vi rykte kalla ! Bedrägligaste flägt, som sig omgifver Med ärans glans, hvars lof man vidt hör skälla 1

Ett gissel vådligt, men liur rättvist,blifver Din allmakt dem, som för dig nederfalla! Blott nöd och faror, motgång och elände —

Se der den lön, du dem i lifvet sände !

Du själens frid och lifvets ro (örkväfver, Blott rof och lustar från ditt väsen stamma.

Du staters väl och rikens undergräfver, AH tvedrägts upphof du och dyrtids anima.

Du namn som hugstor, namn som ädel kräfver.

Dock lägsta nanin for skönt är dig detsamma.

Du rykte, ära kallas liär på jorden, Och blinda hopen dàras utaf orden.

ANDERS OLOF BERSELL, redaktör. Född i Mora. Dalarne, den 16 maj 1853. Genomgick ett skollärareseminarium ocli verkade sedan i 4 àr som skollärare i sin födelseort. Vid 19 års ålder började lian högre studier och blef våren 1877 student i Upsala. Efter att ett års tid ha varit privatlärare i Stockholm och i Vestmanland, fortsatte han sina studier vid Upsala universitet, der han hösten 1S79 aflade teologisk-filosofisk kandidatexamen. Blef derefter lärare vid Ev. Fosterlands-stiftelsens missionsskola i Stockholm. Erhöll under tiden kallelse som lärare till ett par läroverk i Amerika. Antog den ena och reste 1880 till Röck Island, 111., der han alltsedan dess varit professor i grekiska vid Augustana College. Han har äfven under längre tider undervisat i tyska, svenska, latin, kristendom och filosofi. I två års tid redigerade han missionsafdelningen i Augustana, hvarförutom han varit biträdande redaktör för Ungdomsvännen, Hemvännen och ungdomsafdelningen i Augustana. Han har utgifvit en större läsebok för församlingsskolan (Församlingsskolans läsebok) saml en bok för mindre barn (Barnens andra bok). Sin skicklighet i grekiska har han lievisat genom att på grekisk vers öfversatta psalmen "Vår Gud är oss en väldig borg."

A. P. BJÖRKLUND (A. I'.), korrespondent, minnestecknare. Född i Örke by. Upsala län, den 10 febr. 1873, yngst af nio larn. Besökte folkskolan frän sitt sjette till sitL tolfte år. Vid åtta års ålder böljade han biträda fadern i hans arbete (skomakeri). Den 8 maj 1S90 reste han till Amerika, efter att genom en liten pappersaflar, hvilken lian bedref under de tider han hade lediga från skomakeriet, ha förvärfvat ett par hundra kronor. Under första tiden arbetade

han som dikesgräfvare o. d. i Dulutli, Minn., och West Superior, Wis., blef derpå skomakare igen och böljade i maj 1891 egen skomakeriaffär i West Superior. 1893 flyttade ban till Florida, der han bland skallerormar och alligatorer (uttrycket är hans eget) försöker sig som farmare vid Joohns Bijou, 60 mil öster om Pensacola. Redan i Sverige skref Björklund tidningskorrespondenser, nämligen till Upsala-Posteu och under signaturen "Fregattfogel." Här i landet har han skrifvit korrespondenser, uppsatser och berättelser i mängd till Vestkusten, Medborgaren, Sv. Amerikanaren, Skandia m. fl. tidningar. 1891 utgaf ban en bok med titel "Lifvets skiften," i hvilken han redogör för tre religionsfilosofiska systjm, nämligen materialismen, kristendomen och hvad författaren kallar animismen, en blandning af buddhism och den själavanriringslära, som Figuier frams iller i sin bok "Efter döden." Om materialismen säger författaren på det tör honom egna korthuggna, tnen träffande språket, att den "är bygd med vetenskapen som resvirke samt med korttänktheten som fyllnadsmaterial." B. är en forskarenatur och har på egen hand uttänkt ett ganska antagligt system, enligt hvilket många svårförståeliga själsfenomen,såsom drömmar, anitnal magnetism, spiritism o. d., kunna förklaras. Sina teorier framlade han 1S92

i en serie artiklar i Vestkusten, hvilka väckte ett ej obetydligt uppseende. Från Jakob Bonggren framkallade de följande erkännande: "Vi lin specielt fäst oss vid A. P:s märkliga "ppsalser om drömmar, spiritistiska fenomen o. d. Sådant der tycker hvaije tänkande person om samt klipper och gömmer det." En annan framstående tidningsman, O. A. Linder, uttryckte sig om samma uppsatser så här: "Det var en baddare att ha reda på sig. Han framställer allt på ett sätt, som gör att man mycket lätt fattar sammanhanget, hvilket tyvärr ej alltid är fallet med ar-

tiklar i dylika ämnen." 1 ett enskildt bref skrifver Björklund om sig sjelf: "Jag har i alla tider älskat studiet af menniskokroppen och de krafter, som arbeta inom och utom densamma, och öfvertygad oin, att ett naturligt lefnadssätt skulle medföra friskare kropp och mera utvecklade krafter inom viljans område, beslöt jag försöka vegeta-rismen. Jag blef mera påskyndad i detta beslut af en nervös hufvudvärk, som plågade mig julen 1890. Såluuda aflade jag med [890 års utgång bruket af köttföda och fisk m. m. och snart derefter bruket af tobak, kaffe och té. Mill helsa har sedan dess blifvit stark som berg."

EDWIN BJÖRKMAN (E. B., Flanör), novellist, kåsör, poet, redaktör. Född i Stockholm den 19 okt. 1866. Fadern var inkasserare i Stockholms enskilda bank. Om Edwins tidigare år är litet att säga, påstår han, undantagandes att han var "obehagligt liten till växten" och hufvudsakligast intresserade sig för tennsoldater och böcker. Alla böjelser för militarism ha nötts Iwrt med åren, men en bokvurm har han förblifvit. Under åren 1875—81 besökte han södra latinläroverket, fick derpå plats à ett grosshandelskontor, hvarest han stannade i sju år och steg i graderna till kassör, oaktadt, som han sjelf säger, köpmansyrket alltid förblef honom främmande och motbjudande. Men vi låta honom sjelf berätta resten. "En god del af min kontorstid egnade jag," heter det i hans sjelfbiografi, "åt att skrifva vers, medan mina fristunder uppdelades mellan läsning, föreläsningar ocli min första kärlek. Den unga dam, som var föremål for den sistnämda ungdomliga känslan, har jag åtminstone att lacka för en sak, nämligen min varma kärlek for musik, en kärlek som på senare tiden kommit mig väl till pass. Om min poesi från den tiden kan jag endast säga, att jag sände en lunta verser till Gustaf af Geijerstam för erhållande af—

lians omdöme. Han läste samvetsgrant igenom hvarenda rad, ocli skref sedan utanpå rullen: "Bränn upp dem och skrif nya, eller låt bli att skrifva." Jag hade ej mod att bränna upp dem, men högre makter hjelpte mig mot min vilja. En god vän tog den ödesdigra rullen om händer för att söka pracka bort en del af dess innehåll på någon tidning. Kort derefter dog han. Huruvida mina verser hade någon del i hans död, vet jag ej, men jag vet att jag aldrig mera såg en skymt af dem. Under mina två sista kontorsår upptogs mitt sinne hufvudsakligast af två idéer: teatern och bildandet af en kontorist-förening. Må det sägas till min heder, att jag ej bytte om yrke förrän jag satt den sistnämda af dessa idéer i verkställighet. Sveriges Kontoristförening var ett fullbordadt faktum förräu jag från min pulpet klättrade upp på de bräder, som föreställa verlden. Min håg för teatern väcktes genom en serie lektioner i deklamation, meddelade mig af fru Louise Fahlman, en af de mest begåfvade svenska skådespelerskor. Hon framkastade vid något tillfälle ett yttrande oin att jag syntes lia naturliga anlag för teatern. Detta yttrande slog genast rötter, emedan min högsta traktan då var att komma bort från köp-mausbaiian. Mina ansträngningar för att vinna inträde vid teatern kröntes nästan omedelbart med framgång. Just den sommaren, 1888, låg August Lindlierg i Stockholm, för att bilda ett nytt resande sällskap. Efter att tre gånger ha fått passera genom en skärseld af pröfningar, uppnådde jag den himmel, som för 111ig representerades at ett engagemang. Slägt och vänner sjöngo den mest afskräckande ugglesåtig, när mitt oväntade steg blef bekant. Sjelf trodde jttg mig hn kommit i besittning af all verldens ära och liärlighel. Tre års erfarenhet vid teatern lärde mig många goda ting, bl. a. att jag hade en lång och besvärlig väg framför mig, ocli att målet var allt utom säkert. Och ändå hRiie

jag mindre att klaga öfver än de flesta andra. Två år tillhörde jag August Lindbergs sällskap. Det tredje året lyckades det mig att få anställning vid Kgl. Dramatiska teatern. Jag var ständigt använd, ehuru de flesta af mina roller voro af ett ganska blygsamt slag. Tanken på att resa till Amerika hade först väckts hos 111ig, när jag blott var en sjutton års pojke, vid hvilken tid jag kom att brefvexla med några i detta landet bosatta slägtingar. Denna tanke fick förnyad näring genom mitt umgänge med Fredrik Hedlund, en talangfull ung skådespelare, sora vistats nära sju år i Amerika. Jag insåg emellertid, att vare sig jag reste hit som skådespelare eller som bokhållare, så

voro mina utsigter till framgång klena. Det var då jag kom på den tanken att bli tidningsman. Redan förut hade jag skrifvit några i Dagens Nyheter intagna och ganska väl mottagna skizzer. Sommaren 1891 fick jag anställning vid den ansedda huvudstadstidningen Aftonbladet. På hösten nämda år afreste jag öfver Köpenhamn till Amerika och landade i New York den 5 oktober 1891. Efter ett par veckors vistelse i New York fortsatte jag min resa till Chicago, hvarest jag kort efter min ankomst fick anställning vid Svenska Amerikanaren. I denna tidnings utgifvare, herr F. A. Lindstrand, faun jag en af de humanaste och vänligaste arbetsgifvare, som en man gerna kunde önska sig. Rgentligen var jag anställd vid hans tidning som lokalredaktör, men mitt bästa och käraste arbete nedlade jag på en serie af origi-nalskizzer, hvilka in flöto i tidningen under det gemensamma namnet "Teckningar i sanden." För mig var tillfället till dylikt arbete ovärderligt genom den ökade ledighet och rundning som det gaf åt min stil. Under denna tid lärde jag känna min tillkommande hustru, miss Rosa Ödquist. Och när jag 0111 sommaren 1892 blef erbjuden platsen som redaktör för den i St Paul utgifna— 29 —

tidningen Minnesota-Posten, var ett utaf mina första bestyr att förlofva mig med henne. Jag flyttade till St Paul i juni 1892 och gifte mig två tnånader senare. Ett och ett halft àr af otillfredsställande arbete, ekonomiska missräkningar och växaude missnöje med min ställning följde. Jag blef under denna tid allt mera öfvertygad om att arlietet vid den svensk-amerikanska pressen är och blir lönlöst för en man, som vill framåt. Min blick var hela denna tid riktad mot den amerikanska pressen, men jag hade hvarken mod eller makt att följa min böjelse, och troligen hade jag förblifvit stampande pà samma ställe, om ej högre makter på nytt ingripit och tvingat 111ig att våga, hvad jag tuider andra omständigheter ej skulle ha vågat mig pà. Efter många vackl .tide öden blef Minnesota-Posten såld under omständigheter som gjorde det omöjligt för mig att kvarstanna vid densamma. Några månader egnade jag min penna ät Freja — en månadsskrift, som hade en god framtid för sig, men dock vandrade samma vüg som så många andra svensk-amerikanska företa.,' al samma sort. Och så fann iag mig pà bar backe, man arbete, utan besparingar, men ej fri från skulder. Af alla àr jag hittills upplefvat var 1S94 det värsta. Efter att ha flyttat öfver till Minneapolis, tillbragte jag sommaren med att söka min utkomst som lifförsäkriugsagent. Utkomsten var mer än klen, och till slut gaf jag alldeles upp ett försök, som jag längesedan funnit vara lönlöst. Hösten fann mig i värre klämma än någonsin. Vid ett tillfälle anhöll jag om plats som "clerk" ett stort "department store," med förhoppning om att få en lön af sju eller åtta dollars i veckan. Men i trots af rekommendationer lvckades detta mig ej. Då syntes detta misslyckande mig särdeles bittert. Nu är jag benägen att tro, det jag misslyckades, emedan något annat, bättre väntade mig. När nöden var som störst, när framtiden låg for

mig som en kolsvart, stormfylld molnvägg, då kom hjelpen. En god vän rådde mig att försöka, om jag ej kunde få skrifva en skandinavisk afdelning för någon amerikansk dagtidning. Min invändning mot förslaget var, att jag aldrig förr skrifvit engelska, om man undantager tvà eller tre korta affärsbref. Han svarade helt lugnt, att då var det så mycket större skäl att jag böljade göra det med ens. "Gå hem och skrif något som visar hvad du duger till," sade han och körde ut taig ur sin atelier — det var nämligen en ung målare. Jag ansåg det inte vara skäl att misstro mig sjelf, när andra visade benägenhet att tro pà 111ig. Följaktligen satte jag mig neil att skrifva mina första engelska artiklar. hvilka samtliga sedermera blifvit tryckta — men då hade jag redan upphört att förvåna tnig öfver någonting. Med mina artiklar i haliden blef jag sedermera introducerad till Col. W. E. Haskell, egare och ledare af morgontidningen Minneapolis Times. I nov. 1894 fick jag af honom i uppdrag att skrifva tre spalter skandinaviska nyheter hvaije vecka. I jan. 1895 erhöll jag fast anställning som reporter vid hans tidning, och på våren samma àr blef jag dess musikkritiker. Oberäknadt mitt rutinarbete som reporLer har jag skrifvit en massa skizzer, recensioner och så kallade "feature artides" för Times. Mitt mest betydande arbete hittills har varit en historik öfver Minneapolis nva rådhus upp till dagen för dess öppnande, ett arbete som jemte illustrationer fyllde sju tidningssidor. Genom en slump inkastad på musikkritikens bana, har detta arbete sedan blifvit mig kärare än något annat, och när jag bygger luftslott, så äro de alltid förlagda till någon gräsklädd, blomstersmyckad plan med fri utsigt öfver denna väg. Emellertid dröjer det 110g länge innan mitt upplag af dylika luftiga byggnader lager fast form och blir verklighet. Sker det någonsin så skall jag vara nöjd. Del enda,—30—

som nu återstår mig att tillägga, är, att sedan hösten 1893 jag är lycklig pappa till en liten tös som bar namnet

Frances. Och hur hårdt än stormarne rasat kring mitt lilla hem, sä liar det dock förblifvit en fridlyst och fridfull tillflyktsort från hvilken jag på nytt gifvit mig ut i verlden med förnyadt hopp och mod."

Ofvanstående lifsteckning lemnar jemväl ett begrepp oin Björkmans skrifsätt. Hans stil är kanske den elegantaste, den mest aristokratiska, som egts af någon svensk-amerikansk skribent. Detta skönjdes redan i den uppsats: "På hafvets botten," som han skref i Aftonbladet, skildrande en af honom i aug. 1891 företagen liedstigiiiiig i dvkardrägt å hafsbotten utanför Stockholms skärgård; men i all synnerhet i de ofvan påpekade skuzerna, "Teckningar i sanden," såväl som ock i flera af hans poem. De flesta af dessa ha varit publicerade i Frisk Luft och i Vestkusten. En bland hans vackraste dikter är

sot,.

Se, skogen den är utaf blommor full, Som doftande spira ur grus och mull: Konvaljen den hvita, violerna blå, I)eu stolta orkiden, linnéorna små Och älskliga sippan der trifvas godt. Men hvar lia de alla sin fägring fått? Ej svartnande myllan, ej jorden den gaf, De tagit den icke från luft eller haf; Nej, solen, den strålande himladrott, Han skänkt åt en hvar utaf dem en lott Af egen bedårande skönhets glans.

1 menniskans lif griper äfven in Eu sol, som ger värme åt själ och sinn. Dess strålar fördelas bland ond som god, Och glädje de skänka och hurtigt mod. Som växter i myllan så menskorna stå Och längta förgäfves att hell kunna två Sig fria från jordlifvets smuts och grus. Men då kommer kärleken, hög och ljus; Han lifvet förskönar, ger lvcka och froid. Och aldrig en menniska lefde förnöjd, Om kärleken icke på jorden fans.

CARL BOHMANSON, redaktör. Född 1858 i Kristianstad. Genomgick några klasser af dervarande skola, hvarefter

han hade anställning i bokhandel i Kristianstad, Ystad, Upsala och Stockholm. Reste till Amerika 1888. Har uppehållit sig någon tid i Salt I,ake City, U., och Chicago, 111., men för det mesta varit bosatt i Omaha, Neb., der han varit medarbetare i Svenska Posten och var eu af Omaha Svenska Tribuns första grundläggare. 1891—2 utgaf lian en nykterhetstidning, Aurora, dersammastädes och lät senare några nummer utkomma i Chicago, hvarest han äfven någon tid var anställd vid Hemfrid. Bohmanson har skrifvit åtskilligt i tidningarne, men har i synnerhet namn om sig alt vara en utmärkt annons- och prenumerantsamlare och i besittning af en ovanlig övertalningsförmåga, a la Banér, C. O. Carlson ocli N. P. Lind.

OLOF JAKOB BONGGREN | J. B., Spectator), poet, redaktör, vetenskaplig författare. Född à Bergaue, Ilåbol socken i Dalsland, den 7 okt. 1852. Genomgick Venersborgs elementarläroverk, studerade och gaf undervisning till 1875, då ban inträdde i postverkets tjenst som postskrifvare i Mora. Reste till Amerika i juni 1882. Bodde någon tid i Moline, ni., och skref korrespondenser till Sv. Amerikanaren, hvars redaktion ban aedan febr. 1888 tillhört. Om sig sjelf skrifver ban i den för antologien "Sv.-am. poeter" författade sjelfbiografien — efter att ha, vitzande pä sitt första namn, förklarat det o/o/ligt att kalla honom Olof, emeilan ban inte begagnar det namnet — att han "bär stor haka, emedan aporna totalt sakna sådan (och ban är ingen vän af efterapare); dito långt här, emedan studenterna i Jail College ha kort (och han älskar sin frihet främst af allt); att hau lär ha stora, runda ögon lemedan han vill ha öppen blick för allt) och skrattar ganska uppsluppet ibland (emedan han ej har lust att gråta ål det han finner vara roligt); att han helst bär slokhatt, emedan han tycker bättre om lugnet än "stormen;" ej nytt-

jar stärkskjorta, emedan han försvurit allt, soin är styft; är rysligt hygglig, om han fàr vara i fred, och en mycket lofvande man (men inte kan rå för, om han ibland ej tillfullo infriar sina stora löften)".

Detta vitz-styckc samt ett tillfällighetspoem vid ett tidningsinannamöte i Chicago och ett par otryckta poem — det ena skildrande Sv. Am :s personal 1S83, det andra en viss s. k. "evangelist" och betitladt "Lusiaden, positivistiskt epos af Kammoens," torde utgöra det mesta af hvad Bonggren åstadkommit i humoristisk väg. Humorist är ban afgjordt icke såsom författare. I sin runa öfver den aflidne skämttiduingsredaktöre» Banner antydde han som något prisvärdt, att dennes kvickhet icke var af "den dumma vitzare-sorten, som folk inte l>egriper och som för resten icke är något att begripa." Man skulle häraf kunna draga den slutsatsen, att

Bonggren efter författandet af ofvan antydda vitz-ocli visstycken käntsig missbelåten med sig sjelf, men ett faktum är, att lian bland vänner kan vara så skämtsam som någon, och att han, hur mycket ban än som professionel modern realist arbetar deremot, har håg och sinne öppna för jordelifvets glada företeelser. Den lifsåskådning, han framlagt i poemet "Lifvet," är ju så fryntlig som helst:

Nog är lyckan ofta ringa;

Hock hvem är väl den. soui inga, Inga fröjder har?

Ständig vexling, så ar lagen;

Efter natten kommer dagen, Strålar solen klar.

Andra må till dödens ära

Sorgeflor på Ivran bära, Gråta dagen lång,—

I)et må ingen dem tortycka;

Jag åt lifvet och dess lycka Egna vill min sång.

Bonggren har skrifvit mycket i sina dagar. Redan som skolgosse hjelpte han ofta sina kamrater med att författa deras krior. Senare skref han poem i en Ve-nersborgs-tidning och hade före sin ut-

vandring till Amerika utgifvit: år 1877 (anonymt) en öfversättning af Ingersolls föredrag "Helvetet och spöken," 1879 under signaturen Volontaire en bok "Bibeln mot bibeln" och under signaturen Spectator boken "Läsarelif" samt 1882 ett omfångsrikt häfte dikter med titeln "Förstlingar," som mottogs mindre vänligt af kritiken, bl. a. emedan i dessa dikter röjdes ett afsigtligt vårdslösande af formen, något som B. på den tideli betraktade såsom oskiljaktigt från hvad han kallade realistisk eller verklighetsdiktning. Denna åsigt om realismens väsen har han sedan dess förkastat, i det han i ett nvårskväde 1885 uttalat sig på följande sätt: "Lär poeten akta formen! Vilda, regellösa stormen aldrig bar om snille bud;" samt: "Aktning för orenligheter samt för knagglig, dålig meter ej som modesak håll kvar!" Också äro nu lians poem formelt lika regelbundna som trots någon förkättrad s. k. idealistskalds. Här i landet har han under författaremärket "En ockultist"' utgifvit en liten skrift med titel "Det hemlighetsfullas verld. Ràd till dem, som önska studera de hemliga krafterna inom naturen och menniskosjälen." Ell på klangfullt språk affattad teosofisk afhandling. Den allmänna meningen om B., — något kuriöst uttryckt, förstås, — torde vara, hvad Ninian Wær-ner i sin uppsats om den sv.-am. pressen framställt så bär: "Bonggren är en besynnerlig kurre med högst kuriösa sätt, ockultist, teosof och vegetarian samt begåfvad med astralkropp, men en mycket kunskapsrik man, utmärkt stilist och flink versmakare." Mot hans stil kan anmärkas, att han i den väl ofta bjuder på sarkasmer. Det har nästan blifvit en "andra natur" hos Bouggreu att uttrycka sig ironiskt, ofta så, att man har svårt att förstå, hvad han egentligen menar. Men derom äro alla, som känna honom, ense, att han är en forskarenatur, hemmastadd inom nästan alla vetandets områden och säkerligen den mest beläste bland alla sv.-ani. skribenter. Han har i många år

sträfval efter att bli sä litet kroppslig sot» möjligt, för att på det sättet lättare nà målet för sina mest omhuldade sträfvanden och studier: kännedom om de hem" liga tingen, de som icke synas för våra kroppsliga ögon. Sedan jan. 1884 har han varit vegetarian och bevisat, att menniskan, åtminstone under vissa förhållanden, icke alls behöfver äta kött eller förtära något s. k. "starkt," för att bibehålla sina fulla kropps- och själskrafter. B. är en framstående teosof. "Hela hans håg och skaplynne — säger C. F. Peterson i sin bok "F.tt hundra år" — lutar åt den ocknlta verlden, hvadan han helst sysselsätter sig med den. Men hau lefver ty" värr ej i österns kontemplativa sagoland, utan i vesterns "matter-of-fact-world," hvarför han af omständigheterna tvingas att åt dagens prosaiska intressen egna lejonparten af deu tid, han helst skulle vilja använda för främjandet af den esoteriska kulten." 1 sin frcnologiska delineation af Bonggren säger Banér, att den förre "kan uppfatta nästan hvad som helst, så snart det tillhör allmänna literaturens region: han är intim med nästan alla märkliga subjekt." Detta är nog rätt, och hans talrika uppsatser i metafysiska och kulturhistoriska ämnen förråda — såsom Linder i sina "pseudonymer" riktigt anmärker — "en ofantlig beläsenhet, en mogen insigt och lugn reflexion." Hans veckliga krönikor öfver

utlandets ställningar och förhållanden röja likaledes både grundliga insigter och skarp blick, men som literaturkritiker, hvarpå ban också försökt sig i ett par serier "Literaturhistoriska uppsatser," är han mindre lycklig. IShuru mer bevandrad inom literaturhistorien än de flesta, är han alltför ensidig och saknar den objektivitet och opartiskhet, som äro nödvändiga för en kritiker. Alltför ofta framskymtar i dylika uppsatser af B. personlig ovilja, som stundom kommer honom rent ai~ att förgäta sitt ämne och hoppa in på ett annat, för att få tillfälle att peLsa på någon honom obehaglig personlighet

eller framhålla sig sjelf och den s. k. "skola," han vill representera. Som redaktör har han visat prof på förmåga att "sätta spets" på nyhetsmeddelanden, något som han äfven fått erkännande för af en tidning i Stockholm ; men egentliga redaktions-artiklar skrifver han mycket sällan. Det är förnämligast som författare af kulturhistoriska, frenologiska, religiousfdosofiska o. d. uppsatser (trots det att somligt deraf varit afskrift) samt i all synnerhet som skald han intager ett framstående rum i vår literära verld. Visserligen har han som skald ibland gjort sig skyldig till en tröttande klandersjuka och till följd af en kauske för starkt forcerad produktivitet stundom kommit att upprepa sig sjelf, så att hau flera gånger behandlat samma eller mycket närbeslägtade ämnen under olika namn, såsom t. ex. då han i en hel serie satiriska dikter: Fari-seus, Jösse Skorp-Jou, Slinkomhej, Klo-krypareu, Mäster Afundsam o. s. v., besjöng en samling, med nära nog samma odrägliga själslyten utrustade individer, hvilket t. o. m. föranledde en samtida att om ett af poemen i fråga anmärka att det var "ett utbrott af en hämd-girig själ mot en förhatlig rival" och derför måste frånkännas allt poetiskt värde, — liksom äfven pastor A. A. Swärd af Bonggrens benägenhet att behandla tråkiga ämnen tog sig anledning att hänföra honom till hvad luin kallade den ny-fransk-svenska skolan, som "sveper uselhet och ruttenhet i poesiens blomsterväf." Men i trots af allt detta finnas dock bland Bonggrens hundratals dikter tillräckligt många, äfven ur estetisk synpunkt fullkomliga till både form och innehåll, för att föreviga hans namn som en af våra allra förnämsta skalder. Bland de talrika bevis, som skulle kunna anföras, vilja ri påpeka åtskilliga af hans jul- och nyårspoem och hyllnings-sånger till berömda män, Linné, Luther m. fl., flera af hans öfversättningar af tyska och engelska sånger, poemen Håll

ditt ord, Illusioner, Sà går ljuset fram, Förenen er, Troll, Rent spel, Var samvetsgrann, Svuujagt med den öfverdåd fina skildringen af ett indiskt landsl.

Kapilavastus' blomsterljufva bygd I evig sommarskrud för blicken trader. Uti olivers och plataners skygd Der prunka tempel och små fagra städer. Långt bort i fjerran skymta snöberg blå; I dalen slottets hvita tinnar glimma. I rosenbuskar näktergalar slå, Och lotusblommor ljuft på floden simma. —

poemen Skuggor och dagrar, Tacksamhet, Framåt och uppåt, Galilei, Sankt Göran och draken, Odödlighet o. s. v. Bonggrens diktning går i allmänhet ut på att framställa beaktansvärda sanningar och inplanta lärdomar hos läsaren. Han anser som en af de största förtjenster att våga sjunga ut sin mening. Sin tanke härom har han i det ståtliga poemet "Vik ej en tum!" framställt så:

Vik ej en tum, då lögnen underhandlar Så listigt, uppå tusen skilda sätt, Och hycklande till ängel sig förvandlar! Gör bära det, soui du tror vara rätt! Sjung ut din mening ärligt — eller dölj den.

Men lemna aldrig lastarcnoui rum ! Ser du en god idé — stig fram och följ den I

Vik ej en tum!

Vik ej en tum, di fariséer stena En hvar, som ej är hyckleriets träl! Ar om din mening också du aliena. Så tala fritt ändå och fräls din själ! I oträngdt mål dig höfves ej att tala, Och mången gång är bäst att vara stum ; Men då ditt ord behöfs, ej alls förhala! Vik ej en tum!

Andra präktiga dikter af Bonggren följa här:

NAR HVCKLARKÅPAN PALLER.

Vi menskor alla på vår del Ha fått ett syndregister. Af oss är ingen utan fel Och mångahanda brister. Må ingen af oss hyckla då, Ty en gång Tör oss alla, När vi på grafvens tröskel stå, Skall hvcklarkåpan falla.

Der pöser en, som tror sig lärd Och stor i andens rike. Han tror, att i den liela verld Ej finnas kan hans like. Men då bland vittra män han står Lik slagget bland metaller, Hail paddans öde sanna får, När hycklarkåpati faller.

Der skrifver en ett tomt kling-klang För skrala "fri lunch "-klassen Och tror sig derför strax ha rang Som skald uppå parnassen. Men det han skrifvit är blott hafs, Iilott kattguld, ej kristaller ; Han står ocli skäms der med sitt rafs, När hvcklarkåpan faller.

Der går en pastor Oftedalil, Monark i hycklar-ringen. Han skriker ständigt på moral, Men sjelf ban eger ingen. Det nu fått tystna, detta skrik Vid andliga kravaller ; Han är en afgrundsande lik, När hvcklarkåpan faller.

Se, der så tillgjord; helgonren Kn from apostel vandrar! Så sträng och hård, hvarenda en Han dömer och han klandrar. Dock — lian är sämre, der han gàr, \ii folk bland fängselgaller Med randig drägt och stubbigt hår, När hvcklarkåpan faller.

Den onde ondt 0111 nästan tror, Och godt han aldrig menar. Den man, som sjelf i glashus lwr. Vill gerna kasta stenar. Men så han gör till sitt förfång — Ett blötdjur bland koraller, llan sjelf kan stenad bli en gång. När hycklarkåpan faller.

"Döm strängt dig sjelf ocli ärlig var!"

Så sade nazarenen.

"Blott den, som inga synder liar,

Bör kasta första stenen."

Sig ingen alls förhäfva ma,

Tv fel vi hafva alla.

Ja, lycklig den, som kan lieståå,

När hycklarkåpor falla!

LYCKA*

Hvarken rikedom och ära Eller titlars tomma glans Kunna verklig lycka bära Dit, der ej förut hon fans. Hvad är guld, och hvad är prakt? Hvad är välde? Hvad är makt?34

Ögonblickets håfvor bara, Som likt skum på vågen fara.

Tror du, Kresus lvcka kände Uti allt sitt öfverflöd ? — Då man bål för honom tände Och han fördes till sin död, Han, den armaste på jord, Mindes vise Solons ord: Lycklig här, i skilda öden. Prisa ingen fore döden !

Härlig synes hjeltens lager, Afundsvärd hans ärestod ; Men han segerfanan drager Genom strömmar utaf blod. I sin glans Napoleon Verlden fyllt med bragders dån ; Öfvergifven och allena Dog han sist på St Helena.

Sångens ljufva toner klinga, Hela verlden bifall ger ; Hellas' döttrar kransar bringa "Skaldekonstens far," Homer. Vestan smeker lent hans kind, Men den liärlige är blind, Kan ej skåda sol och hiuunel Eller uienskors glada vimmel.

En beständig, äkta lycka, Hvari månde den bestå? Sorger hela verlden trycka, Glädjens timmar äro få. Den, som ofrid bär i barm, Rik må kallas, men är arm ; Den, som sorgerna förtära. Fröjdas ej åt makt och ära.

Endast den, som lugn och stilla Vandrar fram på lifvets stig Och sin nästa ej vill illa, Kan i sanning glädja sig; Ar ban nöjd blott ined sin lott, Mer än kungen i sitt slott Har han lugn — och det, vi tycka. Är en stor, en äkta lvcka.

!'Å MIN FÖDELSEDAG. (Den 7 okt. 1894.)

Ur mörka skyar solen blänker På lönn och "pil i Humboldt park. Jag sitter för mig sjelf och tänker, Och bladen falla tvst på mark. I lunden ingen fogel kvittrar; De vissnat, lilja och viol ; Men böljans topp lik silfver glittrar Emot en blek oktobereol.

Säg, hvar är nu den unga skara, Som rodde förr på sjön så gladt? Ej parkens eko mer får svara

På sånger, jubelrop och skratt. Men pilen sig i viken speglar, Som den i sommar varit van, Och ut på djupet sakta seglar Allt längre bort en ensam svan.

Och tankar gå och tankar komina, De vexla bràdt som böljeslag. Jag ser min ungdom gro och blomma, Men firar midsommar i dag. Jag lemnat bak mig uugdoms-våren, Den första sommarn likaså, Jag står på höjden utaf åren ; Ännu kan mycket återstå.

Med tacksamhet jag ser tillbaka På dessa många år som gått. Om någonting jag fått försaka. Så har jag också mycket fått. Det nog liar händt mig många gånger. Att fickan uppå mynt var tom ; Men hvad gör det, när jag af sånger Har fått en större rikedom!

I mycket, mycket liar jag felat. Fullkomlig ingen dödlig är. Men aldrig någonsin jag velat Gå minsta lilla mask för när. Ur spindelnät jag biet lossat — Jag sjelf ej bindas vill som träl — Men ormar jag med ifver krossat, Då de ha liväst omkring min häl.

Mig återstår den sista delen. Hvem vet? Kanhända den blir lång. lag ville gerna undfly felen Och göra bättre nästa gång. Viil tanken på hvad nu förflutit Min eiula önskan vare den: Hvad stort, hvad litet jag har brutit, Jag ville göra godt igen.

Se, regnets tunga droppar falla. Det mörknar ötver land och sjö. Kring träden blåsa vindar kalla Och våta marken bladbeströ. Mot landet svanen kosan vänder: Hon söker kanske der sin vän. En sista blick jag parken sänder Och vauilrar långsamt hem igen.

EDWARD BOYS E t Anderson), redaktör, kåsör. Född den 24 juni 1864. Har sedan böljan på 1890-talet varit bosatt i Portland, Or., der han är blomsterhand-lande. Han var redaktör för den under några månader 1894 utgifna tidningen Portlands Veckoblad och skref krönikor— 3t —

i densamma under ofvan angifna pseudonym.

G. A. BRANDELLE, talare, redaktör. Född den 19 mars 1861 i Andover, 111. Genomgick Augustana teol. seminarium och prestvigdes 1885. Har sedan dess varit pastor för sv. luth. församlingen i Denver, Colo., der han utgifvit en kyrklig tidning med det egendomliga namnet Husbesökareu.

AUGUST BRANDSTEDT (A. B-dt), Poet. Född i Norrköping den 22 april 1856. Någon elementarskolebildning säger han sig ej ha fått, så vida ej de slagsmål, som etablerades mellan läroanstaltens elever och folkskolans, få räknas dit. Mellan 16 och 21 års ålder lärde ban sig tapetserarevrket. Den 17 juni 1888 kom ban till Amerika och har mesta liden uppehållit sig i San Francisco. Från sin ungdom visade ban håg och anlag för scenen. Han tillhörde Norrköpings arbetareföreuings amatörsällskap, och i San Francisco har ban uppträdt i en mängd svenska skådespel. Han är en utmärkt komiker. Somliga af hans typer, särskildt Lundström i "Anderson, Peterson och Lundström," äro oöfverträffliga. Kvick vitzare, har han mer än en gång lemnat goda prof som kuplett-författare och tillfällighetspoem

OLOF BROWN (Atos), kåsör och poet. Omkring år 1890 skref ban rätt många goda bitar i Omaha Svenska Tribun och Svenska Roman-bladet.

ANNA CHRISTINA BRUNCELL I Verbena, Skulda), uppsatsförfattariuna. bodd den 7 jau. 1864 i Sunne, Vermland. Anlände 1886 till Amerika. Var någon tid anställd som bokforerska vid Hemfrid, hvari hon äfven skref uppsatser öfver märket Verbena. 1895 utgaf hon en bok, "Paradisets nycklar," öfver märket Skulda.

C. A. BÄCKMAN, redaktör. Född i Säfsnäs, Dalarne, den 24 maj 1853. Prest-

vigd 1883 i Red Wing, Minn. Pastor för Augustana-församlingen i Galesburg, 111., der lian afled den 6 mars 1888. Under åren 1886—8 redigerade han kalendern Korsbaneret. Försökte sig äfven något på versskrifning, ehuru med ringa framgång.

ANDERS GUSTAF CARLSON, minnestecknare. Född i Luned, Vermland, den 30 dec. 1864. Erhöll vanlig

folkskolebildning. Lärde snickareyrket. Reste 1891 till Amerika och bosatte sig, efter någon tids vistelse i Michigan, i Chicago, der han 1S95 utgaf en liten bok med titel "En emigrants resa, skildrad af A. G. Carlson." I förordet l>eder hau allmänheten betrakta hans Irak "icke som ett journalistiskt verk, skrifvet af en lärd journalist, utan som ett enkelt arbete, skrifvet af en arbetare." En okonstlad, frisk toll genomgår boken, hvilken vittnar om god iakttagelseförmåga ocli medfödd begåfning hos författaren.

CARL CARLSON (Protus, Jöken), korrespondent. Om honom skrifver Pennsylvania-Postens redaktör, L. Lundgren: "En af miua äldsta medarbetare och korrespondenter. Jag har haft korrespondenser från honom sedan 1887, men såg honom första gången, då ban i maj 1896 stod inför Pontius Pilatus i Mead-ville, Pa., för det han skrifvit obehagliga sanningar om en prest, hvarför ban blef dömd till f5 böter. Han är nu oskyldig som ett lam, sedan han "aftjenat" böterna. Är arbetare och en karlakarl."

C. O. CARLSON (C. O. C.), korrespondent. Född i Jemshög, Bleking, den 8 maj 1856. Efter flera års studier blef han informator och egnade sig derefter åt aflarslifvet. Var någon tid bosatt i Mora, Dalarne, och utvandrade 1880 till Amerika. Var någon tid reseagent för ångbåtslinier, under I882—4 annonsagent för Svenska Amerikanaren, derpå lif-försäkringsagent och nnder flera följandeC. O. CARLSON.år annonsagent fur Svenska Tribunen och så åter för Svenska Amerikanaren. For 1895 till Sverige och juni 1S96 åter till Amerika, der han vunnit anseende som den svensk-amerikanska pressens dugligaste annonsagent. Som skribent har lian endast låtit höra af sig genom några korrespondenser i Svenska Amerikanaren och Humoristen, men med en af sina uppsatser verkade lian vid ett tillfälle mer, än någon annan tidnings-skrifvare förmått. Det var på hösten 1880. C. var då svensk korrespondent hos dr Clarke i Chicago. Sedan han förvissat sig om, att doktorns metoder voro i allo förkastliga, och att han endast lade an på att pungslå de patienter, som anlitade honom, införde Carlson i Svenska Amerikanaren ett infor fredsdomare beedigadt, i rafflande stil skrifvet bref, hvari han fullkomligt afslöjade dr Clarke med den påföljd, att doktorn förlorade sina patienter och såg sig nödsakad att schappa från Chicago, dit han ej återkom förrän Hera år senare. Elmblad hänvisade i en kortare redak-tionsnotis till Carlsons bref, som, sade han, talade skarpare än långa tidningsuppsatser kuude tala. Resultatet visade, att lian hade rätt.

NILS AUGUST CARLSON (N.A.C.|, poet. Född nära Ystad den 22 dec. 1863. Erhöll vanlig folkskolennderbyggnad och reste till Amerika på våren 1882. Har vistats mesta tiden i Illinois, der ban varit förman vid kolgrufvor i Galva (till okt. 1894) och Etherley. Har skrifvit poem i Svenska Roman-bladet ocli andra tidningar och utgaf 1S93 "Hoppets behag af Thomas Campbell; öfversättning jemte andra dikter af Nils August Carlson." Han har öfversatt flera svenska]wem till

engelskan och bl. a. lemnat en särdeles lyckad tolkning af Sehlstedts bekanta dikt "Norrländingens hemlängtan," som varit föremål för minst tre andra öfver-sättningsförsök. Poemets sista strof lyder i Carlsons öfversättning så :

I'll come from afar ere my course shall be run,

To embrace you once more, ye true-hearted!

But haply too låte shall the heartbroken son

Seek the graves of the loved ones departed,

And stand there neglected, forlorn and alone,

Bemoaning those days of delight which

have flown In his own lovely forests and valleys.

I det hela är Carlson lika god poet på engelska som på svenska. lians bästa poem äro utan tvifvel de i hans ofvannämda bok införda: "Till mina föräldrar" och "Vid min broilers graf," i hvilket sistnämda stycke lian med stor pietet behandlar ett sorgligt och ömtåligt minne. Rörande är i synnerhet en af midtelstroferna:

Ej hycklarns vänskap lior i mig, Derför ull jag ej rosa dig, Meil tala vill jag blott del sanna. — Om du mig hör, du vet. om jag så gör. Ej heller vill jag dig förbanna; Sjelf har jag gerningar att svara för. Ve mig en dag, om |ag

fördömde dig, Kanske mer usel döden finner mig!

Ett annat vackert poem af Carlson är

mitt uf ar kort.

Mitt lif är kort, o, sångmö, sjung Den korta tid jag lefva får; An är du lefnadsfrisk och ung, Mitt hjerta af förtjusning slår. Som bonden uti mullen sår Det korn, som fylla skall hans hopp. Så skall en gång i diktens vår Min ringa sådd ock spira opp.

Gå dina färde, vintervind, Jag längtar efter vårens lid. Då solen fritt får bryna kind

Och hjertat finna skall sin frid, Som icke trängs med sorg och strid. Den frid en vårkväll endast ger. När efter slutad arbetstid Den gyllne solen sjunker ner.

Har du betraktat med begär I vårens tid, när soleil dör, En yppig klädning kvällen bär, Från skogen fogelsång du hör. En osedd vinge blomman rör, Det käns, som stundens sällskapsfrid Till tankens hågkomst återför Omedelbart din barndomstid.

Jag sjunga vill än några år. — Förmätna tanke! Säg ej så. Se blomman, som om våren står 1 vppig färgprakt, himmelsblå. När hösten kommer mörk och grå, Hon lutar sig och tvinar bort. Så skall ock jag ur tiden gå, Ty såningstiden är så kort.

JOHN S. CARLSON, Ph. D. (Jern-sida), talare, korrespondent. Född i Frö-dinge, Småland, den 8 nov. 1857. Kom vid unga år med sina föräldrar till Amerika. Efter ett par års skolgång i Gustavus Adolplius College i St Peter, Minn., aflade lian studentexamen vid Augustana College 1885, hvarefter han reste till Sverige och låg i Upsala ett par år. 1887 blef han professor i historia vid Gustavus Adolphns College. 1895 reste ban till Sverige, Tör att aflägga fil. kand. examen viil Upsala universitet. Carlson är en utmärkt talare, och vid presidentvalet 1S92 reste lian omkring i Minnesota och liöll politiska tal i republikanska partiets intresse. Som tidningsman, mest känd genom Skaflarcn i St Paul, till hvilken han i åratal regelbundet sändt korrespondenser, hur han just icke utmärkt sig. Hans stil är nog ledig, men tonen i hans literära alster vittnar 0111 ett retligt, gallsjukt lynne. Då han vid ett tillfälle utlät sig i ytterst ringaktande ordalag om prof. Olsson o. pastor Swensson samt använde citationstecken vid begagnande af ordet hedersman om dessa aunars allmänt högaktade personer, sökande förlöjliga en dem af Upsala universitet tilldelad

hedersiitnämning, ådrog lian sig rättmätigt klander från många tidningar, både inom och utom synoden, hvilket gaf den kvicke vitzaren E. W. Olson i Nya Pressen anledning till följande skämt med Carlsons pseudonym "Jernsida": "J. S. C., alias Jernsida, får i dagarne af den sv.-am. pressen ordentligt stut just på det ställe, der man sedan hedenhös ansett husagan göra den bästa nyttan. Förmodligen känner herr professorn en viss frestelse att, såsom pojken skyddade den mest blottställda delen af sin person med geografien, placera sin pseudonym längre akterut. Jernsida är en "öfverdådig menniska" att skrifva, och måste det derför skriftenligt gå honom "på ändalykten illa." Man erinrar sig också härvidlag det engelska ordstäfvet, att den som sår väder får oväder att uppskära."

JOHAN OSKAR CEDERBERG (Joke 1, redaktör, kåsör. Född i l^enhöfda församling af Kronobergs län den 15 jan. 1851. Åtnjöt god skolunderbyggnad till sitt 15de år, hvarefter han måste sjelf sörja for siLt uppehälle. Kom temligen tidigt in på tjenstemaiiuabanau. På hösten 1S80 uppsatte han i bolag med Mauritz Linder Oskarshamns-tidningen, hvilken ännu existerar som en af Smålands mest framgångsrika tidningar. Till följd af lidna förluster, hufvudsakligen genom borgensförbindelser för andra, beslöt lian sig på våren 1890 att söka utkomst för sig och sin familj i Förenta Staterna. På hösten 1890 erhöll lian anställning i Minnesota-Posten. På sommaren 1891 flyttade han till Duluth, Minn., och hade under en kort tid anställning i Duluth-1'osten. På nyåret 1892 öfvergick han till Wisconsin Sv. Tribun, som han redigerade, tills han i dec. 1893 inköpte Minn.-Posten. "Denna tidning var emellertid, skrifver C..liksom en hel del andra af landets svenska småstadstidningar, alldeles nedbruten, till

följd af såväl ekonomisk vanskötselsom täta och olämpliga redaktörsomby-ten, ocli màstc nedläggas redan pä sommaren 1894." Med undantag af en kort tid, hvarunder han redigerade Folkets Nyheter, ett pressalster som af några republikanska landsmän uppsattes i ändamål att främja deras egna och partiets intressen, verkade Cederberg, sedan ban lemnat Minn.-Posten, som föreståndare for skandinaviska afdelningen i Minnehaha Mutual Life Association of St Paul, Minn., likväl—som han i ett bref uttryckte sig — "ständigt redo att med penna och sax, stilar och trycksvärta ställa sig i ledet, då det gäller att strida mat humbug och egennytta, för verklig sjelfständighet och för oförfalskad sanning." Ett sådant tillfälle öppnade sig för honom redan i mars 1896, då ban böljade utgifva tidningen Fria Ordet i St Paul. Redan i unga år svärmade C. för poesi och literatur och skref vers och små noveller, som dock aldrig sågo dagens ljus i tryck. 21-årig debuterade han i svenska landsortspressen med koinmunalhistoriska uppsatser. Senare utbildade ban sig till den vakne, på-passlige och dngnude tidningsman, som han nu är. Banér har skrifvit en fre-nologisk utläggning af Cederbergs karaktär. Att allt hvad deri säges är absolut riktigt, kan nog ej bevisas; men mycket deraf liar dock sitt intresse och tyckes slå in, såsom då Banér säger, att C—s "reasoning organs" äro bland sv.-am. pressens allra yppersta, att lian har ingenting emot att efter sitt namn se orden "egare till —" samt att hans guld aldrig kommer i beröring med strumpfoten. Allt detta tyckes erfarenheten bekräfta. Cederbergs väl affattade, strängt logiska uppsatser vittna tillfyllest om hans förmåga att resonera riktigt, och hans dristighet att gång på gång under prekära omständigheter boija tidningsföretag synes antyda riktigheten af utsagon rörande hans kärlek till titeln egare.

FRITHJOF COLLING (Frith. C.), redaktör, korrespondent, poet. Född den 24 mars 1863 i Bleking, "i hvars fagra bygder — berättar han — poesiens blomster på den tiden spirade fram ur hvarje potatisland och luften var full af underbara rytmiska toner. IM blekingame kommo samman på kalas och blefvo upprymda af nektarn ur jordpäronen, sjöngo de ljufliga sånger ur Frithjofs saga." Häri ser C. ett skäl till att ban blef kallad Frillijof, men ett större i den omständigheten, att han hade en syster som hette Ingeborg. "Senare i lifvet," berättar ban vidare, "då etl systers kärlek ej var 110g, såg jag mig om och fann en annan Ingeborg, men hon förklarade, att hon också ville vara min syster, och derför är jag ännu ungkarl." Om sin uppväxt, som egde rum i Småland, dit föräldrarne flyttade, då ban var blott ett år gammal, berättar ban: I min tidiga ungdom hade jag mycket utpräglade republikanska åsigter. Jag älskade fribeten. Likväl var jag ett snällt barn som fruktade min Gud; men ännu mera fruktade jag förvaltaren på det gods, der min far var rättare. Förvaltaren var en adelsman af den gamla äkta, sveuska, kristliga kalibern. Med psalmboken i hand kommenderad? han på söndagarne sitt folk att l vssna till deu predikan hans fru upp-läste ur Luthers huspostilla. På hvarda-garne, med knölpåken i hand, predikade hau sjelf sitt egna, handgripliga evangelium för arbetarne. Mitt unga hjerta sved. På en sjukvårdssoldats tillrådan prcuumererade jag på Fäderneslandet. Förvaltaren, som alltid tjufläste tidningarne på poststationen, bötjade ana oråd. Jag hade förut fruktat honom, nu började han frukta mig och Fäderneslandet. Tänk, han had mig att ej delgifva tidningens innehåll till dränganie, statarne och torparne, "de kunde blifva upproriska." (de arma. förslösade, utsläpade menniskorna!). Förvaltarens bön var den första humorn på min lefnads stig. Jag tillväxte hastigt i ålder, men sakta i vis-— 3t —

dom, ty det tog läng tid att lära katekesen ock bibliskan utantill. Jag förkof-rade mig i nåd hos förvaltaren, och som jag redan som pojke hade ett ilsket utseende, fick jag löfte om att blifva min fars efterträdare. Då jag läst "Pintorpafrun" och slukat "FänrikStåls sägner," böljade jag älska fosterjorden. Men jag älskade ej den magra, småländska åkerjorden, och derför umgicks jag med planer att resa till Stockholm; ty jag hade hört att alla småländiiigar kunde göra sin lycka der, och dessutom vore jag der i närheten af kunglig majestät och kronan och kunde hjelpa till att stjelpa tronen, då republiken skulle proklameras. Min far hade ej stora tankar om landets hufvudstad, och som han måhända märkt mina republikanska anlag, säude lian mig, i mitt sextonde år, till republiken i vester. Sedan den tid, då jag först gaf akt på när krusbären började rodna, har jag alltid tyckt om färger. Efter mill liitkomst, då jag slutligen hamnat i Minneapolis och gick förbi ett nymåladt hus och kände färglukten, kände jag också strax att jag rar född till målare. På kortare tid än det tar att skrifva det, steg jag i graderna från lärpojke till gesäll. Som jag märkte att jag, pä den tiden, hade präktiga anlag, för "check" åtminstone, reste jag till Chicago och fick anställning som dekorationsmålare. Kom tillbaka till Minneapolis och

blef egen mästare och tjenade "grymt med pengar."

Vid 20 års ålder beslöt jag att resa till Sverige och slè ihjel mina liesparingar, men i stället reste jag till Stillahafsku-sten, för att mångdubbla mina kontanter. Jag skulle spekulera i land. Jag skulle köpa stadstomter i Seattle. Men jag köpte bara ett staffli och en färglåda i Portland odi gaf mig ut att skizzera bergen och floderna; jag tyckte bättre om dem än om farmlandet. Då jag såg vesterns scenerier, ville jag hellre blifva landskapsmålare än landskapsegare. På vintern, d. v. s. den tid på året då det borde vara, men inte är vinter i Califor-

nia, reste jag till San Francisco och lät inskrifva mig som elev under déh stundande terminen, i dess School of Fine Arts." På julafton fick C. emellertid underrättelse från Minneapolis om sin systers död och reste strax dit och har sedan dess varit bosatt der. Året derpå beslöt han resa till Sverige och som fullfjädrad artist måla af "de hem vi lemnade." Sedan 1885 har ban varit i Sverige 7 gånger och afmàlat här i landet bosatta landsmäns fadernehem eller andra för dem minnesrika platser. Sommaren 1S86 ämnade han göra sin sista resa i detta syfte, men måste inställa den. Under sina resor liar han skrifvit roliga bref till Svenska Folkets Tidning, i hvilken han äfven varit och är medarbetare och skrifvit flefa af dess mest bemärkta uppsatser, äfvensom ett och annat poem. Han har derjemte uppträdt som berättare och skrifvit en samling t rättelser, som ban ämnar utgifva. Colling är bl. a. författare till den roliga humoresken "När ja' kom hit i höstas," hvilken föredragits vid flera än en svensk-amerikansk fest eller tillställning. Om hur han kom att slå sig på författareskap, berättar han skämtsamt: "Någon sommar, då jag stannade här, var det skralt med arbete. Då började jag dikta klagovisor, och så blef jag poet, ty poet blir man, då man ej kan finna någon annan sorts sysselsättning. Som alla poeter vilja skrifva resebref och reseintryck, då de äro ute och luffa, följde jag exemplet, och som jag aldrig studerat svenska språket, blefvo mina pennalster riktigt galna, och så trodde publiken, alt jag var humorist." De i denna lefnadsteckning förekommande talrika citaten äro hemtade ur eu af Colling skrifven sjelf biografi och lemna en någorlunda trogen idé om hans lekande stil.

OTTO CRÆLIUS (O. C—s, —s, Jo-Jo, James), redaktör, novellist, poel. Född i Fliseryds församling, Kalmar län, den4<i—

lo sept. 1863. Efter att lia genomgått Oskarshamns läroverk, (ler han var nummer ett termiu efter termin och klass efter klass, förberedde han sig genom trägna privatstudier till undergående af studentexamen. Han ville genom ett enda djerft hopp komma förbi sina klasskamrater, men misslyckades och in-liädde i stället, på anbud af Oskarshamns-Tidningens utgifvare, M. Linder, i jan. 1885 i hans tjenst. Blef derpå redaktör för en tidning i Eksjö och öfvertog i aug. 1887 tidningen Hvad Nytt? och dess tryckeri på arrende. Aflaren var emellertid redan då fallfärdig. Det oaktadt, och ehuru C. vid dess öfvertagande ej hade pengar nog ens till första veckans aflöning, höll han ändock ut i tre år, och undfer tiden behöfde aldrig hans arbetare vänta på sin aflöning. Prenumeranternas antal blef så småningom större. C. var ensam att redigera tidningen (som utkom två gånger i veckan), förestod annonskontoret, torde böckerna, läste korrektur på trycksaker m. 111., m. m., oeh allt detta under kamp mot ekonomiska svårigheter ocli i ett samhälle, hvars tongifvande män uteslutande bestodo af stockkonservativa småborgare, "läsare" och snobbiga militärer. Det är att märka, att Hvad Nytt? var en frisinnad tidning; och att få en sådan tidning någorlunda spridd i "det mörkaste Småland," dertill fordrades jättekrafter och jättearbete. Knektsnob-liarnc och "läsarne" af Nelly Halls skrot och korn voro redau från böljan Crælius' svurna fiender. Väl lyckades de också i ekonomiskt afseende skada honom någon gång,— något som eggade honom att i gengäld göra det så hett som möjligt 0111 öronen på dem; men det var en prest förbehållet att bringa honom i verkligt bryderi. Kyrkoherde Ammark i Lommaryd, desslikes rusthållare, narrade honom näml. att infora en litet for elak artikel mot regementsveterinärcn dr Tidholm. Ett tryckfrihetsåtal blef följden. Den anklagade blef emellertid, till sin

stora öfverraskning, frikänd af juryn. Kör att ej bli utsatt för flera trakasserier, fann han det dock bäst att "taga sin Matts ur skolan." Han öfverlemnade tidningen åt dess egare och for till Amerika. Tidningen nedlades, återupptogs af ett bolag, som förlorade omkring ro,000 kr. derpå, innan det fann sig bäst betjenadt af att låta den på allvar afsomna. Crælius var vid sin ankomst till Amerika utrustad med ett, hans tid-ningsinanuaverksauihet i

berömmande ordalag omnämnande introduktionsbref från sjelfve Sigurd (redaktör Hedenstjerna| och erhöll i maj 1891 anställning i Svenska Kurircns i Chicago redaktion, som han allt sedan dess tillhört. Redan under sin studietid i Sverige hade ban lemnat bidrag till Oskarshamns-Posten, och sedan dess har han. oaktadt all brådska med andra bestyr, medhunnit ett ej ringa antal skizzer, humoresker och poem. Crælius rör sig ined smak på bå le prosans och versens område. En af hans nättaste dikter är en hylluingssång åt:

SVENSK-AMERIKANSKAN.

Säg, kom du från torpet vid skogens bryn.

Der bäcken sorlar och larmar;

Säg, var det i staden, var det i bvn

Du vaggats af mjuka armar

Och lekt och hoppats i barndomens verld.

Dit tanken ibland styr sin pilgrimsfärd ?

Jag frågat ofta ocli frågar igen, Du väna, nordiska tärna: "Hvar kom du ifrån, hvart blickar du än

I minnenas lustgård gerna?"

Du kom dock som jag från landet i nord.

Som fattigt väl är— men kärast på jord.

Du kom öfver stormande, vilda haf Till vesterns härliga drottning Att söka, hvad Sverige ilig icke gaf. Att stå med lyckan en brottning; Och seger du vunnit, en ärofull, Mer vard än din lön i silfver och gull.

Jag hört, hur en bednindc väg du bröt, Du flicka från Svea bygder; Hur du till flit och till pligttrohet knöt En krans af skönaste dygder.— 41 —

Hvart svenska namnet du ännu har fort, Har också ditt lof med jubel man hört. Ej är det i bragder just man är stor; Ack nej, i det trogna lilla Den ljufvaste, sannaste lagern gror, Ej blott en tjusande villa!

0 göm i din lager, blott som ett blad, Den hyllningens sång jag ur hjertat

kvad!

CARL AXEL DAHLSTRAND, redaktör. Född i Stockholm den 10 juli 1846. Rrhöll en god skolunderbyggnad i Stockholms Lyceum, hvarefter ban studerade under ett års tid vid Teknologiska Institutet. 1871 for han till Amerika, arbetade någon tid vid svenska tidningar > Chicago och blef, sedan Hans Mattson 877 uppsatt Minnesota Stats-Tidning, biträdande redaktör vid densamma. Stats-tidningen var deu första svenska tidning i Minnesota, som var af någon betydelse. Deu var utmärkt väl redigerad, och till dess framgång bidrog i icke ringa mån Dahlstrands insigtsfullhet och tidningsmauna-skicklighet. Han stannade vid tidningen till dec. 1880, reste

följande àr för helsans vårdande till Sverige, återkom 1882 till Minneapolis och afled der 1884.

AUGUST DELLGREN, redaktör. Född

1 Gladsax, Skåne, den 12 okt. 1848. Utexaminerades från Lunds folkskollärare-seminarium 1871, fortsatte, då han ej var upptagen med undervisning af andra, sina studier på egen hand och tog lektioner i klassiska och moderna språk. 1883 reste han till Amerika och genomgick den teologiska afdelningen af Lom-bard-universitetet i Galesburg, 111., hvarifrån han utexaminerades 1S86. Prestvigd samma år i Minneapolis, grundade han der den första svenska universalistförsamling, som någonsin funnits, och blef dess pastor. Vid sidan derom utgaf han en religiös månadstidning vid namn Svenske Universalisten. Ifrig anhängare af Henry Georges teorier om enkel beskattning (single tax), slöt han sig i nov. 1S94 till "single tax"-kolouien Fairhope i Alabama, men 1 Kikande redan

fyra månader derefter i ett bref till Svenska Amerikanska Posten, att kolonien icke var, hvad han hoppades den

skulle vara, och att han kommit underfund med, att "det är omöjligt att bilda ett single tax-samhälle, så länge landets och staternas lagar äro sådana de äro." Kolonien egde 300 acres jord. hvarpå fem medlemmar uppfört lika många hus; men koloniens medlemsantal hade minskats i stället för ökats.

ADOLF EDGREN, redaktör, poet. Utgaf 1895 i Chicago, der han var musiklärare, musiktidningen Harmonia, en ganska väl redigerad månadstidning, i hvilka funnos införda många stycken, till hvilka E. författat både ord ocli musik. Sångernas text var mest af religiöst innehåll. Melodierna voro i många fall riktigt vackra, men enligt kännares vittnesbörd hopplockade bitvis från hvarjehanda håll, ehuru så väl hopfogade att endast en verklig musiker med någorlunda omfattande kännedom om musikli-teraturc» skulle kunna påpeka hvaije fragments ursprung. Våren 1S96 flyttade E. till Omaha. Ncb., der han, liksom förut i Chicago och på andra ställen, gifvit konserter tillsamman med en sångerska, miss Emma Möller.

AUGUST HJALMAR EDGREN, Ph. D., poet. Född pä Östanå bruk i Vermland den 18 okt. 1840. Aflade studentexamen i Upsala 1858; undergick officersexamen i Stockholm 1S60; tog afsked af Vermlands regemente 1861, för att ander inbördeskriget tjenstgöra i nordstaternas armé, och ingick samma är vid det 99de New York-regementet; utnämdes till underlöjtnant rid samma regemente i jan. 1862; deltog i flera strider, bl. a. i den epokgörande striden på Hampton Roads mellan Merrimac och Monitor, hvilken strid han beskrifvit i en i Nord. Tidskr. 1885 införd artikel: "En af John Ericsons triumfer." I juni 1863 utnämdes F,. till förste löjtnant "för förtjenstfullt uppförande under Suffolks belägring;" blef ut-— 42 —

sedd den 9 aug. att leda fästningsarbeteua vid Yorktown; sökte och erhöll afsked ur Förenta Staternas tjenst den 18 okt. 1863. For derpå till Sverige, der han utnämdes till underlöjtnant vid Vermlands regemente i febr. 1864 ; besökte 1867—8 Tyskland och Frankrike för språkliga studier och var hela läsåret anställd som lärare i tyska och engelska vid en skola i S. Quentin. Den 6 juli 1869 utnämdes han till adjutant vid Vermlands regemente, hvarifrån han i aug. 1870 erhöll afsked. I juni 1871 blef ban vid Cornells universitet i Nordamerika bachelor of philosophy ; undervisade under åren 1871—2 i franska och tyska vid Ithaca Academy och River-view Military Academy, blef filosofie doktor vid Yalcs universitet 1H74 och samma år docent derstädes i franska, livaijemte han biträdde vid undervisningen i sanskrit. Förestod 1878—9 en profession i sanskrit och linguistik vid Yales universitet. Reste 1S80 till Sverige, blef docent i sanskrit vid Lunds universitet ocli undervisade under vårterminen 18S7 i engelska ocli franska vid Lunds privata elementarskola ; studerade under sommaren Zendspråket vid universitetet i Berlin ocli erhöll 18S3 Norhergska priset i Lund för en fransk afhandling; utnämdes i dec. 18S4 till professor i sanskrit och lefvande språk vid statsuniversitetet i Nebraska ; föreläste uuder somrarne ij(86—S sanskrit och jemförande språkforskning vidChau-tanqiia-universitetet; besökte lor språkliga studier Mexico sommaren 1SS9 och blef i nov. 1890 professor i nyeuropeisk linguistik, germaniska språk ocli sanskrit vid Göteborgs högskola, hvars rektor ban blef den 13 juli 1S91. Två år senare antog han kallelse till professor i romanska språk och sanskrit vid statsuniversitetet i Lincoln, Neb., der hau lemnat lieni och annan egendom, som fordrade personlig tillsyn. Edgren är ledamot af flera amerikanska lärda samfund, äfvensom af kongl, vetenskaps- och vitterhetssamhället i Göteborg, ocli är vår svensk-amerikanska nationalitets lärdaste språkkän-

nare. Som författare har ban utöfvat en betydande verksamhet. Utom språkläror och lexikon samt en mängd rent språk-vetenskapliga afhandlingar och skrifter på svenska, engelska, latin och franska, har han skrifvit resebref och skildringar från Amerika i Nv Svensk Tidskrift och Göteborgs Handelstidning, öfversatt indiska och engelska skaldestycken till svenska samt svenska skaldestycken till engelska och derjemte uppträdt som sjelfständig skald. Hans egna diktc-r ha utkommit i tvä samlingar, af hvilka deri senaste med namnet "Blåklint" utkom IS94 och innehöll något öfver trettio poem, af hvilka alla utom sju äro originaldikter. Dessa äro i allmänhet mycket täcka, ehuru på sina ställen smärre oegentliglieter förekomma och författaren emellanåt använder uttryck, som bättre passa i vetenskapliga afhandlingar än i poesi. En kritiker (B. \V. Olson) liar påpekat, att här och der i dessa dikter "skönjes ett drag, en farg, som tyckes förråda, att sångaren mer än de flesta rönt inflytande af de främmande mästare, uied hvilka han så flitigt umgåtts och hvilka ban i egenskap af öfversättare så värdigt presenterat lör svenska läsare." De vackraste styckena äro i allmänhet de, som ega, 0111

uttrycket tillåtes, en genuint svensk doft, såsom Utvandringen, Kyrkviken, Ilemuejdcu tu. fl. Ett stycke, som i ädel form framställer tankar, öfver hvilka mången förgäfves gTubblat, är "Tviflam," hvarur det hufvudsakliga liär återgifves:

"Bland lifvets skuggor djupt jag trängt. Jag sökt och forskat, tänkt ocli tänkt : Fins väl en Gud?"—tills denna fråga Sig bränt i hjertat som en låga.

Tv fins en Gud som öfva kan Sin kärleks makt, tillstädjer han, Att rätt i kauip med orätt kräukes. Och segerus lön ät brottet skänkes?

Att källarhålens bleka barn, Bland laster burna, brott och skam, Vid lasten vigas i de gränder, Dit ingen sol sin stråle sänder?Alt den, som skuldlös bad om bröd, Förtärs af kvalfull hungersnöd, Att helgon slås af bödelstålet, Och att martyrer dö på bålet?

Men finnes det en Gud likväl, Ho fattar då hans skaparsjäl? Förstår väl snigeln, der han krälar, Den eld, som menskans bröst besjälar?

Kan markens blomma väl förstå Den sol, som värmer från (let blå? Kan jag oändligheten fatta Uch dock åt ändligheten skatta ?

O, är ej allt en illusion Och tanken blott en vibration Af blodets våg, när varm hon sväller Igenom hjernans gråa celler?"—

Ja, forska fri — med allvar blott!— Fördenskull tanken vingar fått, Och bättre långt en ärlig tvekan Än tanklös tro, än blind förnekan.

Begär förmäten ej likväl, Att för din töekenböljda själ Hvar gåta, ännu obesvarad, Skall stå med ens i ljus förklarad ;

Att med din tankes kraft du må AU forsknings drömda höjdpunkt nå Och skåda evighetens under I klarnad synvidd derinunder.

Begränsa dig att bvgga nöjd På muren upp mot denna höjd. Eoners möda skall måhända" Vårt uppåt-trängande fullända.

Kan blomman ej den sol förstå, Som värmer heiine från det blà, Med trängtan dock sin kalk hon vänder Mot källan, hvilken ljuset sänder.

Dessa verser lmrde en hvar ha för ögonen, som frestas att förhäfva sig i sin tanke, att menniskoanden kan "pejla evighetens djup." Skalden erkänner menniskans litenhet gent emot verldsstyrelsen. Edgren är också, trots sin lärdom, en anspråkslös personlighet, om man får tro den skildring af ett besök i hans hem, som J. A. Enander i aug. 1895 införde i Svenska Journalen, och hvari det bland annat heter: "Hvad som på besökaren gjorde det djupaste och varaktigaste intrycket, var den lärdes anspråkslösa personlighet ocli hans äkta svenska sinne-

lag, lör hvilket allt yttre sken utan inre verklighet är en styggelse." Fosterlandskärleken är också ett framträdande drag i Edgrens dikter. I poemet "Utvandringen" bestraffar han dem, som sjelfbelàtet klandra dem, som lemna fo-steijorden, och frågar:

Är du så viss, att du kan väga rätt Hvar hemlig orsak, att du ens kan ana De dolda krafter, som på tusen sätt Till folkens flyttning öfver hafven mana?

Är den ändå ej all din aktning värd, Den arma hop, som med sin mödas gärd, Med viljekraft och mannamod och heder, I vesterns fjerran land, i allvarsam, I väldig kamp och täflan, dock bereder Det svenska namnet aktning, men ej skam?

Tv det är guld, om än bland slagg och sand,

Som strömmar ut från gatnla Svea land. Och hvad vet du, om de, sotn gått, ändå Ej älska högst (let land, der fjällen stå 1 norrskensljus och djupa elfvar brusa, Som sjelf utöfver allt du älska må Den bygd. der

barndomshemmets granar susa ?

Att deras hjertan icke ofta vända Med kärlek trånadsfullt till saknad nord, När mången, prålande med stolta ord Om hemlandstrohet, dock är kall törhända ?

Sina egna känslor har skalden tolkat i poemet

HEMLÄNGTAN.

Hvi längtar jag alltjemt ännu Till fadrens land? — så frågar du. Min längtan kan du ej förslå. Men jag vill svara dig ändå.

Ej ljufvare fins någon röst För tröttad ande, pröfvadt bröst Än hemlaudsskogens furusus Och hemlandsböljans silfverbrns.

Och när af dem härinlianför Ett (lämpadt återljud jag hör, Mill heta längtan lågar opp : Till fadrens bygd, (lit opp! dit opp!

J. A. EDGREN, Pil. D., redaktör, talare. Född i Vermland den 20 feb. 1829. Gick till sjös, när lian var 13 år, och fortsatte med sjölifvet i 13 år. Han omfattade tidigt baptisternas lära och har— 44 —

sedan 1865 verkat dels soin predikant, dels som lärare i sitt samfunds seminarium. 1870 bildade han den första svenska baptistförsamlingen i Chicago och senare en svensk afdelning vid det amerikanska seminariet i Morgan Park. Länge tjenstgjorde han der som professor i språk och teologi. Han är nu bosatt i Oakland, Cal. E. har utgifvit åtskilliga böcker. Redigerade 1871 Zions väktare och 1874—5 Zions Vakt och nov. 1877— apr. 1880 Evangelisk Tidskrift.

PETER A. EDQUIST, redaktör, andlig talare. Född den 15 mars 185S i Kuoxville, 111. Inskrefs i Augustana College 1877 och aflade mogenhetsexamen 1883. Genomgick derefter det teologiska seminariet och blef prestvigd 1885. Var 1885—6 pastor vid sv. luth. Immanuelförsamlingen i Omaha, Neb., derefter vid sv. luth. församlingen i Chariton, la., och betjenar sedan juli 1889 församlingen i Los Angeles, Cal., hvarest ban desslikes sedan våren 1S96 utgifver och redigerar tidningen Califor-nia-Journaleu. E. är en framstående talare.

ARON EDSTRÖM, redaktör. Född è Edstorp, Dalsland, den 6 jan. 1847. Gossens tidigt vaknade lust att studera dref honom till att vid sidan oui lexplugg-ningen i folkskolan läsa alla böcker, han kunde öfverkomma i sockenbiblioteket eller genom lån, och dessutom studerade han på egen hand algebra, geometri, tvska och engelska. Följden vardt, att han vid sista folkskoleterminen före sitt inträde i konfirmationsskolan förvånade socknens folkskollärare genom att visa sig fullt jemnbördig med denne i vetande och i åtskilliga ämnen honom öfverlägsen. Som hemmet var fattigt och barnskaran stor, måste en hvar, så snart vingarne buro, ut i verlden och förtjena sitt bröd. Vid 16 års ålder koin Aron i sågarelära och blef efter tre år sågmästare. 1869 greps ban af Amerika-feber, och den 10 maj ankom han till bestämmelse-

orten, Marine-settlementet i Minnesota. Under några år måste han, liksom så många andra, egna sig åt ett hårdt och ansträngande arbete i skogsläger, sågverk, à jernvägar m. m. Hans afsigt under den-ua tid var att slå sig ned som farmare i något af de hastigt uppspirande nybyggena, hvadan han tog sig ett "homestead" i Polk county, Wis. Tå sommaren 1872 råkade han emellertid förlora sin venstra hand i ett sågverk, der ban då arbetade. Denna händelse förändrade med ens hans framtidsplaner. Den gamla lusten att studera vaknade till nytt lif, och i dec. samma år inträdde E. som elev vid St Ansgars Academy i Carver. Minn., numera Gustavus Adolphus College i St Peter. Studierna bedrefvos med flit, och på hösten 1875 vann E. inträde vid Augustana College i Röck Island, der ban på våren 1879 efter fullbordad klassisk kurs aflade mogenhetsexamen med vackra betyg. Följande år finna vi Edström i St Paul, Minn., såsom biträdande redaktör vid Skaffaren, sedermera Minnesota Statstidning, hvars hufvudredaktör han var från våren 1882 till febr. 1883. I maj samma år erhöll och antog han kallelse att inträtia i Hemlandets i Chicago redaktion, hvilken han sedan dess tillhört med undantag af S månader 1890, då ban redigerade Nordens Medborgare i Manistee. Mich. E. är sedan 1S82 lyckligt gift med en veruiländska. I politiken är ban en fast och orubblig republikan. Från början af siu vistelse i Amerika liar han varit medlem af

Augustana-synoden.

OTTO ARVID FREDRIK ELANDER (Den unge gnbbcn, D. U. G.I, redaktör, kåsör. Född i Reslöf, Skåne, den 13 okt. 1867. Familjen flyttade 1870 till Göteborg, der fadern fortfarande är lärare vid de allmänna skolorna och i anseende till tjensteår den äldste i Sverige. 1885 blef E. student. Efter att ha tillbragt tre terminer vid universitetet i Lund afreste ban i aug. 1887 till Amerika. Här— 45 —

har han arbetat i skilda yrken med vexlande framgång. Utgaf åren 1891—4 tidningen Frihet i Ashland, Wis., och erhöll i mars 1895 plats vid Sv. Folk. Tidning i Minneapolis, Minn., hvars redaktion lian fortfarande tillhör. Våren 1896 gjorde han ett kortare besök i Sverige. Gift sedan feb. 1891 och har två döttrar. Elander är humorist och har skrifvit eu och annan verklig godbit i den riktningen. Redan 1890 skref ban i Nya Verlden en serie kåserier under rubriken "I all vänlighet," hvilka, liksom mycket annat af honom, voro vitziga och humoristiska. Linder anmärker i sin pseudonym-uppsats, att "det fans något spasmodigt hos dem, något oroligt flämtande, som gjorde att de förekommo högst bizarra och egendomliga." I smärre skämtstycken verkar Elanders stil ofta på nämda sätt, men icke i hans mera betydande humoresker, såsom satiren "Julhistoriernas historia," "Studentemigrauten i Amerika," "Landtlif m. fl. Poet kan Elander aldrig bli, emedan — enligt Baners frenologiska förklaring — "hans ideality (idealitets-organ) icke förstår den väfstol, der vestanvind, bäcksorl, väna blomster och morgonrodnad sauunanväfvas till sång." Elander är en af de fa svenskamerikaner, som vid besök i fosterlandet känt sig fullt belåten och icke önskat sig tillhaka till Amerika. Men så är han också, enligt Victor Nilson, "den mest optimistiske pessimist i Amerika."

MAGNUS HENRIK ELMBLAD (M. E—d, Movitz), poet, kåsör, krönikör, korres]jondent, redaktör. Född i Herrestad, Småland, den 12 sept. 1S4S. Fa-miljcu lwsatte sig i Stockholm, der fadern blef lektor vid gymnasium. Efter aflagd studentexamen tillbragte Magnus några år i Upsala, men tröttnade på studierna och reste på hösten 1871 till Amerika, der han fick anställning vid Hemlandets i Chicago redaktion. I april 1S73 blef han redaktör för Nya Svenska

Amerikanaren; under de första månaderna af 1S77 redigerade han Vårt Nya Hem i Kearny, Neb., blef på hösten medredaktör i Skandia i Moline, 111., och stannade der till i april 1878. I juni samma år fick hau anställning vid Svenska Amerikanaren i Chicago och kvarstod der till i juli 1884. Han reste då till Sverige, hvarest ban uppehöll sig som medarbetare i åtskilliga tidningar och tidskrifter ända till sin död, som inträffade den 9 april 1888 i följd af hjertslag. Elmbladä begåfning som skald och författare var nära nog vidunderlig. När ban skref, tycktes pennan löpa af sig sjelf, sak samma hvad ämne ban be-handlade. I hans manuskript, vare sig poesi eller prosa, förekommo sällan öf-verstrykuingar eller rättelser. Det är svårt att säga, inom hvilken gren af vitterheten ban var mest framstående,— så mångsidig var han, och ett sådant välde egde ban öfver språket. Hans humoristiska och skämtsamma kväden äro lika fulländade i sitt slag, som de mera vemodiga, rörande och sentimentala äro i sitt. Som öfversättare var han oöfver-träflad. En mera konstnärligt utförd öfversättning än den ban verkställde af poemet "My friend" kan näppeligen uppletas inom hela literaturen. I detta poem, der hvaije rad utgöres af ett bibelspråk, bar ban lyckats återgifva dessa i nära nog samma ordning och med samma rimföljd ocli meter som i originalet. Få några ställen har ban inpassat andra bibelspråk af ungefar samma innehåll som originalpoemets. Ett par strofer ur det tio strofer långa poemet skola belysa det sagda:

How often I'd longed for a trustworthy

friend, (Job 23:3) On whom in all seasons my heart might

depend, (Ps. 62:8) Both my joy and my sorrow to share;

(Jak. 5=13) But I met with so much disappointment

and pain, (Job. 5:7; Ps. 55:12, 13) That I feared, all my seeking would prove to be vain, (Sal. Höga visa 3:2)-46-

So I nearly gave o'er in despair. (Ps. 7V*)-

1 was friendless and sad, my heart burdened with grief, (Ps. 88:3) And I knew not to whom I could look

for relief, (Ps. 88:18) When I heard a voice, gentle and calm: (Es. 42:2)

"Oh, come unto me, lay thy head 011

my breast, (Math. 11:28) And I will refresh thee; in Me find thy

rest, (Math. 11:29) And I'll ever protect thee from harm." (Ps. 91; Ebr. 13:5).

Öfversättningen af dessa strofer, i hvilken intet utbyte af biljelspråk förekommer, lyder:

Hur har jag ej trängtat nitt ofta att fâ En vän för mm själ till att lita uppå Samt dela dess fröjd och dess smärta! Men ack, då så ofta mitt hopp for mig ljög.

Jag räddes, att allt var förgäfves. — Då smög

Förtviflan sig nära mitt hjerta.

Bedröfvad och ensam, i sorg for jag vill, Alls ingen jag hade att hylla mig till, I)å ljöd som en hviskning så stilla: "O kom, kom till mig! Hvila ut vid mitt bröst 1

Si, jag vill dig svalka, vill bringa dig tröst

I mörker och ångest och villa."

Som kåsör och krönikör var Elmblad högeligen intressant, och hans veckokrö-nikor: "T luftballongen," "Mellan kulisserna" m. m.,stå utan motstycke inom vår press. De vittnade om en förvånande ordrikedom och förmåga att ledigt sammanbinda de mest olikartade ämnen. Som korrespondent visade hon en ovanlig talang i de mästerliga Stockholmsbref, hvarmed han under en lång tid vcckligen försåg Svenska Tribunen. Störst var han dock måhända som skald. Gullberg kallar honom "den enda stora skaldebegåfning, den svensk-amerikanska pressen egt." Literaturkritikern Warburg i Göteborgs Hamlels-Tidning påpekade i en af sina anmälningar, att

Elmblad "visat, att modersmålet äfven i nya verlden eger förmåga att framkalla verkliga skaldetoner," och andra bedömare i Sverige egnade Elmblad sin odelade beundran. Elmblad var i sjelfva verket typen för en skald med alla en sàdans både fel och förtjenster. Tidningsman var han knappast. Ehuru begåfvad med en oerhörd förmåga att i skrift uttrycka sig ledigt, ja glänsande, om hvad som helst, således äfven om det, som närmast kommer inom tidningsskrifva-rens område, saknade han dock den blick och det intresse för dagens företeelser, hvilka måste finnas hos den, som vill med framgång redigera en tidning. När han, sin pligt likmätigt, skulle skrifva i politiska eller religiösa frågor, saknades det rätta allvaret. Han tog saken pà skämt och gjorde sig skyldig till de värsta öfverdriften Hans "ledare" blefvo ej sällan humoresker och förfelade derigenom det mål, de åsyftade. Men gällde det att, vare sig på vers eller prosa, i poetisk belysning framställa, hvad än det vara månde, då var han den oupphnnne mästaren. Elin-blads skaldskap kännetecknas af en ledig, elegant form med vackra, smekande rim, klara, träfiände uttryck och ofta ädla, högstämda tankar, framställda på ett stundom rent af oförlikneligt sätt. Ett poetiskt sinne finner också i Elm-blails verk en njutning soin knappast i någon annans. Man stötes icke der, soin i sn många andra skaldeverk, af kalla, opoetiska funderingar, vårdslösad form, tunga ordvändningar, olämpliga bilder eller ett tröttsamt jägtande elter nymodig s. k. originalitet och ett ideligt förgudande af det egna jaget. Allting kotnmer sn okonstladt, så naturligt och osökt. En flägt af värme och flärdlös-het möter läsaren. Man ser, att hvad skalden skrifvit, kommit direkt ur hans hjerta. Hvilken innerlig tro och hängifvenhet uppenbara sig icke t. ex. i slutstrofen af hans begrafningssàng öfver sin arbetskamrat Roos:— 47 —

Nu i saknad och i smärta Var der grafvens tjäll upplåtet; Men vi tro af lif och själ: Broder, ined ett sådant hjerta Varder mycket dig förlåtet! Herman Roos! Sof godt! Farväl !

Hur varmt tager han icke till orda för •le lidande, de husvilla:

Hvem anar den menniskas bistra nöd, Som saknar värme och ljus och bröd, Som tak öfver hufvudet saknar?— Som kanske pä kvällen, af ängslan stum. Sig döljer i något källarrum Och kanske förfrusen vaknar.

Så irrar han nt på sin mörka stig, En maktlös kastboll i lifvets krig, Ett flarn i det vilda hafvet. Hans blod har

kallnat; hans blick är släckt,

Hans mod förtvinadt, lians vilja bräckt, Hans hopp i vanmakt begrafvet......

Hvart irrar han? Ingen, ingen vet, Det är en grändernas hemlighet — Låt oss på ridån ej glänta ! Men möter du denne nödens son, Så spar ei din skärf; det är ett lån, Som du får igen med ränta I

Hur väldigt ljungar icke lians barm mot förtryckariie, då han berättar, hur de förtryckta storma an :

Ut ur nöd och sorg de storma, storma

fram till ljus och makt Hela jorden står dem öppen. Lösen går

från trakt till trakt. Köp dem, sälj dem, nu som fordom...

Kan du det, så är du god— Sjelfva nu de dyrt betala ; men för frihet, köpt ined blod! De ha byggt ditt hus och odlat dina

åkrar, dina falt! lie ha rödjat dina skogar, brutit jern

och silfver smält! Deras svett för dig har sipprat; 'le för in skull tärts af svält,

Hån och sorg!...... Och du, förmätne!

Hur har du dem vedergällt ?

För de djupaste känslor fann han nll-tid motsvarande uttryck. Hvem kunde kraftigare och sannare tolka den förtrytelse, en menniska erfar öfver orättvisorna här i verlden, än Elmblad i sången om Marie Feyghinc, en ung flicka,

som, i förtviflan öfver att ha blifvit bedragen af sin förförare, tog sitt eget lif:

Hvar är urkällan ? Hvar? Gif mig svar,

den som kan, Till det skarpa, förkrossande ve, Att ett bröst, som i kärlekens lidelse brann,

Skall förhåuadt ocli härjadt sig se! Att en usling, en hjertlös, kan sköfla en ros,

Som i oskuld förtjusande log. Ocli att hitn ler i hån — "respekterad" derhos —

Medan ho it soin eu "synderska" dog!

Och hvem liar så hänförande som han besjungit naturens fröjder, barmhertighet ocli alla goda känslor, som röras i eu menniskas bröst, och först och sist moderskärleken :

Hon är din vän, hon är din bästa vän. När andra svika, hon dock icke sviker. Går stigen än i ljus, i mörker än, Och faller du och faller om igen, Din goda ängel ej ifrån dig viker. När vinterstormen blåser, skarp och hård, Hon bjuder dig sin kärleks blomstergård. När verlden liànler kallt, din moder gråter;

När verlden hjertlöst dömer, hon förlåter.

Man kan för öfrigt taga snart sagdt hvilket poem som helst af Eluiblad och fiuiia samma värmande ande, samma älskliga poetiska doft. samma poetiska glöd strömma sig till mötes. Endast när han ville vara satirisk eller gissla hvad han ansåg för linmbug, bytte han, så att säga, om skinn. Då blef han ofta elak. Något beskare än vissa af hans i den tonen skrifna poem flnucs ej inom hela svenska literaturen. Man erinre sig hans teckning af "Evangelisten":

Der kommer han åter Och smilar och gråter, Och illa han låter. Och blicken är stygg. Med håret på ända Med ögonen vända Och korpklorna S]lända Han kröker sin rygg--

Eller det en af hans motståndare inom pressen tillegnade poemet "Nidskrifva-—48—

ren," hvari bl. a. förekomma följande mustiga saker:

Nu ville han åter dra i strid, Nu kokade argt hans gift: "Jag trånar efter en stolt bedrift. Ty vill jag skrifva en

smädeskrift, Att djenarue le dervid."

I)e varit hans bästa vänner jemt Och äro det säkert än. De känna honom så väl igen. Och utan tvifvel med nidingen Der nere de möte stämt.--

Linder skrifver i sin förut påpekade artikel om pseudonymerna i vår press, att "den själsglöd, som brann emot en ur Elmblails diktning, gjorde honom till en skald af första rangen," men säger på ett annat ställe, att "hans sångmös produkter ej alltid voro, kvalitativt taget, af stort värde." Härvid är att märka, att E. svängde ihop sådana ofantliga mängder af poem, att det skulle varit onaturligt, om alla varit lika goda, äfven om icke en annan omständighet hindrat detta. Det är ingen hemlighet, att han mer än tillbörligt egnade Bacchus sin dyrkan. Det hvarken skadar eller gagnar hans minne, att detta öppet erkännes. Han har skänkt oss så mycket vackert från poesiens himmel, att den, som sjelf har en gnista poesi i sin själ, af fullaste hjerta tillgifver honom hans felsteg, i all synnerhet som han sjelf led mest af sina förlöpningar, — han, som om sig sjelf sjöng:

Ack oin jag kunde, som jag ville, gråta. Jag gräte blod för all den uselhet: Att tro, att bränvin löser lifvets gåta, Som löses blott af Guds barmhertighet. Jag, arma matk, af ödets makter slungas,

Af krogens skulder tungt min själ betungas.

Det är klart, att åtskilligt af hvad han skref tillkom under inflytelse från olämpliga källor och således icke kan vara af stort värde. Men det är dock en obetydlighet mot allt det ypperliga, som flöt från hans penna. Utom omkring fem hundra smärre kväden och en mängd skisser, lie-

rättelser, otaliga redaktionsuppsatser m. m. har Elmblad författat ett skådespel, "Samhällsdauaren," som uppförts i Chicago, fem längre episka dikter, af hvilka en — "Allan Roini" — blef prisbelönt af Svenska Akademien ; hvaijemte lian öfversatt Ibseiisskådespel "Brand" samtett stort amerikanskt skaldeverk, "The voices," m. m. I Sverige utgaf ban 1871 ett häfte fosterländska sånger och "Brand" samt en diktsamling 1887. I Amerika ha två delar af hans samlade arbeten utkommit. Här följa några af hans dikter.

RKMGION.SGRCBBKl,.

Ljus och mild är Jesu Kristi lära ; Ack, hur kali man henne missförstå I Eller hvad kan men skan mer begära Än det budskap, hon oss bjuder på?

Frid, försoning, så i stort som ringa, Frid och fröjd i himmel och på jord — Ville hon en hvar så gerna bringa, Fast hon blifvit till en vrångbild gjord.

Skam åt dem, som henne så förvrida ; Skam åt dem, som dölja hennes ljus : Det är värre än att ränker smida Eller fläcka liljans kalk med grus.

Det är värre än förgifta brunnar i Själens död är mer än kroppens död). Den, som lögn i Kristi namn förkunnar. Borde brinna i sin egen glöd —

Svafvelglöden, denna röda bubbla, Blåst af hin uti Gehennas gap. Som bragt mången att fanatiskt grubbla, Tills han grubblat sig till galenskap.

Grubbleriet, o, hur många själar, Många hjertan liar ej det förstört! Det gör fria menskobarn till trälar, Millioner det till dårcell'n fört.

Tänka, forska — det är men'skans ära — Tänka fritt och tänka stort jemväl. Taiikcfrihetsfanaii högt att bära Anstår hvaije fri ocli vaken själ.

Men att grubbla öfver Jesu lära, Som hör hjertat, icke hjernan, till, Är att diamant med glasbit skära — Mät med tumstock solen — den, som vill.

VID KN GRAF.

När lifvet ler ljusast, hur skumt det är; Närmidsommarn blomster oss ljuft beskär, Då nalkas med lien döden ;-49-

Ocli blommorna lalla meil stormens gny. Och glädjen han dör som en aftonsky, Ocli stilla i frost byts glöden.

Frän barndomsvän ryckes en barndomsvän —

Säg, skola de se hvarann igen ? Ar lifvet en låga, som, nästan släckt Af döden, till kraft varder åter väckt? Skall blomman, af skördarens lie bräckt, l'ä nytt och i frihet knoppas? Skall gratkylan bytas i solvarm flägt? Vi reta ej; ack, men vi hoppas.

EN MODERS ÖGON.

En moders ögon mig fröjda mer

Ätt blickar fràti fagraste tärnor.

Jag vet ej hur, men mig tycks jag ser

I en skogssjös spegel två stjernor,

Kär jag ser de strålar, som brinna klart.

Men djupt och stilla och underbart

1 en älskande moders ögon.

En moders ögon i fröjd och ve Förtroligt mot barnet blicka. När andras isa, så värma de, Och kärlek och tröst de skicka. När andras mörkna i kallt förakt, Då tändas af kärlekens lielga makt En älskande moders ögon.

En moders ögou se pà dig, När du knappast kan sjelt det ana. De lysa hemligt din dunkla stig, Dina goda änglar de mana. De vaka för dig, när du sofver sjelf, I len bästa kompassen på lifvets elf Är en älskande moders ögon.

Ve den, som icke den bon förstår,

Som går ur en moders öga!

Ve den, som trotsigt sin bana går

Och aktar sin moder föga!

Tung varder den skörd,åt sig sjelf han sår,

Ty brännhet faller hvar sorgsen tår

Ur en älskande moders ögon.

Men säll en livar, som i deras ljus Ser lefnadens fröjd och lycka! 11.-111 lockar sol öfver allt"sitt lius, Ocli inga moln honom Lrvcka ; Tv mulnar väl stundom ock lians sinn, Så klarnar det åter, när han ser ill I sin älskande moders ögon.

Le dessa ögon i lifvet gladt, Och strålar det varmt der inne, Så släckas de ej af grafvens natt: De följa dig tyst som ett minne, Ett stärkande minne, år från år, Och så du ilitt lifs välsignelse får Af dm moders älskande ögon.

MISSIONEN.

Till alla jordens sfärer

Man sänder missionärer,

Att' 'vildarne" omvända —

Till hvad? Till dygd?.... Kanhämla.

Jag säger icke nej.

Uti sin broders öga

Man grandet ser, men foga

Uti sitt eget — bjelken. —

Man ser den sjuka stjelken,

Den frätta roten ej.

Ack, våra "milda seder,"

Vår "glans," vår "kraft," vår "heder"

Som skum pà hafvet flyta,

{lur dristigt än vi skryta

Med civilisation 1

Och den (det vet vår Herre)

Gör "vilden" sjufaldt värre,

Än om lian finge vandra

I frihet som de andra.

I fred för tvångs-mission.

Och sedan — låt Europa För egna dörrar sopa Ku smula rent. Måhända Det kunde henne lända Till större båtnad, än Att skryta och skrodera Om egen dygd med mera. Men splitets facklor tända Och ögonen förvända På kvinnor och på män.

DUX FJKRDE JULt.

Nej, i dag må alla verktyg hvila, Folkets högtid firas mà i dag. Vestauflägtar öfver jorden ila, Flaggan svajar öfver glada Ing. Broder, vidgas icke nu ditt hjerta, Brinner nu ditt blod ej mer och mer. Glömmer du ej nu din forna smärta, Då i ljus du republiken ser?

Majsen sväller; hvetefälteii hvitna, Fjerde juli strålar öfver dem. Gom det gamla, göm det halft Ibrslitna. Kläd i högtidsskrud ditt uya hem. Andas fritt. Ocli när i stolta bugter Flaggan fredligt svajar, hvit ocli röd, Njut i ro din frihets rika frukter; Töm din bägar1; brvt ditt goda bröd.

Ingen boja här din tanke fjettrar, Om du sjelf ej bojor bära vill. Intet kyrkoråd din tro förkättrar, Om dn sjelf ej, ljusskygg, hjelper till. Ingen stormans röst vid valet väger Mer än <1 in — om du begagnar den. I 'ill dn frihet, frihet ock du eger, Kan gå trygg och nöjd bland fria män.— 3t —

livad, öm ormar under blomstren kräla— Du kan te dem, kan slà dem ihjel. Hvad, om sveket vill din frihet stjäla — Lyckas det, är det ditt eget fel. Din är makten, om du vill den bruka. Sjukt svns mycket här ; men här lins bot. Friskt år såret. Men Europas sjuka Kronisk tycks och fräter lifvets rot.

Derför, broder, folkets högtid fira Djupt allvarligt. Hoppas och haf mod. Dina barn med fridens eklöf sira Lär dem afsky tArar, krig och blod. Lär dem tänka, tro och handla sà, som Menskorätten kräfver mer och mer. Lär dem pröfva, tills de icke gå soui Vilsna fàr kring frihetens banér!......

"hvad helst, som sker, är bäst."

Ju mera klart mitt öga ser Igenom regn ocli mist, Dess mera jag åt verlden ler Ocli hennes arga list. I lifvets dcgtråg hvart besvär Mig tvcks en nyttig jäst, Och derför tänker jag så här : Allt hvad som sker, ar bäst.

Af lifvets surkål liar jag fått

Min rikt beskärda del.

Men strunt i det; ty—kort ocli godt—

I)et är mitt eget fel.

Och fast ibland jag modet mist,

När stormen röt som tnest.

Så har jag funnit dock till sist.

Att hvad som sker, är bäst.

När jag har dumniat mig ocli gått

Uppå förbjuden mark,

Har ödet strax—af vänskap blott—

Gett mig en vänlig spark

Samt ropat barskt: "Skomakare,

Håll du dig till din läst!"

Ocli jag har lydt och liar fått se.

Att hvad som sker, är bäst.

Jag gnor cj sotn en narr omkring

I gåtors labyrint,

För jag begriper ingenting

Af ödets dunkla fint.

Tu ting jag vet: Att jag är till,

Och att jag trifs, dernäst.

För ilen skull jag förklara vill,

Att hvad som sker är I jäs t.

En flicka mig sin kärlek svor,—

Jag trodde henne, jag —

Men med en ann' hon från mig for

Till Tyskland bort en dag.

Jag tänkte hänga mig, men uu

Jag tror, jag dröjer mest:

Hon vardt ett hår af hin till fru —

Ja, hvad som sker, är läst.

Jag gick i borgen for en vän

Och kuggad vardt förstås;

Men hau fick äta opp igeu

En dag sin egeu sås.

lian gàr i trasor nu, men jag

Kan få uti min väst

Så mången kuapp, jag vill, hvar dag —

Ja, hvad som sker, är läst.

Jag mästrar ej vår Herres plan Med knot och agg och knorr. Jag går min väg, som jag är van, Ocli tål blott ett

slags "knorr." För jag har lärt mig veta hut, Och dell bör lia arrest, Som inte önskar finna ut, Att hvad som sker, är bäst

För mig är lifvets värf en fest,

Trots alla sorgeljud ;

Och fast jag knappast tror en prest,

Tror jag dess iller på Gud.

Jag tror att jag skall bli en gång

Der ofvan skyn en gäst.

Hör den skull klingar gladt min sång,

Att hvad som sker, är bäst.

W. ELOHEIMO, teologisk författare, redaktör. Född i Finland omkring åt 1835. Bosatt i Michigan och innehafvare af biskopstiteln. 1891 utgaf' han en högst märklig skrift med titel: "Proclamation of the universal kingdom during the chiliad to come." I denna bok, som i uppställning och uttryckssätt betydligt påminner om åtskilliga af bibelns skrifter, särskildt Johannes uppenbarelse, lie-rättas, hurusom en man vid namn William, en ättling af Eloliidenias familj, år 1884 erhöll en uppenliarelse från Gud om att lian, William (tydligen åsyftande författaren sjelf) var utsedd att kungöra för menskligheten inbrytandet af ett nytt tidsskede, ett nytt rike, hvari elohider-nas slägte skulle komma att herska öfver jorden. Berättelsen om uppenbarelsens meddelande till William foregifves vara ursprungligen nedskrifven af ett par ryssar, hvilka sedermera löumördadcs i sitt fädernesland, samt öfversatt till engelskan af Eloheinio. Boken är ett kuriosum af första rang. Eloheimo är också språkforskare. Han har uppfunnit ett nytt språk, som han kallar F.Ioida. I maj 1896 utgaf han "Eloida-spràkcts—

grammatik," ett litet häfte på åtta sidor, hvilket, liksom den ofvannämda skriften, ej finnes till salu. Om författaren har en hans vän, J. G. R. Banér, godhetsfullt meddelat följande: "Eloheimo är svensk-finne med alla en sädans egenskaper: kraft, envishet, sjelfförtroende etc. Men han är ock särdeles älskvärd — emot dem, han finner något originelt hos. Trots sin religiositet, som hos honom är så verklig, som den hos en käinpanatur, hvilket han är, kan vara, är han dock — despot elliot "smàsjälar." Han har smått studerat frenologi (och freuomagnetisiu) för mig, ocli har jag derunder sagt honom detta, som han erkänt vara sant. E. är språkkännare af främsta slag: lär vara väl be kant med sexton språk utom det af honom skapade Eloida-språket. Att lian, såsom man påstått, försökt framhäfva sig sjelf som "finnames Gud," ett påstående som baserats på vissa mystiska uttryck i ett lians verk, är ej annat än simpelt förtal. Sjelf tidningsman (han har utgifvit och redigerat Kalevala, som utkom från Ironwood, Mich., samt ett par andra tidningar), intresserar lian sig naturligtvis mycket för tidningsmän i allmänhet; "mest dock," såsom han en gång sade, "för dundraren Banér, pressens allseende öga, Skarstedt, och pressens Balder, Holmes." Så långt Banér. Säkerligen är det biskopens bär ofvan uttryckta goda mening om utgifvaren af detta verk. som gjort, att det förunnats oss att tned vår boksamling införlifva hans två märkvärdiga skrifter.

JOHAN ALFRED ENANDER L. L. D. (J. A. Edr), redaktör, historieskrifvare, talare, poet, novellist. Född den 22 maj 1842 i Vestergötland. Gick en kort tid i skola och innehade derefter en skrifvarehefattning till 1865, ilå ban slog sig på studier ocli efter några månaders privatundervisning vann inträde i sjette klassen vid Veuersborgs läroverk. Fattigdom nödgade honom att 1869 följa

ett honom af domprosten Vieselgren i Göteborg gifvet råd att utvandra till Amerika och söka inträde som frielev vid Augustaua College. I december samma år, efter endast några veckors vistelse vid detta läroverk, vardt ban redaktör för tidningen Hemlandet, och i nov. 1872 bildade ban tillsamman med hr G. A. Bohman finnan Enander och Bohman samt inköpte tidningen, hvilken de gemensamt utgåfvo till sommaren 1890 då E. sålde sin andel i tidningen. Från juli 1874 till mars 1877 utgåfvo de månadsskriften När och fjerran, ett värdefullt, illustreradt

verk, som dock af brist

JOHAN AM'RKD ENANDER.

på uppmuntran måste upphöra, och från ocli med 1879 den likaledes fnit illustrerade månadsskriften Ungdomsvännen, hvilken i nov. 1881 öfvergick i andra händer. Enander var redaktör för När och fjerran under hela dess tillvaro och för Ungdomsvännen året 1879. Samma år blef ban af Illinois' guvernör utnämd till medlem af statens undervisnings-uämd och innehade denna befattning under två tjensteterminer. I mars 1889 utnämdes han af presideut Harrison till Förenta Staternas minister i Danmark, men tvangs af en iråkad svår sjukdom att afsäga sig den hedrande utnämnin-— 52 —

gen. Sommaren 1890 erhöll ocli antog lian kallelse att liekläda professuren i svenska språket oeli literaturen vid Augustana College i Röck Island, 111. 1893 blef lian redaktör för Svenska Journalen i Omaha, Neb., och i febr. 1S96 för Hemlandet i Chicago. Enander är hedersledamot och ledamot af flera vetenskapliga sällskap här i landet och i Sverige. Han är en af våra mest framstående tidningsmän ocli en mycket omtyckt talare och har såsom sådan vid talrika tillfallen, särskildt under presi-dentvalstrideriia 188S. 1892 och 1896, uppträdt i de flesta svenska samhällen i mellanstaterna. Hans stil är kraftig och hans håg fosterländsk. "Hans poesi kan," anmärker Aron Ingvall i en biografi öfver Enander, "vara färglös och långsökt, men hans prosa är mejslad med mästarehand, och när lian med dennas hjelp förfäktar sill öfvertygelse, då blir det lif och värme i hans stil, då förfelar han ej att väcka sina läsares hänförelse, dä igenfinna vi en stor ande under patriotismens mantel I" I en minnesteckning öfver honom påpekar Ni-nian Wærner, att E. är en af detta lands förnämsta vältalare, samt att han "också har en viss cloqueutia corporis, som vid sidan af de vältalighetsgnistor han slungar omkring sig, mäktigt imponerar pä åhöranie." Enanders gedigna svenskhet skönjes ej blott i de tal, lian håller å förfiidensfester o. d., utan äfven ofta i hans redaktionsuppsatser, der han stundom enligt somligas förmenande går för långt i sitt upphöjande af den svenska nationalkaraktären och klandrande af amerikanska förhållanden. Kanske får man ock på denna fosterlandskärleks konto skrifva hans af de öfriga tidningarne ofta anmärkta envishet att i sina tidningar återgifva det engelska ordet county med härad, en oegentlighet som ingen annan tidningsman funnit sig benägen att efterapa. Mest framstående är Enander som historisk skriftställare, såväl genom smärre uppsatser som ock ge-

nom flera böcker, — främst bland det 1S75—80 utgifna verket "Förenta Staternas historia" (två band). De öfriga äro "Nordmännen i Amerika eller Amerikas upptäckt" samt "Våra fäders sinnelag. Fornnordiska karaktärsdrag, tecknade efter den isländska sagoliteraturen." 1892 utgaf lian "Valda skrifter af Joh. A. Enander," innehållande tal, söm författaren hållit vid olika högtidliga tillfallen ; historiska skildringar; några berättelser och poem m, 111. Innehållet i hans böcker utmärker sig för stor grundlighet ocli gedigenhet. Det fält, hvarpå lian lyckas bäst och synes mest hemmastadd, är historieforskningen. Hans berättelser, soui, då de först publicerades, voro undertecknade med märket K. N. Vestgöte, äro intressanta. Som skald kan man, hvilket också pastor A. A. Swärd anmärkte, förebrå honom brist på ursprunglighet. Ett 2otal af hans äldre dikter voroinförda i det 1887 utgifna poetiska albumet Linnea. Efter presidentvalet 1882 skref han flera lyckade dikter, "Landthandlaren," "Två tàg" in. fi. — i hvilka skillnaden mellan de republikanskaoch de demokratiska tiderna framställdes träffande och sanningsenlig!. Några af Enanders bästa dikter följa.

SVENSKA SFR A K ET.

Klinga, du kraftiga, ljufva ocli rena Språk med din malmklang i tal ocli i sång!

Klinga att splittrade krafterna ena ; Väck du vårt slägte ur dvalan så lång : Väck del att älska, att vårda och värna Skatten, som eges af yngling och tärna I

Klinga i hemmet, 1 dalen, i skogen, Klinga pä höjd och på brusande sjö I Nordmanna-anden, redbar och trogen, Aldrig i fädernespråket kan dö. Hvart uti verlden dess stämma än räcker, Dit ock hans andliga rike sig sträcker.

NORRSKENET.

Offerflamma, som till höga,

Blåa stjernerymden når —

Vetenskapens skarpa öga,

Ser ej, livar ditt allar står.—53—

Solen slocknar, dagens öga Somnar in, men du står kvar Stjernbekrönt, och på den höga Banan tyst din ljungeld far.

Öfver haf och länder höjer Du din strålglans ren och klar. Outgrundlig, du ej röjer, Hvadan du ditt ursprung har. Klara ljusflod, ingen följer Dina vågors snabl>a lopp; Än som Nilen du fördöljer Källan, der din ström rann opp.

Men en inre röst förklarar, Hvem du är. Den tyder ut Fästets eldskrift och mig svarar På min fniga uu till slut: "När ur skaparns händer jorden Ut i cirklad bana gick. Trvcktes Guds signet vid norden. Och en himmelsk glans den fick."

SKAPELSENS SrEGEL.

Klart glänste i skapelsens spegel Den eviges strålande bild, Men spegeln af synden blef krossad, Och spillra från spillra blef skild.

Nu dunkelt vi bilden blott ana, Dä skärfvornas skönhet vi se; Vi honom i Ordet dock finna l klarhet för men'skau sig te.

Och klarare skall han oss synas En gång i ny skapelses vår. Den tid, som naturen förbidar Med vemodssuck år ifrån àr.

Han kommer, ilen dag, som bebådats 1 skaparens eviga ord. 1'eti (lag, som förlossning skall bringa, Då ny varder himmel och jord.

MARTIN J. ENGLUND (M. J. E.J, redaktör. Född i Gräsmark, Vermland, den 12 nov. 1856. Ankom till Amerika 1871. Studerade vid Augustana College och teologiska seminarium samt prestvigdes J883. Har varit pastor vid sv. luth. församlingarne i Worcester, Mass., Philadelphia och Pittsburg, Pa., samt föreståndare för New York-konferensens barnhem i Jamestown, N. Y. 1891—3 var han redaktör för tidningen Vårt I .and i Jamestown. Under tiden gjorde han ett besök i California och betjenade ett par månaders tid församlingen i Templeton.

JAMES ENSTRÖM, redaktör och utgifvare af tidningen Förposten i Marinette, Wis., hvars första nummer utkom den i aug. 1892, och i hvilken följande personer tjenstgjort som biträdande redaktörer: Axel Erlandson I aug. — 1 nov. 1S93, pastor Emil Lund 1 nov. 1893 —i maj 1894, Charles A. Jggeström 1 aug. 1894—i jan. 1896, då han efterträddes af Victor E. Lundgren.

AXEL ERLANDSON (Lexa), poet, redaktör. Född den 17 april 1S75 i Varberg. Genomgick några klasser i derva-rande elementarskola, men måste på grund af fattigdom afbryta studierna. 1S92 reste han till Amerika. Efter att ha sysselsatt sig med grofarbete någon tid, fick han anställning vid Superior-Posten i Ishpeming, Mich., och medarl>etade derefter i andra tidningar, såsom Förposten under hösten 1893, och Michigan-Trihu-nen, hvilken sistnämda han någon tid redigerade. Hösten 1894 var lian redaktör for Marinette-Tribunen. Han lemnade denna befattning i slutet af december och flyttade till New York, för att fortsätta sina studier vid en amerikansk högskola och bereda sig för inträde i den amerikanska pressens tjenst. Erlandson har betydlig poetisk begåfning. Redan vid 16 års ålder utgaf liau i Sverige en mindre diktsamling, hvilken Hedlund, tidningsmannen, ansåg vittna om anlag. Här i landet har lian skrifvit ett stort antal poem, af hvilka de flesta varit införda i Vestkusten. Hans poesi röjer djup tankegång och skarp blick med hänsyn till menniskans själslif, men är stundom något dunkel just till följd af författarens benägenhet att syssla med metafysiska ämnen. Erlandson liar äfven gifvit prof på humoristiska anlag i några kåserier och skizzer. I hans skaldskap lemna nedanstående poem en iublick.

DVGDÄDLA JUNGFRU.

Dygdädla jungfru, for dig jag blottar gladt Hjessan af aktning, ty dig värderar jag. Helsan sin stämpel uppå ditt väsen satt, Oskulden myser i dina anletsdrag.Syster, förglöm ej, hvad lott som än blir din, Att i din kyskhet du

eger mer än guld; Frihet och styrka hon skänker ljuft ditt sinn, Skyddar ditt hjerta för synd och syndaskuld.

Dygdädla jungfru, dig ärar hvarje *man*, Dig blott Virginia! en verklig karl vill se; *Du* är den enda, som *honom* fjettra kan — *Han* är den ende, som *du* din tro vill ge.

MIDNATTSRIM.

Stolta, ljusa framtidsdrömmar; Trägen sträfvan dag från dag; Stadigt grepp om viljans tömmar; Fri i själ och anletsdrag.

Ack! Men storm är lätt för handen; Och den brusande orkan Rycker lömskt den stolta anden Som ett lekverk från dess ban'.

Hjertat brister, må det brista! Lifvet mer ej frid beskär. Ack! En dödssömn och en kista — Det är allt, jag *nu* begär.

OMAKA.

Och hon var stor, men han var liten, Och han var dum, men hon var kvick. Och hans kavaj var nött och sliten, Och hon i guld och siden gick. Och han var blek och ful och mager Och tyst och sorgsen, stackars karl! Men hon var röd och fet och fager Och glad och lustig alla da'r.

Och när han henne såg och hörde, Då miste han allt sitt förnuft Och gick der se'n och klagan förde För sol och måne, vind och luft. Det är så underliga öden. Hon var ej elak eller ond, Men bara *det* var hela nöden, Att han var kär — men inte hon.

CONSTANTIN MAGNUS ESBJÖRN, A. M., Ph. D., (C. M. E.), talare, teol. författare, redaktör, kritiker. Född den 14 febr. 1858 i Princeton, Ill. Fadern var L. P. Esbjörn, “den sv.-am. lutherska kyrkans patriark.” 1863 medföljde E. sina föräldrar till Sverige, der fadern blef kyrkoherde i Öster-Våla, Upland. E. genomgick fem klasser i Upsala och Vesterås elementarläroverk under åren 1869—1873. Återvände 1873 till Amerika och genomgick Augustana College. Han var primus bland dem, som våren 1877 aflade mogenhetsexamen vid nämda läroverk, som då för första gången utexaminerade studenter. E. har med anledning deraf blifvit kallad “den förste sv.-amerikanske studenten.” Han var en af stiftarne af Alumni-föreningen vid Augustana College och var ett år dess ordförande. Studerade teologi vid Aug. teol. seminarium 1877—8 samt var en af stiftarne af sällskapet Ungdomens vänner 1877, hvilket gaf upphof åt den numera stora förlagsaffären Luth. Aug. Book Concern. Tjenstgjorde som biträdande lärare vid Augustana College i latin, grekiska och svenska 1878—80, hvarefter han genomgick det tysk-engelska luth. seminariet i Philadelphia, Pa., 1880—3. I början af 1881 besökte han Sverige, och på sommaren samma år grundade han den sv. luth. församlingen i Worcester, Mass. Somrarne 1882 och 1883 var han anställd som predikant i Brooklyn och New York. Under åren 1883—90 var han professor vid Augustana College i kristendom och svenska. Prestvigdes 1888. Blef samma år pastor för sv. luth. församlingen i Windsor, Ill., och 1890 för församlingen i San Francisco, Cal., hvilken senare befattning han afsade sig i slutet af 1893, då han antagit kallelse till församlingen i Marshfield, Oregon. Han har varit kallad att återtaga sin förra professorsstol i Augustana College och haft förmånliga kallelser från flera af synodens förnämsta församlingar, såsom i Jamestown, N. Y., Moline, Ill., m. fl., men afslagit alla dylika anbud, nöjd med det synnerligen för en person med vacklande helsa välgörande lugn, som en landtförsamling erbjuder sin själasörjare till skillnad från storstadsförsamlingarne med deras dryga anspråk på en pastors tid och krafter. E. har varit ordförande inom California-konferensen, medlem af synodalrådet, synodens sekreterare o. s. v. Han varmedlem af den komité, som 1887 utgaf synodens (f. ö. mindre trefliga) bibliska historia, och likaledes medlem af synodens handboks- och psalmbokskomitéer. Han redigerade kalendern Korsbaneret 1889 och under 1892 den i San Francisco utgifna kyrkliga månadstidningen Beständig. Han har varit medarbetare i åtskilliga tidningar, hvilka han riktat med

artiklar öfver mest teologiska, literära eller pedagogiska ämnen. I Ungdoms-vännen skref han 1884 en serie bibelförklarande uppsatser under titeln "Textbelysning." I Augustana har han tid efter annan i synnerligen välskrifna uppsatser lemnat prof på en mindre vanlig förmåga att inlägga hofsamhet i grundlig kritik. Som korrespondent har han uppträdt i Augustana Journal och i Vestkusten, hvilken sistnämda tidning äfven återgifvit flera predikoutdrag och tal af honom. Under flera år (1884, 1891—3) har E. utgifvit referat öfver synodens förhandlingar, äfvensom öfver California-konferensens möten, hvilka referat varit verkliga mönsterskrifter i sitt slag. Esbjörn är en af den svenska kyrkans förnämsta vältalare och en grumlig bibelforskare. Hans predikningar, tal, föreläsningar och tidningsartiklar röja stor beläsenhet och en sällspord förmåga att i sjelfva prosan inlägga en poetisk klang och värme. Dr C. A. Swensson har sagt om honom, att han är "en af våra allra lärdaste män, ovanligt väl bevandrad på icke blott den allmänna literaturens, utan äfven särskildt på den filosofiska och teologiska vetenskapens mark." Esbjörn är en ifrare för allt svenskt och gammalnordiskt och har af dr O. Olson fått titeln "den svenskaste svensken i Amerika," en titel som endast dr Enander möjligen kan göra honom stridig. Liksom denne har Esbjörn flera gånger hållit högstämda tal vid svenska fester. Vi anmärkte i en uppsats i Vestkusten 1895, att det synes som ett egendomligt sammanträffande, att de två till sin natur kanske mest poetiska af den svensk-amerikanska kyrkans prester, nämligen Swärd och Esbjörn, just skulle hamna i det aflägsna och genom sitt idylliska läge likaledes till poetiska känslor manande, skogsomgifna Marshfield. Här diktade Swärd några af sina skönaste poem. Härifrån skref han de flesta af de fina bref som vi senare utgifvit under titeln "Enskilda skrifter af pastor Swärd." Här bespisar nu den mera djupsinnige, lärde och grundlige Esbjörn samma församling med det rika manna, som han förmår uppleta och framlägga i en poetiskt fager och lockande beredning. Här samlar han för kommande slägten resultaten af sina bibelforskningar och nedskrifver volym på volym af hvad han kallar sina "Teologiska strötankar." Utom ett par predikningar, hvilka utkommit i särtryck, har han endast utgifvit *en* teologisk skrift: "Bibelns hjerta, en missionsbetraktelse öfver det kortaste kapitlet i den heliga skrift;" men mycket annat, särskildt den ypperliga serie föredrag med gemensam titel: "Ur det fördoldas verld," som han 1893 författade, och hvari han på strängt vetenskapliga och teologiskt-filosofiska grunder behandlade en mängd intressanta ämnen, vore bättre förtjent af att tryckas och spridas än det allra mesta, som nu i dylika ämnen tillhandahålles allmänheten. En och annan gång har E. också försökt sig som poet och i synnerhet lyckats som tolkare af gamla latinska medeltidshymner o. d. Följande vackra miimesboksvers är af honom:

Blommor växa i alla land, Stjernor blinka i hvarje sky, Böljor leka vid hafvens strand, Våren kommer jemt åter ny. Ack, men hjertan med vänskap sann, Ack, men själar, som oss förstå, — Huru sällan man dessa fann, Huru fort de ifrån oss gå!

HILMORE ELISABET ESBJÖRN, f. Swärd (Hilmore), poet. Född i Vaxholm 1860. Vid tolf års ålder kom hon-
56-

till Amerika, der hon 1883 blef gift med C. M. Esbjörn, då professor vid Augustana College. 1886 företog hon en resa till Sverige för sin helsas vårdande, återkom 1888 och följde 1890 med sin man till San Francisco, hvarifrån hon, åter for sin helsas skull, hösten 1893 flyttade till Marshfield, Or. Ett år senare tillträdde hennes man sitt pastorat der, och endast några få veckor derefter blef det hans sorgliga pligt att öfverlemna hennes stoft åt jorden. Hon afled nämligen den 27 jan. 1895 i följd af en mångårig, obotlig hjertsjukdom. Hon var en rikt begåfvad kvinna med ovanliga artistiska och poetiska anlag. Hela hennes natur lutade åt det artistiska, åt konst och poesi. Hon målade och skref ej litet sjelf, ehuru för det mesta blott för enskilda kretsar. En och annan gång såg man i tidningarne någon korrespondens eller vers af henne. I en ung hustrus minnesalbum funno vi följande lilla kväde af henne:

var trofast!

Emilia, i alla skiften Trofast var;

Och när du din väg till griften Slutat har,

Må med saknad sjungas då:

"Hon var trofast såsom få."

När du väljer flina vänner, Se dig för!

Om för mycket solen bränner, Blomman dör.

Om din vän dig smickrar blott,

Ja, då är det icke godt.

Se till hjertat! Ytan ofta Oss bedrar;

Och se'n roseu slutat dofta, Hvad är kvar?

Hock, om du har fått en vän,

Så var trofast emot den !

CARL A. EVALD lUrbanus), redaktör, minnestecknare, talare, korrespondent. Född den 25 maj 1849 i Kil, Nerike. Bevistade Örebro elementarläroverk 1859—68. Ankom till Amerika 1871. Bevistade Augustana teol. seminarium 1871—2 och prestvigdes 1872, hvarefter

ban blef pastor för sv. luth. församlingen i Minneapolis, Minn. Sedan 1875 har han varit pastor för sv. luth. Imma-nuelsförsamlingen i Chicago. Han är medlem af direktionen för Augustana Hospital i Chicago; har varit i flera års tid vice ordförande för Illinoiskonferen-sen, desslikes sekreterare i densamma, medlem af synodens missionsstyrelse, af Illinois-konferensens verkställande komité, äfvensom af den komité, som utgaf den nya Hemlandssångboken. Utgaf och redigerade tidningen Nåd och Sanning från mars 1877 till 1882. Tillhörde åter dess redaktion från okt. 1884, tills tid-

carl a. evald.

ningen tre år senare nedlades. Redigerade Barnvännen 1880—6. Ar sedan 1891 biträdande redaktör vid Fosterlandet och skrifver livatje vecka en längre krönike-artad uppsats under rubriken "Urbani bref." Emellanåt äro dessa uppsatser dock endast rena afskrifter af predikningar, referat o. d. Evald är en utmärkt talare. För kuriositetens skull kan anmärkas, att han var hardt nära den ende prest, som fann behag inför Theodor Hessell, då denne kritiker en tid sön-dagligen Iwsökte någon svensk kyrka och skref en recension och granskning af predikantens ord och uppträdande.— 57 —

Efter besöket i pastor Evalds kyrka skref H. i sin tidning: "För oss, som gjort till vår uppgift att recensera våra offentligt uppträdande män och för den skull raka ut hos dessa för mycken draf på ords och åthäfvors område, var söndagens kyrkobesök en oas i öknen, en svalkande flägt under sirockoviudeii, ett vårregn på torr mark, en ren harpoton under dissonansens sönderslitande buller."

EDWARD FJEI.LANDER, redaktör. Född den 12 april 1S6S i FöUinge socken, Jemtland. Redan som barn fick han boija hjelpa sina föräldrar i jordbruksarbete. Han besökte en privatskola under tre månader och har aldrig erhållit någon annan skolbildning. Vid åtta års ålder vaknade hos honom lusten för bok-tryckeriyrket. I stället for att leka med andra barn gjorde han trästilar ocli träsnitt och skref och tryckte "böcker" och "tidningar." 1887 liöijadc han, med ett grundkapital af 65 öre, ett accidens-tryc-keri. 1890 flyttade han till Matfors i Medelpad. Hans affär gick stadigt framåt. Dock tröttnade ban på densamma, emedan den, för att kunna gå. fordrade braskande och humbugsartade annonser. 1892 sålde han hvad han hade och reste till Amerika. Efter ett halft års vistelse i New Britain, Conn., der han liade anställning vid en dagtidning såsom ste-reotvpgjutare, "pressman" och maskinist, tog ban plats vid tidningen Framtiden i Rockford, 111., dels som medarbetare, dels som stereotypgjutare, men blef pa grund af dess finansiella ställning entledigad. Få hösten 1893 böljade hau tillsamman med br Malmquist utgifva tidningen Forskaren, hvilken snart flyttades till Minneapolis, Minn. Fjellan-der har skött tidningens redaktionssida och nvhetsafdelning samt uppsatt tidningen, alltsedan den böljade utkomma. F. besitter obeskrifligt! en kraftig vilja och förfäktar med ifver och talang sina åsigter, hvilka äro i våra ögon väl myc-

ket socialistiska. Under stora försakelser lia han och hans medarbetare uppehållit sin tidning, och de ha t. o. m. varit dömda för tryckfrihets-brott. 1 religiösa frågor ha de lutat åt den bekante dr Lees religionsàskådning. Fjellander lärde engelska språket, innan han lemnade Sverige, och hade derför mycket lätt att bli bekant med amerikaner, uärliau kom hit till landet. Samma år som ban utvandrade utgaf lian en frenologisk afhandling med titel: "Nyckeln till lifvets gåtor."

OSKAR ALFRED FLIESBURG (Ad-1 uf), poet. Har välvilligt ställt till värt förfogande följande delvis humoristiska sjellbiograti: "|ag blef född, till stor glädje och lättnad för min moder, tidigt en april-morgon; delta förklarar, hvarför jag alltid varit ombytlig och äfventyrlig till mitt lynne, men tillika envis och framåtskridande. Jag har ett dunkelt minne af, att någon sagt 111ig, att denna vigtiga dag skulle varit sjelfva långfredagen, och att timmen var 5 f. in.; detta kanske är orsaken till, att ett visst svårmod ofta blandat sig i min ystraste glädje. Vid detta, för min tillvaro så vigtiga ögonblick skulle jag varit mycket klen och späd. Miu fader fruktade storligen, att min visit här pä jorden skulle blifva mycket fransysk till sin natur. Som ban var till lynne ocli genom vana strängt fästad vid disciplin och höll starkt på alla föreskrifna former och reglementen, ansåg hail sig tvingad att tjenstgöra som prest och vatteuösa mig, vid hvilket tillfälle förrådet på namn tyckes hafva varit begränsadt, ty jag erhöll vid detta nöddop endast namnet Alfred. Då min far troligen var Ixitvdligt starkare i konsten att navigera i vattnet än att begagna det för andra ändamål, tyckes lian ej fullt tillfredsställande hafva fyllt sitt påtagna presterliga kall, hvarför jag åtta dagar senare, då jag tillväxt i fägring och styrka, ånyo vattenöstes under alla ortodoxa fortnulärcrs iakttagande. Namnen tyc--58-

kas då ha varit talrikare och derför tilldelades mig ett extra namn, Oscar, och detta har alltsedan hängt fast vid mig, ehuru jag gjort flera mer eller mindre lyckade försök att befria mig från detta bihang. Jag har ofta undrat, om detta dubbla vattenösande varit orsaken till, att jag blifvit skeptisk i mina religiösa åsigter. Namnet Alfred erhöll jag i minne efter en morbror; Oscar efter en äldre systers barndomsvän och beundrare, hvilken jag aldrig haft nöjet känna. Denna för mig så betydelsefulla händelse inträffade från den 5 till den 13 april år 1851. Efter att hafva genomgått de vanliga barnsjukdomarne, ansågs jag vid 9 års ålder vara nog försigkommen att insättas i Kalmar högre ele-mentar-läroverk, hvarest jag förkofrade mig i odvgd och vishet till I3de året då jag ansågs lärd nog att lära mig den heliga konsten att tillblanda vedervärdiga mixturer, bittra piller, osmakliga dekokter och omöjliga pulver. På detta vis vigdes jag vid unga år åt Æscnlapii och Hippocrates tjenst, hvilka herrar jag med fa afbrott sedan tjenat. Vid 18 års ålder aflade jag farmaceutexamen 1 var Sveriges yngste farmaceut på sin tid), tjenstgjorde sedan på apotek i Stockholm, Göteborg och landsorten, bevistade Far-maceutiska Institutet en kort tid.

Äfventyrar-lusten blef mig då öfver-mägtig och jag begaf mig som sjöman från fäderneslandet, för att pröfva, om N'eptun var mig mera huld än Eseulap. Som sådan besökte jag flera af Europas förnämsta sjöstäder, London, Glasgow, Bristol, Malaga, Barcelona, Messina, Neapel och kusten af norra Afrika; likaså besöktes Nord- och Syd-Amerika samt Vestindiska öarne. Under tre år förde jag ett veritabelt vagabondlif — låg dödssjuk i Havana. satt i Riga i ryskt statsfangelse, drack vin i Xeres, ale i London, bier i Antwerpen, vodka i Riga, kysste senoritas med svärmiska dunkla ögon i Malaga, signoras i Messina, glödande som orangen i deras härliga lun-

dar, omfamnade smäktande, djupsinta ryskor och trängtande flegmatiske tyskor, brann för lifliga fransyskor och eldiga kreolskor och slutligen svalt, svalt och svalt i det rika New York. Men allt detta är nu blott en dröm, ett minne fullt af mosaik och bizarrerier, fullt af tårar och löjen. Trött på irrfärder, beslöt jag mig för att åter sätta fot på säker grund och kasta ankar i den första kärlekens hamn. Efter afmönstriug i Baltimore, legitimerade jag mig som farmaceut och tjenstgjorde derstädes en kort tid — flyttade derifrån till New York. tjenstgjorde på sockerfabriker, kemiska fabriker, som sjåare, målare och apotekare om hvart annat, kom slutligen till Chicago, var pillerfrillare och dagdrifvare, kolgräfvare och tramp; kora till St Louis och fick der anställning på apotek, och studerade medicin vid derva-rande skolor. Koin år 1879 tillbaka till Chicago, gifte mig med en snäll norsk flicka, som snart blef rvckt ifrån mig. Blef år 1879 anställd som föreståndare for ett apotek i Stillwater, egde sedermera ett eget apotek derstädes; men då min hustru dog, lemnade jag staden, studerade medicin vid skolun i St Paul, numera Minnesota State University Medical School; praktiserade som läkare, aflade examen inför Illinois State

Medical Board 1883; praktiserade mer medicin, reste 1.884 till Chicago och aflade t S85 examen för doktors-graden och med näst lästa betyg. Har sedan varit lx>-satt som läkare i Stillwater, Minn., Hudson. Wis., och St Paul, 7 år. Egde der under 1 '4 år ett privat-hospital — •'St Eriks Hera." Flyttade 1894 till Minneapolis, hvar jag nu är bosatt. Jag har under alla de olika skiftena af mitt äfventyrliga lif älskat poesi och literatur och ofta fuskat i dessa mina älsklings-käpphästar. Berömd och tadlad öfver höfvan, är jag förresten temligen likgiltig för begge delarne, emedan livad jag åstadkommit i estetisk väg, har blifvit skrifvet för att gifva uttryck åt mina

tankar, som svalla likt oceanens vågor i mitt inre. Har jag härigenom åstadkommit någon glädje hos andra, är jag nöjd. Min bana som läkare har varit i det hela mycket tillfredsställande, och under dess lopp har jag blifvit hedrad med medlemskap i flera medicinska och vetenskapliga sällskap, i två som hedersledamot. Har efter min ringa förmåga bidragit med några medicinska afhandlingar, som hafva ansetts af värde. Jag är lyckligt gift med en svenska från Jemtland, Brita Sundkvist, och har i detta gifte två söner. Är lifligt berörd af nutidens stora frågor och deltager med intresse i deras behandling." Så långt dr Fliesburg. Sina poem har ban för det mesta haft publicerade i Svenska Folkets Tidning, Minnesota-Posten och Friskytten. F.u längre, episk dikt, Cri-stoforo Colon, handlande om Columbus och haas upptäckande af Amerika, infördes till en del i Freja, men utgafs bel och hållen i en af l,ewis P. Johnson mästerligt verkställd engelsk öfversättning i bokform. Fliesburg begår ej sällan i sina poem det felet att, såsom en ansedd författare anmärkt, "söka göra allting så vådligt storartadt och fint, att meningen ofta får sitta emellan, om han blott kan få ihop några rader af ord som ljuda bra," ehuru det väl måste medgifvas, "ej allenast att tanken bör vara hufvudsak, utan äfvat att en verkligt stor tanke absolut vinner på att framställas i så enkla ord som möjligt." Fliesburg bar i följd af denna benägenhet för fras-inakeri varit utsatt for anmärkningar af andra skribenter, hvilket en gång gaf Niniau Wærner anledning till alt skrifva om honom: "Han blandar stundom ihop engelska och svenska, men han "tar sig" och eger utan gensägelse en stor poetisk begåfning." Utom i det nämda skaldestycket "Cristoforo Colon," hvilket väl är, som Ignatius Donnelly i sitt förord till den engelska öfversättningen anmärker, "out of the common order, quaint, picturesque and original," men

dock innehåller sublima, storslagna skildringar, har Fliesburg här och der i sina smärre kväden visat prof på sant poetiskt kynne. I en sång till Sverige finna vi följande vackert tänkta och vackert sagda rader:

Gif fattigmannen rätt vid dina lagars skrank

Och döm ej usling strax, 0111 bröd han

skulle tigga, Ty galla fins det nog i slafvakarlens drank,

Ocli ej på rosor bäddas hvar och en att ligga !

Och mins att hjertat klappar lika varmt i bann,

Om skjortan rifven är och bröst af trasor höljes;

Att man är tjuf ej och ej dömd, om trasig, arm ;

Att mången gång i gyttjan ädelstenen döljes.

Här är en annan dikt af Fliesburg:

aftonstämning .

Och klockorna ljuda stilla I skymmande sommarkväll, Och tonerna sig förvilla Kring skogar, kring dal och tjäll.

Och foglarne kvittra sakta Från doftande barrträdslund. Och ekon på svaren akta I mörknande aftonstund.

De betande djuren ila Från doftande klöfveräng; Naturen skall gà till hvila, Att slumra i rosensäng.

Eli smekande ro sig sprider Till drömmande menskobarm ; När kvällen lider och lider, Till glömska blir dagens larm.

De klara klockorna kalla, De ringa till helgemål ; De bjuda mödorna falla Vid andaktens högtidsbål.

Och ångorna sväfva mätta Från böljande åkerfält. Och elfvoma dansa lätta, Der väna sippor sig ställt.

Och rodnande måne stiger Bak' liäckrosomkransad sjö; Till elfbal han natten viger Med skimrande trolldomsä))ö.

— 6o —

M&ngtusende röster ljuda I tjusade menskobröst, Eu svalkande dryck att bjuda Till irrande andes tröst.

Tyst friden sig sänker neder I upprörda känslors svall, Ocli natten sig stilla breder Sä doftande, ljuf och kall.

E. A. FOGELSTRÖM, redaktör. Född den 20 juni 1850 i Gryt, Östergötland. Reste till Amerika 1871. Studerade vid Angustana College till 1875 och under de två följande åren vid seminariet. Prestvigdes 1879. Var pastor för svenska luth. församlingen i Brooklyn, N. Y., 1S77—9 och för svenska luth. Immanuel-församlingen i Omaha, Neb., 1879—87, hvarefter han varit pastor för sv. luth. diakonissförsamlingen i Omaha. Var sekreterare i New York-konferensen 1878—9 och i Kansas-konferensen 18S1 —2, medlem af direktionen för Luther Academy i Wahoo, Neb., 1883—5. Ilar varit ordförande i styrelsen för Immanuel Hospital i Omaha, Neb., och diakonissföreningen, allt sedan dessa upi>-rättades. Har skrifvit rätt mänga tidningsuppsatser, af hvilka eu, en stridsskrift mot dansen, utgifvits i särtryck. 1S92 utgaf han "Dorkas, kalender för kvinlig diakoni och barmhcrtighetsverk-sauihet."

NILS FORSANDER (N. F.), teol. författare. Född ilen II sept. 1846 i Gladsax, Skåne. Studerade vid Lunds högre elementarläroverk 1861—70 och reste sistnämda är till Amerika, der ban under två års tid idkade studier vid Aug. teol. seminarium och efter ett års vistelse hos pastor J. Swenson i Andover, III., som informator och predikobiträdc prestvigdes 1873. Verkade derefter som pastor för församlingarne i Aleda, Sagetown ochRaritan, 111., till 1875, i Kossuth, la., till 1880 och i Page co., Ia., till 1890, då han utnämdes till teol. professor vid Aug. teol. seminarium i Rock Island, 111, Han har varit sekreterare inom Iowa- och Illinois-kouferensertia

och fyra är synodens sekreterare. I fem är var ban medlem af synodalràdet och åtta år medlem af Iowa-konferenseiis barnbemsdirektion. Han har skrifvit åtskilliga dels längre, dels kortare uppsatser i Augustana, Bethauia, Hemvän-nen och Luthersk Qvartalsskrift. Han har äfven skrifvit religiös poesi.

NILS FORSBERG (Broder Nils, Artil-lus, N. F.), redaktör. Född den 15 nov. 1864 i Kjeflinge, Skåne. Erhöll vanlig folkskoleundervisning och genomgick eu bokhàlleriskola. Var någon tid anställd å skeppsklarerare-kontor i Landskrona och for till Amerika 18S4. Var bank-bokhållare i Chicago och Salt Lake City, Var 1892—3 redaktör för Korrespondenten i Salt Lake City, U., och redigerade senare under ett års tid mormon-tidningen Nordstjernan i Köpenhamn. Var feb. —aug. 1896 redaktör för skämttidningen Broder Lustig i Chicago.

MAURICE J. FRENNESON (Rolf Krake, Ragnar), poet. Född den 5 jan. 1864 i Hörby, Blekiug. Utvandrade i böljan af iSSo-talet till Amerika och slog sig ned i Chicago. Ritare till yrket. Bidrog med ett 30-lal humoristiska poem till skämttidningen Kurre. Afled den 16 feb. 1892. Han var en ovanligt ledig versifikatör, gladlynt och kvick, i mycket påminnande om Sehlstedt eller "Gösta." Sä här t. ex., började han en sommarsång:

Upp alla menskor från när och fjerran, Och helsa sommarn välkommen hit! Lägg mat i väskan, späiiu häst för kärran,

Drag se'n åt skogen med skafferiet; Bred der en duk på Guds gröna matta Och duka upp, hvad ditt hus förmår! Förglöm ej "kvinten";men ät och skratta Och gör dig gladdagar, när du får!

Ett bland hans kvickaste poem var:

hvad max födes till.

Man födes hit till verlden först, så liten

och så klen, Ett hufvud och en liten kropp, två armar och två ben.

—6i —

En långbent stork, så säges <let, oss hemtar, Gud vet hvar, Och lägger oss i uiamiuas sköt', och pappa blir vår far.

Så man i vaggan bäddas ner, och mail

en amma får (En fager ungdom vanligtvis på sjulti-uio år).

Hon tar "den lille" i sin vård, ty mamma tid ej har, Och så nian efter år och dag de första stegen ta'r.

Man litet knäsvag är ibland, men det

förlåtligt är. När man butelj i fickan re'n i vaggan

med sig lär. Se'n sändes man i skolan bort alt stryk

och aga få, Att alUiug lära, gudbevars, men — ingenting /örslå.

Och inom kort man yngling blir ; mustaschen växer ut, Man slipper skolans obehag, dess lexor

och dess "stut." Man konfirmerad blir i hast, och verlden

öppen står, Med mod i brö*l ocli Gud i håg från hemmets härd man går.

En reser ut till Indien att blifva—missionär,

En ann' till "Vesterlandet" går att blifva

— millionär. En fuskar i elektriskt ijus, en ann' i dynamit

Att spränga hela jorden upp till månen, bit för bit.

En lagkarl blir, en ann' blir prest, en

tredje blir patron. En Vasatrissan får på bröst ocli blir med

ens — baron. En annan fattig blir och tunn, en annan

rik och fet. Och en blir klok, en ann' blir dum och fuskar som — poet.

CHARLES E. H. GESTRIN (En f. d. Stockholms-notarie), minnestecknare, redaktör. Född omkring år 1837 Fadern var, enligt hvnd en gammal studentkamrat till Gestrin meddelat, kyrkoherde någonstädes i erkestiftet. Gestrin tillhörde Uplands nation vid Upsala universitet och var filosofie kandidat, då ban år 1S69 utvandrade till Amerika. Rörande hans öden här i landet ha vi dels

genom en af honom utgifven bok, dels genom meddelanden af hr G. N. Swan i Sioux City, la., inhemtat följande underrättelser. Efter att ha uppehållit sig någon tid i New York som bokpeddlare, korrekturläsare m. ni., tillbragte Gestrin omkring \Vt år som jernvägsarbetare i Pennsylvania och forman tör ett lag finska jernvägsarbetare i Ohio. Derefter begaf ban sig till Milwaukee, Wis., hvarest han försökte sig som agent för en adresskalender och medarbetare i en engelsk tidning samt — det sista hans bok omtalar — vigilerade ihop £45 till hjelp àt en gammal vän, Oskar T., som låg sjuk någonstädes i Minnesota, och beslöt skrifva en bok, för att möjligen derigenom kunna förtjena några hundra dollars. sotn skulle sätta honom i stånd att tillsamman med den nämde rännen taga land och bli nybyggare. "Min gamle väns förslag måtte förverkligas," skrifver Gestrin; "detta irrande och osäkra lif är odrägligt. Hvad begär han ? Tak öfver hufvudet och några acres land i vildmarken! Äfven mina anspråk stiga icke högre. Vi liehöfva några lumpna hundra dollars, men vi behöfva dem »nart. Hvar taga dem? Hur skapa utvägar af intet? Om jag skulle försöka. — Mången har skrifvit böcker, hvilken sett mindre af verlden än jag, som tänkt mindre och lidit mindre. Hvarför skulle icke jag lyckas lika väl som andra." I hoppet såg lian följande framtidsutsigt: "Vackert landskap. Ett stort fält. Två manspersoner äro sysselsatta med jordarbete, och deras medhjelpare är en storväxt oxe. En hund står på utkik. På långt håll synes en liten stuga. Under taflan läses; notarien hjelper sin vän ocli — sig sjelf." Af nybyggareplanen blef dock intet, så vidt vi veta. På 1870-talet var Gestrin professor i latin, tyska och franska vid Xorwich-universitetet i North-field, Vermont. Presidenten för nämda universitet har på förfrågan af hr Swan meddelat, att Gestrins lärareperiod derstädes inföll mellan hösten 1876 och år

i879> och att ban ansågs som en skicklig lärare. Från slutet af okt. 1SS2 till i mars 1883 var han redaktör för

Nord-vestern i Sioux City, la. Under 18S3 var han redaktör för Vestra Posten i Omaha, Neb., hvarefter han i 9 månader hade anställning vid de amerikanska tidningarne Republican och Bee i Omaha. I början af maj 1884 for han till Chicago, för att söka plats vid någon af de större tidningarne derstädes, men blef under första natten af sin vistelse der kväfd till döds af gasos. Han hade tagit in i Palmer House, superat och gått till sängs, men vid tillskrufvaudet af gaskraueu vridit denna för långt, så att den öppnats igen och gas utströmmat. G. påträffades död i sin säng. Gestrin var en älskvärd personlighet, kunskapsrik och ovanligt begåfvad som talare och skribent. Hans bok, som utkom i två delar 1881 och 18S2, bär titeln : "I Amerika. Intryck och erfarenheter under ett tolfàrigt vistande i Förenta Staterna af En f. d. Stockholmsnotarie." Den är en bland de bästa böcker, som någonsin skrifvits om Amerika. Den skildrar utan öfverdrifter, men dock humoristiskt och i hög grad intressant, allehanda amerikanska forhållanden såväl som berättarens och hans vänners personliga erfarenheter. "Skildringens raskhet, det skarpt observerande lynnet, som gaf sig tillkänna, deu massa pikanta episoder, som med utomordentlig humoristisk effekt och påtaglig naturtrohet berättades, gjorde, (anmärker Linder å a. st.) att boken väckte ett visst uppseende, och man uttömde sig i gissningar angående hvem författaren kunde vara."

KLAUS LAMBERT GISSLOW (Idem), redaktör, korrespondent. Född i Grönahög, Vestergötland, den 25 aug. 1863. Af fadern, som är organist och skollärare, fick han en så fullständig skolundervisning som möjligt. Vid tolf års ålder kunde han redan spela i kyrkan, ehuru hans ben icke voro långa nog att

trampa pedalen. Ett par år senare kunde han ensam sköta musiken i kyrkan och biträda sin fader med skolundervisningen. Vid 19 års ålder reste han till Göteborg för att söka inträde i tredje klassen af folkskollärare-seminariet, men tröttnade på den ständiga "pluggningen" och for kort derefter till Amerika, der han fick anställning vid tidningen Upplysningens Tidehvarf i Grove City, Minn. Påföljande höst (1883) böljade han utgifvandet af Svenska Folkets Allehanda i Litchfield, Minn., hvilket företag kröntes med så stor framgång, att tidningen redan följande året måste flyttas till Minneapolis, der ett större fäll erbjöds för dess verksamhet. I>itkomnien lät G. fyra andra personer ingå som delegare i tidningen och förstorade henne till samma format, som de största sv.-amer. tidningarne hade. G. redigerade tidningen från dess böljan till i juli 1884, biträdd af August Anderson under vintern 18S3—4 och af N. P. Lind under maj och juni 1884. I slutet af sept. fann bolaget sig uödsakadt att nedlägga tidningen, af brist på erforderligt kapital att möta de ökade utgifter, som tidningens flyttning och förstoring förorsakat. Prenumerant-listan köptes af Sv. Amer., och G. var någon tid manager for Sv. Ain's branch-afdelning för nordvestern. 1885 ingick han som inedredaktör i Sv. Folk. Tidn. och kvarstannade der ett år. Vid sidan om sin literära verksamhet organiserade ban bland svenskarne i Minneapolis flera föreningar, såsom sångföreningen Svea, en musikkår med samma namn, sociella och militära föreningen Gustaf It Adolf m. fi. Bland näktergalame fann ban sin utkorade, miss Hjelm, och gifte sig med henne i böljan af 1887. Hans äktenskap är välsignadt med fvra barn. 1887 flyttade lian till San Francisco, Cal.. der han egnat sig åt mera lönande afla-rerän tidningsmannens otacksamma kall. Under hela sin vistelse i Amerika ända till böljan af 1893 har han varit tillfällig och speciel korrespondent från Förenta-63-

Statenia till en mängd dag- ocli veckotidningar i Sverige, såsom Nerikes Allehanda, Allehanda för Folket, Arbetarebladet och Göteborgs Handelstidning. En serie artiklar i tullfrågan under presidentvalstriderna 1884 och 1888 till Handelstidningen väckte, enligt meddelande af dess redaktör Hedlund i privat-bref till Gisslow, "ett mer än vanligt uppseende i Skandinavien och eftertrycktes af en mängd frihandelsvänliga tidningar." Under signaturen Idem var Gisslow Nya Verldens special-korrespondent pä Stilla hafs-kusten. Gisslow har en ledig stil och är en god tidningskor-respondent.

ROBERT GRÖNBERGER (Myself), novellist, kåsör, minnestecknare, korrespondent. Född den 2 okt. 1840 i Kalmar, Sverige. Genomgick sex klasser af dervarande elementarskola. 1856 lemnade han skolan och for till sjös ett par års tid. Häroui berättar lian sjelf: "Gubben, som jag seglade med, hvilken ock stundom kapten kallades, fann mig vara för svag i ögonen, men ej i troil på min egen duglighet, ocli försäkrade, att jag var totalt oduglig att hålla utkik eller stå till rors. Han påstod, att mina ögon ej voro skarpa nog att se ett linie-skepp på en half kabellängds afstånd, ocli rådde mig att slå alla sjömansgriller ur hågen. Den, der råd lyder, är vis, tänkte jag och fick lag i]lennan i stället för ratten. Jag böljade skrifva och räkna i journaler, kassaböcker, afräkningsböcker

hufvudböcker, och Gud vet allt hvad de böckerna hette, samt invecklade mig i dubbla italienska bokhålleriet, så att jag nära på aldrig kommit ur det. Detta höll jag på med i öfver tio års tid, tills fingrarne började krokna om penngrep-pet och siffror dansade kring i skallen på mig. Jag var på den tiden en fin herre och mäkta afundsvärd personlighet i torpa res och statares ögon. Samtidigt med pennan förde jag också svärdet — dock Gud ske lof utan att på ringaste

sätt skada någon medinenniska — i två år som beväring och i sju år som skarpskytt. Som beväring kom jag ej långt, men som skarpskytt steg jag i "gradorne" och avancerade till kompanichef, utan att någon enda gång behöfva skjuta skarpt. Jag försäkrar läsaren, alt jag under min militära bana aldrig luktade krutrök eller hade mordiska anlag mot min nästa." 1869 reste Grönberger till Amerika. Under de tre första åren bodde han i Wisconsin, flyttade derpå till St Paul, Minu., försökande mångt och mycket utan framgång, och slog sig 1877 ned vid Forest Lake, Minn., der han byggde ett "slianty" och började fiska. Fisken ville

robert grönberger.

ej nappa på halts krok, och det var smått om tillgångarne. "Att fånga fisk till ett belopp af två dollars till prenumeration å en tidning stod öfver min förmåga," berättar han. "En tidning ville jag dock ha i min ensamhet, för att se, hvad som hände i stora verlden. Jag bad då min vän Axel Dahlstrand, dåvarande biträdande redaktör af Minn. Stats-tidning, att han skulle skicka mig sin tidning. Han svarade, att om jag emellanåt ville skrifva korrespondenser, skulle han skicka den. Jag lydde och blef sålunda tid-ningsskrifvare. Det var 1877 eller 1878, som mitt första klotter lästes af allmänheten. Fick så för mig att finna ut nå-— it>64 —

got om våra första svenska settlare i Minnesota, vandrade omkring i bygderna och pratade med gubbarne, hvaraf följden blef boken "Svenskarne i St Croix-dalen, Minnesota," som utgafs 1879. Tio år derefter eller 1SS9 hade jag "Minnesotas historia" färdig, men den var knappast tryckt, förrän den brann upp jemte hela Sv. Folk. Tidnings tryckeri. "Kalle Fröjdelin" (en novell) utkom ungefär samtidigt, men om äfven den brann eller genomgick skärselden, kan iag ej bestämdt säga. Dessa tre äro allt jag lyckats åstadkomma i bokform. Jag är en lat skrifvare, men har dock temligen träget skrifvit till Sv. Folk. Tidning och fortfar ännu dermed. Jag är dertill nödd och tvungen, som Brasken sa', för att få bröd. Potatis och andra grönsaker odlar jag sjelf till husbehof, der jag fortfarande dväljes i min lilla vrå vid Forest Lake. Jag är ogift och förblifver så, antingen jag vill eller ej, ty min täppa är för liten att föda hustru och barn på." Grönberger har under tolf ars tid varit assessor i sitt grann-hälle. Mot en annan titel, som inau tilldelat honom, opponerar han sig i sin i Sv. Folk. Tidn. för några år sedan synliga sjelfbiografi, der ban på sitt godmodigt humoristiska sätt skrifver: "Vissa af mina landsmän, som anse det alldeles nödvändigt, att en menniska äfven här i landet skall ha en titel, ha behagat kalla mig farmare. Detta är ett stort misstag. Hur gerna jag än vill, och hur mycket jag än önskar det, har jag dock aldrig varit och blir troligen aldrig farmare. Skall jag nödvändigt efter sven»k sed ha en benämning, så kalla mig back-stugusittare. Det och intet annat." Grönbergers rätta titel är emellertid humoristisk skriftställare. I sina talrika bref och kåserier i de ofvan nämda tidningarne, äfvensom i novellen Kalle Fröjdelin har hau ständigt lagt i dagen en tilldragande och pikant humor, hvilken sällan eller aldrig slår öfver i det burleska. I fråga om stil, påminner han

ofta ej obetydligt om det kända märke "Thure S." Men ban är ej blott humorist. I sina historiska verk har han ådagalagt sin förmåga att lemna korrekta och trogna skildringar. Hans "Svenskarne i St Croix-dalen" är, enligt hvad också Nilson intygar i sin "History of Scandinavians," den bästa och trognaste berättelse om svenskarne i den delen af landet, hvilken hittills utkommit. Han beskrifver deri det första svenska nybygget i Minnesota med större noggrannhet äu någon annan författare, den erkände auktoriteten rev. K. Norelius icke ens undantagen.

EDWARD JOHNSON GRÄHS 1E. J. G.), korrespondent. Född i Helsingborgs-trakten den 16 april 1S62. Reste 1882 till Amerika, der hau, efter ett års vistelse i Chicago, slog sig ned i Oregon. 1885 köpte hau en farm åtta mil från Forest Grove och bodde på den ett år. Sedan dess har han mest varit bosatt i Portland, der han uppehållit sig som byggmästare och kontraktör. 1890 gifte han sig. Han var med om att stifta föreningen Svenska Bröderna, numera Linnea, och var dess förste bibliotekarie. Tidtals har ban äfven varit en flitig korrespondent till Vestra Posten, Vestkusten och andra tidningar.

ANDERS LEONARD GYLLENHAAL, redaktör. Född den 1 juli 1842 i Vestmanland, hvarifrån han flyttade 1S46 med föräldrarne till Sörfors i Attuiars socken, Medelpad, och 1857 till Torpa-haminar i samma landskap. Genomgick 1851—80 elementarskolan i Östersund och tog studentexamen i Upsala sistnämda år. For derefter till sjös, men återvände 1S62 till Upsala för alt "läsa på graden." Nödgades af brist på mynt åter afbryta studierna och reste i juli 1866 till Amerika. Efter vexlande ödan—hvaribland fem års arbete för Western News Co., som, enligt hans egen uppgift, "tog latmasken ur honom" — fick lian i april 1874 anställning i Nya Svenska Ameri-
-6S-

kanarens redaktion, der lian stannade till i okt-, dä han, som var och är stark republikan, lemnade sin plats, emedan tidningens utgifvare behagat sälja tidningens "inflytande" till demokratpartiet, som tidningen förut motarbetat. Efter endast tre dagars sysslolöshet fick G. anställning i Hemlandets redaktion och gjorde mesta arbetet vid den tidningen till slutet af 1890. Den i jan. 1S91 ingick han i Svenska Tribunen» redaktion och arbetar der fortfarande. Han har, då detta skrifves, i öfver tjugutvå år arbetat strängt à det publicistiska fältet med uudanlag af kanske sammanlagdt fyra månader, som tillbragts å sjuksängen eller under ferier. Ingen svensk-amerikansk tidningsman har visat en sådan ihärdighet som Gyllenhaal. Han har heller aldrig medhunnit något annat i literär väg äti redaktionsartiklar, nyheter och korrekturläsning och "har aldrig" — säger han — "skrifvit en rad i bunden stil utan alt strax derpå bränna upp skräpet, innan någon fått se detsamma." "Kompetenta domare" ha for-klarat honom totalt sakna sinne för humor, ehuru ban ibland kan skratta, så att tårarne rinna, åt en god historia. Eluiblad brukade säga, att G. rar typen för en gentleman, och deri hade ban q orätt. Vänlig och gladlynt, är G.]® samma gång en allvarlig forskare. Han hyllar svedenborgiaiiismcn, är innerligt öfvertygad 0111 sanningen af dess, den s. k. Nva Kyrkans, läror och "vet således" — säger hau — "att förnuftet och friheten äro hvad som skiljer menniskan från den öfriga skapelsen och derför ej få kränkas, äfven om "förnuftet," beklagligt nog, ofta råkar på afvägar och "friheten" måste så tyglas, att ingen får träda en annans rätt for nära." G. är gift sedan 1S80 och är läder åt fem söner och tre döttrar. Hans yngsta larn liädankallades vid späd ålder i april 1896 genom olyckshändelse.

LAURA VICTORIA GÖHRANSON, f. Kjellberg, poet, korrespondent. Född

den 23 aug. 1843 • Stockholm, der fadern var fabrikör. Efter några års skolgång studerade hon under Jolin for att förbereda sig till inträde vid teatern men öfvergaf denna tanke och kom vid femton års ålder som guvernant till en handlande Peterson på Djursvik. Hon stannade der fyra och ett halft år, var derefter guvernant hos en possessionat i tre och ett halft år och flyttade så till Trosa, der hon hade privatskola ett års tid. 1870 reste hon till Amerika ocli blef efter några månaders vistelse i San Francisco, Cal., gift med hr Göhranson, som liade farm i närheten af San Jos*;. Der har hon sedan dess varit bosatt och liaft sju barn, af hvilka fem lefva. Mrs Göhranson har skrifvit ganska många poem och tidnings-bref, äfvensom en och annan liten berättelse. Det mesta af hvad hon skrifvit har varit publiceradt i Vestkusten, men ett och annat också i andra tidningar, såsom Kurre och ett par landsortstidningar i Sverige. Hennes författarskap röjer en ytterst käuslig, nästan vek natur. Ett af hennes bästa poem är en sorts lofsång öfver "trädgårdsstaden" och meddelas här:

kom tilt. san josk 1

Vill du en glimt af paradiset se, Så kom då till vårt lilla Säll José 1 Ty här naturen står i skönsta drägt, Och hvarje hus är prydligt som konfekt.

Cykloner, snöstorm man ej finner här, Tv jorden ständigt sommardrägten bär. Man plockar smultron här vid juletid, Och vintern här är för det mesta blid.

Om du är sjuklig, kom då bit på stund. Ty här klimatet gör dig frisk och sund. Från himmel blå jemt strålar solen liär, Och vinden fylld af blomsterdofter är.

Vi raka gator ha i hela sta'11 Och rosenbuskar omkring hvar altan. Om natten är ej mörkt i våra hus, Ty vi bestå oss med elektriskt ljus.

Är för det audliga du mycket svag, Så finnas sekter utaf alla slag. Att kallas kristen man liär gerna vill, Men

mormonismen vi ej höra till.— it>66 —

Har verldslig njutning för dig mer behag, Sà bjuds här uöjeu utaf flera slag. Här treflig uugdom fins af bada kön, Och drufvosaften glöder här så skön.

Om i det gröna du vill ta en sväng, Så fins det utom staden äng på äng, Och upp bland kullarne du finner här Rätt mången hemlaudsson, som gästfri är.

Ja, nu så rann min skaldeådra ut, Och derför är min lilla visa slut. Dock lofvar jag, att du förtjust skall bli, När du får se vårt lilla San losé.

JOEL LAURENTIUS HAFF, redaktör, talare. Född i Viken, Skåne, den 14 nov. 1862. Ankom till Amerika 1871. Ge-

JOEL LAURENTIUS HAFF.

nomgick Augustana College och seminarium. Tog studentexamen 1S86 och blef prestvigd t888. Blef derpå pastor för sv. luth. församlingen i Stillwater, Minn. 1893 och 1894 företog han en vidsträckt resa i de bibliska landen, förnämligast i Egypten och Palestina, der han uppsökte en mängd märkliga orter. Vid synodal-mötet 1894 var han varmt förordad för en teologisk professur vid seminariet i Röck Island. Kort derefter blef han pastor vid synodens folkrikastc församling, i Rockford, 111. I höijan af 1896 begynte han

tillsamman med tre andra prester utgifva en svensk ungdomstidning, Ungdomsvännen, deri han böljade införa en skildring af sin resa i österlandet. Äfven i sin församlig höll han föredrag om densamma. Under ett besök i Stillwater afled ban den 6 feb. 1896. Om hvad ban var och hvad han kunnat komma att uträtta skref dr C. M. Esbjörn strax efter hans död : "Med pastor Haffs bortgång i blomman af sin ungdomskraft lyktar en knappt började, löftesrik lefnadsbana. Såsom hans lärare under flera år lärde jag redan då känna det allvar, hvarmed han tog sina uppgifter, den studie-förmåga, han besatte, den lätthet, hvarmed han förde]lennan, och det stillsamma, flärdlösa väsen, hvarmed den begåfvade ynglingen uppträdde. Eldad af ädla syften och höga mål, gaf han sig ej tillfredsmed blott gammal slentrian. Ilade det förunnats honom att fullliorda sin reseberättelse från österland och framlägga resultatet af sina studier i biblisk fornforsk-ning, skulle det arbetet, såsom hvilande på senare arkeologiska rön ocli hållet i en mera fängslande stil, hafva kommit att vida öfverträffa den nu bland folket mest spridda reseskildringen från det heliga landet, nämligen Beskows, och utan tvifvel blifvit ett populärt mästerverk."

ANNA MARIA HALLÄNDER, f. Jakobson (—a), poet, novellist. Född den 23 juni 1869 i Vingåker, Södermanland, der hennes fader, kompositören C. G. Jakobson efter aflagd examen vid musikaliska akademien i Stockholm slagit sig ned som lärare vid högre folkskolan och organist i församlingen. Anna Maria erhöll sin uppfostran i hemmet och inhemtade af särskilda lärare undervisning i lefvande språk samt genomgick äfven en kurs vid Tekniska skolan i Stockholm. Efter faderns död reste hon 1892 till Amerika. 1895 blef hon gift med redaktör Hallander i New York. Redan i unga år visade hon sig vara i besittning af poetiska anlag. Sedan hon kom tillAmerika, Uar hon skrifvit flera poem och berättelser till tidningen Nordstjernan äfvensom andliga sånger till ett par i New York utkommande kyrktidningar. Hon är på samma gång en praktisk och omtänksam husmoder och gör icke sjelf anspråk på att kallas "blåstrumpa." Om hennes poesi säger Aron Ingvall med rätta i sin artikel "Amerikas svenska literatörer" i Hjertbergs kvartals-revy, att den innehåller "värme och öfvertygelse, parad med innerlig religiositet." Ett vackert exempel derpå är hennes poem

HEMMET.

Hur kärt är ej hemmet! Hur litet det är, Städs trygghet och lugn uti skötet det bär;

Från verldslifvets stormar, dess oro och id

Jag flyktar till hemmet, der finner jag frid.

Der trifves ej falskhet, der trifves ej flärd ; Men glädjen den trifs vid den älskade härd.

Mig tycks, om det låge i djupaste skog, I hemmet af glädje jag dock hade uog.

De susaude furor der stå som på vakt— Säg, hvadan du fått den fortrollaude magt,

Som lugnar mitt sinne och lättar min håg Och skingrar de töcken jag rundt om mig såg?

De foglar, som der under takåsen bo, De kvittra långt ljufvare, så är min tro, An alla små foglar, som finnas på jord I öster, i vester, i söder och nord.

Ej skönare himmel det finnes än der, Ej klarare solsken; en himmel ej bär Mer strålande stjernor, än dem. som

hvar kväll Sig tända der uppe högt öfver vårt tjäll.

Ej fagrare blommor än der man får se, EJ klarare böljor; en lund kan ej ge Dig svalare skugga vid sommarsols glöd Än den, som dig hembygdens löldunge bjöd.

Hur lyckligt att ega ett hem och en härd. Ett himmelens "Edén" i sorgernas verld I Hur ljuft bland de sina få sitta ibland Och knyta på fridens och kärlekens band!

WILHELM HALLANDER, redaktör. Har sedan i88r uppehållit sig i Föreuta Staterna, till en böijau soui resenär och korrespondent åt ett par svenska tidningar och sedan som redaktör för Skaudi-navia i Worcester, Mass. Derpå blef han redaktör för tidskriften Vega, som i nära två år utgafs i Boston, Mass. Efter att sedau lia egnat sig åt annan literär och politisk verksamhet, ständigt troget fasthållande vid det republikanska partiets grundsatser, blef ban 1893 erbjuden redaktörskapet för Nordstjernan i New York, hvilken befattning ban ännu innehar och sköter på bästa sätt.

ANDREAS HALLNER (Andreas, En åkerbrukare), redaktör, politisk författare. Född i Herrljunga 1846. Visade redan i sin ungdom en ovanlig händighet såväl som vetgirighet, men fick under sin uppväxt mest använda den förra, i det ban hjelpte sin fader med snickeri m. m. Vid 15 års ålder följde hau sina föräldrar till Amerika. Han har genomgått och utexaminerats från ett amerikanskt college, är prestvigd och har haft församling i Saunders Co., Minn., der han, som är af ett mycket blidt sinnelag, lär ha utstått åtskilliga obehagligheter från egenmäktiga ocli framfusiga menniskor. Under t88o och 1881 var han redaktör för Missions-vännen i Chicago och återinträdde några år senare i samma befattning. Han lemnade den 1893, för att slå sig ned på en fruktfarm, som hau köpt i närheten af Kingsburg, Cal. Han har sedan dess bidragit med många godbitar till tidningen. Särskildt ha hans under rubriken "En åkerbrukares epistlar" intagna dels berättande, dels reflekterande uppsatser väckt berättigadt uppseende. 1892 utgaf ban ett större verk : "Det stora fälttåget mot hemmets och nationens fiender"; en "handbok i nykterhet, prohibition och nationalekonomi," försedd med mycket märkvärdiga illustrationer och innehållande åtskilliga egendomliga resonemang— I68—

ocli stort öfverflöd på sifferuppgifter. Stilen är ledig och lättläst, men trots författarens förmåga att genom spetsfundiga väudningar resonera sig till snart sagdt hvad som helst, äro somliga af

TU F V fä NILSON HASSELQUIST, redaktör, teologisk författare och talare. Född i Hasslaröd, Skåne, den 2 mars 1S16. Vid 14 års ålder sattes han i Kristianstads elementarskola och blef

tufve nii.son hasselquist.

hans öfvenlrifter alltför påtagliga, och hans nationalekonomi, som synes ha mycket gemensamt med de gauila utslitna "greenbacks"-teoriema, röjer just icke någon djupsinnighet.

redan fvra år derefter student i Lund. 1S39 prestvigdes han och tjenstgjorde under de följande åren i flera församlingar, såsom Everlöf, Kristianstad, Glimåkra ra. fl., tills han 1852 erhöll kallelse-69-

från Amerika ocli afreste dit. Under många försakelser arbetade han som pastor i Galesburg, 111., till hösten 1863. Han gjorde många och vidsträckta resor, besökande de på olika håll kringspridda landsmännen, samt undervisade yngre män för att bereda dem för predikoem-betet. 1863 efterträdde han prof. L. P. Esbjörn som föreståndare för Augustana-synodens år i860 upprättade skola, Au-gtistaua College och Teologiska Seminarium. Denna befattning innehade han ända till sin död, som inträffade den 4 feb. 1891. I jan. 1855 började ban utgifva

tidningen Hemlandet ocli i juli 1856 Det rätta Hemlandet, hvilka begge tidningar ban redigerade till 1858 och sedan 1870—3. Han redigerade Augu-stana, dels ensam dels biträdd af E. Norelius och O. Olson 1874—8 ocli tillhörde Augustana och Missionärens redaktion från 1879 till sin död. Han skref i nära 35 år tidningsartiklar snart sagdt hvaije vecka, och de "kännetecknades alla af en sann originalitet och ledighet i framställningen, buro alla vittne om den djupsinnige teologen, den ömme själasöijaren och men 11 iskovän nen, 0111 mannen med den öppna blicken för allt, som rörde kyrkans och samhällets väl" (citat ur "Jubel-Album"). I bokform liar han utgifvit en förklaring öfver Efeser-brefvet, hvilken — enligt hvad pastor A. Rodell yttrar i en förteckning öfver synodens författare—"är af en sådan beskaffenhet, attden i likhet med Arndt's, Rosenius' ocli Fjellstedts skrifter af mera djupt anlagda religiösa karaktärer kommer att för all framtid läsas." Ehuru detta är det enda arbete i bok format, som finnes af Hasselquist, "torde man dock" — säger Rodell vidare — "uti Augustanas 30 första årgångar kunna leta reda på nog många värderika uppsatser och predikningar att utgöra flera band." Hasselquist egde en ovanlig arbetsförmåga, hvilket lätt inses, då mau tager reda på, hur mycket ban hann med under sin lefnad. "Han var" — skrifver

dr C. A. Svensson i en karaktärsteckning öfver honom — "en trogen familjefader, som alltid egde tid nog för maka och barn. Han var en mer än vanligt utrustad predikant. Han var en skicklig och framgångsrik skolman. Han var en gedigen och omtyckt författare och tidningsman. Han var allt detta samtidigt under mer än ett fjerdedels sekel. Det oaktadt syntes ban sällan jägtad eller vid dåligt lynne. Hans trägna sysselsättning gjorde honoui aldrig tråkig. Hvem minnes icke, med hvilken trogen kärlek han alltid ifrade för den sköna sången och musiken ! Den silfverkrönte samfundsfadern egde ock en silfver-stämma."

LOUIS ROBERT IIEDENFELT (L. II—t, L. R. H., I.ouis, R. Hartwig), poet. Född i mars 1858 på ett fartyg halfvägs mellan England och Sverige. Fadern var sjökapten, blef sedermera redaktör, politisk agitator och landsflykting ; modern var en f. d. operasångerska. H. uppfostrades i Stockholm, gick i skola till sitt sextonde år, var derpå under ett par Ar kontorist och for 1876 som sjöman till Amerika, rymde vid framkomsten och krånglade sig fram till Nebraska, der han någon tid arbetade på en farm, men sedan blef handels-expedit 111. m. 1877 gaf han sig till "cowboy" och blef två år senare iudian-spejare i New Mexico samt deltog i fälttåg mot indianer. Tog värfning som sol dat och tjenstgjorde till våren 1883, då lian fick hospitalsafsked ur armén och under tre månader var skollärare i Kansas. Efter någon tids vistelse i Chicago mönstrade han soin matros i Charleston, S. Carolina, och seglade till Norge. Af-mönstrade i Bergen i jan. 1884, for till Kristiania, gick till fots till Stockholm, dit ban ankom i maj. For tre månader senare till England och blef kontorist der, hvarefter han som sjöman besökte Spanien, Turkiet 111. m. och återvände till Amerika. 1 Texas arbetade han nu— 70—

som målare och studerade samtidigt medicin, uppträdde som doktor i Mexico, men måste upphöra och for 1885 till Chicago, der han studerade till prest och tjenstgjorde som missionär. Blef derpå medarbetare i Kurre och gjorde översättningsarbeten för olika affärshus. For på våren 1886 till Stockholm, der han i fyra månader försöijde sig genom att sända festkväden till födelsedagar och andra högtider i fina hus, hvilken uppmärksamhet nästan alltid inbragte honom en "hacka." Tog derpå hyra som steward på ett amerikanskt fartyg och hamnade i Mississippi. Försökte sig åter som tidningsskrifvare i Omaha och for i juni 1889 till Seattle, Wash., hvarest han arbetade som tidningsagent och korrespondent, målare m. m. Hösten 1890 seglade han till Australien, kom till Melbourne i jan. 1891, arbetade der fem månader som "runner" för sjömanshemmet, hvarefter han for till New South Wales och fick anställning på en stor fårafvelsfarm. I början af augusti lemnade han platsen och for till Newcastle. Har sedan dess ej gifvit sig tillkänna. H. är en ganska ledig versifikatör och har skrifvit en mängd småbitar på vers. Som epigramförfattare har han lyckats rätt bra. Hans idéer om poesi voro i många fall temligen komiska. Så var det en trossats hos honom, att en vers, för att vara fullkomlig, måste hufvudsakligen bestå af enstafviga ord. "Endast tre eller fyra fullkomliga verser ha någonsin skrifvits," plägade han förkunna. "Och jag har författat två af dem," till-lade han med en viss stolthet samt föredrog till åhörarnes förvåning följande något egendomliga verser:

"Nej ryck nu in på din röda snok,

Ty vet, att du är den störste tok,

söm man kan träffa på hela jorden,

Ty du är dumdryg och hutlös vorden."

De tidningar, i hvilka han haft sina flesta alster publicerade, äro Kurre,Omalia Sv. Tribun och Tacoma-Tribunen. Vi lemna här några prof på hans diktkonst.

tala lugnt och vänligt.

Tala lugnt och vänligt, livad du tänker; Aftäck sanningen, hvar den är höljd; Och hvar äran endast ytligt blänker, Framhåll vänligt hyckleriets följd.

Tala lugnt och vänligt, hvad du menar, Inga hårda ord din nästa gif; Hårdhet sällan till förbättring tjenar, Endast kärlek väcker allt till lif.

Tala lugnt och vänligt till de unga, Ty de ha att ofta pröfvas här, Och hvart tidens vågor dem än gunga, Vänta dem nog mödor och liesvär.

Tala lugnt och vänligt till de gamla, Såra icke deras tärda bröst. Låt dem njuta, hvad de lyckats samla ; Ha de intet, hjelp dem, gif dem tröst.

Tala lugnt och vänligt till de arma, De ha 110g att lida af förakt. Öfver fattiga dig städs förbarma, Och med eget smicker var på vakt.

Tala lugnt och vänligt till de fallna. Kanske hårdhet störtat dem,—hvem vet? Förrän alla deras känslor kallna, Lär dem hur att följa dygdens fjät.

Tala lugnt och vänligt — denna handling, Fast så liten (men dess mål är skönt), Lönar sig med tidernas förvandling Och skall yttermera bli belönt.

epigram.

Mången menska ill i kyrkan träder Med en gyllne psalmbok i sin hand. Mera för att visa sina kläder, Xn att söka salighetens land. Många gå att der sin tid förnöta, Och för modet, men att sofva helst; Andra för att der sin älskling möta,

Resten—kanske en—för att bli frälst. *

En fransman tog en gång eu klocka, Som hängde i en korridor. Han ville endast veta tiden,

Och domarn svarade: "Ett år!" *

Det var en gåttg en predikant, En man, som svärmisk anda hade; En äkta, gammaldags pedant, Som i eu bön bland annat sade: "Och låt oss nu i helig ro Till himlen lyfta våra händer Och be till tiud för dem, som bo I jordens obebodda länder!"— it>71 —

JOHN HEDMAN, (H.) redaktör, talare. Född i Bohuslän den 25 juni 1847. Erhöll akademisk bildning. Var i sju ars tid pastor vid den af Unonius grundade St Ansgarii-församlingen i Chicago, hvilken han lemnade 1887. Efter att ha sysslat med medicinska studier m. m., blef han 1890 pastor vid en församling i Newport, R. I. Från sept. 1884 till sommaren 1886 utgaf han en kyrklig månadstidning, Det kyrkliga hemmet, hvari han esomoftast försökte sig som poet, ristande rimmade runor öfver aflidna församlingsbor, besjungande kyrkliga embeten o. s. v. Så kväder han i ett poem, som har till öfverskrift "Kyrk-warden":

Han trons artiklar håller kära Och gläds, att ungdomen får lära. Det kristendomens hufvudstycke Ej ligger uti smak och tycke, Men uti allmän tro och ritus : Detsamma Paulus lärde Titus Och kyrkan allstäds lärt alltsedan, Fast dunkelt uuder hennes nedan. Ilau derför anser hög den ära Att till Guds troil med vördnad bära, Hvad som vid nattvardsgång är öfligt, Och göra, hvad han ser behöfligt — I brist på "deacon" också kläda Den prest, som skall för altar träda, I Luther-rock och messe-prydno Allt uti kyrkolagens lydno.

Och sådan trohet kyrkan skapar, Om man med sekt-försök ej apar — God warden drifver så den vrkan, Att allt, hvad godt är, fins 1 kyrkan.

Hedman höll, som synes, strängt på alla kyrkliga formler och ceremonier. Så annonserade han en gång, att han vid en kyrkfest skulle uppträda dels i Luther-rock, dels i svenska statskyrkans högtidsskrud, när han deklamerade ett par stycken. Hans stil var högeligen bombastisk, och ban skildrade de hvardagligaste ting i högtrafvande ordalag. Så t. ex. i referatet öfver ett bröllop: "När gästerna hunnit samlas, presten intagit sin plats, och den högtidliga tystnaden utbredt sin bru-depell, inträda brudgummen och hans unga brud jemte marskalker och tärnor,

såsom i norden är sed. Utbytas så trohetens löften och tecken Presten höjer sin hand mot himlen och förklarar de tu tör ett,— aroniska välsignelsen ljuder, och heliga akten är öfver." Han talar i samma referat om "en ung brunett, hvars hår var af en så ovanlig längd, att det påminde om de hårfagra mör, som sagan täljer skola finnas någonstädes i den europeiska söderns soliga land, — hvilken romantiska episod fann en passande förmedling genom herr P—s erotiskt-poetiska tal, hvilket berörde oss lik en vision från äktenskapets Tabor," o. s. v. Till och med en så föråldrad sed som kyrktagning besjöng han som "en kristlig sed, dem frommom kär, glömd blott der man ej lärt förstå den gamla kyrkans anletsdrag, som tidens smink ej biter på, och icke nyhetens behag."

CARL AUGUST HEMBORG, religiös kåsör, talare. Född i Hemsjö, Småland, den 3 feb. 1847. Bevistade elementarskolan i Vexjö 1865—70 och for till Amerika 1871, der ban samma år inskrefs vid Augustana College. Blef prestvigd 1874. Var derpå pastor i Dayton och Gowrie, la., till 1892, då han blef pastor för den sv. luth. församlingen i Moline, Hl., hvilken han ännu betjenar. Var 1886—92 Iowa-konferensens ordförande. Han har från trycket utgifvit två böcker: "Gån in. Ett Jesu rop till den stora folkvandringen," i hvilken lian söker göra en andlig till-lämpning af sina iakttagelser vid verldsutställningen i Chicago; samt "Ord, verk och hvila, eller min lilla vrå," i hvilken förf., som är amatör i astronomi, söker i kåserande religiöst-astronomiska betraktelser på ett känslan anslående sätt tolka den beundran för skaparens majestät, hvaraf ban känner sig intagen hvarje gång han blickar ut i rymden.

Hemborg har liksom Hedman en utpräglad smak för ett bombastiskt, svassande språk, hvilken ej sällan ingriper störande i hans tankegång. I inledning till den sist nämda boken uppmanar han— it>72 —

t. ex. sin "lilla dufva" att "flyga ut och bära i munnen ett afbrutet oliv-löf fràu vingårdarne i Guds skapelse." Vid läsningen af dessa ord tager nian naturligtvis för gifvet, att med dufvan åsyftas boken, som nu utsändes bland allmänbeten. Men man råkar i villrådighet, då man i nästa sats upplyses om, att dufvans "kuttrande på verldsalltets murar mer än en gång dragit forf:s öga och hjertas längtan till skyns höga blå." I.ilea dunkelt uttrycker förf. sig på andra ställen, der ban ej kontrollerar sin åtrå att begagna bildlikt språk. På ett ställe skrifver han t. ex.: "Har du, som lefver ofvan jord, intet tacksamhetens mynt i din mun till att lofva din Gud för all hans godhet och barmhertighet?" Fråtisedt dylika oegent-ligheter skrifver Hemborg ledigt och intressant nog.

CARL FREDRIK HENREKSON, redaktör. Född den 30 juni 1867 i Falkenberg. Efter att ha genomgått sex klasser vid Göteborgs högre latinläro-vcrk erhöll han 1885 anställning i Förpostens redaktion. Blef 1886 extra sta-tiousskrifvare vid Varberg—Borås jernväg och kort derefter ordinarie bokhållare på kontrollkontoret vid Mellersta Hallands jernväg. Lemuade 1890 de una befattning och blef medarlietare i Halmstadstidningen Halland. For 1891 till Amerika, der ban förstvardt bokhållare vid Hemlandets i Chicago expedition. 1894. ßck ban plats som bokhållare och biträdande redaktör vid Vårt Land i Jamestown, N. Y., 1S95 som redaktör för Pennsylvania-Posten i McKcesport, Ta., och erhöll derefter åter anställning vid Hemlandet.

CHARLES HENRY (Kal Kalson), redaktör, korrespondent. Född omkring 1850. Var i slutet på i870talet och de första åren på iSSotalet sättare à Sv. Amer. i Chicago, flyttade derpå till Rockford, III., der bail dels egnat sig åt landaffärer, dels under ett par åra tid med

chari.es hknry.

talang redigerade tidningen Framtiden. Under den ofvan nämda pseudonymen har han skrifvit åtskilliga kvicka

och innehållsrika korrespondenser till Sv. Tribunen.

WILLIAM HENSCHEN, redaktör, talare. Född i Upsala dell ii april 1s42. Fadern var häradshöfding. På våren 1850 ingick han i Upsala katedralskola och blef i dec. 1857 student, 1862 filosofie kandidat och 1863 fil. doktor, efter en disputation om "David Humes filosofiska betydelse." Studerade sedau under tre år dels naturvetenskap, dels medicin vid medicinska fakulteten i Upsala samt vid universitetet i Berlin, der lian uppehöll sig med hjelp af resestipendium. På hösten 1866 öfvergaf ban den medicinsk» banan, för att egna sig åt lärarekallet. Var 1866 och 1867 extra lärare vid Lunds högre elementarläroverk, utnämdes 1867 till skoladjunkt i Helsingborg, tog afsked derifrån 1869 och höll en tid enskild skola i Helsingborg. På hösten 1870 utvandrade ban till Florida, flvt-tade 1872 till Brooklyn, der ban någon tid var anställd på kontor. Från okt. 1873 till juni 1874 var ban redaktör för Nordstjernan och derefter till aug. 1875 för Norden, begge New York-tidningar.— it>73 —

På våren 1875 hade han anslutit sig till metodistkyrkan, och på hösten flyttade han till Chicago för att öfvertaga redaktionen af Sändebudet och blef samtidigt satt till lärare vid svenska metodisternas predikantskola. Afsade sig redaktörsbefattningen i sept. 1882 och läraresysslan 1883 samt flyttade till Jamestown, N. Y., såsom pastor vid dervarande svenska metodistkyrka. Under någon tid af 1884 redigerade han Folkets Röst. Mot slutet af året reste ban till Florida, för att stärka sin försvagade helsa, och bodde öfver vintern i sin brodersapelsinlundvid Forest City. Flyttade 1885 till Sverige, der han bodde först i Stockholm, sedan i Upsala såsom redaktör för Svenska Sändebudet och lärare vid predikantskolan i Upsala. Återvände i aug. 18S9 till Amerika och blef väld till Sändebudets redaktör, hvilkeu befattning ban ännu innehar. Giftsedan 186S med Ililda Johanna Maria Lilljebjörn, bar han åtta nu lefvande barn. Bland alla de svensk-amerikanska religiösa tidningarnes redaktörer synes Henschen vara den mest humane, opartiske och frisinnade. Han skrifver utmärkta redaktiousartiklar, af hvilka många på grund af den klarsynthet och den hänsynsfullhet gent emot olika tänkande, som ständigt röjes i hvad H. skrifver, blifvit aftryckta af tidningar inom de mest olika religiösa och politiska läger. Henschen har sjelf lemnat följande besked otu sin ståndpunkt i politiskt ocli religiöst hänseende: "1 åsigter är jag afgjordt liberal. Inom metodistkyrkan samverkar jag med den riktning, som påyrkar vidt omfattande reformer. I politiken vill jag ej binda ntig vid något parti, utan vara i ordets fulla mening independent. Vårt lands välfärd har i min tanke tre stora fiender: katolskt prestvälde, krogvälde och penningvälde. Dock tror jag på en gudomlig allmakt, som säkert,0111 än långsamt, leder menskligheten framåt mot frihet och ljus, ocli hoppas derför, att Amerikas folk skall öfvervinna dessa sina inre fiender; för de

yttre behöfva vi, i min tanke, ej att frukta."

THEODORE HESSEL (Farbror von Slokum), kåsör, redaktör, poet, kritiker, talare. Född i Skönberga, Östergötland, i början af 1840-talet. Genomgick tekniska skolan i Norrköping. Utexaminerades derifrån 1S63. Ingick som elev vid kungliga teatern och stannade der tre år. Efter att en kort tid ha varit privatlärare på Gotland, reste ban till Amerika och blef baptistprest. Från dec. I870tilldec. 1871 utgaf och redigerade ban i Omaha, Neli., en religiöst-politisk tidning vid namn Skandinavisk Härold och från dec. 1878 till 18S0 Evangeliskt Magazin i Council Bluffs, la. Efter tolf års presterlig verksamhet upphörde lian med att, som ban sjelf uttryckt det, "humbuga folk på det religiösa området" och blef prestförföljare. 1883 började ban i Omaha, Neb., utgifva Svenska Veckobladet, efter att dessförinnan ha skrifvit en serie "Epistlar från Backastaden" (Council Bluffs, la.) till Sv. Folk.Tidn. 1887 flyttade ban sin tidning till Kansas City, Mo., 1S91 ändrade ban dess namn till Facklan, och 1892 flyttade han den till Chicago, der den 1894 upphörde att utkomma. Kort derefter böljade H. utgifva Swedish-American Review, som dock lefde endast några få månader. Redan i Sverige skref Hessjl åtskilliga teaterstycken och lemnade bidrag till Sv. Fanjilj-journalen öfver signaturen Theodor. Han är en kvick, men stundom något ekivåk kåsör och skrifver f. ö. med ledighet i hvad ämne som helst. Af Cederberg har han tilldelats benämningen "landets mest oförskräckte svensk-amerikanske tid-ningsmurfvel." Detta omdöme är berättigadt. I en uppsats om den sv.-ainer. pressen påminner Ninian Wærner derom att Hessel, då ban icke fick betaldt af prenumeranterna, "vecka efter vecka under rubrik: Hvem har Facklans pengar? spaltvis intog namnen på de försumliga. Dessutom tog ban," fortsätter Wærner.— it>74 —

"saken kallt, lutande tidningen utkomma, när lian så tyckte, ocli när penningar funnos inne för tryckningen. Ofta fick man också i Facklan se tillkännagifvanden af följande drastiska lydelse : Nästa vecka utkommer Facklan icke, ty gubb-f-n är borta." Hessel är framför allt kritiskt anlagd. I en serie predikoreceu-sioner, under den gemensamma titeln "Himmelskt manna," nagelfor hau hvarje vecka någon af de söndagen förut hållna svenska predikniugarne och egnade dervid både predikanten och hans yttranden en djupgående granskning, hvilken ytterst sällan utföll förmånligt för predikanten. An pelsade ban på dem for tarfligt språk, än tör fattigt innehåll. F.ii välkänd andlig talare gaf lian en skrapa för hans uttal. "Inte bör," skref Hessel, "svenskan uttalas så här : 'Sälige de fattige i andanom, ty deras är himmelriket. Sälige de söijände, ty de skolä hugsväiäs!' Låt oss få höra vårt kärnfriska, välljudande, högstämda språk med dess naturliga klaug. Det är det enda arf, vi tagit med oss till främlingslandet. Måtte det vårdas af den, som för öfrigt fått det så under siu kontroll, att han förmår förnimbart sända det från hjerta till hjerta." Hessel är sjelf en briljant ta-lare och har under presidentvalstriderna varit anlitad af de politiska partierna. I hans tidningar förekommo hvatje vecka utmärkt välskrifna om stor sakkännedom vittnande bref från Washington, undertecknade: "Svensk department clerk." Dessa bref voro författade af Hessel sjelf och tillhöra, liksom Hessels veckliga kåserier med öfverskrift "Slokums epistel," det bästa, som skrifvits af svensk-amerikaner. En tidningsman, som 1895 besökte honom i hans heui, skrifver derom i Sv. Folk. Tidn.: "Hvad Slokums reformarbete på det religiösa området augàr, äro meningarne delade. Oss tillkommer icke att fördöma en man för lians ärliga sträfvan, äfven om vi anse att ban arbetar motströmmen. Slokum har i vårt tycke varit alltför ne-

gativ, brutit ned utan att bygga upp. Han hade stått högre inför sin samtid, om han lemnat det gamla orördt. Det är icke tviflet utan tron som utgörgrund-valen för framtidens civilisation. Hvad som ej har lifskraft, dör af sig sjelft, då det nya växer upp. Man har klandrat Slokum för hans karghet och mennisko-forakt samt förebrått honom för egenkärlek och öfveruppskattning af sig sjelf och sina egna krafter. Nekas kan också icke att en sådan anklagelse är berättigad. Meu vi måste betänka, hur naturligt det är för en man, som känner sig stå allena, liatad och kämpande för opopulära idéer, men dock oberoende på egen grund, att öfverskatta sin egen kraft och förmåga. Detta fel har Slokum gemensamt icke allenast med hvarje annan "self-made" man, utan med mången annan också som ansett sig intaga en mycket högre ställning än lian. Vi tittade en dag i förra veckan in till den unge gubben vid sin kast. "Jag liar fått nog af tidningsskriveri," sade han. "Hade jag för tio är sedan vetat hvad jag nu vet, hade jag stått kvar som prest. Då hade jag kunnat uträtta mera. Möjligen kommer jag också snart attpredika kristen socialism." Hessels skriftställaretalang är betydlig, och ban förmår bättre än de flesta jietsa på humbugen. Han har skrifvit flera goda poem, de flesta i skämtsamt-sarka-stisk anda. Här är ett, en lyckad Ix-arbetning från.engelskan.

missions-hymn.

Framåt, kristne stridsman, Res till hednaland, Bönebok i fickan, Bössan uti hand ! Der trafik kan drifvas, Sprid den kristna tron, Sjung ditt glada budskap Med en Krupps kanon.

Säg den arme hedning, Hur han syndfull är. På hvart hedniskt tempel Häng en krogskylt der.— it>75 —

Ocli om till din lära De ej vändas om, Utbyt din predikan Mot förfalskad rom.

Säg dem, du liar kouimit Dit för Herrans skull. Lär dem, hur den kristne Sjelf sig super full. Och oni ännu bibeln De föraktfullt sky, Gör din pligt, o 'stridsman, Skjut dem ned med bly!

Kär de tio buden De förstå ett grand, Genast annektera Hela deras land. Och om din välmening De ej- än förstå, Läs strax bergspredikan För de arma då.

Skulle tTOts din lära De sig vända liort. Gif dem undervisning 1 att spela kort. Sist bland alla dygder Lär hvar hednisk man, Hur de kristna bruka Slå ihjel hvarann !

ALFRED HEYNE (Linos), redaktör, kritiker, poet. Född i Skåne 1S55. En mångsidigt begåfvad och bildad personlighet. Tillhörde Helsingborgs-tidnin-gen Öresunds-Postens redaktion, då han sommaren 18S1 reste öfver till Amerika och erhöll anställning vid Hemlandet i Chicago. Han stannade der två år, hvarefter han i aug. 1883

flyttade tillbaka till Sverige och återinträdde i Öresunds-Postens redaktion, der han kvar-blef till sin död, som inträffade den 1 dec 1889. Han efterlemnade hustru och 4 bam. II. var en framstående konst- otfh musik-kritiker. Han hade en lätt och behaglig stil ocli uttryckte sig äfven ledigt i bunden stil. Trots ett mångårigt lidande (lungsot) var han en af de vän-sällaste ocli gladlyntaste menniskor. Han kunde t. o. m. skämta om sin sjukdom. "Antagligen fortsätter likmasken i tysthet sitt arbete," skref han, "om jag också lägger så många hinder som möjligt i vägen derför. Han låter muta

sig, till en tid åtminstone, men det är en dvr mutkolf, må du tro. Han förtär ensam mer än ett par oxar på året. I alla fall har jag aldrig haff liöjelse för ett asketiskt lefnadssätt, och nu har jag det mindre än någonsin." Efter hans död skref Öresunds-Posten om honom : "Med en ovanlig motståndskraft förmådde lian de senare åren hålla sig uppe mot sjukdomens härjningar samt fortsätta sitt arbete ända till sistlidne vår, hvarefter han varit oförmögen till vidare arbete, ehuru lian ännu de sista dagarne stundtals gick uppe. Han var sjelfmedveten ocli klar i sin tankegång ännu nära nog i det yttersta. En skicklig referent, egde Heyne derjemte begåfning som poet, sångare och målare, ehuru hans kroppsliga svaghet ocli sjuklighet hindrade honom att utveckla sig på områden, der lian, i allt autodidakt, sannolikt annars hade kunnat hinna ganska långt. Intelligent, samvetsgrann, human och energisk, liar den aflidne på ett hedrande sätt stått på sin post i den svenska pressens tjenst och utfört sin lifs-gerning, hjelteinodig som få i kampen mot den fiende, som slutligen öfvervin-uer alla. Hans lif kan tjena till föredöme för hvarje arbetare i pressens tjenst." Det af Heynes poem, som hall sjelf tyckte bäst oin. är:

MIN ENDA ROS.

Af blommor blott ett ringa tal l"ti min lilla lustgård stå ; E11 enda der sin rot liar fäst, En härlig ros med guldglans på.

Hon doftar blvg, hon doftar mild I solens ljus så glad och säll, Och hennes sammetslena blad Sig sluta först vid serla kväll.

Et', ljusets glada barn liou är. Som fruktan blott för kölden bär ; Mitt hjertblod skänkt den all sin glöd, Derför blef hon så purpurröd.

Var tyst. du vind, som sakta far, Du skogens bäck. så ren och klar, Du lilla fogel, snabb och snar. Om du om rosen kunskap liar.Ty denna ros min enda är, Den inga främmande fà se. Med hjertan, kärlekslösa, de Kanske åt henne skulle le.

Men frågar du mig ärligt om, Hvad namn den sköna rosen bär, Nog kan jag tala om det då: Min tysta kärlek rosen är.

SAMUEL, MAGNUS HILL A. M. (S. M. H.), teol. författare, poet. Född i Sand, Östergötland, den 10 jan. 1851. Besökte folkskola och kom 186S till Amerika. Genomgick Augustana College och tog studentexamen 1879. Var derefter biträdande lärare vid Gustavus Adolphus College i St Feter, Minn., tre år. Arbetade två år som missionär i Salt Lake City, U. Fick derpå anställning som lärare vid Luther Academy i Wahoo, Neb., och utnämdes två år senare till föreståndare för samma läroverk. Prof. Hill har utgifvit "En kort kristendoms-historia," tredje häftet af "Söndagsskolans julbok" samt "Familjen Danburv," en från engelskan öfversatt berättelse, som gick som följetong i Ungdoms-Vännen 1885—6. Hau har emellanåt skrifvit korrespondenser till Hemlandet ocli andra tidningar. I bunden form torde han ej Ila skrifvit mycket, åtminstone icke i pressen, men det svar han skref till det kända skaldemärket Anna A. (fru Anna Vestberg i Sverige) på hennes poem "Till mina vänner i Amerika," synes oss — trots en och annan pessimistisk öfverdrift — så till både form och innehåll präktigt, att det väl må berättiga honom till namnet poet. Anna A. tilldelade i sitt poem Amerika en hop förtjenster, som det väl haft, men de senare åren allt mer ocli mer upphört att ega. Hon talade om republiken som ett land, "der sjelfva namnet ej eger klang, om ej personen har värde; der snillet alltid har högsta rang, fast ödmjukheten det närde ; der endast gäller det adelsbref, som Gud i menniskans hjerta skref." Härpå gaf prof. Hill följande svar:

Ditt öga möts af ett rosenskimmer, Då du liitöfver så hoppfull ser. Jag blickar kring mig, men dock förnimmer

Jag ej det sköna, som mot mig ler. För 111ig syns skimret i solig öster; Jag blickar hoppfullt mot fäderns land.

Och dit mig bjuda mång tusen röster, Som ofta sätta mill själ i brand.

Här skräflas mycket 0111 jemlikheten. Här utbasunas, att nian är fri. Men jag vill svälja helt tvst förtreten Och icke märka vårt slafveri. Här menskaus värde med guldet mätes, Här allt är rätt blott det lyckas väl, Här man värderar det högst, som ätes, Den svage krossas af våldets häl.

Vi plågas ej af aristokrater, Vi sucka ej under någon knng ! Jo, pytt! Här styras vi af krabater, Màngmillionärernas makt är tung. Ett rofsystem blott är politiken, Och fattig man trampas ned till träl, Och ärligheten syns från oss viken, Och den får heder ocli makt, som stjäl.

Nej, frände, här fins ej paradiset, Här fins ock skillnad på rik och arm. Mail ändrat namnen och sà fått priset, Och sjelf berömt sig så hjertevarm. Ja, har ock lefver ett Adams slägte. Ocli synden har äfven här sin makt. Det sköna landet, din blick upptäckte, Ar fjerran hän ofvan skyn förlagdt!

LUDVIG HOLMES A. M. (Ludvig), poet. Född i Ströfvelstorp, Skåne, den 7 sept. 1858. Erhöll god skolbildning, men måste redan vid 16 års ålder på grund af fattigdom söka sin utkomst som sättarelärling och kontorspojke vid Helsingborgs Tidning. Erhöll derefter anställning i Stockholm, först hos en äldre broder, sedan på grossliandelskon-tor. Reste till Amerika 1879 och lät vårterminen 1S80 inskrifva sig vid Augustana College, ehuru hans kontanta tillgångar inskränkte sig till $30, som han till på köpet lånat. Sjelf antager lian, att det var hans envisa, skånska karaktär, som kom honom väl till pass, när det gällde att under dylika omständigheter "blicka till mötes långa àr af arbete och omkostnader." Redau andra året erhöll han dock en varm fader-lig vän i läroverkets föreståndare, dr Hasselqvist, hvilken hjelpte hcmom att fortsätta studienia. En envis hufvudvärk tvang emellertid Holmes att efter tredje året afbryta sina studier, och först på hösten 1884, sedan han under ett flera veckors anfall af malaria- och nervfeber, som gjorde slut på hufvudvärkeu, fått besanna den gamla satsen, att "ondt skall med ondt fördrifvas," kunde han återvända till läroverket. Under sin bortovaro verkade han som missionär i Connecticut och var en tid så godt som den ende lutherske presten i hela staten. Prestvigdes 1886 och blef pastor i North Grosvenordale, Conn., hvarjemte ban Gck i uppdrag att betjena en del vakanta församlingar och missiousplatser. Från våren 1888 till sommaren 1889 l>etjenade ban Iuimanuelsforsainlingen i Jamestown, N. Y., hvarefter han i nov. blef pastor för Messias-försam lingen i Burlington, la., i hvilken han redan sommaren 1885 tjenstgjort som hjelpprest. Under sitt kringflackande synes pastor Holmes ha varit i tillfälle att inhemta temligen stor erfarenhet i fråga om uppförande af kyrkor. Under hans första vistelse i Connecticut påbörjades kyrko-byggnaden i New Britain, tillbyggdes kyrkan i Portland, inköptes kyrkan i New Haven, och uppfördes kyrkan i Grosvenordale. Under sin andra vistelse i nämda stat var han ttted om att uppföra ett kapell i Forestville och en kyrka i South Manchester; och strax efter hans ankomst till Jamestown, N. Y., påbörjades der uppförandet af den största kyrkan inom New York-konferensen. Han var medlem af den komité, som utarbetade den nya Ilemlandssångboken, liar varit sekreterare i synodalràdet och ordförande i Burlington-distriktet. Under sin vistelse i Jamestown var lian redaktör för Österns Väktare. I denna tidning såväl som i Ungdoms-vännen, Augustana, Hemlandet, Sv.-Am. Posten, Sv. Amer. m. fl. samt i kalendern "Korsbaneret" ända från år 1891. kalendern "Förgät-mig-ej"

för 1893, i "Jubel-Album" och annorstädes har han strött omkring sig talrika längre och kortare dikter, mest af andligt innehåll samt i allmänhet utmärkande sig genom en vacker form och röjande en varm känsla. I juli 1896 utgaf han en större diktsamling med den enkla titeln "Dikter," hvilken samling helsades med loford af hela pressen. Till och med den annars mot s. k. idealistisk diktning så fiertdtlige Jakob Bonggren uttömde sig i loford öfver "denna äkta svenska sång" och lät vänskapen — denna gång med rätta — taga till orda i stället för klandersjukan. "Ludvig har satt sitt mål som skald högt," hette det i hans recension af diktsamlingen. "Inga tvätydigheter, làgheter och prosaismer gillas eller ens tålas af hans fina och ädla sångmö. Den, som tycker om slarf, gör sig förgäfves besvär, om han söker efter sådant i pastor Holmes' dikter. I dem finnes en tro på allt stort, skönt och godt, ett hopp, som hvilar på allbanu-hertighetens fasta grund, och en kärlek, som innefattar allt och i synnerhet ömmar för de små, de riuga, de förbisedda, de föraktade i samhället." Som prof på denna art af Holmes' diktning anförde han de vackra slutversema af poemet "Samhällets afskum":

Hvad vill du svara, du farisé, Som kan med helighets skrud dig berga? Om dagen kan du dig from bete. Om natten går du att oskuld snärja.

Hvad vill du svara, du falska själ, Som från din tröskel ditt barn bortstötte, Det offer krossade med din häl, Som fullt af tillit en gång dig mötte ?

Och du, som vägrat att ge din hand Åt den, som räddning ur fallet sökte; Som kunnat rycka eti halftänd brand Ur eld, hvars lågor sig ständigt ökte ?

Hvad svarar du? Och hvad svareu I, I aila? En gång I skolen svara! Gud ingen enda skall gå förbi, När dom han håller bland skyar klara.

Ja, han skall döma, och kanske dà Ur djupet tagen I mången finnen, Som skall försonad för honom stå, Då I i evighetsnatt försvinnen.Ganska träffande liar pastor A. A. Swärd i följande rim beskrifvit Holmes' diktning:

"En Pytliia, som från sin trefot ser I mörka, dunstuppfyllda klyftor ner Och hörer anderöster, djupa, döfva, Från regioner, der titaner sofva; Meu hörer äfven harposträngars brus Från verldar, badande i ständigt ljus; En brokigt och fantastiskt klädd pre-stinna,

Den ofta uti vild extas vi finna: Så kan man måla "Ludvigs" sånggudinna."

Emellertid medgaf Swärd, att Holmes' poesi "lider brist på djupare tankar." Han bjuder icke på någonting egentligt originelt. Detta kan nu, såsom Sv. Kuriren i sin recension af hans bok påpekade, "komma af hans sångmös kyrk-sauihet." Nämda tidning önskar, att "han ville slå sig lös på en stund och t. ex. betrakta naturen utan afseende på hvem, som skapat den, eller menniskorna, utan beständig tanke på ett tillkommande lif," men erkänner dock, att Holmes "i afseende på formens skönhet och stilens renhet hunnit långt bortom de flesta sv.-amerikanska skalder." I sammanhang härmed kan det ju vara intressant att veta, hvad skalden sjelf har för tanke om sin diktning. I ett privat-bref skref Holmes: "I dikter af Ludvig skall du här och der finna spridda drag af insidan, och sammanfattar du dem. skall du finna en själ, som djupt lidit, slitits af de vildaste stormar, och som bergats från att hejdlöst förakta allt och alla blott i den försonande famn, som för alla upplåtits." Redau Holmes' yttre, hvilket föranledt en hans emljetsbroder (pastor Englund) att känneteckna honom såsom "den välfödde skalden," talar emot en sådan uppfattning. Ett faktum är, att Holmes' poesi verkar angenämt på läsaren, icke genom vemodsfullhet eller klagande toner, utan tvärtom genom sitt goda lynne, sin förtröstan och optimism. Ninian Wærner har kallat Holmes för vår förnämste skald, men det är

han knappast, om nämligen originalitet och tankedjup skola tagas med i beräkningen. Hans poesi är dock, som sagdt, ädel och ren. Sarkasm och satir äro fjerran från lians kynne. Vi tvifla på, att han som skald ens kan uttala riktigt bestraffande ord. Ett af de få försök i den riktning, som vi iakttagit, är poemet "I Herrans hus," der skaldeu anställer en jemförelse mellan gudstjensten i en tåshionnbel och i en mera anpråkslös kyrka. Om den förra berättas:

Hit kom en lysande samling, Bestrålad af guldets glans. I vaggande lockar flätats Juvelers gnistrande krans.

Fram trädde der på tribunen, I knäfvelbàrar och frack, F.n herre, som lärt sig skilja På penningefolk och pack. Och bifall det vann sermotieii, Ty den var vacker och fin Och handlade, må ni veta, Om Edgertons flygmaskin.

En söndag herr pastorn predikar "Om konsten att bygga lius," En annan — "om stadens ratten," och se'n — "om elektriskt ljus." Och se'n — "om deu stora fara, I hvilken vårt land nu står": — "Utländingens barn bli uiänga, Men yaukeen ej några får."

Den andra kyrkan är belägen

Långt bort från fina staden, Från rikedom, glitter och ståt,

I stadsdel, der arbetets adel Byggt bo.--

Der inne visst ingen mönstrar Den fattiges slitna drägt. Det templet främlingen hyser, Men alla äro de slägt.

En tro. ett dop och en fader Slår kring deu skaran ett band, Och hemlandets sånger sjungas Med kraft i främmande land.

I sitt poem "Förgät-mig-ej!" har Holmes bl. a. besjungit både Sverige och Amerika — besjungit dem så, som de te sig för optimistens ogrumlade blick:— 79 —

I.

Det fius ett land i fjerran höga norden, Ett land, hvars like aldrig än nian fann, För Sveas bara det skönaste pà jorden; Till det vàr kärlek aldrig slockna kan. Det ligger bäddadt mellan berg och haf Och der är fadrens, der är hjeltars graf.

Der brusa strömmar mellan fagra stränder, Och klara sjöar spegla skog och fjäll: Der brämas ängarne af blomsterränder, Och flit och trohet bo i trefna tjäll. Vid vindens spel i skogen dagen lång Uppstämmer fogeln glad sin jubelsång.

Ett enda tempel tyckes all naturen. Der tusen strömmar brusa skaparns lof, Och stjerneskimret ibland nattazuren Oss strålar sänder ifrån ljusets hof. I)er nattens öga och midsommar1 ns sol Strö silfverglans och guld kring istäckt pol.

Frän bergens malm sin klang dess språk har lånat,

Från strömmars sorl, en vemodsfull musik,

Och tolkar det hur hjertat älskat, trånat. Du hör en sång på djup ocli känsla rik; Men slungas det mot orätt, våld och hån, Då ljuder det som tunga åskors dån.

Till detta land vår tanke ofta ilar Ut öfver bölja, öfver fiäll och skär; Han ofta der vid kända ställen hvilar, Och hem,soin sköflats,helsningar lian lär. Men berg och dal och grafvar b viska der : •'Förgät wi ig ej, du barn, som fjerran är!"

n.

Af verldshaf badadt, ut ett land sig sträcker,

Som våra barn rätt nämna fosterland, Det landet aktning och beundran väcker; Dess spira livilar uti folkets hand, Ocli skulle ovän hota oss en dag, Då rustar folket sig till tappert slag.

I)et àt oss bjudit ställen rika, vida, Der redlig odlare fann hein och bröd. Här såg ban växa upp invid sin sida En munter barnatrapp, ej trvckt af nöd. Det låga tjället snart fick lemna plats För boning, som i smått var ett palats.

Att arbet' adlar mannen, än man säger, Ocli så.lan adel blott vi känna här. En grefvetitel mycket litet väger Mot vcrkstadsdrägten, som handtverkare bär.

En hyddans son här framgång vinna kan Och en gång stå som landets främste mail.

Vi älska dig, du land, som här oss gifvit Ett hem, en frihet, för vårt hjerta dyr. Med hvaije àr du mera kärt oss blifvit, Du tyckes skönare hvar dag sotn gryr-Och "när till Gud i stilla bön vi gà — •'Förgät mig ej!" du ropar till oss då.

En bland Holmes' bästa dikter är det trosvissa, lyftande och lifvande kvädet "För mig," hvari skalden framhåller, hurusom allt i den jublande naturen skapats för menniskan att glädja sig åt och hemta tröst och styrka från. Hur muntrande och trösterika ljuda ej poemets slutstrofer:

För mig sjunger fogeln i villande skog.

Och liljan, hon doftar för mig.

För mig sorlar bäcken, för min skull

han tog Från fjällen sin stupande stig. För mig grönskar skogen och svalka han ger,

För mig blickar stjernan om kvällen hit ner.

För mig strålar solen att lysa mill led. För mig flyter strömmen från Golgata ned,

För mig. —

Så jubla, min ande ; bort sorger och kval! För mig bar ju Herren gjort allt. För min skull ban från sin allherskare-sal

Det skapade vara befallt; Ty jag är ju mcuska, ocli henne han skänkt

Båd' jorden och himlen, pà henne han tänkt

I kärlek; ej längre förgäten jag är ; Frid fylle mitt hjerta, fröjd lifvet nu bär För mig.

Ett annat präktigt poem är:

en liten tid.

Lång dagen tycks, när morgonrodnan lågar

På österns kullar, fält och sjöar opp. Förr'11 halft den lidit, pilgrim ändock frågar:

"Syns än ej målet for mitt vandringslopp?"

Men dag snart svalkas, kvällens ängel står

Med stjerntiaran i sitt mörka hår Och vinkar vandraren till stilla frid Från mödans dag, som räckt e\i liten tid—8o —

Lång dagen tycks, då ofredsörnar skaka Blodstänkta vingar öfver haf och land, Då starka fästen, stolta troner braka. Och svärdet Hammar i förtryckarns liand ; Då skaror klagande till bergen By Från brända hemmen i sin barndomsby ; Men dagen ändas, och dess vilda striil Med blodig klädnad brann eu liten tid.

Lång tyckes dagen, när i dörren träder Den mörke gästen ifrån andars land Och vänner älskade i dödsskrud kläder Och stannar pulsarne med iskall hand. Lång är den dag, då vännen från vårt bröst

Af döden ryckes; men en inre röst TiUhviskar oss: "Var stilla, tåligt lid! Här bo vi blott en liten, liten tid."

Men ofta träder för vår själ en hägring Af paradisets blomsterströdda fält, Vi skåda der i obeskriflig fägring Den frälsta skaran, och så ljuft, så sällt Hon hvilar. Men bland brus af toner der Vi känna röster, som vi hörde bär; Vi spörja dem: "När är ban slut, vår strid?"

De svara: Om en liten, liten lid.

Kort dagen tycks för dem, som verlden firar,

Tv massornas beundran är dem kär. När lagern man kring deras pannor virar, För deras storhet knappt tillräcklig är Den vida jorden. Men vid dagens slut, När lifvets räkningar ha räknats ut, Ar lagern vissnad, och de se dervid, Att deras storhet räckt en liten tid.

En Jesu stridsman ej en dylik ära Man bjuder här, och han ej aktar den; Hane ntorhet är: att Jesu kors få bära. Hain fröjd Gnds löften aldrig svikit än. Hau veti att när en gång sitt mål hai» når,

Af Jesu hand siu segerkrans ban får ; Han vet, att himlens sälla, sälla frid Skall honom gifvas om en liten tid.

A. HULT, redaktör, andlig författare. Född i Frvksände, Vermland, den 24 okt. 1833. Ankom till Amerika 1868 och prestvigdes 1869. Har varit pastor för försam-liugarne i De Kalb, 111., Campello, Mass., och Lisbon, Mich., och är nu pastor i Scandia, Minn. Han har varit ordförande för New York-konferensen och sekreterare för Minnesota-konferensen. Utgaf och

redigerade, dels ensam, dels tillsamman med pastorerna Priucell och Lindell, tidningen Bamvännens Lyra 1874 till juli 1879. Tiduingen utgafs första året i New-York, derpå i Boston, Mass., tre år och flyttades 1878 till Chicago. Pastor Hult har också utgifvit "Bamvännens lyra," "Eu familjstjerna," "Familj-altaret," ett par ABC-

och läsböcker samt eu predikan om dopet.

BRUNO E. HÖCKERT (B. E. H., E***, Skrifklådig), korrespondent, talare. Född å Långholmens befalhafvare-bo-ställe den 16 jan. l86t. Besökte elementarläroverken i Landskrona ocli Malmö och blef vid 14 års ålder apotekselev i Stockholm. Aflade 1881 farniacie kandidatexamen vid Faruiaceutiska Institutet i Stockholm och tjenstgjorde sedan i skilda delar af Sverige på apotek till 18S9, då ban reste till Amerika. Han har bär arbetat i apotek, kemiska laboratorier, kontor m. m. och tillbragt nära två år på resor. Är bosatt i Chicago. Gift sedan februari 1S94. Alltsedan han lemnade skolan, har han egnat en god del af sin lediga tid åt studier, hufvudsakligen af populärt medicinska, hygieniska, sociala och religiösa ämnen samt kemi och mikroskopi. Vid 20 års ålder beträdde ban för första gången talarestolen vid en arbetareförenings-fest i Stockholm. Sedan dess bar han på olika håll i Sverige hållit omkring ett hundratal föreläsningar och tal i de mest skilda ämnen, såsom likbränningsfrågan, rösträttsfrågan, hypnotismen, troshelbreg-dagörelsen, nykterlietssaken 111. ni. I Amerika har hau talat mest i nvkter-hetssaken, men äfven hållit ett dussin föreläsningar i Unitariska samfundet i Minneapolis samt vid fredskongressen, religionsparlamentet och åkerbrukskoii-gressen under verldsutställningen i Chicago, hvarjemte ban äfven uppträdt som politisk talare. Hans första literära försök voro några Stockholmsskildringar o. d. till en handskrifvet! tidning bland—8i —

gymnasisterna i Malmö. Sedan dess liar han bidragit till ett stort antal tidningar med bref, reseskildringar, afhandlingar i politik och samhällsfrågor. Han har skrifvit några små skizzer och ett tjog små teaterpjeser, som uppförts vid föreningsfester. Från Amerika har han till några af de större tidningarne i Sverige skrifvit en bel del afhandlingar om amerikanska förhållanden, såsom om arbe-tarfackföreningar, den amerikanska läkarevården, spiritismens utbredning, våra dagliga tidningar, m. m. De flesta ai dessa artiklar trycktes samtidigt i någon tidning här i landet, vanligen Sv. Am. Posten i Minneapolis. Under verldsutställningen i Chicago var han speciel korrespondent till sex tidningar här i landet och två i Sverige. Han besökte midvinterutställniugen i San Francisco, Cal., och skildrade den i en serie bref. Ett par af hans artiklar ("Helsovården i de amerikanska städer jag besökt" samt "En smittkoppsepidemi i Chicago") ha t. o. in. öfversatts och införts i en tysk läkaretidskrift i Leipzig. Höckert är en af de mest framstående svenska nykterhetsifrarne här i landet. Han kom till Amerika som ombud för Sveriges storloge till goodtemplarnes verldsstor-loge. Goodtemplarorden har han tillhört sedan 1886 och Svenska Blåbands-föreningen sedan 1885. För nykterhetssaken har han arbetat ihärdigt både med ord och penna. I iiykterhetstiduingen Frihetsklockan har han varit ständig medarbetare. Dock fans det äfven en tid, har han berättat, då han i sjelfva Stockholm lick hålla skåltal, och det t. o. m. för damerna. Ett dylikt, hållet vidén af roddklubben gifven bal vintern 1S93—4, aftrycktes af Dagens Nyheter med öfverskrift "Från de käcka till de täcka." Som ett bidrag till sin karaktäristik omtalar han: "På en s. k. julklapp jag fick sista julen stod "Höckert, the old crank." Vidare är jag till galenskap kär i min lilla gumma, utan att vara svartsjuk det allra minsta ; rycker bara på axlarne, då

man ritar af mig som en apa i Humoristen, skäller ner mig i tidningarne, kasserar mina (i mina ögon bästa) artiklar och bref, röstar ner mina förslag. Jag anses af de ortodoxa som fritänkare, men försvarar dock offentligt läran om en personlig Gud, och det på rent vetenskaplig grund ; värderar alltid den, som uppträder skarpast mot mina åsigter (såsom hr E. Skarstedt i nykterhetsfrågan) o. s. v." Höckert skrifver med stor ledighet, "på ett intressant och för alla lättförstådt sätt," säger Sv. Am. Posten och tillägger, att han utan allt tvifvel är den förnämste svensk-amerikanske korrespondenten i Chicago, och att lian mer än en gång meddelat sina tidningar nyheter, som först efteråt banat sig väg till de svenska Chicago-tid-ningarne.

HUGO IHLSTRÖM (Eskil, Herman Berman), kåsör, korrespondent, poet. Följande af honom författade sjelfbio-grafi ger ett bättre begrepp om både hans personlighet och hans stil, än någon beskrifning från vår penna skulle kunna gifva: "Några ord om mig sjelf. Det var en gång en lärd filosof, som på tillfrågan, när han var född, svarade: "Min son, ju oftare min tanke flyr hän till den dagen, då jag först såg ljuset, och ju oftare jag erinras om, hur jag famlar i mörkret, dess mer önskar jag det jag aldrig sett detta ljus." Jag är innerligt glad öfver att ej vara en dylik filosof! Det fröjdar mitt hjerta, att jag kan glädja mig öfver solens varma, mäktiga strålar, rymdens oändliga och ljufva rnystér, jordens praktfulla skrud och hafvets majestät. Det tjusar mitt sinne att veta mig vara

född af en kvinna, att kunna älska en kvinna och att uti kvinnan kunna se det högsta och skönaste af allt skapadt. Derför blickar jag också tillbaka på min födelsedag som en kär gåfva, hvilken gaf mig inträde till den stora verlds teatern med dess oförlikneliga dekorationer, dess pulserande lif och dess häpnadsväckande sammansätt-— it>82 —

ning i handlingen, hvilken ännu ingen författare tillnärmelsevis kunnat efterapa. Jag föddes i Klara församling i Stockholm den 26 november 1862. Efter afslutade skolstudier funderade jag starkt på att bli sjöman, men försynen hade varit så pass långsynt, att den gjort mig närsynt, och den orsaken har jag väl att tacka för det jag ej i närvarande stund ligger på hafvets botten eller med min skuta sitter fast någonstans blaud klip-

HUGO IHLSTRÖM.

porna. Följaktligen blef jag, som inånga andra, kontorist, Berns salong-kund, Norrbrosnobb, samt en vacker dag emigrant till dessa idylliska stränder. Jag steg i land här den 14 mars 1886, tyst och stilla utan alla ceremonier, kanon-salut eller paradcring, med undantag af den stora paraderingen genom Castle Garden. Hvad återstår att tälja? Skall jag berätta om alla mina missräkningar i detta gyllene land, så rikt på forhoppningar? Jag vill ej trötta någon med att vara allt för vidlyftig, men, någon vill kanske, efter genomögnandet af

denna blygsamma biografi, veta hvem jag egentligen är, for att få en plats bland svensk-amerikanska literatörer. Ja, inte är jag mycket, det vet då vår Herre ; annars har jag sedan 1892 skrifvit krönikor i N. Y.-tidu. Nordstjernan, små enkla försök af en, om jag skall säga det sjelf, god vilja. Mina vänner påstå, att jag ej är så dum ibland och, hvem vet, kanske jag vore stor i mitt slag, om icke tyvärr verlden vore så full af många, som äro större." Så långt hr lillström sjelf. Hans vän Ing-vall skrifver om honom, att han liär i landet "genomgått ekluten, under det att ban försökt sig på litet af hvarje. En tid arbetade ban i storindustriens tjenst, sedan slog han sig på välgörenhet som biträile åt New Yorks störste pantlånare, och när han tröttnade på detta blef lian hotellman. För närvarande arbetar han helt och hållet i upplysningens tjenst, ty utom tidningskarl är ban 1111 äfven en af stödjepelarne i New Yorks största gasverk. Till sitt lynne är lillström godmodig, fastän något tystlåten. Han är också, i olikhet med så många andra af sina yrkesbröder, nöjd med sin tillvaro och ler i sitt innersta åt den stora marionett-teater, som kallas verlden, hvars sceneri han helst, i följd af närsynthet, vill se på nära håll." En viss godmodighet genomgår också hans pennalster, liksom de äfven utmärka sig för ledig stil och taukeskärpa, om ock icke någon djupare originalitet spåras i dem. lillström liar skrifvit, som ofvan nämdt, regelbundet veckokrönikor i Nordstjernan. I Sv. Trib. ha emellanåt korrespondenser från honom varit synliga. I Frisk Luft skref lian en serie "Humoresker" m. in., och dessutom har han författat några poem, uiest i allvarsam anda. Här följa ett par af dem.

KN MAN ÖFVER BORD.

En man öfver bord !

Så höres i nattens mörker

Det hemska rop.-S3-

Och stormen sliter i tackel och tåg, Öfver skeppet sig vältrar våg på våg. Då höres en röst:

"Han måste räddas, hvad än må hända, Klart att randa!" En man öfver bord. Så höres i lifvet ofta Det hemska rop.

Men brusande vrar en liknöjd verld I hejdlös jagt efter nöjen och flärd. Hvar hörs nu en röst: "Han måste räddas, hvad än måhända, Klart att vända!"

ÄLSKA.

Hur ann du är, som aldrig älskat än, Ej kärlek gaf. ej kärlek fick igen! Hvad skimmer lyckan på ditt lif än spred, Det är eu stjernlös natt, en öde hed.

Men skjuter kärlek i ditt hjerta knopp, Då blomstrar heden, då går solen opp. Det fins i själens djup en ädelsten,

Den glimmar då soin skärast, klar och ren.

Kanhända bäddas snart din lyckas graf, Kanske en stormil bryter blomstret af.— Hvad mer, om ock ditt allt den med sig tog, Har djnpt du älskat, har du lefvat nog.

ARON INGVALL (Ai), redaktör, korrespondent, poet. Född den 27 nov. 1866 i Norra Hestra socken, Jönköpings län. Kom till elementarskolan i Jönköping i88o och stannade der till faderns död 1885. Reste i nov. 18S6 till Amerika och erhöll anställning på förläggaren Geo. Munro's kontor i New York. På denna plats stannade han ett år, hvarefter han varit anställd dels som "assistant estimator" hos den stora ljuskronefabriksfirman Mitchell, Vance & Co., dels som bokhållare hos en byggmästare samt sedan 1891 som svenskt ombud på Cunardliniens hufvudkontor i New York. Ingvall har städse haft stor håg för matematik, historia, statistik, kemi och fysik och hade, om fadern fått lefva längre, antagligen kommit att gå ingeniörsvägen. Undersin vistelse i Munro's hus blef han bekant med presidenten för Cornells College, prof. Sherman, och här väcktes hans håg för språkstudier. Under samma tid läste ban Viktor Rydbergs bok "Undersökningar i germanisk mytologi," hvilken, för

att begagna Ingvalls eget uttryck, "eggade upp min kärlek till kokpunkten, så att jag alltsedan varit mera svensk än jag någonsin var hemma i Sverige." Utom goda insigter i det amerikanska samhällslifvet vann Ingvall ännu en sak, säkerligen den bästa, i Munro's hus: en god hustru. Först på hösten 1892 började han skrifva i tidningarne. Sedan dess har ban skrifvit för Hemlandet (redaktionsuppsatser eller New York-bref), Sv. Tribunen, Nordstjernan, Stockholms Dagblad m. fl. Våren 1896 blef lian redaktör för den då påbörjade nya illustrerade tidskriften Hjertbergs Qvartals-revy. Ingvall är poetiskt anlagd, och utom hvad han haft publiceradt i pressen lär lian skrifvit digra samlingar af både poesi och prosa. Bland annat har han påbörjat ett episkt poem, som är ämnadt att innehålla tolf sånger. Han skrifver ett mycket vårdadt språk och påstås af dem, som känna honom, vara "ganska sadelfast i sina ämnen." Som redaktör fyller han sin plats förträffligt och förstår att på ett pikant sätt behandla både allvarliga och skämtsamma ämnen. Han besjunger gerna höga minnen, sång och saga m. m. dylikt, men uttrycker sig emellanåt något dunkelt. Ganska fin är den hyllning han i "Svensk-amerikaneus sång" skänker Sverige såsom svensk - amerikanens moder och Amerika som hans brud :

Ja, tack, min mor, för vård du gaf! Du står vid brädd af frihets graf — Ack, fall ej, fall ej ned i den ! Nej, fostra män och bryt ditt stål, I tankens verldar finn ditt mål — Der kan din storhet fås igen.

Och du, min fagra, kära brud, Ack, le ej åt de brutna ljud lag ger vid tanken på min mor : Fast du är mäktig, rik och ung, Mins, hennes lott var ofta tung, Och glöm ej — äfven hon var stor.

Stån, du i vest, och hon i öst, Som fyrtorn i den kulna höst Och räcken Frihet hjelpsam hand;-84-

Stån, tills en verld i ljus nian ser, Ocli se'n ert ljus behöfs ej mer,— Ty då ha lossats mörkrets band.

Den vackraste dikt Ingvall skrifvit torde dock vara:

TILL ANNA.

Min Anna, Anna! Mången gång, När sol kring hem från fastet strödde Sitt guld och mina pulsar glödde, När alit för örat var en sång Och sjelf jag lycklig stog en ton, Tillegnad glädjen på sin tron, Så var det endast du, o dyra, Som lärt mig se och stämt min lyra.

En annan dag, en annan gång, När molnen skymde ljusets flamma, Och sorger, som från Hela stamma, Mig gjorde tiden tung och lång, Jag styrde stegen hem till dig Ocli lät din blick få trösta mig. Den vände mina sorgsna tankar Till fröjd och blef dess fasta ankar.

Hvad lifvets nordan skonat har,

Af kind, som bleknat under striden,

Förskönas härligt utaf friden,

Sotn bor uti ditt hjerta kvar.

Det är ej skönhet — det är mer —

Ar evighetens bild jag ser,

Som lärt mig älska, lärt mig drömma

Och andra mindre hårdhäudl döma.

Hvem lärde dig, ack, säg mig, hvem Att se och släcka mina lågor, Att utan ord ocli utan frågor Med lämpor ständigt få mig html Hvem tände känslan hos oss två Och blicken uti globen blå, Som lyser, värmer och förlåter, Men aldrig förebrår och gråter?

Den tråd, som binder oss vid jord, Kan hastigt klippas utaf döden. Dock, Anna, skiljas våra öden, Skall minnet ej ha kvar ett ord. Som ljuder hånfullt i vårt bröst. Nej, då vi ega än den tröst: Han ville väl, ban ädelt tänkte — Den vän, som jag i jorden sänkte.

OSKAR F. ISAKSON (Observator, Homo, Frithjof), korrespondent, minnestecknare. Född i Göteborg 1855. Hade i 10 år plats i trävaruaØär som timmer-mätare och sorterare. Reste 1883 till Michigan, 1885 till Australien och 1886

via Amerika till Sverige. I sept. 1888 kom ban till Portland, Oregon, hvarest han, efter att, liksom i Michigan, ha arbetat vid brädgårdar och sågverk, 1892 fick anställning vid poliskåren. Våren 1889 besökte ban socialistkolonien Ka-weali i California och inskref sig som medlem, men lemnade den, då han blef varse den uppenbara humbug, som der bedrefs. Isakson är en ganska beläst man, en god talare och tidtals flitig tidningskorrespondent. Till Sv. Tribunen och Vestkusten har ban skrifvit många bref och till den sistnämda tidningen lemnat flera välskrifna uppsatser i olika ämnen.

ELIS ISIDOR US JAKOBSON M. D. (Isidorus, P. N., E. I. J.), poet, vetenskaplig författare. Född i Neder-Kalix, Norbottens län, den 9 dec. 1864. "Om," säger ban, "astrologien skulle ha något mer, än i det materiella, med menniskor att göra, så kunde jag vara glad öfver att ha blifvit född på Gustaf II Adolfs och John Miltons födelsedag." [. var mycket svag som barn, och hans nervsystems ömtålighet gjorde det omöjligt för honom att lära alfabetet, innan ban fyllt 10 år, något som hans fem jemnåriga lekkamrater i grannskapet gjorde sig lustiga öfver, titulerande honom " hedning " m. m. Deras stolthet förvandlades emellertid till afund, då "hedningen" på år gick förbi dein allesamman ocli fullbordade sin folkskolekurs. Efter fyllda 14 år fick unge J. på lediga stunder vara fadern, som var skräddare, behjelplig i hans arbete. 1884 utvandrade Jakobson till Amerika och slog sig ned i Chicago. Han undvek allt sällskapslif och egnade all sin lediga tid åt studier, lärde engelska språket grundligt, gick i aftonskolor och slog sig slutligen på medicinska studier med det resultat, att han i jan. 1896 aflade medicine doktors-examen vid American Health University och kort derefter kallades till lärare i terapeutik och metafysik vid nämda läroanstalt. Jakobson-85-

sysslar mycket med de s. k. hemliga vetenskaperna, och det mesta af hvad han skrifvit berör metafysiska ämnen. Han är hemma i spiritism, hypnotism, ockultism, teosofi m. m. och låter, något som ej alltid är fallet med herrar teosofer, sin bekännelses läror ha en förädlande inverkan på karaktären. Sålunda händer det icke, att Jakobson i sina skrifter begabbar eller smädar dem, som tänka och tro au-uorluuda än han. Om sin författareverksamhet samt anledningen till, att hans liåg tog den riktning, som representeras i hans skrifter, berättar han sjelf: "Är 18S9 — kort efter mitt ingångna äktenskap — led jag af den tråkiga sjukdomen lungsot, och under tre olika läkares vård blef jag dagligen sämre. Jag hade sjelf uppgifvit hoppet, men en afton låg jag matt och svag i ett halft sofvande tillstånd, hvarunder jag tyckte mig se en åldrig man, som kom in till mig, och i korta ord sade, hvad jag skulle äta och dricka och hur jag skulle sköta mig, för att blifva återställd. Jag följde hans föreskrift och har nu lika friska lungor som nâgou annan. Det var kanhända denna tilldragelse, som, mer än något annat, vände mill håg åt spiritismen. Det var först under denna sjukdomstid, som jag blef negativ för en bel del tankar, hvilka icke ville öfvergifva mig, innan jag nedtecknat dem, hvilket jag då gjorde, än i bunden ocli än i obunden form. Samma år insände jag mitt första poem, "Själens Spegel," till Sv. Amerikanaren och i omarbetadt skick blef det synligt i " röst "-afdelningen. Sedan dess har jag öfver signaturerna "Isidorus," " P. N.," "K. 1. I." och två andra,

som jag önskar att ännu hålla okända, skrifvit poem för Sv. Am., Sv. Am. Posten, Svithjod och Sv. Trib. 111. 11. Den tid jag uppoffrar för att skrifva ett poem, när jag känner mig dertill manad, är ganska ringa. Och väl är det; ty den ersättning jag fått derför är så godt som ingen, undantagandes det pris jag fick för min dikt "Filosofen" vid Sv. Am. Postens pristäfliug år 1893.

Deremot har jag fått mig en bitter ovän bland sångarbröder för ett poem, som jag skref under hjertats ömmaste känslor för det sanna. Jag nedlåter mig icke till att sjunga själsdräpande visor om mina ovänner; ty om poesiens anda icke vore för muniwj och karlek, så vore det bättre den aldrig funnes till; den vore då ofullkomlig och ändlig. Hvad min prosa beträffar, har jag icke varit skrifsjuk, för alt täfla med våra stora humorister eller skönliteratörer, ty mitt hjerta har fängslats af något, som ingen svensk-amerikansk skriftställare har egnat sig åt — nämligen metafysik — och jag harderför ej varit utsatt för någons afund. I detta ämne har jag under olika signaturer skrifvit uppsatser för Sv. Am. Posten och Den Skandinaviske Spiritualisten. I nov. IS90 publicerade jag en broschyr, " Clairvoyance och psvkometri," och en aiiiian sådan 1891. År 1S94 publicerade jag mina metafysiska stycken " Ur naturens hemligheter" och blef derigenom uppmuntrad öfver all förväntan. Ej blott derför att den lietalade sig väl, utan ock derför, att hrr kritici icke sade något illa om deu. T. o. m. mill ovän sade, att liau ej ville nämna deu, ty det skulle vara fri annons. Bra !" Linder har om Jako!> sons verser sagt, att " de icke äro fattiga på rare sig poetisk känsla eller tankar." Mot formen kan deremot ett och annat anmärkas. Ibland är den ganska knagglig. I poemet "Sju vishetsregler af sju visa män" finnes t. ex. bland andra tungrodda uttryck följande:

"Lär känna dig sjelf," skref den vise Från Athen, hvars namn Solon var. Nåväl — det var vishetsprincipen, Som öppet den meningen bar."

I ett annat poem, " Motsatta förhållanden," läses:

En husmor, som älskar arfvingar,

Hon kan ej eu enda sig få;

Men se, liuru många hon bringar,

Som utan dem önskar att gå.

Detta vårdslösande af formen skadar ofta det goda intryck, man eljest skulle— I86—

fatt af Jakobsons i flera fall lärorika poem. Ett af hans bästa är

det flydda.

Flydda ungdom, som i oskuld lekte, Och med glädjens blick såg verlden an. För glam och lek är lifvet—så du trodde, Men när åren flytt du annat faun.

Flydda glädje, som en balsam var du För det hjerta, som af sorgen sved. Aldrig kan du ur mitt minne plånas, Fast du ofta tryckts af motgång ned.

Flydda sorg, visst var dn tung att bära, Men din öfvergång jag alltid såg. Och när väl du hunnit från mig vända, Märktes knappt ditt spår uti min håg.

Flydda vänner, I som fordom lekte Ärlighet och trogen vänskap blott, Månne vi ej skola åter mötas Och en skugga falla på er lott ?

Flydda tider, som beständigt vexla t Mina ödeu. ömsom fröjd och ve, Skolen I väl så till sist förintas, Att jag mer det flydda ej kan se ?

SVEN W.JANSON, poet. Född i Stockholm den 23 april 1831. Lärde derbleck-slagareyrket. 1855 reste han till Amerika, återvände 1863 till Stockholm, hvarest han stannade till sept. 1867, då han åter begaf sig till Amerika. Han slog sig ned i Boston, Mass., och hade der fullt upp med arbete som retuschör vid en af de största fotografi-atelierna. Den 26 okt. 1869 afled ban af lungsot. Janson våren verklig skald, och under sin vistelse i Stockholm

var han medarbetare i Söndags-Nisse. Han hade under sina lediga stunder förvärfvat en god bildning. Han hade ett angenämt sätt att vara och var en varm frihetsvän. Flera otryckta poem af honom, hvilka en hans broder i Stockholm lär ha i sin ego, äro " genomträng-ila af den lifligaste protest uiot allt slags tvång och fortryck," skrifver Helge Sandberg, som under ett besök i Stockholm 1S92 tog reda på Jansons dittills för oss svensk-amerikaner föga bekanta lefnadshistoria. Vid bläddrande i gamla årgångar af Söndags-Nisse fann Sandberg

en dödsruna öfver Janson, " försedd med ett godt porträtt" framställande honom som en allvarlig, tänkande man med ett distingueradt utseende, glasögon och helskägg."

1 årgångarne 1864—7 fann han åtskilliga kvicka och karaktäristiska poem af honom, deribland det bekanta "Gif din skärf och tig," hvilket belönades af sällskapet W6 på dess högtidsdag år 1865 med första priset. Vid sin afresa till Amerika 1867 lemnade Janson vid en afskedsfest, som några vänner tillställt för honom, ett testamente, som han kallade det, ett särdeles kvickt, satiriskt poem om aposteln Petri besök i högvördiga presterskapets klubb vid en nattlig fest. Andra 0111 stor kvickhet vittnande poem äro hans "Religionsbetraktelser," vidare "En nattlig syn," skildrande Karl XlIIs staty i Kungsträdgården på besök hos Odén i Valhall; poemen "Glömska" samt "Efter balen," i hvilket senare förekomma följande beska sanningsord :

Man liar sagt 111ig. att flickor beundra en man

Som liar vett — hvilket hufvudlöst tal! Han blir "stukad," så vida ej dansa ban kan,

Af en dansande kalf på en bal. Hvad behöfs väl för vett, se'n den gynnarn har lagt Sina armar kring flickungens lif? Intet alls — 0111 han bara kan sparka i takt

Och gå på soin ett lokomotiv.

Hvilken konversation vid de.pauser, som ges!

Hur den blixtrar af tankar ocli vett! "Här ä' fasligt så varmt!' —"En gudomlig francaise!"--"Jag är ursinnigt kär i polkett." "Hi-hi-lii, se, den herrn, som fått punsch

på siu frack !" "Ha-lia-lia, lät oss sluta vår vals!" "Den går alldeles ypperligt tycker jag!"

"Ack!"

"Ar mamsell kanske trött?" — "Inte alls I"

Jansons mest liekanta och omtyckta poem är emellertidGIH DIN SKÄRP OCH TIG !

Om välgörenheten vill sin lexlnat tvinga, Mindre bitter blir då fattigdomens lott; Ty ett milslångt tal till halftuinsskänlc

kan bringa Harmens glöd på kinden. Tal, om än så godt,

Mättar ingen måge. Broiler, akta dig! Peppra ej din gåfva — gif din skärf och tig!

När en liten parvel om ett öre gnäller, Stå ej der och bråk, hvad du om honom tror.

Kanske stryker gåfvan åt till karameller, Kanske bär han hem den till en fattig mor.

Kanske har han intet hein, som väntarsig; Mins din egen barndom,— gif din skärf och tig!

När du ser en usling, sök ej strax att leta

I hans röda näsa skälet till lians nöd; Kanske har hon rodnat utaf hann att veta,

Huru ofta munnen lidit brist på bröd. Det går upp och ned för oss på lifvets stig;

Äfven du kan slinta, — gif din skärf och tig!

Höljd i trasor står en gatans Magdalena, Barnet invid barmen eger ingen far.— Rynka pannan ej, du bittilldags så rena! Vet du ej, att mången engel fallit har? Ömkan för den arma,bön till Gud för dig

Skada ingendera, — git din skärf och tig!

Mästarns bud du följer, när du hemlighåller

För den venstra handen, hvad den högra gör.

Gerningen skrifs upp i himlens protokoller,

Kommer dig till godo, en gång, när du dör.

Godt, att då ha samlat, ty vid himlens tron

Stå till sist vi alla såsom fattighjon.

CHARLES KNUT JOHANSEN, kåsör, redaktör. Född i Kalmar 1866. Kom till New York den 4 juli 1870. Efter att ha genomgått allmän skola fullbordade han sina studier vid College of the City of New York och New York University.

Vid den förstnämda läroanstalten var han redaktör för och lemnade bidrag till flera college-tidningar. Sedan han full-liordat sina studier, blef han biträdande redaktör vid White Mountain Echo i Bethlehem, N. H., och erhöll 1889 anställning vid tidningen Nordstjernan i New York. Han har tjenstgjort som reporter,arbetat vid affärsdepartementet och hvaije vecka bidragit med en spalt kåserier och korta historier under rubrik : "Småprat." Har äfven lemnat bidrag till dagliga tidningar i New York. Johansen var under flera år president för Svenska Emigrant- och Hjelpföreningeii i New York, vice-president för Skandinaviska Sångarförbuiidet i Amerika, president för Svenska Sångarförbundet i Amerika från 1893, var det sistnämda förbundets egentlige upphofsman, liksom han äfven var en af stiftarne af svenska sångföreningen Lyran i New York och dess skattmästare. Han var sekreterare i Jolin Ericson Memorial Association, president för Swedish Republican Central, Club of New York samt "aide-decamp" at general Barnum vid president Harrisons installation som president i Washington. Har dessutom varit delegat vid flera nominerings-konvent, är medlem af flera svenska och amerikanska organisationer i New York och lärare vid New Yorks fria aftonskolor för undervisning i engelska språket åt skandinaver. Oaktadt alla dessa bestyr har Johansen dock funnit tid öfrig till författarverksamhet. Hans "Småprat" ha innehållit många verkliga godbitar, små troget tecknade bilder ur det svensk-amerikanska lifvet, kåserande betraktelser öfver händelser och frågor för dagen o. s. v. Öfverallt spåras ej blott en starkt utpräglad kärlek for det genuint svenska, utan äfven ett tacksamt erkänn&nde af vårt nya fosterlands goda sidor. Som prof härpå samt på Johansens stil anföres här ett utdrag ur ett af lians "Småprat":

"Detta bondland!"— it>88 —

Ett uttryck, som ofta faller från lapparne på en viss klass af yngre svenska man och möjligen äfven uågon gång af svenska kvinnor, då det är fråga oui detta land, och de tvekas riktigt njuta utaf att få begagna uttryck af detta slag mot stjernbanérets fria, ärorika land. Och hvarför kalla dessa halfbildade unga män detta sitt nuvarande hemland ett "bondland"? Jo, de vilja låta oss veta, att vi icke förstå alt roa oss och göra så mycket aflifvetsom möjligt, att arbetares och jordbrukares söner och döttrar här ause sig lika goda som de, gräddan förstås (eller snarare afskummetl al "glada gossar" från svenska städer, hvilka hemma voro så öfverlägsna dessa "simpla" menniskor.

Det är sant, att vi icke hafva någon Berns salong eller Strömpaterr eller Lorenzberg eller Stadspark i Amerika; det är sant, att krediten icke liär kan så fritt disponeras at" ovederhäftiga slö-sare som i de svenska städerna; det är sant, att en "bokhållare" eller clerk icke är bättre här än hvarje hederlig arbetare, och att vid våra sociala samkväm eller offentliga nöjen hvar och en, som skickar sig soin en gentleman, är lika god som sin granne, [ag medgifver det, ocli efter dessa äro orsakerna hvarför den unge, öfverlägsne f. d. stadsvigilö-ren kallar Amerika "bondlandet," så säger jag: tacka Gud, att vi lefva i "bondlandet"!

Vi lefva i ett "bondland," till hvilket tusen sinom tusen "ståndspersoner" från det al klassfördomar lidande Europa ila hvarje dag, och hvars portar öppnas inåt så länge dessa personer hafva aktning för våra lagar ocli institutioner: ett land, der arbetet, som skapar all rikedom, icke är föraktadt, eller arbetaren ses öfver axeln, der onaturliga sociala råmärken icke uppdragas, utan der hvarje den ringaste medborgare, hvilken ras eller samhällsställning han må tillhöra, har samma rätt och samtna frihet som den mägtigaste och den rikaste, och

der hvarje mall, född inom dess område, är valbar till det högsta embete i landet ! Der samhällsställning icke beror l>å börd eller urminnes häfd, utan på förtjenst, karaktär och ett anständigt uppförande! liär äro vi alla adelsmän, och det enda vilkoret är, att fullgöra våra pligter, huru ringa och anspråkslösa de än må synas uti en f. d. lx>k-hållares eller afskedad löjtnauts ögou!

Nåväl! Om :let är kännetecknet på en plats för att icke kallas "bondland," att hafva ett Berns eller en Strömpaterr, då hafva vi tusen och en platser midt ibland oss, som stå lika högt öfver dessa "fyll palatser," som en "bondlandets gentleman" står öfver en afdankad stads-sprätt, för hvilken detta land, om han fattar saken rätt, kan bli en förbättrings-anstalt. Jag vill endast säga, att Amerika kan reda sig utan sådana "kritiska herrar," och Frihetens gudinna der nere vid hamnen sknlle icke fälla en tår, ifall någon af dem känner sig hågad att lemna — "bondlandet" och byta ut det mot något annat land i öster ; vi skulle verkligen icke sakna honom.

"Lefve Amerika!" Och må det länge fortfara atl vara, hvad det är uti dessa kritiska herrars ögon, ett Ixmdland !

ALEXANDER J. JOHNSON (Kurre-Johnson, Konkelusins Ablativus), redaktör. Född i Stockholm 1850. Efter aflagd studentexamen tillbragte han några terminer i Upsala, men öfvergaf studiebanan och slog sig på affärsverksamhet. Vistades under flera år i Tyskland och Frankrike samt gjorde för en fransk firmas räkning vidsträckta resor i Afrika och kolonierna. Endast några få år var ban 1 Sverige. 1882 kom hail till Chicago, dur lian, med undantag af de första månaderna, i sex års tid arbetade som lxikhàllare hos firman Burley & Tyrrell. Under bela denna tid kände lian icke tillsamman ett dussin svenskar, och det väckte derför ett ovanligt uppseende då han i aug. 188S öfvertog utgifvandet af-89-

och några månader senare inköpte tidningen Svenska Kuriren, hvilken han sedermera upparbetat till en af de förnämsta svensk-amerikanska tidningar. Johnson eger stora förtjenster som publicist och har praktiskt bevisat riktigheten af sin uppfattning af tidningsyrket, hvarom han sjelf i ett privatbref skrifvit: "Från första ögonblicket har jag ansett tidningsyrket vara en affär. Den måste skötas hederligt liksom andra affärer, om man sjelf vill anses vara hederlig karl. Tanken att deraf vinna ära och ryktbarhet har aldrig fallit mig in. Jag står såsom utgifvare och således an-svaring af tidningen, men dess innehåll författas af den anonyma redaktionen. Endast en gång har jag afvikit från denna regel." Johnson är, skrifver Niniau Wærner, "en person med omfattande bildning, goda studier från Upsala och ett ovanligt skarpt hufvud, utan tvifvel det skarpaste inom Chicagos svenska tidningsverld. Hans ledande artiklar äro synnerligen pigga, och hans tidning lägger an på att meddela så roande och spännande läsning som möjligt." Dessa åsigter biträda vi gerna. Ibland kan Johnson förefalla väl mycket personlig och t. o. m. elak i sina artiklar, men i hans utfall mot den eller den ligger alltid en betydlig portion kvickhet, som t. o. m. borde kunna försona föremålet för de satiriska pilarne med sin vederdelo-man. Vi våga påstå, att ingen sv.-am. redaktionssida läses med större begärlighet än Svenska Kurirens, och vi underskrifva gerna det omdöme, som en annan tidningsman fällt om Johnsons artiklar i lokal-politik, att de "stå utan gensägelse såsom numro ett inom den sv.-am. tidningspressen."

ERIK JOHNSON, redaktör, minnestecknare. Född den 15 juli 1838 i Ost-V runda socken, Vestmanland. Kom med

sina föräldrar 1846 till Amerika. Ingick 1861 i nordstatsarmén och steg nnder kriget till kapten, men nödgades af helso-

skäl lemna krigstjensten 1862. Blef 1864 tidningsman. Uppsatte sedan i Galva, 111., tidningen Illinois Swede, hvilkens första nummer utkom den 4 jan. 1869. Johnson redigerade tidningen först ensam, och efter maj samma år med biträde af dels Axton, dels C. F. Peterson. I nov. 1870 ändrades tidningens namn till Nya Verlden, och i jan. 1871 flyttades den till Chicago, hvarefter Johnson utträdde ur redaktionen och sålde tidningen. Han egnade sig sedan åt landagentur m. m. samt deltog i utarbetandet af det historiska verket "Svenskarne i Illinois" af C. F. Peterson och Erik Johnson. Har sedan dess endast tillfälligtvis uppträdt som tidningsman. Ar 1894 skref han i Omaha Sv. Tribun en serie artiklar: "Svenskarne i Nebraska."

GOTTFRID JOHNSON (Zephyrinns), poet. Född den 25 nov. 1861 nära Kalmar. Genomgick stadens folkskolor

och erhöll sedan privatuudervisning af en fil. doktor. Efter sin konfirmation gick Johnson till sjös ocli arbetade sedan som svarfvare i Stockholm vintertiden, tillbringande somrarne under sjöresor. I maj 1885 for lian till Kiel, tog hyra och flackade omkring ända till nov. 1886, då han anlände till San Francisco, hvarest ban stannade något öfver nio år, arbetande mesta tiden som tillverkare af taf-velramar. Våren 1896 flyttade han till Los Angeles, men återvände till San Francisco i nov. samma år. Johnson liar skrifvit en massa tillfällighets- och andra dikter. Många af dem ha varit införda i Vestkusten, andra i Humoristen, Vestra Sändebudet m. fl. tidningar. Han rimmar med ledighet om hvad som helst och lyckas ibland skrifva ganska bra vers, med godt innehåll, men hans sångmö saknar originalitet. Nedanstående poem är skrifvet afJohnson :

förnöjsamhet.

Må den, som vill, på baler springa, — Jag finner ingen glädje der. Jag kan mitt sinne aldrig tvinga Att le åt hvad ej roligt är;Ty livad som roligt är för andra, Som ha ett annat tänkesätt, Ar ej för mig, — må man mig klandra, Jag tager annars lifvet lätt.

Må den, som jemt om nöjen drömmer Och lefver för en viss kurtis; Som lifvets allvar oftast glömmer, — Men vill i allting synas vis, Ha sina skäl och dem försvara; — Jag har mitt eget, har min tro, Och dermed kan jag lycklig vara Och ändå lefva uti ro.

Jag har ock mina ljusa stunder, Om än det mulet syns ibland. Jag dåras ej af verldens under Och trotsar aldrig ödets hand, Men jag är ändå glad och nöjder; Och för mitt sinne finnas än Så många andra ljufva fröjder, Som lifvet bjuder mig igen.

Jag klagar ej för lifvets möda, Kör kampen om ett dagligt bröd ; Ty har jag helsan, kan mig föda, Så lefver jag nog till min död. Och jag har inte tänkt att bråka Om hvad som sedan blir utaf: Till himlen, hvarom prester språka, Jag kommer, ej blott till en graf.

Jag drömmer ej om ärans höjder Och ej om titlar eller rang. Förnöjsamhetens stilla fröjder Jag njuter vid min lyras klang, — Och bryr mig föga se'n om verlden ; Jag låter tiden ha sin gång, Jag lefver nöjd vid låga härden, Jag har min flicka och min sång.

LOUISE JOHNSON, född Hernwall (Mosa), poet. Född den 15 sept. 1840 i Saleby, Vestergötland. Gift sedan 1867 med tidningskorrespondeuten m. m. Peter Johnson. MrsJ. har bidragit till Humoristen med ett antal om stor fyndighet och god språkbehandling vittnande, skämtsamma poem. De ordlekar, hon inflätar i sina verser, komma osökt och naturligt, och hon är den enda af våra sv.-am. författarinnor, som lyckats på humorns område. Här följer en af hennes dikter.

tyst, tala intb om* et I

Om du vill vackert lofva mig att tiga, Skall jag berätta något, som jag vet, Om Trögelin och han'ses halta piga —

Hur jag fått veta't är min hemlighet. Jo, enkeman' för henne nu är fast, Så det lär bröllop bli i största hast.

Och kan du tro att åldermans Margreta Skall snart sig gifta med en katolik ! Att hon tar honom är, det kan man veta, För det liou tror, att han skall blifva rik ; Men den konfekten kan hon luras på, Ty det är blott ett arf— han tänker få.

Och niålarn's ha sig skaffat Bryssel-matta Kors, hvad "collectors" jemt det springer der !)

Och kuskens pojkar skyllas tör att snatta, Och tjocka Lundström konkursmessig är —

Men kan jag lita på du tiger still; Ty namn som "sladdra" jag ej hafva vill I

Och Anderson, du vet, har omvänd blifvit, Se'n ban blef upptäckt för bedrägeri; Familjen nu i kyrkan sig inskrifvit ^ Besynnerligt att karlen tick gå fri); Och "Pettersons ej längre få bo kvar, Ty ingen hyra ban betalat har.

Att skräddar'ns Pella blifvit lätt på foten, Det har nu hviskats om i snart ett år. Nog hennes högfärd dertill varit

roten — I)et sägs hon nil med frälsningshären går, Att sine'ns ska'skiljas har du kanske hört, Se'n all sin egendom de lia förstört.

Nu får jag inte längre stå och språka — Ack, herre Gud, hvad tiden fort har gått, Det är så roligt gamla vänner råka : Men jag visst kommit säga litet smått, Hvaröfver jag nu känner samvetskval — Du vet jag hatar sladder och förtal!

PETER JOHNSON (P. J.). korrespondent, redaktör. Född i Allerum, Skåne, den 20 nov. 1835. Om sin uppväxt har ban i privatbref meddelat: "I min barndom fick jag endast plugga i mig kateke-son, bibliskan o. s. v. hos en gammal by-skolmästare, en f. d. underofficer, som luktat krutrök på allvar; vallade sedan får, kor m. m., arbetade på jordbruk, vid hyfvelbänken o. s. v. Vid 23 års ålder sattes jag i stånd att åtnjuta någon privat-undervisning af ett par studenter,—jemnåriga med mig — den ene död som med. licentiat å Karol. Inst. i Stockholm 1870, den andre nu kontraktsprost i Upland. Vid 20 års ålder var jag bror med 50-årin-gar; de tyckte om mig, hvarför vet jag— it>91 —

ej, men gissar att det var dels för mitt okonstlade sätt, i motsats till den suobb-aktigbet, som visades af unga män i allmänhet, liksom nu, dels på grund deraf att jag på egen hand inhemtat eu del kunskaper, som "noblessen" på landet ej ens hade en aniug om." Efter att ha varit sysselsatt dels med jordbruk, delsmed timmermansyrket reste J. 1864 till Amerika, der han efter uågon tids vistelse i Clinton, la., flyttade till Chicago. Han har vistats der alltsedan, först anställd i 10 àr å jernvägsverkstäder, senare som typograf. Sommaren 1875 liesökte ban Sverige, der det föreföll honom, som om civilisationen försämrat slägtet. Han fann tillgjordhet i st. f. den forna rättrådigheten ; fann, att man lyste med lånta fjädrar. Vid krisen 1SS6 gick också — anmärker han — hela den "bondadel" i putteu, som vräkt sig bland grefvar och baroner. I julli 1896 flyttade f. åter till Sverige. Johnson var under flera år korrespondent till flera framstående tidningar i Sverige och uppträdde särskildt med kraft och ifver mot det då mer än nu rådande emigrantskojet såväl som mot annan humbug. Han var medarbetare i den under år 1871 af Kjellberg utgifua tidningen Justitia, under uågra månader 1875 i Ostgöten i Linköping samt från aug. 1875 till maj 1876 i Nva Sv. Amer. i Chicago. Anonymt och under olika märken har ban lemnat bidrag till svenska tidningar i Chicago. Till Öresundsposten och Östgöten har ban äfven de senare åren, ehuru ej så regelbundet som förr, skrifvit bref, i hvilka han städse på ett lika opartiskt som undervisande och intresseväckande sätt skildrat amerikanska förhållanden och tilldragelser. I sin ungdom skref J. ofta vers. I Amerika har han sällan haft tid eller lust dertill, men att han ej heller är oäfven som poet, visar följande lilla stycke, som han 1882 skref

vid en gammal ungkari.s död.

Från gamla fosterb5-gden kom ett bud — Ett dystert bud—med posten härom dagen.

I fantasien hör jag klockors ljud;

Jag ser en gammal vän—i dödens skrud—

Nu stel och kall, af lie-maunen slagen.

Jag kände dig allt från min barndoms dar;

Och fast du re'n då hunnit middagshöjden Sågs du rätt ofta bland oss unga kvar, Och när vi gladdes alla och en hvar, Då log du godt och deltog uti fröjden.

En främling var du för all lyx och flärd ; Men bland okonstladt folk med enkla seder,

Der trifdvcs du, som om vid egen härd, Och derför egnar jag min ringa gärd At mannen utaf gammal tro och beder.

Visst var din hydda nu af åren böjd Och helsan under sista tiden bruten ; Till lynnet syntes du dock frisk och nöjd. Och ostörd njöt du hemmets stilla fröjd Ditt hela lif — allt intill dödsminuten.

Ej höres tröstlös klagan kring din bår. Ej barn och uiaka snyfta vid din kista; Men syskon, vänner fälla sakna'ns

tår, Och i högtidlig tystnad tåget går, Som följer dig tifl hvilorummet sista.

Från "nya verlden," till din slutna graf, På aftonkvisten mina tankar ila. Jag tänker på det löfte Skriften gaf: Att när den rnllige lagt ned sin staf, Skall ban med ro uti sin kammar hvila.

ROBERT JOHNSON (Pepin Telefonson), poet. Född i Trelleborg den 8 mars 1862. Genomgick sex klasser i Lunds elementarskola. Började redan vid 14 års ålder lemna bidrag till tidningen i Trelleborg. Reste 1881 till Amerika, der han efter någon tid fick anställning som expeditör vid Sv. Amer. 1884 begick ban under en resa för tidningen sjelfmord i Clinton, la. I Sv. Amer. skref ban ett eller annat poem, som röjde goda anlag. Mycket naturtroget och delvis humoristiskt skildrade ban bl. a. en gång på vers en s. k. "meeting" i en missionslokal i Chicago. Inlednings-strofen lydde:

Troende skaror sig re'11 hunnit samla; Mången, som eljest för dröjsmål man dömt,

Skådar man här ibland unga och gamla. Spenbarnct ej ens man hemma förglömt.— it>92 —

Dörren upplåtes. Si, någon inträder, Allvarsam, dyster, i presterlig skrud, Mörk som det moln, som för vördade fäder

Ute i ökname bortskymde Gnd.

Följande små kväden äro ock af honom.

epigram.

Ynglingens lust och flickans trängtan — Kallar du det for dygd, så fast? Då är ju dygden blott en längtan Till hvad menskorna kalla Jast.

sorgerna.

Barnasorger, de komma, fly,

Likna sommarens lätta sky ;

Ungdoms sorger ge hjertesår,

Läka dem är en konst rätt svår.

Mandoms sorger ge kraft och mod,

Stärka sinnet i pröfning god.

Gubbens sorger, dem ta'r han med

Sig i grafvens djupa fred.

TOBIAS JOHNSON (Thos. J.1, korrespondent. Född den 19 mars 1827. Kom på 1860-talet till Amerika. Med undantag af ett par år, som han tillbragte i California, har han hela tiden varit bosatt i Kansas, dels i Lawrence, dels och längst i Topeka, hvarest han nästan ständigt arbetat som smed i jcrnvägsverkstädcroa. Under tiden har han skrifvit många sakrika korrespondenser till Chicago-tidningen Sv. Trib. och Sv. Amer. samt till Sv. Korrespondenten i Denver, Colo.

GUSTEN JUNGREN, känd genom ett par häften af ett religions-filosofiskt verk, som han 1893 tryckte på mimeografisk väg i skrifstil. Boken hade till titel: ".Själsvetenskap." I de två häften deraf, som utkommo, sökte författaren bevisa, att Gud ej är en person, utan en "liftlag eller ett lifsfluidum, som fyller allt rum absolut fullt," samt att intet ondt finnes, utan att allt, som vi anse för ondt, är fullkomligt godt. 1896 skref han i Forskaren en serie uppsatser om frenologi.

ISIDOR KJELLBERG (I. K.), redaktör, korrespondent, poet, talare. Född

i Stockholm den 23 maj 1841. Vid 7 års ålder sattes han i en s. k. högre lärdomsskola, vardt vid 18 års ålder elev i en mekanisk verkstad och ingick två år derefter vid Teknologiska Institutet i Stockholm. 1864 blef han

underverkmästare och ritare vid Åkers styckebruk och fick 1866 plats vid Motala mekaniska verkstad. Våren 1869 reste han till Amerika. Under första året var han anställd som ritare hos en stor firma i Philadelphia, besökte derpå många skilda trakter i nordvestern som korrespondent åt' Göteborgs-Posten. Från juli till dec. 1870 var.hau redaktör för Svenska Monito-ren i St Paul, Minn., och från mars till okt. 1871 för Justitia i Chicago, hvarefter han arbetade några månader i New-Orleans, La., som jernsvarfvare. I april 1872 återvände lian till Sverige och grundade i slutet af samma år tidningen Östgöten i Linköping. Genom denna tidning och genom tal och föredrag arbetade Kjellberg nitiskt och outtröttligt för utvidgad politisk och religiös frihet, allmän rösträtt, djurskydd och andra reformer. Hans sanningskärlek och bat till allt förtryck ådrogo honom 18X1 tryckfrihetsåtal och några månaders fängelse. Ar 1890 gjorde han ett besök i Amerika, hvarvid han uppträdde som talare i Minneapolis m. fl. platser. Den 11 mars 1895 afled ban af sockersjuka och hjertfel. Det kan väl icke gerna finnas mer än en mening om Kjellberg som tidningsman. Han var klippt och skureu för detta kall. Han var en vaken, sjelfständig natur, som ifrade mot allt maktmissbruk och all orättfärdighet och tog verksam del i allt, som kunde lända menniskoslägte! till gagn och befrämja spridandet af upplysning och själsförfining. Följaktligen var han fredsvän, republikan, djurskyddsvän och fiende till vapenbrak, monarki, snobberi, prest- och embetsmannatyranni och all råhet. "Hans betydelse låg," säger en af hans minnestecknare, "främst i hans stora hjerta, hans fasta och ädla karak-— it>93 —

tär." Han var, påpekar en annan, "käns-lomenniska och varm entusiast för de frisinnade idéerna, à hvilka han icke tålde någon afprutning." Mången gång förifrade han sig och var bitter och hänsynslös, men han menade väl. och med den tilltagande åldern blef också lians sinne blidare. Han egde en god penna, uttryckte sig klart och rak på sak, hvad ämne ban än behandlade. Som skald var ban visserligen ej mäktig (eller också försmådde att göra bruk af) cirklade fraser, konstladt bildspråk och siratliga blomstermålningar; men ban hade innehåll i sina sånger. Det var icke tomma ord, utan det var i rim ocli meter framställda beaktansvärda tankar, som vädjade till menniskornas hjertan och ej blott till öronen. Det börs t. o. m. redan af öfverskrifterna till hans sånger: Adelsfolket och ädlingen, Kom ihåg döden, Tron utan gerningar är död, Kortare arbetsdag. Hàllom fast, Rösträtts-sång, Frisk luft. I.jus, o. s. v. 1 Sverige utgaf ban 1878 ett häfte dikler, 1S92 ett annat (Femtio stycken pä vers), 1892 en skildring af sin Amerika-resa 1890 ined titel (Amerika-bok). Kfter hans död utgafs ett häfte "Stycken på vers och prosa af Isidor Kjellberg." I alla dessa skrifter skymtar menniskovännen fram å hvarje sida. Man möter der också en orubblig tro på republiken. Men så varmt klappade Kjellbergs hjerta för allt ädelt, skönt och sant, att,—såsom Bong-gren i sina "Literaturhistoriska anteckningar" påpekar — ban i trots af sin anti-rojalism dock hade vänliga och varma ord för drottning Lovisa, då hon afled :

Hon var en drottning, men hon var mer An blott en liarrarnes berskarinna; Hon var det skönaste, jorden ser En tåligt lidande, ödmjuk kvinna.

En kärleksrikare mor ej fans — Ej mer förlåtande sågs en maka, Som, dömd att trohetens lön försaka. Stod glömd och fattig i all sin glans.

Ett annat profstycke ur Kjellbergs diktning skall yttermera visa hans kärlek till det goda och rätta och hans hat mot humbug.

den okonstlade.

Der är hon!— Ack, ej för ofta Njutes af en sådan syn : Hemväfd kjortel, bemsydd kofta; Intet smink "förskönar" hyn.

Ej på alnshög klack hon halkar; Ej af löst en enda sak ; Under håret inga "valkar", Ingen puckel nedtill, bak !

Inga vridningar på kroppen, Ingen tillgjord, konstig gång; Ingen galenskap på toppen Af en fruktansvärd cbiiigjong.

Intet — vet ej, hvad det heter____

Klädd naturligt rätt ocli slätt. "Toalettens hemligheter" Skys af hennes sunda vett.

Mönsterbild af enkelbeten. Rik på medfödt, fint behag ! Dig till ära slår poeten Få sin lyras sträng ett slag.

Se, bland granna systrar står du Anspråkslösast i en vrå. Hopens första pris ej får du, Skall ej ens det sista nå.

Ej med modjournalens docka Du kan profvet väl bestå: Ej, som hen, du lärde locka Kring dig alla narrar små.

För att allmänt bifall vinna Vara borde du, gunås, Blott det minsta af en kvinna Och det mesta af en gås.

Du blef dock den l)ästa lotten: (Kattguldsvtan andras del) Äkta perlor pryda totten Af en rik, harmonisk själ.

AUGUST W. KJELLSTRAND (A. W. K.), poet. Född i Vestergötland den 10 fel). 1864. Följde med sina föräldrar till Amerika 1870. Efter att först ha besökt högskolan i Paxton, 111., ingick ban hösten 1881 vid Augustana College och blef student våren 1885. Hade derpå anställning som organist och skollärarei Chicago och blef 1886 lärare vid Bethany College i Lindsborg, Käns., i latin. [891 utnämdes lian till ordinarie professor i latin dersammastädes och erhöll graden A. M, Beviljades 1892 ett års tjenstledighet for idkande af studier vid Yale College. Ett längre nyårskväde och en öfversättning af ett engelskt poem, båda införda i kalendern Förgät-mig-ej 1893, vittna om god poetisk begåfning. Inledningen till nyårskvädet lyder:

Nordan blåser kall på vesterns vida slätter;

Stormens andar hvina öfver skog och land,

Och det synes nu, som forntids jätteätter Dykit upp från molnomtöcknad sagostrand.

Än en gång det syns, som om den forna striden

Mellan jättarne och dunderguden Tor Vildt ånyo rasar, som på asa-tiden, Då ej åskviggsslungarn sjelf med trygghet bor.

Uti gudars Ironing, strålande Valhalla, Freja, fridens drottning, störtas från sin makt,

Ljusets makter nu med mörkrets strida, falla.

Våldet, ondskan har det goda nederlagt.

Så mig tycktes vinterstormen häftigt rasa Uppå årets sista dag, så kall och skum. Dagen sjelf re'n hastar, full af skräck och fasa

Att for nattens dystra skuggor gifva rum.

OLE KRON tOrvar Odd), redaktör, talare. Född i Vermland den 12 okt. 1848. Kom till Amerika 1867. Var [armare till 1874, då han tillsamman med en broder började handelsnffär i Holmes City, Minn. Han flyttade till Alexandria, Minn., 1875 och till Evansville 1877 och har bott der alltsedan. Han har stor affär der. Han skrifver engelska och norska lika bra som svenska och har lemnat bidrag till Sv. Am. Posten, Progressive Age, Nye Normanden m. fl. Han är president i det bolag, soin utgifver Vågbrytaren, ocli skrifver nästan

alla redaktionsartiklar i nämda tidning. Sedan 1886 har Kron tillhört prohibi-tionspartiet och uppställdes 1888 af partiet som iegislaturkandidat från Douglas county och 1890 och 1892 som kandidat för kongressen. Kron har i tal och skrift verkat flitigt för förbudssaken.

A. J. LANNES (Ruben, A. J. L-s), redaktör, kåsör, poet. Född i Ydre härad, södra Östergötland, den 8 nov. i860. Tog studentexamen i Linköping 1882. Läste på teologikofilen vid Upsala universitet till hösten 1885, då han reste till Amerika. Stod i butik i Kane, Pa., januari—juli 1886; flyttade derpå till Buffalo, N. Y., der han efter ett par månaders sysslolöshet blef maskinarbetare i en snickerifabrik ocli kvarstod der till juli 1889, då han blef redaktör för tidningen Vårt Nya Hem i Jamestown, N. Y. Denna anställning lemnade han i aug. 1891. Var medarbetare i Jamestown Daily All till okt. 1892. Har sedan dess varit redaktör för Svenska Veckobladet i McKeesport, Pa. Lannes skrifver goda redaktionsartiklar och poem och har i sina kåserier samt i några af sina poem, såsom "Redaktörens alfabet" och "De hem vi lemnade", visat prof på humoristisk begåfning. Om hans humor fäller Linder (a. st.) det omdömet, att den "eger ett hvardagsmenskligt drag och aldrig är krystad," samt att hans skämt aldrig urartar till personlig grofhet. Om hans poetiska talang ger följande gripande kväde en idé:

I prövningstid.

Samla på mitt hufvud alla glöd, Dem du dömer hjerteluttrande; Lemna intet utom sorgens bröd Mig till spis, i lumpor huttrande; Tag ifrån mig brodern, hvilken jag All min tro ocli tillit egnade; Hjertevännen — äfven henne tag, Som från villostig mig hägnade; Lägg mig ned på sjukdoms törnebädd I de unkna armodskojorna; För mig, Herre, intill grafvens brädd; Slå mig i förbrytarbojorna.-95-

Gör allt detta, men låt hoppet kvar

Otti din nåd, den ej förskjutande —

Då jag glömma kan min pröfnings dar,

I din vård mig inneslutande.

Enligt sin egen åsigt är Lannes "for mycket trängd af hvaijehanda tidnings-göromål för att komma till någon utveckling som literatör." Han är ogift, helnykter, independent.

JAKOB WILHELM LARSON (Billy Brady, Will Ding), poet, kåsör, redaktör. Född den 30 nov. 1867 i Guldrupa församling på Gotland. Genomgick folkskola och slöjdskola samt lärde färgareyrket. Reste sommaren 1890 till Amerika. Erhöll anställning i Pullman, 111., och har arbetat der i flera år. Från hösten 1894 till våren 1895 redigerade han goodtemplar-tidningeu Frihetsklockan i Chicago och skref krönikor under rubriken "Från torngluggen." Han har bidragit med poemer och skizzer till flera tidningar, i synnerhet Svenska Tribunen och Sv. Amer. Hans poesi är gedigen så till form som innehåll, såsom nedanstående profstycken visa. Mera hänsynsfullt och på samma gång varnande torde knappt någon icke-andlig skald ha behandlat den alltid lika tjusande och till gissningar lockande frågan om lifvet efter detta, än Larson behandlat den i sitt poem "Svarta ridån." Spörsmålet är deri lietraktadt från den sant och opartiskt tänkande mannens synpunkt, hans, som erkänner, att vi alla, — vi må kalla ossspiritister, teosofer, teologer eller hvad som helst—veta jemnt lika litet om hvad som väntar bak svarta ridån. Poemet meddelas i sin helhet här nedan efter ett annat kortare poem af Larson.

MISSRÄKNINGEN.

Som nordanvind klipper vårens knopp, Jag stäcker menskornas ljufva hopp; Som hagelskuren slår sommarns skördar, Jag skoningslöst illusioner mördar; Som åskbyn far öfver oceanen Och vräker skeppet, nyss stolt som svanen, Så deras planer jag nyckfullt sopar Och granna luftslott 1 gruset hopar.

Derför de Iiata och frukta mig, Som ständigt lurar vid deras stig; Hvarhelst de se mig, de mig förbanna, Men sällan ge de sig tid att stanna Och tänka efter, hur mig blef gifvet Ett värf att fylla i detta lifvet: Att sporra folken till bättre strider, Till slutlig seger, ehvad det lider.

SVARTA RIDÅN.

Säf; mig, hvad fins bakom svarta ridån, Dödens gardin, som der liänger att skilja Tidens salong ifrån evighets tilja? Säg mig, du jordens förnuftige son, Hur ter sig scenen en gång, när de sista Lifsouvertyreiis ackorder förgå. Trummorna spräckas och strängarne brista,

Mordängeln hissar den svarta ridå?

Kristen, soul längst fram på kvrklig parkett

Troget i bibelprogrammet studerar, Yfves af tro och med fromhet stoltsenir, Viss, att du redan i andanom sett Helgons balett vid kerubers orkester, Helvetets drama i foudens tablå, Vet kanske du, dina sekter och prester, Något 0111 scenen bak svartan ridå?

Lärde, i fronten af vetandets rad. Rundt kring salongen med kikarn för öga Spanar du djerft i det djupa, det höga, Kartlägger allt på volymernas blad; Någon gång också du blicken tör vända Hän emot scenen, hvad finner du då? Fält för ditt forskande? Eller måhända Gapar ett intet bak svartan ridå?

Rike, som mäktig och uppblåst besatt Njutningens amfiteater i lifvet, Ledig från mödan och skyddad för kifvet

Skygg du betraktar dock dukeu af natt; Tror du kulisser af sedlar der pråla, Ädla metallerna klockspelet slå? Månn' diamanter som solar väl stråla Borta på scenen bak svartan ridå ?

Massa, som drifvits i kampen för bröd Ytterst till råhetens stiukande sida. Du, som i fondgalleriet får strida Ständigt din strid emot laster och nöd. Hoppas du, att man en gång skall prestera

Välstånd och lycka och frihet också? Tror du, att midt bland tyranner krevera Hämnande bomber bak svartan ridå ?Yrande hopen har kanske ej tänkt Ens en sekund efter svar till tnin fråga. Stum den förblir; likaså blir den låga Mammons betjent uti gruset försänkt; Kunskapen kan ej med fakta här svara. Stum och förbryllad står seklernas son ; Och religionen har tiosbilder bara, Såg aldrig tydligt bak svarta ridån.

Ingen kan gifva bevisande svar ; Endast i gissningar famla de alla. Dock höres ständigt, hur stridslurar skalla ;

Åsigt mot åsigt i härnadståg drar ; Drömmande hugg af den troende delas. Skott af förakt gifver tänkarn derpå, Giftiga stötar åt alla ej felas Hädarn, som grinar åt svartan ridå.

Stormande makter, o sluten ert krig ! Tanke och tro, ta'n hvarandra i handen ! Hädare, neka ej evige Anden, Just medan du ej kan mäta hans stig! Mins, att af Honom aliena förvaras Evighetschiffenis nyckel ändå. Hoppet oss lofvar, att allt skall förklaras En gång der borta bak svartan ridå.

J. W. LAVENE (Ossian), poet. I tidningen Rockfords-Posten har Lavene tid efter annan offentliggjort poem, hvilka, om ock någon gång någon smärre brist-tällighet spårats i formen, dock samtliga vittnat om en varm. sann skaldekänsla. Man ser tydligen, att han skrifver på grund af inre maning, och att han, som ban sjelf säger i ett poem, "ej för gods och gull, ej för matens skull, ej för menskor skola prisa ; ej för ryktets hamn, ej för skaldenamn" sjunger sin lilla visa. men att "sång det blir likväl, ty min hela själ gifver sången känsla, värma." Liksom Larson har äfven Lavene — i poemen "Bortom" och "Frågor" — tagit dödens gåta till ämne för sin sång och kommit till samma resultat: "Ingen kan mig svara, ingen funnit dörren på glänt, ingen, ingen ännu återvändt, in-geu helsning hit har sändt från der bortom,"— fast han ingalunda förnekar, utan tvärtom framhåller det trösterika i att kunna hoppas på ett återseende. Han har mest, men icke uteslutande, besjungit allvarliga ämnen. Det vackraste

ocli i allo gedignaste af hans poem är, enligt vårt förmenande, ett, hvari han synnerligen tilltalande och vackert framställt menniskans lif under form af en jernvägsresa, och som ban kallat

med iltåg.

Uti svindlande fart, öfver jern bandad väg, Bär det framåt, så mycket är visst.— Men när hinner jag målet? Hvar hamnar jag, säg

Du, som profvade skenorna sist.

Dock, du gifver ej svar, du har farit förbi, Ocli du vänder ej mera igen. Hlott som bleknande bild i ett tidsgalleri Står du kvar — oui man minnes dig än.

Nå hvad nu? En station. Uti frestande prakt

Dess förtrollande glans vecklas ut. Det är fröjdernas hem, det är féernas trakt!

"Stopp maskin! Här är vår. En minut!"

En minut! Låt mig binda en krans ! Gif inig tid!

Jag vill bygga mig drömmarnes slott. Jag vill samla mig sol för en kommande tid,

Nej — den frustande eldhäst har brådt!

Hvad? Han stannar igen. Härär gladt, här är ljust.

Vi ha hunnit till midten af bron. Utaf dofter och strålar mitt sinne är tjust. "Två miuuter vid sommarns station !"

Huru kort! Och jag valde mig redan en plats,

Der jag skulle ha stannat i ro.

Der jag skulle ha timrat ett sagopalats

Ät min sagoprinsessa att bo......

Mellan gulnade björkar ocli mejade fält. Genom töcken, som dölja försåt, Ljuder förarens pipa i svängningen gällt Och det jägtande ropet: "framåt!"

Men der borta der skimrar af frukter en skog

Uti guldrödt ocli saftigt behag.

Jag förlåter dock Eva, a tt äpplet hon tog ;

Om det bjudits, jag tagit det, jag.

Äfven här kan jag ställa penaterna opp. Äfven här tnanar sällheteus röst. Så! Nu ljuder ånyo min förares: Stopp! Tre minuter, ej mer, liär är höst.— it>97 —

Och sä bär det åstad — vete Gud, hvart

det bär— Men nu pröfvas min fåle i kraft. Dock, den smed, honom skott, ban har

gjort sig besvär, lian har senor i armarne haft.

Det är härdare väg, det är kallare vind, Vi ha hunnit till slutet af bron, Och en tär frusit fast vid min fårade kind :

"Här är vinter, den sista station!"

Nu vår gångare skrider i dröjande mak Sista backen, pä resan uppför. Det må gå hur det vill, det blir förarens sak,

Oui ban snabbt eller långsamt mig kör.

Lika godt, om jag blott hinner fram, är

jag nöjd, Och blir helsad vid målet som vän. Jag är tröttad af färden, är grånad och böjd,

Och —jag önskar ej resan igen.

CHARLES LEE (C. L.), religiös författare och talare. Har val it bosatt i Förenta Staterna sedan före inbördeskriget, i hvilket han deltog på nordstaternas sida. Hau har aflagt doktorsexamen ocli är sedan 1869 medlem af eu af landets läkareföretiingar. De senare åren har han mest varit bosatt i Chicago, dä lian icke varit stadd pä resor. Han har flera gånger besökt Sverige och länge varit ledare för den af honom stiftade religions-sekten "Leearne," hvars mission, enligt meddelande af stiftaren, är "att upplysa folket med hänsyn till både verldsliga och andliga monopol och i all synnerhet att afslöja presterskapet, som tillintetgör den menskliga familjens lycka." Seklen tror på en tidsändring, som åvägabringas medelst revolution och allmänt europeiskt krig." Både Lee och hans maka, mrs Julia Lee, äro som talare och författare uppburna af sina anhängare. En af dessa förklarade i ett tirlningsbref, att de "utan tvifvel äro vàr tids största författare och historiekännare." En svensk tidning påstod med lika stor säkerhet, att "der ligger i deras tal en ofördragsamhet utan like." Allt hvad

vi kunna säga är, att deras bibeltolkning, hvilken vi lärt känna från en serie artiklar i tidningen Forskaren, "går öfver vår horisont." Makarne Lee ha dels gemensamt, dels livar för sig utgifvit flera skrifter, såsom "Den stora arbetarerörelsen," "Kvinnan och samhället," "Det mystiska molnet," "Den blixtrande-kometen, " m. fl.

CARL LUDVIG HERMAN LENN-MALM, D. D. S., (Karl Karlson), redaktör, korrespondent, vetenskaplig författare. F'ödd i Norrköping flen 4 okt. 1862. Genomgick Nyköpings högre elementarläroverk och aflade studentexamen 1881. Tog derpå anställning å kontor i Norrköping i den af fadern och dennes svåger grundlagda firman Leurinialm & Co. Började 1883 studera tandläkare-yrket. Genomgick fullständig tandläkarekurs och praktiserade på olika platser i Sverige. Reste 188S till Amerika. Bosatte sig först i Chicago. Förestod under någon tid en annan tandläkares affär och skref samtidigt i olika tidningar. Detta hade till följd ett anbud att inträda i Sv. Tribun ens redaktion. Hatt tillhörde den från jan. 1890 till maj 1891, hvarefter ban åter började

praktisera som tandläkare, en kortare tid i Kansas City, Mo., ocli från april 1892 i Rockford, Hl. (Under 1895 var lian några månader bosatt i Chicago). 1893 mottog han från American College of Dental Surgery (senare upp-gåuget i Northwestern University) diplom som Doctor of Dental Surgery. L. har på engelska språket utgifvit ett större verk, "Worlds History and Review of Dentistry," tryckt i Chicago 1894 och afhandlande taiidläkarekonstens ställning förr och nu, lagstiftning till reglerande af konstens utöfning med mera dithörande i omkring hundra olika länder. Boken är den första och enda i sitt slag och erhöll mycket beröm af både facktidskrifter och tidningar. En af dem förklarade, att man icke kan uppleta ett dussin andra böcker, som sammanlagdtlemna så mycken upplysning som Lenn-malms bok.

A. M. LB VEAU (A. M. L.). korrespondent, re<laktör, poet. Född i Malmö den ii sept. 1851. Ankom till Amerika 1870. Genomgick Augustana College ocli seminarium och prestvigdes 1880. Var först pastor i Salina och Assaria, Käns., och bildade i jan. 1887 sv. luth. församling i Oakland, Cal., hvars pastor han sedan varit. Han har skrifvit åtskilliga korrespondenser till Augustana, utgifvit en liten kyrklig månadstidning Fridsbudet, som han både skref och satte sjelf, samt rimmat en bel del. A. A. Swärd sade sig ofta ha skrattat àt Le Veaus obegränsade "licentia poetica" och betraktade hans vers som "oförsvarligt dålig." Le Veau har äfven från andra håll fått påskrifvet för sin versbehandling, såsom t. ex. då han 1893 diktade ett ofantligt långt kväde till biskop Scheeles ära, i hvilket lian, ofta med åsidosättande af all mening ocli reson, inpassade raderna så, att deras be-gynnelsebokstäfver bildade biskopens hela namn ich titel m. m. Emellertid har Le Veau emellanåt lyckats åstadkomma rätt bra saker, såsom poemet "Nordbon i Amerika," hvilket han utgaf i särtryck försedt med illustrationer och sjelf uppläste vid förfadersfester i San Francisco och Oakland flera gånger. Denna dikt var på sina ställen ganska bra hopkommen. En annan god dikt af Le Veau är den, som fått den något långrandiga titeln "Någon svensks midsommarminne i Amerika."

I denna dikt skildras i raska, kraftiga drag, hur längtan till fädernejorden stundom griper utvandrarens håg, när minnet i hans hjerta

Hviskar om del kära fosterlandet. Om fader, moder och om syskonbandet, Om vinterns snö och om midsommarsolen,

Som tänder hopp och lif allt upp till polen.

Efter en ganska vacker skildring af de lockelser, som "minnets ljufva röster" framställa, afslutas poemet med följande strofer:

Jag längtar hem att se de kära ställen, Der jollrande jag gick i sommarkvällen Och såg, hur Karlavagnen skred på pel-leu,

Och hörde ekots röst, som kom från hällen

Och svarade pà mina framtidsfrågor.

Jag kom igen och såg den kära stranden, Och kärleksfullt jag ville räcka handen Till slägt och vänner, men de voro döde Nu allting blef för mig så tomt och öde, Och hjertat tärdes utaf sorgens lågor.

Så var jag främling i min hembygds dalar

Och okänd, der mitt modersmål man ta--lar.

Midsommaren var kvar. Men annat slägte Nu firar festen. Barndomsminnet släckte Sitt ljus i själen, och så strid rann tåren.

Men En fans kvar: min fader i det höga. Till honom såg jag upp med tårfylldt öga. Han tydde för 111ig dessa gamla orden : "I faderns lius fins rum." På nya jorden Möts slägtet för att evigt fira våren.

C. V. LIEDBERG (Kalle Peterson, Cavili), kåsör, novellist, redaktör, poet. Har välvilligt ställt till vårt förfogande följande roliga sjelfbiografi : "Jag föddes den 28 dec. 1856 i den stora sjö- och stapelstaden Gamleby i Småland. Ergo är jag småländing till bönlen, men detta betyder ju föga, då vi "alla äro små-ländingar inför vår

Herre." Mill fader var handlanden Carl Liedberg och min mpder jungfrun Clara Persdotter. De voro begge ogifta, hvadan jag således är född utom äktenskapet; men detta torde benäget ursäktas mig, ty "man kan aldrig vara nog försigtig i valet af sina föräldrar," särdeles vid så unga år. Emellertid afled min mor två år efter den ledsamma katastrofen, om till följd af sorg öfver min obehöriga ankomst till verlden eller af någon annan sjukdom, har jag mig icke bekant. Sjelf lär jag vid detta tillfälle varit så illa angripen—99—

af kikhosta, att min nya sköterska hoppades, att jag skulle följa mina dagars upphof i grafven, hvilket nog under omständigheterna varit det bästa jag kunnat göra. Men, tyvärr, segrade min sega, småländska natur den gången, och sedan dess har jag förgäfves spanat efter ett lämpligt tillfälle att få utbyta tillvaron i den här jämmerdalen mot ett bättre lif. Efter min mors frånfälle inackorderade jag mig hos ett beskedligt bondfolk på landet och lefde der ibland kor, kalfvar och andra ungnöt, tilldess jag fyllt mina femton år och fått min kristendomskunskap väl vitsordad af presten. Denne hygglige andans man hade fattat en riktig klockarkärlek för mig, så att han t. o. m. erbjöd sig att bekosta mina studier, om jag ville bli prest. Hade jag varit förståndig nog att antaga det välvilliga anbudet, så kunde jag vid det här laget ha suttit i en bekväm länstol och rökt sjöskumspipa i en vacker prestgård i Småland och kanske tillika haft en knubbig prostinna att laga till toddyn om kvällarne. Men min fallenhet låg på den tiden mera riktad åt russinlådan än åt predikstolen, hvadan jag, till min andlige välgörares stora missnöje, föredrog att blifva strutsvarf-vare. Dermed fortsatte jag ett år, men började då längta ut till landet och begaf mig till en landtbruksskola. Der gjorde jag under tre års tid rätt stora framsteg och var på vippen att bli befordrad till inspektor, men blef i stället bruksbokhållare. Vid den tiden böljade jag få ögonen öppna för allt det sköna och härliga, som den Högste i sitt allvisa råd nedlagt hos det s. k. täcka könet. Och som jag trodde mig märka, att de sköna företrädesvis valde sina beundrare bland den kongliga "krigsme-langtären," ansåg jag försigtigheteu fordra, att jag, för att vara säker om framgång, rättade mig efter deras tycke och smak. Snart var jag iklädd den oemotståndliga uniformen, men fann också snart att jag skulle få ränta allt for

länge pä värjan, och denua förutan var det naturligtvis fåfängt att våga en attack på ett kvinnohjerta. Också slog jag så småningom sabelskramlet ur hågen och ingick som elev vid postverket. Sedan jag pluggat nog för inträdesexamen, befordrades jag till e. o. postexpeditör och egnade detta embetsverk mina oskattbara tjenster i nio års tid. I juli 1886 svor jag Oukel Sam tro- och huldhetsed. Denna har jag också ärligt hållit. Hittills har onkeln icke visat mig någon öfverdrifven generositet, men jag hoppas dock, att lian slutligen skall belöna mina trogna tjenster."

Så långt Liedberg sjelf. Under första tiden af sin vistelse i Amerika bodde han i Chicago och egnade sig åt olika sysselsättningar, bland annat arbete i mekanisk verkstad. Från Chicago kom ban till Minnesota och blef redaktör for Minnesota-Posten, hvilken befattning ban lemnade den 6 dec. 1890, för att öfvertaga redigeringen af Vestra Posten i Seattle, Wash. I juli 1892 slog ban sig ned som nybyggare vid Hoods Canal i Puget Sound och stannade der till sept. 1894, då han ånyo lät förmå sig att lemna landtlifvets lugn och återtaga penna och klisterburk å Vestra Postens kontor. Sedan dess har han redigerat nämda tidning. Genom sina under rubrikerna "Bref till syster Lotta" och "Spetsfundigheter" publicerade kåserier och småberättelser m. m. har han skapat sig ett berömdt uamu som humorist. Hans humor är sund och kvick och så genomgod, att mail ej kan undgå att tilltalas deraf. Den slår aldrig öfver i det burleska och gör sig ej skyldig till öfverdriften Liedberg har skrifvit åtskilliga små roliga skizzer och ej så få poem. Han är en samvetsgrann redaktör och ledig versifikatör. Hans stil är ovanligt lätt och lekande, liksom Grönbergers erinrande om märket "Thure S." Liedberg tager gerna till ämne för sin sång den sauna kviuligheten, landtlifvets behag m. tn., såsom t. ex. i efterföljande dikter.IOO

ROSEN OCH KLICKAN.

I skogen stod en liten ros,

Sft undangömd, förgäten.

X parken växte en derhos,

Så lysande, förniäteu.

Dock bruten blef den blomman snart

Samt vissnade och dog.

Men skogens blomma underbart

Än doftade och log.

Så ock med ungmön, som i byn Förét skådat dagens ljus: Hon gläds åt sängarne i skyn, Hon alskar skogens sus. Men ungmön, som är född i slott, Hon fattar ej naturen. Hon hellre trifs med sådan lott Som fogeln uti buren.

min ttngixjmsbrwd.

Jag egt en gång en hjertans kär, Men fjerran nu den vännen är, Förty jag den förskjutit. Och likväl hon mig trogen är, Hon aldrig haft eu annan kär, Trots allt hvad jag har brutit.

Vi möttes i vår ålders vår: Hon sexton och jag nitton år. Den tiden väl jag minnes. IIou var en inö förutan tvång, Jag var en liflig, glad garcon, Som intet gick till sinnes.

Den första gång jag henne såg, Hon knäböjd uti kyrkan låg Och skriftades af presten. Det var en gudasyu att se : Jag velat falla och tillbe Den sköna nattvardsgästen.

En blick jag fick, en hyllningsgärd, "En blick, ett kungarike värd," Från hennes mörkblå öga 1 Så blicka endast änglar uer På jordens barn, som fromt tilllier Siu fader i det höga.

Snart möttes våra vägar åt: Än uppå land och än i båt Jag fick den sköna gunga. Ack, ljufva tid, som svann så fort! Hvi stängs så hastigt Edens port För tvänne barn så unga?

Om kärlek var ej taldt ett ord, Dock skulle ingen uppå jord Oss tvänne kunna skilja ; Ty blicken talte mer än nog : Hon kärlek gaf och kärlek tog, Och ren var håg och vilja.

Men pröfningar vi hade då,

Vi unga, icke pröfvat på

Här uppå jorderingen.

Och när vi skildes, bröst mot bröst:

Vi gåfvo ömsesidig tröst:

Hvarandra — eller ingen I

Hon höll titi ed, men min jag bröt Och grymt min ungdomsbrud försköt, För att en annan vinna — Men likväl hou mig trogen är, Hon aldrig haft eu annan kär — Del är en trofast kvinna!

Min ungdomsbrnd, du ljufva vän. Säg, att du minnes, älskar än Den dig en gåug förskjutit ! Säg blott, att du förlåta kan, Hvad ynglingen, se'n ban blef man, Nu ångrar att lian brutit!

EN NYODI.ARES VISA.

Såsom fogeln på sin pinne Sitter jag i lugn och ro.

Jag har godt ocli varmt härinne Samt "en pipa rök," måntro.

Ute nordan larmar "värre," Dock det rör mig ej ett graud.

Ty jag är min egeu lierre I mitt hus vid sjöastrand.

Tarfligt klädd jag går och larfvar, Struntar i att vara grann.

Det är skräp till karl, som tarfvar Fin kostym att vara man.

Knogar gör jag, men med måtta, På mitt lilla tramtidshem.

Börjar sällan före åtta, Tröttnar oftast klockan fem.

Äter, när som mat mig smakar, Fläsk, potatis, ägg och gröt,

Bönor se'n, så att det brakar, Sirap ock för att bli söt.

I Dock, att slippa köksprocessen, Gifter jag mig väl rüttnu.

Mö, som läser den bär versen, Vill du bli min lilla fra?)

Matar hönorna och tuppen Tvänne gånger minst om da'n.

Deraf får jag ägg på kuppen, Bättre àu man får i sta'n.

När som kvällen bredt sin slöja Öfver skog och dal och sjö,

Tar jag af min grofva troja Och mig börjar smått förströ.— lOl —

Läser här och der i bladen, Hvad dess mur Aar ha kläckt ut;

Hur man festar uti staden,— Något som för mig är slut.

Stundom äfven sjelf jag skrifver Lite smått om ditt och datt,

Sedan mig till sängs begifver; — Käre läsare, god natt f

N. M. LILJEGREN (N. M. L.), metodistpastor, korrespondent till Sändebudet och en af författarne till det historiska verket "Svenska metodismen i Amerika," hvars första häfte utkom i augusti 1895.

KNUT LILJENSTOLPE (Ham self), kåsör, redaktör. Ur en af honom skrifven humoristisk sjelfbiografi återgifva vi det vigtigaste: "Född den 22 juni 1852 af hederliga föräldrar (fadern major, modern den raraste sådan man kan ha*. Händelsen timade i Småland, hvilket faktum måste nämnas såsom något med fästadt afseende på min ekonomi märkvärdigt. Började 1863 storskolan i Kalmar; var 1865 en gång på samma ångbåt som högstsalig Karl XV; läste 111ig fram 1868, var längst bland barnen och hade mustascher; öfvergick på hösten till Linköpings läroverk. Böljade 1869 sjunga på konserter; deltog 1871 i konsert i Norra Tjust; behållning: en paraply. Godkändes 1873 i beväringsuiönstring och studentexamen. Antogs till volontär vid Kalmar regemente ; afsked samma år. Tenterade i statistik för Svedelius — länge lefve hans minnet Deltog 1874 i sångarfärd till Norrland med sextiotvå andra "utvalda." Konsert midsommardagen i Haparanda och midnattssol-kikning i Torneå kyrktorn på natten. Ingick 1875 vid statens jernvägar och slutade som inspektor på en station i Småland. Reste 1878 till Amerika oeh firade julen i Chicago. Idkade under åren 1879—85 åtskilliga vällofliga yrken och beklädde de mest skilda handt-langare-embeten. Början gjordes med måleriet i Chicago och slutade med "coalmining" i Iowa. Mellantiden var fylld af erfarenheter i slagteri, mudderar-

bete, bergsbrott, tunnbinderi, stadsgrundläggning (Carlon vid Sv. Trib. och jag voro bland de första grundläggarne af Pullman ; sedan anlade jag jemte några andra Crystal Falls i Michigan), skogsbruk och väganläggning i norra Michigan, "type-setting" på gamla Svea, Olsons romanblad (förtjente der ända till #3 i veckan), honungsagentur och försäljning af småsupar. Ehuru jag sålunda försökt mig på litet af hvaije inom det rent praktiska, kan jag ej skryta öfver någon egentlig framgång. Återgick derför utan afsaknad till det mera opraktiska lifvet, der]lennan är "the only tool." 1885 antog jag plats å ett jern vägskontor i Omaha, Neb., och är der fortfarande. Mitt arbete består i att se, om publiken blifvit mer än skäligt klådd i fråga om fraktafgifter och om möjligt, huru härmed sig än förhåller, söka öfvertyga dem, att så långt ifrån är förhållandet. Är sedan 1885 gift, har fem barn så nära, — för resten ingenting. Min literära verksamhet är lika fattig på resultat och, hvad mera är, omvexling (i motsats till mitt praktiska lif). Har aldrig erfarit någon Lidner-knäpp eller någon inre revolt mot det kända rådet: "låt bli att skrifva vers, om du kan." Som jag aldrig varit tidningsman ex professo, utan haft kluddet som ett slags "side-show," är ej utan, att detta i regel burit "scab"-märket. Den enda uppmuntran jag kan påminna mig ha fått var af Rulle Wall, som kallade min penna "lätt," samt en gillande nick af "Onkel Adam" åt något litet försök som skolpojke. Dessa tillika med åtskilligt ovett från visst håll äro mina enda literära utmärkelser. För resten har jag "strött" kring mig "lite' af hvaije lite' hvarstans." Redan mitt första Amerika-år skref jag till Härolden i Salina, Käns. Med många och långa afbrott liar jag skrifvit till Sv.-Ain., Sv. Trib., Sv.

Folk. Tidn., Sv. Veckobladet |Kansas City) m. fl. Var anställd som Editor-in-chief och smädeskrifvare al Omaha Sv. Trib. och låg då i beständig

— I02—

kamp med folk när och fjerran (ej minst med prohibitionisterna, hvilkas anslag att få Nebraska till en skrymtande vattcn-ocli bitters-stat kommo på skam, trots Voice och ett mäktigt anhang). Med eller utan mitt förvållande ramlade tidningen, och sedan har jag, andra och mig sjelf till mycken båtnad, undanbedt mig "flera smickrande anbud" att tjenstgöra som offer på publicitetens altare. Jag glömde nämna, att jag en gång redigerade ett demokratiskt kampanjblad, som döptes till Medborgaren'. Resultatet blef outsläckligt bat af min gamle vän Iggeström, republikanen och red. af Medborgaren i Michigan, samt att här ingen enda demokrat blef väld. Så har det vanligen gått mig, när jag gifvit mig ut på politikens is — tvi!" Som af ofvanstående synes är Liljenstolpe en god skämtare. Hans krönikor (med rubrik "Ute' af hvaije från lite' hvarstans") i Omaha Sv. Trib. voro också i allmänhet ganska roliga att läsa.

NILS PETER LIND, redaktör, talare. Född på Öland den 11 mars 1840. Efter någon tids skolgång i Kalmar kom han på apotek i Stockholm, uien återtog snart studierna ocli blef student 1861. Han studerade tiägra år teologi vid Upsala universitet och predikade 1866—7 i Brännkyrkan, efter att i ett par års tid ha af ocli till tjenstgjort som otte-och aftonsångspredikant i Stockholm. Efter att ha tillbragt ett par år i Gärlåsa, Upland, återvände han till Upsala och meddelade under en följd af år enskild undervisning åt studenter. Ilan gifte sig under samma tid och reste 1879 till Amerika. Tjenstgjorde som predikant vid församlingar i Michigan. Var redaktör för Sv. Folk. Allehanda i St. Paul, Minn., från maj till okt. 1884 och för Sv. Am. Posten från mars 1885 till hösten 1888, då han for till Seattle, Wash., och organiserade ett bolag för utgifvande af Vestra Posten, hvars redaktör ban var till dec. 1890. I maj 1891 böljade han utgifva tidningen Sven-

ska Arbetarens Vän i San Francisco.Cal., af hvilken utkommo tio nummer. I aug. 1892 fick han till stånd en ny tidning, Nya Tiden, af hvilken några nummer utkommo i Seattle, Wash. Lind är en ifrig prohibitionist. Han har utgifvit flera böcker, såsom "Valdenströui och Rosenius," "Mästaren är kommen och kallar dig" (af hvilken tio tusen ex. såldes inom några månader), en nykterhets-sångbok m. fl. Som talare är ban också framstående och som öfvertalare (af folk till att bilda tidningsbolag eller prenumerera på tidningar) oöfverträfflig.

AXEL LIND AF HAGEBY, redaktör. Född 1S67 i Jönköping, vid hvars läroverk han erhöll sin skolbildning. Efter aflagd studentexamen idkade ban juridiska studier vid Lunds uuiversitet. På våren 1893 reste ban till Amerika. Under sommaren hade han någon tid anställning vid Worcester-tidningen Skandinavia och senare vid Boston-tid-ningen Argus. I feb. 1S94 blef ban biträdande redaktör vid Skandinavia och stannade der till maj 1S95, då ett svårt bröstlidande tvang honom att lemna sin pints. Han for snart derefter till Sverige ocli afled i Stockholm den 3 mars 1896.

CONRAD LINDAHL (Aristo, Fotogrn-fisten), poet. Född i Nerike 1866. Genomgick folkskola. Tillbragte derefter ett år på skomakarliänken för att göra sin fader till viljes. Blef emellertid aldrig utlärd i yrket. Kom i jan. 1882 till Amerika, der han böljade sin bana som bodbiträde hos en farbror i Dixon, 111. Besökte folkskola och affärsskola och fick efter ett års tid plats i Hawarden, la., der farbrodern öppnat filial. 1886 gick ban in vid Gustaf Adolphus College i St Peter, Minn. 1S88 reste han på besök till Sverige, återkom 1889 och lärde sig fotografi-yrket. Efter att ha I Kitt kortare tider i Winona och St Paul, Minn., samt Springfield, Chicago och Evanston, 111., flyttade ban till Tacoma,— I103—

Wash., 1891 och öppnade der egen foto-grafi-atelier, hvilken han ännu innehar. Redan under sin vistelse vid Gustaf Adolphus College började han skrifva vers, men intet deraf blef någonsin synligt i tryck. "Hvilka rim ; och metern sedan !" fick han till svar i en breflåda i en Chicago-tidning, dit lian sändt något af sina förstlingsalster. Han fullkomnade sig emellertid mer och mer i konsten och skrifver nu riktigt roliga små visstumpar, hvilka vanligen först se dagen i Humoristen. Äfven till andra tidningar, såsoui Vestkusten och Sv. Am., liar L. lemnat bidrag. L. är en uppåtsträfvande ande och säger, att han aldrig skulle velat samtycka till alt lemna sin biografi till detta verk, 0111 ban icke tänkte skapa sig ett namn, som skall komuia att uttalas med

kärlek och beundran af hvälje svensktalande man och kvinna. "Hittills har jag," fortsätter lian, "skrifvit muntra, ja kanske till och med skoj friska bitar, men kommer väl att anslå en mera allvarsam ton längre fram, sedan jag fått rasa ut en smula. Det kanske inte blir förrän mot slutet af nästa århundrade, som nian fullt kommer att uppskatta mitt värde, kanhända inte då, men jag hyser det ljufva hoppet, att någon gång blir det. Då nu saken gestaltar sig så, ursäktas jag väl till en del, om jag önskar vara med från böljan." Lindahl ämnar utgifva en sång, "Känslans makt," med uiusik af deu svensk-amerikanske musikern och violinisten Olof Bull. Här följer en af Lindahls sånger:

UK KLSAS DAGBOK.

Ett blad ur en dagbok jag fann häromkvällen,

Der Elsa stod skrifvet på tre, fyra ställen ;

(ag kände ej henne, beslöt dock ändå Se genom detsamma hvad der uiånde stå.

På dagen den förlita, ombord knapt jag klifvit

Förr'n sorgen att skiljas förnimbar har blifvit,

Dock skingrades sorgen betvdligt så snart Jag språka' med andra och skeppet fick fart.

Bekantskap jag gjorde på dagen den andra

Med skeppets kapten, och på däcket vi vandra';

Han log helt förbindligt och hoppades då

Med mig få en "tete-a-tete" dagen derpå.

Så kommer den tredje, men törs jag berätta?

Och skall någon menniska tro till mig sätta?

Som hustru han ville mig taga till sej. Jag afslog belt artigt och svarade nej.

Den fjerde kaptenen nu hotade sänka I djupet sitt skepp och hvar enda en dränka,

Om inte jag ville gå in på hans bön — Jag vidhöll mitt nej om äu död blef min lön.

Den femte var kommen — hvad marter jag lidit

Förrän till ett offer beslutsamt jag skridit ;

Med lifvet — mitt eget — får gå hur som helst;

Men fem hundra metini*kort lif har jag fiålet!

JOHAN HERALD JOSUA LINDAHL, Pli. D. (J. L.), vetenskaplig författare. Född i Kongsbacka den 1 jan. 1844. Genomgick Karlshamns allmänna läroverk, aflade studentexamen 1863. Tjenstgjorde 1864—66 såsom vik. lärare vid Landskrona läroverk, hvarefter lian fortsatte sina studier vid I.unds universitet, aflade fil. kand.- och licentiat-examen 1872 ocli promoverades till filosofie doktor 1874. Från april till i dec. 1870hade han företagit zoologiska draggningar å Irlands vestkust samt i Medelhafvet, och 1871 deltagit i en expedition till Grönland, hvarefter ban någon tid idkat studier vid British Museum i Londou. Somrarne 1872 och 1873 var han förordnad att verkställa fiskerinndersökningar i Skagerack och Kattegat; under 1872—5 tjenstgjorde lian vid Riksmuseet; under— It>4 —

sommaren 1875 vistades han i Paris som sekreterare vid en geografisk kongress; 1876—7 var han anställd vid verldsutställningen i Philadelphia ; 1878 blef lian lärare i naturvetenskap vid Augustana College, der han stannade till 1888, dà

for ett museum i Cincinnati, O. Han är ledamot af flera vetenskapliga samfund i Amerika och Sverige. Som författare har han varit verksam sedan studenttiden. Han fullbordade en af en annan författare påbörjad svensk

bear-

JOHAN HARAI.n JOSUA 1.1NDAHI..

han blef utnämd till kurator vid Illinois statsmuseum i Springfield samt statsgeolog. 1892 var han anställd vid verldsutställningen i Chicago, 1894 undervisade han vid Augustana College, och pà hösten 1895 kallades han till direktör

betning af ett stort tyskt naturvetenskapligt verk, har skrifvit vetenskapliga Bihandlingar pà svenska, engelska, franska och tyska tidskrifter och tidningar med en mängd uppsatser. I Ungdomsvännen skref han under åren 1884 —6— it>5 —

åtskilliga smärre naturvetenskapliga uppsatser. Han är en sällspordt vänsäll, karaktärsfast ocli mångsidigt kunskapsrik person, omtyckt af alla, med hvilka han kommer i beröring, — en af våra allra förnämsta stilister, en framstående lärare och vår förnämste naturforskare.

S. P. A. LINDAHL (S. P. A. L.), redaktör. I-'ödd den 8 nov. 1843 i Krist-dala, Småland. Studerade några år vid pastor Alilbergs skola. Ankom till Amerika 1865. Genomgick Aug. College och seminarium och prestvigdes 1869. Var först pastor i Woodhull, Hl., derefter två år missionär i Iowa, Missouri, Kansas och Dakota ; biträdande pastor i Chicago 1872—3, pastor för sv. luth. församlingen i Galesburg, III., 1873—85 och i Altona, 111., till 1890. Var synodens sekreterare 1880—7 och dess president 1888—91. Har sedan 1879 tillhört läroverkets styrelse. Var från jan. 1886 under flera år redaktör för Barnens Tidning och är sedan 1890 hufvudredaktör för Augustana. Han har dessutom utgifvit några smärre skrifter; ett par lefnadsteckningar i öfversättning, några häften samlade små berättelser samt ett originalarbete: "Hvad vet du om de hemliga samfunden?" Han redigerade Korsbaneret for 1890.

CONRAD EMIL LINDBERG D. D., andlig författare. Född den 9juni 1852 i Jönköping, hvars läroverk lian genomgick. Kom till Amerika 1871, fortsatte sina studier vid Aug. teol. seminarium samt seminariet i Philadelphia till 1876. Prestvigdes 1874. Var pastor för den sv. lnth. församlingen i Philadelphia 1876—9 samt i New York 1879—90, då ban kallades till professor vid seminariet i Röck Island, 111. Var New York-konferensens ordförande 1879—90. Blef utnämd till teologie doktor 1893. Har lemnat bidrag till flera tidningar och tidskrifter samt utgifvit från trycket: "Betraktelser öfver Johannes' Uppenbarelses tre första kapitel" samt "Om dopet."

ERNST LINDBLOM (E. L., Limpan, Ix>mme, Karl Fredrik Ankarstock), kåsör, novellist, korrespondent, redaktör, poet. Född i Stockholm deri 20 febr. 1865. Genomgick Nya Elementarskolan. I skolan fans en literär förening i hvilken Lindblom blef sekreterare efter Edv. Fredin och Daniel Fallström. På hösten 1883 skref han poem och skizzer i Söndags-Nisse och Kasper och blef strax efter julen teater-recensent i Budkaflen, der han dessutom skref åtskilliga dikter. På våren 1884 reste hau till Amerika. Fick först plats vid Sv. Folk. Tidn. i Minneapolis samt i april 1885 vid Sv. Trib. i Chicago, hvars redaktion han tillhörde till 1890, då han blef redaktör för Humoristen. Stannade der till aug. 1892. Juli 1893 — april 1894 tillhörde han Sv Am:s redaktion, och 1895 flyttade han till Sverige och slog sig ned som tid-ningskorrespondent i Stockholm. Sommaren 1896 återkom han till Chicago. Vid sidan af sin tidningsmannaverksam-het har Lindblom lemnat bidrag till den 1886 utgifna kalendern Linnea, utgifvit ett dikthäfte: "På försök," samt författat ett lustspel i tre akter, benämdt "Pelle Pihlkvists Amerika-resa," hvilket uppförts med stor framgång i Chicago och utmärker sig för kvicka kupletter och anspelningar på lokala förhållanden. Lindblom är en ovanligt mångsidigt begåfvad skribent Som redaktör för Humoristen utvecklade han en häpnadsväckande produktivitet. Hvarenda vecka skref han krönika, små skizzer och ett eller flera poem. Det var der han skref sina torroliga, skrattretande humoresker "Redaktionshemligheter, knådningar af Limpan." Han är en af de få sv.-am. författare, som lyckats inom novellens område. Hans under den gemensamma rubriken "Episoder" publicerade små berättelser ur det sv.-amer. lifvet voro tecknade varmt och naturtroget, vittnande om god iakttagelseförmåga och en sund lifsåskådning. Stilen var behaglig, lätt och humoristisk. Under sin vistelse— xo6

i Sverige sände Lindblom hvaije vecka ett Stockholmsbref till Humoristen. I dessa korrespondenser, hvilkas innehåll ingalunda fingo tagas efter bokstafven, lät Lindblom sin humor spela fritt. Grefven voro just icke alltid lämpliga att läsas i hvilket sällskap sotn helst, men de voro kvicka och hvad man kallar skojfriska. Hans skaldebegåfning är oomtvistlig. Sjelf vill han ej vidgå att han är skald, utan kallar sig "realistisk diktare" samt påstår, i likhet med alla andra författare, de må nu vara realister eller idealister, att han "söker uppfatta lifvet, sådant estämma, om hau är störst som allvarlig diktare eller som humorist," men om vi bortse från hans Drösa-stycken, tro vi, att ban lyckats bäst som allvarlig diktare. Åtminstone lämpa sig hans poem inom det området — hvilka, for att citera pastor A. A. Swärd, "äro moraliskt friska, blickande häu mot ett ideal," — bättre än hans skämtsamma visor, dä mau vill göra urval för en bok lik denna.

EK KMH.KANTS HISTORIA.

Nu vill jag for er berätta Historien om en man, Som for omkring tretti år se'n Anlände till Michigan.

Bli man som å herrgårdslogar Sin slaga pröfvat med lust, Se'n gyllne skördar han hulpit Ur dikade åkrars must.

I väldiga vadmalströjan, Med fårskinnsbroderad kant, nan var just den rätta typen För nyanländ svensk emigrant.

Det var i ett timmerläger, Med yxan i senig hann Vår mnn fick bölja sin sträfvan. I nyvunnet fosterland.

Med arbetet godt han trifdes, Med arbetslaget ej dock, Ty sällskapet var en blandad, En kosmopolitisk flock.

Dock stundom, när rusdrycksdjefvuln Blef släppt uti lägret in, ' Då skedde der scenförändring, Och uppror i månget sinn'.

Då flögo knifvarne blanka Till skydd eller till attack, Och tröghetens folk från Suomi Blef vildt som irländarpack.

Men svensken han svor på svenska, Blef derför lemnad i frid Ett stickord om fårskinuströjau Det kom honom icke vid.

Respekt bjöd valkiga näfven Hos Ostgöta-einigrant, Och efter sjuårig uiöda Respekt bjöd hans sparade slant.

Den köpte ett mindre sågverk ; Af arbete blef der nog, Se'n mannen från Tivedstrakten Gjort goda aflarer i skog.

Han visste en furas värde, Med blicken hau mätte den Och fann om for priset behållning Den gåfve som sågad se'n.

Och nu är min skildring slutad — En verklighetsfantasi, Ocli mannen och sàgsverksegarn Lär bo uti Manistee.

till salu.

Det säljes bland menskoma mycket, Som ej fins i krämnrebod, Och allt kostar något för stycket, Båd' ungdom och ära och blod.

Den ene han säljer sin heder För rikedom, glitter och kram Ocli smädar med hällande eder De tankar, ban förr burit fram.

Den andre ban säljer den tanke. Som skänktes till lidandes gagn, Och böjer så ödmjukt sin manke I selen för gulilkalfvens vagn.

Och tärnan hon säljer sin ära För lustfyllda dagar och år Och glömmer, den dag dock är nära, Då hon till förgängelsen går.

Den störste, som jorden än trådde. Blef såld af en smilande vän, Och vännen som honom förrådde, Har hycklande ättlingar än.

På allt vet man priset for stycket, På ungdom, på ära, på blod. — Bland menskonia säljes det mycket, Som ej fins i krämarebod.— it>107 —

KONTRASTER.

En dugtig och präktig flicka Hon lemnade Sveriges kust, Att söka i vesterns storstad Sin utkomst med mera lust.

Ocli ledigt för unga svenskan Det gick att erhålla plats, Hon togs att syssla i köket L'ti en yankees palats.

Och bättre och lugnare dagar Hon tyckte sig förr ej haft, När fy ra dollars i veckan Hon fick för sin arbetskraft.

Väl hade hon till att släpa, Men ej likt i Sverige dock ; Blef hållen som tjenarinna. Men hållen som kvinna ock.

Det läspande yankee-språket Hon lärde sig'inom kort, Fick pàökning uti lönen Och glömde sin svenska bort.

En högmodets ande smugit Sig in i den unga själ. Den fosterlandskänslan sökte Der långsamt kväfva ihjel.

Den hviskat i hennes öra, Att det kantänka var skam Att visa sig rättfram dotter Af svenskarnes gamla stam.

För den skull amerikanskan Hon efterhärmat i smått Tills slutligen utaf denna Hon löjlig halfstämpel fått.

Jag kände en annan flicka, Som lemnade Sveriges kust, Att söka i vesterns storstad Sin utkomst med mera lust.

Liksom sin svenskfödda syster Hon också fick ledigt plats Och togs att syssla i köket Uti en yankees palats.

I>er sågs hon ibland om kvällen, När dageus tunga var slut Och ensam lion blifvit lemnad, Ett tidningsblad veckla ut.

Hou sökte deri och sökte. Och när hon en nyhet faun Från älskad och ärad hemort. Då blicken klarare brann.

Kanhända af inre maning På rökadt skrifpappersblad Den präktiga unga flickan Se'n ritade rad på rad.

En osynlig makt liksom förde Den ovana hand, som skref — Det kärleken var till föräldrar, Som gaf sig uttryck i bref.

Den präktiga unga flickan 1 Jag såg henne sedan som gäst Besöka, ej länge sedan, En fosterländsk svenskmannafest.

Och klangfullt i muntert samkväm Ljöd svenskan — ej just korrekt, Men som den af många talas På ärlig provinsdialekt.

Hon blygdes ej för den samma, Den dugtiga unga tös, Men blygdes bland landsmän släppa En dålig engelska lös.

Allt fordom var lienne heligt; Hon ära ansåg, ej skam, Att vara en rattfram dotter Af svenskarnes gamla stam.

Så tage hvar giftaslysten Och lefnadsfrisk ungersven. Som vistas i fjerran storstad, En dylik flicka till vän.

Den ärliga svenska rasen Då skall å Columbi strand Förökas och bli till nytta För nvvaldt fädernesland.

JOHAN FREDERICK LINDBLOM (Parvus), redaktör. Har sändt oss följ. välskrifna sjelf biografi, hvilken icke tarfvar några kommentarier.

"Föremålet för denna sjelfbiografi hade äran att för första gången nnder sin vexlande, för att nu inte säga "brokiga" karriär på planeten Tellus se dagens ljus i Undersviks socken i det svenska landskap, dit man vid kritiska tillfällen ber mindre och fysiskt svagare personer "dra" — Helsingland —är 1865. F"ödd af hederliga, fast inte fattiga, föräldrar, hvilka ville göra en statskyrkopräst af sin äldste son, sändes undertecknad till "storskolan" i Gefle och tog der år 1883, efter sjn åTS studier, mogenhetsexamen med, som eliers vår— io8—

bekante lektor Paul Peter Waldenström i sin resebeskrifning från Amerika uttrycker sig, "vackra betyg." Redan vid sjutton års ålder begynte er ödmjuke tjenare, eldad af ömma känslor för nå-1 gon af sina kvinliga kusiner jemte flitiga besök på den tidens entusiastiska good-templar-möten, inbilla sig, att det hos honom fans en poetisk ådra slumrande någonstädes, och resultaten af denna inbillande gnista såg ibland ljuset i "Folkets Vän" (Gefle) och "Reform" (Stockholm), men hamnade tyvärr lika ofta i papperskorgens ginungagap. Dessa små "försök" jemte en del notiser till "Folkets Vän" utgjorde summa summarum af 1'arriis' literära debut i gamla landet. Som snälla pappa emellertid blifvit "valdenströmare," slog det slint om slant med preststudierna, och hans ömma samvete tillät honom endast att vind for våg sända sin kärälsklige äldste pojke till det stora landet i vester för att stndera till läkare. Här blef emellertid "delinkventen," om inte precis slusk, så åtminstone kusk hela två veckor efter landstigningen i New York. Har sedan passerat graderna som kypare, diskvaskare, tolk, tidningsagent, professor, prest, politisk "stumptalare" och — tidningsmenniska. Men mycket tål man, forr'n man förgås. Och nu

litet om mina literära strandhugg på Columbias gästfria jord. Började år 1884 i förening med pastor Skogsbergh i Nya Sveriges metropolis, Minnesota-staden Minneapolis, utgifvandet af Minneapolis Veckoblad, då känd under namnet Svenska Kristna Härolden. Redigerade de politiska uppsatserna och nylietsafdelnin-garne samt hjelpte till med allt tänkbart, utom att sopa "officen," à detta blad till på höstsidan 1887, då vi, för att gifva vår hårdt anlitade s. k. helsa litet mera svängrum, för en tid gömde oss bland Wisconsins doftande furuskogar och kristallklara sjöar. Efter ett par års "försök" som bokhållare i ett större handelshus och som professor i

"skandinaviska språk" vid Macalester College i Minnesota, fick den gamla kärleken emellertid åter öfverhanden, och i november 1889 sutto vi som välbeställd hufvudredaktör på herr Swan J. Turnblads organ Svenska Amerikanska Posten (Minneapolis). Hade påföljande år såväl som till i nov. 1891 bondturen att få samarbeta med heders-paschan herr Aug. Anderson (märket "A. A.") på Minnesota Posten i St. Paul, hvilken just då stod på höjden af sin glansperiod. Blefvo i nov. i8gt "kallade" att efterträda den urstyfve skalden och ovanligt stora Tolleen-menniskan, herr "Nyuyan Wärnorr," som redaktör för Svenska Korrespondenten i Denver, "Cloriado," men funno snart att den "stol," han behagat lemna efter sig, var betydligt för stor för både vår andliga och lekamliga menniska. Men vi gjorde så godt vi kunde och mera var oss blanktissiuio omöjligt. "Quod erat demonstrandum," sa' han som inte kunde latin. Och för att ännu grundligare bevisa satsen, att "den rullande stenen icke samlar någon mossa," slogo vi oss på hösten '92 på engelskt tid-ningsskrifveri och agerade en tid bortåt notisjägare (reporter) för dagtidningen "Rocky Mountain News" i "vesterns drottningsstad," skrefvo specialartiklar för samma populistiska blad, gjorde i politik m. m. sådant, som inte ens en tidningsreporter kan så noga påminna sig — è dä vill säja moe dä — i Amerika, uola lieue. Men nu "sitta" vi, guskelof, sedan i juli 1895 som redaktör på den föryngrade ocli med Kansas City nyheter sammanslagna Sydvesten! i fläsk-packarestaden Kansas City, Mo., äfven Backastad eller Dalkullestaden titule-rad, och här må vi nu som "en orm i en myrstack," le (med glesnande tänder) mot en lycklig framtid, och "här vill iag lefva, här vill jag dö," ty slyn-gelåren äro nu ett minne blott, och allt, som fattas för att komma vår glädjebägare att flöda öfver, är ett litet sött och— loq —

rart kvius, sora vi kunna få kalla vår egen lilla gumma. Men tst! Vi lia henne redan —jemte $30,000 eller så på kistbotten — på kroken och snart hala vi nog in fångsten. Och nu punktum."

OSKAR E. LINDBOM (Bror John), kåsör. Född i Lärbro socken, Gotland, den 13 nov. 1861. Följde sina föräldrar till Amerika 1873. Var under uppväxtåren telegrafbud i Pennsylvanias oljeregioner och under åren 1880 —90 butikbiträde i Jamestown, X. Y., Youugtown, O., och McKeesport, Pa. Böljade den iS jan. 1890 utgifva Svenska Veckobladet i McKeesport, Pa., och har sedan dess varit dess krönikör. Under ofvannämda signatur har han veckligen skrifvit goda kåserier, röjande godlynthet och klar uppfattning. Alla lians bokliga kunskaper äro sjelf[örvärfvade. Lindbom är gift sedan juni '94 och har en dotter.

OLIVER A. LINDER (Olle Bark, Putte Fnask, Prisse. Barkis, Raldieno, Vitus, Ldr, Conperolle), kåsör, redaktör, korrespondent, poet, kritiker. Född i Gylle nära Trelleborg den 19 mars 1862. Ur en af honom författad humoristisk sjelfbiografi torde här lämpligen några utdrag inflikas: "Kom i skolan och visade tidigt stort snille. Skolmästaren försökte piska det urmig, men det hjelpte icke, utan jag har måst dragas med det allt sedan. Jag hade en rik fantasi ocli kunde på rak arm dikta historier, som läto förvånande likt sanning. Min morbror, som var fritänkare, påstod, att jag borde bli prest, men andra voro mindre hädiska och höllo före, att jag af naturen ämnats till tidniiigsskrifvare. En dag föll jag hufvudstupa ned på tröskladans hårda golf, utan att slå mig ihjel. Det visade godt hufvud, och min far lät inbilla sig, att jag borde studera. Till den ändan fick jag i mitt trettonde år informator. I hela sjutton dagar hade han hand om min uppfostran. Jag lärde under denna tid att innerligt hata tyska språket och dessutom att snobba med de

latinska benämningarne på de blommor, som växte kring mina föräldrars gård." Efter genomgången folkskolekurs och inhemtande af privatundervisning blef Linder, som redan vid 15 års ålder böljat bidraga till ortens tidningar, år 1878 notisjägare vid Trelleborgs Allelianda och reste tidigt på våren 18S0 till Amerika, der han från böljan flitigt lemnade bidrag till olika tidningar. Efter att ha pröfvat på diverse sysselsättningar: fami-arliete, snöskottning, ségverksarbete m. ni., erhöll han 1883 anställning vid Sv. Ainer., gjorde 18X4 och 1886 ett

par resor till Sverige, arbetade någon tid i ångbåtskontor, redigerade Sv. Kuriren i Chicago vårmånaderna 1888, var jan.—okt. 1889 redaktör (och äfven någon tid egare) af Roman-bladet i Minneapolis, feb.—okt. 1890 redaktör för Humoristen i Chicago, jan.—mars 1891 för Michigan-Tribunen i Ironwood, Mich., och juni—dec. 1891 för Nya Verlden i Story City, la. Tillhör sedan våren 1892 Sv. Amerikanarens redaktion. Gift sedan 1891 med Therese Sennström och har en son. Linder har, som synes, varit med om mycket. Han förstår också att på ett oöfverträflligt komiskt sätt skildra sina intryck och erfarenheter. Betecknande skrifver han :

Den ena da'n så är man rik, Den andra är man pank ; Man ömsom läser estetik Och ömsom tjärar plank. Ibland "för lefven" oxar kör Man i en "lumber-camp." Ibland så är man redaktör Och dessemellan tramp.

Han är en genuint humoristiskt anlagd natur. Hans humor påminner om Bill Nye's och ban har äfven någon gång lånat idéer från denne verldsberöinde skämtare, men då alltid behandlat dem sjelfständigt. Någon om saken mindre väl underrättad person ville en gång påstå, att Linder lånade från Mark Twain och Artemus Ward. Detta gaf Linder anledning till följande förklaring: "Beskyllningen är i hög grad kostlig. Af Mark Twain har jag endast läst ett arbete (i— tio—

svensk öfversättning); det var för tretton år sedan, och jag mins ej nu, hvad det handlade om. Af Ward har jag inte läst en rad, om jag undantager lösryckta satser ur hans arbeten, som citerats hos andra. Af ingendera liar jag mig veterligt lånat ens idéer. Från Bill Nye har jag deremot tillegnat mig stilen samt äfven en och annan idé." Linder är en ovanligt spirituel brefskrifvare, och den serie bref, han under sin vistelse i Sverige vintern 1884—5 skref till Kurre under rubrikenia: "Från Sverige, in- och uttryck, korta bref under en långresa," samt "Hemma är bra, men borta är bäst, eller bref från Skàue skrifna på hjelplig svenska," äro i sitt slag enastående inom vår press. Hösten 1885 skref han i samma tidning en serie humoresker, kallade "Bläcksudderier af Olle Bark," hvilka liksom annat i samma stil, som ban senare skrifvit, tillhöra det bästa inom vår humoristiska literatur. Han utgaf 1890 och 1891 ett par häften, med titel "Glada grin," innehållande humoristiska uppsatser, berättelser och poem. Hans lifsåskådning är optimistens. Så här sjunger han:

Det säges af många, att jordiska vandringen är

En kedja af sorger, bekymmer och tusen besvär,

Men aldrig för min del jag trott på det pratet,

Ty längese'n kom jag till det resultatet: Ta'r lifvet man gladt, Så ä' ingenting fått.

Sjelf aldrig i lifvet jag burit en klagande min,

Ej känt någon sorg, som jag önskat att

dränka i vin ; Med grubbel och sån't jag mig aldrig befatta'.

Och jag har, go' vänner, mått bra af att skratta. Tja, ta'r man "et gladt. Så ä' ingenting fatt.

Dock är Linder, äfven om skämtet är hans starkaste sida, icke ensidigt skämtare. Som redaktör har han visat sig

besitta en mer än vanlig förmåga att sansadt och grundligt skärskåda dagens händelser och spörsmål. Hans redaktionsuppsatser i Nya Verlden och Mich.-Trib. voro välskrifna och vittnade, liksom äfven de recensioner han skrifvit öfver böcker och tidningar, om sakkännedom och skarp blick. För den svensk-amerikan-ska literaturen och dess historia har lian städse hyst stort intresse och är sannolikt vår förnämsta auktoritet på området. 1891 offentliggjorde lian i Nya Verlden en längre artikel, "Svensk-auierikanska pseudonymer," hvari lian afslöjade 143 inom vår press begagnade författaremärken, representerande 85 skribenter. I denna artikel framställde ban också vid många af pseudonymerna de för deras författarskap kännetecknande egenskaperna, i raska, träffande drag, såsom läsaren kan fmna af de citat derur, som vi här och hvar i denna bok inflikat. Linders poesi är ibland en smula tungrodd och ojemn till formen men den innehåller goda tankar och rör sig inom många olika områden. Sjelf gör han icke anspråk på att kallas poet. "Mitt utseende skulle beljuga mig, om jag påstode något dylikt," förklarar han; "den poetiska glöden bar jag aldrig känt, men mina verser ha icke desto mindre brunnit—i många

kakelugnar." Hans poesi är än skämtsam, än t. o. m. känslig, men alltid sund och ej sällan lärorik. Detta är ju en vacker tanke och lärorik tillika:

Den är din vän och hans vänskap är bel, Som skämmer på dig för dina fel. Hjelper dig, när du kommer till korta, Och värnar din rätt, när dn är borta.

Och denna (i poemet "Gör din pligt"):

Skrik ej om rättigheter, du, Till höger och till venster. Med afund ändå ser du ju Upp till de högas fenster. Ej alltid folkets talan for Den, som ej orden skräder. Men såsom folkets målsman gör Din pligt i alla väder!— Ill —

Synnerligen vackert har han besjungit äktenskapets lycka, sin hembygd och mycket annat. Här nedan meddelas nu några af hans sånger.

det kunde vara värre.

När minsta sak oss går emot Vi låta genast höra knot Och mucka på vår Herre, Men dertill ha vi intet skäl, Ty bur än uschelt, mycket väl Det kunnat vara värre. Ja, tio gånger värre.

D'ä svårt att hålla sig för knorr,

Om man blef skranglig gröin och torr,

Precis som rackarus märr ä\

En måge dock att knoga på,

Som hindrade en från att gå,

Det hade varit värre,

Ja, tjugu gånger värre.

Den, som fick öron som en "tnjul,"

Nog skulle ej en liten smul

Ha föredragit smärre ;

Men att som den ej dum också

Han blef, ljör vara tröst ändå,—

Det hade varit värre.

Ja, hundra gånger värre.

Du, som haft krämpor i din dag At kanske hundrafemti slag Nog skulle tyckt om färre, Men om du "fått en enda blott, Som dödat dej helt kort och godt, Det hade varit värre, Ja, tusen gånger värre.

sonetter.

Må den, det lyster så, för vinning snöd Sin bättre menniska på dörren jaga; Hvar cent med ränta utan misskund taga Hos nöden ut, der kanske saknas bröd. Må ban blott älska glansen, gyllne röd, Och utaf guldet sig en afgud laga, Procenta, gnida, ockra och liedraga, För att ha några tusen vid sin död. Jag intet samlat af det röda gull Och har af jordiskt godt just ingenting Mer äu hvad dagligdags jag mest behöfver ;

Men när min flicka, öm ocli kärleksfull, Min hals de hvita armar flätar kring, Jag lemnar gerna verldens skatter öfver.

Må den, det lyster så, med hopen trängas

I lyckans backe, der så mången slant; För en och annan går det helt galant,

Och band och stjernor uppå bröstet hängas,

Och till hans ära skaldens lyra strängas, Och titlar vankas, som ju klinga grant, Som vedermälen för hans nit — ej sant — För fosterlandets sak och hans fåfängas. Jag kan ej med att efter titlar löpa, Det gör mig ingenting, om inga stjernor Min frack liepryda; ej ett vidtkäudt namn

Jag vill med kryperi och smicker köpa. Mill ärelystnad når blott till den famn, Som sträcks mig af den huldaste bland tärnor.

november.

Nyss böljan låg så glitterklar Och lugn och sof vid strand, Nu hvälfves skummet upp mot skyn

Af stormens vreda hand. Och öfver mörka djup, der förr

Min båt bland silfver gled, Som spåuor skeppen slungas hit Och dit på farlig led.

Hvart togo glädjens genier flykt,

Som bott i skogens hus? Det ljuder för mitt öra som

En suck i björkens sus. Ej klingar mer eti fogeldrill,

Så glad som motgonbön, Ej sänder mer linnean ut Sin ljufva doft i lön.

Ack, sommarns dagar äro slut,

Och nu är kulen höst. Hör. skurar piska skoningslöst

Mot Hertas nakna bröst. Och gräs och blomst sin' ögon lyckt

Och lagt sig ner att dö, Och öfver dem de vissna löf Till täcke pilar strö.

Allt längre från oss, dag för dag,

Gick bleka solens lopp; Ej mer i serlatid som guld

Ses glöda bergets topp. Till drufvans sommarfagra land,

Der ängen står i blom. Med klagan vingad sångarslägt För kölden vände om.

Allt, som oss hoppet täljde om

I vårens födslodag, Allt, allt, som kärlig sommar gaf _ Af tusende behag, Är sköfladt, fins ej mer. Der förr

Var lifvets id ocli glöd, Nu sprider med hvart andetag Den grymma hösten död.— it>112 —

Hvi sötja dock, när blomman dör Och sången tystnar af.

Och all den glädje sommarn skänkt, Af hösten läggs i graf?

Ack, blomsterskatter spira upp I sjelfva dödens spår.

Det finnes ej förgängelse : Snart är det åter vår.

THERESE FREDRIKA LINDER, f. Sennström (Vera, Tussie, T. Resell), novellist, kåsör, korrespondent. Född deu 24 jan. 1866 i Grisslehamn. Erhöll undervisning i privatskola och senare i Kristinehamns praktiska skola. Reste 1887 till Amerika, der hon 1891 blef gift med red. O. A. Linder i Chicago, Hon började redan vid unga år dikta. Hennes första offentliggjorda försök var en skizz i Kristinehamns-tidningen Praktiken. Hon har sedan dess skrifvit ett stort antal skizzer i olika tidningar i Sverige och Amerika samt uppsatser af kåserande natur i Sv. Amer. och under ett års vistelse i Sverige en serie Sverige-bref i samma tidning. Om hennes författarskap har en kännare fällt det omdömet, att hon som berättare är stark i dialogen, men något svag i beskrifningen. I allmänhet känner hon noggrannare, än hon iakttager, ehuru hon i sina Sverige-bref visade prof på skarp iakttagelseförmåga och uppdrog träffande jemförelser.

CARL GUSTAF LINDERBORG (C. G. L.), redaktör. Född den 26 mars 1S44 i Skellefteå. Blef student 1863. Tjenstgjorde derefter som vikarierande adjunkt vid läroverket i Gefle och studerade vid universitetet!

Helsingfors,Finland, 1864— 5. Var sedan privatlärare i Sverige till 1867, då ban reste till Amerika. Blef omedelbart lärare vid Augustana College, då beläget i Paxton, 111., och senare lärare vid en engelsk akademi i Hillsboro, 111. Var i affär 1869—71 och blef derpå annonsagent och biträdande redaktör vid Hemlandet i Chicago. Var medlem af legislaturen i Illinois 1874. Blef i april 1880 delegare i och hufvudredaktör för Sv. Tribunen. Sålde sin andel i

tidningen och utträdde ur redaktionen i sept. 1890. Under sin verksamhet vid Hemlandet öfversatte han Will. Mathews stora verk "På lifvets vädjobana eller vinkar om rätta vägen till framgång och utmärkelse" äfvensom andra arbeten. Hans öfversättningar äro utmärkta, och hans förmåga att styra och ställa med en tidning i både finausielt och literärt hänseende bar allmänt erkänts som beundransvärd. Vid hans utträde ur Tribunen skref Sv. Am.: "Det kan i sanning sägas om br Linderborg, att så som han förstått redigera en svensk tidning och bidraga till dess spridning här i Amerika har ingen hittillls kunnat göra. Han besitter en publicistförmåga som högst få."

A. T. LINDHOLM, poet. Född den 9 maj 1835 i Göteborg. Genomgick Göteborgs högskola och handelsinstitut och for 1854 till Amerika, der ban blef bokhållare i Galva, 111. Flyttade på hösten 1X56 till Maukato, Minn., hvarest han var kassör i första nationalbanken till hösten 1871. Vid sidan derom var ban äfven "deputy collector of internal revenue" för sydvestra Minnesota. 1861 öppnade han i bolag med H. Mattson och Sahlgaard bank- och vexelafJSr i St Paul, men flyttade 1878 derifrån till Stillwater, hvarest han allt sedan varit anställd som bokhållare för olika handelsfirmor. 1878 och 1S90 uppställdes han af demokratpartiet som kaudidat för statssekreterare-embetet i Minnesota. Han är medlem af underrisningsnämden i Stillwater och sedan t888 hedersledamot af Nordiska literatur-sällskapet i Stockholm. Gift sedan 1862 och har tre barn. Lindholm har med stor skicklighet öfversatt flera svenska skaldestycken till engelskan, bl. a. Tegnérs Svea och Sång till solen, Runebergs Sveaborg, Geijers Vikingen m. fl. Han har äfven försökt sig som dramatisk författare på engelska och skrifvit ett längre skådespel kalladt "Demosthenes." På svenska liar han också skrifvit en del poesi. Ett af liaus till innehållet— I3—

bästa svenska poem, "Hafvet," lider tyvärr af svara metriska fel, något som realistpoeter äro villiga att öfverse med i modern vers, men som icke får ega rum i gammaldags hexameter, hvarpå ifrågavarande stycke är affattadt. Andra goda poem af L. äro "Barmhertighet," "Dagen," begge rimmade, samt det orimma-de, men ganska storslagna

tonerna.

Härliga toner ! Vågor ur själens Flödande källa : Stilla, o stilla! Vemodigt klingen I för mitt öra Uti den tysta elysiska natten.

Ären I icke flyende suckar Ur ett förkrossadt menniskohjerta, Hvilka på känslans dallrande strängar Bäfva af oro, längta och tråna Efter en himmel?

Åter i natten tyckes mig höra Sväfvande andar, lösta från hjertats Mörknade kamrar, glada att ila Ut i det fria. oändliga fjerran Och i ett döende eko försvinna.

Strömmen, o strömmen mäktiga toner, Burna på eterns kristalliska vågor! Gjutna i glädje, sorg eller smärta, Ären I likväl saliga tankar Af den mot höjden sträfvande själen.

Än uti stilla andakt jag lyssnar, Än i hänryckning dricker ert tonsvall, Till i mitt eget inre harmoniskt Ljuft I förklingen.

ESAIAS GUSTAF SAMUEL TEODOR LINDNER, redaktör. Född den II mars 1870 i Arrie församling af Malmöhus län, der fadern var kyrkoherde. L. genomgick Malmö högre elementarläroverk, tog studentexameu 1887 och låg fyra år vid universitetet i Lund, der han tog "examen stili latini" och "prillan" samt, enligt eget påstående, "hann uttrötta professorerna både i den filosofiska och den juridiska fakulteten." I sept. 1891 for han till Amerika. Här var han till en böljan "tuuuelarbetare, janitor, symaskinsagent och dagdrifvare," innan han blef tidningsman. Vid Nordstjernan

i New York tjenstgjorde han som biträdande redaktör i 2% års tid och blef derpå redaktör för Advokaten i Ridgway, Pa. I feb. 1896 nedlades den tidningen. Efter att ett par veckor ha biträdt vid Vårt Land i Jamestown, N. Y., erhöll han den 30 mars anställning som redaktör för Argus i Boston, Mass. Lindner är en man som tager sin sak på allvar. Han skrifver goda redaktionsartiklar och förstår att göra en tidning intressant. Dock har han som mången annan kommit till insigt af det vanskliga och tröstlösa i dylik sysselsättning. Vid ett af de tillfallen, då ban stod utan plats, yttrade han i ett bref: "Kan jag på något sätt undvika att igen upptaga en tidningsmans tarfligt utstyrda mantel, så gör jag det och låter det vara "täfft" med mina literära bondförsök. Men det är ondt om arbete här nere — och jag måste väl finna mig i att tills vidare figurera som en af "upplysningens förkämpar," den vackra, men ytterst lite inkomstbringande titel vi journalister ega brukanderätt till." En äldre bror till Lindner var på 1880-talet medredaktör i Nordstjernan, men lemnade senare pressen och är nu bosatt i Brooklyn.

A. F. LINDQVIST (Kirderf), korrespondent, minnestecknare, poet. Född den 14 dec. 1861 i Långaröd, Skåne. Egnade sig tidigt åt tidningsmannens yrke och gjorde i egenskap af tidningskorrespondent resor i Lappland, Norge, Danmark och Tyskland. Reste 1888 till Amerika. Verkade först som missionär i Connecticut i kongregationalistkyrkans tjenst och blef prestvigd 1889. Företog 1S91 en resa genom flera stater, hållande nykterhetsföredrag och predikningar. Slöt sig samma år till Augustana-synoden och blef åter prestvigd. Blef i juli 1891 pastor för sv. luth. församlingen i Essex, la. Han har bidragit till flera tidningar med dikter och i Svithjod skrifvit en lång reseskildring från ett besök i Sverige, hvilken kommer att utgifvas i bokform.— it>114 —

GUSTAF LINDQVIST (Bobo), redaktör. Född i Stockholm omkring 1850. Blef student och låg vid universitetet i Upsala någon tid, hvarefter ban blef medarbetare i Göteborgs Handels-Tidning. Utmärkt sångare, deltog ban i Upsalasångarnes färd till Paris under Arpis anförandeskap. Utvandrade till Amerika 1887 och arbetade någon tid vid Nordstjernan i New York. Okt. 1882—jan. 1883 var han redaktör för Colorado-Posten i Denver, Colo., hvarefter han uppehöll sig som sånglärare och pianist först i Denver och derpå i Sioux City, la., hvarest ban en kort tid på våren 1883 redigerade tidningen Nordvestern samt nnder sex veckor vintern 1883—4 deltog i utgifvandet af Nya Nordvestern.

FRANS ALBIN LINDSTRAND (Onkel Ola, —nd, Albin, Observator), kåsör redaktör, novellist, minnestecknare, korrespondent. Född den 24 mars 1847 i ßlixthult. Stora Åby församling, Östergötland. Enligt egen uppgift erhöll ban ingen annan undervisning än den hans gamle far kunde meddela honom. Kom vid 13 års ålder i urmakarelära i Vadstena. Efter att ha lärt yrket, arbetade han i olika städer ocli reste 1871 till Amerika, der han slog sig ned i Chicago. 1874 uppsatte han egen urmakeri- och juvelerare-afTar, hvilken han våren 1889 sålde, för att egna sig helt och hållet åt tidningen Svenska Amerikanaren, hvari ban i maj 188S blifvit delegare. Sedan 18S9 har ban egt lejonparten i tidningen och förestått dess ledning. På våren 1896 böljade ban vid sidan derom utgifvandet af skämttidningen Broder Lustig. Lindstrand är troligen deti mest produktive skribeuten inom bela vår press. Hvaije vecka år ut och år in har hau skrifvit ett' flera spalter långt kåserande "Bref från onkel Ola" och en mängd längre och kortare redaktionsartiklar. Då han företagit resor, hvilket ofta händt, har han skrifvit jättelånga

korrcs]Rindenser. Utom allt detta har lian författat många små berättelser ocli skizzer, ofta ganska täcka, samt en längre roman, "Guldgräfvarens berättelse," hvilken 1894 gick som följetong i Sv. Am. En och annan gång har han äfven försökt sig som rimmare. Hans tidningsarbete har ådragit honom mycket både beröm och hån. Det synes oss dock, som skulle ingen kuuna undgå att beundra den seghet, ihärdighet och kolossala energi, L. ådagalagt dels genom att bringa en på fallrepet stående tidning på fötter och inom några få år göra den till en af de få betalande tidningar, som vår press kan uppvisa, dels genom att utan snart sagdt hvarje teoretisk förutsättning svinga sig sjelf upp till tiduiugsuian med rätt stort anseende. "Till en böljan rynkades det bland kollegerna på näsan åt honom, men efterhand ändrades minen till förvåning, och det kan utan smicker sägas, att den dag, som i dag är, "Onkel Ola" är ett både aktadt och fruktadt märke" (Linder, a. st.) Lindstrands pennalster lia stundom innehållit öfverdrifter, onödigt pjoller ocli t. o. 111. grofva misstag, men i dem har äfven (för att åter citera Linder) "skönjts en öppen blick för verkligheten, en rik fond af godt humör och en trots sin vulkaniska natur rättsträfvande ande." Äfven Wærner, soui var en af dem, hvilka skarpast uppträdde mot Lindstrand,

erkänner dock, att Lindstrand "eger ett godt hufvud jemte oför-truteu energi och entusiasm för det publicistiska kallet," samt att ban är "på sitt sätt en ganska lyckad författare, soul skrifver af populacen gerna lästa artiklar." C. A. Swenson skrifver på ett ställe om Lindstrand, att ban är "tidningens egare och själ, en originel ocli vänlig man," som "har ögonen öppna och tänker på hvad hau ser och hör; som tror på uppfostran och bildning och är en varm vän af skolor och läroverk; som tror på åttatiuimarslagen för andras räkning, men ej för sin egen, — det förra— it>5 —

emedan om alla arbeta blott åtta timmar, så räcker det längre och för flera, det senare emedan ingen menniska fått en stor tidning pä god fot med någon åttatimmarslag för egaren eller den ledande själen i företaget." Lindstrand är i besittning af skarp iakttagclseför-måga, ett riktigt hästminne och en fantasi, som tillåter honom att utbreda sig i oändlighet, om det gäller, öfver hvilket ämne som helst. Han är en menni-skovän som få, god, hjelpsam och rättrådig, men förifrar sig, då han stöter pä någon motståndare, och kan uttänja ett tidningsgräl ända till läsarnes leda. Några af de mustigaste bidragen till den sv.-amer. tidningspolemiken ha lemnats af Lindstrand.

WILHELM LJUNG, redaktör. Född 1857 i Hessleby, Småland. Genomgick Linköpings elementarskola och tog stu-

W11.HEI.M LJUNG.

dentexamen 1876. Han fortsatte sina studier vid Upsala universitetet och aflade 1878 inedicinsk-ßlosofisk examen. 18S0 blef han biträdande redaktör vid Östgöta Korrespondenten och stannade'

der till 1884, då han reste till Amerika och slog sig ned i Moline, 111. Han redigerade Nya Pressen 1890—2. Har varit skolföreståndare samt sång- och musiklärare.

G. LJUNGBERG, redaktör. Utgaf från och med aug. 1891 under några månader tidskriften Svea i Chicago, hvilken ban , djerft nog, annonserade som "den enda svenska månadsskrift i verlden, som intager en hög literär ståndpunkt."

CHARLES AUGUST LUNDBERG (Kalle Boman), kåsör, redaktör. Född deu 12 feb. 1837 nära Upsala. Förlorade tidigt sina föräldrar och blef nödsakad att sjelf försörja sig. Han reste till Upsala för att lära sig sättarevrket och tog privatundervisning i afsigt att förbereda sig för studentexamen. Fattigdom tvang honom att afstå från sin plan. Han ingick då vid tidningspressen och var anställd vid olika tidningsredaktioner till 1882, då han förenade sig med goodtemp-lar-orden. Under sex är reste ban omkring i Sverige och höll nykterhets fore-drag. 1888 for han till Amerika. Efter att ha rest omkring som nykterhetstalare i de östra staterna, kom han i juni 18S8 till Minnesota. 1889 började ban i bolag med andra utgifva nykterhetstidningen Vågbrytaren. Han var i två år dess redaktör. Senare biträdde han vid Svenska Roman bladets redaktion särskildt genom skrifvandet af en serie kåserier. 1893 slöt han sig till populistpartiet och förfäktade dess sak i tidningen Populi-sten, som han uppsatte 1894 och redigerade till sill död, som inträffade den 8 aug. 1896. Lundberg var en ärlig och entusiastisk själ, som uppoffrade mycket både tid ocli penningar på sina idéer.

C. O. LUNDBERG (C. O. L.), poet. En på i88otalct afliden mångfrestande person, som under namnet "doktor Lundborg" i inånga år var en af de mera kända svenskarne i Chicago. På 1870— it>6 —

talet var ban med om att grunda en svensk koloni i Missouri, hvilken dock totalt misslyckades. 1879 bildade han ett bolag, kalladt C. O. Lundbergs "Stone Preserving Co." Han påstod sig lia uppfunnit en sorts vätska, som, om den ströks på byggnadssten, gjorde denna fullkomligt okänslig för luftens och vädrets inverkan. Kort derefter hade han funderingar på att utgifva en svensk tidning, om vi få tro, hvad Elmblad något spetsigt, men med kvicka anspelningar på doktorns många experiment skref derom i en af sina krönikor: "Dr C. O. Lundberg, den Ixdcante skogshaudla-reu, stenförädlaren, metodistpredikanten, pauoramaförevisaren, literatören, murbrukstillverkaren, vin- och matkännaren, fiskförsäljaren och svinagödaren, ban ocli ingen annan, ärnar ofördröjligen lyckliggöra verlden med något 1 w plus ultra, något extra superfiut, "något i sitt slag alldeles egeudomligt"(hrL—gs egua ord) i tidningsväg. Menskligheten sväfvar ännu i ovisshet om den blifvande tidningens program, men att hon "skall fylla ett länge erkändt behof," "en högst betänklig lucka i vår dagbladsliteratur," det är klart som korfspad,

det. Må den kommande samtidan blomstra och frodas likt herr doktoras berömda skogar i Missouri, och må hon aldrig narra sina läsare att dra timmerstockar; må hon framstå såsom den svensk-amerikanska journalistikens förädlade hörnsten, fogad till sina råare kamrater med den kristliga kärlekens patenterade cement; må hon framställa lifvets panorama i färger, lika "brokota" och lifliga som herr doktorns fria fantasier på basfiol; må hon "sätta kött" till herr doktorns "ben" och förvandla honom från en eterisk an-deskådare till en välfödd och myndig firufarpatron ; må hon — hjelp, Samiel! jag tror vältaligheten fastnar mig i halsen." Lundbergs tidning torkade in ; men emellanåt sågos i Sv. Am. och Sv. Trib. verser af honom, skrifna vid fester eller med anledning af något dödsfall,

såsom t. ex. vid president Garfields frånfälle. Lundberg var en rätt lyckad till-fallighetspoet. Som prof på hans stil meddelas härett utdrag urett pcem, hvari han framställde skillnaden mellan Chi-cagosvenskarnes seder i böljan på'8ota-let och på den tid, då L. först kom till Chicago.

FÖRR OCH KU.

Jag mins de gamla svear, jag kände for-domdags,

Som kommo till Chicago, hvar ' med

hvarann till lags; Ej några pretentioner man hörde nånsin om,

Men bonden som baronen tog seden dit ban kom.

Oin någon brödet felte, en hvar sin skärf strax har,

Och fast man med sig delte, man hade

110g dock kvar; Det var så ljuft att veta, när sömnen ögat slöt,

Att den, som saknat föda, komfort och föda njöt.

Och när uti det gröna en piknik lystes på, Det stod ej till att hålla en menska

hemma då; Man bar på korgar stora, sotn vägde

femti pund, Samt åt sig rent förderfvad blott på en liten stund.

Det hände icke sällan, en prest var också med ;

Han stod ej der och blängde på flaskan

uppå sned ; Han drack sitt glas som andra, när det

kring laget gick, Samt tacka' Gud (för alla) for helsa, mat och drick.

Nu är det annorlunda — det samhällslif, som flytt,

I högmod, lyx och dårskap bland oss

har sig forbytt: Man ömkar ej för nöden, hur mycket

lyckan gaf, Man smickrar den i döden och hånar så dess graf.

Att synas mer än andra, en hvar tycks

sträfva för; Om anspråken ä' falska, det ej till saken

Hvad lyckan gaf, man säger, man sjelf

förvärfvat har, Och dock hur ömkligt svaga vi äro en och hvar.— ii; —

Den högsta slags förtjensten, erkänd i våra da'r,

Är den att ega pengar; men den ej pengar har,

Han skådas öfver axeln och blir tillbakasatt,

Så framt han ej kan krusa och smickra rent besatt.

AXEL LUNDEBERG (Peregrinus), religiös författare, talare, redaktör. Född dan 13 aug. 1852 i Börje, Upland. Genomgick elementarskola, studerade vid universitetet i Leipzig, Tyskland, åren 1870—80 och vid Upsala universitet 1S80—4 hvarefter han blef tidningsman. Han var en tid redaktör i Motala och har äfven haft anställning vid Göteborgs Handelstidning. 1SS8 reste ban till Amerika, hvarest ban företog vidsträckta resor, innan han 1890 slog sig ned i Minneapolis, Minn-, och der grundade den första svenska unitariska församling i Förenta Staterna. Han blef dess pastor. Han har utgifvit en veckotidning samt flera småskrifter, mest af andligt innehåll, såsom "En lustresa genom helvetet," "Hvarför är djeflaläran en lögn?" m. fl. Ett häfte "Samlade sånger" har han också utgifvit. 1895 flyttade ban från Minneapolis till Chicago. Det kanske märkvärdigaste draget i hans karaktär torde vara hans benägenhet att ömsa religion allt emellanåt. I sin ungdom var han pietist, senare ateist och materialist. Efter sin ankomst till Amerika blef han unitarian och unitarieprest, som ofvan nämdt. Så blef han spiritist ocli derefter medlem af episkopalkyrkaii. I Chicago höll ban en föreläsning om orsakerna till denna sin oniväude4se. Han beredde sig till inträde i episkopalkyr-kans prestembetc, men innan ban var färdig dermed, ångrade lian sig och öfvergick till katolicismen. 1'à sensommaren 1896 blef ban högtidligen upptagen i katolska kyrkans sköte, och stora ansträngningar gjordes å de katolska presternas sida att få sända honom till Rom för att der utbildas till katolsk prest. L. var dock ej genast redo att

taga detta steg. Då det först blef bekant, att han gifvit sig i händerna på katolikerna, ville någon deri se ett bevis på beräkning och list. En med L. väl bekant tidningsredaktör uppträdde då till hans försvar med följande uttalande : "L. är icke alls beräknande, icke alls någon affärsman. Snarare tvärtom. Han är en mycket godhjertad och sympatisk menniska, men oaktadt sitt briljanta hufvud och sina ovanligt stora kunskaper mycket vankelmodig. Denna sistnämda svaghet torde väl få anses vara den egentliga orsaken till hans aflall (om ett sådant föreligger). För öfrigt tro vi oss kunna påstå, att man här i landet icke behandlat honom med den finkänslighet, som ban är värd."

RICHARD LUNDEBLOM (Skoglar), poet. Född omkring 1830. Vistades i Chicago från sommaren 1882 till aug. 1884 och skref under tiden några poem i Hemlandet och Sv. Amer. På grund af den stora beundran, ban hyste för alla gamla nordiska minnen, hjeltebrag-der och stordåd, samt mera direkt med anledning af en längre dikt, ban skrifvit om "asakraften," tilldelades honom under hans Chicago-tid lienämningen "asabarden," hvilken sedermera öfverflyttats på hans själsfrände Banér. Lundeblom var i teorien stark republikan, men i praktiken en Amerika-hatare och Stockholms-beundrare. Han har besjungit republiken och frihetsstatyn, men också flera furstliga personer. Att ban dock blifvit den republikanska idén trogen, derom vittnar det kraftiga poemet "Republikanaren," hvari bl. a. sjunges:

Ja, krig mot den institutionen, Som har fått namnet monarki, Ty öfverallt med den och tronen Det måste en gång bli förbi. Ej blott hos Svea, Nore, Dana, Men jorden rundt en dag jag ser Hon svajar, republiken* fana, Som alla länders riksbanér.

Ar 1893 utgaf Lundeblom en diktsamling, innehållande in poem. Bland— it>8 —

Sveriges skalder beundrade Lundeblom mest Tegnér och "Talis Qualis," och åtskilliga af hans dikter visa, att han förstått tillegna sig ej så litet af den sistnämdes manér och uttryckssätt. Många af Lundebloms dikter äro fulländadt vackra, i andra återigen påträffas ej sällan oegcutliga uttryck och stötande former. En ren ocli ädel ande genomfläg-tar hans poesi. En täck liten bit är hans

drottningen och kransbinderskan.

Det var en gång en drottning — och mången är väl det — Som "helsans dyra gåfva" måst försaka Och bot sökt läiige fjerran, last hennes majestät

Kom aldrig hem fullkomligt frisk tillbaka.

En dag hon for att åka ut till sitt lifgeding,

Då utom tulln en halfuppvuxen tossa Vid vägen syntes dansa så hjertans glad omkring

En liten fläck med kransar utaf mossa.

Då såg den sjuka drottning så godt derpå ocli log Emellan kval, hon lärt sig att bekämpa, Och hviskade till tärnan bredvid, i det hon drog

En suck, som lion förgäfves sökte dämpa:

"Ack, den der flickan fattig, som står

der hvaije dag Med kransen sin, fast nöden kanske band den,

Hur rik är inte hon och hur arm är inte

jag,

Som knappt förutan hjelp kan lyfta handen !

Hvad ville jag ej offra, om jag för lifvets rest

Vardt lika frisk som flickan och dess like! —

Blott den, som lidit länge, vet, hvilket

som är bäst: Ha helsan eller ock ett kungarike.

LUDVIG L. LUNDGREN (Sigyn), redaktör, kåsör, teaterförfattare. Född i Stockholm den 13 juli 1857. Böljade vid åtta års ålder arbeta i bageri, samtidigt med att ban gick i skola i Vexjö. Efter att senare någon tid ha tjenstgjort som

apoteksclev i Stockholm, återvände ban till bagareyrket. 1S87 var lian i Göteborg med om stiftandet af den första bagare-fackföreningen i Sverige och började skrifva korrespondenser till olika arbetaretidningar, samtidigt med att han var expeditör för Folkets Röst i Göteborg. Redan 1872—3 hade lian dock under märket "Glada Lasse" lemnat bidrag till Söndags-Nisse, och under de följande åren skref han under skilda märken i flera olika tidningar, sàsoin Hudiksvalls-Posten, Allehanda för folket m. fl. Under ett par års tid var han medarbetare i tidningen Breflådan. 1891 reste lian till Amerika och blef inom kort president och den ledande själen i den skandinaviska bagareföreningen i Chicago. En tid redigerade han och skref kåserier i Chicago-Figaro. 1895 blef ban redaktör och eu af utgifvarne af Pennsylvania-Posten i McKeesport, Pa., och har haft den obehagliga erfarenheten att bli pliktfälld för tryckfrihetsbrott. Han är en ganska kvick kåsör och ordlekare och liar äfven skrifvit eu del skämtsamma visor. Ett af hans bästa vitzstycken var en uppsats om "Tal, i oändlighet uppräknade." Han har författat flera teaterstycken, bl. a. "Strejkbrvtareu," ett socialt-publiskt drama ; samt ett sv.-amerikanskt lustspel : "Anna Carlson, Stina Larson och Lova Petterqvist," som uppfördes i Chicago 1S94 och rönte stort bifall. Som prof på Lutidgrens stil anföra vi några utdrag ur de både kvicka och intressanta "betraktelser" öfver sig sjelf ocli sin kompanjon, hvilka han lät åtfölja de biografiska notiserna: "Jag har länge funderat, 0111 jag skulle eller inte skulle lemna några upplysningar om mig, men slutligen efter många ont och men har jag kommit till det resultatet, att 0111 ni skall gi/ia ut en bok (sälja är alltid svårt) om svenska tidningsmän i Amerika, så bör hvar ocli en fylla en plats i boken, och någon måste då stå först — på titelbladet — en plats, som ni måste reservera för er sjelf,— I119—

och någon måste intaga sista platsen, hvilken jag icke funnit någon af mina kolleger värdig, hvarför jag tänkte, att jag åtminstone kunde fylla den platsen i er bok. Hoppas, jag får den. Naturligtvis skulle jag skrifva något om mig sjelf, men det är det svåraste jag vet, ty miu starka sida har alltid varit att "skälla ned" folk, och inte kan ni väl begära, att jag skall skälla ned mig sjelf —n.b. om jag kan räknas bland folk. Se, det värsta med mig är, att jag inte är fullt normal, ty hade jag varit det, hade jag aldrig slagit mig på tidningsmanna-bauan ; men jag får trösta mig med, att det linnes »förrf galenpannor än jag, ty jag är bara fem fot och fem i bevärings-lnåttet). Jag liar alltid varit rädd för fotografer, som ju "ta af' folk, då jag liar så lite att ta af. Men fotografernas annonspengar har jag inte varit rädd för, ty dem har jag med god smak anammat en gång i månaden under en följd af år och burit

direkt till pappershandlare, hyresvärdar eller audra "goda vänner," som haft bättre sparbössor än jag eller soui förtjent — att taga vara på pengarne. Oafsedt att jag alltid varit vigtig af mig, har jag haft en viss skräck för alla rasmaskiner, undantagandes åkdon, hvilka jag bar närmast att tacka, att jag nu sitter i den feta redaktörsstoleu, som Pennsylvania-Posten består mig. (Att den stolen är fetare än andra, som jag haft nöjet att vräka mig uti, beror på, att den alltid brukas, då pressen skall smörjas, och dà dryper det olja på den, som inte går bort af sig sjelf likt en del prenumeranter, då de bli björnade). För att bespara mig besväret att tala om allt, hvad jag gjort, som tål dagsljuset eller annars kan i skrift återgifvas, klipper jag en bit ur en norsk Chicagotidning, som ni kan bruka till ledning. Der står visserligen inte, att jag är gift och har nära på fem halfförsöijda barn, men det är en "privatsak," som inte hör hit. — Henry Nordström är faktor för tryckeriet och Sigyns "partner" i såväl tidnings- som

tryckeri-affären. (Senare har L. ensamt öfvertagit P.-P:n). Han har intet annat "märke" än ett R på ena tummen, tror jag, och han skrifver sällan förP.-P., men sker det, så är det blott en rad som t. ex. "Sprid Pennsylvania-Posten," för att slippa få så'na der "ungar" ni vet. För öfrigt är ban Karlshanmsbo och gift, har förr arbetat på Nordstjernan och har nu sedan sommaren '95 svultit i kapp med Sigyn samt har varit ett ickeså obetydligt stöd för den fattiga "lappen," som, när detta skrifves, är knappt tre år gammal, men hoppas bli äldre med hvar dag — om den får lefva."

MAURICE LUNDIN (Moje, Celun), redaktör. Född i Stockholm 1S65. Genomgick Real-läroverket. Reste 1887 till Amerika. Böljade 1888 utgifva Denver Veckoblad (nuvarande Sv. Korrespondenten) i Denver, Colo. I böljan af 1890 var ban anställd vid Sv. Amer. Öfvertog Chicago-Figaro 1S92 ocli uppsatte den s. k. "plåtfabriken," ett företag, hvars uppgift var att förse svensk-amerikanska tidningar landet rundt med nyheter, korrespondenser, följetong m. in., skickade i stereotypplattor af metall eller papier maché, färdiga för omedelbart användande. Landin utvecklade denna affär ganska betydligt och hade en mängd kunder bland de sv.-ani. tidningarne. Vintern 1895—6 sålde han såväl sin tidning som "plåtfabriken," efter att äfven någon tid lia utgifvit en vecklig romantidning, Lördags-magasinet.

MAGNUS LUNNOW, redaktör. Född den 25 sept. 1852 i Broby, Skåne. Genomgick läroverket i Kristianstad, var någon tid informator och reste 1874 till Amerika. Till en början uppehöll han sig i Canada med vanligt grofarbete, blef derefter kontorist och ingick 1878 i Svenska Tribu-nens redaktion. 1880 blef ban redaktör för Sv. Folk. Tidning i Minneapolis, Minn., och senare äfven delegare i samma tidning, hvilken i många år räknats till de förnämsta inom vår press och varitden mest inflytelserika bland alla svenska tidningar i Minnesota. Lnnnow har ej skrifvit särdeles mycket, men ban bar skänkt tidningen en prägel af frisinthet och manlighet, och när helst någonting af vigt varit fore i stat eller kyrka, har han haft sitt ord med i laget samt, om någon humbug eller orättvisa föröfvats, med kraft uttalat sig deremot, såsom t. ex. när i början på iSHotalet pastor A. P. Montén var som bäst i farten med sina mångfaldiga intriger. Ingen tidning bevakade honom så noga eller höll sådan räfst med houom som Sv. Folk. Tidning, och tack vare Lunnow fick den tidningsläsande svenska allmänheten för första gången reda på, hur långt en prest kan tillåtas gå i oblyg hänsynslöshet utan att afskedas från sin befattning eller ens få en varning af sina förmän. Lunnow framställer sina tankar med värdighet och på ett sätt, som vittnar om mogen öfverläggning.

PER. ANDERS DANIEL LÄRKA (Pelle Fogelin), redaktör, kåsör, novellist. Född i Söderhamn den Sf juli 1856. Aflade studeutcxameu 1875 och inskrefs i jan. 1876 vid Upsala universitet, der lian i april aflade skriftligt prof i latin för graden och 1877 förberedande examen till rättegångsverken och k. maj:s kansli. Han hade tenterat i de flesta ämnena till hofrätten, då oförutsedda omständigheter tvungo honom att bli tidningsman. Han hade alltsedan 1876 skrifvit Upsala-korre-spondenser till åtskilliga norrländska tidningar och var under ilen stora arbetare-strejken i slutet af i870talet Dagens Nyheters korrespondent i Söderhamn, der han också under somrarne 1875 och 1876 var skeppsmätarebiträde. Under vintern 1880—i biträdde han häradshöfding Hjertén vid hans stora advokat-aflar i Sundsvall. När Upsala-tidningen Fyris i nov. 1882 grundades, blef Lärka dess redaktionssekreterare. I juli 1884 antog han samma befattning vid Upsala-Posten och var samtidigt svenska telegrambyråns representant i Upsala och en tid sekretera-

re i l"]isala läns trädgårdssällskap. 1886 flyttade L. till Stockholm, der han gjorde forskningar i riksarkivet i och for deu s. k. "stadqordsfrågan." Under årets tre sista månader var lian redaktör för den illustrerade tidskriften Nordstjernan och under den stora tnllriksdagen 1887 tillfällig riksdagsreferent åt stockholmska dagtidningar. I sept. 1887 reste han på inbjudan af privat person till Förenta Staterna, hvarest ban gjorde resor och skref bref till svenska tidningar. Få våren 1S7S arbetade han tillfälligt vid Nordstjernan i New York. 1889 reste ban till Sverige ocli biträdde under fem månader vid Vestmanlands Läns Tidning. Återvände i jan. 1890 till Amerika och blef i april redaktör för Duluth-Posteii i Duluth, Minn. Lemnade sin plats i juli 1891 och grundade Svenska Fria Pressen, hvars första nummer utkom i okt. I mars 1893 ändrades tidningens namn till Minnesota Svenska Tribun. Lärka var tidningens redaktör och "manager" till ef-tersommaren 1894, då ball utnämdes till "Deputy Collector and Inspector of Customs" vid tullkammaren i Duluth. I slutet af 1894 gjorde han en tripp till Sverige, men återkom snart. Lärka är en utmärkt god skribent. Som redaktör har han mest lagt an på tidningens nyhetsaf-deluiugar, hvilka han förstått göra innehållsrika på samma gång som roande. Han bar äfven skrifvit en mängd kvicka kåserier ocli krönikor, såväl som goda redaktionsartiklar, några småberättelser samt, efter en tysk idé, en novell, "Kärlekens dubbelseger," hvilken utkom i Minneapolis 1894. Han har öfversatt en af Rider Haggards romaner samt hållit ej så få politiska stumptal i gruftrakterna samt, på inbjudan, festtal vid svenska foreningsfester på olika platser i öfre Minnesota, Michigan och Wisconsin. Han är en man med liberala åsigter och en i allt hans skriftställeri framskymtande glad verldsåskådning.

FREDRIK NIBELIUS (Fr. N.), redaktör, talare, poet. Född den 10 juni

CHARLIE MALMGREN (Hugin), korrespondent. Bosatt i Pittsburg, Pa., hvarifrån han regelbundet sändt bref till Pennsylvania-Posten. "Är," skrifver den sistnämdes redaktör, L. Lundgren, "god kåsör och skrifver stundom vers, men aldrig reverser. Har sett bättre dagar i Norrköping och haft större iukouister.än han nu har från Penn.-Posten."

AXEL FRITHJOF MALMQUIST (Frithjof, Agapetns), redaktör, kåsör, poet. Född den i okt. 1S66 i Landskrona. Gick i folkskola der. Sattes vid 14 ars ålder i snickarelära och blef etter utstån-den "pröfvotid" gesäll. Ankom till Amerika i aug. 1888 och fortsatte här att arbeta i sitt yrke. I sept. 1893 började ban tillsamman med E. Fjellander utgifva tidningen Forskaren. "Grundkapitalet var $20, tör hvilken sununa stilar köptes, hvarefter företaget började s med fyra tomma händer och två hoppfulla hjertan," skrifver M. Alltifrån tidningens början har M. varit tidningens biträdande redaktör, men redan innan han blef pro-fessionel tidningsman, hade han då och då skrifvit poem i andra svensk-amerikanska tidningar. Om sin teoretiska underbyggnad uttrycker ban sig sjelf så här: "Min bildning (som jag ännu har i behåll) erhöll jag vid Landskrona folkskola. Någon universitetsbildning har jag aldrig erhållit, utan hvad litet jag förstår, begriper och känner till i språk som annat, liar jag inhemtat vid sjelfbildningens universitet och i lifvets högskola." Malmquist har emellertid tillräckligt tydligt bevisat genom en mängd goda, om ock stundom i vårt tycke väl radikala, kåserande artiklar under rubriken "Forskningsprodukter," att ban har språket i siu makt och förstår att behandla det med skicklighet. Mest sysslar han med religions- och samhällsfrågor, enkannerligen arbetarfrågan, och om äfven ban mången gång gör sig skyldig till öfver-drifter i sin nitälskan för de armas väl, har ban framhållit mycket, som varit be-hjertansvärdt. Ett särdeles vackert prof

af sann menniskovänlighct visade han i en artikel, der han med manlig värdighet tog till orda för Berghell, då denne blifvit klandrad och begabbad af tidningar, med anledning af den på sin tid mycket omtalade lifJörsäljningshistorien. Berghell hade nämligen i en annons förklarat sig villig att för $5,000, som skulle tillfalla hans tnoder, sälja sig till hvemsotn helst, "bli hans slaf, göra hvad helst han må fordra, träla för honom eller döda mig efter att ha lifiörsäkrat mig till hans förmån." Malmquist påpekade med fog, att "de, som ständigt föra på tungan, att Jesus lät sitt lif för en syndfull verld, icke böra klandra en man, en son, som har mod nog att med sitt blod återlösa siu ålderstigna moder ur fattigdomens och armodets hemska käftar." Han påpekade ock, att många sälja sig för mindre, än hvad Berghell begärde. "Arbetaren, som i knäböjande ställning och bönfallaude ton beder om arbete, säljer sig bokstafligen åt den, som vill köpa honom. Soldaten, som låtit värfva sig, är ej sin egen herre ; han är en slaf, ett kryp, sämre än det sämsta," o. s. v. M. har skrifvit ett rätt stort antal poem. Här och der är väl formen knagglig och metern bristfällig, men innehållet är i allmänhet godt. M. ser också sjelf hellre till kärnan än

skalet, hellre till det gedigna än det ytliga. I sitt poem "Vörda deri som vördas bör" visar han det, då ban, liknande flärdfulla kvinnor vid agnar, uttrycker sig så här:

Smickrarn, han må agnar dyrka Der de ystert dansa fram, Mot varieté och kyrka, Prålande i bjefs och kram. Deri, som kallas vill för vis, Må ål kärnan ge sitt pris.

Kärnan det är dygdens tempel, Hjertats sköna blomstergård, Som bär redlighetens stämpel; Det är själens minnesvård. Akta den, som är det värf — Lofsjuug icke prål och flärd!

I samma anda börjar han ett annat kväde:— 122 —

Broder, stålsatt ditt mod, ty det höfves dig väl,

Kuiot tidsandans flärd, Mot dess rostiga svärd, Som helt fräckt hugger in Tå ditt känsliga sinn'. För att sarga din redbara själ!

Ett af hans både fornielt och annorledes bästa k vaden är :

"VAK Nöjr>!"

Du, som råder bot för smärtan, Bot för hungern, bot för nöden Med ditt ständiga "var nöjd," Har du pröfvat men'skors hjertan ? Har du skådat hungersnöden Såsom gäst i broderns tjäll ?

Har du sjelf af andra hugnats — Medan ännu nöd dig gästat — Med det hånande : "var nöjd" ? Om du icke deraf lugnats, Säg, hur kan väl då din nästa Vara nöjd med rådet ditt?

Har du aldrig tömt ett rågadt Mått af bitter sorg ocli lidan', Göm ditt manande: "var nöjd," Till dess du den arme frågat, Om han mäktar, i sin bidan Få ett bättre, "vara nöjd."

NILS MANNOW, redaktör, poet. Född den 11 sept. 1859 i Tollarp, Kristianstads län. Besökte folkskola. Intogs 1873 i andra klassen af Kristianstads högre elementarläroverk och kom derifrån som student till Lund 1881. "Låg" der till 1884, läste på graden, tenterade i latin o. s. v. och reste, när kassan tog slut, till Amerika i st. f. att stanna kvar ocli skuldsätta sig. Efter att i tre års tid ha — som ban sjelf uttrycker sig— "smakat på den amerikanska ekluten, hvilken befans vara synnerligen helsosam," fiok hail 1887 anställning vid Sv. Tribunens i Chicago redaktion. Han har haft med alla tidningens olika afdelningar att göra och är nu dess lokalredaktör. Den korta sjelfbiografi, han meddelat oss, afslutar lian så : "Hvad jag sedan 1887 uträttat, har varit synligt i Sv. Trib. och får tala för sig sjelft. Af pegasen har jag en och annan gång fått en spark, dock helt pri-vatim. Nu kan jag ej komma att tänka

på mer, än att jag har likadant skägg som Gnstaf II Adolf eller ock som "Onkel Ola" samt har hustru och tre barn, alla tillhörande det täcka könet." Som prof på Mannows förmåga som poet meddela vi här ett i Kurre 1884 synligt ganska kvickt poem, skrifvet med anledning af den i våra tidningars brefafdelningar id-keligen förekommande klagolåten af giftaslystna ungkarlar rörande bristen på dugtiga kvinnor.

da giftaslystna.

I "Röster från folket" och "Fria ord"

Xr klagan spord, Så dof från de svenska svenner. I hvart eviga blad frän "Uhlich Block,"

Från "hinsidan" ock I)et suckas spaltvis af unga männer.

O kvinna, o kvinna 1 Din makt är stor (

Men större, jag tror, Är bristen på unga tärnor. Hvi skulle väl eljest ett sådant gny

Och hufvudbry För flickor så plåga de unga lijeriior!

En "småländing" klagar båd' först ocli sist;

"Gottlänöing" mist Humöret — ocli mannen från Skåne Han sjunger spaltläng sin klagan ut,

Se'n ban till slut Har tröttnat sucka npp till vår måne.

Frön Florida klagar "Chicagobo;"

På Kansas' mo En ann' går sorgsen ocli plöjer; Blott himmel ocli mulor liöra hans röst.

Ilau liar ej tröst — Och så sin stämma i moll han höjer.

Han sjuuger — de sjunga — i sorgeton,

Ocli kvinnan bon Ger ämne tör vers ocli prosa. T Hots pannlugg ocli snörlif och anhat löst

Med samfälld röst De be henne ställa "(lit ut" sin kosa.

När skall den låten ta slut en gång?

Flvg ut, min sång, O, kunde du ge dem lisa! Det suckas och suckas spalt in och spalt ut,

Tar aldrig slut, Förr'u "bristen" fylles och Pete får Lisa.

FALE MARTIN (Prosper Block), poet. Född i Stockholm omkring 1846. Stu-— 123 —

dent i Upsala. Skref eu mängd dikter i Svalan, Kasper ocli Söndags-Nisse. Reste 1S94 till Amerika och slog sig ned i Boston, Mass., hvarifrån han skref bref till Dagens Nyheter i Stockholm. Han författade äfven under sin vistelse i Boston en teaterpjes. Vintern 1875—6 återvände ban till Sverige. Afled i l>ör-jan af iK|jotalet.

HANS MATTSON, minnestecknare, redaktör. Född den 23 dec. 1832 i Önne-stad, Skåne. Erhöll god uppfostran i Kristianstad. Tillhörde armén ett och ett halft år och for på våren 1851 till Amerika. 1853 slog hau sig ued i Minnesota, der ban grundade nybygget Vasa. Efter att ha försökt sig som farmare någon tid, slog han sig på affärer. Studerade derefter juridik och blef advokat, men gaf lagväsendet på båten, då coun-ty-auditörssysslan i Goodhue county erbjöds honom. Han deltog verksamt i politiken ; bildade vid krigets utbrott ett skandinaviskt regemente och aftågade till krigsskådeplatsen i nov. 1861. Befordrades i april 1863 till öfverste. Var vintern 1866—7 redaktör for Sv. Amerikanaren i Chicago. Blef 1867 sekreterare i Minnesotas invandringshyrå ; besökte Sverige i.~t68 ; blef 1869 statssekreterare i Minnesota, men flyttade fore tjenstetenninens slut till Sverige med sin familj och stannade der till 1876 som ombud för Northern Pacific-jernvägen. Var från jan. 1877 till maj 1881 Minnesota Stats-Tidnings utgifvare och var i sept. 1877 med om att upprätta Sv. Tribunen, hvars styrelse ban tillhörde till feb. 1879. Utnämdes i juli i«8t till Förenta Staternas generalkonsul i Indien. Lemnade denna befattning 1883 och erhöll anställning som föreståndare för ett landbolag i New Mexico. Ären 1887—91 var ban statssekreterare for Minnesota. 1887 hade ban grundat en bankaffär i Minneapolis och 1SS9 ett bolag för utgifvandet af tidningen The North, hvars uppgift var att jril engelska språket förfäkta skandinavernas intressen. Matt-

son afled den 5 mars 1893. Två år före sin död utgaf ban en delvis ganska intressant skrifven bok om sin egen lefnad och sina erfarenheter. Boken utkom i en engelsk och en svensk upplaga, den förra bärande titeln "The story of au emigrant," deu senare kallad rätt och slätt "Minnen."

CARL ANTON MELLANDER, redaktör. Född i Göteborg den 5 dec. 1849. Uppfostrades i Malmö, vid hvars elementarläroverk ban 1869 aflade studentexamen. Fortsatte sina studier vid Lunds universitet till hösten 1873, då hau reste till Amerika. Sedan sin hitkomst har han nästan oafbrutet varit anställd vid sv.-amer. tidningar i Chicago. Han skötte rcdaktionsgörouiålen vid Fädernеslandet, som utkom 1878—9 ocli liar alltsedan sistnämda år tillhört redaktionen af Sv. Tribunen, hvilken, tack vare deu osparda möda, ban städse nedlagt på att göra nyhetsafdelningarne så fullständiga och noggranna som möjligt, länge haft anseende som den förnämsta nyhetstidningen inom hela vår press.

NATANIEL MORTONSON (N-l-n), kåsör, redaktör. Redigerade tidningen Superior-Posten i Ishpeming, Mich., i slutet af iSSotalet och skref deri kåserier, hvari ban stundom rätt skarpt gisslade tilldragelser bland svenskarne å tidningens utgifningsort.

EDWARD NELANDER A. M., Ph. D. (San Franciscus), redaktör, korrespondent, talare. Född den t6 sept. 1855 i Knoxville, 111. Besökte Knox Academy i Galesburg, 111., 1870—3 och Augustana College 1877—81, då hau aflade studentexamen. Var 1883—9 president för Bethany College i Lindsborg, Kansas. Besökte 1886 Europa och vistades en tid vid universitetet i Berlin. Prestvigdes 1889 och var pastor för sv. luth. forsamlingen i Kansas City, Mo,, till 1895 då han blef pastor for församlingen i San Francisco, Cal., efter att någon tid habetjenat församlingen i Riverside, Cal. Under sin vistelse i Lindsborg tillhörde ban Kansas-Postens redaktion okt. 1882 — sept. 83, och i Kansas City redigerade han någon tid Sydvestern. Han har lemnat bidrag på engelska till Alumnus och Bethany Messenger och på svenska till den under några månader 1896 utkommande Los Angeles-tidningen California-Journalen m. fl. Han är en god skribent och talare (i skrift behandlar han engelska språket bäst) samt, ehuru infödd amerikan, starkt svensksinnad, hvilket han bl. a. visat genom att i flera föredrag framhålla den skandinaviska nordens storhet och betydelse i verldskultur-ar-betet. Gift och har flera barn.

FRANK NELSON (F. N., Iowa-gos-sen), korrespondent, redaktör, talare. Född den 14 dec. 1865 i Andover, 111., hvarifrån han följde med sina föräldrar till Swedesburg, la., 1867. I sina gosse-år besökte han folkskolan och studerade längre fram vid en högskola i Mount Pleasant, la., under vintermånaderna,

fortjenande sitt uppehälle och medel till studierna genom farmarbete under sommaren. Blef skollärare 1886 och fortje-nade derigenom penningar till att fullborda sina studier. Genomgick Southern Iowa Normal School i Bloomfield, la., och utexaminerades derifrån 1889. I sept. samma år ingick han vid Iowas universitet, och i juni 1892 aflade ban mogenhetsexamen. Han erhöll under sin vistelse vid universitetet första priset för vältalighet. Var medredaktör i universitetstidningen Vidette. I september 1892 erhöll han anställning sosi biträdande lärare vid Bethany College i Lindsborg, Käns. Utnämdes 1893 till professor i pedagogik vid samma läroverk. Han eger halft intresse i tidningen Lindsborg News ocb förrättar det mesta redaktionsarbetet vid tidningen. Han har uppträdt som talare och föreläsare i Illinois, Iowa, Nebraska, Colorado, Missouri och Kansas och har lem-

nat engelska bidrag till Angtistana Journal, Journal of Education i New York och Midland Monthly Magazine i Des Moines, la. Har äfven skrifvit i flera svensk-amer. tidningar, särskildt Svit-lijod, till hvilken han länge sände bref regelbundet hvaije vecka. Dessa bref innehöllo ej blott nyheter, utan äfven religiösa eller filosofiska betraktelser och stundom någon liten berättelse ur verkligheten.

OTTO NELSON, redaktör. Född i Kärr, Östergötland, den 14 nov. 1843. Ingick i unga år som volontär i svenska armén och tjenade i sex år vid ett infanteri-regemente, under hvilken tid han aflade underofficers-examen. Efter att ha tagit afsked reste han 1867 till Amerika. Bodde de första åren i Swedesburg, Iowa, men flyttade 1870 till Des Moines, der han i tretton år arbetade hos en bokbinderifirma, de sista fem åren som förman. I juli 1883 började han utgifva tidningen Svithjod, hvilken i okt. 1886 öfvergick till ett bolag. [888 valdes Nelson till statens bokbindare och återvaldes 1890 och 1S92 till samma ansedda och väl aflönade befattning, samtidigt arbetande sora tidningens "manager." Han var städse den ledande själen i tidningsföretaget, ända tills lian den 1 juni 1895 sålde sina aktier deri till Anton Carlson, Carl L. Oleson och Edwin Hult, för att odeladt egna sina krafter åt andra affärer. "Nelson är en kraftfull man, med tankediger panna, väldig örnnäsa och en blick, som tnod samma lätthet genomskådar vän och fie»dc, ser med vänlighet på den uppriktige, men med forakt på hycklaren," säger en hans lefnadstecknare och tilllägger, att det varit Nelsons energi, militäriska punktlighet och ordningssinne samt förmåga att reda sig ur alla svårigheter, som gjort, att tidningen med heder bestått eldprofvet och blifvit en kär och efterlängtad gäst i de svenska hemmen i Iowa.— 125 —

FREDRIK NIBELIUS (Fr. N.), redaktör, talare, poet. Född den 10 juni 1850 i Hedemora. Besökte Fjellstedtska skolan i Upsala 1871—5, verkade som predikant i tie år och var en tid lärare vid en skola i Kristinehamn. Reste till Amerika 1880. Intogs i Augustana teologiska seminarium hösten samma år. Prestvigdes 1882. Var pastor för sv. luth. församlingen i Englewood, 111., 1882—9 och har sedan dess varit pastor för församlingen i Ophiem, 111. Har varit ordförande i Röck Islands missionsdistrikt, i sv. luth. pastorssällskapet i Chicago m. m. Var från och med okt. 1S84 i två års tid medredaktör i tidningen Nåd och Sanning samt har varit ledamot af psalinbokskomitén. Åtskilliga andliga dikter, dels original, dels öfversättning. har han offentliggjort i Augustana

och andra tidningar, och 1887 utgaf han en andlig diktsamling med titel: "Zions sångbok för kyrkan och hemmet. Dels författad, dels samlad ocli ordnad af Fr. Nibelius." Den innehöll dock alltför många plattheter, för att kunna skaffa sin utgifvare skalderykte, om icke möjligen af samma slag som Hans Jakob Seseinaus och Haquin Bagers. Han rimmar Libanon ined tron, kommen med domen, son med pardon, vän med brudgummen, o. s. v., kallar Jesus "en jordens slaf" (Att du din himmel öfvergaf och blef bland oss en jordens slaf), citerar bibeln oriktigt och gör ofattliga satsbildningar som t. ex. i följande strof:

Då ban som ett barn lät sig bära, Besjöngo Guds änglar hans ära I korsång de lj ufliga orden: Nu friden är kommen till jorden. När Jesus begynte att lära, Att himlarnes rike var nära, Då ljöd det från fadren i höjden : I sonen är lifvet och fröjden. Vid afgrundens kastade tärning Fullbordade hjelten sin gerning.

Till och med sångernas öfverskrifter äro ej sällan rent på tok. Hvad menas t. ex. med "När jag dig," såsom öfverskriften till en af sångerna lyder? Sån-

gen böljar så: "När jag dig, min Jesu god, ser på korset hänga," och så ha de tre första orden, som ej bilda någon sats eller ens innebära en förnuftig tanke, fått tjenstgöra som öfverskrift. Visserligen kan ett och annat poem i samlingen uppvisas, som är godt nog, men vid läsningen af Nibelius' dikter, vet man aldrig ordet af, förrän man får sig ett slag för pannan (figurligt taladt) af fraser och ordvändningar som t. ex. dessa, i hvilka vi kursiverat de mest stötande orden :

Ty när ban blef föraktad, Förblef han likväl huld. Deri att ban blef slagtad. Betalades vår skuld.

Från jorden till himlen jag hostar nu mig. Tills kronan jag vunnit hos Herran. Jag trifs ej här längre, nej löper den stig. Som leder till landet der fjerran. Jag går till miu Jesus, som redan øàiihem, Från allt, som liar trycker på jorden. Mig Jesus behåll som din käraste letn, Tills evigt jag frälsad är vorden.

Till och med i författarens kanske bästa dikt förekommer en så tarflig strof som denna:

Ack se, der i Getsemane Hvad ångest, kval och lidande Vår frälsare utstår I Han beder, ängslas, svettas blod Och kalken tar med tålamod.

Bättre har Nibelius lyckats som författare af små uppsatser af andligt innehåll, predikningar och korrespondenser. Det största felet hos honom är måhända hans totala brist på sjelfkritik.

THEODOR J. NICKELS, redaktör. Född den 20 dec. 1S60 å Oroust, Bohuslän. Flyttade 1868 till Göteborg, der ban genomgick sex klasser af elementarläroverket. Antog derefter plats bos en af de större importfirmorna och stannade der till 1892, då han reste till Amerika. Han har här haft vexlande sysselsättningar och deijemte varit frivillig medarbetare i olika tidningar. I april 1896 blef ban biträdande redaktör vid Sv. Am. Pressen i Brooklyn, N. Y.— 126 —

AXEL HJALMAR. NILSON, redaktör, poet. Född i Nora den 24 sept. i860. Efter att ha genomgått stadspcdagogieu i Nora, kom han hösten 1875 till Tekniska skolan i Örebro, frän hvilken han utexaminerades 1878. Tjenstgjorde ett par år som ritare vid mekanisk verkstad i Stockholm och reste 1S81 till Amerika, der han först arbetade i Boston någon tid som maskinritare och derpå som kopparslagare. I juni 1895 blef han biträdande redaktör vid Skandiuavia i Worcester, Mass. Har äfven uppträdt som kuplett-sångare och haft anställning som organist. Följande utgör ett prof på Nilsons diktning:

pä isen.

Spegelblaukt skimrande Isboja, glimrande, Lockar till svindlande färd pä sin ban'. Ungdomen, stormande, Isrunor formande, Trotsar bekymmerslöst lurande Rau.

Ungmön, så tjusande, Blickar berusande In i hans öga och fattar hans hand. Aningen, svärmande Hjertan sig närmande, Knyter af gryende kärlek ett band.

Stålsko, klart blänkande, Utan betänkande Spännes på fot och se'n hurtigt det bär Bort på den yrande Färden, han styrande Stadigt och ömt stöder ungmön så kär.

Kärleksord, brinnande. Bedjande, vinnande, Gifvas och tagas på ishelagd sjö. Kärlek bedyrande, Han nu med yrande Jubel i famn sluter älskande mö.

Vintersol, strålande Härligt ocli målande Framtidens bilder med kärlekens färg. Sänker sig, glimmande Rosenröd, simmande, Längst bort i vester bak snötäckta berg.

Äter sig svingande, Hastigt de vingande Stegen igen vändas hemåt mot strand. Snöflingor, flygande, Skymningen smygande Breda sitt dok öfver sjö, öfver land.

Ungdom, nu trånande, Snart uog i grånande Lifsafton sitter vid glimmande härd; Kinderna bleknande, Sinnena veknande Lifvas vid minnet af vinterdags färd.

MAGNUS NILSON (Lomas), kåsör, redaktör. Född den 11 juli 1863 i Öfver-grans prestgård, Upland. Fick god skolbildning. Var derpå handelsresande. Kom till Amerika 1885. Böljade samma år skrifva Chicago-bref i Sv. Veckobladet och blef år 1886 medarbetare i samma tidning. Var senare under kortare tider medarbetare i Omaha-tidningarue Sv. Posten och Omaha Sv. Tribun; gjorde den senare demokratisk under presidentvalstriden 1888 och fick på grund deraf afgå. Utgaf hösten 18.S8 ett nummer af Medborgaren i Kansas City och uppsatte kort derefter Scandinavia, som skrefs uteslutande på engelska språket. Flyttade den 1892 till Chicago, der den afled. Nilson har äfven medarbetat i Sv. Veckobladet i Kansas City och sedan 1892 emellanåt skrifvit kåserier i Humoristen. I sin stil efterhärmar han Stockholms-skribenten Jörgen Lundström, hvars egenhet, som bekant, består deri, att lian (för att citera "Sigurd") "sätter punkt, der andra menniskor sätta komma."

VICTOR NILSON (Victor), kritiker, novellist, redaktör. Född den 10 mars 1867 ä den hans fader då tillhöriga bruks-och lastageplatsen Östra Torp å Sveriges sydspets Nilson stammar å både fädernet och mödernet från uråldrig, liesuten skånsk slägt, ur hvilken flera dugande män utgått. Hans fader var under åren 1870—35 köpman i Göteborg, ocli Victor fick der eu vårdad uppfostran, böljad vid en privatskola och fullföljd vid högre elementarläroverket. Under sin gymnasist-tid var lian en flitig besökare af de föreläsningar, som på den tiden höllos af Viktor Rydberg, Karl Warburg, C. D. af Wirsén m. fl. Göteborgs konstsamlingar och utställningar väckte hos— 127 —

honom ett lifligt intresse för skön konst. Han reste till Amerika 1885. Blef biträdande redaktör vid Skaßaren i St Paul och derefter vid Sv. Folk. Tidn. i Minneapolis, Minn. 1890 var ban redaktör för Minnesota-Posten i St Paul. I okt. 1891 mottog ban befattning som föreståndare för en afdelning af Minneapolis' stadsbibliotek, den han fortfarande innehar, samtidigt redigerande Svensk Familj-journal till hösten 1K94, dà han inskrefs som kandidat för filosofiska graden vid Minnesotas statsuuiversitet. hvarest han studerade germansk och romansk filologi och för sin doktorsafhandling tog till ämne: "Havamal." Nilson har varit, med ett par korta afbrott, sångföreningen Orpheus' ordförande sedan 1S90 och är ordförande i de svenska föreningarnes centralförbund i Minneapolis. Han var finans-sekreterare i det skandinaviska sàngarförbundet i Amerika och hedrades med samma post i det svenska sàngarförbundet, dà det 1892 bildades. Nilson är i besittning af en god omdömesförmåga med hänsyn till literatur och konst och anses som en af våra förnämsta, — om ej den allra förnämste, svenska konst-och literaturgranskare i Amerika. Han har skrifvit rätt mycken konst- ocli literaturkritik i engelska tidningar, såsom The North, Progress, Minneapolis Journal, och sett mycket deraf återgifvet i Sveriges tidningar. I de svensk-amerikanska tidningar, i hvilka han arbetat, har han skrifvit om goda insigter vittnande literaturuppsatser, äfvensom flera skizzer och utkast. Han har utgifvit en öfversättning af Kroghs bok "Albertina" samt ett illustreradt verk: "Förenta Staternas presidenter," en samling väl tecknade karaktärs-och lifshilder. Derjemte har han hållit en hcl del literära föredrag.

HUGO NISBETH, redaktör. Född i Karlstad den 10 jan. [837. Egnade sig först åt sjömansyrket, blef sjökadett, styrman etc. och besåg under sina resor

många folk och land. Blef sedan tidningsman och reste 1872 till Amerika som korrespondent för en Stockholmstidning. I sept. 1875 böljade han i San Francisco utgifva tidningen California-Skandinav och var dess redaktör under hela det följande året. 1876 återvände han till Sverige och utgaf en bok, "Två år i Amerika,"

synnerligen underhållande och välskrifven, samt böljade något år senare utgifva tidningen Figaro i Stockholm, hvilken på kort tid vann en ofantlig spridning. Nisbeth afled för några år sedan.

ERIK NORELIUS, D. D., minnestecknare, redaktör, korrespondent. Född den 26 okt. 1833 i Hassela, Helsingland. Efter två års skolgång i Hudiksvall reste han sommaren 1850 till Amerika, dit ban anlände efter elfva veckors sjöresa. Från Chicago begaf han sig på kanalbåt till La Salle, en hundra mils färd, och derifrån till fots den sextio mil långa vägen till Andover, 111., för att uppsöka och rådfråga prof. L- P. Esbjörn, soui anländt dit året förut. Han fann Esbjörn lefvande i ett svenskt nybygge i stor fattigdom och sjukdom, men tillmötesgående och vänlig. Af honom erhöll Norelius det rådet att studera vid Capital-nniversitetet i Columbus, O. Esbjörn följde honom dit våren 1851, och här studerade N. nu i fyra år, försörjande sig genom att under ferierna arbeta på farmar, hugga ved, sälja liöcker eller predika och meddela un-p dervisning. Han prestvigdes 1856, stiftade församlingar i Red Wing och Vasa, Minn., och var deras pastor till 1859. Från nov. I«57 till okt. 1858 utgaf ban i Red Wing en tidning vid namn Minnesota-Posten, hvilken sedan införlifvades med Hemlandet, hvars redaktör han var r859. Var derpå pastor i Attica, Iud., till 1H60, då han antog plats som resemissionär i Minnesota. Hösten 1861 tillträdde ban ånyo församlingarne i Vasa och Red Wing och betjente dera till 1868. År 1862 började han i Red Wing en skola,— 134 —

hvilken utgjorde begynnelsen till Gusta-vus Adolphus College i St Peter. 1865 grundade han barnhemmet i Vasa, hvilket han förestod i elfva år. Under åren 1868—78 var han pastor för församlingen i Vasa, men måste slutligen af helsoskäl afsäga sig densamma, ehuru han senare skötte den två år till, efter att ha vistats någon tid på vestkusten. Ären 1872 och 1873 utgaf han Luthersk Kyrkotidning, som i början af 1874 uppgick i Augustana ; från dec. 1877 till och med dec. 1878 utgaf han Evangelisk Luthersk Tidskrift och redigerade 1879 — mars 1882 Skaffaren, hvilken utgjorde en fortsättning af den förstnämda tidskriften. Redan vid 24 års ålder anföll s Norelius af ett bröstlidande, yttrande sig i blod-störtning, hvilket sedan många gånger gjort sig förnimbart. 1868 besökte han Sverige för att stärka sin helsa, men återvände sämre, än han for dit. Norelius gifte sig 1855 och har haft fem barn, En af hans söner drunknade i Chicago Lake 1889. Under åren 1874— 81 var Norelius Augustana-synodens president. Som författare är Norelius särdeles framstående. Han har lemnat bidrag till Augustana — deribland eu serie mycket intressanta resebref under ett besök på Stilla hafskusten. Han redigerade Korsbaneret åren 1891—4 och har utgifvit följande böcker: "Salems sånger" (år 1859), "Handbok för söndagsskolan" (1865), "Ev. luth. Augustaua-synoden i Nord-Amerika och dess mission" (1870) samt "De svenska lutherska församlingarnes och svenskarnes historia i Amerika" (1890). Det sistnämda arbetet, hvaraf dock endast första delen utkommit, hvilken afhandlar vårt folks historia här i landet till i860, är — såsom pastor A. Rodell på ett ställe anmärker — "utomordentligt värderikt för såväl nutid sotn efterverld." Det är utan jemförelse den fullständigaste och noggrannaste historia 0111 svenskarne i Amerika, som ännu ' blifvit publicerad, säger författarens biograf i O. N. Nel-

sons "History of the Scandinavians." Det är ett digert och omfångsrikt verk, affattadt på ett mönstergillt språk. Författaren håller sig strängt till fakta. Han framställer sina egna och andras erfarenheter på ett särdeles fängslaude sätt ocli lemnar en och annan verkligt tilltalande naturskildring. Såsom författare i den bundna stilen har Norelius oss veterligt försökt sig endast i det ofvannämda dikthäftet — "Salems sånger," innehållande femton andliga sånger, af hvilka flera än en röja poetisk begåfning. Ett par strofer ur eu af sångerna, kallad "Sommar-morgonen," anföras här. De förefalla måhända litet gammaldags, men ingen skall kunna neka, att de innehålla vackra bilder:

Si, hur stråla — o skönhet — vid österns rand

De glänsande ljuskransar sköna; Ifur sättas de leende tårar i brand, Som dröja på marken den gröna ; Den fjädrade skaran i lundarnes sköte Med lofsånger helsar nu morgonens möte.

Beglänsa mitt hjerta, du eviga Ljus, Som nattliga otron förjagar ; Och tåren, som dröjer i ögonens hus, Född fram i de sorgliga dagar, Förgyll med din nådiga stråle från höjden ;

Förnöjd jag då kväder lik fogeln i fröjden.

Se floden, hon flyter så lugn i sin gång, Och blomman i böljan sig speglar. Se, fisken der tar sina glädtiga språng Och svalan på ytan framseglar. Och solen i ångande forsarnes skurar Sjufärgade bågar så skickligt uppmurar.

CARL GUSTAF NORMAN (Carl, C. G. N., John Smith), poet redaktör. Född den 19 okt. 1861 i Täfvelsås, Småland. Hade en tid anställning som skrifbiträde lios en landtmätare. Reste till Amerika 1879. Ingick på hösten vid Augustana College och fortsatte sitta studier med längre och kortare uppehåll till våren rSgo, då han utexaminerades—129—

från det teologiska seminariet. Han prestvigdes kort derefter. Under sin studietid tjenstgjorde han dels som skollärare, dels som predikobiträde på flera platser i Minnesota, Illinois, Kansas, Colorado och Pennsylvania. 1882—3 var han biträdande lärare vid Bethany College i Lindsborg, Käns. 1887—8 var han redaktör för Framåt och hade 1890 någon tid anställning vid Augustana. 1890—1 var han pastor i Centre ville, R. I., och Willimantic, Conn., derefter i Providence, R. I., och frän juli 1892 till våren 1895 redaktör för den i Providence utkommande tidningen Framåt, hvarefter han återtog prestkallet, nu i Jersey City, N. J. Norman har just icke skrifvit mycket under den tid han egnat åt pressen. Det låg en prägel af missnöje, klandcrsju-ka och retlighet i hvad han skref, som verkade obehagligt på läsaren. En med honom närmare bekant person, hvars omdömesförmåga vi ej ha rätt att betvifla, yttrade sig en gång om N. i ett bref: "Jag miste rättvisligen erkänna, att liau är ca arbetsam och bra man inom sin församling, och om ban lade bort sin skrifklådighet i tidningar, så gjorde ban sig sjelf största nytta, ty som tidningsman är lian oduglig." Deremot har han som poet åstadkommit rätt bra saker. Redan 1883 lemnade han poetiska bidrag till Ungdoms-Vännen och Kansas-Posten, 0111 hvilka bidrag någon välmenande själ skref i flen sistnämda tiduingen, att poesien i dem "andades den mest anslående patos, klädd i ett smidigt och välklingande språk." Andra tidningar, i hvilka han skrifvit poesi, äro Hemvännen ocli Augustana samt kalendern Korsbaneret. Pastor A. A. Swärd har på följande sätt karaktäriserat hans sångmö:

"Ibland hon dansar, barnsligt yr och vild,

Så lätt, så nätt kring musers klara källa, Ibland hon liknar en madonnabild, Som ser så sorgsen ut, så tillgjordt mild Och gråter tårar artificiella."

På ett annat ställe anmärkte hau om Norman, att han "har ledig stil, men har nästan alltid samma ämne — och samma uttryck." Hur som helst, så äro dock flera af Normans poem mycket tilltalande ocb känslofulla samt formelt fulländade. Se t. ex. inledningen till en versifierad julberättelse:

O jul med dina minnens tal, träd for

min håg i kväll Och låt mig drömma få eu stund uti

mitt tysta tjäll Och under vemod njuta äu den frid, din ande bär,

Och länka uti fjerran land. Derhemma jul nu är.

Du frida jul i nordanskog, hur ofta stod min håg

Till dig frän fjerran, fjerran land bak

oceanens våg. En gång från lifvets möda hem att fira

jul jag går, Men det kanhända dröjer an. Fall fritt, du varma tår!

Vi bry oss icke om att söka utröna, huruvida tàreu är artificiel eller ej, utan nöja oss med det känslointryck poemet skänker. Sant är dock, att N. ofta anslår en vemodsfull sträng på sin lyra, och alt ämnena för hans kvädcn, om ock icke desamma, dock ej sällan ega slägtskap sinsemellan. Här är ett annat vackert poem af Norman :

FARVÄL.

Jag mins så väl, hur hjertat slog, När först farväl jag sade En sommardag, då soleu log — Så vackert sken hon hade — Och barndomstjällets låga dörr Mig tycktes kärare än förr.

Jag ser min moders ömma blick, När sist bon kyssen tryckte. Det bandslag, jag af far min fick, Var särskildt varmt, jag tyckte. Farväl! Det är nu länge se'n, Men minnet är ej bleknadt än.

Jag sedan stått med sargad själ

Vid vänners plågoläger.

Det är ett ömt, ett svårt farväl,

Det sista hjertat säger,

När man vid grafvens bädd till slut

1 afskedstårar gråter ut.Och lifvets pligter skilda stå. Mång' vän jag mött på färden ilar tvungits från min sida gå At annat håll i verlden, Och af den vänskap en gång var Står blott ett tårstänkt minne kvar.

Men bortom målets rand jag ser Mång' blida stjernor brinna, Ty vill jag här ej klaga mer, Der skall jag vännen hinna Och trycka varmt och gladt hans hand Uti vår kärleks fosterland.

När lifvets brytningar och larm

Så många smärtor ega,

Jag gömmer sorgen i min barm

Och lär farväl att säga.

Ett hopp för tårfylld blick dock ler:

Der skola vi ej skiljas mer.

DAVID NORMAN, redaktör. "Kn glad stockholmare, son till uu aflidne innehafvaren af Normans Boktryckeribolag i Stockholm, hos hvilken han lärde sitt yrke och blef en skicklig typograf. Är "väl af," di kallar't. Han hjelper "Sigyn" ofta att skrifva notiser i Penn-sylvania-Posten,men brukar äfven skrifva bjudningskort till födelsedagskalas samt är nygift och lycklig." (L. Lundgren, juni 1896).

CARL A. OHLSON, poet. Född i Stockholm den 29 okt. 1850. Gift sedan 1874 och egande tre barn, kom han r88o till Amerika och har här hela tiden varit bosatt i Indian Orchard, Mass., hvarifrån ban sändt poetiska bidrag till Sv. Amer., Sv. Trib. m. fl. Hans barndomshem var fattigt, men alla hans minnen och intryck derifrån äro ljusa och goda. Hans skoltid var ej lång, emedan ban måste tidigt ut att sjelf förtjena sitt bröd. Sjelf tror ban dock, att detta var lika bra for honom, som om han ban fått studera grekiska ocb latin. Om sina vidare öden och erfarenheter skrifver han i en för detta verk författad, delvis smått humoristisk sjelfbiografi: "Hvad jag ej fick lära som barn,har jag sedan vid midnattslampan sökt godtgöra, och jag vet att på detta sätt går det mycket bra. Jag har älskat omvexling. I min ungdom försökte jag en hel mängd yrken, såsom

porslins-, kakelugns-, tobaks-, klädes-och tändstickstillverkning, boktryckeri, snickeri och bildhuggeri m. m. På denna sidan Atlanten är mitt dagliga värf me-tallsvarfning. På lediga stunder har jag försökt landskapsmålning och porträtt-ritning, men mer och mindre lyckadt (i synnerhet det senare). Jag kan ej med bestämdhet säga, vid hvilken tidpunkt jag kände de första symptomerua af vers-febern, men troligtvis var det vid omkring sjutton år. Säkert är, att ett par år senare hade jag en diger lunta, hvilken jag vid nogare granskning fann vara så duui, att den fick 'åka på brasan', (fast nog har jag senare läst mycket annat, som varit en hel hop dummare). Men redan långt innan jag ens tänkte på att skrifva en enda rad fick jag skuld derför och äfven honorar — den enda gången förresten. Jag var i kakelugnsmakar-'lera'. Någon af de andra pojkarne hade på väggen skrifvit följande:

"När det blåser nordvestlig vind,

Bär' putserskorna gods från vind."

Jag var enfaldig nog att läsa upp det, men hade knappt slutat, förrän jag fick en hurrande örfil af en af de

närvarande 'putserskorna'. Som jag är mycket rättvis, tyckte jag synd om den verklige författaren. Och icke tyckte jag det var mycket 'puts'lustigt heller, men så tyckte kamraterna det i stället. Ar 1880 kom jag till Amerika, och då blef mitt första poem i tryck synligt. Sedan dess har jag, med längre eller kortare mellanrum, då anden fallit på, skrifvit en bit. Någon har sagt, att diktare äro mer och mindre galna. Om så är, antager jag, att galenskapen måste vara stor i samma mån som snillet. I så fall böra mina vänner inte oroa sig för min skull. Men det är ej utan att jag känner mig orolig på annat vis, ty då jag litet emellan sett i tidningarna, huru t. ex. emigrantagenter, hvilka ej gjort annat ondt än skaffat hit öfver några tusental förhoppningsfulla ungdomar, som kanske sedan blifvit läns på den varan samt kanske lika många odå-— 131 —

gor, ej kunnat undgå 'högre' uppmärksamhet, så har jag nästan fruktat för 'lite' ris', hvilket för resten icke torde hjelpa mig mycket nu. Men hade jag fått det i min ungdom, så hade kanske ej detta okynne nu bott i kroppen på mig.

Jag vet ej, hvarför känslan stundom glöder

Och liksom söker spränga hjertats cell. Kanske derför, att jag är född "pà söder",

Der skalden dagen såg: Carl Mikael. Han oförgätlig är bland diktens bröder, Som fostrats mellan moder Sveas fjäll. Min sång mot hans är matt; ej lyrans toner

Förmå likt Bellmans tjusa millioner."

Det första poem, O. offentliggjorde, trycktes i Sv. Amer. 1880 och hette "En dröm." Det var en ovanligt fint utförd teckning af den i många hjernor hägrande framtidstanken: Europa såsom republik. En strof löd så här:

En kvinlig ängel ljuft från himlaranden Kom sväfvande på gyllne vingars par, Med fredens palm uti den ena handen Och i den andra frihetens standar; Och snillets, vetenskapens krans, som bunden

Af ek och lager var, hon bar kring runden Af pannans marmor, hög och gudalik. Hon smärt och högväxt var, med ros på kinden,

Men pä staudaret, svajande för vinden, Jag läste glad : "Europas republik 1"

Kort efter detta poems offentliggörande sände ban ett annat, "Läsarfanatismeu," hvari han utan öfverdrift, men kraftigt varnande framhöll fanatismens styggelser och manade till sans i religiousutöfning:

Men läs Guds ord, det samma räl betrakta,

Gör allom rätt, och frid skall bli din lott,

sjöng han, tilläggande i sista strofen :

Lyss derför ej till de fantasters skara, Som tror sig vara allra närmast Gud. Gå, hor den prest, som sansad t kan för-

Försoningens och fridens milda bud. Bort med den "ulfvahop i fèrskinnspel-sar,"

Som i Guds uatmi med svafvelskurar helsar!

Sedan dess har O. i flera andra dikter, såsom "Moders sista blick," "Get-Anna," "Whippoorwill" m. fl., häfdat sin rätt till namnet skald, hvilket redan Elmblad, som dock endast sett ett par af hans dikter, utan tvekan tilldelade honom. Ohlsons uppfattning af skaldekonsten är också densamma som alla verkliga skalders. I sitt poem "Tankar om poesien" yttrar ban:

Ej alla kunna kallas för poeter, Som hafva lyckats skrifva rim ocli meter; Ty vet, i rimmen bor ej poesi, Om ej den danas utaf gudaflamman, Som bor i diktarns barm och gjuter_ samman

Det bela i en härlig harmoni Och lik en guldtråd väfver sig deri: Den inre glod, som skalden känna låter Som ler med glädjen och med sorgen gråter.

Ingen af Ohlsons dikter öfverträffar i ljuf poetisk fägring den här nedan återgifna, hvilken ban .skrifvit enkom för

denna bok :

min i,n,ja. I minnenas rosengårdar En liten blomma jag har. Jag troget och ömt den vårdar, När stormen rytande far. Den slagit i bjërtemullen Så djupt och säkert sin rot. Bland gröna tufvor vid kullen Den skyddas för nordans hot.

Om utanför stormen hviner; Om snötäckt är skog och mark, Dock innanför solen skiner 1 minnets grönskande park. 1 ljuf förtrollande dager jag skådar min lilja då. Hon står oskyldig och fager Och blickar mot himlen blå.

När dyster blir lefnadsheden Och solen ej synes mer, Jag sätter mig tyst vid leden 1 sorgernas afton ner. Men fastän mitt öga gråter, Till minnenas land jag går ; — Der doftar min lilja åter, Och torkad är sorgens tår.

"Men hvem är liljan," du spöijer, "Från minnenas rosengård, Som tröstar dig, då du sörjer, Och som du gifver din vård?"Ack, broder! Har du q ofta, Sà ofta om bcnue drömt? Ej känt hennes blomkalk dofta, Om ock allt annat du glömt?

Ack, ser du i barnets öga Ej bilder af tid, som flytt ? Ack, mins du ej bimlen höga Och drömmer dig dit pà nytt? Ty blomman, som gömd derinne På mossig tufva jag har, Ar barndomens sälla minne, Då himmelen öppen var.

ERNST WILHELM OLSON (Trailing, E. W. O.), redaktör, poet, kritiker. Född den 16 mars 1870i Finjasocken, Kristianstads län. Familjen utvandrade till Amerika 1878 och bosatte sig i Swedebnrg Neb., idkande jordbruk. Olson böljade hösten 1883 studera vid Luther Academy i Wahoo, Neb., fortsatte vid Augustana College från nyåret 1887 och tog studentexamen våren 1891. Medverkade något i mauuskri .tdniugar bland de studerande samt v: 1 redigeringen af läroverksungdomens årsskrifter Balder och Lyceum Annual läsåren 1890 och 91. Blef hösten 1891 biträdande redaktör vid Fosterlandet i Chicago och kvarstod der till hösten 1892, då han fick i uppdrag att redigera en engelsk månadstidning för ungdom, benämd The Young Observer, i Röck Island, 111. Fortsatte dermed ett par år, tills Observer uppgick jemte Alumnus i Augustana Journal, hvilken tidskrift han äfven tillfälligtvis redigerat. Vintern 1893 blef han redaktör för veckotidningen Nya Pressen i Moline, 111., och ett år senare dessutom jemte G. A. Gustafson och G. L. Peterson delegare i tidningen. Denna tremanna-firma fortsatte med energi att utgifva tidningen i en sjelfständig anda. I böljan af 1896 utgrenades verksamheten till en kooperativ tidningsaffär med filialupplagor for andra städer, och kort derefter inköpte firman (som nu bestod af Peterson, Olson och Johnson) en liknande affär i Chicago, den under M. Lundin omtalade och etablerade Swedish Newspaper Bureau, hvilken samverkade med ett större antal svensk-amerikanska

tidningar, och vid hvilken Olson var hufvudredaktör. Tidningen Nya Pressen utgafs sedan en tid såväl i Chicago som i Moline. I jan. 1897 öfvertogos såväl nyhetsbyrån som tidningarne Nya Pressen och Fosterlandet af ett nytt bolag, Fosterland Pub. Co., hvilket i feb. indrog Nya Pressen och gåfvo prenumeranterna Fosterlandet i stället. Olson kvarstår dock som hufvudredaktör för Fosterlandet. Olson har länge ansetts som en af våra dugligaste tidningsmän. Han har skött sin tidning på ett sätt, som ådragit densamma stor uppmärksamhet bland dess kollegor. Olson har en kraftig stil och är en skarp kritiker. Dessutom är ban särdeles stark i att skrifva korta, spetsiga och satiriska ledare, s. k. "paragraphs," samt är en ovanligt styf vitzarc. I det förra afseendet torde endast Linder och i det senare Wickluud täfla med honom. Som författare i bunden stil har han mest utmärkt sig i öfversättningar från och till engelskan. Ingen är honom öfverlägsen i konsten att tolka svenska skaldestycken pä engelska sprakat. Sålunda har han med mästerskap till engelska öfversatt en del af Frithjofs saga, Malmströms "Angelika," poem af Runeberg, Topelius, Wallin, Lidner, Braun m. fl. Till svenskan har han öfversatt dikter af Moore, Southey, Hood, Holmes m. fl. och derjemte å båda hållen öfversatt åtskilliga psalmer och andliga sånger. Han har äfven skrifvit originaldikter, bl. a. en studentsång pà engelska för Augustana College, hvilken sång blef prisbelönt. (En kort berättelse, som ban skref for tidningen Rams Horn i Chicago, blef likaledes prisbelönt). Han har åstadkommit ganska lyckade parodier och tillfällighetspoem. Ett af de sistnämda, skrifvet med anledning af en typografs bröllop, öfverflödar af kvicka ordlekar. Ett par utdrag följa här:

Du skicklig är uti ditt "fack,"

Och det är allas mening,

Att du ställt till — det rimmet, ack ! —

En "stilig" "fack"-förening.— 33 —

En "fortel" är det ju enorm Och en "osviblad" lycka Att städs en älskad makas "form" I "sluten" "ram" få "trycka."

Att Olson äfven kan slå an allvarliga strängar på sin lyra, har han visat bl. a. i det storslagna poemet "Tonernas genius," om hvilken han kväder:

I tidens morgon som en Noaks dufva Han flög utöfver eterliafvet blå På strålevingar, och af toner ljufva Det klang i rymden af hans vingslag då. Han sändts af skaparn ut, att från lians himmel

Grundtonen anslå för hans verldars tal— Och strax blef ordning i kaotiskt vimmel

Och harmoni i alltets stjeruesal. Då sjöngo morgonstjernorna tillsamman, Och sfärers lofsång väckts af gudaflain-man.

Till jorden sist den höga anden svingar. Att henne mönstra in i sfärers kör. Då brusar hafvet, fogelsången klingar, Och vinden sången öfver landen för. Men menskoskalden tog den gästen fången,

Då harposträngarne hans vinge slog, Och sedan dess på jorden klingar sången, Hvarhelst ett hjerta grät, ett öga log. Om skalden dock slår toner än så ömma, Kansångensgeniusej sitt hemland glömma.

Olson är särskildt stark som satiriker, som prof hvarå följande anföres.

den falska.

Hvar logo väl bland lockars svall Två ögon mera ljufva? Hvar sågs bland läppar af korall Af perlor sådan grufva?

Så tänkte jag, då tyst jag satt Bland tufvor hos min sköna, Och månen med sin silfverskatt Beströdde nejden gröna.

Mot mig hon blickade och log Med smultronläppar friska, En maning att i somnad skog Min kärlek henne hviska.

Vi svuro tro vid skog och dal, Om falskhet drömde iugen. Men Sefyr kom så frisk och sval Med barrskogsdoft på vingen.

Hon nös, den väna. Ack, Ack, Ack! litt öga föll på tufvan, Och mot min ena stöfvelklack Flög hela perlegrufvan.

Hon sökte ögat nu i kras, Och perleranden knäckta Och grät med det, som ej var glas, En tår, — men den var åklä.

Som prof på Olsons förmåga som poetisk öfversättare till engelskan vilja vi anföra slutversarne af poemet Angelica :

Death, relentless, at length espied my

immaculate lily, Stained its chalice of snow,silently stained

it with blood. Thenceforth gleamed on the cheeks of

my love two ominous roses, Pretty and fatal alike, sapping the heart

of its blood. Drained is the fountain at last. — Again

my lily is paling, Closing her withered form, bowing her

chalice in death, Dying like music's strain on the wave, like the breeze in the woodlands, Dying like splendors of eve, gilding the

temple's Dome.— Hush, my disconsolate song, hush, hush!

She sleeps 'neath the greensward, Peace, ye murmuring leaves! I.ight may

her slumbers be! Sweet Enchantress of dreams in the hallowed realm of the sleeping. Soon to my turbulant soul open the portals of peace!

OLOF OLSON, D. D., Ph. D. (O. O.), minnestecknare, andlig författare och talare, redaktör, korrespondent. Född den 31 mars 1841 i Karlskoga, Vermland. Han blef skollärare och organist vid tidig ålder, utexaminerades 1859 från Fjellstedts missionsskola i Stockholm, studerade derpå vid ett missionsinstilut i I/eipzig, tog studentexamen i Upsala 1861 och prestexamen i dec. 1863, då han också prestvigdes. Tjenstgjorde derefter som pastor ocli folkskoleföreståndare på olika platser i Karlstads stift och reste våren 1869 till Amerika, der han bosatte sig med ett sällskap vermländska nybyggare i Smoky Hill-dalen, Kansas, i den trakt der Lindsborg nil är beläget. Här fick han tillsamman med de andra— 134 —

smaka pà nybyggarelifvets besvärligheter, och då missväxt och gräshoppor infunno sig, begaf ban sig ut att skaffa de nödlidande undsättning. Han var den förste skolsuperiutendenten i countiet, var vid ett tillfälle medlem af republikanska konventet i Emporia och åren 1871 och 187a medlem af statens lagstiftande församling. 1876 kallades han

OLOF olson.

från sin presterliga befattning i Kansas till professor vid Angustana College och teol. seminarium, företog 1879 en resa till England ocli Tyskland samt nedlade 18H8 sin lärarebefattning vid den nämda skolan. Efter att ha verkat någon tid för Bethany College i Lindsborg, Käns., uppehöll han sig något öfver ett år i Tyskland, Schweiz, Italien och Sverige och blef efter sin återkomst till Amerika 1890 pastor för sv. luth. församlingen i Woodhull, 111. I april 1891 utnämdes han till president för Angustana College och snart derefter till professor vid det teol. seminariet. Utnämdes 1892 af styrelsen för Augustana College till teologie doktor och 1893 af filos, fakulteten vid universitetet i Upsala till filosofie hedersdoktor. Pastor A. Rod el 1 talar med rätta om "dr Olsons snabblöpande penna." Olson har nämligen utöfvat en betydlig verksamhet som författare och

tidningsman. Från april 1873 till årets slut utgaf och redigerade lian tidningen Nytt och gammalt, som utkom i Linds-borg, Käns., och derefter uppgick i Augustana. Från maj 1878 redigerade han under loppet af flera àr den på obestämda tider utkommande Skolvännen. Under åren 1874—5, 1879—80, 1881—juni 1882 tillhörde ban redaktionen af Augustana och har skrifvit talrika artiklar deri såväl som i Ungdomsvännen och andra tidningar. Han har skrifvit en mängd resebref och dylikt till olika tidningar och författat sju större och mindre böcker, nämligen "Vid korset," "Det kristna hoppet," "Helsningar från fjerran," "Något om känslans bildning," "Reformation och sociniaiiism," "Till Rom och hem igen" samt "Vi bekänna Kristus." Han har till engelskan öfversatt några svenska psalmer, men f. ö. ej försökt sig inom poesiens område. Hans stil är dock äfven i prosan poetisk. Hvad han skrifver, genomströmmas af den varmaste förtröstan, den mest oskrymtade hjertlighet och ett hopp och en tro, så orubbliga, att de t. o. m. förefallit teologer af den gamla flinthårda ortodoxa skolan anstötliga. Detta var grunden till, att hans kanske mest poetiska skrift, "Det kristna hoppet," aldrig blef anmäld i någon af synodens tidningar; ty sà eget det låter, fans det religionsförkunnare, som stötte sig på de löften och det ljusa, lyftande hopp, som den nämda boken framställer, anseende dem ej vara tillräckligt ortodoxa. Det blef en i teologernas ögon mycket kättersk person förbehållet att visa mera kristlighet ocli rättvisa, än de visat, och första gången i tryck påpeka bokens förtjenster, hvilket skedde i tidningen Vestkusten 1X92, fem år efter bokens utgifvande.

ALEXANDER OLSSON (Zanders, Augustus, Z.), kåsör, krönikör, poet, redaktör. Född på gården Norre Lund i Onsala socken, Halland, den 27 feb. 1868. I en kvick sjelfbiografi, som han skref— 135 —

för ett af Vestkusten 1894 utgifvet prakt-nuuiraer, berättar han, att hans "första pröfning i denna jämmerdal blef frånvaron af modersmjölken," något som ban dock icke anser som någon stor förlust, sedan ban i åtskilliga biografier läst klagomål öfver, att personen i fråga "insupit" än ett och än ett annat med just den der modersmjölken." Ur den nämda sjelfbiografien taga vi oss friheten anföra något mera: "Norre Lund hade förr i tiden tillhört min älskvärde farfar, som derstädes tillsammans med min farmor uppfostrat en liten barnskara på ett jemnt tjog, af hvilka min pappa var den yngste. Dessa mina lifskraftiga förfader hade dock funnit för godt att

lemna jordelifvet långt innan jag anlände. Mina första år tillbragfes tnest i socknens skolor, och till den med statsunderstöd "begåfvade" högre folkskolan derstädes står jag hufvudsakligen i tacksamhetsskuld för hvad jag lärt. Sedan jag konfirmerats fortsatte jag studierna dels för min förre lärare, dels för socknens pastor, hvilka önskade se mig fortsätta studierna vid elementarläroverket i Göteborg. Men flera motgångar och min fars oförmögenhet att lemna mig något säkert ekonomiskt understöd gjorde att jag afstod derifrån. Och som jag aldrig kunnat tigga mig fram, beslöt jag mig för att försöka det praktiska lifvet och lära mig ett yrke. Sedan jag i Göteborg försökt mig på åtskilligt, fick jag efter en tid anställning i Kongsbacka på tidningen Nordhalland, der jag stannade i öfver fvra år. Men "väntan blef det unga blod för lång" och California tjusade min håg. I San Francisco hade jag haft en farbror, som skulle varit "rysligt rik," men som dog fattig, enligt hvad som upplystes oss. Min gamle morfar, likaledes bosatt i Kongsbacka, behagade dö någon tid innan min idé att resa hit nått sin mognad och ett arf på uågra tusen kronor tillföll mig och mina tre syskon. Jag förvaltade mitt "pund" genom att köpa en biljett direkt till San Francisco, och

på våren 1889 "vaft jag kalla handen" till det sköna Sverige, flickorna, de doftande lunderna och det lifliga Göteborg. Vid ankomsten hit var jag ensam, och flera äfventyr råkade jag ut för på "vexlande banor" under ett års tid, tills jag hamnade på Vestkusten med stort v., hvars finansiella öden jag nu söker tygla."

I jan. 1894 köpte Olsson tillsammans med E. Skarstedt tidningen Vestkusten soul på hösten 1895 förenades med svenska bokhandeln, och i mars 1896 blef Olsson ensam egare af affären och bekläder nu alla de dermed förbundna sysslorna såsom affarsföreståndare, redaktör, reporter, bokhandlare m. m. Han är en person med stor företagsamhet och affarstalang vid sidan af den ansenliga författarebegåfning, ban besitter. Sedan 1890 har han skrifvit en hel mängd saker i tidningar — bl. a. korrespondenser till Skandinavia och Svenska Folk. Tidn., men mest krönikor, kåserier och notiser m. m. i Vestkusten.

Han är i hög grad fosterländskt sinnad, och det var ban, som ej blott tog initiativet till stiftandet af en årlig fosterlandsfest i San Francisco, den s. k. svenskarnes dag, utan äfven dref igenom, att den vackra tanken blef verklighet. För detta måls ernående använde han både penna och tunga med ifver och kraft. Och ban har — trots den bland svenskar alltid oundgängliga splittringen — sett sina bemödanden krönta med framgång. Olsson är en kvick och underhållande festtalare, ocli som skribent står ban inom krönikans och kåseriets områden oöfverträffad. Hans kåserier äro ej blott roande, utan äfven undervisande, genomträngda som de äro af en sund lefnadsfilosofl. Närmre ett halft hundra af dessa uppsatser öfver olika ämnen, såsom "Kärlek och pengar," "Ombytlighet," "Framtidshägringar," "Misstänksamhet," "Hvila," "Falska profeter" m. m. sammanförde ban år 1895 och utgaf i bokform under den ge--I3&-

mensamma titeln "Kallprat." Denna samling erhöll de högsta loford af pressen. E. W. Olson skref i sin tidning Nya Pressen, att Kallprats-författaren "eger en ledighet i stilen och en humoristisk éder, som verkligen är ganska sällsynt," och Gustaf Sjöström förklarade i Vårt Laml, att "Zanders i sina kåserier gifvit otvätydiga bevis på en högt utvecklad resonemangsförmåga, en omfattande blick på det menskliga lifvet, en sund uppfattning och ett lyckligt sätt att gripa tag uti och behandla de olika ämnena." Olsson har äfven skrifvit en del små poem, hvilka liksom hans öfriga författarealster röja originalitet. Ett af lians kvickaste kväden har till ämne "den moderna ungmön," och deri ger lian en på samma gång lustig ocli träffande bild af en modedocka:

Hon är blek och nervös, men på kinden en eld,

Som ej slocknat, beständigt ses pråla. Sju färger hon liar på sitt glänsande hår, Och af rödfärg små läpparue stråla.

Hennes midja så smal som en lyktstolpe står

Och för häpnande verldar förklarar,

Att rätt snart, som det heter, det "är på ett hår,"

Den skall brista — men (snör)lifvet varar!

Om hon rösträtt nil får och från barns-

Ixird blir fri, Såsom "en utaf oss" hon bör helsas. Det är "framtidens kvinna"—må lycklig hon bli —

Och må kommande slägten blott frälsas

Från det slafviska ok, som i tusende år Dessa ljufva och dyrkade tryckte. — Må hon lemnas att kämpa, tills "frigjord" hon står Med sin sjelftagna makt och sitt—rykte.

Ett par andra goda poem äro "Frihet" och "Min flicka." 1 det sistnämda sjunger författaren förtröstansfullt:

Om blott viljan är stark, Vi nog bryta den mark, Som oss brödet blott nödtorftigt gifver.

Hon stödja mig skall, Och uti hennes kall Som min maka mitt allt hon förblifver.

Låt hyddan bli trång; Der skall sjungas eu såug, Som skall stälsätta sinnen i nöden. Och vår kärlek så ren Nog skall hjelpa oss se'n Att förnöjda förbli intill döden.

Det andra poemet lyder i sin helhet så:

frihet.

På frihet inan skrålar, Förtryckare vrålar Och tror sig lia gjort något stort; Jemlikhet predikar, För "ärona" likar Samt söker att kràset få smordt.

Om frihet nu finnes, Jag ej tror, den vinnes Med slagsmål och litigg efter "mer." Dess frukter blott skördas, Der ärlighet vördas — Fall, sjelfviska syfte, i askhögar ner!

Otn sjelf du vill lyda, Hvad lagarne tyda, Och söka förbättra en snedvriden verld, Blif sjelf ett exempel, Gack, res dig ett tempel, Den heder ocli ära ej sminkas af flärd !

OTTO PALLIN (Ali), redaktör, poet. Född den 29 febr. 184S. Tog studentexa-

otto pallin.

men och började studera till läkare, men öfvergaf studierna och reste till Amerika i början af i88otalet. Efter att någon tid ha varit provisor och tillfällig läkare i

någon småstad i Illinois, aflade han ett besök i Sverige. Efter sin återkomst till Amerika försökte han sig på hvarjehanda sysselsättningar. Han har sålunda varit kousertsåugare, "groceryman," "bartender," skådespelare, kock m. m. "Och i alla dessa vidt skilda yrken visade han sig — skrifver Gustaf Wicklund i en humoristisk teckuiug af sin bekantskap med Pallin — ega en händighet ocli en förmåga att snabbt sätta sig in i förhållandena, som gjorde litet hvar så att säga flat. Det såg flera år ut, som han varit född i planeten Väduren ocli förföljts af en brinnande otur, enär han ej lyckades få stadig fot på något af de olika fält han med friskt mod beträdde; men det var väl de visa nornors vilja, att ban efter att ha vunnit erfarenhet och verldskännedom i det hårda arbetets skola, skulle, vederbörligen luttrad, till sist finna sin rätta plats — den på redaktörsstolen." Under några månader af IHS4 utgaf och redigerade Pallin tidningen Roekfords Allehanda i Rockford, 111., och har sedan dess tillhört först Kurres och derefter dels Sv. Kurirens, dels Sv. Tribunens redaktion i Chicago. Vid sidan om redaktionsarbetet har ban uppträdt som författare till flera skizzer och glada poem, bl. a. i "Kurre-kalendern." Som sångare är dock Pallin antagligen mera bekant for den stora allmänheten än som skribent. Under många år spelade han en framstående roll inom detsvenska sällskapslifvet i Chicago. "De landsmän uppgå nog till tusen sinom tusen, som på konserter njutit af hans härliga stämma, och som kiknat af skratt åt hans oöfverträffliga framställning af "hur Anners fria' te' Greta" ocli hans mästerliga återgifvande af "viser på vermländske tougmàle," yttrar Gustaf Wicklund i ofvannämda minnesteckning samt påpekar, att det också var Pallin, som väckte Vennerbergs "Gluntar" till lif inom den svenska kolonien i Chicago, och som för första gången gaf teatervännerna en gedigen Lundströms-typ.

ADRIAN PALMER (Pelle A.), poet. Har sändt följande lyckade sjelfbiografi: "Född den 4 mars 1865 i

Söderköping. Fadern : brunnsrestauratör. Kom, efter undfången lindrig skolundervisning, i bokhandel 1878. Innehade sedermera platser å förlagsexpedition ocli kontor intill 1893, då jag beslöt att söka min lycka i Amerika. Har inte funnit henne än. Förmodligen har jag ännu en hel del "eklut" att genomgå, innan jag blir tillräckligt beredd för densamma. Kom hit till landet och Chicago sommaren 1892. Angreps så godt som Omedelbart af klimatfeber. Efter tillfrisknandet arbetade jag en tid som "porter" à en saloon och restaurant, men "kvittade" snart "jobbet," enär principalen hade ett sätt att handskas med skjut- och huggvapen, som inte riktigt föll mig i smaken. For så till Michigan och började titta efter arbete pà farm. Och titta fick jag. Men det var också allt. Återkommen till Chicago, blef jag installerad som hästskötare, men måste snart af helsoskäl uppgifva sysselsättningen att rykta tolf hästar och inskränka mig till en enda — pegasen. Huruvida jag lyckats att rykta den hästen bättre än de andra, är väl temligen tvifvelaktigt. Att kraken är lifvad, torde de, som i Humoristen, Den Sv.-Ain. Söndags-Nisse, Julnisse, Vestkusten och andra tidningar gjort bekantskap med "Pelle A," "Bokhållare Anderson" och "Charlie Johnson, Skomakarevarsnäll, Sitty," dock medgifva. Inte afkastar kreaturet någonting värdt att nämna, men jag lefver för närvarande äudå på literaturen — såsom bok- och tidningsagent. I Sverige lemnade jag under år 1886 smärre bidrag till eu numera upphörd skämttidning, skonade sedermera en större publik i sex år, under hvilken tid jag inskränkte mig till att hemsöka vänner och väninnor med tillfällighetsvers, skref sedan några varietékupletter och utgaf i Stockholm till i maj 1893 ett skämtblad, Vårlöken." I maj 1896 utgaf Palmer i Chi-- 138-

eago ett af Higgitis ra. fl. illustreradt skämtblad, kalladt Vårluft. Palmer är en skämtare, och hans visor äro af den glada sorten, vittnande om ett i alla skiften gladt humör. Hau har också i en af dem förklarat:

Af goda gåfvor, som oss skänkts med lifvet,

Att dräglig finna jämmerdalen trist, f främsta rummet borde stå uppskrifvet: Den bästa gudagåfvan är belt visst Förmågan, att åt tungsinthetens mara Uti sitt sinne ingen plats man gör. Den gudagåfvan plägar man förklara Med d?ssa trenne ord: Ku gladt humör.

Ett af Palmers bästa poem är följande :

min käresta.

Ej jag dig älskar, fagra, muntra fé, Som med ett smycke och en "snygg supe" Förutan stort besvär man kan lörleda. Mig kan du ändå iugen fröjd bereda!

Hj jag dig älskar, mö i fiskbenspansar, Med toalettknep du din skönhet ansar. Du minner mig otn gatans fala slinka, Som för att männen fånga plär sig smiuka.

Ej. lärda mö, du mig till älskog tubbar. — Det är för otäckt, hur du håret stubbar —

Pincenez och bok, ett hufvud fyldt med glosor,

Förta' båd' kärlekens och kindens rosor.

Hvem jag väl älskar? Kan det intressera, Vill jag min älskling genast presentera : Ett bygdens barn med enkla, rena seder, För mor och far ocli för sitt kön en heder.

Kanhända tycker du min smak är dålig ? Jag medge inåste: Tösen är ej prålig, Ty kläduiugen hon bär visst något nött är,

Och hcmtna går hon 'kring med bara fötter.

Hyn solbränd är; om händerna man granskar,

De röda äro, hon ej nyttjar handskar, Begagnar aldrig "solpärasoletten"; Ej ens till namnet känner hon korsetten.

Visst tycks det dumt af mig, hvars kassa

skral är, Att taga fästmö utan kapitaler

I gods och guld?—Åhnej ! I hjertat ligger Gediget guld. —Jag ej om slantar tigger.

Jag byter ej mot en af nådens "klickar" En enda bort af hennes varma blickar. Stolt som en kung jag är vid hennes sida, Miu drottning det är torparns lilla Ida.

J. E. PALMER (Rem La Pej, Filurns), poet. Född den 13 nov. 1871 i Hvetlanda, Jönköpings län. Vid sexton års ålder reste han till Amerika, der han under första året "förde ett kringflackande lif' och slutligen hamnade i South St Paul, Minn., hvarest hau alltsedan haft anställning i ett stort slagteri. Han har lemnat bidrag nästan uteslutande i buuden form till flera sv .-am. tidningar, i synnerhet Friskytten och Humoristen. Han är i likhet med sin här ofvan presenterade namne afgjordt humoristiskt anlagd, och hans dikter tillhöra liksom den andres nästan uteslutande den glada sorten. Någon enstaka gång kan ban skrifva i en annan tonart, såsom t. ex. då ban vid ett besök i Wisconsin sommaren 1895 icke fann den paradisiska nejd, man förespeglat honom, utan tvärtom ett fult landskap. Han skref då ett kväde, hvari förekom följande strof:

Ar detta väl den nejd, som föresväfvat Min tjusta blick i drömmen mången gång;

Det längtans mål, som i miu själ jag sträf vat

Att prägla in så ljust, så fritt från tvång; Infor hvars bild mitt sinne ofta bäfvat; Som inspirerat mig för mången sång? Om detta verkligheten skulle vara, Så vore drömmen ju ett narrspel bara.

Palmers versifikation är mycket ledig, och sjelf anmärker ban skämtsamt, att man icke gerna kan tala 0111 stora poeter, utan att han blir nämd — han är näml. 6 fot l !"3 tum hög. Som prof på hans diktkonst anföres följande verklighetsbild från St Paul:

"boardinchus"-i,if.

Frukostklockans gälla toner höras; Klockan svängs af pigans mjelln arm. "Boanlame" i sina drömmar störas Och de vakna under gnv och larm.— 139 —

Nu blir lif i hvaije vrå och vinkel, Och for mången bränvinstörstig trut Hållas flaskor — doftande af finkel — Och på ögon vändas in och ut.

Alla söka efter sina lumpor Under svordomar och stoj och skrål. Eu bar mistat sina gamla strumpor,. En på byxorna fått stora hål.

Ändtligt slutas bullrandet och stöket, Och i huset råder lugn igen. Endast tallriksslammer ifrån köket Stör den dystra, djupa tystnaden.

Men på kvällen blir det andra bullar, l)å förändras lifvet på vår scen : Rn och annan finkelflaskan tullar, För att styrka få i svaga !>en.

Så en kagge bier från krogen hemtas. Flickor komma med i deras lag, Och så dansas det och dricks och skämtas,

Tills från klockan höras tvänne slag.

Dragspelstonema enformigt dallra, Och i luften göras galna hopp. Slag af klockan emot golfvet skallra, Skratt ocli bierdoft fylla luften opp.

Sedan, för att nöjet värdigt sluta, Uppstår slagsmål mellan Pål och Per. Per får stryk — tills alla sömnen njuta ; Snart ånyo allting stilla är.

OSKAR AXEL PALMGREN, redaktör. Född i Vestra Frölunda församling af Göteborgs och Bohus län den 5 juni 1S73. Fadern var kyrkoherde. Genomgick sex klasser vid Göteborgs högre elementarläroverk ocli fortsatte studierna i Lund till 1892, då han antog anställning vid Göteborgs Aftonblad. Reste till Amerika i feb. 1893 och fick plats i landthan-del i Marathon, la., samt 1X94 plats som bokförare hos ett kolgmfvebolag i Des Moines, la. Då bolaget till följd af en olyckshändelse nedlade sin aflar, begaf P. sig till Kansas City, Mo., der han erhöll plats som kontrollvägare vid en stor slagteriaffär. Underaug.—nov. 1895 var P. lokalredaktör för den i KansasCity utgifna Svenska Tidningen. I maj 1K96antog han åter samma befattning. Samtidigt med sin tidniugsmannaverksamhet är han han affärsföreståndare for tekniska

fabriken Svea. Under hela sin vistelse i Amerika har ban varit korrespondent för Göteborgs Aftonblad samt tillfällig medarbetare i en del sv.-am. tidningar, särskildt Svithjod.

CHRISTINE ELIS. PALMSTRÖM, f. Tiberg, poet. Född 1817 på Thorstö, Elfsborgs län. Mötte som ung flicka sin tillkommande man i Vermland, men bekantskapen upphörde så småningom belt ocli hållet. Först när hon var trettio år gammal, böljade hon åter korrespondera med honom, som då var bosatt i Mendocino City i California. Han hade der haft en färja, garfveri, farm m. m. och hopsparat ett kapital, hvarpå ban lefde. Hon reste till Amerika 1871, uppsökte och blef gift med honom. Mannen dog 1884. Enkan stannade i Mendocino till 1892, då hou flyttade till San Francisco och Oakland. Under slutet af sin lefnad bodde hon hos dr Kylberg ocli afled i hans liem i Oakland, Col., den 5 dec. 1894. Mrs Palmström egde obestridlig poetisk begåfning. Det mesta af hvad hon skref var tillfällighetsstyckeu med anledning af födelsedagar, fester o. d. Under sina sista år hade hon flera poem publicerade i Vestkusten. I ett af dem klagade hon :

Nu är väl bäst, att jag afsked ta'r Af poesien den kära.

Den var min hugnad i min ungdoms da'r, Nu kan tnan mycket ej liegära. Inspirationer och illusioner Må ^enia flykta till andra zoner 1 Farväl, farväl!

Hon tog dock ej riktigt afsked af poesien, ty ännu under sista året skref hon vers. Hennes poesi var känslofull, och man förbisåg gerna de formella bristerna. Hon egde ett tacksamt hjerta och glömde aldrig en väntjenst. Sin vänskap tolkade hon gerna i versform och lyckades stundom mycket bra, såsom t. ex. i sitt poem till dx Esbjörn vid hans afsked från San Francisco. Följande verser, hemtade ur ett födelsedagspoem till en gammal vän i Sverige, gifva eu idé om hennes diktkonst :Väl finnes här att skåda långt mer än

mången vet, Som aldrig varit utom Sveriges gränser, Af öfverdådig lyx och all verldens härlighet,

Men icke allt är guld, som präktigt glänser. —

Här strids om fåfäng ära och mammons

snöda vinst; På redbarhet och heder måhända aktas minst.

Men ädelhet och dygd här också finnas.

Naturen här är härlig. Uti sitt majestät Vår vördnad och beundran den uppväcker.

Den store skaparns "varde" vi se uti hans fjät,

Som äfven understundom oss förskräcker. Än tjusas våra sinnen af blomsterfältens prakt,

An häpna vid cykloueus och stormens

vilda makt, Då jorden på sin grundval kännes bäfva.

Här växa rika skördar af landets frukt så rar,

Dess yuinighet vill nära flöda öfver. Det tycks, den borde visst räcka till för

en och hvar, Men mången går ändå, som hjelp behöfver.

Hur kunna blifva af med bekymmer, nöd och brist?

Det är ju dagens fråga, och hvarie anarkist Kan gifva svar, om man så skulle önska.

PETER M. PAULSON (P. M. P.), korrespondent. Född den 19 dec. 1863 i Ingelstorp, Kristianstads län. Ända till sin konfirmation gick Paulsoa i folkskola, der ban ständigt var bland de bästa. Efter konfirmationen tog ban tjenst hos en bonde under några månader, hvarefter lian i tre års tid var i vagnniakarelära. I april 1882 reste ban till Amerika ocb vistades först i Geneva, 111. En tid arbetade han i vagnfabrik i Batavia, 111., hvarest han också 1883 förenade sig med metodistkyrkan. På våren 1884 reste han till Dallas, Tex. Gifte sig 1885. Samma år flyttade ban och hans hustru till Weatherford, Tex., i dec. 1886 till Los Angeles, Cal., i april 1890 till Racine, Wis., och i april 1891 till San Francisco, Cal., hvarest de sedan bott. I maj 1889 skref P. sitt första tidniugsbidrag,

ett

bref till Sändebudet i Chicago. Sedan dess har han skrifvit många bref till samma tidning och var under en del af åren 1895 oelj '896 dess agent och korrespon dent i San Francisco. Efter sin ankomst till nämda stad böljade han skrifva korta uppsatser i nykterhet, nyheter m. m. i den der utkommande tidningen Vestra Sändebudet. I sept. 1892 blef han väld till direktionsuiedlein vid samma tidning och sekreterare för metodisternas litera-turbolag på vestkusten. I tre års tid skötte han tidningens affärer och skref en afdelning i tidningen under rubrik "Småplock," äfvensom predikoreferat m. m. I okt. 1895 afsade han sig dessa sysslor, efter att ha under tiden skaffat tidningen flera prenumeranter än alla dess öfriga agenter tillsamman. På nio månader skaffade han Chicago-tidningen Sändebudet flera prenumeranter i California, än samtliga uietodistpredikanter skaffat på fem år. Dock har ban under hela sin vistelse i San Francisco stadigt arbetat vid hyfvelbänken nio timmar om dagen, bevistat fem kyrkliga och nykterhetsmöten hvarje vecka samt hunnit med mycket aunat. Han är en ifrig nykterhets-vän af den radikala sorten. I sina skrifvelser förifrar han sig ej sällan, utfarande i skarpa ordalag mot dem, som ej hvila hans idéer om absolut afhållsamhet o. d. Han säger sig ha likt mången annan funnit, att "alla vilja höra sanningen — om sin nästa ; men de flesta bli rysligt förargade,när de se sig sjelfva i spegeln." Dock gör ban ett undantag för tidningsmän. "De skratta åt allt," påstår han, "och betala igen, stundom sju för tu, och vi bocka och skaka hand igen, som om ingenting händt eller skrifvits."

P. C. PEARSON, redaktör. Född i Gefle den 14 mars 1863. Kom till Amerika vid unga år i sina föräldrars sällskap, hvilka att boija med bodde i Andover, 111., men senare flyttade till Lindsborg, Käns. Sin skolbildning erhöll lian rid Bethany College, der han var den främste

i sin klass i matematik och filosofi. 1889 blef han redaktör för den då i Lindsborg utgifna tidningen Framåt, hvilken flyttades till Chicago och 1892 fördubblades till formatet och ändrade sitt namn till Fosterlandet. Pearson lär ha ett gladt och okonstladt lynne, i trots hvaraf han dock, enligt hvad ban sjelf föreställer sig, emellanåt, då han anser sig ha anledning dertill, kan vara temligen satirisk. Han är eu nitisk arbetare, som icke sparar sina krafter som tidningsskrifvare, men tillåter beklagligen alltför ofta osvenska uttryck och vändningar insmyga sig i lians uppsatser, — såsom t. ex. "enlevera med en dam," "antyda om," "sanitarisk" o. s. v. P. är gift sedan april 1893 och har en son.

1». N. PEHRSON IP. Gökendahl), kåsör, korrespondent. Kn i Escanaba, Mich., bosatt person, som under eu följd af år lemnat talrika bidrag till sv.-am. tidningar, särskildt Sv. Amerikanaren och Medborgaren. Hans bidrag ha vanligen bestått i skämtsamma småberättelser ur lifvet, kåserande betraktelser öfver olika frågor samt meddelanden af nyheter.

JOHAN PERSON (Jan, J. P.), redaktör, kåsör, poet. Tillhör redaktionen af Sv. Tribunen i Chicago, hvari han bl. a. skrifvit en del goda, rätt vitziga och ej sällan spetsign kåserier under rubriken "Potpourri" samt ett och annat poem. Han har dessutom öfversatt flera engelska romaner för tidningens följetougsafdel-niug. Persons poesi röjer just ingen originalitet, men hans dikter äro väl skrifna och innehålla goda tankar. En af dem lyder:

skyddsängeln.

Den enda plats, som jag har kär, Det enda rum, som heligt är På hela jordens vida rund, Ar, der sin sista, långa blund Hon sofver sött i ro, tnin mor; Och der mitt sorgsna hjerta bor.

Der är mitt hem, mitt fosterland ; Dit längtar jag från främmand' strand.

Med blommor mången sommar strött Din graf, och höstar den förödt; Och mången vinter den betäckt Med svepuiug hvit, som vårvinds flägt Har åter varsamt lyftat af, Se'n du, min mor, vardt lagd i graf. Se'n dess så mycket här har händt, Så mycket har jag sett och känt.

Och mången gång jag klagat liar. Att det mig ej förunnadt var Att söka ro, att finna tröst I tempelfrid vid moders bröst. Och ofta har jag önskat mig 1 grafven, der hon hvilar sig Från lifvets strid, besegrad, trött, Der jag min

mesta kraft förnött.

Dock, nej — du ligger ej i graf; Dess mörka natt du vet ej af. Det är ditt stoft, som jag ej sett, Som du till jorden återgett. Du sjelf — du lefver säll i ljus Deruppe i Guds Faders hus, Uti dess rymligt höga sal Ibland äouer utan tal.

Hon lefver der. Men i en dröm Hon kommer stundom, modersöm, Iklädd sin ljusa, skära hamn Ocli kallar sakta mig vid namn. Då böljar dagen åter gry, Och alla onda andar fly, Som trotsa bela himlens här, Men ej en moders ande kär.

ADOLF W. PETERSON (Pontus P.), korrespondent, redaktör. Född den 11 okt. 1864 i Ringkarleby församling, Örebro län. Genomgick folkskolan. Reste vid it fi års ålder till Amerika och kom i maj 1882 till Ogerna, Wis. Gick ut på jeravägsarbete och var inom två veckor med om en strejk. Begaf sig till Ashland, Wis., och försökte olika slags sågverksarbeten till på höstsidan. Deltog i skördearbeten på landet, i jemvägsarbete ett par veckor, blef sjuk i feber, pank och med nära $30 skuld. Gick nyårsdagen 1883 ut på skogsarbete och "slet hund" för en skojare, som ej kunde betala. P. skrämde honom dock tre år senare till att betala. På våren fick P. anställning i handel och arbetade efterhand som expedit,— 142 —

kypare, krögare, fotograf och tidningssäljare. Blef på hösten 1891 "manager" lör Michigan-Tribuuen (Blokadbrytareu) i Ironwood, Mich. Bolaget hade glömt att hyra redaktör och Peterson gnodde allt lian orkade för att, som han säger, slippa se alstrets dödsryckningar, medan han sjelf var praktiserande läkare. Han stannade der ett àr och förestod under samma tid sin broders affär, hvilken då kräfde tre till fyra biträden. Peterson tror, att "om kamraterna i pressen haft kännedom om de många svårigheter, under hvilka lian kämpade, skulle en stor del af den kritik.de egnade hans tidningsarbete, säkerligen uteblifvit." Hvad som mest förvånar honom är, att alstret under omständigheterna var värdt att kritisera. Kfter att i viss mån ha varit medarbetare i Ashland-tidningen Frihet, blef Peterson àr 1894 biträde i sin broders kontor. Brodern var countykassör i Ironwood, men dog redan i juli 1894. Peterson blef af stadsstyrelsen tillsatt att sköta platsen till nästa val, då ban uppsattes på valsedeln och erhöll befattningen till nyåret 1895. Han stannade någon tid hos sin efterträdare och öppnade i uiaj 1895 försäkrings-, land- och biljettaffär m. m. I slutet på i88otalet skref Peterson bref i tidningen Nya Verlden, hvilka voro, såsom Linder anmärker, välskriliia och ofta helt spydiga.

CARL, FREDRIK. PETERSON (Fredrik, Jeppe), redaktör, kåsör, minnestecknare, poet. Född vid egendomen Fittja, i Södermanland den 16 april 1843. Åtnjöt undervisning vid läroverket i Falun, men drefs, efter några års vistelse der, af en okuflig äfveutyrslusta till Amerika. Han ville gå i kriget och slåss förslafvar-nes befrielse, men hans närsynthet lade hinder i vägen derför. Han slog sig fram på annat sätt, först som arbetare å en af paketbàtarue mellan St Louis och New Orleans, derpå som jernvägsarbetare, vedhuggare, jordbruks- och fabriksarbetare. Jan.—maj 1870 var ban redaktör för Min-

nesota Tidning i St Paul, Minn., blef i aug. samma àr redaktör för Illinois Swede i Galva, EU., hvilken tidning i nov. 1870 antog namnet Nya Verlden samt redigerades af Peterson, dels ensam, dels tillsamman med Erie Johnson, Sundelius eller Roos, till sept. 1877, då tidningen, som i jan. 1871 flyttats till Chicago, antog namnet Svenska Tribunen. Peterson var Sv. Trib:s redaktör till mars 1880; tillhörde senare åter dess redaktion till sept. 1884, då han ingick som delegare och redaktör i Sv. Amer. Ett år derefter öfvertog han redaktörskapet vid tidningen Svea ocli kvarstod der, tills tidningen 1889 upphörde att utkomma. P. varder-pà dagtidningen Skandias redaktör under det år den utkom, och har sedan dess varit tillfällig medarbetare i Sv. Trib. och Hemlandet, men egnat det mesta af sin tid åt mera omfattande författarskap. Peterson är politiskt och spekulativt anlagd. Som författare af grundliga och om skarpsinne vittnande politiska artiklar står ban oöfverträffad inom den sv.-atnerikanska pressen. Anda till 1885 var lian entusiastiskt tillgifven det republikanska partiets grundsatser, men blef derpå demokrat och senare populist, hyllande i skatte- och tullfrågan Henry Georges åsigter. Med rätta anser ban, att den stora mängdens tillstånd ovilkorligen måste försämras under vår nuvarande civilisation, "hvaröfvervi likväl"—skrifver ban — "så gerna, ehuru så tanklöst skryta." Peterson är en af våra allra förnämsta vältalare ocli rör sig lika ledigt med engelskan som med sitt modersmål. "Han är en man, som erfarit mycket och tänkt både

klart, skarpt och djupt," skref en framstående tidningsman för några år sedan i en artikel om "Några Chicagostorheter" och fortsatte: "Redan vid unga àr omfattade Peterson den sveden-borgska lifsåskàdningen och har äfven gjort omfattande studier i den moderna astrologien, på hvars grundprinciper han fast tror, så att han förutsäger både egna och andras tillkommande öden. De so-— 143 —

ciala reformfrågorna har han grnndligt satt sig in i. Sitt vetande har lian förvärfvat genom sjelfstudium. Hans bildning är humanistisk, hans beläsenhet omfattande, men i religiöst hänseende är ban begränsad af den svedenborgska dogmatiken. Bland svenska författare och tänkare i Amerika intager han, om icke främsta rummet, så dock ett af de allra främsta." Under sin verksamhet vid Nya Verlden, Sv. Trib. och Sv. Amer. skref Peterson intressanta, ofta skarpa och satiriska kåserier under rubrikerna "Skuggor och dagrar." "I skumrasket" samt "Pà skallgång." Han angrep der — för att tala med hans biograf i "Kurre-kaleuder 1885" — "än med skämtets och satirens lätta pilar, än med ironiens fina, skarpslipade klinga och än med allvarets tväeggade svärd dårskapen och lasterna, ehuru de än visade sig." Som framgàugsfull bokförfattare står Peterson främst bland alla svensk-amerikaner. Han har ej blott utgifvit eu bel del böcker, med ännu flera i beredskap, men äfven — olikt de flesta andra författare — haftpekuuiär vinst af denna verksamhet. Ilaiis första bok var "Svenskarne i Illinois," hvilken han och Erie Johnson ut-gàfvo på iS70talet. Andra böcker af honom äro: "Republiken och dess institutioner," "Amerikanska vältalare," "Förenta Staternas historia," "Etthundra àr" samt en novell: "Kärlek och pligt." Dessa 1 »ocker äro samtliga synnerligen väl skrifna. Särskildt får man af den förstnämda det intrycket, att ingen annan än Peterson skulle kunnat så tillfredsställande behandla den mängd af vigtiga spörsmål, som inrymmas i begreppet republiken och dess institutioner. "Ett hundra år" är ett digert verk, behandlande de civiliserade ländernas historia under de senaste 100 åren. Han liar under utarbetning flera verk: Sveriges historia på engelska, en samling smärre sv.-am. berättelser, en bok om olika tänkesätt ocli läror om odödligheten, ett band etiska föredrag, ett hundra till

engelskan öfversatta svenska poem och en diktsamling. Peterson är en af dem, som bäst lyckats i öfverflyttandet af svensk poesi till engelska. Bland hans egna dikter finnas många, som äro både tankedigra och vackra, men i allmänhet röjer sig i hans diktning mera förnuft än varma känslor. Han sväfvar med sin sångmö helst in's Blaue hinein, såsom Linder uttrycker det, "hvaraf ofta följer, att lianspoesi blir mer än lofligt dunkel." Peterson har dertill ett manér att i sin versbyggnad olämpligt uppdela satserna, så alt rader komma att på ett för örat stötande sätt afslutas med prepositioner, relativpronomina o. d. Såsom t. ex.:

Jag ville dränka dig i djupet af BurguJt'Hekl vin, men ack, det endast gaf--

Eller: 1'å evighetens höga stig,

Belyst af ursolns väna glöd, Du träder redan nu, och i Mill iunerstu förnimmer jag Helt klart, att det är Guds behag, Att du skall evigt yngre bli.

Det var förmodligen detta manér, som gaf Niuian Wærner anledning att i en parodiering af några sv.-am. poeters diktning lägga följande rader i Petersons mun:

"Upp genom luften, högt öfver dagens Döfvande larm, genom skogarne, i Vindarues flägt drog i ljuf harmoni Anden till minnenas nejd och behagens."

Som poet kan Peterson ej väcka genklang i så många hjertan, som när lian framträder såsom historisk eller politisk författare, — helt enkelt emedan hans poesi är svårfattlig för den stora allmänheten. Det fordras mer tankeansträngning, än menige man har vilja eller förmåga alt offra vid läsning af poesi, för att kunna tillbörligt uppskatta en dikt, som t. ex. liörjar så här (Petersons poem "Ofullständighet"):

Ej i uppnådd yppig fullliet trifves Något, som har värde och ger fröjd. Utan blott i det, som ständigt drifves Af sitt inre till en större höjd.— 44 —

Vårens tjusning, fängslande ocli fager, Ej naturen i dess former lagt, Utan i den unga, ljufva dager, Hvari ler en ofödd sommars prakt.

Men Peterson lägger i sin poesi icke heller an på att vinna en större allmänhets hyllning. Han nöjer sig dervidlag med vida mindre, om vi få tro hans egna ord i poeuiet "Ryktet":

Som barnet glömsk af verldslig flärd Jag vill à diktens gröna äng Bland dofter dväljas och min verld Af drömmar dana. Lyrans sträng Jag röra skall ibland. Om svar Jag då ur blott ett hjerta får, Om blott en själ min säng förstår, Är jag så säll som barnet var.

Peterson har dock äfven skrifvit dikter af enklare och lättfattligare slag, såsom hans "Luther," "Amorsjagten" (ehuru ban deri gör sig skyldig till öfverdrift, då han låter en femàrs flicka, tillfrågad, "när kärlek först i hjertat tändes," svara : "O, jag redau har förgätit, när det var, ty det är så länge sedan. Bed en yngre mö om svar"), "Vi 'black'slagare," "Vid återkomsten till Amerika" samt framför allt hans två mest poetiska dikter: "Helsning till emigranten" och "Kvinnan", i hvilket sistnämda stycke vi ßnna följande vackra strofer:

Om kvinnan sjunger jag, fast intet snille Ger tonerna den klang, som hon är värd. Dock, hon är anspråkslös, och säkert ville

Hon ej försmå min enkla hyllnings^änl. Sjelf oförställd, hon ock det oförställda Hos mannen skattar högst och plär det gälaa,

Ej med en snart förvissnad lagerkrans, Men med en kärlek, fast som guldets glans.

Och denna kärlek högst af allt jag skattar.

Af alla gåfvor, Gud mitt jordlif skänkt, Är den dock perlan, nuru du än fattar Vårt lif och tingen, nog ock du så tänkt. Du, som, likt mig, med tanken velat bryta

Din lyckas väg och se'n af styrka skryta, Du, stim, likt mig, förgätit mången gång, Att kärleken var lifvets morgonsång.

Hvar bor den sanna kraften ? I det hjerta, Som varmast älskar och som starkast tror,

Och som i lifvets pröfningar och smärta Med ädla tårar segrar. Verkligt stor Är derför hon, utur hvars hjerta stiger Den bön, som jord och himmel samman-viger,

Och ur hvars öga falla kan en tår, Som balsam blir för hjertats öppna sår.

Om mannen på sin färd i lifvets öken Förtviflar om sitt mål och kraftlös står, Med magisk hand hon skingra kan hans töcken,

Och bort hans otro med sin tro hon slår. I mörka stunder hon uied hoppets strålar

På purpurgrund för honoui lifvet målar. Hans stöd, hans stjerna och hans tröst hon är,

Och sjelf hon mer än halfva bördan här.

Det andra stycket lyder i sin helhet sålunda:

helsning till emigranten.

Främling från Heimkringlas panna, Fosterbror från högan nord, Hvarför ville du ej stanna Kvar på ärans egen jord? Hvad bevekte dig att draga Solvarts öfver land och haf, Då du kunde lyckan jaga I den bygd, dig lifvet gaf?

Är det icke ljuft att andas Blomsterdoft på Mälarns strand ? Skönt att se, hur himlen randas Utaf norrskensflammans brand ; Sällt att, uti drömmen fången, Höra strömkarlsharpans slag, F.ller sjelf den svenska sången Stämmu högt i glada lag?

När din kärleks första låga Skär på själens altar brann, Och du hjertats ömma fråga, Stammad fram, besvarad fann, Tänk, hur skönt var då ej lifvet — Skön minuten, skönare Dagen, som det var dig gifvet Att i hoppets fjerrglaa se!

Dock, hvi gör jag denna fråga? Den förtjenar intet svar. Smärtans mått skall ingen råga — Du är här ; välkommen var ! Bryt dig gladt medborgarns bana I vår fria republik, Hvilken redan af sin fana Skänkt dig

skyddande en flik.

Samma sol, som vänligt lockar Sippan fram i isig nord, Flammar ännu, när du plockar Rosen på Columbi jord ; Och den aftonstjerna klara, Som du såg i Sveas sky, Kan din morgonstjerna vara Här, der blott din stig är ny.

Här, liksom der hemma, glöder Sången i de ungas bröst; Här som der dess stämma föder Vårfröjd midt i lifvets höst; När en ynglings ädla låga Värmt hans bela själ, och när Af den lågan blir en fråga, Rodnar flickan här som der.

Och så blifva ett de tvänne, Och så byggs på vestanslätt Litet bo, som skyddar henne, Medan ban för bådas rätt Slår sitt slag med plog och spade, Viss derpå, att hvad hans id Såsom frö i jorden lade. Varder ax i sinom tid.

Har dn under nordens himmel Nått ditt lifs meridian, Vill i nya verldens vimmel Du, på pröfningarnes ban, Än en gång din lycka fresta, Vet då, att, hur än det gick, Friheten var här den bästa Skatt, du såsom främling fick.

Kanske tiden gifmildt redan Blandat silfver : ditt hår, Och din lefnad, i sitt nedan, Snabbt mot andens urhem går. Äfven du skall äriug skörda: Hvar, om icke här, mig säg, Lättas kan den tröttes börda, Jemnas kan den gamles väg?

Ja, välkommen tusen gånger Till vår unga republik. Som, fast arm på hjeltesànger, Är på sanna hjeltar rik ; Och som eger i hvar kvinna, Skön och dygdig på en gång, Den allherskande hjeltinna, Skalden prisar i sin sång.

Bland de poem, Peterson öfverflyttat till engelska Bpråket, äro Geijers "Vikingen," Oskar II:s "Förtalet," Topelii "Barnets astronomi" och "Min moder," nr hvilket senare några strofer af Petersons engelska öfversättning här meddelas .

Where is the love, which, all change defying,

Endures affliction and knows no dying, A love angelic and virgil keeping O'er all, though never a blessing reaping?

Ah, on this earth I know one alone. A mothers love is indeed the one.

When did a mother in years receding Recount her tears and recall her bleeding.

Regret her sufferings in hours of waking

With pain and anguish almost heartbreaking

For that dear child which she loves no less

If it repays her with soul-distress?

And what reward do we later render For constant toil in affections tender? We give her grief — which she still forgives us;

We prove unfaithful — she still believes us.

Our love, but cool, still we fain divide, But did she ever complain or chide?

No even then she, of wrongs oblivious, Is loving us as in periods previous. When 'mong the erring the child goes

stumbling, In fervent prayer she her lieait is humbling,

And thus the flames of a mothers prayer With light from heaven our way prepare.

FREDERICK PETERSON, M. D,, poet. Född i Faribault, Minn., den I mars 1859. Efter att ha studerat vid flera läroverk i Iowa, Dakota och Chicago, aflade han afgångsexamen från högskolan i Sioux City, la., 1876. Tog läkareexamen vid universitetet i Buffalo, N. Y., 1879, hvarefter han under ett års tid tjenstgjorde som läkare vid Buffalos allmänna hospital. Han var bosatt i Buffalo som praktiserande läkare till juni 1S81, då han reste till Europa, för att vid de tyska universiteten fortsätta sina studier. Efter sin återkomst till Buffalo blef han atnämd till professor i patologi vid universitetet. För att grundligare studera sinnessjukdomar, hvilkas behandling han

gjort till sin specialitet, inträdde han i nov. 1884 som förste biträdande läkare—146—

vid staten New Yorks asyl för vansinniga i Pougbkeepsie och behöll denna befattning till 1888. Vintern 1886—7 tillbragte han i Europa i och för studier.

I jan. 1888 bosatte han sig i New York hvarest ban vunnit stort anseende som specialist i nervösa sjukdomar och bekläder flera embeten vid olika hospital och akademier. Han har skrifvit en mängd medicinska afhandlingar, men äfven i de amerikanska tidskrifterna strött omkring sig poetiska alster. Likt sin embetsbroder dr Bernays har han egnat en betydande del af sin poetiska förmåga åt öfversättningar till engelskan af svenska dikter. 1883 utgaf han en diktsamling med titel "Poems and Swedish translations," i hvilken finnas ypperliga tolkningar af dikter af Franzén, Böttiger, Malmström, Runeberg, Bellman, Stagnelius, Geijer, Tegnérs poem "Axel," ett par folkvisor m. m. Den bekante literaturkännaren G. N. Swan i Sioux City, la., har meddelat, att det finnes sex engelska tolkningar af Tegnérs "Axel," och att bland de fem, som han känner till, Petersons är ojemförligt den bästa. Den börjar så här:

The olden time is dear to me, The Carolinian era oiden, For it was glad as conscience golden And valorous as victory, While still upon the Norland lies Its halo round encircling skies And mighty forms of heroes true, With yellow belts and coats of blue At twilight wander far and near. I look with awe, as ye appear, O heroes, who on high abide, With kirtles and long swords at side.

1893 utgaf Peterson en ny diktsamling, "In the shade of the Yggdrasil," innehållande öfver ett hundra dikter. Dr Petersons föräldrar voro födda i Sverige, men han sjelf skrifver, så vidt vår sagesman, hr Swan, har sig bekant, icke svenska, hvilket torde vara orsaken till, att han är mindre känd bland landsmänlien.

A. A. PETERSON, författare till en 1S91 utgifven egendomlig skrift med föl-

jande titel: "Kommen ihåg, att I ären svenskar och norrmän 1 Brödrafolkens storhetstid är for handen. De skandinaviska ländernas framtid ur svedenborgi-ansk synpunkt." Boken syntes vilja åvägabringa någon sorts reform i jordbruket i Sverige. Författaren förordade åstadkommandet af ett statslån till Sveriges arbetare, med tillhjelp hvaraf de skulle kunna inrätta ett storartadt me-jeriförbund och skaffa egna ångbåtsliuier till afyttrande af deras produkter i Argentina, Ryssland, England och Förenta Statenia. Midt bland statistiska uppgifter om smör- och osttillverkning i Sverige, boskapsafvel i Argentina, fruktodling i California, arbetslöner i Europa och Amerika m. m. liade författaren inflikat Svedenborgs och svedenborgianis-mens historia och andra dithörande meddelanden, såsom att "Amerikas indi-auer äfven erhållit ljus genom Svedenborgs skrifter" o. s. v., men om det inbördes sammanhanget mellan detta och den föreslagna jordbruksreformen i Sverige lemnades läsaren i den djupaste okunnighet.

ALBERT RODELL (A. R.), kåsör, redaktör. Född den 9 april 1853 i Grand Island, N. Y. Studerade vid Augustana College åren 1868—75 och vid det teologiska seminariet till juni 1877, då hau prestvigdes. Var pastor |br sv. luth. församlingen i Kansas City, Mo., juni 1877 — mars 1880 och lör sv. luth. Betlehems-församlingen i Brooklyn, N. Y., till okt. 1892. Sedan dess har han varit bosatt i Röck Island, 111., såsom cn af tidningen Angustanas redaktörer. Han är mest käud såsom författare till de kåserande veckokrönikorna under rubriken "Den verld vi lefva i." Han eger ett betydligt välde öfver språket (biskop Scheele talar i sin reseskildring från Amerika om Rodells "välformade flitiga penna," som "skänker Augustanas läsare nöjet af A. R-s artiklar med öfveiskrifteu : Den verld vi lefva uti"), men han visar— 147 —

också en viss böjelse för användandet af invecklade, tunga satsbildningar och par-ticipialformer samt frasrikt bildspråk. Så t. ex. talade ban vid ett tillfälle om sin "stilistiska båge," sitt "ordförråds skjutgevär" och dess "kaliber," "den sanna bildningens visdomsrymd," "de åt somliga gifna, den talangfulla och uti ett och annat fall till fullkomlighet sig närmande stilistikens pund," m. in. Äfven skönjes ej sällan en viss bitterhet i hvad han skrifver, antagligen härledande sig från ett genom mångårig kroppslig sjukdom häijadt lynne. Hans bästa literära arbete torde vara de två samlingar af andliga betraktelser, som ban utgifvit i bokform under titlarne "De konungsliga nàdegàfvorna" samt "Under korset." Han har äfven uppträdt som novellist med en längre intressant

och lärorik berättelse, benämd "Nya erfarenheter i den nya verlden." I denna såväl som i de två ofvannämda böckerna spårar man mindre af de ofvan påpekade oegentlig-beterua i språkbehandlingen än i hans tidningsuppsatser. Han har äfven, ehuru med mindre framgång, emellanåt försökt sig som rimmare och bl. a. öfversatt några svenska psalmer till engelskan.

MÅNS HERMANN ROOS af HJELMSÄTER, redaktör. Född 1831. Genomgick Upsala enskilda läroverk. Aflade kansliexamen och tjenstgjorde vid flera ståndsriksdagar som notarie. Var medarbetare i Aftonbladet, Nya Dagligt Allehanda m. fl. tidningar och reste 1864 till Amerika, der han gick in i nordstatsarmén och deltog i flera träffningar under inbördeskriget. Han kom till Chicago 1866, blef i feb. 1867 redaktör för Svenska Amerikanaren och kvarstod till slutet af 1869. Var åren 1870—72 Inruau-liniens agent i Göteborg. Från april 1873 till sept. 1874 redigerade han och C. F. Peterson Nya Verlden ; hvarefter Roos redigerade Nya Sv. Amer. I dec. 1876 började han och Nils Anderson utgifvandet af Sv. Posten, hvars namn i

okt. 1877 ändrades till Sv. Amerikanaren. Roos var tidningens redaktör till i juni 1878 samt derefter med Magnus Elmblad vid sin sida till den 2 jan. 1880, då Roos afled, öfverkörd af ett lokomotiv. Roos var en af den sv.-amer. pressens mest dugande förmågor. Han är den liberala pressens grundläggare. Han var den förste, som med snille och kraft manade till försvar och storm mot ett på den tiden hotande prestvälde. Efter sin död anfölls han också på det bittraste, mest hänsynslösa sätt af några jesuitiska krypskyttar, som under hans lifstid aktubdig för att säga något. Men Elmblad, som upptagit den fallnes mantel, försvarade bonom på vers och prosa, tills olàten tystnade. Det var i synnerhet tre—A. P. Montén, John Mårtenson och C. A. Wenngren — som fingo bära hundhufvudet för alla anfall, som inom pressen gjordes mot den aflidnes karaktär. I en af sina krönikor presenterade Elmblad dem i synnerligen drastiska ordalag: Montén soui eu ljusalf af den farliga sorten, en andligt sinnad pigtju-sare m. ni., Mårtenson såsom skimrande i bladguld af Chicago-Bladets sort och med en tiggaremunks grådaskiga kåpa sökande dölja en yfvig räfsvans, samt Wenngren som ett slags blötdjur, dansande på ett ben i jesuiternas hemska konsertsal. Derefter tillade ban: "Denna nobla trio liar nu förenat sig om att kasta smuts på Hennan Roos' minne. Detta är ett svårt och otacksamt "job," ty Herman Roos' minne står så klart och fläckfritt inför alla dem, som kände honom, att hvarken gatustenar, gatu-smuts eller "den pestilentia, som om middagen vankar," kunna skada det. Herman Roos tog sig ett rus då ocli då. Det är sant; det gjorde han ; men aldrig till skåpet smög ban och skåpsöp för Jesu skull; och aldrig i fräckhet ljög ban på hänsofna vänners mull. Hans blick var ärlig att skåda ; hvad han sade, ban menade ock, men smälek må öfver er råda, I ulfvars glupande flock 1" Den— 148 —

amerikanska pressen fällde de mest smickrande omdömen om Roos. Inter-Ocean sade, att han var "en med ett klart förstånd begåfvad man, berömd för originalitet i tanken och skärpa i uttrycken, vare sig ban muutligen eller skriftligen var inbegripen i diskussion öfver teologiska eller sociala frågor." Illinois Staats-Zeitung kallade honom"en oförfärad förfäktare af frisinnade idéer," och Tribune skref, att han "var en man af fulländad uppfostran, hans stil var prydlig och kraftig, och hans inflytande bland de frisinnade skandinaverna i A-merika erkändt och vida utbredt." Dessa visade också sin erkänsla mot den bortgångne genom att sammanskjuta öfver $650, för hvilken summa en fjorton fot hög minnesvård med lämpliga inskriptioner anskaffades och restes på Herman Roos' graf den 30 juni 1880.

JOHAN ROSÉN (Yngve), kåsör, redaktör. Född i Mönsterås, Sverige, den 17 aug. 1849 och kom till Amerika 1883. I Sverige tjenstgjorde han bland annat som domstolsrefereut, i Amerika har hau skaffat sig bröd som tidningsman. 1885 blef han redaktör för Sv. Am. Posten i Brooklyn, N. Y. Sedan denna tidning upphörde har ban mesta tiden varit associerad med Nordstjernan i New York. Han är numera biträdande redaktör vid den samma. Har dessutom lemnat bidrag till Tidens Frågor, Bifrost, New Yorks Svenska Härold m. fl. tidningar. Han är en skicklig och underhållande kåsör och en flink nyhetsmeddelare.

JOHAN ERIK ROSENBERG (J- E. R.), poet, korrespondent. Född den 6 maj 1863 å torpstället Käpphagen vid Lindesberg. Fadern, som var skogvaktare, flyttade 1866 med sin familj till ett skogstorp lV mil från Nora och 1867 till byn Skymhyttan i Nora socken. I denna vackra trakt uppväxte Rosenberg och lärde sig älska naturen.

Han gick i Moens folkskola, och under ferierna samt på lediga stunder under terminen

hjelpte han sin fader med smärre skogsarbeten, utgallring af träd o. d., samt sysselsatte sig med jagt. Under ett par års tid hade han uppsigt öfver frösättning och en trädplanteringsskola, genomgick vintern 1880—1 en sex månaders kurs vid Kristinehamns praktiska skola och fick 1882 plats å Nora apotek. I aug. 1883 reste han till Amerika och hamnade först i Renovo, Pa., der han, efter att ha försökt sig på jernvägsar-bete, farmning, vedhuggning m. m., blef clerk vid en lokomotiv-verkstad. 1884 flyttade han till Alleghany City, Pa., och erhöll anställning i "tnailing"-de-partementet vid en tidning. I aug. 1887 flyttade han till Erie, Pa., och har der arbetat i olika fabriker, men mest i trä-varuaflar. Han är nu sorterare hos en större bräugårdsfirma. Redan i Sverige lemnade Rosenberg poetiska bidrag till Örebro-tidningen Allehanda för folket, i hvars gàt- och charadafdelning hau var medarbetare åren 1879—83. Här i landet har han skrifvit talrika små kväden i Sv. Trib., Sv. Romanbladet, Brudkronan, Sv. Am. m. fl. Aron Ingvall säger, att "det är som en idyllisk verskonstnär Rosenberg gjort sig känd," samt att man "måste beundra honom ej blott som en selfmade man, utan äfven som en skald, hvilken med ringa hjelp har kunnat lyfta vingarne till flygt mot högre regioner, dit mången med mera underbyggnad ej kunnat nå." Rosenberg är naturskald. "Naturen har alltid varit mitt älsklingsstudium," skrifver han i ett bref, "och hela sommarnätter kunde jag sitta i de gröna skogarnes paradis och lyssna till foglarnes sång och vindens sus samt betrakta den storslagna skapelsen rundt omkring. Det var vid sådana högtidliga stunder Bom mitt hjerta greps af en underbar längtan efter någon högre näring, och här strängade jag min luta och kvad ensam for mig sjelf med skogens sångarskara till lyssnare." Många af hans dikter röra sig också om ämnen ur naturen, om foglar och blommor, och flera bära— 149 —

sådana öfverskrifter som "I skogen," "1, granskogen," "Skogen" o. d. Rosenberg rimmar med stor ledighet, och många af hans dikter äro tilltalande och rätt vackra, men någon egentlig originalitet gifva, de icke vid handen. Några längre dikter: "I hembygdens skogar och dalar," "Mitt skogskapell," "Vid Niagara" samt "Vid Eries strand," har han utgifvit Lsärtryck., Utom poetiska bidrag har han emellanåt skickat nyhetsbref eller små jagthistorier till tidningarne. Här följa några af Rosenbergs poem.

mkdan här jag vistas kvar.

Att prisa mig, då jag i grafven hvilar, Och tala om, hvad godt och stort jag var, Är handladt väl, min vän, dock bättre vore

Att säga det, då ännu jag är kvar.

Ej större frid mig jordens gömma skänker,

Om du min bortgång gråter dagar, år. Hvad kärlek du till mig inom dig hyser. Det visa mig, forr'n jag ifrån dig går.

Uppå min graf ej några runor rista, Som handla om hvad här jag varit liar. Hvad om mitt verk och mig du har att säga,

Det säg, då ännu här jag vistas kvar.

Ëj någon uiarmorhäll min graf må sluta, Att utestänga solens milda ljus. Låt gröna blommor der bland (pjäs. uppspira

Och reguet droppa ued bland sand och grus.

Mig glöm, då död jag är. De blå violer Du än skall fmna, der du förr dem fann. Naturen sjelf förglömmer gjutna tårar,— Var endast här emot mig god och sann !

mitt bönkapell.

I grönklädd dal — i sommarskrud Der står mitt bönkapell; '•'*' ' Der ostörd jag får dyrka Gud Hvar morgon och hvar kväll.

Och skogens sångarskara stor Uppstämmer der sin sång Såväl i basröst som tenor Den hela dagen lång.

Till byggnadsman kapellet har Naturens konstnär stor. Som smyckat allt i prakt så rar, Och der hän sjelf ock bor.

Dess väggar äro klädda skönt Af blad och blommor små, 1 Och genom taket, löfrikt, grönt, Ler stjernehimmel blå.

Invid kapellets altarrund • Eu enslig niossbänk står, Dit jag i stilla aftonstund I ostörd andakt går.

Och der jag dröjer mången gång, Tills skymning fallit på, Och gladt min sena aftonsång Dör bort i rymden blå.

Det är så ljuft, det är så skönt Att i naturens prakt. Omgifven af allt härligt, grönt, Betrakta skaparns makt —

Och till hans ära stämma opp En hymn af lof och pris, Som öppnat har för själ och kropp Naturens paradis.

DC KOM FÖR SENT.

För sent du kom att mig din kärlek ge. Af vårens prakt fins intet mer att se. Af somuiar'n återstå blott gula blad, Bortflugen är hvar lundens fogel glad.

Och snöhvit fjäril uppå daggstänkt stig Ej mer bland klöfverblommor visar sig. Och höstens vind helt skonlös, oförskräckt Hvar liten vissnad blommas stängel bräckt.

För sent du kom att uppå höstlig stig Majblommor plocka for att skänka mig, För sent, för sent; ty hjertats port är stängd Och stormar rasa utanför i mängd.

Att söka trogen kärlek kom i tid Då morgonsolen lyser varm och blid,— Då afton stundar, ingen af oss vet. Hvad ödet blottar af sin hemlighet.

HELGE SANDBERG |Hlg), redaktör, minnestecknare, kåsör. Född den 29 april 1856 i Bjuf, Skåne, — "af utomordentligt hederliga föräldrar," berättar han och fortsätter: "Min far var både landtbrukare och snickare. Med en liten omskrifning kan jag sjunga med Per Tomason :— rso —

"Jag är ett barn utaf naturen

Och känner inga reglers tvång.

I verksta'n är jag född och buren

Vid sågs och hyfvels muntra sång."

Är helt och hållet autodidakt. Har endast vanlig folkskolebilduing, sådan den bestods på landet för en tjugufem a trettio år sedan af en gammal ofärdig bvskolmä-stare. Har dock genomgått en kurs i slöjd vid Kristianstads läns central-slöjdskola — mina första stapplande steg i verlden och så vidare till nya verlden, der jag vistats något öfver tio år. Och der jag till evinnerlig svnd och skam (efter fem års lycklig vistelse i Boston, Mass., der jag endast för mitt höga nöjes skull emellanåt hyflade till oskyldigt "Snick-snack" åt Skandinavia) blef lockad och tubbad att utbyta hyfveln mot pennan, som jag bittert får ångra min återstående lifstid." Det var i slutet af i88otalet Sandberg under rubriken "Snick-snack" skref kåserier i Worcester-tiduingen Skandinavia. 1889 blef ban redaktör för nämda tidning, och sommaren 1890 företog ban en resa till Sverige. 1S91 blef han kallad att jemte pastor M. J. Englund redigera Vårt Land i Jamestown, N. Y. 1893 företog han åter en resa till Sverige och besökte äfven Finland. På hösten återkom han till Worcester, Mass. Under sin resa skref han i Öresunds-Posten tn. fl. tidningar en längre reseskildring från Finland l"Från de tusen sjöars land") och efter sin återkomst till Amerika i tidningen Argus en serie "Minnen från gamla och nya verlden," ganska intressant tecknade. 1895 flyttade han till Sverige och har der lemnat poetiska bidrag till skämttidningarne i Stockholm samt börjat utgifva en samling af honom sjelf komponerade melodier i folkvisans tonart under titel "Eko från hembygden."

TOBIAS SANDEGREN (Gnbben med skåpet), redaktör, kåsör, talare. Född 1858 nära Halmstad, i hvars läroverk han genomgick sex klasser, hvarefter ban tog

anställning som redaktör tör Halmstadsbladet Sedan ban två år skött denna plats samt under tiden på egen hand fortsatt studierna, aflade ban studentexamen i Lund 1879, hvarefter han tillbragte fyra år vid universitetet derstädes. Han egnade sig derunder med förkärlek åt matematiska studier och fullbordade ett arbete, som dock

först flera år efteråt utgafs, och då i engelsk drägt. Dessutom upptogs hans tid af literär sysselsättning, såsom korrespondenser och bidrag till tidningar och tidskrifter, hvarjemte han tidtals tjenstgjorde som biträdande lärare i Hallands folkhögskola. 1883 reste ban till Amerika. Sin första tid der har han sjelf beskrifvit så : "I stället för att finna de "stekta sparfvarne," som det rosenröda hoppet målat så lockande, fick jag i likhet med så många andra pröfva på en "ekluts-process," som väl svider både in-och utvärtes, men ock ofta sätter kraft i armen och stål i viljan." Först tre år efter sin ankomst till Amerika lyckadeshan få en lämplig och hans kunskaper och förutsättningar i öfrigt motsvarande sysselsättning, då han erhöll lärareplats vid militärskolan i Fort Snelling, Minn. Derunder (ann lian äfven ledighet att öfver-sätta till engelska och utgifva det ofvan nämdamatematiskaarbetet: "Logarithms of the common svstem and Napier's in arithmetical operation." Hösten 1889 reste Sandegren till Seattle, Wash., och organiserade tillsamman med några andra landsmän det första svenska tidningsbolaget i staten. Detta bolag satte upp tidningen Vestra Posten, som Sandegren redigerade någon tid, innan ban i april 1890 blef redaktör för Tacoma-Tribunen. Han är fortfarande dess redaktör och derjemte dess egare. Sandegren är en framstående stilist och "intager ett aktadt rum bland de skribenter i sv.-ani. pressen, som visat >ig besitta omdömesförmåga och sjelfständig stil. Han kan vara argumenterande, mördande satirisk eller gycklande—han är i alla falleu präktig." (Linder, a. st.) En längre tid skref San-— rsi —

degren under robriken "Tittskåpet" veck-liga kåserier af hvilka flera tillhöra det bästa, som vår humoristiska literatur haft att uppvisa. Det skulle vara svårt att uppleta en mera lyckadt komisk framställning af en stadsbo i vildmarken än Sandegrens "På jagt i Washingtons urskogar," skildrande en utflykt till en gammal bekant, en f. d. "styf och något sprättig handelsman" i Minnesota, "numera den stolte egaren af ett par snusfär-gade fotplagg, som ha rang, heder och värdighet af stöflar, och en ylleskjorta, hvars ursprungliga form och färg är alldeles obestämbar i följd af påklutade lappar, samt sist men icke minst — en farm i Kitsap couuty." Det var ett besök på denna farm som omtalades i åsyftade humoristiska uppsats. Som prof på Sandegrens humor må berättelsen om hans ankomst till hyddan återgifvas: "Ingen, som ströfvar i våra skogar, kan undgå att märka den otaliga hopen af kullfallna träd af ungefär samma storlek som mindre anspråksfulla hus ocli deras böjelse att alltid ligga rakt i vägen, der man vill fram. Redan betungad som jag var, föreföllo mig dessa evinnerliga trädstammar ej vidare uppmuntrande. Jag klättrade upp och ned for dessa skogsjättar; och hvar gång jag klättrade upp, lemnade jag på den sidan af trädet ett stöire eller mindre stycke af den sortens knä- eller benklädnad, som fader Adam uteslutande begagnade i sin första ungdom; och hvar gång jag åkte ner på andra sidan, tog jag ett jämmerfullt farväl af en annan del af mitt skinn, beläget i närheten af de trakter, der jag eljest brukar att sätta mig. Hela promenaden upp till hyddan syntes mig det längsta och mest ansträngande ströftåg, som jag någonsin ströfvade. Jonson påstod, det var blott en mil. Jag vore ej särdeles förtjust att taga en promenad af fyra eller fem mil genom en dylik skogstrakt före måltiden och på fastande måge. Jag skulle hellre vilja göra det efter måltiden, d. v. s. omkring hundra àr efter måltiden. Då jag ändtli-

gen nådde hyddan, hade jag tid att leverera en suck af tacksamhet samt granska min värd och bans hem. I sina glansdagar som handelsman var Jonson nästan väl mycket sprättig utaf sig; det gladde mig derför att se det enkla och ogenerade sätt, hvarpå ban nu var utrustad. Han har nu naturligt helskägg — en riktig enebuske. Han begagnar ock ofvan nämda stöflar och skjorta samt ett par byxor, som tydligen ledde sina anor från början af iä&otalet, och som han höll på vederbörlig plats och inom vederbörliga skrankor med ett grimskaft och — en spik. Hans hydda var till sin arkitektur af blandad stil och hade ett rum samt något, som liknade en anjovis-ask, vidfästad i ena ändau som han begagnade till sofge-mak. Efter en lätt måltid, som bestod af stekt skinka, skorpor och kaffe, ville Jonson, att vi skulle gå ut pà en liten spatsertur, men jag ursäktade mig med en hastigt påkommen ryggvärk och stod vid fönstret till middagen, som bestod af kaffe, skorpor och stekt skinka, samt betraktade den ständigt vexlande utsigten af otaliga stubbar ute på gårdsplanen och lyssnade till den melodiska vinden, som suckade geuom granträd, hvilka innehöllo omkring 50,000 fot virke hvardera och erfordra tre veckors arbete af en god man för att hugga ned och fyra månader för att rothugga. Nästa morgon väcktes jag tidigt af min vän, hvarpå vi afiardade en frukost, som for omvexlings skull bestod af skorpor, stekt skinka och kaffe. Skorporna i Kitsap county förtjena ett särskildt omnämnande. De tillverkas, för så vidt jag kunde utleta hemligheten i

kokkonsten derstädes, af mjöl, vatten och cement och lära bli mycketsmakliga, om de före serveringen behandlas af en kraftig och senfull arm — med en slägg-hammare." Detta som prof på Sandegrens humor, hvilken i sin torrolighet och sitt undvikande af att slå in på det burleska är beslägtad med Grönbergers, Lied bergs, Alex. Olssons och Tornmarks humor. Sandegren är desslikes en utmärkt talare.— I52 —

ANDERS SCHÖN (A. S., Andreas, Bonde Bondeson, Erik Heising), redaktör, korrespondent. Född i Regnsjö socken, Gefleborgs län, den 17 nov. 1864. Vid ej fnllt nitton års ålder utexaminerad från länets landstingsseminarium i Bollnäs, tjenstgjorde, han senare under fyra år som skollärare, delande sin lediga tid mellan sjeltstudier och tjenstgöring som skrifbiträde på kronolänsmans-kontoret. Redan förut hade lian börjat lemna bidrag till tidningar och var nu en tid korrespondent till Norrlands-posten i Gefle. Sommaren 1887 ingick han som extra konstapel vid Stockholms poliskår. Efter ett och ett halft års tjenstgöring vid polisen, deraf elfva månader såsom ordinarie konstapel, hade ban grundligt ledsnat på "sakören, edgång och tjufvar och rån" och tog i feb. 1889 afsked. Han sysslade derpå under de närmaste månaderna med literära göromål af tillfällig natur och reste i sept. till Amerika, der lian till en böljan hade att genoutgå ett par riktiga s. k. "hundår," arbetande inom olika yrkesgrenar och ofta förrättande det tyngsta arbetet för den lägsta betalningen. På den tiden skref han flera bref till Sv. Trib. I juli 1891 kom han till Chicago och blef tre månader senare medlem af Hemlandets redaktion. Han har sedan dess omvexlande skött olika ny-hetsafdelningar, tidtalsändatill fyra samtidigt, samt deijemte bidragit med ej så få originaluppsatser och öfversättningar till tidningens literära afdelning. Under sommaren 1893 var han vid sidan af sin öfriga verksamhet vid tidningen dess verlds-utställningsreferent. Sommaren 1895 öfversatte ban till svenska den bekanta boken "Coins Financial School." Schön tillhör Augustana-synoden och hartjcnst-gjort som lekmanna-ombud vid synodal-möte i Omaha. Han är gift sedan 1892.

J. SELEEN, andlig författare. Född den 31 dec. 1843 ' Väsehärad, Vermland. Ankom till Amerika 1871. Studerade vid Augustana College och teologiska se-

minarium och prestvigdes 1872. Har sedan dess verkat inom Kansas-konferensen och sedan 1879 varit pastor för sv. luth. församlingen i Fremont, Käns. Var Kansas-konferensetis sekreterare 1872—3 och dess ordförande 1S78—89. Har i flera , år varit medlem af direktionen för barnhemmet i Mariadahl och sedan 1883 af direktionen för Bethany College. Han har från trycket utgifvit "Tids- och cvig-lietsbetraktelser under pilgrimsvägen," en bok som utgått i flera upplagar, samt "Barnens och ungdomens julbok," "Gud hjelper" och "I lifvets vår."

NILS). SIFVERTSON (—rts—B, Nicce, Gust Olson), kåsör, redaktör. Skref 1889 och 1890 krönikor i Omaha-tidningen Svenska Posten ; var 1891 redaktör för Sv. Am. Pressen i Sioux City, la. Har skrifvit flera skizzer och poem.

GUSTAF SJÖSTRÖM (Jan Olson, Pell Person), kåsör, redaktör, korrespondent, poet. Filosofie kandidat från Upsala, korn han till Amerika 1890 och blef snart känd som humorist genom de ypperliga "bref från Jan Olson," som han under en lång tid skref i Hemlandet. Han tillhörde nâgou tid Hemlandets och derefter Sv. Tribunens redaktion, blef så redaktör för Vårt Land i Jamestown, N. Y., i hvilken han äfvenledes skref intressanta resebref från Alabama, der han vistades rätt mycket i en vinodlarekoloni. I maj 1896 blef han redaktör för Österns Härold (f. d. Framåt) i Brooklyn, N. Y. Sjöström är utan gensägelse eti af de yppersta pennor, vår press någonsin egt. Hans kåseri-stil eger en alldeles säregen originalitet j i sina allvarligare produkter inlägger ban en viss kläm, samtidigt med att språket är ledigt och t. o. ut. lekande, och äfven som författare i bunden stil intager han ett framstående rum. Han är dessutom en utmärkt talare, full af humor och kvickhet. 1892 utgaf han sina "Jan Olsons äfventyr eller en vermländsk emi-— 153 —

grants resor och lefnadsöden i det norra Amerika." Den rätt stora boken var försedd med originalteckningar af Gus. Higgins. Bokens innehåll utgöres, i korthet sagdt, af en i skämtsamt godmodig stil hållen skildring af verkliga och diktade tilldragelser. Men denna skildring är ej blott roande, utan jemväl undervisande. Nästan hvaije liten tilldragelse eller omständighet, som väcker en nybakad svensk-amerikans uppmärksamhet, finnes omnämd och ger alltid författaren anledning till jemförande betraktelser och till uttalande af sina åsigter om förhållandena i Sverige och Amerika. Och dessa hans åsigter äro präglade af rättskänsla och skarp-synthet. En

kärnfrisk lefuadsfilosofi genomgår hela boken, och man öfverser gerna med att författaren i>å sina ställen gifvit sin fantasi alltför fritt spelrum och t. o. m. gör sig skyldig till öfverdrifter och orimligheter vid framställandet af sina diktade äfventyr. Detta tillhör dock undantagen. Som prof pä haas sätt att på provinsdialekt i kåseristil reflektera öfver förhållanden hugga vi på måfå en bit, der ban talar om en amerikansk begrafning: "I söndags gick jag och spankulerade ut åt norra tullen. Det var alldeles förfärligt, så många liktåg, som kom körande förbi mej utefter gatan. Dom körde till en stor kyrkogård, som beter Graceland, som lär betyda nådalandet. De bär smarta amerikauarne vet, hur dom ska' ställa de', dom, tänkte jag, inte bara här i lifve', utan också efter döden. När dom har sluta' sina dar, så åker dom rätt in i nådariket. Ja, ja, dom kanske inte har så orätt, fast det annars välan brukar säjas, att den dyra nådatiden slutar, när som att kroppshyddan faller ihop. Det kan väl Itända, alt Gud är nådigare, än vi tror. Men nu var'e inte om de', som jag skulle tala, utan om någe annat. Jo, si de' var som så, att jag blef just som förvåna', att likvagnen och hela likprocessionen la' i väg i en sådan blixtran-

de fart. Hemma i Sveden så gick det högtidlit och anständit till. Likvagnen och processionen gick i sakta skridt, så det såg ut, som om hästarne såväl som menniskorna gick och söijde och fällde tårar. Men här lägger hela konkaron-gen i väg, som om dom var ute på en muntrationsresa. Hva' ä' de' här nu för tillställningar? tänkte jag. Amerikanerna är så vana att ha brådtom, så dom tror, att dom inte hinner fram till grafven, om det inte går i språngmarsch. Brådtom i lifvet och brådtom i döden, kan man då säja om de här yankeama. Men de' är ju inte ondt i de I Det är bättre att vara en brådskande yankee än att vara en sölkorf. Man är ju här i lifve' för att uträtta nånting; och för att kunna det, så får man lof å ha lite lif i sej. Och skulle det der lynnet gå för långt, så att det följer en ända till kyrkogården, så är ju de' konstil, men inte gör de' någe ondt, inte." Ett af Sjöströms poem är

KRISTNA KRIGARE.

Det sägs, att i Stockholm, i Sverige, det finnes

En hop militärer, hell kristna till sinnes, Men, kära go vänner, det är inte sant, Och derpå jag sätter min ära i pant.

Visst kunna de tala om Gud med sin tunga,

Visst kunna de sucka och bedja och sjunga,

Visst ha de i hjertat en god religion, Men det är dock icke den kristliga tron.

Ty krigarens yrke, vi alla det känna, Det är ju helt simpelt att mörda och bränna.

Han skjuter och hugger sin broder ihjel Och bryr sig ej alls om hans fattiga själ.

"En kristen soldat"—huru eget det klin-garl

Man ropar på Jesus, när svärdet man svingar.

Mansuckar: "O Herre, välsigna mi« nu!" Och sedan man hugger ett hufvud itu.

Besynnerligt! Kristus ej ännu man känner 1

Han räknade alla som bröder och vänner.— 154 —

Långt fjerran från honom var slagsmål ocli kif.

Han gaf för sin fiende villigt sitt lif.

Visst finnes det krigare, starkt religiösa, Med namnet "en kristen" de må dock ej slösa.

En kristen ej någonsin dödar och slår, Han vandrar helt enkelt i Mästarens spår.

Och derför jag säger : "Gif akt militärer! Sen efter i bibeln, hvad Kristus er lärer! Ej följen I Den, som på korsträdet dog, Men förträffliga karlar, det ären I nog."

ERNST TEOFIL SKARSTEDT (E. Sdt, Allvar, Liber), redaktör, minnestecknare, korrespondent, poet. Född i Solberga, Bohuslän, den 14 april 1857. Uppfostrad i Lund, der fadern 1865 blef teologie professor. Genomgick skolan och aflade studentexamen 1877, efter att två år förut ha som sjöman besökt Ishafvet och England samt

blifvit ett medel till befriande af tre ryska slafvar ur fångenskap. Studerade vid Tekuiska Högskolan i Stockholm från aug. 1877 till våren 1878, var derpå informator dels i Stockholmstrakten, dels i Bohuslän ocli reste i dec. 1878 till Amerika. Kämpade under ett och ett halft år en hård katnp for tillvaron, först i Minnesota, derpå i Kansas och så i Colorado, än som vedsågare, än som farmarbetare, byggmästare, stationskarl m. m. Utgaf under dec. 1S79— febr. 1880 tillsamman med E. Lundqvist Kansas Stats-Tidning i I.imlsborg, Käns. Kallades i juni 1880 att vid sidan af Magnus F.linblad redigera Svenska Amerikanaren i Chicago och kvarstod der till i april 1S84, då han tog plats som korrckturläsare hos forlags-firman Engberg & Holmberg. Efter ett par resor i sydstaterna blef lian i juli niedredaktör i Sv. Tribunen. I mars 1885 slog han sig neil som nybyggare i Coscade-bergens skogar i sydvestra Washington. Efter att under tiden ha gjort en resa till Sverige flyttade han i mars 1888 till Vancouver, Wash., och i nov. till Portland, Or., uppehållande sig som

landskapsfotograf, tidningskorrespoudent in. m-, än der, än vid Puget Sound, Wash., och annorstädes. Blef i atig. 1891 redaktör för Vestkusten i San Francisco, Cal., och i jan. 1894 jemte Alex. Olsson tidningens egare. Sålde i mars 1896 sin andel och lemnade redaktörskapet samt flyttade i okt. samma år åter till Wash-

ERNST TKOFII. SKARSTEDT.

ington, der han köpte en skogsfarm några mil från Castle Röck. Har varit gift två gånger. Första hustrun dog 1888 efter sju års äktenskap, efterlemnande tre barn. S. gifte om sig 189J och har ett Iwrn i andra äktenskapet.

Föremålet lor denna teckning har plitat och skrifvit alltsedan sin barndom. Redan vid 7 års ålder författade ban predikningar och vid nio år naturvetenskapliga småskrifter. Vid mognare ålder har han som tidningsman liopskrifvit ofantliga massor af redaktionsuppsatser, notiser, reseskildringar 111. m. i en mängd tidningar både här i landet och i Sverige, hvarjemte ban skrifvit bortåt ett par hundra poem samt utgifvit följande böcker : "Vid hennes sida" (en illustrerad skildring af personliga erfarenheter 1,— 55 —

tryckt i manuskript 1889; "Oregon och Washington" (en utförlig, illustrerad l>e-skrifning och historia öfver dessa stater), 1S90; "Svensk-amerikanska poeter i ord och bild," 1890; andra delen af Magnus Rimblads dikter, 1891; "Enskilda skrifter af pastor A. A. Swärd," 1895; ett par samlingar af från tyskan och engelskan bearbetade berättelser, nämligen "Rosor ocli törnen," 1893, "Från vilda vestern" och "Den gamle smeden," 1895, samt slutligen föreliggande verk, "Våra pennfäktare." Han har ständigt intresserat sig för allt amerikanskt, särskildt den svensk-amerikanska literatureu, dess arbetare och historia och skref år 1886 för en tidning i Sverige en lång serie artiklar om amerikanska förhållanden samt för Kongliga Biblioteket i Stockholm eu lång afhandling om den sveusk-amerikanska pressen. Han eger vidlyftigare literära samlingar än någon anuan svensk i Amerika, möjligen med undantag af Bonggren, Linder och G. N. Swan. Skarstedt liar liaft deu stora lyckan att se sina bemödanden uppskattas, åtminstone af yrkesbröderna. Hans arbete liar erhållit många loford inom pressen, och man har t. o. m. envisats att vilja anse honom soui kritiker. Gång efter annan ha skribenter, äldre såväl som yngre, begärt hans utlåtande om deras liegåftiing ocli literära alster. Han har då vanligen hänvisat dem till C. M. Esbjörn, Bouggren eller någon annan li-teraturkännare; ty sjelf i saknad af nödig historisk blick och djupare literära insigter samt dessutom betraktande allt literärt kotteriväsen, literära "skolor" o. d. som idel fjesk ocli narrspel, kan han icke gerna vara rätte mannen att tillfredsställa högre kraf på en mönster-trogen vetenskaplig granskning. Ej heller har ban någonsin utgifvit sig för kritiker, äfven om ban på grund af den portion vanligt sundt bondvett och opartiskhet, hvaraf han otvifvelaktigt är i besittning, anser sig ega sauiuia rätt som hvilken annan som helst att säga sin

mening om hvad han ser och hör här i verlden. De anmärkningar, som gjorts mot honom som skribent, hafva vanligen gällt hans åsigter, hvilka i somligas ögon ej äro konservativa nog, i andras ej tillräckligt radikala. Theodore Hessel har beskyllt honom för "äfventyrlighet, egenhet och bisarra åsigter om eremitlif och civilisationens förbannelse." Fer Lärka skref en gång om honom: "Vi ha en gång mött herr S. Ilan föreföll oss vara en konstig persedel, full af en del öfver-spända idéer, men också en man med hjertat på rätta stället och i synnerhet med öppen blick lör naturen och för deras behof och lif, som kommit hit för att bryta nya bygder." Den dessa omdömen gälla finner dem sanna och vittnande om uppriktighet. Hansöfverspän-da idéer bestå

hufvudsakligen deri, att ban älskar ensamhet och frihet och dödligt afskyr allt, hvad konvenans och etikett heter, allt snobberi, civilisations-lyx samt först och sist all sorts tyranni, ej endast den form deraf, som hos råbarkade sjökaptener, styrmän, löjtnanter och andra, som makt hafva, tager sig uttryck i öfversitteri och obarmher-tighet mot underlydande, utan äfven den finare sortens tyranni, som under namn af socialism, nykterism m. m. afser att ined maktord omskapa menskligheten efter vissa ensidiga och trångbröstade mönster. Reformerande småsjälar, som till på köpet skryta af "frisinthet," äro i hans ögon samt och synnerligen antingen humbugsmakare eller narrar. Ty frisinnad är enligt hans mening endast den, "som uti sitt hjerta är mennisko-vän; som väl är sjelfständig och kan gifva skäl för hvad ban förfäktar, men unnar jemväl sin nästa I att tänka och tro på sif/ sätt och medgifver, att äfven hau kan lia rätt; som aldrig på andra vill truga sin tro, men låter i hjertat för-ilragsamhet bo,'.'-t- såsom han uttryckt det i ett längre poem om våra dagars "frisinnade" 'menniskor, ur hvilket äfven följande strofen äro hemtade :- 156-

Herr Pratanonsenski med fladdrande hår Och gulbleka kinder, i ögat en tår, Hörs dundra mot svagdrickats djefvulska gift,

Som lagt millioner för tidigt i grift. Med kaffe han sköflat sin egen fysik, Men nykter han är lika fullt som en spik. Men vågar i mjugg åt den tanken du le, Att du skulle dricka blott kaffe och té, Att döma dig änne han genast är snar, Ty frisinnad är hau,— den saken är klar.

Herr Traskapatrullo är socialist Och sänd af försynen att böta all brist, Som vidlåder samhället, (så tror han sjelf)

Samt rengöra vattnet i lefnadens elf. Han menar så väl. så hjertinnerligt väl, När han vill dig göra till samhällets träl. Men om du är nöjd med den ställning du fått

Och ej låter honom bestämma diu lott, Med ilska emot dig i härnad han drar, Ty frisinnad är han,—den saken är klar.

En annan tycks tro, att det sannaste prof

På manlighet är att ej anse för rof Att smäda en hvar, som i enfaldig tro På frälsningens budskap fann trygghet och ro.

Djerft svänger ban mot religioneu sitt svärd,

Förvissad att sjelf han på lefnadens färd Till höfding i vishetens tempel är smord Och löst hvarje gåta i himmel och jord. Och uti sitt hägn han blott smädare tar, Ty frisinnad är hau,—den saken är klar.

Det är tydligt, att den, som bland ett enerveradt, förvekligadt slägte, hvilket ej tyckes kunna ifra for en sak utan att visa fanatism och ej kan hålla sans ocli mått a i någonting utan att underkasta sig tvångsregler, vågar förfakta någonting så omodernt som den gamla satsen "lefva och låta lefva," skall väcka misshag hos en mängd "fiut folk" och andra, som gerna krypa, krusa, krumbukta och låta dupera sig hur mycket som helst blott för "äran" att anses "vara med i svängen" och gå och gälla som standarbärare för "moderna idéer," kämpar för framåtskridande, civilisation m. m. En sjelfständig karaktär gör emellertid en konst 1 alla sådana herrar, låter dem gerna tänka och tro som de

vilja, så länge de ej träda andras rätt för nära, samt fordrar för egen del samma personliga frihet, som han af fullaste hjerta unnar alla andra.

Som rimmare har S. enligt sitt eget förmenande lyckats bäst i fest- och till-fällighetskväden med hänsyftningar på enskilda förhållanden och personer. Af hans öfriga dikter ha många tillkommit i ensliga stunder, då han grämt sig öfver någon förlust eller öfver lifvets fåfänglighet, och bära derför en pessimistisk prägel. För öfrigt har han skrifvit ett halft tjog dikter till nationalfester, öfversatt en mängd tyska och engelska poem, besjungit kärlek och hemlif, jul, födelsedagar, naturen, hädangångna vänner o. s. v., men aldrig någon krigshjelte, tyrann eller snobb, Gud vare lof! Och nu några profbitar.

MIN FILOSOFI.

Alt vara mätt och glad och frisk och fri, För ingen mensklig makt behöfva krusa Ar höjden utaf all filosofi, Den enda, som förmår mitt sinne tjusa. Att handla så, hur än ens bana går, Som samvete ocli anlag pligten tyda; Att cj förneka, hvad man ej förstår, Det är den religion, som jag vill lyda.

Ocli se'n att sky som gula feberns pest Allt snobberi, all flärd, aili prål och glitter;

Att älska konsten, men naturen mest; Att blott mot humbug vara hård och bitter ;

Att ej fördöma den, som faller liär, För det han ej förmår sin börda bära; Att älska djur som menniskor, — se der 1 korts drag min enkla vishetslära.

den döende skalden.

(efter ett besök hos A. A. Swärd).

I hyddan bland gröna ekar

I varm California-stad,

Omgifven af rika åkrar,

Som gulnat i solens bad,

Jag fann honom — presten, skalden, —

På tärande plågas bädd,

Med tanken och hågen riktad

Mot skyn ofvan grafvens brädd.

Der låg han med sjunkna kinder, Beröfvad hvad nyss han haft— 157 —

Af lifvande mod och helsa Och svallande ungdomskraft. Men ögonen lyste milda, Och tanken var skarp och klar, Och härligt om andens seger Ett vittne så skönt den bar.

Af oviss och ängslig tvekan Ej röjdes det minsta spår. Han gick mot ett okändt öde Så glad, som till fest man går. — Ja, okändt för mig; och många, För honom det kändt dock ärt Han talar om himlens fröjder, Som vore ban redan der.

På vinkande, höga målet Höll blicken han stadigt spänd ; Och talet, det kom från hjertat. Der kärlekens eld var tänd. Så härlig, så ljuf var lönen, Som tron honom redan gaf: Han såg för sig himlen öppen, Ej endast den mörka graf.

Fast jag hade lifvet för mig Och han blott den bleka död, Hur arm var jag i min helsa, Hur rik var ban i sin nöd! Men så genom meiiskohjertan Gàr flägteu af ödets vind : Der en kan i klarhet skada, En annan står hjelplöst blind.

Väl månde man dystert spörja. Hvi sådan är lifvets lag, Att en skall i mörker famla Och en se i natten dag; Att en skall i lönlöst grubbel Förnöta en dyrbar tid, Dà en har i tro och kärlek Med himmel och jord fått frid.

Dock, broder, jag väl dig unnar Den sällhet och frid du nått. Jag glades, att lifvets gåta Du bättre än jag förstått. Jag glädes. att du får undgå Hvar boja så svår och tung, Som kanske dig lifvet bjöde, Om ej du fick dö som ung.

Men bittert var städs1 att skiljas — Det vet jag af gammalt re'n — Från den, som blef ryckt från jorden, När solen som klarast sken. Och vi utaf dig ju väntat Ännu månget fagert rön Från musernas trolska hemvist, Ännu mången blomma skön.

Haf tack dock för hvad du gifvit

Af värmande poesi!

Ditt rika, ditt ädla hjerta,

Ditt snille vi se deri.

Tack hjertligt för trogen vänskap,

För manande, milda ord!

Ditt minne skall kraftigt lefva,

Långt se'n du är lagd i jord.

Och tag nu till sist min helsning! Jag vet, att du mig förstår. Den kommer ifrån mitt hjerta, Och säkert till ditt den går; Du ler åt din sjukdoms vånda Och grafkvlans anatem; Ditt lif har i diktning flyktat, — Din död blir ett skönt poem.

SÅNG PÅ "VÅRA FÖRFÄDERS DAG."

I.jud frisk och kraftig nu, vår röst, Likt trastens klara slag! Sjung glädje in i kvalda bröst, Sjung vårens fröjd i lifvets höst! Låt sången bära helsans drag På våra fäders dag!

Ej sjunga vi om vikingstrid Och gagnlös bardalek. Vi bättre minnen dväljas vid: Den gamle nordbons trägna id ; Hans kraft, så seg som skogens ek ; Hans tro, som aldrig svek.

Lägg bort allt skryt om död och blod Och krigarärans glans! Men kvinnodygd och mannamod Och hvaije känsla mild och god, Som genom arf från fadren vans, — Gif det din hyllnings krans 1

Den arfvedelen prisas än, Se'n inånga sekler flytt. O broder, syster, vårda den ; Dess oskattbara värde känn 1 Byt ej allt gammalt ut mot nytt. Fäst andra tider grytt!

Så lefve våra faders dag

Och våra fäders jord!

Vårt hjertas varma hyllning tag ;

Lei skönt i hägn af rätt och lag.

Du iirorika, höga nord

Med berg och sjö och fjord!

Och dig, vårt nya fosterland, Som gjort vår lefnad säll; Som tog oss mot med gästfri hand Och redde oss från strand till strand Mångtusen fria, trefna tjäll, — Hell dig, Columbia, hell!- —

SOPHIE SONN1CHSEN, f. Ringströ-mer (S. S.), poet. Född i Stockholm 1846. Tillbragte största delen af sin barndom hos sina morföräldrar pà det natursköna Sätra i Södermanland. Tio nr gammal återkom hon till Stockholm för att gå i skola. Blef vid sexton års ålder guvernant för mindre barn och kom så i tillfälle att vistas inom några af Sveriges mest ansedda familjer, dels i Södertelges vackra nejd, dels pà det ståtliga Tyresö nära Stockholm. Om sina senare öden berättar hon sjelf: "Genom kärleksgudens bemedling förde mig mitt öde år 1870 till Amerika. Hade jag förstått orden : "När skalkar locka, följ icke," hade väl detta aldrig händt; men det hände, och på så sätt kom jag till Boston, der jag kvarblef omkring tre àr. Genom danska vänner, som jag vunnit, kom jag så att fara till San Francisco, och här har jag varit allt sedan och sträfvat arbetsamt och hårdt i kampen for tillvaron. En ocli annan gång pà mellanstunder skref jag vers, som jag lade i byrålådan. Sedan mitt giftermål har jag i mitt glada ocli lyckliga hem hnft mer lust dertill än fordom, och derigenom liar de senare åren mången bit förirrat sig till Vestkustens spalter." Mrs Sonnicbsen har skrifvit rätt mycken poesi, utan undantag kännetecknad af en värme i innehållet och en ledighet i formen, som skänka henne en plats i främsta ledet af våra vittra damer. Hon behandlar synbarligen helst allvarliga ämnen. Hon har besjungit bartn-hertigheten, lifvet, döden, kärleken, sorgen ocli andra höga ämnen och städse lagt i dagen en skarp och sund uppfattning af lifvets frågor. Hennes poem "Barmhertighet" täflar med Sven Jansons berömda "Gif din skärf ocli tig I" Lika varmt som han tager hon till orda för armodets barn, påpekande att mången kanske af stolthet försummat att hålla sig framme, när lyckan utdelat sina håfvor. Ja, tillägger hon,

Och mången har visst felat mer än detta, För mycket tjustskanske af glasens klang;

Och mången kanske glömt att snarall sätta,

Der mer än val han visste haren sprang. Men derför må lian ej i nöd försmäkta Och på sill dödsbädd än med armod fäkta.

Bigotteriet, som fördömer hvarje utbrott af glädje och stänger himlens port för en hvar, som ej trångbröstadt förnekar sig och andra all lifvets njutning, kunde aldrig få ett bättre "svar pà tal," än det mrs S. vid ett tillfälle "på förekommen anledning" gaf i ett kväde:

Så, tnan kan ej till himlen gà,

Om man en stund i "Frejas" salar njuter?

Mail måste utanföre stå.

När Petrus vredgad himlens portar sluter.

Jag i min enfald hade tänkt Man lifvets allvar kan med glädje blanda; Att himlen sjelf åt jorden skänkt Behagets, glädjens, löjets sköna anda.

Jag trodde ej, att synd det var Pokalen glad ibland de glada tömma, Att njuta glädjens korta da'r, När vi ej pligter, rätt och sanning glömma ;

Men nästans fel liksom ett fynd Att hålla fram, hans namn till melin och skada,

Vet, trodde jag, var större synd, la, vida större än att vara glada.

Båd' man och kvinna kunna stå En dag — det är min tro — med öppen panna

Vid Petri stol och iuom gå,

Om de ej värre gjort än varit sanna.

Hur många ha icke brytt hjernan med grubblande öfver, hvad lifvet ärochhvad som kommer efter, utan att derför ha utrönt mer, än hvad de visste förut: att "lifvet bor i minsta ax, som böjes; i minsta mask, i minsta kolibri ; i hvaije suck, som emot himlen höjes; i blommans doft, musikens harmoni; i ögats eld, i kärlekens berusning, i kvalens tagg, hvart pulsslag i vårt bröst; i drufvans glöd, i skogens stilla susning ; i lärkans drill, i näktergalens röst;" o. s. v., samt att det är kärt for alla—"kärt än för trälen, som— 159 —

vid bördan klagar; kärt för den gamle än pà grafvens brädd, och dubbelt kärt för helsans bästa dagar, for lyckans skötebarn på ejderbädd." I sitt poem "Lifvet," hvarur ofvanstående citat äro hemtade, uttalar mrs S. till sist följande sant filosofiska ràd och reflexioner:

Hvad lifvet är? Spöij icke, endast vänta! Njut glädjens ögonblick, var vis, var god! På det fördoldas förlåt sök ej glänta, I sorgens stunder tappa ej ditt modj

Kanhända liksom arkens dufva svingar Vårt lif sig bortom skvn, en ande fri. Kanhända en gång likt en ton det klingar

Uti verlds-alltets stora symfoni.

Lef lifvet så, att uti lefnadskvällen Ej ångerns maskar guaga hjertats rot! Hvad är på andra sidan bakom fjällen, Det gör detsamma,— blott vi ta's emot.

Till sist meddela vi ett hittills otryckt poem af mrs Sonnichsen:

melankoli.

Dröj q för länge vid ensliga stranden, Dröm ej for ofta vid vågornas brus — Blicka, men hoppfullt, mot moludigra randen ;

Lyssna, men varsamt, till skogarnes sus 1

Ty forr'n du märker det. grips du vid handen

Och bortföres ömt utaf melankoli. Som tjusande lockar. Dock sjuklig är anden,

Och sjukligt blir hjertat, hon dväljes uti.

När lifvet dig gäckat, när hoppet dig svi-kit

Och mörker omgifver din svigtande själ; När lyckan dig bortglömt och vännerna vikit.

Sitt gift att inblanda förstår hon så väl.

När jorden, du plöjt i förhoppningens lunder,

Nàgou skörd icke ger; när som nedböjd och arm,

Kanske misskänd du står ; när din kraft

dukat under, Honsluterdig tyst till sin suckande barm.

När makan du älskat kall ligger pà båren, Och smärtan till brädden har uppfyllt ditt mått.

Hon smeker din kind, och hon aftorkar tåren,

Men plantar pà grafven en aloe blott.

Stäng henne din dörr; bjud ej henne din hydda!

Bjud modet dit in; sök i hoppet din tröst! De skola från kvalens förtviflan dig skydda,

Tills tiden förmildrat din sorg i ditt bröst.

Och blicka omkring dig; — helt säkert du eger

Än nàj?ot att verka för; gör, hvad du kan Och stäng ej ditt bröst för hvad pligten dig säger,

Men strid och besegra och vinn som en man!

Gàr se'n du en afton på ensliga stranden, Och möts du som förr utaf melankoli, Räck henne din hand till en helsning, ty anden

Är ljuf, — fast ej himmelsk som hoppet, — och fri.

ALRIK G. SPENCER (A. G. S.), redaktör, kåsör, poet. Född i Mariestad 1850. Kom vid femton àrs àldertill Vestindien och stannade der fyra àr. Vardt sedan sjöman och besökte flera länder. Kom på iS8otalet till San Francisco, Cal., och blef 1888 egare af den lilla kyrktid-ningen Ebenezer, hvilken han snart förstorade, efter att ha ändrat dess namn till Vestkusten. 1891 sålde ban tidningen till ett bolag, hvaraf han sjelf var medlem. Han var tidningens aflarsföreståndare till jan. 1894, dà den åter bytte om egare. Under sin verksamhet i Vestkusten visade Spencer sig ega en, såsom Linder å anfördt ställe uttrycker det, "kvick, humoristisk och äfven skarp penne." Under rubriken "Vid pulpeten" skref han näml. 1891 några kåserier, som tillhörde det bästa, vår press haft att uppvisa i den vägen. Det var dock endast några få gånger han visade prof på sin förmåga som kåsör och ännu mera sällan uppträdde ban som poet. Men de få poem, han skref, voro goda, och ett af dem är i all sin eukelhet en af de mest vältaliga lof-sànger till Sveriges ära, som någon hittills åstadkommit. Poemet, som först— l6o —

upplästes vid en svensk fest i Kingsburg, följer här.

TILL SVERIGE.

Till dig, du gamla, sköna nord,

Till dig, vår dyra fosterjord

Sig våra röster höja.

Och Sveas barn på främmand' strand

Vid minnet af din modershand

Med vördnad nu sig böja.

Väl var ban kanske hård, den lott, Du skänkte oss : att sträfva blott 1 anlets svett för brödet; Men ändock är ditt namn oss dyrt. Vår tanke ofta till dig styrt, Hvartän vi förts af ödet.

Du eger män med kraft af jern, Som offra lif och blod till värn För gamla Sveas ära. Ej lif, ej blod vårt offer är, Men trogna hjertan bedja här För fosterlandet kära.

När stjernklar natt sin slöja sänkt Och daggen silfverperlor stänkt På fält och ängar gröna, Så stilla susar furuskog, Se'n trasten sista drillen slog 1 nordens lundar sköna.

Vi minnas bäckens muntra språng Och fjällets brant, der mången gång Vi vilda blommor plockat; Der nedom ligger insjön klar. Som ofta uti barndoms dar Oss till sitt sköte lockat.

Och under enkel torfva der Så mången hvilar, vi haft kär: En fader, syster, broder; Hvad under då, att hjertat slår Mer varmt, att då och då en tår Vi fällt för dig, o moder I

H ERMAN STOCKENSTRÖM iH.S-m), redaktör, poet, talare. Född å Stjern-sunds bruk i Dalarne den 13 mars 1853. Åtnjöt undervisning vid Falu högre elementarläroverk och Stockholms gymnasium. Genomgick en kurs vid Schartaus handelsinstitut i Stockholm, hvarefter han gick till sjös 1874 och samma år anlände till Philadelphia. Studerade någon tid vid Augustana College, der han också deltog i undervisningen och gaf privatlektioner i latin. Var 1877 redaktör för

Skandia i Moline, hvarifrån han flyttade till St Paul, Minn. Idkade under ett par år studier vid Minnesota stats-universitet, hade nov. 1879 — aug. 81 redaktörsplats vid Skaffaren och feb. — aug. 1882 vid Skaffaren och Minn. Stats-Tidning. 1884 blef han "manager" ocli redaktör för Hemlandets nordvest-upplaga. Sedan denna indrogs, skref han under en följd af år hvarje vecka flera spalter redaktions-upp^tser och nyheter i Hemlandet. Stockenström har tagit stort intresse i politiken ocli varit delegat i Minnesota till två stats- och en mängd county-kon-vent. 1886 var han en stark kandidat till

HERMAN STOCKENSTRÖM.

statssekreterare-befattningen i Minnesota, men drog sig i sista minuten tillbaka till förinåu tör öfverste Mattson, som vid sitt tillträde till embetet den 4 jan. 71887 utnämde honom till biträdande statssekreterare och "commissioner of statistics," hvilken befattning han inuehade flera år. Under flera presidentval har ban uppträdt som republikansk talare samt hållit föreläsningar, då han derom anmodats. På våren 1896 efterträdde han Ninian Wærner i Svenska Am. Postens redaktion. Stockenström har lemnat tillfälliga bidrag till Hemvännen. Sv. Amerikanareu, Kansas-Posten, Augustana och Missionä-— l6l —

ren, Vestkusten m. fl. sv.-araer. tidningar samt år 1878 reguliära sådana till Sv.Trib. under dess redaktörs vistelse i Sverige. Stockenström är gift sedan 1881. Han är en utmärkt talare ocli deklamatör och en af våra mest framstående tidningsmän och skalder. Hans poesi är i allmänhet känslig, ehuru haii äfven skrifvit både skämtsamma och satiriska stycken. Ett af hans mest bekanta är "Detnya modersmålet." Han har der samlat de i det sv.-auier. folkspråket allmännast förekommande förvridningar af engelska ord. Några strofer ur poemet i fråga skola bättre visa, hvad vi mena :

Till "liva verla" att marint miUa, Hon for, Fredrika, den muntra däka, Och forr'n hon ännu fått hatt på skalle, Hon många gånger har kälchal kalle.

Nil syr hou kläder på sista modet, Soui äro nejsa, — jag skulle tro det! En liå hou fatt sig, som heter Larsen Och är en dräjcer i sta'n på kårset 1.

Han är så "kilig" en präktig fella, Och icke må han för grinhorn gälla, — Med hakan shäcad, och polkahåret Siratligt kuttadt, med "knorr" som fåret.

Sin helsa troget Fredrika vårdar, Bredvid eu rälr/id hon går och härdar. Och efter dinner, om så hon filar, På stoppad launch en stund iion hvilar.

I stAret tar hon allting på "krita," Hon är för god att en meiiska chiUt Hon går till milingen, vår Fredrika, Der "vangelister" så fromma skrika.

Några af hans bästa poem äro Nyår, Till baktalerskan, En kaka bröd, Vid den adertonårigasgraf, Kyrkobesökaren, Min nästa, Den fallna. Ett ljuft minne, Efter snön, Dårarne samt följande stycken :

mjölnarens anna.

Jag älskade en gång ett vackert barn ; I trakten nämdes hon för "Mjölnarns Anna."

Två blåa ögon lyste mot mig gladt, Och håret skuggade eu bildskön panna.

Vi träffades vid gårdens stora brunn. Och kring oss ängens friska blommor dofta !

I kvällens frid, vid månens bleka ljus Jag kysste hennes varma läppar ofta.

Det fans ej moln uppå vår himmel då, Bland lifvets vexlingar det fans ej smärta; Fast klädd i slitna kläder, ack 1 ändock Jag kände mig så rik vid Annas hjerta.

Hon var blott sexton vintrar, hon, och jag E11 ungersven på mina tjugo vårar, Och vid den åldern är det säkert, att Man skrattar hellre, än man faller tårar.

Men stridstrumpeten ljöd till blodig lek; Jag måste följa med min svurna fana. I sommarkvällen sista kyssen brann, Och ut det liar på krigets vilda bana.

Se'n dess jag irrat kring i många år Och pröfvat lifvet uti fjerran länder, Och slutligen när fredens dag bröt iu, Min gångare jag emot hemmet vänder.

Om mjölnarns Anna sporde jagsåbrådt— Om hon sin ungdomskärlek trogen blifvit,

Men fick till svar, att härom året hon Sin unga hand en gammal gubbe gifvit.

Väl brunnen står ännu, der förr han stod, Och öfver blommorna ses månen stanna. Men ack, hur olikt allt ändå mot förr, Hur vinterödsligt utan mjölnarns Annal

salomes dans.

En furstedotter, skön, lättsinnig, ung, Hon dansade en gång inför en kung, Som gaf i glada hofmäns muntra lag En "aftonkost" uppå sin födslodag.

Salomes växt var mjuk, var smärt och fin, Herodes' hjerna töcknad om af vin, Och rusig, tjusad utaf flickans dans, Hans öga brann uti demonisk glans.

"Salome, bed af mig hvad helst du vill, Mitt halfva kungarike hör dig till I Jag svär, din bön, hvad ock den, flicka, är, Uppå mitt kungaord jag dig beskär."

Men flickan bort från kungens druckna blick

Till furstemodren uti natten gick ; På hennes råd hou ilade åstad Och till Herodes utan tvekan sad':

"Ditt halfva kungarike bjöd du mig; Så ni vcket fordrar icke jag af dig. Af häpnad, konung, ej förundrad blif: Johannes Dopara's hufvud åt mig gifl"— l6i —

Herodes skalf—men dock för edens skull, (Och kanske äfven för att han var full I) En stackars bödel ban befallning gaf Att hugga strax Johannes' hufvud af.

Hans hufvud föll. Eu ädel man det var. En stor, en god, som utan fruktan skar I syndasåren hos båd' kung och folk, En sann profet, en Jesu Kristi tolk.

Så ändades Salomes yra dans, Och sådan var den seger dermed vans ; Se'n dess det sägs, att uti evig tid Ej bor i

danssalongen någon frid.

kom Mauritz i skola i Varberg och fortsatte sedermera sina studier i Göteborg och Upsala till 1877. Reste 1879 till Amerika och blef prestvigd 1880. Var från 1879 till 1885 pastor för den sv. luth. församlingen i Marquette, Käns. Blef 1885 pastor för forsamlingen i Ish-peming, Mich., och 1890 för Gustaf Adolfs församlingen i New York, hvilken ban ännu förestår. Gift sedan 1887 och har två barn. Under sin vistelse i Ish-

johan gustaf mauritz stolpe.

Bland upptåg, synder, dans och glam och skämt

Johannes' sorgsna hufvud spökar jemt. Och derför är det, hjertat frid löst slår, När bägarn skummar, vilda dansen går.

JOHAN GUSTAF MAURITZ STOLPE (M. S.), poet, talare, redaktör. Född i Stockholm den 15juni 1858. Fadernär den bekante kompositören, piano- och violinvirtuosen prof. Gustaf Stolpe. 1867

peining redigerade ban ett år en kyrklig afdelning i den derstädes utkommande Superior-Posten och var derefter medhjelpare i redaktionen för Augustaua och Missionären. Han har lemnat bidrag till tidningar, tidskrifter och kalendrar samt utgifvit en afhandling "Om kyrkobegreppet," "Afskedsord till nattvardsungdom" m. fl. Stolpe är en framstående talare, men som skald kan ban- 163-

förevitas brist på originalitet saml benägenhet att svänga sig ined ståtliga fraser utan motsvarande djup i innehållet. Bonggren kallar honom eu "särdeles stel, styf och högtidlig versifikatör," och A. A. Swärd betecknade hans diktning som "stora ord på långa skaft, mycket buller, liten kraft," samt skref ett längre satiriskt stycke derom. Stolpes flesta dikter äro af andligt innehåll. Han bar ett klandervärdt manér att esomoftast begagna oegentliga rim, såsom t. ex. i följande rader:

Och ingen skymning, ingen skugga faller 1 fadersriket öiver helgonen Se'n själen hunnit utom tängslets galler Och hamnat saligt inoui förlåten, o. s. v.

Eller som här:

O Gud, som folkets bästa vet, Gif kärlek, tro och enighet, Till sist en evig salighet, o. s. v.

Det f. ö. vackra poemet Evangelium, hvars första och sista strofer återgifvas här nedan som prof på Stolpes andliga diktning, företer i slutradenias rim samma oegentlighet:

Ej dager fins så ljuf och klar, Ej hvilan sådan sötma har, by blomma sådan vällukt gaf, Så djupt fans ännu intet haf Och intet ord så mönstergillt, Ej modersöga fans så mildt, Så högt, så utsträckt intet rum Som Kristi evangelium.

Förklaring får den vise der _ På frågor, i sitt bröst lian bär. För skalden är det skön lyrik; För vän af toner ljuf musik; För konstnäru mer än ideal; För forskarn ljus i gåtors dal; För tröttad själ en helgedom, En skatt, ett slott i fattigdom.

Bland hans verldsliga kväden torde intet vara bättre äu nedanstående, ehuru äfven der den öfverklagade bristen på samstämmighet mellan uttryck och innehåll gör sig gällande.

FÖRTRYCKAREN.

Tiden på rastlösa vingar Nalkas sitt evighetsmål. Ilerskarn ined blodfläckadt stål Folket till slaflydnad tvingar, Glömmer i nöjenas dans. Glömmer för purpur och glans Vigten och värdet af lifvet.

Sorglöst ban tömmer och tömmer

Njutningens bräddade skål,

Oser ur nöjenas bål,

Ser ej den orm, som ilen gömmer.

Lustarnes sockrade gift

Leder till isande grift.

Leder till död och elände.

Glänsande silfverpokalen Döljer sin dödliga erg ; Skummande vinet ger (arg. Stämmer till löje i salen. Tanken pà statfolkets nöd, Tanken pà kommande död, Tanken på — ansvar förjagas.

Vällustens yppiga blomma Doftar bland strålande ljus, Och under tonenias brus Vekna de hjertan sà tomma. Mörkögda kvinnor sin dans Trå uti ljusskimrets glans. Elda de eldiga sinnen.

Nattliga stunderna flykta Pilsnabbt och ljudlöst sin väg. Men, o förtryckare, säg I Glömmer du bort de förtryckta? Mins, om du höra det tål: Tiden sitt evighetsmål Nalkas på rastlösa vingar.

PETER A. SUNDELIDS (P. A. S-us), redaktör. Född nära Uddevalla den 9 sept. 1839 (enligt en annan uppgift i

mars 1840). Inskrefs vid sexton års ålder i Uddevalla femklassiga läroverk, som han genomgick på tre år, hvarefter han tillbragte några år vid Göteborgs högre elementarskola. Efter slutad skolgång var han ett àr informator i Vestergötland, tillbragte derpå några månader i Danmark, Tyskland och England samt reste 1864UII Amerika, der han tog värf-ning vid unions-armén. På våren 1865 träffades ban under ett kulregn från de fiendliga förskaiisningarne vid Petersburg, Va., af en kula, som sårade ho-— 64 —

nom så farligt, att ban måste tillbringa nära ett och ett halft år på sjukbädden. På senhösten 1866 kom han till Chicago och tillbragte vintern der som lärare i engelska och matematik. Efter ett be-

stannude der till i dec. 1869, då han blef redaktör för Hemlandets bittre motståndare, Sv. Amerikanaren, som han sjelf städse häftigt bekämpat, hvilket på sin tid räckte icke ringa uppseende. Han

pktkr a. sundklius

sök i östern kom han hösten 1H67 till Augustana College, der han nnder två terminer var lärare samt sjelf mottog undervisning i teologi. I juli 1868 blef han redaktör för Hemlandet och k var-

redigerade Amerikanaren till nyåret 1871 samt åter från sept. 1871 till april 1873. Fràu feb. till april 1871 hade ban jemte C. F. Peterson redigerat Nya Verlden. I april 1873 ßek ban anställning vid-i6ä-

tullkammaren i Chicago och 18771 "Re-corders"-kontoret. Den sistnämda befattningen innehade ban till 1884, då han i sept. i bolag med C. F. Peterson, G. Hjertqvist och N. P. Nelson köpte Sv. Amerikanaren och blef en af dess redaktörer. I maj 1888 sålde han sin andel till F. A. Lindstrand och utgick ur tidningen men biträdde åter 1891 vid dess redigering. I nov. 1884 blef Sun-delius invald till medlem af lagstiftande församlingen i Illinois och tillhörde densamma under tre terminer. Han gjorde sig der i synnerhet bemärkt genom utarbetandet af en lag om obligatorisk skolgång. De sista åren af sin lefnad var S. anställd i countyclerkens kontor. Han afled deu 18 feb. 1896. S. hade varit gift två gånger, först från 1870 till 1873, då hans hustru dog. Han gifte om sig 1890. Den kula, som träffade honom under kriget, kunde aldrig uttagas. Den vållade honom mycken sjuklighet, i följd hvaraf han ofta var nedstämd till lynnet och föreföll dyster och otillgänglig. Detta var nog äfven orsaken till, att mycket af hvad han skref andades en hög grad af bitterhet och hätskhet, ehuru det i rent formelt hänseende var oklanderligt. I politiska frågor har ingen sv.-am. tidningsman varit mera hemmastadd än han.

CHARLES JOHAN J. SUNDELL, talare. Född i Stockholm den 1 juni 1822. I sin ungdom lärde han ett handtverk och genomreste derefter under flera år Belgien, Tyskland, Holland och Frankrike, hvarefter han uppsatte egen affär i Stockholm. 1849 reste han till Amerika och kom till San Francisco 1850. Han försökte sig 6ora guldgräfvare, målare m. m. och reste 1851 till Australien, i hvars guldgrufvor han förvärfvade en liten förmögenhet, som han dock förlorade på spekulationer. Efter att åter med framgång ha arbetat som guldgräfvare reste han till Brasilien och Sverige 1852. I feb. 1853 kom han till Chicago,

der han fick anställning hos ett jern-vägsbolag. Han försökte sig som tänd-sticks- och sodavatten-tillverkare, blef 1858 utnämd till svensk-norsk vice-kon-sul och iunehade denna befattning till [861, då han erhöll anställning i

postkontoret. Samma år utnämdes S. af president Lincoln till amerikansk konsul i Stettin, Preussen, och kvarblef der till 1867, då han åter slog sig ned i Chicago. Han dog af hjertslag den 26 juli 1892, efter att i många år ha varit generalagent för Allau-linien. Han efterlemnade enka och tre barn. Han egde en vacker apelsiulund i Florida. Sundell var genomsvensk i håg och sinne. Han hade också varit med om att stifta de äldsta svenska foreningarne i Chicago. Han var en frisinnad man, en forskare och literaturvän. Han deltog med ifver i allt, som kunde lända till vårt folks förädling och upplysning. Vid förenings-fester och utflykter uppträdde konsul Sundell ofta som talare och dekla-matör. Han föredrog med förkärlek dikter af våra gamla skalder, Runeberg, Tegnér m. fl. Enligt en i Chicago gängse historia lär han vid uppläsandet af poemet "Se glad ut, se glad ut, du menniskobarn!" ständigt ha begått det misstaget att lägga tonvigten oriktigt, så att det lät, som om ban sagt: "Segla ut" i st. f. "se glad ut;" men om vi undantaga detta, var han en god deklamatör, som med kraftigt och tydligt uttal sökte inprägla skaldernas o*3 i åhörarnes sinnen. "Som talare kunde han anslå känslosträngarne så som högst få, och hans vältalighet var okonstlad, omedelbar, naturlig — gaf fördenskull också genklang rundtomkring i varma mennisko-hjertan," skref Jakob Bonggren i en dödsruna öfver honom. Bland de föredrag, han hållit, förtjena påpekas: "Sverigesgamla skalder," "Amerikanska jättestaten" samt hans tal öfver Tegnér, Bellman och Garfield. Han älskade ett kraftigt språk och använde med förkärlek vissa föråldrade uttryckssätt, såsom— 166 —

t. ex. "Så måge det van la och blifva," m. fl. I det tal, han höll vid aftäckandet af minnesvården öfver Herman Roos, förekom bl. a. följande klassiska satsbildning: "Vi fortlefva och stånda upp, så att säga, uti våra genomförda bemödanden för det goda, förnämligast hvad de angå menniskans frigörande från det andliga förtryck, hvilket, så stridande emot naturens tydliga hänvisningar, är af kortsinta och småsinnade själar vordet sökt att påläggas vårt slägte, till hinder för dess sanna utveckling." Sundell inledde sina tal vanligen med en

charles johan j. sundell.

ganska lång helsning till åhörarne, såsom : "Vänner, landsmän, medborgare, samfundsbröder och fruntimmer I" eller: "Krantimmer och herrar, söner, döttrar och ättlingar af gamla Sverige!" Han stack aldrig under stol med sina åsigter, huT fria, ja t. o ra. radikala de kunde förefålla somligt folk. Betecknande äro de ord. han yttrade i inledningen till ett tal inför en förening, »om anordnat en serie föreläsningar och deklamationer. "Utesluten derifrån likväl" — yttrade Sandell —"allt det pietistiska, det sekteriska, det dogmatiska och spekulativa i hvad det gäller religionsstö-

peri och dess många schismer, och vänden eder till hvad som afhandlar den praktiska utvecklingen af vår lifsgerning, tillgodogörandet af resurserna af vårt jordklot, af land, haf och rvmd m. ni. sådant. Vänden eder till det historiska, det geografiska och biografiska, det naturhistoriska, det poetiska och förnämligast till det naturvetenskapliga med dess rika betraktelser och mäktiga moraliska lärdomar, och I viljen derigenom hafva inhemtat långt mera gedigen, verklig och nyttig kunskap, än hvad kyrkor, prester och dogmatiska religions-absurditeter någonsin kunnat bibringa."

EDWARD SUNDELL (S-Il, Ripp, Brutus), poet, kåsör, redaktör, korrespondent. novellist. Född i Vimmerby 1859, tneu kom redan i sin tidiga barndom till Östergötland. Sjelf berättar han vidare: "Under en följd af år fick jag både beröm och stryk i en elementarskola. En vacker morgon vaknade jag upp och fann, att min plånbok led af oförbätterlig kassabrist. Efter att ha sagt ett hjertligt tack och farväl för alltid till dessa mitt lifs skönaste dagar, slog jag mig på "lite' hvad som helst." 1880 skällde de hemskt på kungen der-liemma, och jag också. Bojorna blefvo kantänka alldeles för tunga att bära i frihetens stamort på jorden. Derför tog jag en regnig majeffermiddng mitt pick och pack ombord på den välkända ångaren Rollo, och utan att fälla en enda tår knallade jag mig af till St Johns, New Foundland, der jag lärde mig att brygga öl. Dricka kunde jag förut. Efter tio månaders förlopp blef det för enformigt bland isliergen deruppe, mest derför att den St Johnitiska matsedeln var den samma året om: "codfish" tre gånger om dagen. Jag packade "franken" och "gick" till New York, der jag förde "a precarious existence." Jag har skrifvit nonsens, allt sedan jag var pojke, har försyndat mig hemskt mot sånggudinnorna, sökt nnder tio års tid att

medelst korrespondenser taga lifvet af Östgöta-Korrespondentens läsare, förargat Vegas redaktör o. s. v. Höjdpunkten af all mensklig lvcka nådde jag, då jag en slaskig februarimorgon 1887 ut" nämdes till heder ocli värdighet af "Editors devil" på Chicagotidningen Kurre. Utan all pådrifning å min sida sprang han åstad och döpte sig till Kuriren. Det blef en s. k. krasch. Försedd med en fribiljett och fjo i reskassa, båda mig tillsända af min välgörare. Hon. Chauncey M. Depew, som ett par år förut hade nöjet att göra min bekantskap, begaf jag mig åter till New York." Der har Sundell allt sedan haft anställning å Depews kontor, och i sällskap med sin principal har han foretagit flera resor i Europa, der han besökt England, Frankrike, Tyskland, Holland, Spanien, Italien och Schweiz. Från mars till dec. 1891 redigerade han tidningen Frisk Luft, förrättande allt det dryga tidningsarbetet på kvällarne och nätterna, sedan lian tillbragt dagen med arbete i jernvägskontoret. I jan. 1897 blef han redaktör för den illustrerade tidskriften Valkyrian. Sundell har i Nordstjernan skrifvit åtskilliga reseskildringar och der såväl som i andra tidningar (Kurre, Vestkusten tn. fl.) och julkalendrar haft införda talrika småberättelser, utkast och poem. Han bar skrifvit en dramatisk dikt 1 fyra akter, betitlad "Hunger" och på ett fängslande sätt beliandlande den svårlösliga frågan om arbetets och kapitalets inbördes förhållande. Följande lilla dialog är hemtad ur nämda drama: Skål för alla,

Mot hvilka himlen ler i härlig dager Så oskuldsfull och underbar som tärnan, Besjälad utaf sjutton vårars fröjd!

Lander:

En präktig skål; men skålen föder hunger.

En hunger som med öfvermätt knappt stillas.

Begäret ropar mer och mer! Det sväller En vredgad hafsvåg likt mot strandens klippor,

Det sårar offret eller stryper det.

Brandon:

Bort med din hungriga filosofi, Som spöken ser på sjelfva ljusa dagen ; Som sveket ser i hvaije liten grop, Som småler skälmskt på tärnans runda kinder;

Som skådar falskhet uti hennes ögon ; Som anar brott, när som med hjertlig röst

Sitt hjertas ja till dig hon trofast hviskar Lander:

En optimism så skön som din är barnslig-

Brandon:

Det käns så friskt, när morgonvinden susar

Ned öfver daggdränkt dal och trädens kronor,

Till glädje vaknande, af lifslust darra Och mildt Aurora ängens väna blommor Med all sin ljufva innerlighet kysser. Det susar friskt, när utur ungdomshjer-tan

I sång och tal det uuga sinnet sjuder— Ack, ungdom, ungdom, du är skön ändå!

År 1S94 utgaf Sundell en diktsamling med namnet "Lyckliga dagar," innehållande 100 af hans poem. Sundell eger en ledig penna, och hans skaldelyra är en bland de känsligaste och renaste. I hans dikter kan väl här och der någon bristfälligbet i formen uppletas, men deras innehåll är alltid godt, genomträngdt af en varm skaldekänsla och af ädla, höga, lyftande tankar. Åtskilliga af hans allvarligare dikter ge-nomflägtas af en ande och tala ett språk, som erinra om Stagnelius. Sundell är idealist, "svärmande, halft vemodsfull" (för att citera Ingvall). Intet effektsö-keri kan upptäckas i hans poesi, om den också, såsom tidningen Ostgöten påpekat, stundom är "högt flygande, på grund af en ofta öfversvallande känsla, för hvilkeu språket icke alltid vill räc-ka till." Samma tidning kallar Sundell en äkta skaldenatur och anmärker vid omnämnande af hans poem "Flydda illusioner" (delvis återgifvet här nedan), att "det är skalden förbehållet att er-— 68 —

fara något sådant," och att "endast en skald kan kläda slik erfarenhet i ord, så rikt målande, så vackra som dessa":

Allt se'n ljusa ungdomsdagar Har jag känt en solig strand, Hvarest fantasien jagar Som ett moln på fästets rand. Luftigt, lätt, från Binlighetens Bojor friad, den sig rör; Tjusas af oändlighetens Underbara jubelkör.

Geniers dans i gröna dalars Sköna fantasmagori. Klangen utaf näktergalars Lefnadsfriska harmoni. Ljus, som bländar och förtjusar Och försköner himlar, jord; Silfverbäckars språng, som brusar Döfvande i syd som nord.

Ja, i ljusa ungdomstimmar Har jag sett dig, väna strand. Men ej mer som förr du glimmar, Ej så varm som förr din brand. Illusionens sköna riken, Der jag fordom var så säll, Hvarför så I hädan viken? Sjunker solen? Är det kväll?

A. A. Swärds omdöme om Sundell, att han är "verklig p«et," ocli om de af hans dikter, som Swärd läst, att de äro, "äfven hvad innehåll och anda beträffar, verkligt goda och värmande," öfverensstämmer både med de erkännande ord Bonggren vid olika tillfallen gifvit Sundell och med Ninian Wærners yttrande om diktsamlingen "Lyckliga dagar," att den "eger många skönheter och synes bevisa att författaren är en verklig skaldenatur." Wærner finner dock inledningspoemet i boken omotiverad t. Det lyder så:

Moder, har du från din himmel Sett med tårar ned på mig, När jag uti lifvets vimmel Vandrat lifvets stig ? Har ditt kärleksfulla hjerta Under sorgers börda blödt Af det svikna hoppets smärta För det barn du födt?

"Hvarför skulle väl gumman sitta der uppe i himlen och gråta så bittert öfver sin son, som aldrig gjort henne några

sorger, utan tvärtom den största glädje?" frågar Wærner på sitt vanliga skämtsamma sätt och tillägger: " Edward Sundell är i hvarje hänseende en ovanligt präktig karl, så att ingen behöfver gråta öfver honom. Rikt begåfvad, pligt-trogen och omtyckt, kan han med rätta anses som en prydnad för vår nation. För öfrigt går det alls ingen nöd på honom, då ju hans vän och beskyddare, mæcenaten och mångmillionären Depew, sätter honom i tillfälle både att företaga lustresor kring jorden och må väl på bästa vis. Så att de tårarne kan gumman i sin himmel gerna bespara sig." Sundell är emellertid mångenstädes i diktsamlingen rätt vemodig och säger sjelf i förordet om en del af dikterna, att de innehålla "få löjen, många tårar." Klart och på samma gång koncentreradt framstår hans skaldekynne i den lilla dikten "Ej förgäfves":

Om jag blott en enda gerning Här på jorden kunde göra, Att den gaf ett stilla eko Uti något menskohjerta; Om den kunde känslan röra, Så de hårda lifsskrän veko Hän med hån och agg och smärta, Och man mindes den med kärlek.— Om i ordet eller handling Blott en nyttans bandstump väfves, Jublande jag skall utbrista : Ej jag lefvat har förgäfves!

Vi vilja till slut meddela några af Sun-dells vackraste poem:

kanske.

Vi sträfva, så svetten lackar På skälfvande glödhet kind, Upp mödornas branta backar, I sommar, i vintervind. Vi tränande blickar sända, Ibland genom tårarne le, Om målet vi hinna, måhända?

Kanske, kanske.

scaia sancta.

(skrifvet med anledning af det ovärdiga "kryperi," som eger rum å den s. k. heliga trappan (Scala Sancta) i Rom, uppför hvilken katolikerna krypa på sina— 169 —

knän, mumlande twiner, for att derigenom förvärfva syndaförlåtelse).

Jag vet en annan trappa, som Ej huggen är i sten; Den äfven är en helgedom. Der många trötta ben Sig släpa fram med blod och sår Och hjertekva! och sorgetår, Der menskosjälen luftring får Och dagligt tvättas ren.

Hvar är den trappan? frågas mig. Hvem kryper upp för den? Ack, blott ett ögonkast kring dig, Du finner den, min vän. En fattig mor för kärleks skull Bär barnet vid sitt bröst, En Magdalena, ångerfull, Men utan frid och tröst.

En mödans son, som hvaije dag Bär hårda mödors tott; Som släpar under ödets lag, .Ej lättnad får, ej fått; En

ande, som i mörker går Och trånar efter ljus; Som ständigt plöjer, sår och sår, Men ständigt sår i grus.

En själ, som vandrar.missförstådd,

Förföljd allt för sin tro;

Som blifver gäckad och förrådd

Och klöst af hånets klo;

Som in i seklers sekel ser

Och tolkar sanningen,

Men som till lön man endast ger

Förföljelse igen. ,

De själar, som i ungdomsstund Med ungdoms hjertcglöd Ömt slöto kärlekens förbund, Men skiljts af sorg, af nöd : En Salami, en Sulamit Förutan skyars stig, Der ingen hoppets stjerna blidt Ses vinka dem till sig.

Min vän, det är i lifvet som

Du denna trappa ser,

Den är eu helig helgedom

1 lidandets rnystér;

En Scala Sancta heliggjord

Af ödets hårda lag;

Uppför den krypa — tarfvas ord ? —

Måhända du och jag.

den sista färden. '

Höj djg, höj dig, ljufva tanke, Tanke på den sista färden, Då till allt farväl skall sägas, Som var kärt i denna verlden ;

Då hvart minne, svårt och bittert, Hän som lätta strömoln svinner, Då hvart minne, mildt och ljufligt, Himmelsk sin förklaring finner.

Tror du väl, att rännen möter Vännen sin i evigheten? Tror du väl, att kärlek dväljes Fjerran i oändligheten ? Se omkring dig, lär att fatta, Du är del utaf det bela. Skall den kärlek du här njuter I den andra delen fela ?

Tror du, att din moders böner, Som bredvid din vagga bruuno, Ej i hela universum Någonstäds ett gensvar funno? Dessa tankar, dessa böner

Skulle tomhet, intet vara......

Broder, syster, tror du detta? Mig i ögat se och svara.

Nej, bakom den dnnkla förlåt, Som blott en gång för oss böjes, Som blott bär med aniugsöga Uti mysticismen röjes, Fins en verld, dit sista färden Skall utaf oss alla ställas, Der nog någon oss välkomnar, När det skymmer, när det kvällas.

Verld ocli verldar, bakom dödens • Förlåt öppnen, öppnen eder; Ljus, du klara, som der strålar, Stråla inildrikt på oss neder, Låt oss här med tjusning bida, Tänka på den sista färden, Då vi en gång skola säga Ömt farväl till denna verlden.

Sänk dig, dagens brott, i vester, Strö ditt gnid på himlapellen. Sjungen, l naturens prester, Sjungen ljuft i lefnadskrällen. På er-sångs och bönens vingar Ibland saliga äouer Låt mig fly, der himmelskt brusa Sälla andars

segertoner!

GUST. N. SWAN (G. N. S., G. N. S-n, S., Justus, Quis, Quis senior, —wa—, En bokmal, Sioux, Chr., Turist, X.), korrespondent, minnestecknare, redaktör. Född i Tjärstads socken, Östergötland, den 16 maj 1856. Gick i folkskola till 1870, då han följde med sina föräldrar till Amerika, der familjen slog sig ned i Belinda, la. I tre år hjelpte han föräldrar-— 170 —

ne vid deras landtbruk oui somrarne och gick i skola under vintern ; biel 1873 haiidelsbiträde. Böljade 1S77 studera vid Augustana College och genomgick pä två år en fyraårig kurs (fullständig klassisk med tillägg af reala ämnen, såsom bokföring m. m bestridande kostnaderna med egna besparingar. Derpå blef ban handelsbiträde i Omaha, Neb., och på sommaren 1880 sekreterare och aflarsföre-ståndare för ett svenskt fabriksbolag i Sioux City, la. I dec. 1887 tvangs ban af vacklande helsa att lemna sin plats. Efter att ha tillbragt vintern i Los Angeles, Cal., öppnade han på våren 18S8 svensk bokhandel i Sionx City, men sålde den påföljande vår och blef bokhållare i Merchants National Bank, i hvilken ban numera är delegare, styrelseledamot samt biträdande kassör. Han är derjemte vice president och skattmästare för ett handelsbolag. 1891 gjorde ban en längre europeisk resa, besökande England, Frankrike, Belgien, Holland, Tyskland, Schweiz, Danmark och Sverige. 188S afled hans maka efter fyraårigt äktenskap, efterlemnaude eu son. Redan 1878 debuterade Swan som tidningsskrifvare i Hemlandet och 1879 i Ungdoms-vännen. Till Hemlandet bidrog ban temligen regelbundet i tio àrs tid med korrespondenser, uppsatser, biografier ocli öfversättningar och till Ungdoms-vännen i fem år med såväl poesi som prosa-saker, bland de senare eu öfversättning från engelskan af berättelsen "Fjättrad eller den tid som stundar," sedermera utgifven i bokform. 1881—5 skref han en del bref till Sv. Härolden i Kansas City, Mo., 1881—2 till engelska tidningen The Citizen i Moline, 111., 1884—Still Svithjod, 1885i Sv. Amer. och Östgöta-Korr., 1888 i Vestkusten och 1S86—91 i Skaffaren. Han har dessutom skrifvit i flera andra tidningar. Till det stora arbetet "Initials and Pseudonyms by W. Cushing," utgifvet i New York, lemnade Swan uppgifter om 140 svenska författare-märken. I slutet af 1S93 redigerade han tidningen Skandia

i Sioux City och under ännu ett halft år en nyhetssida i samma tidning. 1895 redigerade ban en del svenska biografier för O. N. Nelsons verk "History of Scandinavians in United States." Hau lemnar bidrag till Augustana Journal. Han har äfven försökt sig som poet. Han är en af våra förnämsta literaturkäunare och har gjort väldiga samlingar af urklipp och afskrifter af isynnerhet svenska öfversättningar af engelsk ocli engelska öfversättningar af svensk poesi, äfvensom allt möjligt rörande literaturhistoria och bokkännedom. Han bar bortåt ett par tusen böcker och utgör, kort sagdt, eu sällspord förening af affärsman ocli lite-raturvän. Han är, såsom en hans biograf i Hemlandet uttrycker det, "på samma gång en ypperlig stilist på svenska och engelska språken och en lika framstående amerikansk aflarsman, en man, som käuuer Sveriges, Amerikas och andra länders skönliteratur bättre än mången professor och som på samma gång känner Amerikas bankväsen, affärsmetoder, handel och rörelse bättre än mången af landets infödda s. k. "smarta" affärsmän."

CARL AARON SWENSON, A. M,, Ph. D. (C. A. S,, Leopold, P.-K.), redaktör, korrespondent, minnestecknare, talare. Född i Sugar Grove, Pa., den 25 juni 857. Fadern var pastor Jonas Swenson, en af Augustana-synodens äldsta och mest bekanta prestman. Sonen inskrefs vid Angustana College 1873,aflade mogenhetsexamen 1877, genomgick derpå det teologiska seminariet samt prestvigdes 1879. Allt sedan dess har ban varit pastor för den sv. luth. församlingen i Linds-borg, Käns. På hösten tS8i grundlade ban Bethany College och var till 1893 ordförande i läroverkets direktion. Var i tre är tillfällig president för detsamma och valdes 1H92 enhälligt till beständig innehafvare af sysslan. 1893 utnämdes han af filosofiska fakulteten vid Upsala universitet till fil. hedersdoktor. Valdes 1885 till engelsk sekreterare for den lu-— 171 —

therska kyrkans i Nordamerika allmänna råd. Var Kansaskonferensens sekreterare 1880—2, dess representant i synodal-rådet och det sistnämdas sekreterare 1886 —8. Var medlem af synodens sångboks-komité, då "Hemlandssånger" utgåfvos. Är medlem af synodenspsalmbokskomité. Var 1889—90 medlem af lagstiftande församlingen i Kansas och president för mellersta Kansas' lärareförening. Han är medlem af Kansas historiska sällskap och flera andra vetenskapliga föreningar. Redigerade kalendern Korsbaneret 1880

—85, tidskriften Ungdoms-vännen 1S80— 87, är biträd, redaktör af Fosterlandet sedan dess början 1884 ocli har hvarje vecka bidragit till nämda tidning och till Hemlandet med längre, dels kåserande, dels berättande och reflekterande artiklar under rubrikerna "Vid skrifbordet" (i Fosterlandet) och "För Hemlandet" (i Hemlandet). Under flera år skref han dessutom hvarje vecka uppsatser och korrespondenser i Svithjod och Rockfords-Posten. Han är som bekant en af våra allra förnämsta talare, vare sig det

gäller religion, politik eller allmännyttiga ämnen, och han har varit anlitad i snart sagdt alla större svenska samhällen här i landet vid minnesfester o. d. Han rör sig lika ledigt med det engelska som med det svenska språket, och flera af lians såväl engelska som svenska föredrag ha varit synliga i tryck. 1889 utgaf han talen "The Swedes in America" och "Address at the dedication of the new College building of Augustana College." 1890 utgaf han "Vid hemmets härd," 1891 "Hemåt" samt "I Sverige, bilder och minnen från mina fäders land," 1892 "Förgät-mig-ej" och 1893 tillsamman med pastor Abrahamson "fubel-albuui." I sina böcker är Swenson först och främst berättare, och särskildt framträder hans berättaretalang i den stora boken "I Sverige," hvilken utgör en framställning af hans erfarenheter under ett besök i Sverige. Han skildrar sina minnen derifrån på ett sätt, som vittnar om både laktta-gelseförmåga och opartiskhet, och i en lätt och ledig stil. Läsaren ryckes med i händelsernas gång, skrattar med författaren åt de roliga, här och hvar inflätade anekdoterna, njuter med honom af det vänliga liemötande, som kom honom till del, fröjdas öfver det beröm, som egnas fosterlandets käcka, sanniugskära och trofasta befolkning, och eldas af den entusiasm, hvarmed författaren prisar den härliga svenska uaturen. Åtskilliga af hans teckningar ur familjelifvet i Sverige ega ett bestående värde som kulturbilder från slutet af nittonde seklet. Swensous arbetsförmåga är otroligt stor. Han tyckes räcka till för allt, och om emellanåt någon oegentlighet i uttryckssätt skulle varsnas i hans tidniugsbref, är detta föga att undra öfver, då man vet, hurusom de ofta hopskrifvits i hast under jernvägs-resor på stunder, undanryckta mera maktpåliggande göromål. Hans bref i Fosterlandet ha ej sällan innehållit riktigt förträffliga teologiska afhandlingar. Allt hvad han skrifver andas godt lynne och belåtenhet. Han eldas lätt till entu-— 172 —

siasru och slår (lå stundom öfver i heroin af personer eller förhållanden. Gnat och surmulenhet äro fjerran från honom. Som skolman har han vunnit högt anseende och lagt i dagen ett beundransvärdt nit för Bethany College. Utan hans trägna arbete och verksamhet hade denna läroanstalt säkerligen aldrig kunnat reda sig genom de finansiella svårigheter, som stått i dess väg, och förvisso icke nått den höga ståndpunkt, den nu intager, och som förskaffat den de högsta loford af framstående amerikanska tidningsmän, domare, kongress-män, guvernörer och andra,

CARRIE SWENSON, redaktör. Efter att sedan 1885 ha varit anställd vid tidningstryckerier,först vid Nya Vermlands-Tidningeu i Karlstad och sedan 1887 è olika tJyckerier i Minneapolis, Minn., böljade hon i maj 1894 derstädes utgifva måuadstidningen Den Skandinaviska Spi-ritualisten, organ för de skandinaviska spiritisterna i Amerika.

JOHAN PETER SWENSON (P. P., Pelle Park), redaktör, korrespondent, poet. Född på Horshaga, Elfsborgs län, 1818 Blef efter fullbordade studier och "profår" landsfiskal i södra delen af Elfsborgs län och länsmän i Redvägs härad. Reste på våren 1865 till Amerika och slog sig neil i Boston, Mass. 1H76 ock 1877 uppehöll ban sig någon tid i Chicago, och 18841 flyttade ban dit på allvar. Sommaren 18H5 blef han medlem af Svenska Tribuuens redaktion. Den 17 juli 1887 afled han,sannolikt till följd af solstygn. På morgonen den 18 juli anträffades han liggande död på golfvet i sitt ram, öfverhöljd med blod. Förvandlingen hade redan inträdt. Den 16 och 17 juli voro de varmaste dagar, Chicago haft på trettio år. Sextiotvå menniskor dogo derstädes af solstygn. Swenson skref ypperliga redaktionsartiklar, mest af politiskt-ekonomiskt innehåll. Före sitt inträde vid Sv. Trib. lemnade han temligen regelbundet bidrag till Sv.

Atner. under många år. Under sin vistelse i Chicago 1876—7 skref ban i Nya Sv. Amer. några med dess utgifvares, den beryktade urmakaren Carl Jobau Stenquist, namn undertecknade artiklar,som tör "talangfull oförskämdhet" (om detta uttryck tillåtes) måste tillerkännas första priset bland allt svenskt-amerikanskt

»idskrifveri på prosa. Följande klassiska harang är hemtad ur en af artiklar-lie : "At denna fega, fräcka, föraktliga tidningskrypare har en tjockskallig skyddspatron af stinkande skamlöshet upplåtit spalterna af ett flygblad, hvars gudlöst, glupskt galna utgjutelser hufvudsakligen äro riktade mot mig och min tidning." Det var förmodligen med tanken på dessa artiklar Elmblad i sin visa om Stenquist, "Karl XVI Johans drapa," inflätade dessa rader:

"Skandal och gift. och galla Han stänkte öfver alla, Som grinade af harm.

Ty redlös som en käring Hans dumma själ sög näring Ur hvarje åsnas prat. Bakom'en stod "fiskaleu" Och gjorde gublieu galen Af blindt och fånigt hat."

Men Swenson fick också.svar på tal, särskildt i en dräpande artikel af Herman Roos, med öfverskrift "Svenskarnes Myiicbhausen" och motto: "Håll snattren, du är känd i orten." I denna artikel kallades S. "den plirande, illfun-dige gubbeu från Boston" och togs i upptuktelse tör diverse osanna historier, hvarmed han trakterat sina vänner. På denna Swensons benägenhet att afvika från sanningen syftade Sv. Amer., dåden i sin dödsruua öfver honom (antagligen skrifven af Sundelius) meddelade, att Swenson vid sitt frånfälle var "enligt sina egna uppgifter 88, 76, 73 eller 69 år gammal." Redan 1878 hade han påstått sig vara 67 år. Denna hans svaghet öfvervägdes dock af hans förtjenster som författare. En ypperlig afhandling

om jurysystemet, först införd i Sv. Am., utgaf han i särtryck. Som poet var han mindre betydande. Han verkställde emellertid en rätt god öfversättning af Lougfellows dikt "Evangelina." Ganska bra hopkommen, om ock väl niisantro-pisk, är hans dikt:

VÄNSKAP.

Hvar är du. sköna väsen, mångberömdt, I)u hulda vänskap,som man dyrkar ömt? Hvi håller du ditt anlete så gömdt, Att menskligheten har dig platt förglömt?

Jag frågat alla menskor på min stråt: "Hvar finnes vänskap?" Än med skratt, än gråt

Man svarat mig: "Den ligger i försåt Att sluka upp, hvad den kan komma åt.

Jag sporde flickan : "Säg hvad vänskap är?"

Hon gentog gladlynt — glädjen henne klär —:

"Jo, vänskap är en mask, som kärlek bär Att gyckla smått med den man håller kär."

"Säg, prostfar, säg, hvar håller vänskap hus?"

Han sade: "Yngling, i de fyllda krus Du ser hans skenbild, när du tar ett rus; Men sjelf ban dväljes i Allfaders hus."

"Herr doktor I Finnes vänskap pä vårt klot?"

Vid svaret var hans panna mörk af hot: "En lång förstoppning är en farlig sot; Gå hem ocli tag en dos rabarber-rot."

"1'rolessor ! Säg mig, hvar herr Vänskap bor!"

Så filosofen : "Du är knäckt, jag tror. Vid tidens gryning ball till himla for Och betar der bland fantasiens kor."

"Fins vänskap, astronom, bland stjernor» flock ?"

— "Hvem har satt i dig sådant fånigt skrock ?

Sök jordens medelpunkt (nog blir det plock),

Men finner du den, hittas vänskap ock."

Så har man än mig gäckat, än belett, Den gåtan vänskap har jag likväl redt; Bland sagans spöken är lian nummer ett: Man pratar om dem—ingen har dem sett.

AXEL AUGUST SWÄRD, A. M. (—r—), poet, kritiker. Född i Snaflun-da, Örebro län, den 27 mars 1854. Om sin uppväxt berättar han sjelf humoristiskt: "Jag är född och fostrad i en tallmo, i eu stuga med en stor tafla utanpå väggen, och jag byggde kvarnar i saudgroparne och slog dank, tills jag var iS år. Då fick jag halfårstjenst hos en tjock bränvinspatron, men höll på att bli bortkörd före flyttningstiden, emedan jag var stursk, då man ej ville anse mig som full karl, d. v. s. man ville ej ge mig supen full. Så tjente jag i sex år på ett herrgårdsgods, åt potatispankaka och öfvade mig alltemellanåt i lätjans sköna konst. Var sedan i tre år hos en bonde, som hade en ilsken märr, och som aldrig säg, när soleil gick ned. Hade 30 kronor klingandegångbart mynt, när jag böljade studera. Måste afstym-pa mina studier, emedan jag begynte bli något gammal och var dessutom sjuklig." Efter att lia genomgått folkskolan studerade Swärd två år i Ahlbergs skola i Örebro ocli reste 1883 till Amerika, der han fullbordade sina studier vid Augustana College. Han prestvigdes 1887 och blef pastor för församlingen i Marslifield, Oregon. I juni 1890 flyttade ban till Templeton, Cal., der ban erhållit pastorat, men blef kort derefter sä häftigt angripen af den sjukdom, lungsot, som i åratal härjat lians kropp, att han måste intaga sängen. Den 20 juli 1891 afled han, efterlemnaude enka och två barn. Swärd var en ovanligt rikt begåfvad, skarpsinnig och ädel personlighet. Han var skald, språkforskare och filosof. Redan som bonddräng i Sverige böljade han utarbeta ett s. k. verldsspråk af samma art som volapyk, men lättfattligare och mera praktiskt än detta. Han liöll på dermed, ändrande och förbättrande, under tjugo års tid och efterlemnade digra volymer, som han skrifvit i ämnet. En rik amerikan, E. Schieflelin i New York, som intresserade sig för dylika studier, omfattade med välbehag Swärds—

"nya språk" och sände honom t. o. m. vid ett tillfälle ett litet penningunderstöd. Till honom testamenterade Swärd alla manuskript, som berörde språkfrågan. Men ej blott i detta ämne var Swärd en djup tänkare. Han forskade äfven i och funderade öfver menniskolifvets och evighetens mysterier, sjelfständigt och o be-

Som skald var han emellertid mest känd. Han utgaf två diktsamlingar: "Vilda blommor från prärien," 1884, och "Från Vestanskog," 1889, i hvilka bl. a. förekomma två synnerligen väl utarbetade episka skaldestycken, "Moses' begrafning" och "Guldormen." I allmänhet lyckades han lika bra vid behand-

AXEL AUGUST SWARD.

roende af både dogrneT och hugskott. Sina filosofiska, literära och teologiska åsigter framlade han oförbehållsamt och på ett intresseväckande sätt i en mängd bref till E. Skaratedt, hvilken efter hans död gjorde en serie utdrag ur dessa bref och offentliggjorde dem under titeln "Enskilda skrifter af pastor A. A. Swärd."

lingen af verldsliga ämnen, som när han uppträdde som andlig skald, och vid flera tillfällen visade ban vackra prof som satiriker och humorist. Om hans skal-debegåfning kan icke gerna mer än en mening göra sig gällande, — att han (för att tala med dr Norelius i haus biografi öfver Swärd i "Korsbaneret" 189a)—

"bade en afgjord skaldenatur och bland sv.-am. skalder bar ett framstående rum." Det är möjligt, att detta förnekas af någon i sin diktkonst alltför obesvärad rimmare, hvars fel Swärd vågat bestraffa, och att Swärd af slik anledning beskylles för afvoghet mot herrar rimmare. Men ett sådant omdöme är i hög grad partiskt, om också det lätt nog kan förklaras. "Swärds poetiskt finkänsliga själ kunde belt enkelt ej lida poetaste-riet," har en med honom grundligt be' kant person, C. M. Esbjörn, en gång yttrat. Han var kritiskt anlagd, och det är då ej underligt, att alla brott mot språk- och tankelagar voro honom en styggelse. Bonggren kallar honom "en utpräglad diktarpersonlighet" med "o-nekligen större originalitet än de flesta andra, som under senaste årtiondet in* om Förenta Staterna diktat på svenskt tungomål." Pastor P. A. Fair påpekar den "elegans och precision, som gå genom Swärds poetiska verk," och tillägger : "Ibland vemodig, ibland glädtig, ofta djupsinnig, alltid tydlig och enkel. Aldrig försöker han med språklig dunkelhet gifva intryck af djupsinnighet." Den svenske kritikern Wirsén anmärker i siu recension af Swärds "Vilda blommor," att "det stundom ligger något grumligt eller patetiskt i hans uttryck," men att "dessa brister, som egentligen framträda i hans längre dikter, motvägas i de smärre styckena af mycken innerlighet." Wirsén anser, att Swärd "framträder mera till sin fördel i de smärre andliga sångerna," och påpekar särskildt den sköna dikt, hvilken begynner :

O Israel, ej finnes en Gud så stor Som din, ilen starke Gud, som i himlen bor.

På molnens mörka dimhvalf, på hafvets vågor

Går dånande hans vagn uppå hjul af lågor.

Tidningen Vårt Hem yttrade i en uppsats om Swärd, att "hans religiösa dikter äro fulla af allvar, på samma gång som evangelii glädje framstrålar i hvaije rad. Det är icke den tungsinte pessimisten, som sjunger om himmelens glädje, lifvets allvar och dödens visshet, utan det är den i Guds sons tro frigjorde anden, som sjunger om Guds kärlek och trofasthet." Hur fröjdfullt sjunger han icke vid tanken på grafven :

Du trånga fängelse med dina bommar fasta,

Du kalla, mörka graf, du dystra fånga-hus,

O, hvad du ljusnar dock, när tro och

hopp få kasta Utöfver dig eu glimt af evighetens ljusl När genom dimmans flor den nya staden blänker,

Man ser blott lif och ljus, när man på grafven tänker.

Swärd egde, trots sitt kroppsliga lidande, en optimistisk, hoppfull, gladlynt sinnesstämning. Sjelf skref han en gång, att lian var "af en halft ängslig, I ill en tredjedel poetisk och till en ijettedel humoristisk natur," och att ban gjort den erfarenheten, att ban "med detta temperament skulle vara den olyckligaste menniska under solen," om han "ej vore gift och ej vore eu kristen." Nu gjorde ban intryck af att midt i sjukdom och armod vara lycklig. En af hans f. d. studentkamrater, pastor J. A. Edlund, skref i bref till Hemlandet, att Swärd "var städse vid ett godt lynne, äfven då han var mycket klen till helsan. Han var mycket tacksam, om man gjorde honom den minsta tjenst. I vanliga fall var ban mycket tystlåten och talade icke många ord om dagen. Vid dödsbud blef han ofta besvärad med att skrifva en grafsång, men han var mycket missbelåten med att han nödgades anlita sin sångmö för sådana tillfällighetspoem." Swärds tillfällighetspoem äro emellertid mycket täcka och rika på goda idéer. I ett af dem, hvari dessa ovanligt fina rader förekomma:

Väl bleknar sommarns ros för nattlig il. Och liten fogel dör för jägarns pil; Men nya rosor spricka ut på heden, Och nya foglar bygga nya reden.- 176-

Vår tid har missljud ; den ett missljud är, Som kvälj.er hjertat, och som örat skär; Men genom evigheter brusar kören, Och tidens missljud vet kompositören;—

framställdes en vacker och originel tanke, för hvilken skalden sedermera närmare redogjorde på prosa så här: "Vår tid är ett litet fragment af en evighetssymfoni, enligt hvars grundton solarne hvälfva, vågorna sjunga och pulsarne röras. Men i en större musikalisk skapelse förekomma ofta skriande dissonanser, hvilka dock upplösas 1 harmoniskt välljud. Genom evigheter, sammansatta af evigheter, ljuder deuna "skapelse," och hur obetydlig blir då icke denna korta tiden med sina missljud, när den inpassas på sin plats i evighetskören, och på samma gång hur oförmögna äro icke vi att nu kunna bedöma ledningen af en gudomlig försyn!" Åtskilliga af Svärds dikter äro riktigt storslagna. Vi påminna blott om lians högstämda framställning af "Det förlorade paradiset," i hvilken vi finna det originella, sant poetiska bildspråket:

Ej än en stormvind ut till härjning drog, Ej än en blixt sin ros på hvalfvet slog,—

samt efter en fägriugsrik skildring af paradiset en realistisk bild af vår tids elände, hvari det bl. a. heter:

Som Eva skälfvande i handen höll Sitt äple, när för frestelsen hou föll, Så står naturen hållande pokalen Med dödens bottensats inunder kvalen. Viast glädjas vi åt sommarvindens smek, Men på hans vinge sitter döden blek; Och döden lurar lömskt i källans vatten, I daggstänkt gräs, i dimmans flor om natten;

öfvergående gradvis till denna hoppfulla framtidsaning:

Kanske skall konst med flit uti förbund Ett Edén mana fram ur tàrstänkt grund? Kanske det skall en gång som Aslög späda

I skönhet fram utur en liarpa träda? Kanske ett nytt, som är det gamla likt. Skall blomstra upp ur jorden, skönt och rikt,

Och tysta ned den vemodsfulla klagan I skapelsen, i sången och i sagan ?

Swärd var äfven en lyckad satiriker af det oförargliga slaget. Till exempel i poemet "Jemlikheten" med de kostliga slutversema:

Och millionären gör ett bröllop nu. — Hans äldsta dotter skall bli sotarfru — Till trängsel uppfylld är hans sal med gäster :

Statkarlar, statsmän, statsråd, stadsbud, prester.

En kusk, en kodräng och en general Der höja festens glans med granna tal. Att ej musik får fattas, det är gifvet: Per gångare har med sig positivet. Och prost och kyrkstöt bo i samma hus Och hafva allt gemensamt, matsomsnus. Och jag får säga bror till hofpoeten. Charmant, I gubbar! Lefve jemlikheten!—

Nämnas borde kanske också det komiska poem, han skref 1KK9 som parodi på det uiyckna braskande talet om våra förfäder, och hvari han dref betydligt, med forntidsbeundrarne:

Ocli leder svenskarnes hjeltestam Sin höga härkomst från åsar, Nog ställa vi intill bordet fram Och ej vid dörr'n våra påsar, Nog kunna vi tala orn'et.

Om våra fäder i landet här Beständigt visat sig raska; Om först de reste till Delaware Och ej direkt till Nebraska, Nog kunna vi tala om'et.— o. s. v.

samt följande lilla kväde, hvari han — för att åter citera Wirsén — "gisslar på ett uågot kärft, uien, 0111 ock ej just poetiskt, dock kanske ganska berättigadt sätt en nutida onistörtningsapostel:"

palm.

Och Palm han reser Sverige rundt

Och högt predikar Reformer, kommunism och strunt Kör sina likar.

Var lugn och vänta, är min bön,

Ty hvad det lider. Så kommer ryssen öfver sjön Med bättre tider.

Men kanske Palmen lär sig då

Att hålla truten Af fruktan att sin halsduk fu I nacken knuten.— 177 —

Här nedan följa några af Swärds bästa

dikter:

GATPOJKEN.

Den sista lyktan var utsläckt re'n, Biott månen matt öfver staden sken, Och midnattsvinden igenom De tomma gatorna hven.

Nyss rike maunen till ro sig lagt I rum, som glänste i utsökt prakt, Och mångdubbla riglar höllo Vid valnötsportarne vakt.

Trött, arbetsmannen i höstlig kväll Insomnat tungt i sitt enkla tjäll. Soldaten sof i kasernen, Och fången sof i sin cell.

Och barnen sofvo så söt: också På bädd af fjäder, på bädd a: strå. Och lekte i drömmens trollverld Med skinande änglar små.

Men ute på kall och hård trottoar En liten gosse sitt läger har. I Jet stiger en sakta klagan Från blekblåa läppars par.

Men nattens timmar dock hastigt fly, Och dagen ses uti öster gry. Suart solens eldklot bräcker Den purpurfärgade sky.

Mau vaknar bär, och man vaknar der; Suart gatorna äro ej tomma mer, Butikernas fönsterluckor Och dörrar man öppnas ser.

Så lifvet fyller den tomma scen, Men gossen sofver på gatans steu. Ej väcks ban af folkets röster Och ej af morgonens sken.

Han sof och kuude ej räckas opp: Som marken kull var hunsspädu kropp; Hans ögas stjerna var slocknad Och stannadt pulsarnes lopp.

Man käntle igen honom. Gatan var Se'n år tillbaka hans hem och försvar. Men ingen det var, som visste, Om ban hade mor och far.

Man lade houoin uti eu graf, Dock utan att taga haus trasor of. Ej någon en tår vid båren Som tecken till saknad gaf.

Intt barn. du rike, jag säger fritt. Du svarar djerft: "Icke var det mitt." Jo. stolte, bjertlöse rike, Det arma barnet var ditt.

Du eger guld uti öfverflöd;

Och de, som sakna båd' hem och bröd,

De äro dig gifna af honom,

Som ömmar för allas nöd.

Du hade ej rum, fast ditt hus är stort: Här dog ett barn utanför din port;

'.er. stelnade blodet ropar ' >m hämd på högre ort.

HVAD SKALL JAG SÄGA?

vf ! :ag säga, när en gång

es s- a c-..,gen bräcker c: Herre citer natten lång f£ig p; v glädje väcker?

I va sk ag säga, när jag når 'yr. --r jlånadt fjerran ; När fc ::, blick den vännen står, _.2£ • vara Herran?

.-vc .... il jag säga, när jag hör rràn :rrun håll och nära A: eu kör, än der en kör, Soiii sjunger pris och ära?

Och månne der ej dåna skall, Som när orkanen lossas, Och som när vågen i sitt svall Mot klippans sida krossas?

Och månne jag ej skall bli stum, Af salig häpnad slagen, När lifvet står i dödens rum, Och mörkret flyr för dagen ?

0 Gud, min Gud I jag längtar hem Från tidens bittra fejder ;

Jag längtar till Jerusalem ån dystra ökeunejder.

Jag gläder mig åt tidens fart. Snart slår förlossuiugstimniaii. Se, österns stjerna blänker klart Och bådar morgoiistrimmau.

Suart hyddan bruten är omkull Och vapnen lagda neder Och evighetens sol sitt gull Kriug Edens lundar breder.

LOFSÅNG.

(Uppl), i: 17, 18).

Du, verldars lif och himlars ära, Guds ord och menska på en gång, Var med din andes kraft mig nära Och stäm min själ till helig sång 1 Liksom en ensam, präktig stjerna

1 evighetens natt du brann,

Men tingen sprungo från dess kärna, Och tiden der sitt upphof fann.- 184-

Tillbedjansvärde, kärleksrike, Du såg ett fallet slägtes nöd, Du koin att blifva menskors like Att frälsa dem från skam och död. Jag ser din väg — mitt hjerta ryser — Jag ser de blodbestänkta fjät; Dock der din kärlek skönast lyser I korsets, smärtans majestät.

Dock herskarspiran återtages I hand, som genomstungen är. Din tronvagn, som af änglar drages Är såsom solens väfnad skär. Fram oui den gä och vid dess sida Serafer, himlens sändebud ; Och tusen, tusen helgon skrida Bakom den uti snöhvit skrud.

Du tider styr och öden tvingar, Du stacker våld och tystar hot. Och livad, som dig ej hyllning bringar, Skall trampas neder af din fot. Inunder dig än verlden ryter Liksom ett haf med upprördt svall ; Men huru vild sig vågen bryter, Hon vid din fot dock tystna skall.

Snart för vår jord är timmen slagen, Då du skall stå på fästets skv ; Och för din ljnngeldsblick den dagen Skall jorden brinna, himlen fly. Men uya verldar skola springa Ur kaos fram uppå ditt bud, Och alla väsen skola bringa Dig hyllning, menniska ocli Gud.

NILS SÖDERBERG, redaktör. Född i Helsingborg den 24 dec. 1849. Inträdde i jan. 1863 i stadens högre elementarläroverk och slutade i sjunde klassen 1869. For samma år till Amerika och reste någon tid omkring i Illinois, Mississippi och Tennessee, hvarefter ban 1870 kom till Sacramento, Cal. Här lärde ban boktryckeriyrket och arbetade ett år som typograf i Carson, Nev., hvarefter han slog sig på juridiska studier och lärde stenografi. 1878 aflade ban juridisk examen vid högsta domstolen i Nevada och har sedan dess varit lagkarl. I Nevada vann han rykte som skicklig brottmålsadvokat. 1880 flyttade ball till San Francisco, der han under jan. — maj 1882 utgaf Nya Stilla hafs-posten. I juli 1885 flyttade han till Seattle, Wash. Var fredsdomare mars 4887 — feb. 1889. Flyttade 1S94 till San Francisco. Söderberg

har varit en anhängare af Bellamys idéer och skref i Vestra Posten år 1890 en serie väl affattade uppsatser om nationalisternas grundsatser. S. är gift sedan 1871 och har fem barn.

JOHANNES TELLEEN, (J.T.),korrespondent, andlig talare. Född i Knäred, Halland, den 4 aug. 1846. Ankom i sällskap med sina föräldrar till Amerika 1853. Inskrefs vid Augustana College 1864, genomgick dess teol. seminarium 1871—72 och prestvigdes 1872. Varpastor för sv. luth. församlingen i I>es Moines, la., till 1880, i Denver Colo., till 1883, i Säll Fiancisco, Cal., till 1890 hvarefter ban i ett par års tid verkade för Bethany College i Lindsborg, Käns., och förestod insamlandet af medel till betalandet af dess skuld. Har sedan dess varit superintendent för general-konsiliets hednamission i Indien. Han var synodens förste indianmissionär och genomreste som sådan Indian-territoriet 1877. Ar 1883 tjenstgjorde han som svensk vice konsul i Denver. Telléen har under årens lopp lemnat en mängd bidrag till de religiösa tidningarne. I slutet af 18S3 och böljan af 1884 skref ban i Ungdoms-Vännen under rubriken "California-sce-nerier" en serie korta meddelanden från ett besök i California. 18S6 började han i San Francisco utgifva en liten kyrklig tidning, kallad Ebeneser, hvilken kort derefter öfvertogs af A. G. Spencer, som gjorde den större och ändrade dess namn till Vestkusten. Telléen är en egendomlig företeelse, som det är svårt att bli klok på. Han synes ega ett godt affärs-hufvud och har länge varit ansedd som en af synodens största förmågor i att tigga ihop pengar till kyrkor och skolor. Han förefaller grufligt hvad man kallar "andligt sinnad" och bär ständigt religiösa fraser på tungan och inblandardem omåttligt i både tal och skrift. Ett bref undertecknade han så här: "Eder vän i Herren, vid X'i kors, skådande Guds Lam, som borttager verldens synder, med— 179 —

utmärkt högaktning, J. Telléeu ;" ett annat : "I sann och uppriktig vänskap, med utmärkt högaktning, Eder vid Kristi kors. en hedningarnes tjenare — särskildt Indiens hinduer, J. Telléen." Men pä samma gäng är han en intrigmakare och kan göra lifvet sä surt för embetsbrö-der, att man ej kan an nat än pä det högsta förundra sig öfver eu dylik karaktärssammansättning. Han är emellertid en högeligen begåfvad talare och använder pennan med ledighet. Men när han skrifver, har han vanligen för brådtom, för att hinna tänka redigt. En följd deraf är, att en massa besynnerligheter och oegentligheter insmyga sig i hans literära alster. Så skref han i tidningen

Pedagogen 188701 sorts bibelförklaring, som på sina ställen slår öfver i det rent tokroliga och sannerligen är för dyrbar för att belt och hållet öfverlemnas åt glömskan. I lians förklaring öfver skapelsen förekomma t. ex. följande härliga saker: "Jorden. Gud sade: Församle sig vattnet, som är under himmelen, nti särskildt rum, att det bela må synas. Och det skedde så. Märk ordningen, graderingen, det följande förutsätter ett föregående, och ett förra betingar ett senare. Gud är logos och logisk, det ena utvecklar sig ur det andra så i naturens som nådens rike.--Himlakropparne. Solen

är i sig sjelf en mörk kropp. Nu samlar sig ljusuiateriet kting ljuskropparne. — Ljuset gifver färg och smak till allt. Gud gjorde ljus, som regerade dagen och natten, och stjernor. Gerloch anser dem mera såsom en prydnad och för skön ordning än af behofvet påkallade. Astronomi är ett underhållande och upplyftande studium. Se Joh. Arndt härom. Och Gud satte dem i himmelens fäste. Hur hög är ej vår Gud ! — Foglar och fiskar. Dessa djur, i mycket olika, hafva enahanda kroppsbyggnad. Fogeln simmar i

luften såsom fisken i vattnet.--Gud

såg, att det var godt, och hvilken kännare är ej Gud. Gud välsignade dem. Derigenom sörjer hau för de olika djur-

slagens fortplantning och vidmakthållande. Ex. mulåsnan, som ej kan fortplanta sig. En h ögre ordning. Gud sade: Göre jorden af sig lefvande djur, hvart efter sin art, fänad, krälande djur, vilddjur. Dessa äro bestämda till menniskans ouiedelliara tjenst. Skapelaent krona. — Man och kvinna skapade ban dem. Hela menniskoslägtet är en stor familj. Ingen förhäfve sig. Gud välsignade dem. Så viger Gud äkta makar, så helgar han deras förening, så är i äktenskapet terns aflande ett Gud behagligt verk. Jag gifver allehanda örter, fruktsam, trä, v. 29. Hvad hafver du, o menniska, det du icke fått ? Köttätande egde ej rum i böljan ocli skall en gång upphöra. Es. 11: 7. Åt alla djur på jorden och foglar och krälande djur på jorden gaf ban gröna ärter till att äta, v. 30. Herren försörjer allt. Allas ögon se till honoui. Gud såg på allt; si det var allt ganska godt. Sjette dagen, v. 31. I skapelsens kedja är allt godt, med fulländningen är allt ganska godt. Skön sammanstämmelse. Jemför tredje dagen. Prisad vare Gud!"

OLOF THEODOLPH (Ajax, Portos, Tlph, Lucas|, redaktör, korrespondent, kåsör. Född i Retsunds socken, Jemtland, den 13 nov. i860. Genomgick Östersunds högre allmänna läroverk och inträdde 1878 som volontär vid Jemtlands hästjägare (numera Norrlands dragoner). Tog två och ett halft år seuare afsked af krigstjeusten, som ban funnit "mera glad och härlig än inkomstbringande och i fredstid befordrande, "samt blef medarbetare i Östersunds-Posten. På hösten 1884 blef han ordinarie medarbetare i den af Nisbeth nybildade dagliga tidningen Figaro i Stockholm och vann snart stort erkännande af utgifvaren for tidnings-mannaduglighet samt erhöll högsta platsen i tidningens referent-och utrikesafdel-ningar. I feb. 1886 gjorde Nisbeth konkurs, och sedan var Theodolph i tur och ordning medarbetare i följande publikationer : Stockholms Adresskalender för— i8o —

1886, Svensk Jerntidning och Nordisk Mejeritidning, Sundsvalls-Posten (ett och ett halft år) och Sundsvalls Tidning (sex månader). Derpå bosatte han sig åter i hufvudstaden och lemnade under flera år bidrag till Stockholmstidningarne, arbetade på förlagsexpeditioner, skötte på lediga stunder den utländska korrespondensen för flera handelshus o. s. v. Som korrespondent för Amerikanska Posten reste han till Amerika hösten 1893. Han uppehöll sig under första året af sin här-varo i städerna Gardner, Fitzburg och Worcester, Mass., försökande sig än som privatlärare, än som föreläsare, landagent, platsförsäljare m. m., och blef i nov. 1894 redaktör för Sydvestern i Kansas City, Mo. På våren 1895, sedan tidningen blifvit såld, redigerade T. några nummer af Kansas City Nyheter och begaf sig sedan till Des Moines, la., och biträdde der vid redigeringen af Svithjod. Sommaren 1S96 var han under några månader dess redaktör. I feb. 1897 blef han redaktör för den då påbörjade tidningen Svenska Bimetallisten, i Des Moines, la.

EDWARD THIMGREN, redaktör, korrespondent, poet. Född den 7 mars 1868 i Kristianstad. 1878 flyttade familjen till Stockholm, efter att under de föregående åren ha varit bosatt först i Jönköping och derpå i Upsala. T. studerade vid Stockholms Norra Uatinläroverk, afslutade sina studier våren 1886 och for i juni 1887 till Amerika. Om sina öden här skrifver han : "Att lemna en detaljerad beskrifning öfver allt, hvad jag genomgått och försökt mig på i Amerika, skulle bli alldeles för vidlyftigt, men anser jag mig böra framhålla, att jag måst genomgå en "eklut," hvilken eget oförstånd mången gång betydligt koncentrerat, och ofta har jag såsom arbetskarl å farm,

jernvägsbyggen, kloak- och vattenlednings-anläggningar m. m. med saknad tänkt på de hänsvunna sötebrödsdagarne i mitt föräldrahem. Ganska snart kom

jag att realisera det faktura, att lifvet är djupt allvar, och att det icke gifves någon kungsväg till framgång, utau leder vägen dit under sträfsamt arbete och mestadels bland ruiner af ramlade luftslott. Under ruin vistelse i Amerika har jag då och då bidragit till diverse sv.-am. tidningar med en och annan stump på vers eller prosa och var ungefar ett års tid redaktör för Skandia i Sioux City, la. På hösten 1893 afreste jag till Des Moines, la., der jag i omkring ett års tid skötte eu expeditbefattning å apotek. I dec. 1894 ocli jan. '95 var jag medarbetare i Sv. Journalen-Tribunens redaktion i Omaha, Neb. På sommaren 1895 erhöll jag anställning i Kansas City, Mo., sora skandinavisk agent för det mexikanska kolonisationssällskapet och afreste i slutet af aug. till Huasteca-distriktet i Mexico, der jag tillsamman med två vänner köpte ett stycke land om sex hundra acres vid stranden af Panuco-floden, och blef sålunda Hacienda Rosendal det första svenska nybygge i denna natursköna och fruktbara nejd. Vi reda oss godt, och framtidsutsigterna te sig ljusare än någonsin." Sedan sin af-flyttning till Mexico har T. skrifvit några korrespondenser till Sydvestern och Skandia. Han har författat flera rätt vackra dikter, somliga af allvarligt, andra af skämtsamt innehåll. En af det förstnämda slaget följer här: CYNIKERN.

Med stolt förakt ban ser på allt, Hvad skapadt finnes uppå jorden ; At hvaije ting han hånler kallt Och dryper ständigt gift i orden.

Han intet godt hos nästan ser, Blott onda, dåliga tendenser, Allt godt sig som eu slöja ter. Igenom hvilken ondskan glänser.

Hans sätt i sanning ugglans är, Som ljusskygg sig för solen döljer Och är i verksamhet, blott när I mörker natten allting höljer.

Vid ordet dygd ban sorgset ler: "En sådan sak ej existerar, Har det ej förut märkts af er?" Så ungefär han resonerar.— i8i —

"Ett ädelt hjerta finnes blott I sagan" — han till ordet tager; "En menniska gör intet godt, Om ej deraf hon fördel drager."

Du säger: "X. ett snille är." — "Ja, visst, ty han med lånta fjädrar

Ju ganska ofta pråla plär--"

Så öfverallt han brister vädrar.

Det hjerta, som är öppet för Allt skönt och ädelt uti lifvet, Han genast stelt och kyligt gör, Då första tillfälle är gifvet.

Hur dålig menniskan än är, Det goda dock till slut kan vinna. Ty uti hennes karaktär Man alltid något godt kan finna.

På vittrad grafsten mossa gror, Uppför ruiner murgrön ilar, Och ibland törnen rosen tior, På kärrets yta näckros hvilar.

Det goda ock odödligt är, Såväl som ondskan, det besinna! Men uti kamp med ondskan plär Till slut det goda alltid vinna.

CHARLES EDWARD THORNMARK (Marcus, Kalle), kåsör, redaktör, poet. Född den 30 jan. 1859 i Vestra Stenby, uära Motala. Reste 1871 till Amerika. Vid sjutton års ålder begaf han sig ut att söka lyckan på egen hand. Sysselsatte sig med skogsarbete, sågverksarbete o. s. v. till hösten 1889, då lian ingick i Nordens Medborgares (Manistee, Mich.) redaktion, efter att redan förut ha i nämda tidning skrifvit eu serie kåserande artiklar, betitlade "Ur nybyggarlif-vet" och skildrande lifvet i skogsbygden. Tre månader senare uppsatte han i Cadillac, Mich., tidningen Arbetaren, hvilken han redigerade med stor talang och förstod att göra både innehållsrik, undervisande och skämtsam. Tidningen upphörde att utkomma hösten 1894. Sedan dess liar Thornmark varit reseagent för Sv. Amerikanaren, i hvilken ban skrifvit flera underhållande, humoristiska

korrespondenser. T. är en godmodigt humoristisk natur. Hans kåserier i Arbetaren tillhörde det bästa i hela vår press. Hans humor är osökt, pigg och

ganska kvick, röjande ej obetydligt slägtskap med bl. a. Grönbergers och Liedbergs. Följande "sjelfporträtt" ger en "hum" om Thornmarks utseende (år 1890, då stycket skrefs) och på samma gång arten af hans humor:

En skral habit,

En svag kredit.

En hatt af ålder grå.

Eu sexfots kropp,

Odödligt hopp,

Till åldern: trettitvå.

En corncob-pipa jemt i bruk,

E11 magerlagd figur,

Med yfvigt skägg och styf peruk,

Ser ut som "Bantings kur."

Om hans författarskap har O. A. Linder afgifvit följande, såsom oss synes, riktiga och grundligt skärskådande omdöme : "Thornmarks humor är icke krystad, den förråder icke tillstymmelse till effektsökeri ; formen är glatt och afrundad, utan att vara ansträngd. Ehuru elakhet är någonting, för hvilket T. är helt och hållet främmande, ger hans humor dock ibland vid handen en fin satir, som dock är så mängd med god-modighet, att det förtar dess skärpa, utan att förminska dess helsosamma verkan. Såsom poet är han ingalunda den minste. Äfven i lians vers framstår hans för en autodidakt ovanliga välde öfver formen. Såsom tidningsman utmärkte han sig, som bekant, för piff i tonen, ett uppfostrande syfte i anläggningen, öfvertygelsen värma, hvad framställningens inre halt beträffade." Thornmark har ej skrifvit särdeles mycket i bunden form, men hvad han skrifvit är förträffligt, vare sig han skämtande tecknar sin tilltänkta eller prisar sitt glada humör, eller ban mera allvarligt skildrar en invandrares öden eller ännu allvarligare hjertats djupaste kval och saknad, såsom i dikten "Några blommor på min hustrus graf' med dess ståtliga början:

O susen sakta, I höstens vindar, O tiiidren klara, I himlaljus, Strön bladen varligt, I gula lindar, Håll upp, o stormgud, med vindens brus!— 182 —

På nyss uppkastade griftekullen Din tår, o mörknande regnsky, fall, Och strö, o måne, på kalla mullen Ditt bleka silfver i stilla kväll!

Och dess sköna teckningafen moder och maka:

Hvad är ett hem, der hon icke finnes Att knyta samman familjens band? Hvad är ett hjerta, som icke minnes Den lätta, smekande modershand? En moder! Ack, det är kallt på härden Se'n hennes blickar ej värma der. Och tomt är hemmet, och mörk är verlden,

Se'n hennes stämma ej klingar mer.

Hon värden sol, som i barnens hjertan Sitt klara, magiska skimmer göt, En tröstens ängel hon var, när smärtan Det unga sinnet i mörker slöt. Och maken tröttad af lifvets strider, Fann inod igen vid det trogna bröst 1 vinterdagar, i sommartider, I solig vår eller kulen höst.

Hans mest bekanta poem är dock :

är du med?

Är du med i de svettiga skarornas led, Der det kämpas en tväkainp för bröd, Blaud de yrande gnistor kring klingande städ

Framfor smältugnens brännande glöd, Bland maskinernas larm, uti verkstadens damm,

Ibland kväfgas i kolmörka schakt, Der den menskliga fliten sig djerft tränger fram

Under släggornas dånande takt?

Är du med, der det brytes för tankarne ' väg

Genom fördomars mörka moras? Ar du med, då detplöjes på vetandets teg, När dess guld utur hallberget tas? Är du med om att räcka en räddande hand

At en broder, som irrande går ? Är du med om att knyta förbrödringens band

Och att borttorka lidandets tår ?

Är du med, när som Friheten fordrar din arm

För att föra sitt vigda standar?

Har du stål uti viljan och mod uti barm,

När det gäller den aruies försvar?

Har du kraft till att trotsa despoternas hot Och de sjelfviskas snöda motiv? Då, min vän, är du värdig, — tag svärdet emot

Och en arbetets riddare blif 1

Ty det blåser en vind, som skall växa till storm,

Och bland massorna rustas till strid ; Utur sotiga leder det ropas: reform ! Ocb förtryckarne darra dervid. Det skall kämpas för frihet och meuui-s k orätt.

Den skall värnas, den älskade härd ; Deu skall frigöras, mödornas alstrande ätt —

Det är: arbetet fordrar sin gärd.

Skön är segern, som vins utan slagtning

och mord, Ädel känslan, som manar framåt; Kom, min vän, kom och kämpa i handling och ord

På de nya idéenias stråt I Kan du overksam höra de stridandes larm

Och se liknöjdt på skarorna ned? Kan du vägra de kämpande bröder din arm,

När det ropas till dig: "Är du med?"

AXEL TODE, redaktör. Född i Kalmar den 28 juni 1858. Genomgick Göteborgs högre elementarläroverk och blef student 1879. Aflade juridisk preliminär-examen i Upsala 1880 och stannade vid universitet till våren 1888. Från hösten 1888 till våren 1889 genomgick hau en kurs i deklamation m. ni. för fru Berta Tammelin i Stockholm. Han hade liäml. beslutat att ingå vid teatern. Han debuterade i maj 1889 å Dramatiska teatern i hufvudrolleu i lustspelet "Din nästas hustru" och blef välvilligt behandlad af kritiken. Dagens Nyheter t. ex. skref i sin recension, att ban "ådagalade rätt mycken sceuvana," att "framställningen röjde god uppfattning" och "replikbehandlingen föreföll osökt och naturlig," men att han "med allvar måste söka bort-arbeta siu dialekt." Detta var emellertid lättare sagdt än gjordt. Tode öfvergaf teateni och reste på hösten 1889 till Amerika. I maj 1890 erhöll ban plats som biträdande redaktör vid Skandina-via i Worcester, Mass., och blef vid Bengt- 183 —

Åkerlunds frånfälle den 17 feb. 1894 tidningens redaktör. Tode är en god stilist, och hans artiklar ä Skandinavias redaktionssida röja urskiljning, opartiskhet och stadgad öfvertygelse.

JAKOB VALDEMAR TORSELL (Valdemar, Ormen långe), redaktör, öfversättare, kritiker. Född i Stockholm den 20 nov. 1849. Fadern och en äldre broder voro framstående musiker, och Valdemar erhöll äfven vid sidan om sin skolbildning en god musikalisk uppfostran. Efter slutade studier inträdde ban på köpmansbanan och reste

i nov. 1870 till Amerika. Han uppehöll sig en längre tid i Boston och Worcester dels sotn musiklärare, dels som bokhållare m. m. Under någon tid var han t. o. m. notarius publi-cus, och under april och tnaj 1875 redigerade ban tidningen Fäderneslandet, som endast utkom en kort tid. I jan. 1882 flyttade han till Chicago och erhöll kort derefter anställning vid Sv. Tribunens redaktion. Den 2 jan. 1890 afled han af lungsjukdom, efterlemnatide enka. Torseli var en utmärkt tidningsman och kunde, såsom Sv- Kuriren anmärkte, i redigerandet af nyhetsafdelningar näppeligen öfverträffas af någon, enär "förutom det att hans noggrannhet i uppgifterna nästan närmade sig pedanteri, han förstod att späcka sina notiser med det skämt, som är lifvets bästa krydda." Hans mest utmärkande drag voro, enligt Sv. Tribunen, "ett skarpt hufvud, snabbt omdöme, en ledig, ofta bitande penna samt ett rent af otroligt minne och dito arbetsförmåga." Linder påstår (å anfördt ställe), att Torseils penna var "den kanske elegantaste, finast skurna och kvickaste, som sv.-am. pressen egt." Detta är öfverdrift ; deremot har Linder rätt deri, att "det var genom öfversättningar han hufvudsakligast gjorde sig bemärkt, ehuru hans lokaliserande af de amerikanska humoristemas penn-alster förrådde icke blott en full uppfattning af humorns väsen, utan ock

sjelfständig fyndighet i uppfinning, finhet i urskiljningen och vid verldserfa-renhet, medan hans språk var fullt af finesser och smäckra vändningar." Som kritiker var Torsell skarp, men också ej sällan orättvis, såsom t. ex. då han i Tribunen på det hänsynslösaste utfor mot Swärds diktsamling "Vilda blommor" och mot prof. Olsons tal vid Lutherfesten i Chicago 1883. Alla opartiska menniskor medgåfvo, att Torsells kritik i begge dessa fall var hänsynslös och orättvis, äfven om det erkännes, att prof. Olson i sitt tal gick till svåra öf-

J. v. TORSKLL.

verdrifter i sitt fördömande af allt teaterväsen. Som öfversättare var Torsell förträfflig. Under sin verksamhet vid Sv. Trib. öfverflyttade ban flera engelska romaner till svenskan, bl. a. den så populära "Capitola." Ingen har öfverträffat honom i konsten att försvenska humoristiska skizzer och uppsatser, men fast han var så öfvervägande humoristiskt anlagd, valde han egendomligt nog, när han sjelf fick råda, alltid de mest långtråkiga, pjåskiga blåstrumpe-berättelser för följetongsaldeluingen. Han var en kvick skämtare och satte

värde på fyndiga ordvändningar o. d., men kunde aldrig fördraga att höra gamla kvickheter upprepas. "Den der kvickheten är så gammal," plägade han ibland utbrista, "att Schliemann fann den inristad med kilskrift på en sten i Tröjas ruiner." Torsell var i flera afseenden ett original; redan utseendet var originelt: en jättelång, ytterst smal och spinkig lekamen och ett ansigte, nästan begrafvet under ett vildt utstående skägg. Hans sätt var originelt, och äfven hans humor var af ett säreget slag. I tillfäl-lighetstiduingen Sjustjeruan skref ban de mest galghunioristiska saker, bl. a. ett par berättelseutkast med de originella öfverskrifterna: "Blodsnatten vid Eisen-felt; originalroman af Emil Måne (ej att förvexla med Zola)" samt "Det bortbytta paraplyet eller $2.25 — alltid i förskott." Hans kvickaste pennalster var kanske det svar ban skref i Sv. Amer. 1883 till en person i Sverige, som insändt ett bref med en hop dumma frågor. Torsell inledde sitt svar på följande sätt: "Bäste Gustaf! Till svar på dina tjuguåtta framställda frågor måste jag med största ledsnad meddela, att vår all vetande patentredaklör jnst för en halftimme sedan afsvimtnade i sin eleganta, silfverbeslagna sammetsfåtölj (af öfveransträngning att söka besvara en massa idiotiska korrespondenters spörsmål), och våra öfriga aderton redaktörer äro just nu ute på sommarnöje ; men fastän jag bara är en liten springpojke bär vid tidningen (med 250 kr. fast lön i veckan, 25 öre för hvar lögn och alla cigarrstumpar jag kan komma öfver), skall jag försöka besvara dina frågor" o. s. v. Några af dessa och svaren derå följa här som prof. "Haf godheten sänd mig tidningart— Käre du, det är vårt yrke; vi göra det hvaije minut, dagen igenom, till folk, soiu först insända till oss prenumerationsafgiften, naturligtvis. Ät del bra att komma till del nya landet i — Alldeles utmärkt, du! I synnerhet om man varit sjösjuk under resan eller kvar-

lemnat obetalda räkningar och balanser i det gamla ; då är det icke allenast bra, utan rent af nödvändigt ibland. Finne» det godt om arbetet — Usch, ja ! Just nu betala bönderna här i trakten tolf kronor om dagen för hvarenda karl, som kan slänga dynga; kan du till på köpet slänga käft, får du mat och husrum dessutom ; är du slängd i djur-i-diken, är din lycka gjord; nog af: här fins arbete i långa banor, både jern- och rep-slagare —, men du måste sjelf bana dig väg (ser du, det var kvickt sagdt, eller hur?). Kan jag få plats vid jernvägen, derf — Vid jernvägen?

Ja, gubevars — men maka dig bara undan, när lokomotivet kommer, ty det lär vara ohelsosamt att ligga i vägen. Hur stor dagspenning f(ir mig t Att döma efter dina hjelplösa frågor, skulle jag anta du kanske är värd så der omkring 2'/z cents om dagen, det vill säga när det är ondt om

menniskor."--Följande "bteflåde"-

svar i Sv. Trib. härleder sig från Torsell och talar för sig sjelft: "R. O., L,—d, Wis. Ni skrifver: Jag har tänkt skrifva eti bok, men som tillvägagåendet är mig obekant, lieder jag eder besvara följande frågor. i. Skall jag skrifva på båda sidor af papperet? (Nej). 2. Måste boken vara alldeles felfri? (Helst). 3. Huru mycket tror ni en vanlig historiebok kan inbringa? (Omkring en half cent pr lb). 4. Utan att ha hört bokens innehåll, tänker jag det är hårdt att bestämma (vi instämma), men jag är icke så noga (det märks nog), endast jag får veta, om det lönar mödan eller icke (icke). När jag fàr boken färdig, får jag då sända den till eder? (Nej). Och ombesörjer ni då, att den blir tryckt och såld? (Aldrig)."

MAGNUS TURNBLAD, redaktör. Född den 28 jan. 1858 i Vieslanda, Småland. Kom 1868 med sina föräldrar till Amerika. Familjen slog sig ned i Vasa, Minn. Efter någon tids skolgång der fortsatte T. sina studier i Red Wing och- i8s-

St Paul, hvarefter han böljade grocerv-affär i Red Wing och höll på dermed i tio år. Han flyttade derpå till Minneapolis, hvarest ban hade grocery-bandel några år. 1889 blef han redaktör för Svenska Amerikanska Posten, hvilken grundlagts fyra år förut och numera är en af de största och mest spridda sv.-am. tidningar. Turnblad har i sitt arbete kraftigt understödts af sin två år yngre broder, Swan J. Turtiblad, hvilken sedan 1887 varit tidningens aflarsföreståndare och genom kloka beräkningar och skarp aSarsblick förstått att på eu jemförelsevis kort tid skafla tidningen en uier än tryggad ekonomisk ställning.

ALFRED TYGESON, M. D. (A. T.), vetenskaplig författare. Född i Ystad den 17 okt. 1856. Genomgick folkskolan, Ystads lägre samt sjette klasserna af Lunds högre elementarläroverk, hvarefter han studerade på egen hand och aflade studentexamen i Malmö våren 1876. Han var nu informator några år samt inskrefs våren 1880 vid Lunds universitet. Aflade "medikofilen" samt "examen stili latini" och fortsatte sina medicinska studier i Lund, Upsala och Stockholm (hvarest ban under flera år var e. o. amanuens hos prof. Gust. Retzius), hvarefter han vintern 1890—i aflade medicine licentiatexamen i Lund. Gifte sig i feb. 1891 och erhöll efter några månaders vistelse i Stockholm plats som bruksläkare vid Säfsnäs stora jernbruk i Vestmanland jemte jernvägsläkaretjensten vid Säfsnäs jernväg. 1893 blef han skeppsläkare på eu af Skandia-liuicns ångare och slog sig samma år ned här i landet som praktiserande läkare i Campello, Mass., hvarest han vistats alltsedan och vunnit anseende som skicklig läkare. Både han och hans hustru (Hulda Tygeson, f. Brorström) äro literärt anlagda och hysa stort intresse för naturvetenskap. Härom skrifver dr T. sjelf: "Jag har här funnit tid att vid sidan oui min läkarepraktik dels skrifva litet, dels skatta åt min ungdoms älsk-

lingsstudium botaniken, och jag har lyckats bringa ihop en ganska betydlig samling växter från trakten kring Campello, deri jag gerna erkänner mig ha haft en lika intelligent och intresserad som skicklig medhjelpare i min hustru, som äfven i hög grad älskar studiet af naturen. Hon har samlat utom mycket annat en utmärkt vacker och ganska dyrbar samling af såväl fjärilar som kräldjur." Dr T. är eu stor vän af forskning, varuihjer-tad och vänfast samt teosof, ej blott i läran men äfven, olikt så många andra medlemmar af detta "broderlighets"-samfund, i både gerningar och uppförande. Ingen kan gerna mera vältaligt och öfvertygande ha tagit till orda för teoso-fien än ban i ett antal privatbref till sin gande skolkamrat, utgifvaren af detta verk. Han har i tidskriften Helsan och annorstädes författat smärre afhandlingar i histologi och medicin samt lemnat tillfälliga bidrag till andra tidningar. Hans hustru har skrifvit flera ganska nätta dikter och särskildt utmärkt sig som författarinna af sagor, ett par af hvilka varit offentliggjorda i Vestkusten.

JOHAN AUGUST UDDÉN A. M., redaktör, vetenskaplig författare. Född i Lekåsa, Vestergötland, den 19mars 1859. Medföljde [861 sina föräldrar till Amerika, der de slogo sig ned i Carver, Minn. Han begynte sina studier i den derstädes belägna St Ansgars Academy 1873. Under det sista året af sin vistelse der, 1875 —6, biträdde han vid undervisningen i aritmetik. Hösten 1876 inskrefs han i tredje klassen vid Augustana College, aflade

studentexamen 1881 och blef samma år den förste läraren vid Bethany College i Lindsborg, Käns., hvarest han 1883 öfvertog undervisningen i naturkunnighet. Under vintern 1885—6 studerade han vid universitetet i Minnesota, blef 1888 lärare i naturalhistoria vid Augustana College. Från okt 1882 till 1884 var han en af redaktörerna för Kansas-Posten. 1887—8 redigerade ban Smoky Valley News.— 186 —

Han har varit biträdande redaktör för Hemvännen och Pedagogen 1885—6 samt skrifvit många uppsatser i Ungdoms-Vännen och Augustana samt i amerikanska tidningar.

NINIAN WÆRNER (Ninian, N-n, Värnor, Agda Björk, Öfverste Jakobson,

för att idka estetiska studier och tog samtidigt lektioner i violoncellspelning. For 1.SS4 till Amerika och stannade i Chicago, der han första tiden hade anställning som violoncellist i en teaterorkester samt spelade på konserter. Hösten 1S84 blef ban medarbetare i Kurre och var jemte Gustaf Wicklund dess redaktör till i dec. 1887,

NINIAN WÆRNER.

C. A. Tolléen, Zacharias Morgontupp), poet, krönikör, kåsör, novellist, redaktör. Födil i Norrköping deu 12 dec. 1856. Genomgick Nyköpings högre elementarläroverk och tog studentexamen 1877. Inskrefs på hösten samma år vid Upsala universitet och aflade år 1880 juridico-filosofisk examen. Reste 1883 till Berlin

hvarefter ban redigerade Svenska Kuri-ren, tills han 1888 ingick i Sv. Amerikanarens redaktion. I nov. 1889 blef han redaktör för Sv. Korrespondenten i Denver, Colo., och i nov. 1891 jemte Gustaf Wicklund redaktör for Friskytten i Minneapolis, Minn. Från och med april 1893 redigerade han tidningen en9atn.- 187 —

tills den i jan. 1894 sammanslogs med den i Chicago utgifna Humoristen. Efter att uågou tid ha varit medarbetare i Sv. Folk. Tidning blef Wærner medredaktör i Sv. Amer. Posten och kvarstod der till i nov. 1895, då han flyttade till Sverige, for att öfvertaga redigeringen af Motala-Posten i Motala. Före sin afresa utgaf ban en samling dikter och skizzer under ti-tel"I höst-och vinterkväll". Dessförinnan hade å Sv.-Am. Postens förlag utgifvits under titel "C. A. Tolléensjtil- och nyårskalender" ett urval af skämtsamma dikter och "galghumoresker" afWæmer, ocli senare (år 1896) har Sv. Folk. Tidning utgifvit ett häfte "Peniistreck af Ninian," innehållande aderton kortare berättelser och ett poem. Ar 1.894 belönades en af Wærner till Svenska Akademien i Stockholm insänd dikt med akademiens hedersomnämnande, och är Wærner den ende svensk-amerikanske diktare, med undantag af Elmblad, soin hedrats med belöning af Svenska Akademien. I det förord, utgifvaren af denna bok skref till Warmers "I höst och vinterkväll," uttryckte vi oss så här |ocli ha icke sedan dess funnit skäl att ändra vårt omdöme): "Sedan Elmblads dagar lia vi icke haft någon författare, som med hänsyn till originalitet, mångsidig begåfning och produktivitet kunnat mäta sig med Ninian Wærner, — ingen, hvars författarskap röjt så många olika sidor, så vidtomfattande blick eller så stor smidighet i form ocli tankegång. Det är svårt att afgöra, huruvida "Ninian" är störst som skald eller humorist, lnoin båda dessa fack intager han, enligt de flesta literaturbedömares samfällda åsigt, det främsta rummet bland alla nu lefvande sv.-amerikanska skriftställare. Ingen kan så som han slå an hjertats veka strängar, men icke heller kan någon så som hau genom burlesk humor framkalla löje. Hau är på samma gång en känslornas man, en varm-lijerlad skald, och en visserligen stundom grofkornig, men alltid oförarglig

och kvick skämtare. I egenskap af journalist eger Wærner en alldeles säregen förmåga att på ett halft allvarligt, halft sarkastiskt-komiskt sätt i sina redaktionsartiklar behandla de mest olikartade äuiueu. Men i sin poesi sammanblandar han sällan dessa lynnets två motsatser. Der är ban antingen det ena eller det andra. I prosan deremot blir den humoristiska ådern honom nästan alltid öfvermäktig, och ban kan ej hålla sig allvarsam i längden. Hans utkast, berättelser, tidningsuppsatser vittna derom. Icke en gång då hau kanske menat att hålla dem i en allvarsam ton kan ban hindra galghumorn från att allt emellanåt blixtra fram. Härigenom komma de att förete en för honom alldeles egen originel blandning af allvar ocli skämt. Likt alla äkta skaldenaturer är Wærner fullkomligt oberoende af sådana mer el" ler mindre narraktiga hugskott, som tid efter annan göras till en modesak. Han bekänner sig icke till uàgon särskild literär skola, tillhör intet kotteri. Han är både realist och idealist. Hans penn-alster äro följaktligen fria från den pinsamma ensidighet i lifsåskådning, och form m. m., som

förringar värdet af så många andra författares verk. Han är optimist, äfven då han tolkar vemods-fulla stämningar. Han kan vara vek till sinnes; men det är en helsosam vekhet, som aldrig gör läsaren nedslageu eller dyster. Hans diktning ingifver en känsla af välbehag. Hans versers fulländade form smeker örat, innehållet värmer hjertat, och hvad prosadikterna angår, kunna de lifva och muntra älven den mest surmulne." Den allmänna meningen tillerkänner också Wærner främsta platsen bland våra skribenter. A. A. Swärd ansåg honom vara "säkerligen no. I bland alla svenska poeter, som nu vistas i Amerika." Den gamle publicistveteranen Ridderstad i Sverige kallade honom "en ovanligt originel skämtare, ett motstycke till Sigurd" och påpekade "den omisskänneliga talang," som röjde— 188 —

sig i Wærners pennalster. Gustaf Gullberg kallar honom "en begåfvad nian med en rik fond af verklig kvickhet ocli äkta humor, den svensk-amerikanska pressens Sigurd, ofta lika kvick som sin småländske kollega." Theodore Hessel afgaf (i Sv. Veckobladet sept. 1891) sitt omdöme i följande ordalag: "Lika så styf som han är, lika mångsidig är ban. Den ena veckan knäpper han så vekt som Stagnelius på sin luta, och den derpå följande leker han lika fritt som eu Braun eller en Sehlstedt. Gäller det återigen den obundna formen, så 6nner man hans "Pennstreck" beröra lifvets verklighetsbilder, understundom så tilltalande, att saltvattnet vill sippra fram i ögonvrårna, medan vid andra tillfällen läsarens fysionomi förvrides till det bredaste bondgrin öfver de bisarra situationer, som han beskrifver." Gudmund Åkermark, som gjort skarpa anmärkningar mot ett och annat af Wærners pennalster, som synts honom för lättsinnigt, egnar honom likväl (i Nya Verlden, dec. 1893) erkännande såsom "Amerikas störste svenske humorist" och kallar honom "den mångsidigt begåfvade skalden och författaren." öv. Kuriren benämde honom "den ende svenske skalden i Amerika," och Georg Wermelin i Sv. Korresp. skref i en notis med anledning af Wierners afilyttning till Sverige : "Ninian har under sin vistelse i Amerika blifvit den utan gensägelse populäraste af sv.-amerikanska tidningsmän. I originalitet torde ban stå oupphunnen af någon svensk skribent. Det finnes ingenting "lånadt" hos Ninian. "Fotspåren af hans hand" äro omisskänneliga, äfven der han försöker dölja sig bak olika signaturer. Deri ligger just hans styrka, och en afundsvärd styrka är det. Såsom poet är ban primus inter pares. I Sverige kommer han otvifvelaktigt att göra ännu bättre lycka än här, ty der erkännes den verkliga förtjensten — bär är afundsjukan för stor." Emellertid var det endast två literatörer här i lan-

det, som sökte förringa Wærners förtjenster, nämligen O. A. Linder och Bonggren. Den förre påstod i sina "sv.-am. pseudonymer," att Wærners allvarliga poem "förråda en beklaglig fattigdoui på sanning, på tanke, men äro rika på granna fraser och känslopjunk ;" att hans skriftställarskap "icke besitter egna drag," att hans "diktning är utan spår af individuel uppfattning," ett "blott och bart jongleri med fraser från den poetiska terminologiens rustkammare," o. s. v. Han medgifver dock, att W. "såsom humorist torde få tillerkännas rum i främsta ledet bland sv. am. skribenter," tilläggande att hans humor "icke är kvick, men verkar genom sitt burleska element." Boiiggren bar för det mesta nöjt sig med att visa sitt ogillande genom gliringar och pikar mot W., instuckna här och der i notiser, uppsatser och verser. I sin recension af W-s bok "I höst- och vinterkväll" kritiserar hau ett par fullkomligt riktiga uttryck samt påstår, att W. "icke uttryckt några egna tankar eller känslor," men att han är "mestoriginel som galghumorist." I ett enskildt bref skrifver B. om Wær-ner: "Han har skrifvit åtskilligt alldeles präktigt, men mer, som är efterklang och strunt." Hvad Bonggren beträffar, var ban till en början lika afvogt stämd mot Elmblads diktning, men slog senare belt och hållet om, så att ban i ett omnämnande af boken "Svensk-amerikanska poeter" sade sig mest öfverensstämma med dess utgifvare i dennes omdöme om E., hvilket är detsamma som det i denna bok förekommande. Möjligen kan ban ju med tiden äfven ändra tanke vis-a-vis Wæroer, ho vet ? Hvad som antagligen mest gifvit anledning till de ogynsamina omdömena är Wærners benägenhet att i sin allvarliga poesi anslå en vemodsfull ton och besjunga smärtsamma minnen, saknadens plåga, den otillfredsställda längtans kval, barndomshemmets fröjder m, m. i deu här stilen:- 89 —

Jag ser en hydda uti skogens sköt Vid insjöns täcka strand blatul furor gröna,

En gång jag der min första glädje njöt, En gàug jag der mitt första kval fick röna.

East der ej mer de inina finnas kvar, Jag älskar denna vrå dock mest på jorden,

Hur ljufligt fridfull och hur lugn du var, Du lilla hydda i den höga norden 1

Eller som i poemet "Klbckeklang":

Klinga, klara klocka, klinga,

Klinga ljuft i höstlig kväll ;

Dina vackra toner svinga

Väldigt emot himleus pell.

Ljud med kraft kring berg ock dalar I

Månget hjerta du liugsvalar.

När ens hopp blir lagdt i mullen, När ens glädje läggs på bär, Ack, då klagar du från kullen, Klagar högt med sorgens tår; Bittert, bittert — visst <lu känner, Hvar det tyngsta kvalet bränner.

Sant är, att endast känsliga- naturer och sådana, som sjelfva djupt förnummit, hvad saknad och lägtan äro, kunna tillfullo fatta den stämning, som genomgår dylik diktning.. Men är man vek till sinnes ocli ömmar för allt, som lider här i verlden, då kan mamej heller undgå att tilltalas af sådana innerliga, rörande och varma dikter som vissa af Wærners, — t. ex. Väntan, Ack blott ett barn. Ett bref, Diamanter, Fattig» små barn, De små. Utan arbete, En hästsko, Få villande stig ni. fl., i hvilka de ädlaste känslor och tankar äro uttryckta i ilen smäckraste poetiska form. Några lösryckta bitar må tjena som prof:

Du eger allt, hvad sqiu liögt plär skattas: Ett propert hem och fullt upp för dagen— Ack, det är intet, när kärlek fattas, När man på tro ser sig grymt bedragen.

Stör icke hariiafröjden, låt ej tåren För diu skull öfver mjuka kinder flyta ! Tids nog skall glädjen sig i sorg förbyta, När det blir frost i sinnet, snö i håren. De små ju äro våra enda änglar, Vår mensklighet i knopp, vår - blomsterhägring ;

Men väna liljor mista lätt sin fägring, Om du går våldsamt fram bland knopp och stänglar.

O, att vid brist och nöd

Ej ega en enda vän —

Att den är så dyr, en beta bröd.

Och mödan så billig än!

Att jorden, som nämns vår mor,

Ej eger en moders famn,

Ej eger en plats nog fri och stor

Att blifva en biltogs hamn !

Som humorist kan Wærner förstås och uppskattas af flera, äfven när hans humor slår öfver i det burleska eller när ban såsom berättare väcker intresse på sanningens bekostnad, hvarvid stundom t. o. ni. lians vänner få sitta emellan. Så är fallet med hans berättelser "Moqvistska prisvalsen" och "En partsersàugare med tur," i hvilka verkliga personer och tilldragelser omtalas, men med en utsmyckning, som måste satt vederbörande i förlägenhet. Wærner har skrifvit ofantligt mycket. Under sin verksamhet vid Kurre smet han hvarenda vecka ihop långa, kvicka Stockholmsbref och skämtvisor och humoresker i oändlighet. I Friskytten strödde han likaledes omkring sig otaliga godbitar, hvaribland särskildt påpekas hans bidrag till de af tidningens båda redaktörer skrifna minnesteckningarne "Våra hundår i Amerika." Hans skrattretande och burleska Tolléens-bref få icke forglömmas. De utgöra ett af de bästa bidragen till vår humoristiska literatur och äro i sitt slag hvarenda bit så originella ocli kvicka som någonsin Gustaf Frödings så högt beröin-da dikter i folkvisestil. Tolléen-brefven äro affattade på ett kuriöst tungomål och föreställas vara skrifna af enokunnigoch dumdryg uppkomling, hvilken

författaren låter framställa de mest orimliga och komiska frågor, berätta tokroliga historier samt göra reflexioner, stundom på vers. Med anspelning på Linders kritik af Wærners författarskap, lät den senare sålunda Totléen i ett bref berätta, att han "reflexeradt mycket och på senare Tider— 19° —

funnit, att Wæruer icke kan skrifva Någonting alls," att hvad han skrifver är "endast poetisk klingli Klang hämtat ur Den Poetiske Prostisionens Rustkam-mare," och att han "icke har någon sund Tanka" och "icke heller någon Sykiolo-gisk Betydenhet utan det är Best han låter bli skrifva Något Tillsvidare." I ett annat bref utlåter Tolléen sig om planeterna: "PtrorHan, att Härran skapte Månen till yutet, då? Så vel Månan såsom Mars ock Jupéter ock Saturnström ock Uranienqvipst ock Sclitora Björu ock Sliukomhej ock vad allt Han sitter där ock kaller dorn, såsoui di skälfve ycket haver mynsta Anelse om att di heter, 'är just detsamma såsom Månen allihop, fast att Månen sir stårr ut, då såsom att Han är nermere. Månan så vel såsom Fycks-Skäruor, ock Planetor ock Ko-Metor är ycket annat än jus, såsom att Härren salt opp åt Hjorden." I ett tredje besjunger han "pingstetid, som också på engelska är pciilekåsen," eller serverar ban en '•luedsommarnajtsdriin" om "den ynder-lit juverlyga Tyd, Då vinden ho flegtar så Myld ock så Blyd," eller beskrifver, hur det skulle gå här på jorden, "hvis alle vure skapte just såsom att Tolléen." En hardt när outtömlig uppfiuuingsrik-het och fyndighet gör sig gällande i dessa bref såväl som i Wærners öfriga humoresker och skizzer. I>e tyckas också ha väckt uppseende i Sverige. En redaktör derstädes skref i nov. 1896 i ett enskildt bref: "Wæruer håller för närvarande på med Tollén-epistlar i Ostgöta-Korrespon-denten och Östergötlands Dagblad. Han är orimligt populär, och hans tokiga bitar aftryckas i en massa tidningar." Wærner är eu skarp iakttagare, men ingen forskare. I Banérs frenologiska beskrifning af hans karaktär läses ock: "W. är en närgången iakttagare och eger ett rent af underbart minne. Han uppskattar vetenskap, literatur och framför allt konst Af literatureus skatter fägnas ban mest af bloinstersirad poesi. Hau är icke filosof i detta ords gängse mening.

Hans hjerna danar visserligen filosofiska idéer, men den utvecklar dem icke såsom sådana. På det metafysiska fältet plöjer hau icke." Till afslutning meddelas några af Wærners dikter, både allvarliga och skämtsamma.

NÄR I MIN FAMN DU HVI I, AR.

När i min famn du hvilar,

Du kära lilla vännen min,

Och i ditt blåa öga

Jag tyst får skåda in,

Då syns mig dagen som en lek ;

Jag glömmer verldens larm och svek.

När litet lockigt hufvud Intill mitt bröst sig smyger ömt, Då tycks 111ig allt fullbordadt, Som ljuft jag tänkt och drömt; För mig fins intet mera kvar Af sorg och nöd, som jorden bar.

När du en kyss mig skänker Så huld och ljuf, så full af tröst, Då spira varma känslor Som blomster i mitt bröst; I solljus lustgård, rosenröd, Ej hviskas uier om kval ocli död.

ETT BREF.

Man gick så tungt uti min grannes trappa; En kista bars på starka armar ned, Och presten stod der färdig med sin kappa Bland täckta, svarta vagnar led vid led.

En främlingshop sågs girigt allt betrakta; Dock — tåget långsamt rörde sig framåt; Den skådelystne slöt sitt fönster sakta: "O, gudbevars, hvad blommor och hvad ståt 1"

Hvad blommor och hvad ståt! O, om du visste,

Hvad hon var värd, som nu låtr kall och död:

Vid hennes graf en man sitt lifshopp miste,

Ett värnlöst barn sin mor, sin ungdoms stöd.

Ej kuiule döden tydas för den tilia, Ej "ion förstod, att vän rycks liort från vän.

Hon lefde lycklig i den ljurva villa, Att mamma skulle komma snart igen.

Hon väntade ; der gingo veckor, dagar — Men säg, när återgaf eu graf siu skatt? Hvar är du moder? — så den späda klagar Vid barnslig dröm och vaka dag ocli natt.— 191 —

En kväll små steg invid min härd jag hörde —

[ag varit städs' de uiixlerlösas vän — Försagd den lilla kom, mill hand hon rörde:

"Säg, har du icke sett min moder än?

Ej än 1 — Se här, ett bref i dag jag skrifvit.

Låt mamma få det, när du nu far bort; Jag vet sä väl; när det du henne gifvit, Hon kommer hit tillbaka innan kort."

Ett bref, af ovan hand tillhopapetadt: "Min goda moder, kom ; hvi dröjer du?" Det pinsamt brände mig; o, att jag vetat, Hvad bäst och rättast var att göra nu !

Jag gömde brefvet som ett älskligt minne Af hvad som blef af tro ett barn beskärdt. En glimt af ljus fann vägen till mittsinne, Och frosten flydde, som mitt hjerta närt.

Men så en kväll små steg jag åter hörde ; Den späda stod der vid mitt knä igen, Förgråten och försagd, min hand hon rörde:

"Säg, har du icke sett min moder än ?"

"Nej, barn ej än! Säg, att du mig förlåter—

Jag kan ej ljuga inför blick så blå —" "Då" — had hon sakta — "gif mig brefvet åter;

Jag sjelf skall till min hulda moder gå !"

En vecka senare jag såg den lilla ; Helt tyst i dödens ro hon slumrat in. Ej tviflet längre kunde mig förvilla : Hon burit fram sitt bref till moder sin!

ETT HEM UTAN KVINNA.

Ett hem utan kvinna är dag utan ljus, En äng förutan en rännils brus, En tufva, der ingen sippa ler, En lund, der fogeln ej sjunger mer, En härd, der elden har slocknat re'n, En ring förutan en ädelsten.

Eu sommar utan båd' lilja och ros, Från hvilken hvar fjäril har flytt sin kos, En ram utan tafla, en dyster kväll Förulan en stjerna på himlens pell; En gren, som aldrig en blomma bär, Eu åker, som ingen skörd beskär.

Ett hem, der ej någon kvinna fins, Är en öken, der aldrig oasen bins, En mark, der aldrig ett grässtrå gror, En kyrka, der ej välsignelse bor, En dikt förutan ett klangfullt ord, Eli sång, der ej harmoni blef spoid.

Ocli träder du så i det hemmet in, Der spirar ingen fröjd för ditt sinn', En vänlig helsning du knappast får Och ingen kyss, när till mödan du går, Och ingen tröst, när du saknar frid, När sårad du blef i lifvets strid.

Du fryser, hur varmt der än vara må, Och timmarne städse så långsamt gå ; Din håg är borta, din kraft förödd, Med snö blir din hjessa tidigt beströdd, Och ingen hugsvalande blick till slut, Du, ensling, dig når i din dödsminut!

HVARFÖR DET ONDA ?

Du spöijer städs' med dyster klagan, Hvarför det onda finnas skall, Och hvarför lidandet och sorgen Sig sprida öfver jorden all.

Du kan få svar i skogens sköte, På åkerns teg, vid tufvans barm : Ej skulle fagra blommor dofta, Om solen lyste

evigt varm.

Om hjertats rosor skola spira Och allt till blomstring gå framåt, Behöfs det regn såväl som solsken — Fröjd födes bäst ur kval och gråt.

TVÅ BALLADER.

Två riddare syntes, i snö och yr, I sjumila skogen vandra ; Den ena frös efter Reaumur, Efter Celsius frös den andra.

Två studenter i Stockholms stad De blefvo kuggade på ett vad, Den ene i förgår ett annat vann, Den andre hette Per Wideman.

AMERIKANSKAN.

Poeter hon känner till hundratal, Hon lefver bland dem i ett paradis, Hon sjunger precis som en näktergal Och deklamerar som en aktris.

På fortepianot bon dänger och slår Tre timmar per dag med sin hvita hand, I franskan livar vändning så väl hon förstår,

Som vore lion (odd uppå Seinens strand.

Hon målar sin knärackas konterfej Och hänger upp landskap på hvarje vägg; Men steka en biffstek förmår hon ej Och inte heller att koka ägg.— 192 —

"EN BÄTTRE VERLD."

Vid orgeln som en hund du ömsom skäller

Ocli ömsom jamar som en magstjelpt katt —

Ocli trampar gör du också, när det gäller. Sä att det uti belgen säger "skvatt."

Med hemsk, fanatisk glöd uti ditt öga. Af dina känslors vilda brand förtärd, Du se'n star upp. med blicken mpt det höga,

Och skrällar högljudt om en bättre rer/d.

Den verld vi lefva i du styggt fördömer, Med bottenlöst förakt uti ditt sinn — Men vet väl du, hvad denna verlden gömmer,

Du, som knappt 110g var utom "Hennepin"?

Drag ut pä hafvet, som högtidligt svallar. Kl if upp pà bergets snöbetäckta topp Och se, hur solen bortom gran och tallar Liksom ett guldklot gàr i rymden opp!

Gack ut vid månens sken i sommarnatten

Bland sippors doft, vid näktergalens sång, Och lyssna till, hur bäckens silfvervat-ten

Vid muntert joller jublar i sitt språng!

Betrakta stjernorna, som tyst derofvan Hvar kväll sig kläda uti högtidsprakt— Sin saga tälja de om gudagàfvan. Om skaparns vishet, 0111 hans hägn och makt.

Vid natt, vid dag, i skymningsstunder niatta

Allt oin din Faders kärlek vittne bär — Det är blott du, som icke mäktar fatta, Hur gränslöst härlig denna verlden är i

GUSTAF UNONIUS, minnestecknare, andlig talare. Född 1810. Aflade studentexamen och idkade studier vid Upsala universitet. Utflyttade 1841 till Amerika och slog sig ned som nybyggare i Wisconsin. Redan under första året af hans vistelse der böljade ett hundratal skandinaviska familjer söudagligen bevista de andaktsöfningar han

anställde i sin hydda, och på deras uppmaning beslöt han att egna sig åt det andliga kallet. Efter att ha genomgått ett teologiskt seminarium blef han 1845 prestvigd af biskopen öfver episkopalkyrkan i Wiscon-

sin ,ocb förordnades att verka som missionär bland de skandinaviska utvandrarne derstädes. Under stora försakelser och ekonomiska bekymmer fortsatte han denna nästan lönlösa verksamhet till 1849, då lian kallades till Chicago och blef pastor för en nybildad svensk församling (dens. k. Aiisgariiförsamlingen). Efter att under de sista åren af sin vistelse i Chicago äfven ha varit tillförordnad svensk och norsk konsul återvände lian 1858 till. Sverige, der ban följande år till-erkändesaf riksdagen 3,000 kronor"sàsom ett erkännande från nationens sida af hans mångåriga gagneliga verksamhet för till Amerika utvandrade talrika landsmäns såväl andeliga som timliga väl." Senare inträdde han i tullverkets tjenst och blef tullinspektör i Grisslehamn. 1SS5 erhöll ban tjenstledighet och två àr senare afsked med pension. Sedan dess liar han varit .bosatt à Fånöö, der han ofta biträdt kontraktets prester i deras em-betsforrättningar. I sin ungdom utgaf U., 0111 vi ej misstaga oss, ett dikthäfte. Men mest känd soin författare är lian ge-jjom sitt stora verk "Minnen från en t7-àrig vistelse i nordvestra Amerika," hvars första del tillhör det bästa, mest sansade och intressanta, som någonsin blifvit skrifvet om detta lands förhållanden och om invandrares öden ocli erfarenheter. Andra delen är mera en kyrklig strids-och försvarsskrift, och härtill har Unoni-us senare (1896) utgifvit ett "Bihang," ett mindre häfte, hvari ban beriktigar vissa påståenden, som gjorts af Norelius i dennes stora bok om de svensk-lutherska försaiulingarnes och svenskarnes historia i Amerika. En son till Unonius, hvilken också utvandrat till Amerika och var anställd vid ett militär-hospital i Newark. N. Y., försvann hemlighetsfullt och plötsligt en dag àr 1878. Hans förnamn voro Lloyd Gustaf. Hans ålderstigna - föräldrar, hvilka ban alltid visat en sonlig kärlek och tillgifvenhet, ha icke sedan dess erhållit någon underrättelse om honom. Gamle Unonius hyser ännn "det- 193 —

lifligaste intresse for allt, livad som rör Amerika och synnerligast en landsmans nybvggarelif derstädes," meddelade lian en gång i ett bref till oss och gaf på vàr fråga om lians nuvarande tankar om Sverige, såsom jernfördt med Amerika, följande, som vi tro, beaktansvärda svar: "Vid en framskriden åWer ser jag nu mycket med andra ögon, än då jag vid yngre år först beträdde den amerikanska jorden, hänförd af det lif, framåtskridande och verksamhet, som der utvecklade sig. Men om Amerika nu icke i allo är så stort, förträffligt och mönstergillt, som mången vill göra det till, så liar det dock onekligen mer än något annat land en stor framtid för sig, då deremot vårt stackars Sverige, liksom många andra af de gamla länderna, har sett sina bästa dagar. Den amerikanska republiken är ännu, att jag må säga, i slyngelåren, och vi få ej vara blinda för dess olater, ehuru med allt detta den låter oss ana en blifvande mandom af kraft och allvar, som utan tvifvel kommer att hafva ett oberäkneligt inflytande på hela verldens förhållanden, så väl politiska och sociala som icke minst religiösa och kyrkliga. Sade jag, att det amerikanska samhället ännu i mycket visade sig vara i slyngelåren, så är, tyvärr, deremot mycket här, som tyder på ålderdomssvaghet. Måtte man blott icke, som många brushufvuden fått i sinnet, affektera att vara barn på nytt, och vi skola hoppas, att i lugn och stillhet livad som är bräckligt ännu skall kunna upphjelpas och att fullmogna Iduuafrukter skola ännu kunna upplifva krafterna hos det gamla folket i nordanlandet."

KRANS REINHOLD WAHLBERG (F. R. W.), politisk författare, korrespondent. Född i Stockholm 1833. Lärde boktryckeriyrket och arbetade som typograf till 1S65, då han reste till Amerika. Arbetade någon tid i sitt yrke vid en norsk tidning i Milwaukee, Wis., och begaf sig derefter ut på resor. Följde

med eu karavan från Kansas till Colorado, för att söka efter silfver. Skref reseskildringar i Sv. Amer., hvilka aftryck tes af tidningar i Sverige.

Besökte Idaho och Utah och lardades som oxdrifvare till Nevada, hvarifrån han, än arbetande på farm, än på jernvägar eller i sågverk, fortsatte till California och Washington, hvarest ban 1870 tog land vid Silver Lake i Cowlitz co. '876 gjorde ban ett besök i Alaska, hvarifrån ban återkom betydligt fattigare, än han for dit. Han har hustru och en gift dotter och lefver i ostördt lugn å sin farm, filosoferande på mellanstun-

V. K. WAHLBERG.

derna öfver olika frågor. Särskildt är han intresserad i arbetarefrågan och tror sig ha uttänkt en plan, som, om den

utfördes, skulle lösa arlietarefrågans gordiska knut. Utgående från del ovedersägliga faktum, att naturens resurser och alstringskraft vida öfverstiga mensklighetens behof, vill ban i jemnare fordelning af produktionen söka bot mot det lika obestridliga missförhållandet mellan öfverflödig rikedom å ena och onödig fattigdom å andra sidan. Detta kan icke åstadkommas genom enskilda bemödanden, utan måste bela nationen se till, att hvaije enskild person kan erhålla så

mycket arbete, som han vill ha och förmår verkställa, samt att han undfår skälig ersättning derför. Den enskilda företagsamheten kan icke skaffa arbete åt alla sysslolösa individer, men nationen i sin helhet kan det och skulle derigenom bli rikare, hvilket bevisades af inbördeskriget, som gaf sysselsättning åt hvar sjette person af befolkningen, och efter hvars slut nationen egde dubbelt så mycket, som kriget kostade. Kan krig, som är förstörelse, åstadkomma så lysande resultat, borde man naturligtvis kuuna vänta ännu mera, om hvar sjette person sysselsattes af landet med nyttiga och behöfliga arbeten. Ingen skulle då behöfva gå arbetslös, lönerna inom privata företag komme att bestämmas af hvad regeringen betalte för offentliga arlieten ; varuförbrukningen skulle ökas, då hvar och en finge bättre råd att skaffa sig bekvämligheter, och den nationella välmågan skulle i värde vida öfverstiga de nödvändiga utgifterna för vidmakthållandet af de nationella arbetena. Sådan är i korthet Wahlbergs nationalekonomi, hvilken han utförligt framlagt i en serie artiklar i Sv. Tribunen äfvensom i skrifvelser till kongresseu, för hvilka han mottagit skriftliga bevis på tacksamhet och erkänsla. Wahlberg är, olikt de flesta andra reformatorer, en varmlijertad, vänlig och sant frisinnad personlighet. Hans stil är kraftig, på sak gående och hans bevisföring (åtminstone teoretiskt) riktig.

SIGRID E. WAHLBERG, novellist. Född den 26 mars 1872 i Brogården, Skåne. Kom till Amerika hösten 1887 och har alltsedan varit bosatt i Ogden, Utah. Redan vid femton års ålder kände hon, som hon sjelf uttrycker det, "en afgjord förkärlek för pennan" och skref mycket i hemlighet. Först 1892 började hon på allvar sysselsätta sig med literärt arbete. Hon har skrifvit flera romaner, af hvilka ett par varit offentliggjorda i Sv. Arueria följetongsafdelning, ., nämli-

gen "Unge riddaren eller de tre ödets barn" samt "Millionarfvet eller Tornalunds mysterier." Hennes första roman: "Den rike arfvingen," offentliggjordes först i Korrespondenten i Salt Lake City 1894. Hennes romaner utmärka sig, enligt Linder, "för spännande situationer, fängslande beskrifningar (stundom något omständliga), rik fantasi samt i allmänhet ett målande språk, som dock ibland lider af upprepningar." Om författarinnan sjelf skref Sv. Am:s reseagent Hendin efter ett besök hos henne: "Om miss Wahlberg kan man säga, att hon är ett underbarn. För det första har hon iute några vidare kunskaper. Hennes föräldrar äro och ha varit fattiga, så de ha varit ur stånd att gifva henne någon uppfostran, annan än den vanliga. Men lion är utrustad med ett ovanligt godt minne. Hvad hon en gång har läst eller hört, kommer bon till punkt och pricka ihåg. Och det är hvad som hjelper henne. Hennes vttre menniska är äfven olik folket i allmänhet. Hennes hår så väl som hennes ögonbryn är hvitt. Ögonen äro mycket ljusblå. Och till växten är hon klen och spenslig."

G. WAHLUND, redaktör. Född i Brålanda, Dalsland, den 2 feb. 1856. Kom till Amerika 1879. Studerade vid Aug. College och seminarium och prestvigdes . 1884. Blef pastor för sv. luth. församlingen i Spring Lake, Minn. Har två gånger varit medlem af Minnesotas legislatur. Var 1892—3 utgifvare och redaktör af tidningen Vårt Hem.

OLOF WALLBERG (Olof Olofson), humoristisk skildrare. Har utgifvit flera små skrifter, bl. a. "Emigranten eller de första månaderna i Amerika" samt "Mordet på Milton ave. eller hvar var polisen?" Wallberg, som försöijt sig som bokagent i Chicago, har en synnerligen ledig stil och skildrar i den förstnämda boken talangfullt, på samma gång naturligt och humoristiskt, en nykom-

tings vexlande öden under första , tiden af sin vistelse i Amerika.

J. WM. WENNERBERG, politisk och religiös författare. Född i Stockholm den 19 dec. 1834. Genomgick Stockholms gymnasium samt Metropolitan Fastors College i London, England, och återvände 1861 till Sverige,

der han var lektor i elementarläroverket och teknologiska institutet i Göteborg till 1871, då han blef utnämd till lektor vid krigsskolorna i Stockholm. 1867 inbjöds ban att gifva "kollegier" öfver Shakespeares dramatiska verk åt fil. doktorskandidaterna i Upsala och 1874 att gifva en dylik examenskurs vid universitetet i Kristiania. På i86otalet var han en af de tjugu mest framstående skandinaver, som bildade Nordiska föreningen. Han var dessutom en flitig teologisk forskare och anslöt sig till svedenborgianismen. I april 1885 reste han med sin hustru till Amerika, för att besöka sin svärmoder, som var bosatt i Wisconsin. Omkring ett år derefter dog svärmodern och följdes i feb. 1888 i grafven af sin dotter, mrs Wennerberg. Sammu år som ban kom till Amerika aflade W. amerikansk skollärareexamen och erhöll genast en skola i Door CO., Wis. Han var äfven någon tid amauueus hos en domare. 1891 var han öfversättare för adventister-nas förlagsbus i Battle Creek, Mich. Sjuklig och trött, som ban kände sig till följd af motgångar och förluster, mottog han med glädje på hösten 1892 ett erbjudande af den frimurareloge, ban tillhör, att få flytta till frimurarehemmet i Grand Rapids, Mich., och der kan han nu i lugn egna sina återstående dagar åt studier och författarskap. Han har utgifvit tre arbeten, nämligen "i 100 svenska ordspråk med engelska och latinska paralleler" (1864), "Engelskt och svenskt synouym-lexikon" (1872), "Salomons tempel och israeliternas gudstjenst jemte deras symboliska betydelse" , (1876), samt har under utgifning: "Swed-

en in its educational institutions during 1,000 years," "A critico-historical study of Judaism and Christianity" och ännu ett par verk. Han har dessutom lemnat otaliga bidrag öfver tidens frågor samt öfver frimureriet i svenska och engelska tidskrifter och tidningar.

CARL ARVID WENNGREN (Pygme, —us),redaktör, kåsör, poet, politisk författare. Född i Häljarö, Södermanland, den 7 juni 1853. Reste till Amerika 1870 ocli inskrefs kort derefter vid Augustaua College samt fortsatte sina studier, med några års afbrott, till maj 1879, då ban blef redaktör för Svenska Härolden i Salina, Kansas. I mars 1882 flyttades tidningen till Kansas City, Mo. Wenn-gren var dess redaktör ända till dec. 1884, då den upphörde att utkomma. I dec. 1885 började han i Stromsburg, Neb., utgifva en tidning, Folkets Vän, som fortgick ett års tid. Under någon tid var W. lärare i svenska vid det svenska baptistläroverket i Stromsburg samt flyttade 1887 med siu familj till Templetou, Cal., det ban verkade som landagent samt innehade en och annan syssla i stadens tjenst. Han afled af lungsot den 1 sept. 1890, efterlemnande enka och tre barn. Ett par år före sin död utgaf han en bok om prohibitionspartiets historia. Han var nämligen en af detta partis ifrigaste anhängare och verkade i tal och skrift mycket nitiskt för nykterhetsidén. I sin ifver gjorde ban sig ofta skyldig till svåra förlöpningar mot personer, som ej hyllade hans åsigter, och var eu af dem, som på det hätskaste anföllo Herman Roos efter hans död. Hau utgöt likaledes sin galla mot Elmblad i krönikor och artiklar, men fick af honom i gengäld de beskaste piller till lifs på vers och prosa, någon gång med ogentila, men kvicka anspelningar på Wenn-grens kroppslyte (haltliet), då denne brukat för grofva ord om Elmblads vana att titta för djupt i glaset. I en rimkrönika till exempel skref Elmblad :-196-

"Närmast me<l svafvelgu! fana Skumpar en "härold" så bàld på ett ben. Har tnan sett en sådan en? Det är han, som sprider sken Öfver jordens och verldarnes bana.

"Tancred!" Pygmen skall förblända Hela din storhet och glans. På sin stråt Han kometlikt yr framåt Med sin himlasvans — förlåt, Om jemförelsen Kaltar kanhända!"

Men dà hade också Wenngren beskyllt Elmblad för att "snaska och fnaska i rännstenarne," så svaret var nog ej styggare än dess anledning. Som skribent var Wenngren ganska ojemn. Ibland kunde han framkomma med de tokigaste uttryck på fullt allvar, såsom t. ex. "krossa Atlanten," "borgen med (i st. f. af) två borgesmän," "utfärda en skatt," "supran" (i st. f. sopran), eller som när han skref, att general Grant möjligen komme att insöfva sig i den föreställningen, att han "näst Gud är en olymp." Ett praktstycke, som verkligen förtjenar att bevaras från glömskan, är den uppsats, ban 1878 skref till försvar för den svenska undervisningsmetoden, och som lydde : "Sverige är ett teoretiskt-prak-tiskt land, Amerika ett pruktiskt-teore-tiskt. Sverige grundar sin praktik på en sund, gedigen teori, Amerika sin teori på en ofta god, ofta dålig praktik. Visserligen vilja vi ej neka, att något realt finnes, som gifver stöd för våra föreställningar och hvarom vi erhålla kunskap, men då vi härmed, om ock

något betin-gadt, ge Sveriges metod ett afgjordt företräde, ha vi ej velat gå tillbaka till filosofiens urbestämningar, utan fastmer velat betrakta kunskapen eller teorien såsom en produkt af dess objekt och subjekt, utan att dock låta det reala alldeles uppgå i det ideala. F. ö. äro ju ej det reala och det praklitka synonymer. Då skall förvisso ock, under en sådan förutsättning, hvarje upplyst läsare med oss anse den teoretisk-praktiska metoden i många hänseenden bättre än den omvända och sålunda utbringa ett: lefve den svenska!" Med rätta frågade

Sv. Amer., om någon kunde "bli klok på detta lärda stilprof," som den kallade "ett omoget svammel, ett kaos af fraser och lärda glosor med icke mera inbördes sammanhang än god dag — yxskaft!" Vid andra tillfällen skref han riktigt bra saker. Hans krönikor, "Oss emellan" kallade, visade ofta prof på en betydande förmåga som kåsör, och flera af hans poem voro både kvicka och ledigt skrifna, såsom t. ex. hans dikter om cyklonernas härjningar och i synnerhet hans långa humoristiska "Nebraska-visa" och hans sång om "de amerikanska städerna." Följande roliga strofer äro hemtade ur den sistnämda:

jag vandrade en gång med sorgsen ande

Uti en stad af allra bästa slag.

Jag var förvånad öfver "desso lande"

Och öfver alla kuriösa drag,

Som här stå tecknade på allt. Kanhända

Man tror, att detta skall till heder lända.

Kom så en ko och gick bredvid min sida Och uppå engelska hof upp sin röst; Ni kan förstå, det böljade att svida Uti mitt hjerta, i milt svenska bröst. Alt uied en ko på gatan promenera, Det skulle visst en gentleman genera !

Jag slog med handen och bad kon försvinna,

Men hon var lugn utaf sig, stackars kräk; Det var en näsvis följeslagarinna, Ty allt mitt hot och knot tog hon på lek. Men just som hoppet började att svika, Begynte kon så småningom ge vika.

Nu var jag nöjd en stund ; men se, hvad

hände?

Strax sprang en kalf och dausade kring mig;

Ja, dàrhusmessigt hit och dit ban rände, Men gjorde mig till medelpunkt för sig. Säg, kunde jag ej liu bli helt bedröfvad, När så min meuskorätt jag blef beröfvad?

Men ban försvann, jag minnes ej så noga På hvilket sätt; nog af, jag blef allen'. Ja. utan sällskap gick jag nu och knoga1, Och hoppets ljusa strålar spriddes re'n, Då oförmodadt, detta land till pris, Jag kom i sällskap med en näsvis gris.

Jag höjde käppen, för att slängar gifva At vännen, som bredvid min sida gick; Det kunde ej förutan verkan blifva.

1 ro en stund jag hjelteruodigt gick Och tänkte på det präktiga kalas, Som jag bestått på min fyrbente mas.

"Nu är jag fri," så kvad jag i min yra, "Jag mina fiender har nedergjort," Det fattades ju endast en i fyra. Visst tyckte jag, att detta verk var stort. Men kort likväl var fröjden, som jag njöt: En skock af gäss mig ett, tu, tre omslöt.

Sin långa hals de räckte ut och liväste, Med vingarne sin' ungar skylde de. I deras hals och i mitt bröst det fräste, Jag skämdesju, förstår min läsare, Jag önskade att snarligt blifva fri Från detta hårda, grymma tyranni.

Ej heller kunde jag väl längre ana, Att mer elände skulle drabba mig. Med stolt förakt jag började att bana Mig väg framåt; men skall jag säga dig, Hvad som nu åter väckte min förtret?

0 ve och fasa! just en gammal get.

Hon nickade åt mig med hufvudknoppen, Såg så finurlig ut och smädefull. Hon gjorde fula gubbar; hela kroppen Hon vred på sned, alltdetta for min skull. Vid tanken på de oförskämda spratt, Man spelat mig, brast hon i hjertligt skratt.

A. WEKMEUN (A. V.), poet. Född den 16 juli 1857 i Frykerud, Vermland. Erhöll vanlig folkskolebildiiing och kom sedan ut på bygden att tjena. "Jag fann under denna tid — skrifver ban sjelf — ett stort nöje i att insända nyheter till tidningarne. Min första undervisning i att skrifva vers fick jag af en student. Sedan jag öfverbevisats om, hvilka stränga regler en poet måste följa

1 att 'rimma', beslöt jag att upphöra med vidare försök i versskrifveri. Men Iiehaget för det sköna i poesien segrade dock, och stor var min glädje och uppmuntran, då ett opus publicerades i tidningen." Kom till Amerika 1883. Arbetade vid sågverken i Michigan. Har på vers och prosa bidragit till flera sv.-am. tidningar ocli utgaf 1890 en 244 sidor stark samling lyriska, religiösa och tillfällighetsdikter. Bokens namn var helt enkelt "Dikter." Han ämnar nu utgifva en bok med titel "En blick på

lifvet," innehållande verklighetsbilder i bunden och obunden form. Som prof på Wermelins diktning kan följande vackra stycke tjena.

ÄR DET ICKE NOG?

Astronomen mödar sig att mäta Såväl stjernaus afstånd som dess lopp. Ar då vigtigt att så noga veta, Hur i rymden går en himlakropp? Ar det icke nog blott enkelt tänka, Att en ängel bor i stjernan der — Att hans blickar sig mot jorden sänka Och till oss i natten stråla ner?

Blomstervännen åtrår undersöka, Af livad art en liten blomnia är. Men kan det väl själens skatter öka, Att han plockar hvarje del i sär? Ar del icke nog för själens vinning, Att till blommans mål ock fins den klaf: "Vara smycke vid en älsklings tinning— Vara prydnad på en älskads graf?"

GEORG WERMEUN (Göran), redaktör, novellist. Har lemnat följande ypperliga sjelfbiografi: "Min biografi var det — vet knappt, 0111 jag liar någon. Mina vänner Per Jonson och |öns Person in. fl., hvilka troget och träget plöjt mer än en rak fåra på patrons gärden derhemma i Torpa och sedan huggit timmer 1 Washingtons urskogar, kunde nog lemna en både lärorikare och vackrare sjelfbiografi än jag. Ty min lifs-gerning, äfven om den för tillfället måste anses ansvarsfull, var dock aldrig så uyttig som deras. Derför reserverar jag mig mot biografiernas utgifvares beslut att föreviga mig i tryck med förbigående af nämda mina vänner. Men som det liär är fråga 0111 en särskild samling, hvilken bör blifva så fullständig som möjligt, underkastar jag mig. Om någon skulle känna sig frestad att skänka mig beröm för min här uttalade blygsamhet, så kan jag upplysa, att min fåfänga känner sig betydligt kittlad af att det är jag och icke mina vänner som blifvit anmodad oin en sjelfbiografi. Min blygsamhet inskränker sig alltså till att jag, trots kittlingen, försöker låta bli att- TI>S -

klia mig så att någon ser det. Min pappa var komministern i Trankils socken i Vermland, Nils Weruieliu, hvilken fick slag på sjelfva predikstolen och afled inom tre dagar vid en tidpunkt, då jag var elfva månader gammal. Det blef ur-arfvakonkurs efter far, men mor drog fram alla tre sina pojkar genom Karlstads skola. Hur hon kunde göra det är en gåta för mig, men kanhända mödrar kunna förstå den, om de också icke alla kuuna lösa den. När mina äldre bröder aflagt studentexamen, flyttade mor med sina tre pojkar till Upsala, der jag skulle fullstäudiga min skolkurs. Var emellertid en odåga, blef skickad till en häradshöfding i Norrland, för att bli stadgad, tjenstgjorde som tingsskrif-vare i år, lärde mig rättegångsväsendet och Sveriges Rikes Lag samt skulle aflägga länsmansexamen, men be-fans hafva mer smak för ' knack med beten i taket," för biljard och glada bröder samt kom aldrig upp för examen. Tillbaka i Upsala, läste privatim, helst på Flustret, Thaddis, Gästis eller "Sju Helvetes Gluggar," for mina klasskamrater från skolan, som nu längesedan voro studeuter. En tid besökte jag en studentfabrik och hade nära nog, hur vete Herren, pluggat i mig nästan hela kursen, när jag började drömma om studentexamen ett halft år i förväg, kallsvettades, blef rädd och for till Amerika, fluudår, lärde laudtmätaryrket praktiskt genom att boija på lägsta trappsteget. Ska' här be få annonsera, att allt hvad till yrket hörer numera

utföres snabbt, väl och billigt. Dåliga tider, inga nya jernvägsbyggnader, arbetslös nära ett år. Genom en huld försynens skickelse blef redaktörsplatsen vid Svenska Korrespondenten i Denver, Colo., ledig. Tidningens egare ske pris och tack för att jag fick den. Har försökt göra mitt bästa; sjelf är jag utbildadt "röd," men icke på ett originelt sätt, ty färgtonen påsattes mig af min umgängeskrets i Upsala. Har eu förtjenst: menar i de allra flttla

fall hvad jag skrifver. Min helsa äi alldeles oomkullrunkelig, aptiten oför-derfvad trots allt punschandet i yngre år. Nu 3i år gammal (detta skrefs 1896), till äktenskap oledig sedan endast en kort tid tillbaka. Min hustru lofvar att göra folk af mig med tiden. Skall härutinnan vara henne behjelplig efter bästa förstånd och samvete. Der bar ni mig afklädd, naken — syna mig bäst ni gitter." Af ofvanstående kan läsaren bilda sig en föreställning om Wermelins kraftiga, halft skämtsamma, halft allvarliga, rakt pà sak gående stil— lika bra, som oui vi aftrvekte någon af de pigga redaktionsartiklar, tack vare hvilka hans tidning bibehållit sitt under Ninian Wærners redaktörskap vunna anseende. Weruielin har skrifvit ett rätt stort antal småberättelser, dels ur egen fatabur och erfarenhet, dels efter lånade idéer.

JOHN FEODOR WERNER (FrodeO., Gösta Berling), redaktör, kåsör, poet. Född den 19 sept. 1870 i Stockholm, der fadern är dockmäsiare. I sin barndom fick han, enligt egen uppgift, "likt andra pojklymlar karameller af mamma ocli stryk af pappa." Efter att ha genomgått en småbarnsskola kom han in i andra klassen af högre realläroverket. Då han kommit upp i dess tredje klass, råkade han ut för en olycka, som hotade att göra honom till krympling för lifvet. En större pojke hoppade upp på hans rygg. utan att ban visste något derom, och Werner föll, med knäckt ryggrad, och måste i sex månaders tid ligga i s. k. sträcksäng, hvarefter han blef gipsad och i ännu ett halft år måste gå med kryckor. Våren 1889 aflade hau studentexamen med högsta betyg i främmande språk. Inskrefs derefter som e. o. notarie i Sveriges riksbank, der ban stannade i tre år, oaktadt lönen knappt räckte till kläder, mycket mindre till att lefva pà. Sedan sitt femtonde eller sextonde àr hade ban roat sig med att skrifva små berättelser ocli äfveu lyckats af-- 99 —

yttra en del af dem och trodde sig fördenskull ämnad till tidningsman. Han säger, att om han då vetat, hvad han vet nu, skulle han hellre sökt sig in som lärling hos någon murare eller smed än försökt att komma in i pressen. Men det gjorde han ocli fick anställning vid Nya Dagligt Allehanda. I juui 1S92 reste han till Amerika och stannade i Chicago. Om sina öden här berättar han : "Ovan som jag var vid groft, hårdt arbete, högg jag likväl i efter bästa förmåga. Jag har graft jord på Worlds Fair, arbetat i gjuteri ocli som murare-handtlangare 111. m., och till sist fick jag anställning vidden s. k. "plåtfabriken," som då innehades af mr M. Lundin. Efter några månaders arbete derstädes lemnade jag den utmärkta platsen, der jag i förbigående sagdt höll på att svälta ihjel. Kort derefter begaf jag mig ut på farm och arbetade der bela våren, sommaren och hösten, hvarpå jag återvände till Chicago." Den 22 jan. 1894 började Werner en resa rundt jorden. Enligt aftal skulle den fullbordas på sex månader, och resenären ej få ega några penningar vid anträdandet af resan. Efter en besvärlig färd ankom ban till San Francisco den 11 leb. Der stannade ban till deu 8 mars, då han som steward-biträde medföljde en ångare till Australien. Derifrån fick ban lägenhet med ett annat lärtyg, som förde honom till England, och innan det bestämda halfåret utlupit, var ban åter i Chicago. Han erhöll nu plats i dåvarande Calumet-Po-stens (nuvarande Svenska Posten) redaktion. På hösten reste ban till Pennsylvania och fick till stånd tidningen Pennsylvania-Posten i McKeesport. "Utfrusen" derur. som lian uttrycker det, återvände han till Chicago och fick genast anställning hos Williamson & Lundin, innehafvare af "plåtfabriken" och utgifvare af Chicago-Figaro och Lördagsmagasinet. Han kvarblefder, tills affären inköpts af Nya Pressens egare, ocli arbetade äfven en tid fördein. Feb.—juli 1896 var

ban redaktör for Escanaba-Posten i Esca-uaba, Mich., och blef i dec. åter dess redaktör. 1897 uppsatte hau Delta County Tribun, i sammastad, som dock endast gick några månader och nedlades i maj samma år. W. gifte sig i jimi 1895. Han förstår att inlägga en viss portion torrolig humor i hvad ban skrifver. Han har skrifvit flera goda kåserier och teckningar ur verkligheten. I Pennsylvania-Posten böljade han infora en längre skildring af sin äfventyrliga resa under rubrik : "Jorden rundt på sex månader utan pengar; eu slantsliten verldsomseglares erfarenheter." Deri var ganska underhållande, men blef aldrig fullbordad. Som prof på hans poetiska förmåga meddelas bär eu liten dikt:

BÄCKEN.

Sorlande bäck! du, som sakta frauirinner. Ännu dig tvingar den klippiga strand, Men, när i verlden längre du hinner, Skall du snart skölja det bördiga land. Alltjemt du växer, får krafter och krossar, Segrande, hinder, som möta din färd ! Sjelf dina bojor du trotsande lossar, Förskräcker ocli tjusar en häpnande verld. Med dig på färden allting du tvingar. Slår omkring landet din väldiga famn Och i ditt inre det jublande klingar: Med aktning i verlden nu nämnes mitt namn.

Så ville ock jag min lefnadsstig bana Ocli pröfva ile krafter Försynen mig gaf Och viuua de segrar jag än knappt kan ana

Sauit sedan få sjunka i väntande graf.

GUSTAF WICKLUND (G. W,, Wis-Gucklund, Farbror, Fröjdelin), poet, teaterförfattare, redaktör, kåsör, krönikör. Född i Gefle den 8 dec. 1852. Lemnade skolan, när han hunnit till sjunde klassen, och tog plats å handelskontor i Stockholm. 1878 reste ban till Amerika. Arbetade i ett àrs tid på en farm i närheten af Chicago och var sedan i 3)4 or bokhållare lios en skräddare samt lärde uuder tiden något af yrket. Fick 1882 anställning vid Sv. Am. och blef i maj 1884 redaktör för skämttidningen Kurre, hvilken befattning han innehade, tills tidningen i— 200 —

dec. 1887 ändrade namn ocli tendens. Tillhörde Sv. Kurirens redaktion de tvä påföljande månaderna ocli antog i maj 18S8 plats vid Sv. Folk. Tidning i Minneapolis. Blef i nov. 1891 jemte Wærner redaktör för Friskyttcn och i april

GUSTAF WICKLUND.

1893 redaktör för Humoristen. Gift sedan 1887 och har två barn. Wicklnndär en god skådespelare och sångare och har städse intresserat sig för den svenska teatern och sången. I Minneapolis stiftade han en svensk sångförening för den stora skandinaviska sångarfesten derstädes 18-91. Han var en af stiftarne af Svenska Sångarförbundet i Amerika och dess förste vice-president. Han är en ledig ver-sifikatör och ovanligt fyndig ordlekare. Som tillfällighetspoet samt i all synnerhet som kuplett- och skådespelsförfattare är han den ojemförligt förnämste bland svenskarne i Amerika och har med full rätt blifvit kallad "svensk-amerikanernas Frans Hodell." Redan i Sverige gjorde lian sig bemärkt som visförfattare i glada lag bland artister och aktörer 111. fl. Han

bar skrifvit fem skådespel, näml. "En öfverraskning," "Kronjuvelerna på nordsidan," "Vår förening," "På första maj" och "En afton på tre byttor," samtliga vimlande af kvicka infall och rikt försedda med roliga och vackra kupletter. Alla styckena ha uppförts på åtskilliga ställen här i landet och det sista på "Folkteatern" i Stockholm, Sverige, der det höll sig på repertoaren en hel månad (feb. 1895). Pjesen är tryckt på Albert Bonniers i Stockholm förlag.

Wicklund har skrifvit nva kupletter till flera äldre komedier, i synnerhet "Anderson, Petterson och Lundström," samt på ett särdeles förtjenstfullt sätt öfversatt libretton till Sullivans operett "Pinafore", hvilken uppförts både häri landet och i Sverige. Sin förmåga som skämtare har W. visat i en ofantlig mängd krönikor Och kåserier. Genom allt hvad ban skrifver går ett omisskänneligt drag af godmodighet. Han är humorist af den lugna sorten, hvars humor utmärker sig genom fyndiga ordvändningar och oförargligt skämt, fritt från öfverdriften Men fast skämtet är hans starka sida, finnas bland hans talrika dikter äfven många med allvarligt innehåll. En bland de mest tilltalande är följande lilla dikt, som fått till öfverskrift endast ett

?

Hvar är den urkraft väl. som allting stvr? Hvem tämler morgonsol, forr'n dagen gryr?

Hvem skapte vattnet i den lilla bäcken ? Hvad är idén väl med ett mcuskolif, Med fröjd så flyktig och med strid och kif?

Ack, svaret blifver blott ett frågetecken I

1 filosofer med er lärdom stor, Säg mig, livur anden efter döden bor, 1 som så djerft till flygt er tanke sträcken 1

Ert lärdomsljus, tyvärr, är alltför matt;

Det ej belyser evighetens natt,

Det slocknar ut vid grafvens frågetecken.

Ett annat nätt kväde ärTILL MIN GUMMA.

När lörr jag dvaldes uti nöjets vimmel, Mig syntes hvarje vackert kvinnoöga, Som log emot mig, vara just eu himmel Lik den, man anar ofvan molnen höga. Men tiden och förnuftet skingrat villan. Nu är min himmel blott hos dig och lillan.

Vi vilja nu meddela några af hans humoristiska dikter:

NARRAD APRIL.

Det ofta i dagliga lifvet oss händer, Att åtskilligt smått sig i missräkning vänder,

Man kalle det otur. i fall man så vill, Jag kallar det blott att bli "narrad april."

Du ser til! exempel en blomstrande tärna Och vill henne kyssa oändligen gerna. Du krånglar en smula, och flickan står still,

Men när du skall till. blir du "narrad april."

Du "runnat för office" allt uti kampanjen,

Och motkandidaten som vanligt nu vann igen.

Ej vet du precis, hur det hela gick till; Men eu sak du vet: du är "narrad april."

En snillrik poet skrifver verser i massa, Som blott för ett fåtal af "bildade" passa. Den stora publiken förstår ej hans drill, Och så uppå guld blir han "narrad april."

Nog liar du som andra en samling af vänner,

Med hvilka du umgås ocli nogsamt du känuer;

Men när du vill låna en ten-dollar-biU, Så blir du i allmänhet "narrad april."

"so near — and yet so far."

Min vän var en gammal beskedlig tok, Som pröfvats af ödets lek. 1 ungdomen hängde ban öfver sin bok, Blef tråkig och tnnn och blek : Han fått i sitt sinne att blifva prest, Ty det tyckte faragubben hans var bäst; Dock, med sin examen han blef ej klar— So near — and yet so far!

Teatern förförisk i hågen låg, Väl bättre bana ej fans; I andanom han sig beprisad såg Och prydd utaf lagerns krans.

Nu rollerna han instuderade, Och flitigt ban städs repeterade ; Men spelet allt annat än lyckadt var — So near — and yet to far!

Hans nästa idé var att bli grossör, Han gjorde som mången alin': Tog Gud i hågen och friskt humör Och blef en siffrornas man. Raskt vinsten ban multiplicerade, Men vännerna — de subtraherade ! Han glömde den gyllene regeln:"Spar!"— So near — and yet so far!

Han tänkte: "För Sverige jag är (or god:" Ty drog ban mot Ijerran land. Med ypperligt lynne och hurtigt mod Han nådde den fria strand. Men som han dock kom till Chicago pank,

Han tänkte på Haugan & Lindgrens bank ;

Men hvilken som helst ej pengar der

drar,— So near — and yet so far!

Så drog han belt lugnt emot vestern ut Med hoppet uti sin bann ; Han tänkte att slå sig i ro till slut Ocli "farmade" på en farm. Sin lycka ban funnit ändå till sist; Snart skulle han komma uppå grön kvist] Men "farmeriet" åt "skogen" bar — So near — and yet so far.'

Se'n fikonlöfvet från Adam togs, Behöfver man kläder ju. Ett skrädiiarcembete föreslogs, Som nog florerar ännu. Af innerlig längtan vår hjelte brann Att blifva eu mästerlig embetsmän ; Men städse i växten den token skar. — No near — and yet so far!

Från pressjern och nål lian till "pressen" gick

(Meti saxen fick följa med): I eftertruppen en plats ban fick Bland tiduingsmeuniskors led. Och om ban der funnit sin rätta stråt, Så borde ban väl gå den raskt framåt; Men städse han hor uti minnet kvar: So near—and yet so far!

En gång—ja, det hade jag nästan glömt— Eli gång blef ban rysligt kär, Och lågan besvarades blygt och ömt. Som fallet ju ofta är ; Men fastän de båda så svännade, Fast hans mun mot hennes sig närmade, En vacker dag hon eu annan tar — So near — and yet so far!— 202 —

mej "bluffar" du inte så lätt !

Du falske och lismande läsareprest, Som snarlik en ulf uti bygderna går. Att snärja med medel, som synas dig bäst, De stackars, enfaldiga, uppskrämda får— Korn icke hitåt med ditt sliskiga sätt— Mej bluffar du inte så lätt!

Och du, som vill pråla sotn arbetarvän— Gå på i ullstrumponia, planerna hvälf! Du städse har varit och du är väl än För lat till att göra ett dagsverke sjelf, Men nog är du välklädd, och nog är du

mätt--

Mej bluffar du inte så lätt!

Och du, som skroderar och skryter allt jemt,

Som knappast kan tala af sanning ett ord,

Dej känner jag väl; ty jag märker bestämdt,

Hvar gång, som i laget en skränfock

blir spord, Jag vet, hvad du går för, min gosse, you bet —

Mej bluffar du inte så lätt!

Och du, herr "godpimplare," nykter och torr,

Som strider mot Bacchus med anda och själ.

Som ej vågar tömma en endaste knorr, Men arbetar stadigt "för medbröders väl," Just du plägar smygsupa, skvätt uppå skvätt —

Mej bluffar du inte så lätt!

Du lilla koketta och suutfagra miss, Som genia liesvarar hvar gentlemans "wink,"

Sotn trotsande trippar, om seger så viss, Fast skönheten upphjelpts af tusch och af smink,

Ack, vore du ännu så söt och så nätt— Mej bluffar du inte så lätt!

POETISKT SMÄPLOCK.

I spårvagnen sutto aliena En sveu med sin tärna blid. De foro i kvällen sena, Då allting var stilla frid.

Jag såg deras läppar röras Liksom till konversation ; Dock kunde der icke höras Ett ljud af en enda ton.

Jag spanade angeläget. Och sist jag förvånad fann : lian tuggade "gum" så träget,

Men "pluggtobak" tuggade han. * - *

Hon är en liten älskvärd "miss," Fast endast tjenarinna. Men lion är lady dock ; var viss, Du så skall henne finna.

Tv då lion lemnar tjensten sin Och köket, som hon stred i, Då tar hon an eu spotsker min, Ty då är Nelly ledt'.

Penna ocli bläck äro farliga ting ; Svart på hvitt bör man skv. Tala är silfver och tiga är guld ; Men skrifva — det kan bli bly!

Förglömmer jag mig ocli kallar dig du, Nog vet jag att mig urskulda : I hemliga verser jag blifvit van Att kalla dig du, min hulda

Och skulle i glömskan jag kyssa dig, Om ursäkt jag strax skall be dig, l mina drömmar jag blifvit van Att tusende kyssar ge dig.

FRANS HERMAN WIDSTRAND (F. H. W.), redaktör, korrespondent, minnestecknare. Född 1824. Genomgick Strengnäs' gymnasium, tog studentexamen, "stora teologen," nationalekonomen ni. in., läste "för graden," skref för kansliexamen och gaf sig in i embetsverken i Stockholm. Redan på denna tid grubblade han på planer att förbättra samhället och, excentrisk som han var, torde han der ha förefallit lika egendomlig, som sedermera i Amerika. Han kände det rysligt att varda "skälld för kunglig sekler, då ban var republikan i själ och hjerta." Han och August Sohlman talade ofta om, hvad som skulle göras, för att få slut på all orättvisa, som utöfvades mot de fattiga af de rika, prester och andra ; men sedan de genom beräkningar funnit, att om all egendom delades, det endast skulle bli fattigdom för alla, gåfvo de upp i förtviflan, enligt hvad W. eu gång skref i ett bref till Sv. Am. I en fransk skrift af reformatorn Cabet fann han slutligen lösningen på gåtan, och ban beslöt fara till Cabet och hans anhängare, icarierna, som kort förut grundat ett modell-samhälle i Amerika. Widstrand ville emel-— 203 —

lertid först se, om ej republik kunde införas i Sverige, och åtog sig att redigera Demokraten, den nybildade arbetareföreningens organ. Tidningens första nummer utkom den 5 okt. 1850, men den bar sig ej och måste upphöra 1851. År 1855 reste W. till Amerika. Här tog hau land vid Lake Constance, tre mil norr om Buffalo i Minnesola. Han skref till Cabst, men fann att hans följeslagare "ej voro så goda, som de borde ha varit." Ca bet blef bortdrifven ur sin koloni och begaf sig med några trogna till St Louis, der ban snart clog af brustet hjerta. 185S begaf W. sig till hans lärjungar ; men de "grälade och skildes åt," och W. återvände till sitt hem i Minnesota eller alt ha besökt Nauvoo, Oneida-sambället, the Shakers och eu mängd reformatorer, utan att dock ha funnit en enda, som motsvarade hans ideal. 1S63 erhöll ban en syssla vid ett af regeringens kontor i Washington, men stannade der endast en kort tid. Hans reformationsifver och menniskokärlek drefvo honom omsider till ett steg, som blef ödesdigert för honom. I dec. 1878 införde han i en Chicago-tidning ett tillkännagifvande,att några personer, som vore utan sysselsättning och fria från dåliga seder, kunde komma till honom och stanna der. På våren 1879 kommo åtta personer (fem män och tre kvinnor), och W. lät dem underteckna stadgar, enligt hvilka de förbundo sig att ej begagna "rusgifvande drycker, tobak, opium, ohöfiigt språk eller annat, som kunde skada någon." Som boningshuset var litet, måste \V., för att kunna skrifva ostörd, resa derifrån, sedan kolonisterna lofvat att bygga ett nytt hus. Då W. återkom, hade alla utom en viss Sutton lemnat platsen, och Sutton var till på köpet full och hade flera gånger förut varit full och oregerlig. Den beskedlige Widstrand reste åter sin väg och skref till Suttou, att ban måste lemna platsen. Sutton vägrade göra det och ville ej en gång låta W. komma in i sitt egei bus, då denne senare besökte sin fann. Sutton

hade sålt Widstrands gröda och behållit pengarne och fordrade $175 i betalning för arbete, som han påstod sig ha gjort, men som W. ej liade någon nytta af. Då W. ej kunde eller ville betala, tog Sutton farmen i besittning, dertill uppmuntrad af embetsmän i trakten. I okt. 1880började W. i Litchfield, Minn., utgifva en månadstidning, kallad Rothuggaren och "egnad till afskaffande af fattigdom, okunnighet, elakhet, okyskhel, fylleri, orättvisa, lagvrängning och allt ondt." Tidningen, som var skrifven dels påsven-ska, dels på engelska, utkom mer och mindre oregelbundet till i mars 1886. Under maj—aug. 1880 och i feb. 1S81 biträdde han vid redigeringen af den

s. k. doktor Eriksous tidning Upplysningens Tidehvarf i Grove City. Om sill vistelse hos E. skref W. 1 privatbref till oss: "Jag fick nästan ingen betalning, ty han sade, att ban liade mycket smått om pengar. Jag låg på golfvet på en vind, satt på en låda och skref på en lår ; — värre än en missionär bland andra hedningar, och jag ansåg mig såsom sådan Under de senaste två åren har jag med undantag af några veckor lemnat mer bidrag till U. T. än alla andra tillsamman, — dels i hvad jag sjelf skrifvit, dels i öfversättningar och dels som omskrifningar och förbättringar af Eriksons och andras artiklar. Erikson och Olson skrefvo nästan inlet, och E:s dugde ej alls utan att om-skrifvas." Under 1879—18S0 skref Widstrand ganska många bref till Sv. Am., nästan utan undantag handlande om orättvisor, maktmissbruk o. d-, för hvilka ban och andra varit offer. 1880 utgaf ban en liten bok med den märkliga titeln: "En bättre religion eller prestpackets religion afslöjad." Deri påstod han bl. a., att "det allra mesta af det onda, hvaraf verlden lider, kommer sig af furstars och presters underlåtenhet att göra det goda, de kunnat," och att man, för att inse skillnaden mellan kristendomens stiftare och dess nutida förkunnare, "blott behöfver tänka på den betalning, som påfven.

biskopar, Beecher m. fl. taga, och jemföra dem med Jesus och apostlarne." I)e sista åreu af sitt lif tillbragte ban i en koja ensam med sina böcker. Hau afled i sept. 1891. Widstrand var ovedersägli-gen det största originalet bland alla sv.-amerikanska skribenter. Han hade uttänkt ett nytt språk, som skulle talas i hans koloni; ban ville aldrig gifta sig, emedan han ansåg menniskoslägte! så djupt sjunket, att det ej borde vidare förökas; han ville aldrig återse Europa, emedan ban fruktade, att ban möjligen kunde möta en kung eller furste på någon gata och då bli sjuk af harm. I ett förslag till direkt lagstiftning, innehållande omkring åttio paragrafer, kom han med så komiska stadganden som t. ex. att "ingen man skulle tillåtas begagna tobak på annan mans land;" sjelf begagnade han hvarkeu tobak, rusdrycker eller kött; han var vegetarian af strängaste slag och plägade i sin tidning påpeka, hurusom han på den restaurant, der han intog sina mål, ständigt såg personer, som åto stekar o. d., och som voro sjukliga, medan han sjelf, som blott åt majsmjöl och vatten, var frisk som en nötkärna. Han var kort sagdt, för att citera hans biograf i O. N. Nelsons verk om skandinaverna i Minnesota, "i besittning af mauga ädla egenskaper,men så opraktisk, att det tycktes, som om ban ej vore riktigt klok." Under sin vistelse i Washington besökte ban spiritistiska seancer. men trodde lika litet på spiritism som på någon annan religionsform. Hans religiösa bekännelse var, att "det finues många menniskor, som verkligen äro djeflar," och att detta "ären sanning lika ryslig som den, att ingen Gud finnes, ingen allgod, allvis och allsmäktig personlighet, som hjelper oss, om vi bedja aldrig så mycket och söka göra allt godt vi kunna m. m." 1875 sökte Widstrand bli uppsatt som kandidat for guvernörsem-betet i Minnesota eller ock som senatorskandidat. Han erbjöd sig att tjena som guvernör tör $500 om året och hade upp-

satt en den uiest originella "platform," som kan tänkas. I denna hette det bl. a.: "Ingen statsembetsmau skulle ha mer än $1.000 oiu året, så länge som majoriteten af folket ej har mer. Hans arbete är ej så drygt, ej heller så svårt som en fannares. Det är lättare att lära än åkerbruk eller hvilket yrke soin helst, i det närmaste. Att gifva guvernören $800 till hushyra är rån. Han har goda rum i kapitolium och kan der ha en säng att sofva i. Hvarken ban eller kongressledamöterna behöfva taga med sig sina hustrur. Mina grannar, som gå ut på skogsarbete under vintern, göra det ej, och troligen utföra de arbetet bättre, än om de hade sina hustrnr med sig. Guvernören skulle köpa en tunna crackers af osiktadt Il vetemjöl, en tunna äplen, en låda té och skaffa sig några raajskakor, hvilket skulle ge honom tillräckligt god föda för omkring tio cents 0111 dagen. Kläder, tvätt m. in. behöfva ej kosta mer än $75 pr år." W. räknade ut, att guvernörens alla utgifter ej behöfde belöpa sig till mer än $300 om året, och att det således vore vanvett att ge honom $3,800, den gällande guvemörslönen. Haii omtalade den diet, han sjelf förde under ett fem dagars besök i St Paul: äplen för 55 cents, fikon för 15c., crackers och kakor för 30c., och tillade att det ej behöft kosta mer än hälften så mycket,0111 han köpt allt på en gång, samt att han var mer belåten, än om han suttit i något hotell och der sett kött, hvilket skulle förtagit hans matlust Den stackars Widstrands offervilliga, men på samma gång tyranniska reformifver uppskattades dock icke, utan måste han gå fattig och oförstådd genom lifvet.

A. WILTON (A. W,, Anders), redaktör, korrespondent. Har lemnat följande ganska nätta sj elf biografi: "Jag

föddes af min mor den 28 jan. 1856 i Gunnar-skog, Vermland. Min far var jordbrukare. Jag var icke välkommen till denna verlden. Lärde mig att läsa vid femårs ålder och genomgick sedermera inalles sju månaders vanlig folkskola, i hvilken jag icke lärde mig någonting. Min verklige skolmästare var dr N. Lilja, hvars skrifter jag började flitigt studera vid åtta års ålder, och hvilka för alltid bestämde mitt religiösa åskådningssätt. Vid tolf år fortsattes med Theodore Parkers skrifter jemte alla naturvetenskapliga arbeten, jag kunde få tag uti. I synnerhet var astronomien mig kär och har varit det allt sedan. I följd af oförmögenhet att uträtta de van liga sysslorna fick jag mycken tid till läsning. Vid femton års ålder böljade jag skrifva bref till en brandröd tidningsredaktör, v. häradsli. Alex. Nilson i Stockholm. Han blef en mycket god vän till mig. Efter genomgången kurs i katekesskolan blef det vigtigt att välja en lefnadsbana, på hvilken jag kunde förtjena mitt uppehälle. Jag beslöt mig för urmakeriet och reste 1872 till Stockholm för att lära detta yrke. Min mästare tyckte icke, att jag gjorde stora framsteg, utan var ofta ond på mig och förebrådde mig för det jag "rabblerade" i politik för mycket och läste Fäderneslandet. Vistades hos honom 314 år, hvarefter jag reste hem. Efter hemkomsten visade jag större anlag för tidningsskrifveri än för urmakeriet och började skrifva bref till Fäderneslandet. Så ran del var att se i tryck hvad jag klåpat ihop! Fortsatte i Vermlands Läns Tidning (uumera Karlstads tidningen). Men som det var "blot til Lyst" och ingenting att förtjena på, och då äfven urmakerirörelsen gick dåligt, beslöt jag att utvandra till Amerika. Jag kom till Alexandria i Minnesota i juli 1883. Det gick sakta uted lärandet at engelska språket, men jag började förtjena något att lefva af, hvilket var hufvudsaken. Läsningen blef likväl icke försummad, oaktadt jag var "very busy." Kom utt göra bekantskap med den engelske filosofen Herbert Spencers arbeten. Hans "Synthetic Philosophy" blef uu min bibel. Deri fann jag min själs frälsning,

och visste jag ej, att allt är relativt till vår uppfattning genom våra sinnen, skulle jag förundra mig öfver att så få läsa denne den störste tänkare verlden någonsin haft. Hvilket briljant språk, och hvilken tankerikedom ! Så förflöt tiden under arbete och filosoferande. "The peoples party" organiserades och en tidrting blef nödvändig. Eu sådan kom till stånd, ditflyttad från Brewer-ville, Minn. Central Citizen hette plantan. Jag blef "editorial contributor" och skref de ledande artiklarne under t V2 års tid. Mot min förväntan blef tidningen omtyckt, äfven af republikanerna, ehuru de ibland deri så illa tilltygades, att jag var rädd för att möta dem på gatan. Men de förläto mig, ty jag "runnade" aldrig för "office." Orsaken till att jag ej blef eu embetsjägare fann jag sedermera af en frenolog, som märkte tttig endast "four" i "self-esteem," visande, att jag ej var nog "smart." Som jag väntade, att McKinley skulle väljas till president, skyndade jag hein till Sverige och lefver nu af mödans lön samt förargar folk med någon tidningsartikel emellanåt." Wiltons flesta uppsatser ha varit skrifna på engelska. Han har en kraftig stil, lie-gagnar ett vårdadt språk och skärskådar de ämnen, ban behandlar, på ett sätt, som vittnar både om skarpsyntliet och oväld.

OSCAR WOLF (Ovig), kåsör, korrespondent. Född ilen 25 okt 1862 nära Örebro. Kom till verlden, enligt egen uppgift, med två förherskande egenskaper, att vara ful och fattig, hvilka ej likt Salig Dumlioms fel att vara pojke förrän karl "försvunnit med åren," utan snarare tilltagit. Sattes tidigt i skola — vid byfvelbänken ocb svarfstolen, gick i skola endast 73 dagar, kom efter siu konfirmation i smedlära och tog agronomic tröskverksbyggareexamen vid 18 års ålder. Reste 1880 till Amerika. Arbetade först i Trenton, N. J., och koin 1882 till St Paul, Minn., der han i tio— 206 —

år arbetade som smed. 1885 ingick ban i goodtemplarorden och var en af de ledande andarne vid bildandet af den skandinaviska storlogen i Minnesota. Reste 1S91 till Skotland som Minnesota-goodtemplarne8 ombud. Bevistade verlds-nykterhetskongressen i Chicago 1893. Han grundlade tidningen Vågbrytaren och var dess förste redaktör, har varit medarbetare i Fopulisten ocb under flera år skrifvit kåserande bref i Sv. Am. Posten under rubrik "Bref från stugan vid sjöastrand." Som nykterhets- och politisk reformtalare har han genomrest Minnesota, N. Dakota och Illinois. Han är gift och har fyra barn. Han är bosatt i Douglas co., Minn., der ban har en smedja. Till ofvanstående uppgifter har ban fogat följande tillägg: "Som snickare är ban ohyflad, som smed hård-händt och som målare brand röd samt hyser en afgjord afsky för gult och grått, således för svafvel och skumrask. Som talare och brefskrifvare bar ban också otaliga gånger lagt sagda karaktärsdrag i dagen."

KONNI ZILLIACUS (K. Z.) novellist, korrespondent, minnestecknare, poet, redaktör. Född i Finland.

Medarbetare i Sv. Tribunen i Chicago 18S9—90 och i Sv. Kuriren 1892. Har gjort vidsträckta resor. Under rubrik "Här och der i verlden" meddelade hau i Sv. Trib. en serie reseminnen från Nicaragua, Honduras m. fl. länder. Under indianoro-ligheterna i Dakota vintern 1890—1 besökte han krigsskådeplatsen som Sv. Trib:s korrespondent. Zilliacus har skrifvit ganska mycket i berättelseväg och utgifvit flera böcker. Han redigerade det i dec. 1891 utgifna illustrerade häftet "Linnea," till hvilket han bidrog med ett par poem, en utförlig beskrifning öfver Chicago samt en finsk-amerikansk berättelse. Ungefär samtidigt utgaf han en bok med titel "Amerika," innehållande tillförlitliga underrättelser om natur- och andra förhållanden i al-

la de norra staterna. 1892 utgafs i Helsingfors, Finland, en samling "Utvandrarehistorier" af Zilliacus, romantiserade verklighetsskildringar, ypperligt skrifua. I slutet af 1892 utgaf han "Chicago, verldsutställuingsstaden i ord och bild." Hans största och i vissa afseenden förnämsta verk torde vara hans "Amerikas Förenta Stater," en i New York utgifven diger volym på 1,000 sidor, meddelande såväl detta lands historia som alla önskvärda upplysningar om hvarje stat särskildt, de mera betydande städerna, undervisningsväsendet, tidningspressen och en mängd andra amerikanska förhållanden samt försedd med öfver 500 illustrationer och kartor.

WILHELM ÅKERBERG (V. Å-, V. Åbg, Ville, V—e, Olle Vickerberg), poet, kåsör, redaktör. Född i Stockholm den 25 juli 1864. Fadern var kommers-och bergsrådet Lars Åkerberg. Han dog 1870, och kort derefter sattes "Ville" i Beskows skola. 1873 kom ball till högre elementarläroverket i Upsala, tog studentexamen 1883 och inskrefs efter ett års vistelse vid universitetet i tullverket i Stockholm, der han "höll på att leds ihjel." Dåblefjag—skrifver han ieu sjelf-biografi—"bekant med ett lifvadt Lindebarn (han var nämligen från Linde) vid natnn Arvid Brusell, och i sällskap med honom kvistade jag i jan. 1885 öfver till Amerika. Kvarstannade i Chicago till den 7 juli, då jag återvände hem för att öfvertaga miu fäderneärfda egendom på Ladugårdslandet. Ivn del af denna gick till utvärdshusen Nackanäs och Stall-mästaregården, en annan del till mina Amerika-resor; något behåller väl Calle Dahlgren (förmyndaren, ettbekautStock-holmsoriginal) som ett kärt, om ock dyrbart minne. Jag reste tillbaka till Chicago den 29 okt. och var redan i feb. 1886 åter i Kristiania. For derifrån till Göteborg, der jag stannade till den 6 april. Återkommen till Stockholm, träffade jag för första gången färingen,—

som af ödet var bestämd att bli min hustru. Bråk med slägtingar gjorde, att jag för tredje gången återkom till Chicago." Vid deuua tidpunkt gifte hau sig. Hans hustru födde två barn, hvilka begge afledo. Efter att ha haft anställning vid Sv. Kurirens redaktion i ett

tidning, Utkiken, hvilken dock ej blef långlifvad. I nov. 1892 återkom han till Chicago och redigerade derefter Humoristen till april 1893, hvarefter ban någon tid redigerade Minnesota Sv. Tribun i Duluth, Minn. I aug. 1893 böljade han och artisten Higgins utgifva en liteu

par års tid blef Åkerberg i nov. 1890 redaktör för Humoristen. 1891 lemnade han sin plats och reste till Sverige för att lyfta ett arf. Under sin vistelse i Stockholm lemnade han bidrag till skämttiduingame och uppsatte en egen

tidning vid namn Skämt, som snart "ko-lade af." Från och med jan. 1894 redigerade Åkerberg Den svensk-amerikanske Söndags-Nisse. Den to juni 1894 afled ban af lungsot, efterlemnande hustru, från hvilken ban dock på sista ti-

WU.HELM ÅKKRHERG.— 214 —

(len lefvat skild. Åkerberg var eu mycket begåfvad författare. Det mesta af hvad ban skrifvit tillhör dock det skämtsammas område. Hau skref flera roliga kåserier, men dvaldes med kanske alltför stor förkärlek vid minnen från teater- ocli kroglif. Han var också med stor kärlek fästad vid teatern och uppträdde ofta på tiljau i Chicago. Han författade ett skådespel, "En folktalare," som uppfördes i Chicago 18S8. Han var en bekymmerslös natur, som än lefde i sus och dus, än i yttersta armod, men alltid var lika glad. "I mångt och mycket påtuinte ban om Maguus Elmblad och hade liksom denne hos sig något af Lidners natur, hvilket gjorde, att hans sätt att betrakta lifvet väsentligt afvek från andra menniskors," skref Hemlandet i sin dödsruna öfver honom. Hans skaplynne

framlyser oblandadt i följande ord, som ban en gång lät beledsaga ett af sina porträtt: "Jag ser arg ut, men det är jag inte. Kläderna äro nya och fina ocli således icke betalda. Min ir-ländar-öfverläpp var något för tung, så jag hade svårt att hålla käften på mig. (ag tog porträttet endast två knappar lungt ned på västen, för att slippa visa, att jag inte bar någon klocka. (Ingen skulle ha torts låna mig någon heller). Halsduken har hustru min sytt. Det syns nog. Håret ligger i artistisk oreda, men det är numera oemottagligt för kam. Deremot har jag borstat tänderna, men det syns inte. Om ni finner det lämpligt att omnämna detta för en större läsekrets, så "inte mej emot, sa' flickan." Tillägg endast i så fall, att rocken är köpt hos G. på Chicago ave., så kanske jag får ett par byxor på köpet för annonsens skull." Åkerbergs minnestecknare i Sv. Kuriren anmärkte, att Åkerberg "icke som publicist lemnar något varaktigt minne, dertill voro både form och natur alltför obundna. Men såsom skald har ban efterlemnat verkliga perlor af framstående skönhet. Hans starka sida voro naturskildringar, helst från

Stockholms skärgård, som ban älskade med en ungdomlig poets hänförelse. Dernäst syntes ban bäst lyckad som Bell mansskald." Åkerberg var en genuin skaldenatur och tillhörde icke någon viss s. k. "literär skola." Om sådana skalder säger Bonggren i en af sina literaturhistoriska uppsatser i Sv. Am., att de "härma samt använda andras ord och uttryck, andras form" och "låna från alla håll och kanter." Htir föga delta påstående håller streck, visade Åkerberg, likt så många framsiående diktare. Han var fullkomligt originel ocli behöfde sannerligen icke "låua" fråu vare sig deu ene eller den andre, ej heller "härma1' ens någon viss "literär skola." Hati sjöng om Bellman, om skärgården ocli mycket annat, som också besjungits af andra, men ban sjöng pä sitt egei sätt. Se här ett utdrag ur en af hans Bellmaus-sånger:

Vi tröttnat re'n på dånet af kanoner ; Hvad ha vi vunnit genom dem för stort? Hvad ! — vunnit I Offrat ha vi millioner! Nu rör oss ej, hvad farfars farfar gjort. Men vörda skola vi de hjeltars minne. Som kämpade för folket» rätt en gång ; De män, som diktade med trofast sinne Om folkets själslif uti tal och sång. Ett namn som Bellmans våra hjertan fyller

Med andra känslor än dem, stim vi få, När vi se Karl den trettondes chapeau Och Karl den tolftes hatt och Gustaf Adolfs kyller.

Undra ej, om den, hvars l)arndomsstuiider Svunnit hän bland Djurgårdsskaldens lun der.

Fjerran från der Bellmansstoden står Fäller vemodsfull en minnets tår!

Sin kärlek till fosterlandet sjöng han ut varmt och gripande mer än en gång. I poemet "Hemlängtan" heter det:

Sök ej att skryta med, att du liar glömt Det sköna land, som en gång sett dig födas,

Tv innerst i ditt hjerta ligger gömdt Ett frö, som ej af tid, af land kan dödas.Sök ej att tomma ord i luften strö, Tv hemlandtk&rlei heter detta frö, Och när det gror, var viss om, att du minnes

Det gamla Sverige, der din moder finnes.

Dock hann han att äfven förlika sig med "Vesterns drottning," Chicago, hvarom han en gång kvad :

Nog var det svårt ibland, men om man

noga

Betänker strid, som stridts, och lid, som flytt,

Så — från att vara lat — man lärt sig knoga,

Och det var både helsosamt och nytt; Man lärt sig komma uti arbetstagen. När fordom man slog dank Guds långa dagen.

Visst var det ondt ibland om natther-berge

Ocli syårt att få en slant till en bil mat, Men är det lättre kanske uti Sverige, Der som man tvingas till att bli soldat? Till nästa vår jag kanske echapperat, Tv jag har ännu inte exercerat.

Bland Åkerbergs hundratals dikter finnes knappt någon, hvari han på auuat än skämtsamt sätt ingår på

personligheter eller visar elakhet mot någon. Ilau hade ett alltför godt hjerta för att nedlåta sig till nidskrifveri. Ett undantag finnes dock, en liten stump på fem rader, riktade mot en nykterist, som förmodligen gått väl hårdt åt "Villes" lust för källarlif. Som vederbörande sjelf i en i nykterbetsbladet Frihetsklockan intagen fördömelse-artikel öfver den aflidne Åkerberg anfört versslum-peu i fråga, torde han ej känna sig harmsen, om den äfven får plats här "för kuriositetens skull":

Om man är törstig, se då flyr man Allt vattenblandadt, ty då styr mall I'å källarn in, der blir man yr man. I nästa stadium så spyr man, Men våma stadiet är — Myhrman.

Här följa några flera diktprof af Åkerberg.

sn skarcàrdssaga.

Långt, långt derute invid hafvets bryn, Der östan hörs i glesa tallar susa, En klippa trotsigt höjer sig mot skyn, Och vid dess fötter saltsjöyågor brusa. Den stupar lodrätt neil i Östersjö. Men i dess midt en klippa är belägen ; Om den kan folket ifrån Yxelö Berätta dig en gammal sällsam sägen.

Det var, när ryssen kom med eld och svärd

Och spridde skräck på våra östra stränder, Dref fiskarn ut från hemmets lugna härd Ocli lade »kärgårdsskogarne i bränder. Ack, mången holme ännu vittne bär Om denna tid, då hotad var hvar tufva. Du ser kanonen än på Mellstens skär Och ryssegrafvarne vid Utö grufva.

Der bodde då på klippig Yxelö En åldrig fiskargubbe, böjd af åren. Men i hans koja fans en äglig mö, Det rar lians dotter, ung och frisk som våren.

När gubbens jernhand skötte båtochskot, Ocli stormen rasade, ocli hög gick vågen, Då redde hon i for'nhans strömmiugsiiot, Såg ut åt hafvet och var glad i hågen.

Men af sin mor en kostlig ting lion fått, Som gömdes hemma under utskärsfärden; Det var en gammal, gammal harpa blott, Men det var flickans nkdomhäri verlden. När solen sänktes bakom vestlig skog, Och skymning drog sitt flor kring skär

ocb vatten, På harpan drömmande hon sakta slog, Och tonen klangså skönt i sommarnatten.

Med tonerna en helsning ljuf och öm Till honom öfver viken städse vände; Han hörde och förstod ; i nattens dröm Ilau åter helsuingeii till henne sände. De vuxit upp på naken skärgårdsstrand, Der hafvet svallar, och der måsen reder Sid enkla bo af hafstång, sten och sand; Och der de vexlat sina ljufva eder.

Och så kom ryssen. Gubbensstuga brann, Men ingen barnens varma böner hörde. Snart tnåsen fiskarns lik på stranden fann. De båda unga man till klyftan förde. Dit sattes de. All flykt omöjlig var, De hade blott sin harpa — och hvarandra. I nätter tre den klang så underbar — Nu hvilar den i djupet med de andra.

Så sagan. Ungmöns harpa tystnad är. Men om en gång du i den stilla natten, När månen strör sitt silfver öfver skär Och öfver ängar, skogar, berg ocb vatten,Och vinden sakta krusar Östersjö, Med ekan närmar dig de öde stränder, Du tror dig höra än vid Yxelö En ton urdjujjet, som dig helsniug sänder.

TYCK* OCH SMAK.

Det är en konstig tid vi lefva i, Bäst man är stormrik, gör man haveri ; Den ene tar sig fram, den andre hak, Men allt det der beror på tyck' ocli smak.

Vår politik är bara raljeri,

Den, som är duglig, halkar man förbi,

I stället väljer man ett ärans vrak,

Men allt det der beror på tyck' ocli smak.

En snobb, han kläder sig så elegant I vida byxor a la elefant, Och krage, hög som vattentornets tak ; Men allt det

der beror på tyck' och smak.

Och damerna ä' bättre ej ett dugg, I griffelbräud, ofantlig "ponny"-lugg, l)e tro, att "busteln" är en hn/ruilsak. Men allt det der beror på tyck' och smak.

Den ene super fem-cents-byttor blott, En annan tycker vatten smakar godt; Den rike dricker vin i sitt gemak, Men allt det der beror på tyck' ocli suiak

En ungkarl svirar om till klockan tu ; Så blir lian gift och får en liten fru ; Ku klockan sju i säng han går helt spak, Men det beror pà — gummnni tyck' och smak.

När slutligen den tiden inne är, Att vi ska' lemna denna verlden här. Då kanske, som igenom någon vak. Vi ramla till en plats— ej i vår smak.

SJKLPBIOGRAFI.

En slarf, som städs' tog lifvet gladt Och stormade i ungdomsåren ; Som ständigt skämtade för att Inom sig gömma hjertesåren ; Som slösade det arf, ban fått, Pà vinet, kärleken — och flärden ; Som fordom trodde alla godt Och numer' misstror hela verlden ; Som en gång fann sin barnatro Af tviflets spade gömd i sanden ; Som önskar dö i stilla bo, Af alla glömd, pà skärgårdsstranden ; En tok, som ändock "håller färg"; Hvars fader skälls for Åkerberg — Se der i några korta drag

En bild utaf mitt usla jag......

Farväl, här har du brodershanden!

bengt Åkerlund t b. ä., Fitzroy),

novellist, redaktör. Född den 24 dec. 1S59 i Jönköping. Efter aflagd studentexamen tillbragte han några år vid universitetet i Upsala, der ban geuom sitt intagande, vänliga väsen vann en mängd vänner och rycktes in i allt vidsträcktare kretsar, der han blef uppburen som en af akademiens förnämsta kavaljerer, hvilket menligt inverkade pà hans studier. Då han lemnade akademien 1887, hade ban blott tagit kansliexamen. Han tjenstgjorde en kort tid vid embetsverken i Stockholm och begaf sig derpå till Frankrike och 1891 till Amerika, der ban först uppehöll sig i New York under umbäranden och svårigheter. 1892 kom han till Chicago och erhöll på sommaren anställning i Sv. Amer:s redaktion. Pàsomma-ren 1893 blef han redaktör för Skaudina-via i Worcester. Han dog der af slag den 17 feb. 1894. Åkerlund egde en ovanlig stilistisk förmåga. I Sv. Am. skref ban flera poem och skizzer, de senare till stil och anläggning så lika Zacharias Topelius' pennalster, att äfven litera-turkännare läto lura sig att leta i Topelius' skrifter efter Åkerlunds berättelser I Skaudinavia påbörjade han kort fore sin död en serie framtidsberättelser, som hau kallade : "Från krigsåret I89—, ur en väruepligtigs dagbok."

gudmund Åkermark i Åke.......

Kàkis, Pierroti, redaktör, poet. Född i Onsala, Halland, 1863. Stammar på fädernet från gammal-svensk prestslägt. Blef moderlös vid tre, faderlös vid sex àrs ålder. Genomgick tre klasser vid Göteborgs högre elementarläroverk ocli sattes vid fjortou àrs ålder af "målsmän" i handel mot sin vilja och håg. Han van-trifdes, men härdade dock ut dermed i sju àr. Skref under märket "Elruar" charader i Söndags-Nisse och sina första poem i några fogu kända landsortsblad. I april 1887 utvandrade han till Amerika, der ban, efter att först ha försökt hvarjehanda grofarbete, på hösten blef redak-— 211 —

tör för Svenska Posten i Omaha, Neb. Ett halft år senare blef han redaktör för den likaledes i Omaha, Neb., utgifna Omaha Svenska Tribun, vid hvilken han stannade trekvarts år. 18S9 blef han redaktör vid Sv Am. Posten i Minneapolis, Minn., och 1S90 hälftenegare och redaktör af Nya Verlden i samma stad. Han sålde sin part i tidningen och följde med dess nye egare, som flyttade tidningen till Story Citv, la. Åkermark redigerade den till juli 1891. I aug. blef han redaktör för Blokadbrytaren i Ironwood, Mich., och böljade dersammastädes på nyåret 1892 tillsamman med Otto Elander utgifva tidningen Frihet, men fann, som han sjelf uttrycker det, "ofrihet i den nyvunua friheten och arrenderade i stället en skogsfarm t Wisconsin ; trifdes, köpte en egen torfva i Wood Lake,

Wis." På hösten 1892 blef han redaktör för landtbrukstidningen Skördemannen i Minneapolis, Minn., och innehade denna befattning, som ban skötte tidtals från sin farm och tidtals från tidningens bvrà, till i dec. 1896, då lian ingick som medarbetare i Sv. Folk. Tidnings redaktion. Han är gift sedan juli 1891 och har två barn. Han idkar sjelfstudier, så långt fristuuderna tillåta, och har egnat åtskillig tid och forskning àt spiri-tismeu. Han är en dugtig och pligttro-gen tidningsman och liar skrifvit många präktiga uppsatser. Hans dikter vittna om sann poetisk känsla samt tankedjup. I sin lifsåskådning närmar han. sig socialismen och har slagit många kraftiga slag för gemensamhetskänslans sak, ej minst i sitt väl genomtänkta och utförda poem "Jordiska band" med dess klangfulla slutstrofer:

Tillvarons pligter ej prånglas bort. Ej heller dess fröjder många For höjdernas sällhet, o, så kort! Mot lifvets allvursda'r långa. Så gråt då med dem. Som gråta, och le Och i glammet stäm Och fröjdas som de, Der glädjens dagsländor fånga.

Dà skola i själen fridfullt gro Medkänslans blomster, de blida; Då skall du undfå en nytänd tro, Så ljuf för alla, som lida; Ty är det än armt, Ditt hjerta, och kallt, Det klappar sig varmt Och rikt, när för allt Och allay väl du vill strida.

Bland hans poem har emellertid intet fallit oss bättre i smaken än de två följande :

KOSEN VID AIAFABSVÄG-

Der allfarsvägen stryker fram, Med allt sitt gråa, kvafva dam, Från stojande menskohopar; Der står en ros af sällsynt slag, Hon står der fin, fast dag från dag Damhvirfveln kring henne sopar.

Hvi ställdes hon att lefva der? Så jemt min tysta fråga är ; Och inom mig röster mana : "Tag henne dit. der sol och ljus Igenom kvalmigt dam och grus Ej tviugas att väg sig bana ;

Bort till en (]erran lummig lund, Der vinden spelar sval och sund Emellan bladverk och grenar ; Dit intet missljud mäktar då, Der glömskan smyger kring på tå Öfver mosslupna stenar.

Slut henne der intill ditt bröst Och säg meil klar och ärlig röst Din högsta önskan på jorden." Så manar, bjuder det inom mig; Men visst jag tror, att på allfarsstig Jag sjelf för dammig är vorden.

Jag kommer ofärd blott åstad, De skulle sudlas, hennes blad Och vissna 1 långsam pina. Nej, underbara, fagra ros. Din fägring skulle flv sin kos; Förintas, de stofter fina.

En annan, lyckan bättre värd, Skall nog dig finna på sin färd Och rösterna följa, som mana Att taga dig, dit sol ocli ljus Igenom kvalmigt dam och grus Ej tvingas att väg sig bana.

IJüNGEN.

Förtälja jag vill en gammal legend, Som svns mig så hjertefager. Måhända den redan af dig är känd Från tid, då i oskymd dagerDu lifvet ocli lifvets uppgift säg. Då än i sinnet ej tviflet låg — Den mask, som lifslyckan gnager.

Så hör då ! — När skaparn verket slöt, Och grobar låg modern jorden, Hans stämma rymdernas stillhet bröt. Och kärleksfullt ljödo orden : "I träd och plantor! I blommor små! Mig sägen nu, hvar I viljen stå. Att marken må prydd bli vorden !"

Och träd ocli plantor och blommorna små

Allherskareus maning lydde ;

De ställde sig alla uied omsorg så,

Att trefnaden ej dem flydde.

lllott ljungen stilla omkring sig såg,

Uti hans önskan en tanke låg,

Som blygt han för mästarn tvdde.

"Se, fader! Så nakna stå moar och berg,

l,àt mig dem få skyla och kläda !

Visst bär iag ej kraft eller fägrings färg

Uti mina armar, de s[läda ;

Men när til! sist jag vissnar ocli dör,

Du af mitt stoft ett rotfäste gör,

Att skönare svskon gläda."

Det sägs, att den starke tryckte en kyss

På plantan, att mildt betyga

Sitt välbehag ; och pà grenarne, nyss

Så färglösa, simpla, blyga,

Små väna blommor då grodde ut,

Soin i ett rosenskärt rödt till slut

Från hvarje kvist sågos smyga.

Och derför har ödemon fägring och färg,

När ögat den famnande tager ;

Och derför mitt hemlands fattiga berg

Jag sett i en rosenskär dager;

Och derför, att kärlek, stor och blid,

Den bär, legenden från åldrig tid,

Den syns mig så hiertefager.

ANDERS GUSTAF ÖBOM. redaktör. Hade tryckeri i Vadstena (der han utgaf Vadstena Veckoblad) 1832—4 samt i Stockholm 1840. Han hade, enligt hrad Gestrin meddelar i Bin bok "1 Amerika," varit eu af Lars Hjertas s. k. ansvaringar och blifvit landsförvist i följd af en "ohemul" artikel i den tidens Aftonblad. Han begaf sig dà till Polen och deltog i ett upplopp mot Rysslands C2ar, blef gripen af en kossack, som ränt sin lans i hans ena öga, samt förd till Petersburg, der han tillbragte ett år i fängelse. Genom en rik dams bemedling blef ban frigifven. Han stannade ännu ett

år i Petersburg, förtjcnande sitt uppehälle såsom sättare på ett tryckeri, vandrade sedan i smällkalla vintern på sex månader till Strassburg, besökte derpå Frankrike och Schweiz, hvarest ban stannade i tio år. Han «ar redaktör, skref artiklar på tyska språket ocli gifte sig tued en schweiziska. I l»ijan pà iSjotalet kom han till Amerika. I dec. 1S63 började han i New York utgifva tidningen Skandinavisk Post, som utkom i fyra upplagor: en vecklig, en halfvecklig (från 1867—74), en daglig 11867—75) och en söndagsupplaga (under 1875). Han både satte och skref sin tidning, troget understödd af sin hustru, som stot! lios honom vid kasten från morgon till kväll. Tidningen innehöll svensk, norsk och dansk text och liade i böljan en hel liten här af medarbetare. Längre fram, när Obom tyckte sig lia tillräckliga inkomster från annonserna, slappades hans intresse. Han brydde sig ej om att ha några medarbetare, utan fyllde sin tidning, som erhöll understöd af tyska tidningsbolag i New York, med utan urskiljning gjorda klipp ur skandinaviska tidningar. Slutligen råkade han på grund af någon affärstransaktion i fängelse, det tyska underhållet indrogs, ocli hans tidning upphörde i aug. 1875. Efter frigifvelsen ur fängelset utgaf ban IS76 några nummer af Skandinavisk Farmers- och Industri-tidning. 1879 började ban utgifva New York Stats Svenska Argus, hvilken under presidentval-striden 1880 ifrigt arbetade för det demokratiska partiet.

Ett par år derefter afled Öbom och med honom lians tidning. (jboui var en synnerligen originel personlighet, radikal i sina åsigter och gammalmodig i sitt skrifsätt. Haus svenska var just icke af bästa slag, ocli när ban, såsom stundom hände då han med mer än vanlig kläm ville taga till orda för sitt politiska parti, uppträdde som poet, åstadkom ban ganska märkvärdiga saker. Medan ban utgaf Skandinavisk Post, plägade lian skryta med,— 213 —

att lians tidning gick till hvarje stat i unionen. I sjelfva verket hade den dock endast 70 prenumeranter. Detta låter som en motsägelse, men saken förklaras lätt. Det fans på den tiden 38 stater i unionen. Obom hade en prenumerant i hvaije stat och dessutom 32 prenumeranter i New York, Brooklyn och Hoboken.

EFTEI^SKÖRD,

upptagande Åtskilliga "pf.nnfäkta-

re," hvilka, dew genom utgifvarens förbiseende, dels genom egen uraktlåtenhet att i tid besvara till dem ställda förfrågningar, rakat bli förbigångna.

CARL JONAS LUDVIG ALMQVIST, novellist, poet, redaktör m. m. Född den 28 nov. 1793- v'd 3r års ålder flyttade han från Stockholm och slog sig neil som bonde i Vermland, meu tröttnade snart på landtlifvet ocli återvände till hufvudstaden, der han blef lärare och rektor. Det berättas, att han ofta använde lektionstimmarne på korrekturläsning, ocli att ban, då hans vänner föreställde honom det olämpliga häri, framhöll det som ett bevis på sin lära-reförmåga, att ban sålunda kunde sköta två saker på en gång. Hall blef skiljd från lärarebefattningen och försökte att bli prest. Oaktadt hau idkade en ov«fc ligt omfattande skriftställare-verksamhet och arbetade snart sagdt både dag och natt, var lians ekonomi usel. Han råkade i händerna på ockrare. En af dessa, en utlefvad arsenikätare vid namn von Schewen, anklagade Almqvist för förfalskning och förgiftningsförsök. Almqvist, som då var 58 år gammal, reste till Amerika ocli tillbragte omkring tretton år här i landet. Han bodde först i

Brooklyn, N. Y., sedermera äfven någon titi i Chicago. Under ett annat skede lär han ha haft anställning vid något af regeringsdepartementen i Washington, D. C. Vid ett tillfälle lär han blifvit helt och hållet utplundrad i Texas. Bonggreu meddelar i en af sina uppsatser om Almqvist, att denne under sin vistelse i Brooklyn, der kapten O. G. Lange träffade honom sommaren 1852, "skref i dervarande halft svenska, halft norska tidning." I Bernhard Lundstedts matrikel öfver den sv.-am. tidniugslite-raturen omnämnes endast en tidning från början af 1850-talet, nämligen Skandinaven, hvilken utgafs i New York 1851—2. Måhända var det i denna tidning Almqvist var medarbetare. "Före och under inbördeskriget skref A. vigtiga uppsatser och redaktionsartiklar i en-gelsk-amerikanska blad. Han fortfor att författa på sitt jätteverk "Törnrosens bok." Af hvad han skrifvit ha dock till dato endast "Bidrag till guldmake-riets historia" och utdrag ur diktverket "Svenska rim" publicerats." (Bonggren, a. Efter att ha förlorat en mängd värdefulla manuskript, lemnade Almqvist Amerika. Ett rykte påstod, att ban ingick som munk i ett trappist-kloster i Frankrike, men det är nu bevisadt, att han for till Bremen och afled der den 26 sept. 1866. Att Almqvist var ett jättesnille, ett af de mest lysande inom hela den svenska vitterheten, är allmänt erkändt. "Ingen har så fulländadt som han förmått att sätta sig in i olika tiders och lands stämning och finna den äkta romantiska lokalfärgen," säger H. A. Ring i sin literatur- och konsthistoria, t'toui romaner, romantiserade skildringar o. d. utgaf A. äfven läroböcker, bland hvilka särskildt hans rättstafningslära vann en oerhörd popularitet och under en lång följd of år begagnades vid flertalet af Sveriges läroverk. Bland hans vittra verk äro "Törnrosens bok," "Amorina," "Det går an," "Kapellet" och "Grimstahamns nybygge" de mest— 114 —

bekanta. På tal om hans oerhörda förmåga att sätta sig in i och uppfatta olika lands och tiders egenheter m. ni., skrifver Bonggren: "Läs hans "Don Juan peni-tente," och du är i medeltidens Spanien; läs "Isidorus af Tadmor," och första seklets hellener uppstå för din syn, handla och tala ; läs "Maijam," och aposteln Paulus talar till dig precis så, som i sina odödliga epistlar!" Den af hans böcker, som i viss mån väckte det största uppseendet på sin tid, var romanen "Det går an," hvari han tog till orda för den s. k. "fria kärleken" gent emot de konventionella oupplösliga äktenskapen. Bokens tillkomst synes lätt förklarlig, då man tänker på Almqvists eget olyckliga äktenskap. Han gifte sig vid unga år med en tjensteflicka, hvars skönhet bedårat honom, men som i öfrigt var honom alltför underlägsen och olik, för att kunna bringa honom någon lycka. Hon tyckte icke om, att han satt

och skref; i motsats till honom saknade hon ordningssinne, men egde deremot ett ojemnt och ledsamt lynne. "Var det väl då," frågar Bonggren, "så underligt, att han, som redan på i82otalet tänkte på att emigrera, i* en mer än vanligt betryckt stund reste öfver Atlanten från alltihop?" Bonggren kallar Almqvist för Sveriges Dante och säger, att "båda dessa skalder egde samma jättefantasi, samma förmåga att inrymma alla sina diktaresyner inom ett organiskt belt. Ja. t. o. m. deras utseende är så frapperande lika, som en svensks anletsdrag kunna vara lika en norditalienares. Lika svårt som det är att anföra något särskildt poem eller annat stycke ur Dailies verk, emedan allt der hänger så vät tillsamman, lika svårt är det att citera något ur Törnrosens bok." Hvad utseendet beträffar, förekommer emellertid i en edition af Almqvists skrifter ett porträtt af A., hvars likhet med Bonggren sjelf är ännu mera slående änden af B. påpekade likheten mellan Almqvist och Dante.

AUGUST H. ANDERSON (Aruard, Hjalmar), poet, korrespondent. Född i

Yxnerum, Östergötland, den 20 aug. t866. Kom till Amerika 1886. Studerade en tid vid Augustana College. Hau är bosatt i Reed City, Mich., och har flitigt bidragit med korrespondenser, poem och uppsatser till Sv. Amerikanaren, Sv. Tribunen, Frihets-Baneret m. fl. tidningar. Under sin vistelse vid Augustana College lemnade han bidrag till den derstädes utgifna tidskriften Balder. Följande dikt var ett af hans bidrag till nämda tidskrift :

på mississippis strand.

I vester dagen gled, och kvällen sänkte Sin dunkla slöja öfver stad och land. Pä himlapellen tusen stjernor blänkte, Men böljan sof vid Mississippis strand.

Allt var så tyst. Jagensam stod och tänkte Uppå en tid som länge se'n försvann. På gräset daggen sina perlor stänkte Och i dess speglar mången fackla braun.

Då rullar upp, liksom ur djupets salar, Ell färgrik hägring för mill tankes syn Med bilder från den dunkla jordens dalar. Iklädda månens silfverglans från skyn.

Här såg jag bilder ifrån tider glömda. Långt bort i svunna seklers djupa famn, Då dessa nejder änuu lågo gömda I ensligheteus lystnad utau namn.

Dà svunno dagar och då svunno nätter Som nu i evighetens tysta graf. Och genom dalar öfver vida slätter Flöt Mississippi fram emot ett haf.

Men vilda snår beläckte då de stränder, Der tama hjordar betande nu gå. Och obebodda lågo dà de länder, Der menskosnillets underverk uu stå.

Dock, denna bild snart bleknar och försvinner;

En annan vid dess sida träder opp, Ocli samma snårbeväxta strand du finner, Och floden styr mot samma haf sitt lopp.

Men nattens stillhet öfver landen hvilar, Och ljusets tärnor små på himlabrou Se bleknande till strandens mörka pilar, Som stå på vakt kring ensligheteus tron.

Och månen tindrar uppå Bodens vatten, En ståtligsillverbro från strand till strand, På samma gång en skugga tyst som natten Ur snåren smyger fram till flodens strand.— 215 —

Och i dess spär en annan skugga följer Med en kontur dock mera hög och vild. Den stannar bakom snåren och sig döljer. Betraktande alltjemt den förres bdd.

En stämma höres i den stilla natten. Den ljuder hemskt likt ulfvens midnatts-tjut.

Dess eko glider öfver flodens vatten Med vaknad vind till andra stranden ut.

En skugga faller plötsligt uppå stranden, En annan högrest vid dess sida står Med blodig skalpknif i den ena handen Och i den andra skalp med yfvigt hår.

Då höres samma röst i natten ljuda. Men intet eko öfver nejden far: "Den pil var god ; hör, främling, den

skall bjuda Dig stilla dödssömn uppå stranden kvar.

Till intet gagn nu dödens synrör hvilar Vid sidan der titi en domnad hand. Men Röda Falkens tomahawk och pilar Fördrifva snart din ätt från fridlyst strand."

Så rösten ljöd, och skuggan der på stranden

Med segertecknet i sin hand försvann, Ocli sekleus dimma sjönk ned öfver landen,

Och tankens öga nya bilder fann.

Dock bilder ej ur fantasiens går-i ar. Men verklighetens, sådan bäst bon fans, Der nienskosnillets sköna minnesvårdar Re'u badade i tidens middagsglans.

En antian tid har uppgått öfver landen ; Med stadig band deri rör framåt sin plog. Och stolta städer resa sig vid stranden. Der vilden fram i forna tider drog.

Men kvällens stillhet djupare sig sänker På tröga vingar öfver stad och land, Och minnets tysta fé, då månen blänker, Går stickande på Mississippis strand.

OTTO E. ANDERSON (Otto), poet. Född i Norrköping den 17 maj 1867, den åttonde i ordningen af tio barn, med anledning hvaraf ban påstår sig ha fått namnet Otto. Genomgick skolan med goda betyg och reste på våren 1884 till Amerika, hvarest han sedan dess försökt sig på mycket med vexlande lycka. Han är bosatt i Minneapolis, Minn., och har lemnat bidrag till flera tidningar, i synnerhet Humoristen. 1896 utgaf han ett

dikthäfte med titel "På lediga stunder; visor och poem af Otto," innehållande mellan 30 och 40 dikter af skämtsamt innehåll. Han ämnar längre fram utgifva en ny bok med titel "Skrattsalfvor." Gift sedan hösten 1888, har han fyra barn. Anderson är en rätt Kod skämtare, och flera af hans visor äro ej så oäfna, äfven om de temligen ofta äro väl mycket uppsluppna, hvarom redan öfverskrifterna bära vittne, såsom t. ex. "Mäkamasb," "Min gamla skralla," "Jemt är det ryst-ningen som gör'et" o. s. v. En af hans bättre dikter är, trots de här och der förekommande satsbyggnadsfelen, i vårt tycke följande:

DKT ÄR SÄ SKÖNT ATT HBTA PAPPA.

När du utblottad är på allt, Knappt kläder 110g att kroppen skyla, Och nordanvinden blåser kallt I kanske femti graders kyla ; När slut del är med din kredit, Och mat och dryck du är lörulan, När bränsle icke fins en bit, Fast frost och is betäcka rutan, — Då är det sköut att heta pappa I

När björnar vakta kring ditt hus

På alla möjeliga ställen,

När du ej råd har bränna ljus,

Fast det är mörkt på sena kvällen ;

När intet arbete du får,

Fast du är flitig såsom myran ;

När hyresvärden ständigt går

Och kräfver dig på månadshyran. —

Då är det sköut att bela pappa I

När mycket stor familj du har, Och ungar svärma liksom myggen; När inga vänner finnas kvar, Ty allesamman vändt dig ryggen ; När barnen skrika efter bröd Och inga pengar fin's i pungen. Då lörst du lider verklig nöd — Att tigga är du nödd och tvungen, — Då är det skönt att heta pappa I

PHILIP ANDREEN, A. M. (Ph. A.), redaktör, kåsör. Född i Swedona, 111., 1867. Studerade vid Bethany College i Liudsborg, Käns., och tog afgångsexamen derifrån med graden A. B. år 1892, hvarefter han i tre års tid

var lärare i engelska språket och literaturcn vid Upsala College i Brooklyn, N. Y. Gift sedan 1895. Bo-— 222 —

satt i "Meriden, Conn. Studerade vid Yale College i och för vinnande af fil. doktorsgraden. Under sin läraretid i Brooklyn skref han en längre tid regelbundet i tidningen Framåt eu krönika i kåseristil med öfverskrift "Utan rubrik," röjande en solljus blick på lifvet och menskligheten, hvarför ock den mera ortodoxt stränge dåvarande prestmanueu C..G. Norman vid ett tillfälle anmärkte i en omisskännelig ton af förebråelse, att hans vän A. "talade väl om alla menniskor."

WILLIAM ANDREWS, poet, novellist, Född i.Stockholm den uapril 1S72. Vid 13 års ålder hade ban genomgått Clara skola, eu privatskola och läst för en studerande. Var derpå någon tid anställd som springpojke vid Vårt Land och reste vid 16 års ålder till Amerika. Här har han arbetat på skilda platser, äu för farinarc, än som timmerhuggare och tapetserare. Sedan 1894 har ban anställning som "clerk" i en tnöbel- och likbesöijningsaffär i Esca-naba, Mich. 1893 gifte han sig i Chicago, lian har två barn. Sedan flera år tillbaka har han lemnat såväl prosabidrag som poesier till åtskilliga tidningar, bl. a. Humoristen, Sv. Tribunen, Sv. Kuriren, Sv. Folk. Tidning, Sydvesten!, Rockfords-Posten, eu engelsk lokaltidning m. fl. Sjelf säger han, att det är mindre i lians smak att skildra händelser än att teckna karaktärer. Hans småberättelser visa också detta. Hans dikter äro i allmänhet af skämtsamt innehåll. Dock har ban äfven skrifvit flera, som bära en allvarlig prägel. Som prof på Andre** diktkonst kunna följande två stycken tjena.

I RN CIGARRLÅDA.

Uti min nedre byrålåda

Eu massa skräp det är.

Dock stundom lyster mig att skåda,

Hvad allt som hamnat der.

Och härom kväll'n det hände så,

Att i ett höm jag hitta' på

E11 låda, märkt "Havana."

Och allra öfverst der jag såg En rosenknopp, som vissnad låg. Jag mins, när röd den rosen var, Jag milis två sköna läppars par, Jag mins, hur ömt de kunde le, Hur stundom trotsigt logo de; Men af de löjens gudapar Jag vet ej, hvilket skönast var.

Jag uiius......jag mins

Eu kyss på lek

Bak åldrig ek —

Och denna rosenknopp.

Jag lyfte den med varlig hand.

Och der......der var ett strumpeband.

Jag mins, när detta band jag fann. Jag mins ett ögonpar, som brann. Jag lågan mins i deras natt Mer härlig än eu kungaskatt, Mer djup äu hafvets hvita sand Och fjerran liksom hafvets rand.

Jag mins......jag mins

Ett ömt: "Min vän,

Farväl I" Och se'n

Ett tappadt strumpeband.

KLOSTERLIK.

Ack, om jag hade lefvat tre hundra år tillbaka !
Då munk jag skulle blifvit med dubbel isterhaka,
Med liten runder måge och näsa, som stack opp
Likt mellan tvänne rosor en liten rosenknopp.
Om morgon', då eu broder i köket redde gasen
Och ordnade med frukter och blandade till såsen,
Då satt jag ner i köket, på stol af gammalt slag.
Och många muntra strofer med kocken bytte jag.
Se'n allt fått rätta smaken, och faten voro fulla,
Då rund och trind jag skulle ned källartrappan rulla
Ocli tappa vin ur faten, som täckts af seklers dam,
Och stora gamla stenkrus jag skulle taga fram.
Se'n på det långa bordet buteljerna jag rada' —
Nog snart de leder brötos af klosterbröder glada,
Så skulle näsan rodna, och bälten lösas °PPt
Och skauitet skulle gnistra likt vinet i sitt lopp.- 117 —
När mörka gången svartnat i stilla aftonstunden, I källarn läst jag trifdes, som älskarn trifs i lunden ;
Der taket hvälfdea öfver det vin af ädel stam,
Der muntra skaran möttes vid sång och lustigt glam.
När slutligt solens strålar smog'genom källarns gluggar, Jag låg på källargolfvet bland koppar ocli
bland muggar, Med feta händren knäppta uppå min måge runa
Och kysstes uti drömmen utaf en pur-purmund.

GÖSTA AXELSON (Göstax, G. A., Gax, Gösta Axn),]>oet, redaktör. Född i I .ena, Vestergötland, den 5 juli i860. Kom som litet barn till Venersliorg. Genomgick folkskolan och blef derefter lärling lios stadens förnämste sadclma-kare, der ban på tre år "lärde till gesäll." Fick derpå plats hos Anders Carlson, som just då uppsatt Sveriges första mekaniska skofabrik. Carlson, som fann, att Axelson hade mera smak och anlag för läsning än för skomakeriet, lofvade att hjelpa honom, om ban kunde taga sig in i tredje klassen i storskolan vid höstterminens böljan. A. hade blott två månader på sig, uien pluggade dag och natt och var den ende af 26 inträ-dessökaude som godkändes. Carlson skaffade A. matdagar i stadens finare familjer; kläder, böcker m. m. förtjena-de A. sjelf soin informator. På våren 1882 tog han studentexamen ocli erhöll omedelbart derefter en förmånlig anställ-ning som informator. Efter att senare ha på två år genomgått en 3-årig kurs Göteborgs handelsinstitut, hvarest hsn på grund af goda rekommendationer erhållit en friplats, fick lian plats som bokhållare hos en af stadens största handelsfirmor. Sommaren 1886 reste ban till Amerika och hamnade i Winnipeg, Can., utan en cent i fickan, men fick snart genom bemedling af konsul Öhlén sysselsättning dels som öfversättare, dels som sekreterare i Skandinaviska natio-

nalföreningen. I förening med Öhlén grundade Axelson tidningen Den Skandinaviske Canadiensaren och blef dess förste redaktör. Ej långt derefter lemnade Axelson Canada och slog sig ned i Minneapolis, Minn., hvarest ban först fick plats vid Sv. Am. Posten som an-noiisageut och biträdande nyhetsredaktör och ett år senare grundade tidningen Brudkronan, hvilken redan ett halft àr derefter utgick i 5,000 exemplar. Axelson blef, som han sjelf säger, "frusen ut" af den person, som bekostat företaget, och tog plats som bokhållare hos land- och

emigrationsfirman A. E. Johnson & Co. i St Paul, hvarest han stannade sex år. Erbjuden plats som hufvudbokhållarc och förste man hos emigrations-agenten Gus Broberg i Chicago, 111., flyttade lian dit och bestrider vid sidan om sin 'ookbållareplats äfven befattningen af annonsagent vid Humoristen. Axelson var den förste svenske student, som ingick i goodtemplar-orden i Sverige, men här i landet liar han funnit alltför mycken oenighet mellan ledarne i Fagda orden och derför dragit sig tillbaka. Gift sedan 1891 liar ban tvà barn. Axelsons poetiska alster ha i allmänhet varit egnade vänner ocb bekanta ocli således af mera enskild natur. I Brudkronan skref lian dock flera dikter. Sjelf anser ban sin poetiska ådra "känslig, fast outbildad." Här följer en dikt af honom.

O, TÄNK P* MIG!

O, tänk pà mig, när årets tolfslag ljuder Higtidligt dånande i nattens stund ; När sucken smyger och när känslan sjuder

Från djupet af ditt hjertas rena grund. När ögats strålglans sig med stjemans viger,

När nya året ur sitt intet stiger, O, tänk på mig!

O, lid med mig I Det svalkar ljuft att finna

En tår på kinden ur ditt öga blå. Hj kvalens lågor dà så dystert brinna,— 218 —

Och lugnare mitt hjerta då kan slå. En stund hos mig din tanke väl vill stanna,

Det käns så ljuft uti min heta panna, O, lid med mig!

O, bed för mig, när nattens stjernor klara Som hoppets stråla i den tysta kväll, Att natten i min själ må sig förklara Och fridens änglar bo uti dess tjäll. En bön från digar som en ängels stämma, Eu bön från dig kan hjertats oro hämma, O, bed för mig !

O, glöm ej mig! Vid nya dagars möte, O, må de binda dig ett rosenband Af idel fröjd och gjuta i ditt sköte En blomsterskörd från hoppets sälla land. Och må ej tidens flygt sin stämpel trycka På din gestalt! Nej," njut en ständig lycka! O, glöm ej mig !

B. E. BENGTSON, poet. Idkade någon tid studier vid det svenska läroverket i Wahoo, Neb.,men måste på grund af fattigdom afbryta dem. Han slog sigder-på ned i Axtell, Neb., hvarest han lifnär sig och sin familj med att hålla engelsk skola. Han har skrifvit flera dikter såväl på engelska som på svenska. Enligt Linder har ett och annat deraf varit "storståtligt till anläggning, tanke och uttryck, om ock något bristfälligt i hvad det rent språkliga angår."

SOLOMON BERGSTEDT (S. B-, S. B-dt), poet. Född den 19 maj 1863 i en fredlig landtby ett stycke från den lifliga köpingen Ljungby belägen "bland ljungen i fattiga Småland," berättar han sjelf och fortsätter: "Under vård af ömma föräldrar förflöto mina 17 första år der-hemxna, hvarest

"Ek och lind och björk ocli al

Beskugga mina lekars dal."

Derefter tillbragtes någon tid i det sköna Halmstad. De 13 sista åren (detta skrefs i aug. 1897) har jag tillryggalagt på predikantbanan. Mina teologiska studier, som afslutades 1890, utfördes i Stockholm under öfverinseende af den från amerikanska frihetskriget bekante öfversten K. O. Broady, hvilken är Betelseminari-ets rektor. Mitt sista hem i Sverige var

Malmö. Derifrån for jag den 30 aug. 1892 till "det stora landet i vester." Hu religiös sångbok benämd "Jubelklangen", utgaf jag i Sverige år 1887 och bidrog derjemte med alster till åtskilliga sångböcker och tidningar. I Amerika ha mina "bitar" varit synliga i Nya Vecko-Posten, Missions-Bladet, Ungdomens Banér, Minneapolis Veckoblad m. fl., samt i några sångböcker." 1897 utgaf B. ett dikthäfte, "Ljungblommor," innehållande bortåt too poem, de flesta religiösa och nästan alla synnerligen ledigt skrifna och af läsvärdt

innehåll. B. är synnerligen en poetisk natur, och lians dikter röja menniskokärlek, varm religiositet och allvar. Ett af hans poem följer här:

TVIFLET.

Tviflet är en mörkrets snara, Lagd i vägen för oss alla Och vi löpa jemt i fara I dess hemska giller falla.

Det sig ter i religionen Likasom i politiken; Öfver kyrkan, öfver tronen Det sig höjer i "kritiken"......

Öfver allt det märkes råda — Ibland fiender och vänner — Twr ej, hvad det ej kan skfala. Hoppas ej, hvad det ej känner.

Ej det vill af kärlek veta, Känner icke till, hvad frid är ; Vill bland tidens skräp helst leta — Trifves bäst, der allt slags strid är.

Städs det höres resonera, Hånfullt le och bittert klandra ; Önskar ensamt få regera, Sig till gagn, att stjelpa andra.

Det i kyrkan djefvnlskt smilar — Sitter helst i nedre bänken — Sänder folket giftets pilar : "Troil ej ! Kritiseren ! Tanken I"

Då i ljusa barndomstiden Glädjen ler i menlöst hjerta, Ilat det tänder, grumlar friden, Glädjen flyr — den byts i smärta!

Se'n i lifvets alla skiften Gift i gyllne kalk det blandar — Och förföljer ned i griften OfTreu — dessa fallna andar.- 219 —

Dm till flygt i ljusa ringar Dufvan sig mot höjden lyftar, Klipper tviflet hennes vingar — Så värt fall det blott åsyftar.

Alla tider, alla stunder Lyckas så det offer snäija, Att det lifvets rosenlunder Vet i spöklikt kaos färga.

Att det rena själar fälla Må och split bland vänner vålla, Vet det sig så "ärligt" ställa — "Sanningsglaset" för oss hålla.

Bed ocli vaka ! Vårda friden ! Tro och älska ! I,ef och hoppas ! Att ej — tviflets slaf i tiden — Tistel på din grafhög knoppas.

IVAN BROSTRÖM (Navi), korrespondent, poet. Född den 25 aug. 1862 i Kristinehamn, der fadern är boktryckare och tidningsutgifvare. Efter genomgången kurs i elementarläroverket derstädes ingick hjii 1878 vid faderns tryckeri och arbetade der till 1883, då han fick anställning vid kungliga boktryckeriet i Stockholm. 1884 reste han till Tyskland och arbetade på ett af de största tryckerierna i Berlin. På sensommaren 1885 företog han en studieresa till flera af Tysklands större städer. I dec. återkom ban till Kristinehamn och öfvertog ledningen af faderns tryckeri. Under dennes vistelse som riksdagsman i Stockholm 1887 skötte B. redaktionsbestyren och erhöll samma år, bland 167 sökande, ett resestipendium af svenska staten för att i utlandet vidare utbilda sig i sitt yrke. Den 19 aug. 1887 ankom han till New York; arbetade under första tiden der och i Brooklyn, senare i Chicago och Röck Island, 111., samt i St Paul, Min*., ömsom på svenska, tyska och engelska tryckerier. Under 1889 var han någou tid jemte O. A. Linder egare af Svenska Romau-Bludet i Minneapolis, Minn. I nov. reste han till Portland, Or., och har alltsedan dess uppehållit sig på vestkusten, — de första fyra åren i Oregon ocli Washington samt sedan dec. 1893 i såväl södra som mellersta California. Han har f. n.anställning» ett större tryc-

keri i \San Francisco. Broström har under siu vistelse i Amerika skrifvit en mängd korrespondenser till sin faders tidning i Sverige, ett och annat bidrag till Vestkusten samt många glada visor i enskilda lag. Han är (för att citera O. A. Linders omdöme om honom) "humorist och en förmåga och ofantligt produktiv, ehuru det mest kommer hans faders blad till godo."

ALEXANDER BRUNNÉR, poet. Född deu 15 juni 1874 i Stockholm, der fadern var grosshandlare. På mödernet härstammar B. från den Brunuerus, som var professor i Upsala på Svedbergs tid och intager ett framstående rum som psalmdiktare. Vid 14 års ålder skref Bruunér sitt första poem, det första af de här nedan återgifna, hvilket

var ställdt till hans då redau aflidna moder. Tre år derefter skref ban "En hösttanke" och ett àr senare "I skymningen" samt "En månskensfantasi." Detta är, skrifver han sjelf, "de poem, som inleda det författareskap, hvars bästa alster hamnat i glömskans papperskorg, der de dock, tack vare mitt eget goda minne, i fragmentariskt tillstånd kunna framletas." Som yngling böljade B. skrifva korrespondenser i Stockholms Nyheter, hvars redaktör, G. Renholm, berömde honom för hans "ovanligt lediga och raska stil." Efter alt i öfver ett års tid ha varit förenad med tidningen, vann B. inträde i Vårt Land, men stannade der endast en kort tid, enär studierua — han var just dà i färd med att taga studentexamen — upptogo all hans tid. Till Amerika kom han i egenskap af Nya Dagligt Allehandas legitimerade korrespondent och har här under de senaste åren lemnat åtskilliga poetiska bidrag till Hemlandet och Sv. Amerikanaren, hvaijemte han under tvänne terminer studerat vid engelska luth. teologiska seminariet i Chicago. Under dr Ranseens tjenstledighet sommaren 1897 förestod Bruuuér lians församling, den sv. ev. luth. Getsemanekyrkan. Sin po-— 220 —

etiska utbildning har B. (oreträdesiris erhållit från den tyska literatureus alster. "Hvad jag i synnerhet uppehållit mig vid och fortfarande med intresse studerar, är den germanska folkdiktningen," skrifver hau. Att han är en verklig skaldenatur, skönjes redan af hans tidigare alster, af hvilka två återgifvas här.

min moder.

Min moder, ack, mitt hjerta brinner

Af längtans ve, Och tår på tår från ögat rinner

Af saknads ve. Den hela natt, deu bela dag

Dig söker jag, Men hur jag söker, dig jag aldrig finner.

Det är sà glädjelöst att vara

Förutan vän, Att låta känslan, soln den kommit, fara,

Ej dela den, Att anförtro blott eget bröst

Så sorg som tröst, Eu främling lik bland fräinlingarnee skara.

Det är så tungt att ensam vandra

Sin stig framåt; Att finna rätta vägen ibland andra,

Det är sä svårt; Sär utaf mörker himlen höljs.

Hvar stjerna döljs, Då är så dystert enslig led att vandra.

Dock har af dig, min mor, ett minne

Jag ännu kvar: Du lärde detta unga sinne

I forna da'r, Hvar glädje fins ocli ljus och tröst

Till lifvets höst. Och hur vårt sanna mål en gång vi hinne.

Min moder, ack, mitt hjerta brinner

Af längtans ve, Och tår pà tår från ögat rinner

Af saknads ve. Den hela natt, den bela dag

Ett linier jag: Att jag i himlen snart dig återfinner.

mAnskenskantasi.

Det susar så sakta emellan blad och gren. Augustimåuen glimmar öfver furorna alltre'n.

Det blir så mörkt i skogen och på den gröna äng.

Dà stiga de små clfvorua ur inossbäddad säng.

Men jordens söner slumra till roså sakte-lig.

Och hiuileu hvälfver vida ut öfver jorden sig.

Då lösas själens fjettrar, då slitas hennes baud.

Då söker hon åter sitt fädernesland.

Hon söker, tills hon finner uti Gud faders hus

Den boning, der bon först såg den Eviges ljus.

Hon söker, tills hon finner igen den ljusa strand,

Der hon med hvita änglar förr fått vandra hand i hand.

Och då vid de brusande elfvarnes gång Dess harpas toner blandas med de saligas sång.

Hon söker, tills hon finner sin Herres Jesu famn

Och nämnes utaf honom med ett nytt och härligt namn.

Dà får hon glömma, glömma all nöd och alla brott,

Som under sin förnedringstid hon lidit och begått.

Dà blifver i Guds krona hon sjelf en ädelsten,

Som glindrar soui en stjerna i den tysta uatten se'n.'

ANTON CARLSON (C-n, A. C-n), redaktör, korrespondent. Född i Äbyha-gen, Kalmar län, den 17 okt. 1859. Genomgick Oskarshamns lägre elementarläroverk och Schartaus handelsinstitut i Stockholm. Någon tid efter skoltiden var han på kontor hos spanmåts-handlarefinnori Stockholm och i Oskarshamn, tills han på våren 1881 reste till Amerika. Här fick lian anställning i klädesaÉFär och uppehöll sig för det mesta i Chicago, der han på hösten 1883 någon tid var privatsekreterare hos den ryktbara skördemaskinuppfinnaren Cyrus McCortniek. Såsom god vän till tidningen Svithjods i Des Moines, la., utgifvare Otto Nelson kom Carlson på— 221 —

»len (orres kallelse till Des Moines den i tuars 18S9, för att såväl vid tidningen sora vid Iowas statsbokbinderi, hvilket Nelson öfvertog den 1 maj samma àr, biträda denne i hans vidtomfattande affär. Den i okt. samma år lemnade C. F. Falk sin befattning som Svitlijods redaktör och efterträddes af Carlson. Den t juni [S95 blef C. jemte C. L. Olesou och Ed. Hult egare af tidningen. C. har bela tiden redigerat tidningen utom mellan den 1 juni och medio af sept. 1896. Han har vid sidau om denna verksamhet skrifvit Amerika-bref till tidningar i Sverige samt lemnat bidrag till amerikanska publikationer. Han är hög frimurare (innehar 32 graden). Vid Des Moincs-distriktets "Consistory" är ban den ende frimurare af svensk börd, som stigit sà högt inom detta vidtbekanta ordenssällskap.

GIDEON CARLSTRÖM, poet. Född i Göteborg den 8 maj 1867. Gick i Rodhes privatskola och i Göteborgs latinläroverk, hvarefter ban en kort tid var anställd å kontor och i handel. 18S4 reste han till England och vistades der hos den sedermera så beryktade sjömans-presten J. A. Dalén i West Hartlepool, en vegetarian, nndeskådare, hypnotisör och fritänkare, som i sinom tid blef afsatt från prestembetet. Efter ett års Irortovaro besökte C. Sverige och stannade derpå i England till våren 1888, då han åter besökte sin födelsestad. I England arbetade han tillsamman med Dalén ined utgifvandet af tidningeii Svenske Sjömansvännen. Carlström hade redan tidigt böljat smida riui, och 1887 såg han för första gången ett af sina alster i tryck. Det var ett poem med öfverskrift "Till qömansvännen," hvilket Göteborgs Handels- och Sjöfarts-Tidning intog, och som innehöll en uppmaning till Sveriges folk att genom gåfvor bidraga till en julfest för de skandinaviska sjömännen i Hartlepool. Resultatet blef godt. Rika gåfvor inflöto

till julfesten. I sept. 18S8 utvandrade C. till Amerika och stannade tre år i Worcester, Mass. Derifrån flyttade han till Brooklyn och- så till New York, stannade der i tre år ocli har sedan dess varit bosatt i Providence, R. I. Uuder sin vistelse här i landet har han haft anställning i manufakturaffar, såsom handelsbiträde och tysk och svensk tolk

samt dessutom vid olika tillfällen varit medarbetare i flera sv.-am. tidningar. Han gifte sig 1892 och har en son. Sina grundsatser har han framställt så : "I religion såväl som]ioesi är förnuftet min öfversteprest och naturens rike det allra heligaste. På forskningens och vetenskapens falt önskar jag följa med min tid." Carlström har skrifvit en mängd tillfällighetsdikter i glada lag, vid fester o. d., men också poem af gedignare halt. Flera af dessa ha varit införda i tidningar i östern, särskildt Worcester-tidningen Skandinavia. Han liar äfven skrifvit dikter på engelska. C. är en ledig versifikatör, och han väljer goda ämnen. Sällan har den amerikanska nationalsyndén mammonsdyr-kan erhållit ett kraftigare dråpslag än i Carlströms dikt

GULDETS MAKT.

Man talar om en evig Gud, Som styrer allt i verlden, — Som medelst sång och böneljud Man hyllning ger på färden 1 — Men likt, när fordom berget skalf I fader Mose dagar, Man dyrkar ännu Guldets kalf.... Och glömmer Herrans lagar ! —

För penningen man vågar nllt, Sin heiler och sin ära. Och dollar'n barden Guds gestalt, Soin vi i sinnet bära. At honom hvarie dag, som går, Vi verklig dyrkan skänka ; Han öfver allas hjertan rå'r, — På honom alla tänka.

En andans man, med frodigt hull Blot flärden höres dundra. Han gör det blott för Kristi skull, Så säger lian ; — vi undra,— 228 —

Otn pastorn ilroge andans pitt Och villigt läste bönen Med samma känsla, samma nit, Om ban ej droge lönen.

En man må land och riken sett

Och ega höga anor......

Må hafva snille, bokligt vett

Och följa goda vanor 1

Men pengar, pengar saknar han

Och derför intet väger

Mot den, som ingen lärdom vann

Men några dollars eger !

För pengar glömmas far ocli mor —

Och månget heligt minne......

Förrädas både vän och bror......

Förbittras månget sinne! För pengar får den rike rätt,

Den fattige blir slafven......

Och Mammons barn de spåras lätt, Ty guld utmärker grafven. —

"In God we trust." De orden stå På dollarstyckets sida. Men hvilken Gud, jag fråga må, Ar det, för hvem vi strida ? Vi svaret utan tvekan fällt; — (Det stort besvär ej vållar), Tv vår förtröstan ha vi ställt Till allmakts-guden Dollar 1

Amerika 1 Du rika land, Du jordens paradis I Rrvt dina gyllne bojors band, Gif dygd och heder pris ! Då först du värdig är ilen krans, Som Jlil och »ville ger. Då stråla skall med högre glans Ditt fiia stjernbanér!

CARL EBBESEN, redaktör. Född den 8 mars 1855 i Stockholm, der fadern var delegare i firman P. A. Nordstedt & Söner och förestod dess stilgjuteri och galvanoplastiska etablissement. Genomgick Clara högre elementarläroverk och försökte sig sedan på litet af hvaije: var stilgjutare, svarfvare, instrumentmakare, mekanisk arbetare, typograf och "fick t. o. m.—skrifver han qelf — den galna idén i hufvudknoppcn att gå in vid kongl, operan." I den roliga och välskrifna sjelf biografi, Ebbesen sändt oss, heter det vidare: "Jag blef antagen som

elev, men gubben fars vänner gjorde slut på galenskapen, och väl var det. Har alltid varit en orolig själ, men kan glädja

mig åt att ha en bestämd och oböjlig karaktär. Far min plägade alltid kalla 111ig "en uppkäftig lymmel" och slog vid ett tillfälle af mig hatten midt på sjelfva Norrbro, för det jag ej ville taga af densamma för "hans majestät" konungen, med hvilken jag ej hade den äran att vara personligen bekant. Har alltid varit en frihetsälskande rabulist och längtade omotståndligt efter den stund, då jag kunde få skudda Sveriges stoft af mina fötter. Första året i Amerika (1880) var för mig ett liundàr i ordets fullaste bemärkelse. Kom till Chicago, lörsökte få arbete som sättare, misslyckades, tog Gud i hågen ocli begaf 111ig i sällskap med andra "greenhorns" till Iowa, der jag i sommarhettan arbetade på Biirlingtoii-jernvägen. Som jag var fullständigt hemmastadd i engelska språkets läsande och skrifvande, lyckades jag inom kort få plats vid en engelsk veckotidning och arbetade vid flera sådana, tills jag fick anställning vid Vestra Poslen i Omalia, Neb. Reste derpå till St Paul, Minn., kotn in vid Skaffaren, der vännen Stockenström med ràd och dåd hjelpte mig på trafven. När han gick in vid Hemlandet, reste jag till Chicago, blef der bekant med kyrkoherden Lindskog, då pastor vid Sv. Fria kyrkan i Rockford, 111. Följde med honom dit och ingick med honom i kouipani om publicerandet uf Rockfords Allehanda, hvilken tidning slutligen gick 1 putten. Antog då plats som reporter vid engelska dagtidningen Gazette och sedermera vid Star. På många landsmäns inrådan "startade" jag 1889 Rockfords-Posten. Arbetade och half-svalt under ett par års tid. Knogade 18 timmar om dygnet och sof 6. Lyckades arbeta upp affären, bildade ett bolag, och nu går allt som en dans. Rockford-sveti-skarne ha varit mycket hyggliga mot nig, och i gengäld har jag uppoffrat mina bästa krafter i deras tjenst. Är lyckligt gift med dottern till en välmående far-mare vid Chisago Lake, Minn., och har min kära hustru till stor del att tacka för— 223 —

mina framgångar. Ar ej längre ostadig, tycker om att stanna hemma om kvällarne, egnar mig med lif och själ åt tidningsarbetet, gör ofrivilliga misstag en och annan gång, men bemödar mig allvarligt att med heder fylla tidningsmannens allvarliga och svårlösta kall.'*

CARL EDWARD ALFRED FRIBERG (Don Carlos), minnestecknare, novellist, redaktör. Född i Stockholm den i dec. 1859. Genomgick Stockholms Lyceum och tog studentexamen 1878. Emigrerade samma år till Amerika. Slog sig ned i Chicago; bereste Minnesota följande året. Skref några poem i Sv. Tribunen 1878 och påföljande år eu del reseskildringar fra 11 Red River-dalen och St Croix-flodområdeua. For till Sverige 1X80. Anträdde 1882 en fetnårig resa genom Ryssland, Tyskland, Österrike, Balkan-länderna, Palestina, Turkiet, Egypten, Tunis, Italien, Frankrike ocli England och skref resebref till tidningar i Sverige, i synnerhet Ostgöta-Correspondenten. 1887 återkom hau till Amerika. Redigerade året derpå den i Philadelphia utgifna stora svenska illustrerade familjebibeln, skref en liten historisk afhandling: "Pennsylvanias grundläggning," införd i Skaudinavia, samt brel till samma tidning, Nordstjernan m. fi., under åren 1887—90, då ban flyttade från Philadelphia till New York. Under det första halfårct 1897 var ban biträdande redaktör vid Valkyrian och blef i juli redaktör för Svenska Amerikanska Pressen. Han läser på filosofiska graden och hoppas kunna fulllwrda kursen under stundande vintertermin. Dessutom bar han under arbete två indiska noveller, som lära utkomma till julen. Friberg har i Sv. Am. Pressen skrifvit en praktisk-filosofisk artikelserie: "Ur menniskolifvets intressen," och i Valkyrian en serie intressanta skildringar under rubrik : "Småplock och minnesax, samlade med sax och penna under ett tjugoårigt sträfvande å menniskolifvets skilda falt."

CARLOS GOLDKUHL, redaktör. Född å Karlsborgs fästning i Skaraborgs län den 1 jan. 1862, men erhöll sin första uppfostran i Vexjö, dit fadern som var läkare, sedermera flyttade. Vid sjökrigsskolan i Stockholm utbildades G. till sjöofficer, deltog derpå i flera expeditioner och befordrades till sekondlöjtnant vid flottans station i Karlskrona. "Af naturen utrustad med ett mycket skarpt förstånd, men också med ett nervöst, nästan excentriskt temperament, hängaf han sig — skrifver en hans minnestecknare — nästan allt för mycket åt de nöjen och förströelser, som i så rikt mått erbjudas en ung, begåfvad sjöofficer, och detta blef hans olycka. Efter sitt afsked från flottan vistades lian uågou tid i Sydamerika och kom till New York i oktober 1888. Under skiftande öden uppehöll ban sig der och i Boston till påföljande år, då han erhöll anställning som redaktör for den nybildade tidningen Fosterlandet i Worcester. Sedan denna i januari 1890 gått omkull, fastades han vid

Skandinavia, der ban arbetade som tidningens hufvudredaktör till i juli 1893, då han reste hem till Sverige. I Vexjö arbetade Goldkuhl vid Smålandsposten i ett års lid, men det lugna småstadslifvet tilltalade ej hans oroliga lynne, och på hösten 1894 återvände han till Boston, blef redaktör för Argus och arbetade der till på hösten 1895. Det bröstlidande, hvarmed han då befans vara behäftad och som hastigt utvecklade sig, tvang honom att söka sig in på en privat vårdanstalt i Dorchester, Mass., der ban erhöll god vård och der ban undergifvet, ja, nästan med förnöjdt sinne afvaktade slutet." Den 12 jan. 1S97 afled ban. Goldkuhl egde en kraftig stil och en ovanlig arbetsförmåga, ett lefvande intresse för tidningsmannakal-let samt ett vänligt, gladt och anspråkslöst sinnelag.

W. HELLBERG (Hell, H-g), korrespondent. Följande skildring af Hellbergs lif är oss välvilligt meddelad af J.—

Suudvall: Född den 6 april 1862 i Broby socken, Skåne, i en by med det egendomliga namnet Hades. "Man kan ju kalla sig för Hell, då man kommer från Hades." Tidigt föräldralös uppfostrades lian hos sin morbror, skolläraren Per Månson, af hvilken ban äfven lärde urmakeriyrket. Gick sedan i lära i Helsingborg och blef tidigt sin egen mästare i Hessleholm, der lian stannade i fem år. Reste på våren 1886 till Amerika och landade i St Paul, Mina., der ban genast grep sig an med att lära språket för att kunna bli sin egen. Reste derefter till Fargo, N. D., der han hade oturen att förlora hela sitt lager i den stora eldsvåda, som 1S93 hemsökte staden. Med sin vanliga energi var ban snart på fötter igen och profvade lyckan i Minnesota samt kom 1895 till Sioux City, la. Har skrifvit vers, sedan ban var en liten pys, då han böljade skrifva öfver "gubbame" i katekesen, men liar ej haft inånga af sina alster publicerade. II. är en ovanligt energisk och driftig affärsman och sköter sin affär som en Uel karl. Är gift och fader till fyra barn.

GUS. HIGGINS. poet. Signaturen Lomax (Magnus Nilson) skref en gång under ett porträtt af Higgins: "Så ser ban ut. Humoristens glade tecknare. Förarga honom. Gör honom en tjenst. Älska, vörda, förbanna, smickra, inter-viewa, hata, förakta, sparka, ja — måla af honom. Ändock är ban samme jovialiske konstnär, för hvilken allt i lifvet synes rosenrödt. Född. När, litar eller hur, vete foglarne, men konsten att älska och blifva älskad. Den känner han. Mauucu besitter många fel. Såsom att. Ett godt hufvud dväljes dock nedanför det yfviga håret, och i hans bann klappar ett svenskt hjerta. Gif honom ljus. Luft. Frihet. Svensk-ame-rikaner skola då framtida i eu annan dager se en af Sveas största söner. Detta ljuder öfverspändt. Är dock santi"

Higgins är ovedcrsägligen den förnämsta konstnäisnaturen bland alla våra penntäktare. Han är en i hög grad mångsidig och begåfvad personlighet. Störst som målare och tecknare, i syu-uerhet porträttritare, inom hvilket fack han torde stå oöfverträffad, har ban äfven skapat sig ett namn som skådespelare, sångare, mandolin- och guitarrspe-lare samt diktare i den glada genren. Ehuruväl han äfven som tecknare figurerar i denna bok (Åkerbergs m. fl. porträtt äro ritade af honom), är det dock förnämligast i sin egenskap af poet ban här presenteras. Han bar i Humoristen skrifvit ett stort antal sånger och visor i Bellmans-stil, och det enda som med fog kan anmärkas mot lians diktning är, att den är för mycket benägen att slå öfver i cynism och alltför öfyerdrifvet skojfrisk uppsluppenhet. Higgins skräder icke på orden, när ban diktar. Derför blir del äfven svårt att i ett verk sådant som detta, hvari intet borde förekomma, som kan såra någons sedlighetskänsla eller förefalla någon ömtålig natur anstötligt, och der man således icke utan vidare kan intaga hvilket bell- eller vadmanianskt eller dermed beslägtadt stycke som helst, göra full rättvisa åt den diktarklass, sotu Higgins tillhör. Emellertid firmas bland hans visor sådana, som trots sin realism icke gerna böra kunna väcka anstöt. En dylik återgifves härnedan efter följande af Higgins oss tillsända versifierade sjelf-biografi:

Jt>, ett porträtt, en biografi! Kan man blott grina nu låta bli. Så här min hjessa är ungefär, Fast fotabjellet ej synligt är. I>et toge trycksvärta mer än så Att publicera de pråmar små. Af ekonomiska skäl en kam I min peruk sällan halkar fram. Glasögon nyttjar jag blott för syn — Högst sällan eger jag några "gryn" (penningar). Född uti Stockholm år '63 Af bättre bondfolk, 0111 jag får be. Elementarskolans femte klassJag gnodde genom med bättre pass. Se'n (or Perseus, Pilo tys vän, Jag boija' måla, för deu och den. Kom till "Amedrikas" fria land Ar '79, med blod i brand. På hvarje större tidnings-"oßis" Jag ritat gubbar på eget vis. Beundrar fruntimmer, dricker öl, Är aldrig ute nà'n natt på söl. Är alltid skojfrisk, ej trumpen, sur, För skämt jag alltid kan stå på lur. Och se'u han

dog, Ville Åkerberg, Jag lunkar ensam, men håller färg. På "parties" spelar jag mandolin, Går alltid klädd i ett bredt bondgrin. För Bellman alltid jag varit svag Och håller styft på ett festligt lag.

"BUSEN."

Hel.: "Old black Joe."

Utan ett hem.

Förkastad, hungrig, trött,

Domuad hvar lem,

Från hvarje dörr utstött —

Borta hvar vän

Från svunnen välmaktsdag.

Då lyckan oblidt flydde undan

Mittfamntag.

Kör:

"Ut med busen I" Trött, förfrusen — En spark, ett glåpord blott, Förbannelser och hàn förljufva Busens lott.

Min drömda brud,

Som grymt mig öfvergaf —

Kärlekens bud

Mig gjorde hennes slaf.

I ett palats

Bland nöjens vstra verld

Hon har forglömt den ed hon svor n:ig

Blott för flärd.

Oin på en krog

Jag söker hvila ut.

Märker man nog,

Att min kredit är slut.

Grinande då

Hvar kypardräng anser

Sin pligt att håna mij, ' ca b.ise"

Mer och mer.

Hvem bryr sig väl Om busens usla jag ? Sjuk kropp ocb själ, Eländig, matt och svag,

Hvem täljer väl De hjertekval, som jag Fått utstå under lifvets skiften Hvarje dag?

Bägarn i kras

Mot evighetens strand —

Flaska och glas

Nu fallit ur min hand.

Hjertat är tyst,

Som, fastän brustet, slog,

Ocli busen kastas ej mer ut fràu

Någon krog.

Kör:

"Ut med busen 1"

Trött, förfrusen —

Ett lif af sorger tungt,

Från ojemn strid nu hvilar stilla

"Busen" lugnt.

CARL GUSTAF HÅRD (Calchas), redaktör, kåsör. Om vi ej minnas alltför orätt, var det àr 1895 som följande notis genomgick deu svenska pressen: "Den siste af sin ätt grefve Carl Gustaf Hård, har i dagarne afrest till Amerika för att der bryta sig en bana. Redan under sin skoltid och Upsalatid hade han gjort sig bekant genom sin begåfning och sin sympatiska karaktär och intog en framskjuten ställning i studentlifvet. Efter aflagd juris kandidatexamen böljade ban tjenstgöra i Svea hofrätt, men öfvergick efter någon tid till tidningspressen och hade förmånliga anställningar liåde i hufvudstaden och landsorten. Han gjorde sig särskildt bekant geuom flera politiska broschyrer under signaturerna H. och Halifax. På sin färd till Amerika följdes den på hufvudets och hjertats vägnar rikt utrustade mannen af mångas välönskningar." Här var Hård redaktör för Sv. Am. Pressen till frampå sommaren 1897.

U. WALTER LINDBERG, poet. Har sändt oss följande sjelfbiografi : "Jag är född i Vasa, Finland, den 16 juni 1871, hvarest jag äfven erhöll min skolundervisning. Vintern tillbragtes i staden, sommarferierna ute i den vackra skärgården. Mitt högsta nöje från tidigaste år, ända tills jag lemnade hemlandet, var-226—

att ströfva omkring i skog ocli mark och njuta min frihet ute i naturen. Deremel-lan var jag galeu på studier, och alla mina sparpenningar gingo genast till böcker, i synnerhet historia, naturvetenskap och poesi. 1885 flyttade familjen till Syd-Finland, och efter afslutad kurs vid realskolan genomgick jag handelsinstitut, för att egna mig åt den kommersiella banan. Konditionerade ett par år i olika affärer. Men min vurm för studier, vidsträcktare vyer och min fria, sjelfständiga natur kunde ej hålla mig länge nedpressad på kontorsstolen. Det föreföll mig ofta, som om jag gerna velat förvandla de prosaiskt stela sifferkolumnerna till flytande hexameter, för att få mer rim och reson på härfvan. Sommaren 1893 beslöt jag mig för att låta pegasen flytta mig öfver Atlanten, att der skaffa mig ära och guld. Anlände till New York med en väldig packning fördomar och klingande förhoppningar, hvilka dock snart blefvo mig beröfvade, när de trängande behofven ställde mig ansigte mot ansigte med den krassa verkligheten.' Hösten 1895 blef vändpunkten i mitt lif och bela min lifsåskådning. Det var nämligen då, 10111 min oroliga, sanuingstörstande ande fann sitt ideal i Kristus såsom eu personlig frälsare. Jag fann den frid, som ärouiöj-ligatt fatta med våra naturliga förståndsförmögenheter, emeilan den är en gåfva från ofvan, som ej finner gensvar i det intellektuella lifvet och det gångnas erfarenhet, men endast är en andlig pånyttfödelse och gemenskap med Gud. Mitt framtida mål numera är att belt och odelt egna mig åt Herrens tjenst " Vintern 1896—7 utgaf Lindberg en diktsamling med titel: "Mot det hägrande landet; dikter och drömmar." Den innehöll trettio poem, vittnande om en betydande skaldebegåfuing. Bouggreu fällerom Lindberg det omdömet, att ban "utan tvifvel är en skald och ingalunda en blott versmakare;" att han "är mer ursprunglig och mer oförskräckt än de

flesta, då det gäller att säga sin mening i de vigtigaste lifsfrågor," samt att hans "dikters ganska fina ocb eleganta form rätt tydligt gifver tillkänna, att författaren gjort många, många poetiska utkast, innan han kunnat tillegna sig en så stor formtalang." Vi ha i Lindbergs dikter upptäckt några smärre formfel, oegentliga rim samt oriktig accentuering såsom t. ex. i raderna

"Ah, ban hatar dem som pesten;

Derför ställde ban till festen,"

i hvilken senare rad tonvigten borde ligga på ordet "till." Men dikterna innehålla ädla, höga tankar, och formen är i allmänhet klanderfri. Diktaren har också ställt sitt mål högt.

"Jag strängar ej lyran att prisa de tankar, Som leta sitt ursprung i grus. Min ande ej sänker i stoftet sitt ankar, — Den trår emot himlarnes ljus.

Pet lif, som ej sorgen, ej motgången böjer. När kampen är bitter ocb hård, Som ej uti klagaii och smälek sig röjer, Det stämmer min lyras ackord,"

sjunger han på ett ställe, och i ett pri-vatbref förklarar han : "Hvad jag skrifvit, och hvad jag kommer att skrifva i all framtid, är endast amatör-alster, dikterade af ett inre behof att kläda mina tankar och känslor i vers eller prosa. Så suart jag kedjat min sångmö och bedt henne infria ett lölte jag gifvit eller "rimma för kontanter,"—då är det stopp!" Ett af Lindbergs vackraste poem beter "På jagt efter lyckan." Det afslutas så;

Så ren som lifvets vårdröm Den sanna lyckan är. Hon eger icfce namn ocb makt, Hon dväljes ej 1 salars prakt, Och flärdens fala hyllning Af dig hon ej begär.

Ur hennes blick framstrålar En verld af ädel tro; Och hoppets sköna diadem Hon bär i mörka lockars bräm, Och kärleken och friden I hennes hjerta bo.— 227 —

I praktens gyllne salar

Hon ej sig stänger in.

Men om rlu tror det ädlas rätt,

Om hoppets fyr dig vägen ledt, —

När kärleken du finner,

Då är ock lyckan din.

Ett par andra synnerligen fina dikter äro "Slottet vid Rhen" samt

loreley.

Dåre, säg, hvart går din färd I den tysta, öde natten ? Ser du ej, hur mörkt det är Öfver djupa, vida vatten? Tror du, månens bleka strimmor Kunna lysa bland de dimmor, Som der svepa allt i grått — Jord och himmel, stort och smått ?

Dåre, säg, tror du väl dig Finna der eu väg i natten ? Iför du ej ett sällsamt sus Tonande kring stilla vatten ? Skynda, fly 1 Känn, luften bäfvar! Snart en skugga kring dig sväfvar, Och då är det allt förbi. Ty dit blir den aldrig fri.

I.ockande och ljuf en sång Emot dig från fjerran brusar, Och du hör en härlig röst, Som dig fängslar, dårar, tjusar. Fåfängt du ditt hjerta stänger För dess lockelse. Den spränger Handen med helvetisk makt I ditt inres dolda schakt.

Ty det sus, i natten hörs, Sången, som i fjerran klingar. Ar sirenens lömska sång, Som all kraft i dig betvingar. Der, i månens silfverglitter Uppå klippig bädd hon sitter, Medan bon sig döljer i Dimmors lätta draperi.

Skön hon är! — Helvetiskt skön: — Rundt kring snöhvit parina skockar Sig en mjuk och vågig ram Utaf mörka, lena lockar. Hafsdjupt dunkla bilder tråna, Glöda, värma, isa, håna Och åt den som sett dit in, Hviska: "Evigt är du min!"

Akta dig, hon är dig när! Närmare, än du det anar. Lidelsernas Loreley Girigt efter rofvet spanar.

Hör du hennes trolska stämma Locka, sök din längtan hämma, Tv kring henne klippigt stup Famnar afgrunderuas

djup.

N. P. A. LINNELIUS, minnestecknare, korrespondent, poet. Född i Vedby socken, Skåne, den 24 juli 1868. Hjelpte i barndomen föräldrarne med förefallande göromål, men visade samtidigt stor läslust och råkade ofta, när han fått tag i någou l>ok, försumma sitt arbete. Genomgick folkskolan och läste en tid privat. Redan vid fjorton års ålder började han skrifva små dikter, och när år 18S5 rykten om krig, hvari Sverige möjligen kunde bli inblandadt, spredo sig, skref ban ett rimmadt slycke, kalladt "Krigsröster," hvarur följande raderan-foras som prof på den lågande fosterlandskärleken i eu 17-årings bröst:

I svenska hjeltar! Sen på liordensstjerna, Som tittar neder öfver berg och dal. Hören samt märken uppå hennes tal ! Hon säger: Fiendenia må väl spjerna — De skola stöta uppå hjeltars svärd, Hjeltar, som ej vika undan gerna, Om äu ile också stötte mot eu verld.

Vi icke undan vike. Vi stå som klippan fast Och skydda land och rike, Om än vår klinga brast.

1888 böljade L. skrifva småbitar för en Skånetidning. 1889 reste ban till Amerika. Sedan 1893 liar lian varit bosatt i Brooklyn, N. Y., der han eger ett bokbinderi. Sommaren 1894 företog ban för sin helsas skull en färd till Sverige, soul han genomreste. Han återkom i oktolier 1895. Gift sedan november 1S92. Under sin vistelse i Amerika har Linne-lius lemnat bidrag till åtskilliga tidningar, såsom Sv. Am. Posten, Vårt Land, Sv. Trib., Hemfrid, Skandinavia, Österns Härold samt några tidningar i Skåne. Efter sin återkomst från Sverige har ban utgifvit en längre reseskildring i ett illustreradt arbete på nära 400 sidor, betit-ladt "Genom ärans och hjeltarnes land ;— 228 —

anteckningar pà vers och prosa." Denna resebeskrifning är,åtminstone hvad prosa-anteckningarne beträffar, ganska underhållande. Den poetiska delen deraf, bestående af små verser dels under ka-pitel-öfverskrifterua, dels inflätade i texten, är dock mindre lyckad, enär den ej blott bjuder på oriktiga rim och dålig meter, utan äfven på rena plattheter i fråga om innehållet. Några prof må vara nog:

Jag farit genom landet vidt

Och mycket jag på färden sett.

Här vill jag mig i land nu ställa För att skåda på Torshälla Och dess iuuevånar' sälla.

Trött man blir att ständigt sitta I kupéu på bänken hård Och åt vida fältet titta Och se'n skrifva allt. Men jag vill mig hvila unna Uti staden Eskilstuna.

Ack huru frisk är här ej luften, Hur härligt att här vistas få. Ack hur uppsuper man ej doften Af blommorna, som rundt här stå.

Stundom lyckas L. emellertid bättre,

och som bevis härpå må följande dikt

återgifvas, hvilken ju, trots en och annan

brist, ej är så oäfven :

SKANK.

Så står jag än eu gång i dessa bygder kära,

Och i en enkel sårig jag vill des-, minnen ära.

Hur hög din himmel är, hur vida ài-.;a slätter 1

Den syn du mig beskär, — knappt . äu3 för den du säuen

Med minnen en lång rad har iu vårt

Svea rik'

I Saxos gamla stad Tegnér '.: if

diktat.

Och Vittsjö, Lund med tier' i a u n en tid,

Dà Sverige segra' bär, fast u strid.

Hur sköna äro här min hemUygds tysta dalar 1

Dess fält med blommor, bär och skogens pelarsalar.

Här drömde jag en dröm i mina barndomsdagar, Fast den försvann liksom eu ström, som framåt jagar.

Du hafomslutua land, som kärast för

mig blifver, När till en främmand' strand mig ödet

åter drifver, Till dig min längtan står, till fadersärf-

da jorden. Kanske en gång jag går tillbaka hem till norden

Här var det jag som barn i forna dagar lekte

Och mig min ömma mor så många gånger smekte, Och till min faders röst jag lyssnade så gerna,

När ban för synd och flärd mitt hjerta sökte värna.

Du Skånes sköna land med blomster-

klädda dalar. Der sommarns milda vind liksom till

vandrarn talar. Man inspirerad blir, och fantasin lar vingar,

Ur tankens fatabur den idealen tvingar.

ALICE LÖTHNER, poet, novellist. Född den i feb. 1842 i Stockholm, der hon vistades under sin tidigaste barndom lios sin morfader, v. h. C. P. L'Orange, i hvars hein artister och literära personer, såsom Krusenstolpe, G. H. Mellin, Marie Sofie Schwarz, Uddinan m. fl., voro gerna sedda gäster. Tillbragte ett àr hos fransmannen Paban och kom sedan tdl Södertelge, der en nära slägting var föreståndarinna för en af den tidens , ruäuista pensioner i mellersta Sverige, i 'tr kom hon i tillfälle att åtnjuta un-dervisuing af infödda lärare i främmande lefvande språk och gjorde — skrifver hon sjelf—redan då den iakttagelsen, att bon i sina krior alltid uttryckte sig med större elegans och ledighet pà franska än på svenska. Redan tidigt liörjade lion strö kring sig små tillfällighetsdikter. Improvisation var dock alltid hennes starkaste sida. 1871 gifte hon sig med musikdirektören Axel Löthner och— 229 —

bosatte sig i Köping, efter att under de två närmast föregående åren ha koudi-tionerat i Haparanda. I Köping blef hon föreståndarinna för en privatskola, den s. k. Löthnerska skolan, hvilken senare blef införlifvad med den under tiden bildade elementarskolan för flickor. Fru Löthuer blef nu lärarinna vid elementarskolan och arbetade der troget och nitiskt till 1890. Tre år förut hade hennes man aflidit. Kort efter det hon lemnat sin plats vid elementarläroverket blef hon kallad till Smedjebacken för att der bilda en privatskola. Längtan efter döttrarna, som redan tidigt flyttat till Amerika, bestämde henne dock alt redan fyra år senare lemna fosterlandet och förena sig med dem. Hon är nu bosatt i Campello, Mass. I det afslutningstal, hon höll vid Löthnerska skolans upplösning deri ti juni 1894, yttrade hon bl. a.: "Här finnas de, som lemna mig, och åter andra, dent jag måste lemna. Och hvarför? För att resa till mina barn? Detta är ej den egentliga orsaken. Den ligger djupare än så. Dock tackar jag Gud, att denna glädje erbjudes mig. Nej, det är till Etörsta delen derför att under detta senaste läsår en ojemn helsa hindrat mig att såsom jng velat sköta undervisningen. Det finnes för oss alla eu tidpunkt, då menniskan är i löffällningen, då hcnties själsförmögenheter och kroppskrafter mattas och förflyktigas. Som denna tidpunkt ytterst beror på olika lefnadsvilkor, olika själsnötning, så kommer den ej lika för alla ; men dcu kommer säkert och oundvikligt. Något, som jag med saknad måste vidkännas, är förlusten af mitt förr så goda minne. Detta är så

mycket kännbarare, soin ett godt och redigt minne icke blott utgör en väsentlig faktor vid undervisningen, utan fastmer är en vigtig sak i fråga om kunskaper, ty månne jag lan något, som jag icke med säkerhet mins? — Då jag nu känner, att minnet sviker mig i ett ocli annat läroämne, och jag eijeuite inser det omöjliga i alt på ett

verksamt sätt och på nära håll iakttaga den nya tidens strömningar i läroväsendet, sà afslutar jag i dag en verksamhet, hvaràt jag egnat mig sedan mitt sjuttonde àr. Jag vill hoppas, att Gud i nåd låter mig på äldre dagar uträtta något mindre ansvarsfullt än att på ett bristfälligt sätt undervisa ungdom, ty det är att synda svårt mot ett kommande slägte." Tyvärr tänka icke alla undervisare och läromästare lika förståndigt och rätt som fru I.öthner i berörda hänseende. Som skaldinna har hon emellertid väl häfdat sin plats i trots af den öfverklagade minnes-svagheten. De dikter hon hafL införda i Skandinavia ha samtliga, liksom äfven de småberättelser hon skrifvit för Skandinavia och Valkyrian, visat en sällspord ledighet i stilen.

Följ. storslagna poem är skrifvet af Alice Löthuer:

SAULUS.

I.

Han for tillsammans. Nu det kommit hade,

Allt, hvad hans högmod fruktat dessa àr! Och veck vid veck sig djupt i pannan lade.

Utefter kinden rullade en tår, Eu sällspord gäst t fanseens öga, En pinsam yttring utaf raseri. Hans händer knötos hotfullt mot det höga,

Ohjelpligt störtad—uiagten—allt förbi!

Kan äfven ban för Kristi kärlek inognn, Som, fariseiskt blind af andligt rus, I Herrens namn förföljde Kristi trogna, Tills Herrens vredesblixt släckt ögats ljus;

Som djerft ocli hänsynslöst dref hän mot målet,

Det grymma mål han för sitt öga haft, Att lik profossen sänka hvassa stålet I offrens bröst med fanatismens kraft ?

I själens djup han tränger ned. I töcken Allt yttre svinner från lians inre svn. Han glömt Damascus' fägring, Syriens öken,

Och solens heta glöd vid himlens bryn. Hatt glömt sig sjelf, glömt tiden, hela jorden,— 230 —

lian mins ej mer, hvad senast tilldrog sig; Men i hans öron ringa ständigt orden; "O Saul, hvi förföljs jag så af dig 1"

Det mörknar inom och omkring den arme. Han kan ej röra sig, ej stiga upp. Han rustar sig till strid, Gud sig förbarme !

En väldig själsstrid utan tro och hopp. På vakt sig ställer sjelftillräckligheten, Men själen kvider, längtar att bli fri. Allt längre, trängre, oförsonligheten Gör skarpa anfall för att herre bli.

II.

Så med sig sjelf och Gud han stred tre

långa, långa dagar. Med David ber han om misskund, med Job lians ande klagar. Ilan lefver om sitt hela lif, men vill ej

rätt förstå. Att Stefanus, martyrens, död kan plåga honom så.

— "Mitt land från Nasarenens sekt jag

ville se befrias, Jag svor att rödja vägen fri för Israels Messias.

Med folk och pengar rustad ut till San-

hedrins legat Jag fullgjort min förbindelse med strängbet, ej med hat. 0, Jehova for dig jag stred, for Israels

magt och ära! Jag ville se mitt folk en dag sin konung

hyllning bära. jag bar ransakat skrifterna, har trånat efter ljus,

Och som en trogen tempelvakt jag värnat om ditt hus."

— "Om Israels magt ocli storhet ej—nej,

om dig sjelf du drömde. I lagen och profeterna du forskade, men glömde,

Att kärlek var det första bud, som ljöd

från Sinai, Att kärleken på Golgata gör bela verlden

fri,

Att kraften kommer ofvanfrån till kampen för Guds ära. Så gack åstad i Jesu namu att menskligheten lära

Guds kärleks stora hemlighet kring hela

jordens rund, Att Jesus Kristus klippan är, min kyrkas fasta grund."

— "Ack Herre, jagär blind och svag, mitt

hela lif förfeladt. Fast mången gång, du vet det Gud, jag har det rätta velat.

Jag lider, våndas, har ej inod ifrån mig

sjelf att fly. Ditt ord jag än ej fatta kan ; dess mening är så ny.

Men som ett ljufligt sommarregn det svalkar feberglödeu. Nu vet jag att jag älskar dig, o Jesus in i döden.

Guds rådslag nu jag skönjer klart i kristendomens bud. Jag tror på Dig, o Jesus Krist, min Herre och min Gud."

Nu trädde Ananias in på Mästarens befallning.

Han väntade helt tyst eu stund, tills blodets heta svallning Till ro sig lagt i Saulus' bröst — då med

en blick mot skyn Hans hand berörde ögats lock — och Saulus fick sin syn.

III.

Liksom menskobjertats stormar Sakta sig, ju mer det lider Mot vår sista lefnadsafton ; Så på dagens qvalm och hetta Sänkte sig utöfver staden Natten, rik på stjernfull fägring, När den fromme Ananias Lemnat Saulus af Tarsus. Men den stolte fariseen, Ifraren för fadrens stadgar, Nyss i blindhets mörker slagen. Fins ej mer. Der sitter ödmjuk, Uppfylld utaf helig längtan, Genomträngd af Herrens ande. Brinnande, försänkt i böner, Paulus, en af kyrkans kämpar, Och de hedningurs apostel. I en syn af himmelsk tjusning Visa sig i nattens timmar För hans öppna, klara trosblick Millioner och millioner Lyckliggjonla menskosjälar. Som, hvarhelst Guds ord anammas. Bygga Herranom en kyrka.

LARS PETER NILSON (L. P. N.. L. P.), korrespondent. Under åren närmast fore och efter 1880 lemnade Nilson ofta politiska och andra Indrag till Sv. Amerikanaren. Han förfäktade med ifver greenbacks-partiets åsigter och erhöll med anledning deraf tillnamnet "green-backs-Nisse." 1896 reste Nilson, som under en lång följd af år varit bosatt i Chicago, till Sverige, hvarifrån han sedan

skrifvit korrespondenser till en af Chicagos eng.-am. tidningar. Om dessa korrespondenser yttrade sig en af de svenska Chicago-tidningarne pà följ. sätt: "Sveriges natur och sevärdheter skildras i amerikanska pressen numera icke så sällan. Bland det bästa i den vägen torde de illustrerade resebref vara, som då och då varit synliga i Chicago Record, undertecknade med initialerna L. P. Det torde vara en offentlig hemlighet, att de der bokstäfverna stå for Lars Peter och att förf. är vår välkände landsman Greenbacks-Nisse, äfven känd under namnet L. P. Nilson. Hans beskrifningar öfver de utflykter ban gjorde under; sitt besök i gamla Sverige utmärka sig för noggrannhet i fråga om data, fin iakttagelse och rask skildring. Ingenting leiunasosagdt, som är väsentligt,

och stilen, ehuru koncis, eger en viss charuie, påminnande ej så litet om de i samma tidning synliga Washington-korrespondenserna af VV. E. Curtis, som så lifligt gouterus af tiduin-gens.läsare. Vi ha särskildt berört hr N:s blef derför att vanligen de skildringar från vårt gamla fädernesland, som de augloamerikanska tidningarne bjuda på, äro så fulla af brister."

O. N. NELSON, minnestecknare. Född i Vidtsköfle, Kristianstadslän, der fadern hade en stor egendom. Efter honom säger N..sig ha ärft vetgirighet, lust för resor samt en viljekraft och beslutsamhet, som icke känna någon gräns. Af modern ärfde hau lätthet att uttrycka sig. Gick i skola, arbetade pä en landtgård, läste privat ett halft års tid och utvandrade i88i titi Amerika. Efter att de första månaderna ha arbetat på farm, vid sågverk m. ni. i Minnesota, besökte han under ett års tid folkskola i Minneapolis, studerade derpå under 3 år vid "Minneapolis' Academy" och ett år vid Minnesotas statsuniversitet. Tvangs af sjuklighet att sluta studierna. Nästan bela tiden fortjenade hau sitt uppehälle som bokagent. Under sin vistelse i

Minneapolis egnade ban mycken uppmärksamhet åt nykterhetssaken och var med om att stifta en skandinavisk nykterhetsförening. I mars 1886 reste han till San Francisco och 2 månader derefter till Seattle, Wash. Tog ett stycke land i Snohomish CO., 25 mil från Seattle, men öfvergaf det snart och började i stället sälia böcker. Han blef agent för "Home Library Association" i Chicago och genomreste under ett par års tid Oregon och Washington, säljande boken "The Home Library of useful knowledge." Han hade flera agenter under sig och möttes af en oerhörd framgång. Efter att under läsåret 18K8 —9 ha bevistat Willamette-universitetet i Salem, Or., och aflagt lärareexamen, återtog han sin verksamhet som bokagent. Han följdes af samnia lycka och afyttrade svenska, norska och engelska familjebiblar till flera tusen dollars värde. 1891 aflade han advokat-examen vid det nämda universitetet. Samma år for ban till Sverige. Han stannade en bel månad i England och ett halft år i de skandinaviska länderna, dels för nöjes skull, dels idkande studier i de stora biblioteken, der han uppsnokade allt, som hade afseende på de skandinaviska amerikanernas historia. 1892 återkom han till Seattle, sålde en del egendom, soui han hade der, samt liöijade omedelbart derefter samla material till ett historiskt verk. Han slog ned sina bopålar i Minneapolis. Minn., besökte hvarje af skandinaver befolkadt county i Minnesota, Iowa och Wisconsin och utgaf 1893 de två första delarne af sitt stora verk "History of the Scandinavians and Successful Scandinavians in the United States," innehållande sakrika uppsatser om skandinavernas karaktärsdrag och historia, den skandinaviska invandringens historia, skandinaverna i Minnesota, förteckning öfver den skandinavisk-amerikanska historiska literatureu, biografier öfver skandinaver i Minnesota m. m. af Nelson sjelf samt— 33 2 —

uppsatser om de olika kyrkornas historia m. m. in. m. af andra författare. Boken mötte stort erkännande, och mer än en tidning påpekade som ett särskildt anmärkningsvärdt drag i dess biografiska afdelning den totala frånvaron af öfverdrift, smicker o. d,, hvarmed annars ofta dylik literatur är behäftad. Under hösten 1897 utkommo bokens tredje och fjerde delar, hvilka äro egnade ät skandinaven) is 1 Iowa och Wisconsin historia och dessutom innehålla mycket annat. deribland en artikel af O. N. Nelson om förekomsten af brottslighet och svagsinthet bos landets skilda nationaliteter, en artikel, som kostal författaren mycket arbete och trägna studier af fängelse- och dårhusstatistiker n. ni. Ehuru Nelson i sitt författareskap uteslutande användt det engelska språket, ha vi dock ansett hotiom berättigad till en plats bland våra svenska peiinfäktare särskildt med anledning af den tjenst han gjort vår tite-ratur genom den i lians bok inrymda förteckningen öfver alla svenska böcker och tidningar, som innehållit något rörande vårt folks historia i Amerika, en statistik hvarpå N. nedlagt mycket arbete. F. ö. ha vi redan förut gjort ett liknande undantag, tiäinl. för dr F. Peterson, soul heller icke användt annat språk än engelskan i sina literära alster.

MAURITZ STERNER (Odin 11. S.). korrespondent, poet. Ankom vid unga år till Amerika och blef murare i Rockford. 111., hvarifrån ban sände inånga bref och andra bidrag till Sv. Amerikanaren. Han hopsparade en ansenlig penningsumma och begaf sig i början på 1890-talet till Sverige, för att egna sig ål universitetsstudier. Ilati liar ock sedermera aflagt fil. katldidat-examen vid Lunds universitet. Under sin studietid derstädes väckte ban uppseende genom att på äkta amerikanskt manér, trotsande fördomar och gammaldags snobberi, praktiskt med murslefven i haml

deltaga i uppförandet af ett observatorium å den Fysiska institutionen. I)et f.ins många, som till en början rynkade på näsan åt studenten i murardrägt, men ban fortsatte lugut sitt arbete deruppe på ställningen och fick så småningom den allinätina meningen |wi sin sida, i det både kamrater och lärare visade honom prof på vänskap och aktning. Han har vid flera tillfällen gjort sig bemärkt som lycklig poet.

OSCAR LEONARD STRÖMBERG (Oscar, Desidér, Leonardos, L. S., O. S-b-g, Leonard S-g), andlig talare, poet, novellist, korrespondent. Om denne framstående författare ha vi från den aktade literaturkännaren hr G. N. Swan i Sioux City, la., hvilken är personligen bekant med liono-n, erhållit följ. uppsats, skrifven just såsom vi önskade den : Född i Arboga den 11 juli 1871. Visade tidigt båg för studier, men på grund af fattigdom måste han, som så många andra, nöja sig med vanlig folkskoleun-dervisuing. Sedan ban afgått från folkskolan, tog han anställning i en rakstuga. med fast lieslut att der. på lediga stunder på egen hand, fortsätta sina stadier. Som ban kände stark luät att egna sig åt läkarekallet, studerade lian då i synnerhet böcker afsedda att meddela förberedande fack-kunskaper. Han hade sedan anställning bos olika fällskärer och mottog en tid privat undervisning i språk och and ra läroämnen. Som emellertid vägen till läknrekallet i Sverige är både lång och svår, i synnerhet för en medellös yngling, syntes honom målet så aflägset, att ban beslöt att åtmin-stoue för tillfället lemna detta kall ur sigte och egna sig åt ett annat Han inträdde derför hösteu 1892 i metodist-episkopal-kyrkans teologiska seminarium i Upsala tör att, efter inhemtande af föreskrifveu kurs, blifva prest, hvilket han också i sinom tid blef. Han tjenstgjorde sedan något år som pastor och fortsatte under tiden sina studier, tills— 233 —

han 1895 reste öfver till Amerika. Sedan sin hitkomst har han varit stationerad i Concord, Nebr. Rörande sin literära verksamhet har pastor Strömberg på begäran lemnat följande redogörelse : "Mina literära försök togo sin början, då jag var 15 år. Jag skref då några sånger och mindre skisser, hvilka af en trängre krets blefvo väl mottagna. Inom kort lyckades jag vid flera tidningar finna afsättning för mina pennal-ster. Jag bidrog sedan under flera år med poem och berättelser för bland undra: Skaraborgs Läns Annonsblad, Gö-teborgs-Kuriren, Reformatorn, Vestgöta-Korrespondenten, Gif Akt. Vestergöt-lands Tidning och Arboga Tidning. Under senare tiden af min vistelse i Sverige skref jag ofta för Jemtlands Allehanda, och sedan jag rest öfver till Amerika skref jag en serie resebref for Östersunds-Posten, till hvilken tidning jag fortfarande allt emellanåt lemnar bidrag. Efter min hitkomst har jag dessutom skrifvit för Sändebudet, Minneapolis Veckoblad, Svenska Amerikanska Posten, Hemlandet, Svenska Moni-toren m. fl. tidningar."

Pastor Strömberg har från trycket utgifvit: "Små blommor, dikter på vers och prosa," Sköfde 1891 ; "Olika banor ocli andra berättelser," Östersund 1895; "Efter striderna," "Olycksbarnet," och "Ett klöfverblad," Östersund 1897. Berättelsen "Erik Vedhuggare" var 1897 införd som följetong i Minneapolis Veckoblad. Han har dessutom ett unnat arbete, "Ett dystert arf," färdigt i manuskript och är för närvarande sysselsatt med en längre berättelse, "I brytningstid." Anmärkas bör att samtliga haus uoveller äro skrifna i nykterhetens intresse. Rörande hans författaleskap torde för öfrigt det omdöme, som en svensk tiduiugsman fällt om hans berättelse "Olycksbarnet" ganska väl kunna lämpas på hans uudra noveller. Det lyder så här: "Det är en skildring med ädla tendenser. Grundad på verklighe-

ten och tecknande händelser ur det dagliga lifvet, är boken genom sitt innehåll både underhållande och väckande. Man liehöfver ej heller läsa många sidor ur boken, innan man finner intresset fangsladt på ett sådant sätt, att man ej gerna lägger henne ifrån sig, förrän man nått sista sidan, och när man slutat läsningen, gör man det med en känsla af att ha läst en god bok."

Pastor Strömberg har såväl i Sverige som här i landet varit mycket anlitad och är omtyckt som nykterhetstalare, men behandlar också andra ämnen och företog sommaren 1897 en föreläsnings-tur, uuder hvilken ban höll foredrag öfver "Religion och kultur," "Literatu-reus betydelse för kristendomen" ui. fl. ämnen. Han är slutligen varmt intresserad för vår svensk-amerikanska literatur ocli skulle gerna se att en "penu-faktareförening" kunde komma till stånd; han är en treflig umgäugesuieuuiska och — till äktenskap ledig."

Som prof på hans rika poetiska begåfning meddelas följ. storslagna dikt:

MIN BÄSTA SÅNG.

Väl har jag sjungit om den fröjd, som vimlar,

En strålklädd änglakör bland jordens barn,

Och sjungit om, hur än i sorgens garn De kvalda hjertan drömt om glädjens himlar;

Jag sjungit 0111, hur mensklig kärlek ler, Och om, hur hatets lågor hjertan bränna, Hur stundom nattens kval vi arma känna Och stuudom frid i frigjordt bröst sig ter.

Jag sjungit nattens pris, när stjernor blida Sin bleka glans med månens sken förent. Och jublat dagens lof, när klart och rent Sig solens ljus spridt öfver nejder vida. Jag sjöng om stormen, när deu vilde drog På svarta vingar skälfvande kring nejden,

När ban blef trött, och slut var heta fejden,

Då sjöng jag om, hur all naturen log.

Till vårlig sång jag strängade min lyra, Om sommar, höst och vinter klang min sång,— 234 —

Oui lifvets skönhet kvad jag mången gång

Och jublade om allt i yster yra. Än rördes strängarne i tanklös lek, Än drömmande om himlar i mitt hjerta. Än skälfde de fram snyftningar af smärta Ocli äu en kärlekssång så öm och vek.

Det gladt min själ, när dessa enkla sånger

Jag trollat fram ur mina tankars verld. När tyst, förgäten invid en enslig härd Jag suttit, de mig tröstat tusen gånger; l)e kommit mig att drömma om igen Den sköna ungdomsdrömmen, som försvunnit,

De nytäudt hoppets eld, då den förbrun-li it,

Och hviskat om en flyktad ungdomsvän.

Men renast dock och skönast sången tonat,

När lutan stämts till hymner om Guds lam,

I (è hafva helga änglar manat fram En tacksam bön till ilen, som allt försonat.

Se'n har jag lyssnat sjelf till helig sång, Som klungit blid från andens vida verldar,

Lik böljesvall, som drar kring sund och fjärdar

I sällsam harmoni med vindars sång.

Och uär jag drömmande förnummit ljuden

Liksom ett eko än. när sången dött. Jag gripit lyrans strängar, ej mer trött, Jag lofvat honom, som i purpurskruden. Med tömekrans på blodigt hufvud, gick Att korsets kval för mig elände lida, All utau klagan känna såren svida Och bjuda nåd än med sin brustna blick.

O, har jag burit i mitt bröst, det arma, Af rena toner någon liteu skatt, De manats fram i någon enslig natt Och blifvit klara, lefvande och varma; Då liar jag lagt dem som ett offer uer Vid Golgala, der döden svängt sin glafven,

Jag strött dem bedjande vid helga grafven,

Som minnesrik ur hårda klippan ler.

fa, grafven lett, när der ined sång jag stannat,

Och ljusa änglar der igen mig mött, De öfver sprängda porten blommor strött, Och grafven lett—hur kunde hon väl annat!

Ej har jag sjungit der vid inultnadt stoft,

Ty to|ll är griften—dödens makt fördrifvas;

Min hymn åt den uppståndne Kristus gifvits

Vid äuglaleeuden och liljors doft.

0 du Gnds son, som evig seger vunnit Och sjelfva grafven till ett Edén gjort, Om dig jag sjunger och dess brustna port. Och när en gång min lefnadsdag förrunnit.

Jag gripa vill min enkla lyra äu Och dig ett tacksamt heligt offer bringa. Att när de sista tonerna förklinga, Jag följer dem till dig i himmelen.

P. E. MELIN, redaktör, talare. Född

1 Dalarne. Studerade i Vesterås elementarläroverk samt vid Upsala universitet. Fil. kandidat. Var vice lektor i Hernösand, då han hösten 1S75 for till Amerika på kallelse af Augustana College, der han blef professor i grekiska, filosofi, historia, hebreiska m. m. I jan. 1877 började han utgifva en tidning, Skandia, i Moline, 111., och var under de första tre månaderna dess redaktör. Öfverlemnade derpå redigeringen åt Elmblad och Stockeiiström samt afyttrade i juli sill andel i tidningen till sin kompanjon Gustaf Swenson. Melin lemnade äfven tillfälliga bidrag till Augustana. Han anses ha varit en af de yppersta lärarekrafter, som Augustana College någonsin egt, men råkade genom konstigheter i sitt lvnne i klammeri med skolans direktion, medlärariie. Hemlandet m. fi. och återvände 1878 till Sverige, der han prestvigdes och blef kyrkoherde. Några år senare kallades ban Lill lärare vid Bethany College i Lindsborg, Käns,, men stannade der endast en kort lid, hvnrefterhan åter for till Sverige, i hvars kyrka han nu har presterlig befattning. Under sin skoltid utgaf M. ett häfte ungdomsdikter. Såsom lektor utgaf hon en svensk öfversättning af Salomos ordspråk, och efter sin senaste återkomst till Sverige offentliggjorde hau ett längre religiöst poeui i samma stil som Wallins "Dödens ängel." I Amerika förvärfvade ban sig anseende som fram-— 235 —

stående talare. Det var lian. soin höll festtalet vid Gustaf Adolfs-festen i Mo-line, 111., den 6 nov. 1876, hvilken fest var anordnad af den första senior-klassen vid Augustana College och var den första sv. nationalfest, soin hållits i Amerika. Detta tal upprepade hau pà mänga ställen i Illinois, och det väckte en ofantlig hänförelse. M. utgaf dessutom flera andra föredrag, bl. a. ett öfver ämnet "Artighet och oartighet." Både C. M. Esbjörn och C. A. Swenson (deu senare i sin bok "I Sverige") ha intygat, hvilken oerhörd eutusiasui Melin förmådde framkalla hos åhörare och elever, när han sjelf var riktigt eldad af sitt ämne. Det nämda Gustaf Adolfstalet betraktades länge af màuga åhörare soui något oupphinueligt fint; nian lärde sig det utantill o. s. v. När käns-loruset lagt sig, försvann väl intrycket» öfversvinnelighet, men som ett faktum kvarstår'dock, att Melin var den förste, som förmådde lios läroverksungdo-inen väcka hänförelse tör allt svenskt, lieuudrau för märkliga svenska historiska personer ocli kärlek till modersmålet. Swenson skrifver; "Vi eldades nästan öfver höfvau i vàr svenska patriotism. Vi sjöngo svenska sånger med äu mera ifver än förr, skaffade oss svensk musik ocb böljade hålla svenska fester. Svenskan som talades blef ledigare, deu soui skrefs uiera korrekt. Det var ett svenskt tidehvarf vid synodens läroverk."

RUDOLF STENMARK (R. S-k, Kalle Mattias), redaktör, korrespondent. Kom 1888 från Sundsvall, der han i flera àr tjeustgjort som kamrer vid Sundsvalls Enskilda Bank, till California och köpte en vingård i närheten af Fresno. Några månader senare sålde han den med betydlig förlust och flyttade till San Francisco, der hau under någon tid redigerade Vestkusten. Under 1890 och 1891 uppehöll han sig en längre tid i Washington, i synnerhet i Tacoma.

Han var under några månader anställd som rescagent och korrespondent vid Tacoma-Tribunen. Sommaren 1891 flyttade han åter till San Francisco. Ilär innehade han olika platser, mest hos fotografer, sedan han 1892 lärt sig retuschera ocb i denna konst vunnit en ovanlig skicklighet. Våren 1895 reste han till Guatemala, der han erhållit en förmånlig anställning som retuscliör, men återkom redan i september, trött på klimatet och den ömkliga kokkonsten der nere i södern. Sommaren 1897 reste han till Sverige. Utom ett antal redaktionsuppsatser, mest

berörande penningfrågan, samt en det resebref till Tttcoma-Tribuueu och Vestkusten skref Stenmark äfven ej så få tillfällighetsdikter, af hvilka eu och annan var ganska kvick och väl hopkommen.

J. SUNDVALL, redaktör, korrespondent. Har benäget ställt till vårt förfogande följande välskriftia sjelfbiografi: "Efter aflagd studentexamen i Hernösand 1881 på hösten afreste jag till Upsala, der jag under två års tid hann med att tentera och godkännas i alla ämnena för medikoGlen. Studerade för öfrigt rätt flitigt "allmänbildning," men måste af brist på medel afbryta studierna. Hvad jag egentligen tänkte på, då jag i mitt stillo vansinne reste till lärdomsstaden vid Fyris och der förstörde det lilla kapital jag egde, vet jag ej än, men förmodligen drogs jag dit af några hägrande gyckelbilder, som uppstego i den nittonårige, mycket gröne studentens hjerna. På hösten 1885 styrde jag kosan till det här förlofvade landet efter fullgjord värnepligt, så att jag slipper draga på mig beväringsroeken, om jag någonsin mera skulle återse Sverige. Slet i början ondt och förbauuade den dag jag fattade beslutet att resa hit — något som jag för öfrigt ännu gör. Lyckades omsider få plats som provisor och trillade piller och gjorde mixturer på åtskilliga ställen i Nebraska under när-— 236 —

marc fyra års tid. Ledsnade dock till sist att stå bakom disken och stiga upp på nätterna och expediera recept och blef redaktör för den i Omaha periodvis utkommande Svenska Posten. Detta var dock att hoppa ur askan i elden, vare det nog sagdt. Sedan den 31 maj 1895 har jag som redaktör varit anställd vid Svenska Monitoren i Sioux City, la., eller ända sedan det första numret utkom. Något som helst inflytande på den svensk-amerikanska literaturen har jag ej utöfvat och gör ej heller några anspråk på att ställas i de klart skinande ljusens leder. Utom hvad jag samman-plitat i Posten och Monitoren, skref jag i början af min vistelse här rätt ofta korrespondenser till åtskilliga norrländska tidningar, hvilka — korrespondenserna nämligen — tycktes slå bättre an än hvad jag åstadkommit i de svenskamerikanska tidningarne. Men Sverigekorrespondenserna skref jag för mitt nöje; nu skrifver jag för brödfödan — och det är det, som gör skillna'n så stor."

Pöljande personer ha också i mer eller mindre mån gjort sig förtjenta om vår literatur. Flera af dem vore värda ett utförligare omnämnande, men ha af orsaker som förut antydts råkat bli förbigångna, tills nu hvarken tid eller utrymme medgifver mer än några få konturer. För de flesta här nedan meddelade uppgifter står utgifvaren i tacksamhetsskuld till rev. dr C. M. Esbjörn i Marshfield, Oregon.

Pastor L- G. ALMEN, mångårig nykterhetsredaktör i Ska flåren.

Pastor ALFRED APPELL utgaf 1896 en liten skrift i penningfrågan.

Pastor J. A. BRODÉN var under eu kort tid redaktör för Superior-Posten i Ishpeming, Mich.

C. A. CARLSON har på ett förtjenstfullt sätt redigerat Marinette-Tribunen sedan 1896.

rastor ERLAND CARLSON D. D. (född 1822, död 1894), en af de första redaktörerna af Hemlandet; redaktör för Missionären ; en af de förnämsta medarbetarne i Augustana-synodens katekes. Har dessutom skrifvit predikuingar, årsberättelser m. m.

Pastor PETER CARLSON, "vestkustens patriark," har skrifvit predikningar, bref från vestkusten i Augustana samt i Norelii stora bok en utomordentligt intressant sjelfbiografi, der man lär känna houom som en ädel mystiker.

Rev. professor A. R. CERVIN Ph. D. Tidig redaktör för Hemlandet; under många år medarbetare i Augustana. Bidragit med en predikan under signaturen —n i predikosamlingen "Korsets predikan."

Pastor C. E. CESANDER, flerårig nyk-terhetsredaklör i Aiigustana.

A. P. J. COLBERG, redaktör för Skaf-fareit och Minnesota Stats-Tidning.

Med. dr EDLÉN har skrifvit poem i tidningar.

Rev. professor L. P. ESBJÖRN (född 1808 i Helsingland, utvandrade till Amerika 1S49, återvände till Sverige 1863, död 1870). I Sverige, der han var pastor och sedermera kyrkoherde i Öster Vållla i Upland, utgaf lian åtskilliga skrifter. Här i landet var hau den förste sv.-luth. prest, stiftade sex församlingar, var den förste läraren

vid Aiigustana College och dess förste president, skref i Hemlandet och Minnesota-Posten, var författare till de första naturvetenskapliga uppsatser som förekommit inom vår press; likaledes till Aug.-synodens konstitution, skref ett föredrag om de första församlingarnes historia ni. m.

Pastor G. E. FORSBERG; redigerat Vår Kyrkotidning, månadsblad i 1'rovi-dence-distriktet af Aug.-synodens New York-konferens.

Rev. professor C. O.GRANERE Ph. D. Medarbetare i Aug.-synodens katekes. Har skrifvit några tillfällighetspoem.

C. G. HEN DIN, reseagent och korre-spondent för Sv. Amerikanaren, i hvilken han skrifvit en mängd resebref.

HELMER GRAPE, duglig tidningsskrivare. Sysslade i Upsala och i Stockholm med skönliterära studier, som buro frukt i en del mindre dikter och några diamatiska arbeten. Här i landet bar ban varit (1X95-61 redaktör i Duluth, Minn.; senare medarbetare i Sv. Folk. Tidn., derpå redaktör för Budkaflen i Minneapolis. Lemnade tidningsverksamheten, sedan ban funnit, att "man kau ju svälta ihjel, om man fortsätter dermed oförsigtigt länge."

Pastor O. V. HOLMGRAIN" har utgifvit under titeln "De dyrbara löftena" eu samling uppbyggliga betraktelser.

Pastor ANDREW JACKSON har skrifvit flera predikningar.

Pastor N. G. JOHNSON (död) utgaf en församlingstidning, Tempelklockau, någonstädes i östern.

Pastor J. TH. KJELLGREN har skrifvit synodalreferat 1894—6.

Rev. professor FR. LAGERMAN (återflyttade till Sverige på i88otalet). Skrifvit andlig poesi och predikningar i Augustana. Likaledes flera lärda föredrag.

Pastor S. G. LARSON. Skrifvit andlig poesi, bidrag i en barntidning, predikan o. s. v.

Pastor C. O. LINDELL redigerade på l88otalet Nåd och Sanning ; tillhört Augustanas redaktion och utgifvit åtskilligt i bokväg.

Pastor S. A. LINDHOLM, mångårig kåsör i SkafTaren under pseudonymen "Onkel Jones."

Pastor HERMAN LINDSKOG. Har skrifvit ett och annat i pressen och äfven sjelf utgifvit ett församliugsorgan i Chicago, der ban är pastor vid St Ans-gari i-församlingen.

Pastor J. T. O. OLANDER ; utgifvit en liten tidning, Såningsmannen.

JOSEPH ESBJÖRN OSBORN, delegare och medarbetare i Citizen i början af l88otalct; "manager" för SkafTaren ; ar-

rangerat musikstycken i "Barnvännens lyra"; ordf. eller sekr. i en skandinavisk pressklubb i Minnesota.

Pastor G. PETERS, medarbetare vid utgifvandet af gamla "Hemlands-Sångboken".

H. A. PETERS, uuder signaturen "Tancred Boissy" flitig bidragare till flera tidningar i slutet af iSyotaleL Har sedan sin återresa till Sverige (omkring 1880) skrifvit flera amerikanska skildringar i Göt. Hand. Tidn.

Pastor J. G. PRINCELL, medarbetare i en barntidning samt uuder många år redaktör för Chicago-Bladet. Föreståndare för den s. k. missionstempelför-samlingen i Minneapolis, hvarifråu han resignerade 1897.

Pastor H. P. QUIST, flerårig redaktör för en barntidning.

ALFRED RYDELIUS, bosatt i Salt Lake City, U., hvarifrån ban sändt flera poem til) olika tidningar och äfven 1892 utgifvit ett dikthäfte. Han är en rätt begåfvad skaldenatur. Är blind och kallar sig sjelf "blinde Rydelius."

Rev. professor C. P. RYDHOLM, medarbetare i Aug.-synodens Bibliska historia och Heml.-sångboken.

JOHAN SANDVALL. Om honom har J. G. Winnberg meddelat: "Sandvall var född småländing; tillhörde en tid Jönköpings samhälle, hvarest han svingade sig upp till en af de ledande. Han innehade befattning som kamrer i Smålands Ensk. Bank, som fabriks- och industri-idkare, boktryckare och utgifvare af Jönköpings-Bladet, eu

tidning med liberala tendenser. C. J. L. Almqvist blef en af dess medarbetare och hade måuga af sina mera sansade artiklar införda i bladet. Sandvall hade emellertid högre vyer och tillhaudlade sig af Prytz Göteborgs Handels- och Sjöfarts-Tidning samt tog med sig från Jönköping Viktor Rydberg, då temligen ung student; hvadan man kan säga, attSand-vall var den, som introducerade Rydberg på den publicistiska hanau. Deras sam-

arbete blef ej så långvarigt, ty nian trodde sig ha upptäckt några "oegent-liglieter" i bankens räkenskaper, och Sandvall till följd deraf varnad af en god vän lemnade Sverige och reste till Amerika 1853 (eller 54). Prytz återtog tidningen, som nu försåldes till dr Sven Hedlund. Under de följande tjnguett åren var Rydberg en trogen medarbetare i densamma. Sandvall säges äfven här i Amerika ha varit tidningsman. Ilan är nu död sedan många år tillbaka."

E. SIBIAKOFFSKY. Har dels rest omkring och hållit föredrag, dels redigerat tidningar i Kansas City, Mo., och Chicago, 111. 1897 var ban redaktör för Ungdomens Tidning i Chicago, organ för de svenska baptist-nngdomsföreningarne i Amerika.

Pastor O. J. SILJESTRÖM. Författat flera skrifter och artiklar om familjelif-vet och skolväsendet.

Pastor P. SJÖBLOM har skrifvit många synodalprotokoll.

Pastor A. G. SKEPPSTEDT, lyckad andlig skald.

Pastor JONAS SWENSON (död 1873), fader till läroverkspresideuten m. m. C. A. Swenson, utgaf ett och annat redan i Sverige. Här i landet, dit ban koin 1856, skref han årsberättelser, synodalprotokoll, artiklar i Hemlandet och flera predikningar, som tryckts efter hans död.

J. N. SÖDERHOLM, omkring 1890 redaktör för Hemlandet, hvari han skref ett stort antal nationalekonomiska uppsatser ; har senare utgifvit två skrifter på engelska i samma ämne.

Pastor S. UDDÉN har redigerat en tidning i Winnipeg, Man.

Pastor J. VIKSTRAND har utgifvit några andliga småskrifter, ungdomsföre-drag m. m.

Pastor E. J. WERNER utgaf 1895 en af bland andra dr Norelius särdeles väl vitsordad skrift: "Lifsbilder i den kristna religionens och vetenskapens ljus."

JOHN W ESTER DAHL, reseageut och korrespondent för Sv. Folk. Tidning i Minneapolis, Minn.

J. G. WINNBERG, en i Jamestown, N. Y., bosatt literaturvän. Har öfversatt kemiska vetenskapliga verk samt en berättelse "Kärlekens makt."

Pastor S. G. YOUNG ERT, förf. till "Söndagsskolans katekes." Har desslikes utgifvit några filosofiska föreläsningar af Pontus Vikner.

Rev. professor E. A. ZETTERSTRAND har utgifvit en predikan : "Om barnens och ungdomens kristliga uppfostran"; ett tal: "Det sköna är evigt," samt bl. a. skrifvit i Augustana en om djup forskning vittnande afhandlingom den s k. Gustaf II Adolfs psalm.

Pastor P. E. ÄSLEV, utgifvare af traktat-tidningen Zions-stjernan i Salt Lake City, U.

Pastor A. J. ÖSTLIN, utgifvare af traktat-tidningen Kristna Härolden.

TILLÄGG, RÄTTELSER OCH ANMÄRKNINGAR.

Under den jemförelsevis långa tidrymd (nära år), som förflutit mellan författandet och utgifvandet af detta verk, har åtskilligt inträffat och åtskilliga upplysningar vuunits, som nödvändiggöra en del ändringar och tillägg. Beklagligtvis har också korrekturläsningen på siua ställen varit ganska bristfällig, i följd hvaraf en hop tryckfel uppstått, — somliga visserligen mindre betydande (bit räkna vi utelemnade eller orätt placerade skiljetecken, smärre bokstafs-fel o. d.), men andra åter af den beskaffenhet att de för missförstånds undvikande måste särskildt påpekas och rättas. För vinnande af utrymme ha härvid följande förkortningar användts: S.=sida ; sp.=spalt;

L. G. ABRAHAMSON. Var under biskop v. Scheeles Amerika-resa 1893 dennes impressario och belönades derför af svenska regeringen med nordstjerneorden.

A. ALBERG. Fullbordade år 1897 en afhandling om Abraham Lincolns ungdom, hvilken afhandling enligt Chicago-tidningarne är Albergs "27dc volym pà engelska språket."

A. A. ALEXANDER. Blef år 1897 af en högskola i Chicago utnämd till fil. doktor.

J. A. ALMKVIST. Borde, enär han stafvar sitt namn med k, varit placerad före A. W. Almqvist. S. Il, sp. I, r. 17 n. står: Vikingen. Skall vara: Viking-son.

AUG. ANDERSON. Under ett besök i Chicago afled A. den 3 maj 1897 af nervfeber. I slutet af uppsatsen förekommer ordet persifierande i st. f. persifie-rande.

A. A. ANDERSON. Författarmärket Ragnar skall utbytas mot Styrbjörn.

C. A. ANDERSON. S. 13, sp. 2, r. 22 11. står: gladt löpande. Skall vara: glatt löpande.

E. AXTON. S. 17, sp. i, r. 8 n. står: barkande. Skall vara: hackande.

S. 18, sp. i, r. 6 n. står: tror och känner. Skall vara: hör och känner.

S. 18, sp. 2, r. s n. står: flytande. Skall vara: flyktande.

J. G. R. BANÉR. S. 20, sp. 2, r. 5 n. står: pueril. Skall vara: pueril.

O. M. BENZON. S. 24, sp. 2, r. 1 n. står: klingar. Skall vara: klinga.

A. BERNA VS. Har opponeratsig mot uttrycket "ett språkgeni" (S. 25, sp. 2, r. 6 u.), hvilket lian vill ha ändradt till: en språkartist i bunden stil. 11 rader längre ned står: gammalnorska. Bör vara: fornnordiska. "Latinska" (3 rader nedom) rättas till: latin, och i st. f. det å raden nedom befintliga "indiska" bör stå: sanskrit och hindi.

S. 25, sp. 2, r. 16 n. står: canst thou be. Skall vara: canst be.

S. 26, sp. i, r. 6 u. står: sought. Skall vara: saugst.

S. 26, sp. i, r. 23 u. står: Yes. Skall vara: Yea.

A. O. BERSELL. B. blef fil. doktor 1894.

A. P. BJÖRKLUND. 1897 innehöll Marinette-Tribunen en af B. författad längre underhållande och ej så litet lärorik roman med titel: "Trons offer."

C. BOHMANSON. Har begagnat för-fattareniärkeua Sten Bondeson och Karl Gösta. Hans födelseår är icke 1858 Han föddes liäml. den 17 maj 1859. 1 mars 1897 böljade han i Minneapolis, Minn., utgifva en "kristlig, osekterisk månadstidning" vid namn Förgät-mig-

ej-

O. J. BONGGREN. Har skarpt opponerat sig mot vårt utlåtande om hans författarskap och förklarat, att lian har bref från Sverige från verkliga, erkända författare ocli kritici, som fullständigt motsäga oss i vårt omdöme om honom. Vi äro också villiga att modifiera ett och annat af hvad vi yttrat. Så har B. under sommaren 1897 skrifvit icke så få redaktiousartiklar samt i skämttidningen Broder Lustig öfver signaturen Spele-vinkus ett stort antal ganska humoristiska kväden, hvarjemte lian i en tredje serie literaturhistoriska uppsatser (under rubrik: "Svensk-amerikansk literatur. Konturer, tecknade i förbifarten af J. B.") i allmänhet ådagalagt större opartiskhet och mindre eusidighet än i sina flesta föregående uppsatser i dylika ämnen. Men vi frångå icke vårt påstående, att B. gör alltför flitigt bruk af sarkasmer och gliringar, och att han äfven i den senaste serien af literaturhistoriska uppsatser låtit personligt groll stundom träda alltför mycket i förgrunden, såsom i uppsatsen om Ninian Wærner, hvilken uteslutande består af en följd af sarkastiska utfall och pikar. Äfven redaktionsuppsatserna ha ej sällan lidit af samma fel.

E. BOYSE. Flyttade vintern 1896-7- 240 —

från Portland till San Francisco, Cal., och blef restauratör.

A. BRANDSTEDT. Har under 1S97 haft rätt uiånga dikter publicerade i Humoristen och Vestkusten.

C. O. CARLSON. Flyttade på våren 1897 till San Francisco, Cal., och var der under någon tid annonsagent för Vestkusten.

J. O. CEDERBERG. Författade 1897 en politisk broschyr med titel: "Axplockning på Onkel Sams politiska falt."

F. COLLING. Utgaf hösten 1896 under pseudonymen Gabriel Carlson en humoristisk berättelse: "Mister Colesons Sverige-resa," försedd med teckningar af förf. sjelf. Sommaren 1897 besökte han Sverige och skref derifrån en serie intressanta bref till Sv. Folk. Tidn. och Romanbladet.

S. 38, sp. 2, r. 4 n. står: förslösade. Skall vara: förslöade.

S. 39, sp. 2, r. 14 u. står: 1886. Skall vara: 1896.

O. CRÆLIUS. S. 39, sp. 2, r. 3 n. står: Jo-Jo. Skall vara: To-to.

A. EDGREN. Ilar begagnat signaturen Kalle Gläder. 1897 komponerade E. en komisk operett i en akt, benämd "Kalle Gladers erfarenheter i Amerika." I Omaha redigerade han tidningen Vikingen.

O. A F. ELANDER. Flyttade i april 1897 till Sverige, der han vunnit anställning vid Göteborgs Aftonblads redaktion som rättegångs-referent.

M. H. ELMBLAD. Det å sid. 50 införda poemet "Hvad helst som sker är bäst" påstås af Jakob Bonggreu vara blott och bart en öfversättning af Ella Wheeler Wilcox' poem "Whatever is is best." Sedan det behagat Bonggren att i tryck utkolportera denna lögn, vilja vi här belysa saken något närmare. Tyvärr ega vi icke till hands Ella Wilcox' poem i dess engelska drägt, men vi ha läst det, och som vi ha en af Bonggren sjelf verkställd öfversättning deraf, hvilken troget återgifver origina-

lets tankar, vilja vi aftrycka densamma här. Den lyder:

"DET SOM SKER ÄR BÄST.

Efter Ella Wheeler Wilcox (i the Rambler).

Att allting är eländigt, Det vill du, man skall tro. Och klugar derför ständigt. Nej, leuiua folk i ro! Och skulle stundom bäuda, Att sorgen blir din gäst, Det kan till nytta lända; Ty det som sker är bäst.

Ljuft är se solsken glöda; Men tager det ej slut, Då måste fältens gröda Förtorkas och dö ut. Klardag med strålars vimmel Jag älskar, men dernäst En mörk och mulen himmel. Allt det som sker är bäst.

Hur barnsligt, att du klagar Vid motgång jemt, min vän! Ju efter mulna dagar Kom solsken alltid än. Ur moln föll tunga tåren, Som upp till solens fest Bjöd blomma huld om våren. Allt det som sker är hiist.

Sitt hufvud brottet höjer Och trotsar dygd och lafj; Men om ock straffet dröjer, Det komma skall en dag. Allt jemt skall brottet föda Förtorkelse och pest Ocli sorg och vedermöda. Allt det som sker är Itänt.

Och ser du motgång trycka En man. som älskar dvgd, Så vet: han vinner lvcka I andens blomsterbygd. Säll den vid fröjd och smärta På jorden ej sig fäst, Men säger af allt hjerta: Allt det som sker är b&ttl**

Det står nu läsaren fritt att sjelf jemföra denna dikt med den å sid. 50 förekommande och se efter, om han kan upptäcka en enda likhet mellan dem, vare sig till innehåll eller form. Vi behöfva i sanning icke Elmblads egen försäkran, att han aldrig öfversatt någon dikt af Ella Wheeler Wilcox eller ens— 241 —

sett hennes "Whatever is is best," för att inse, att de två ifrågavarande dikterna ej ha någonting gemensamt. Men redan det att vilja kalla Elmblads sprittande kvicka, humoristiska och innehållsrika poem för en öfversättning af Ella Wheeler Wilcox' tarfliga, intetsägande ocb svauilande kväde (ett af de sämsta den annars präktiga

författarinnan någonsin åstadkommit) anse vi som en sådan oförlåtlig skymf mot den hädangångne frejdade skalden, att vi omöjligen kunde afstå från att här på sätt som skett beifra den. Hvad som kunnat förmå Bonggren att dikta och utsprida en så uedrig lögn om en f. d. arbetskamrat och yrkesbroder, är oss omöjligt att fatta—om icke det varit ett sjukligt begär att vilja förvärfva anseende äfven soin—uppfiuuaie.

C. M. ESBJÖRN. Gift 1883—27 jan. 1895 med Hilmore Elisabet Swärd. Omgift den 15 feb. 1897 med Sofie Rasniusoii.

S. 54, sp. 2, r. 17 u. står: 1893. Skall vara: 1S94.

S. 54, sp. 2, r. 11 n. står: Moline. Skall vara: Röck Island.

S. 55, sp. i, r. 19 u. står: Augustana Journal. Skall vara: bl. a. Hemlaudet.

S. 55, sp. 2, r. 24 n. står: Ur det fördoldas verld. Skall vara: Det osynligas verld.

S. 55, sp. 2, r. 14 n. står: latinska. Skall vara: grekiska.

S. 55, sp. 2, r. 9 n. står: bafvens. Skall vara: hafvets.

E. FJELLANDER. Lemnade i juli 1897 sin befattning vid Forskaren.

N. FORSANDER. Är teol. doktor.

C. E: H. GESTRIN. Född i Stockholm 1834-

R. GRÖNBERGER. S. 63, sp. 2, r. 9 u. står: anlag. Skall vara: anslag.

A. L. GYLLENHAAL. S. 64, sp. 2, r. II n. slår 1851-80. Skall vara: 1851-60.

S. M. HILL. Har användt signaturen Samuel i Källstorp.

L. HOLMES. Utnämdes 1S97 till lite-rarum liunianioruni doktor.

B. E. HÖCKERT. S. 81, sp. 1, r. 9 n står: 1893-4. Skall vara: 1883-84.

H. IHLSTRÖM. Det å sid. 83 intagna poemet "Älska" är icke författadt af lillström.

A. INGVALL. Började 1897 utgifva häftevis eu diktsamling med titel "Allvar och löjen."

C. K. JOHANSEN. Böljade i jan. 1897 utgifva en finfin illustrerad månadsskrift, Valkyrian.

I. KJELLBERG. S. 93, sp. 1, r. 21 n. står: (Amerika-bok). Skall vara: "Amerika-bok."

S. 93, sp. 2, r. 12 11. står: Du blef dock, Skall vara: Din blef dock.

A. J. LANNES. I jan. 1897 lemnade L. redaktörsbefattningen vid Svenska Veckobladet. I juli 1897 blef ban redaktöt för Vårt Land i Jamestown, N. Y. Samma år utgaf han "A. J. Lannes' förenings- och möteshaudbok," eu hjelpreda för föreningar.

A. M. LE VEAU. Hösteu 1897 lemnade L. församlingen i Oakland.

C. V. LIEDBERG. Från dec. 1896 till okt. 1897 var L. tidtals delegare i och under ett kortare skede ensam egare af Vestra 1'osten. 1 okt. 1S97 sålde ban sin eganderätt och lemnade äfven redaktörsbefattningen.

S. 100, sp. i, r. 12 n. står: möttes. Skall vara: följdes.

S. 100, sp. i, r. 4 n- slår: kunna. Skall vara: kunnat.

J. H. J. LINDAHL. S. 103, sp. 2, r. 20 11. står: Herald. Skall vara: Harald. 9 rader längre ned stér: och promoverades till fil. doktor 1874. Här skall tilläggas: samt utnämdes till docent wd Lunds universitet.

S. 104, sp. 2, r. 5 n. och följande skola rätteligen lyda så: liar skrifvit vetenskapliga afhandlingar på svenska, franska och engelska samt riktat svenska, engelska, franska och tyska tidskrifter och tidningar med en mängd uppsatser.

C. E. LINDBERG. Har varit redaktör för Augustaua Olaerver, den förstaaf svenskar utgifna tidning, hvari engelska språket begagnats.

E. LINDBLOM. Flyttade under sommaren 1897 åter till Sverige.

J. F. LINDBLOM. Har användt signaturen Flos tiliæ-

S. 107, sp. 2, r. i n. står: eliers vår. Skall vara: allas vår.

S. 108, sp. t, r. 11 u. står: inbillande. Skall vara: inbillade.

A. T. LINDHOLM. S. 113, sp. I r. 17 n. står: Till i mitt. Skall vara: Tills i mitt.

E. G. S. T. LINDNER. Var under E. Sundeils utländska resa sommaren 1897 Valkyrias redaktör. Uppgiften, att en äldre bror till L. varit medredaktör i Nordstjernan (s. 113, sp. 2, r 26 u.) är felaktig. Axel Lindner (så heter brodern) skref korrespondenser till Sv. Tribunen, inen arbetade ej för Nordstjernan.

A. F. LINDQUIST. Afsatt från pre-dikoembetet 1897. Medarlietare i skämttidningen Broder Lustig, som ban riktat med eu mängd utkast, skizzer, dikter och öfversättningar.

G. LINDQVIST. S. 114. sp. i, r. 9 u. står: 1SH7. Skall vara: 1877.

F. A. LINDSTRAND. Företog 1897 eu resa till Egypten, Palestina, Italien, Sverige m. B. länder och skref både derunder och efter siu återkomst till Chicago en mängd bref, i allmänhet både intressanta och innehållsrika, om ock emellanåt väl mycket uttänjda, till Sv. Amerikanaren.

W. LJUNG. Ar numera prest.

A. LUNDEBERG. Har förklarat hela uppsatsen om honom "felaktig och vilseledande," men ståndaktigt vägrat att angifva, hvari felen bestå. De biografiska uppgifterna äro dock meddelade af Lundeberg sjelf åt O. N. Nelson, ur hvars verk "History of the Scandinavians" etc. vi hemtat dem. Det öfriga är hemtadt från tidningspressen och har bekräftats af med L. närmare bekanta personer. Den enda af uppgifterna, som någon sökt vederlägga, är deu, att L.

skulle varit spiritist. L. sjelf har aldrig förr än nu ens bjudit till att motsäga pressens meddelanden om honom. L. gifte sig okt. 1897.

P. A. D. LÄRKA. S. 120, sp. 2, r. 13 u. står: 1878. Skall vara: 1888.

F. MARTIN. S. 123. sp. r, r. 3 u. står: 1894. Skall vara. 1874.

E. NELANDER. Lemnade 1897 den sv. luth. församlingen i San Francisco och antog kallelse till dervarande eng. lutherska församling.

F. NIBELIUS. Afled den 4 juli 1807.

V. NILSON. Blef fil. doktor 1S97.

Besökte sommaren 1897 Sverige och skref der resebref till Sv. Amerikanaren.

C. G. NORMAN. Hösten 1896 utgaf N. en traktattidning, Väktaren, i Passaic, N. J. Våren 1897 tog lian afsked af prestembetet och blef redaktör för den nya tidningen Polstjernan i Brooklyn, N. Y., men nödgades af helsoskäl frampå sommaren lemna äfven denna befattning.

ALEX. OLSSON. Gifte sig 9 sept. 1897 med miss Augusta Grahn. S. 136, sp. 2, r. 29 u. slår: Den heder och ära. Skall vara: Der heder och ära.

A. PALMER. S. 137, sp. 2, r. 14 u. står: 1892. Skall vara: 1893.

J. PERSON. Blef i aug. 1897 reduk-tör för den i Worcester, Mass., utkommande illustrerade tidskriften Svea.

P. N. PEHRSON. Skref 1897 en serie underhållande bref från Sverige till Msrinette-Tribunen.

C. F. PETERSON. Påbörjade i april 1897 i Valkyrian en serie karaktäristiker, "Svensk-amerikanska banbrytare å

pressens fält," i hvilken våra äldre, aflidna tidningsmän skildras på ett ovanligt måttfullt, opartiskt och om skarp blick vittnande sätt. Enligt vårt förmenande är detta den bästa samling karaktärsteckningar, som åstadkommits af någon svensk-amerikan. Hvilket icke hindrar, att en för oss okänd författare (signaturen A. T. V.) funnit sig befogad att i Valkyrian skarpt kritisera två af— »43—

Petersons uppsatser, under den naiva förutsättningen, att man vid skildrandet af en offentlig karaktär måste uteslutande hålla sig till hans offentliga verksamhet, hvilket Peterson redan i inledningen med full rätt sagt sig icke ämna göra. Det hette näml. der, att han fasthellre ville "skildra dem såsom han såg dem i det enskilda lifvet." Delta tillvägagående aaser A. T. V. för orätt och anför som prof på bristande finkänslighet å Petersons sida följande satser ur dennes uppsats om Herman Roos: "Hvad han egentligen inom sig egde att glömma eller qväfva, var det omöjligt alt utforska, ty huru förtrolig ban än gjorde sig, kunde man icke utleta ur honom någon bekännelse om obesvarad eller olycklig kärlek, andra svikna förhoppningar eller finansiella missräkningar i yngredagar. Och likväl fans det något på djupet af hans själ, som förmörkade lians lif." Detla är i A. T. V.s ögon någonting förfärligt; men så hyllar ban (eller hon?) också det gamla dnmina ordspråket: "de mor-tuis nil nisi bene," än hvilket, enligt vår och troligen de fiestas åsigt, ingenting åstadkommit större skada för literatur- och historieforskare eller mera bidragit alt skapa skefva och förvända begrepp om historiska personligheter, deras lif och gerningar. Den, som har anspråk på att bli mera sansadt, mera mildt och mera menskligt bedömd, än de i Petersons serie afhandlade personerna blifvit, borde helt enkelt genast draga sig undan till privatlifvet djupaste lugn och akta sig tör att någonsin bli sedd eller hörd af andra menniskor.

S. 143, sp. i, r. 21 u. står: ehuru. Skall vara: ehvar.

S. 143, sp. 2, r. 4 u. slår: virgil. Skall vara: vigil.

P. A. PETERSON. Namnet oriktigt uppgifvet A. A. Peterson (s. 146, sp. 1, r. 2 u.)

A. RODELL. Afled den 23 aug. 1897.

G. SJÖSTRÖM. Blef hösten 1897 en-

gagerad af impressarion G. Thalbergatt medfölja honom i egenskap af humoristisk föreläsare.

C. J. SUNDELL. Initialen J. efter Johan (s. 165, sp. 1, r. 16 n. samt under porträttet å s. 166) utgår.

E. SUNDELL. Tillbragte sommaren 1897, liksom flera somrar förut, på resor i Europa.

S. 169, sp. 2, r. 17 n. står: dagens brott. Skall vara: dagens drott,

G. N. SWAN. S. 170, sp. i, r 14 n. står: den tid som. Skall vara: den strid som.

S. 170, sp. 2, r. 14 u. står: borlåt ett par tusen. Skall vara: tre tusen.

C. A. SWENSON. Företog sommaren 1S97 en resa till Sverige och skref icke blott en serie korrespondenser till Hemlandet och till en del engelsk-auieri-kanska tidningar, ulan äfven en bok, som skulle utkomma till julen.

J. A. UDDÉN. Utnämdes i aug. 1897 till "fellow of the Geological Society of America."

N. WÆRNER. Blef den t okt. 1897 medlem af Stockholms-Tidningens reduktion.

G. UNONIUS. Har genom misstag fått sin plats efter i st. f. omedelbart före Wærner.

G. WERMELIN. Lemnade i aug. 1897 redaktörsbefallningeu vid Sv. Korrespondenten.

K. ZILLIACUS. Utgaf 1897 "Japanesiska studier och skizzer," hvilken bok blef föremål för mycket smickrande utlåtanden i ansedda engelska och amerikanska tidningar.

A. G. ÖBOM. S. 212, sp. 2, r. 8 11. står: "I början på i85otalet kom liau till Amerika." Derefter bör inskjutas: och utgaf ryckvis tidningen Skandinaven samt (1853) vid sidan derom en tysk tidning. Schweizer Bote.

S. BERGSTEDT. S. 218, sp. I, r. 19 11. står: Solomon. Skall vara: Salomon.

S. 218, sp. 2, r. 14 u. står: B. är synnerligen. Skall vara: B. är synbarligen.— 244 —

I. BROSTRÖM. S. 219, sp. i, r. 2 n. står: såväl södra som mellersta California. Skall vara; dels södra, dels mellersta California.

P. E. MELIN. Har kommit på helt och hållet orätt ställe. Hans rätta plats är mellan Alice Löthner och L. P. Nelson.

CARL AUGUST CARLSON (s. 236, sp. 1). Född den 9 maj 1856 i Daln, Töcksmarks församling i Vermland. Erhöll föga skolundervisning, men tärdes af en brinnande läslust. Utnämdes af skolrådet vid 17 års ålder att sköta den ena småskol lärarebefattningen i socknen och innehade denna plats i 3 år. Reste 1877 till Norge och stannade der 5 år, förrättande tyngre kroppsarbeten. Reste 1882 till Amerika, der ban under de första 3 åren flackade omkring betydligt och hade olika sysselsättningar. På hösten 1885 erhöll han plats hos en brädvaru-firma i Omaha, Neb., och stannade der 7 år, svingande sig upp från dagarbetare till förman, "inspector," bokhållare och uppköpare. Medan han innehade den sistnämda befattningen, genomreste han delar af Wisconsin, Michigan, Kansas, Missouri, Arkansas och Texas. I maj 1892 lemnade ban sin plats och öfvertog, på anmodan af Scandinavian Publishing Co. i Escanaba, Mich., föreståndare- och redaktörsbefattningen vid den då nyl. etablerade tidningen Med-

borgaren. i*93 uthyrdes tidningen till andra personer, och C. blef bokhållare hos en timmerfirma. Under det första halfåret efter det hau lemnat tidningen var ban nästan uteslutande sysselsatt med att utarbeta svaromål i en rättegång. Hans principaler hade nätnl. blifvit stämda för en obetald räkning, som med ränta uppgick till nära $20,000, enligt kärandenas anspråk. De senare tiildömdes $600, och Carlson fick inför rätten utan någon som helst motsägelse å någon sida gå och gälla som "expert bookkeeper," oaktadt ban aldrig bevistat någon affarsskola. I mars 1S95 köpte Carlson i kompani med O. B. Olson tidniugen Medborgaren, som på hösten samma år förenades med Marinette-Tribunen. Tidningens utgifningsort är Marinette, Wis. Carlson skref under de första åren af sin vistelse i Amerika en del bref till slägtingar i Sverige, och dessa insände brefven till Karlstads-Tidningen, hvilken offentliggjorde utdrag derur, författaren ovetande. Senare skref C. bref öfver sign. "Kalle" till Hessels tidning i single tax-tidskriften Standard i New York skref ban ibland kortare korrespondenser, och under sin vistelse i södern skref han stundom politiska artiklar till dagtidningen St Louis Republican, som alltid gaf dem en framstående plats och ej sällan tog ämnen ur dem till redaktiousartiklar.Sif", NK ANKAkFKI.T

GÖSTA AXELSON.

J. G. K. BAKER.

O. J. BONGGRKN.KDW1N BJÖRKMAN.J. o. cederberg

MAGNUS ELMBtAD.

j. a. enander.

C. M. HS1IJÖRN.

OSCAK A. FL1KSB0BG.

CM8)NELS FORSBERG.

G DS» iriGl.INS.

U. HOI.MBS.

G. JOHNSONISIDOR KJÉLLBKRti.

WILLIAM LARSON.

C. V. LIKDBKRG.

JOSUA LINDAHL.O. A. [.INDEX.

THKRHSB UNDER.

A. T. LINDHOLM.

F. A. LINDSTRAND.N. P. A. T.INNEI.UiS.

PER I.ARKA.

A. MATTSON.

N. MORTONSON.O. N. NELSON. E. NORELIUS.

K. W. OLSON.

ALKX. OLSSON.T. SANDKOREN.

KM)

A. V. PETERSON.

C. V. PETERSON.

K. SI'K »KM..M. H. ROOS.CHAS. H. THORNMAKK.

cm)

M. TORNBLAD.

G. N. SWAN.

OLOF THSODOLPH.GUDMUND ÅKERMARK.ALFABETISKT NAMNREGISTER.

sid.

SID.

FÖRTECKNING

öfver i delta verk citerade tidningar och icke svensk-amerikanska författare.

sin.